

- ناوی کتیب: به ختموور بژی.
- نویسنی: د. محمد عریفی.
- ویرگیزی: هیمن محمد علی.
- دیزاین: قهیدار رحیم.
- چاپ: یه کهم.
- ژمارهی سپاردن: ۲۷۰۹ ی سالی ۲۰۱۰.
- چاپخانه: دار المعرفة - لبنان.
- مافی نه چاپدانهوی پاریزراوه.

نارین

همولیر- چوارپانی شیخ محمودی حهفید.

بازاری زانست بو کتیب و چاپه مهنی.

ته لهفون: ۰۰۹۶۶۶۲۵۱۱۹۸۲

موبایل: ۰۰۹۶۴۷۵۰۴۰۶۴۶۱۰

Website: www.nareenpub.com

E-mail: info@nareenpub.com

ناوازه‌ترین بهره‌می د. محمەد عەریفی

بەختە وەر بێ

- هونەری هەلسوکەوت لە گەڵ خەلکی، لە سایەی ریژینی پیغه مەردا ع.ه.ه.
- ئەزموونی زیاتر لە بیست سالی توێژینه‌وه و خول و یاده‌وه‌ری نووسەر.

وەرگیرانی
هێمن محمەد عەلی

٢٠١١ز

چاپی یەكەم

١٤٣٢هـ

ناوێت

پیشه کس..

به ناوی خودای به خشندهی میهره بان

سو پاس و ستایش بۆ پهر و مردگار و درود و سلاویش بۆ سهر گیانی پیغممبهری
پیشه وای نازیزو نازدار ﷺ..

له تهمهنی شانزه سالیمدا پهرتوکیکی (دیل کارنیجی) م لمبر دستدا بوو، به ناوی
(هونهری مامه له کردن له گهل خه لکیدا) به راستی پهرتوکیکی زور ناوازمو نایاب بوو،
هر لمبر نه وه جهندان جار خویندمه وه..

نوسهری پهرتوکه که پیشنیاری نه وهی کرد بوو، که پیویسته خوینهر ههموو
مانگیك جاریکی بخوینیتسه وه، منیش وام کردو یاساو بنه ماکانی پهرتوکه کهم به
سهر هه لسوکه وه ته کانم له گهل خه لکیدا جیبه جی کردو نهنجامی زور سهر سور هینهرم
لییانه وه به دست هیئا..

نوسهری پهرتوکه که کۆمه لیک بنه ماو یاسای دیاری کرد بوو، له ژیر هر بنه مایه کیشدا
نمونه و رووداوی پیاوانی به تواناو بلیمه تی باس کرد بوو، وهك: رۆز فیلت.. لنگۆلن..
جوزف.. مایك..

بیرم کردمه وه له ژیانی (دیل کارنیجی) وردبوومه وه، روانیم نه م پیاوه له پیاوانی
به ختموهری ژیانی دونیادا دهینوسی و خه لکی بۆ ژیا نیکی ئاسوده رینمایی دمکرد، نهی
نه گهر نه م پیاوه ئایینی پیروزی ئیسلامی بناسیایه و موسلمان بووایه، نهوا نه و کاته
به ختموهری ههر دوو دونیای به دست ده هیئا.. به لام به داخه وه، پاشان روون بووه و
دمرکهوت که (کارنیجی) خوی کوشته وه، نه وسا بۆم دمرکهوت که پهرتوکه ناوازمو به
نرخه کهی هیچ سودیکی پینه که یاند..

به ناو میژووی موسلماناندا گهرام و وردبوومه وه، بینیم له ناو رپژینی پیغممبهری
نازیز ﷺ و هاوه لانییدا نمونهی زور جوان و به نرخ ههیه له هونهری مامه له کردندا،
که دمتوانریت لییان به ههرمه ند بین.. هر له م روانگه یه وه دستم کرد به نویسنی نه م
پهرتوکه، له بواری هونهری هه لسوکه وت کردن له گهل خه لکیدا..

نه م پهرتوکهی بهر دهستت، نوسراوو له دایك بووی مانگیك یان سالیك نیه، به لکو

نەنجامى لىكۆلىنەمۇ خويىندىنەۋەي بىست سالىمە.. سوپاسى پەرومردىگارم دىگەم كە تا ئىستا يارمەتى داوم بە نوسىنى نىزىكەي بىست پەرتوك، كە ھەندىكىان تىراشى دوو مليۇنيان تىپەراندوۋە، لەگەل ئەمەشدا خوشەويستىن پەرتوك لە دىلدا ئەم پەرتوكەي بەردەستى بەرپىزتە، ھەستىش دىگەم بە سودىرىنى پەرتوكەكانمە..

ئەو پەرتوكەي كە وشەكانىم بە مەرەكەيىكى تىكەل لە خويىنم نوسىوۋە.. ھەست و نەستەم لەگەل دىپرەكانىدا ئاۋىزان بوون.. زۆرىك لە يادگارپەكانىم تىادا تۆمارە.. كۆمەلە وشەيەكى تىادا پە كە لە دلەۋە دەرچوۋە، بەو ھىۋاپەي بگات بە دلەكان.. زۆر تامەزرۇم لە دەرگاي دلى تۆي خوشەويست بدات و لە مالى دلتدا جىگىر بىت و بىجەۋىتەۋە.. دەي تۆش بەزەيىت پىايدا بىتەۋە..

ئاي چەند دلخۆش و ئاسودە دەبىم كاتىك خوشكىك يان براپەكى خويىنەر، ئەۋەي لەم پەرتوكەداپە، لە ژيانىدا جىبەجىي بگات.. بەھۋى ئەم پەرتوكەۋە پەرە بە ژيانى بدات و زياتر خوشى لە ساتەكانى تەمەنى بىيىنىت، پاشان ھەست و سۆزى خۇي بەۋپەرى راشكاۋى و راستگۆيىۋە لە رىگەي نامەۋە، يان لە رىگەي (SMS) دەۋە بۇ نوسەرى ئەم چەند دىپرە بىيىرىت، بۇ ئەۋەي سوپاسى بگەم و بە نادىارىش نزاى بۇ بگەم و لە پەرومردىگار بۆي بپارىمەۋە..

ھىۋادارم ئەم پەرتوكە سودمەند بىت و سودى لىيىيىرىت و تەنھاش لەبەر خاترى پەرومردىگارى خوشەويست بىت.. ئامىن..

د. محمد عبدالرحمن العريفي

Arefe5@yahoo.com

بۇستە / ۱۵۱۹۷ رىياز ۱۱۷۷۵

مۇبايل / ۰۰۹۶۶۵۰۵۸۴۵۱۴

سىزغا..

مەبەست ئەۋە نىە پەرتوكىك بخويىنىتەۋە..
بەلكو نگرنگ ئەۋەيە، سودى لى بىيىنىت..

نەوانە سودمەند نابىن..

لەبىرمە لە رېگەي مۇبايلەكەمەۋە، كۆرتە نامەيەكم بۇ ھات، تيايدا نوسرا بوو، يا شېخ، ھوكمى خۇكۇشتن چيە؟
پەيۋەندىم بەۋ كەسەۋە كرد، گەنجىك ۋەلامى دامەۋەۋە پىم وت، ببورە لە پىرسىارمەكتە ھالى نەبووم، پىرسىارمەكتە دوبارە بىكەرمەۋە!
ۋەلامى دايەۋەۋە وتى: پىرسىارمەكەم روون و ئاشكرايە.. ھوكمى خۇكۇشتن چيە؟
ويستەم ۋەلامىكى بىدەمەۋە، كە بە لايەۋە چاۋەرۋان نەكراۋ بىت، بۇيە بە پىكەنپەۋە پىم وت: دروست و رېگە پىدراۋە..
گەنجەكە ھاۋارى كرد و وتى: چى؟!
ۋەم: ئەلىي چى ھاۋكارىت بىكەم لە ديارى كردنى ئەۋ رېگەيەي كە خۇتى پىدەكۇشەت؟!
گەنجەكە بىدەنگ بوو..

پاشان ۋەم: باشە بۇچى دىتەۋىت خۇت بىكۇشەت؟!
وتى: لەبەرنەۋەي ھىچ پەمۋاپايەۋە ۋەزىفەيەكم نىيە ۋە خەلكى خۇشيان ناۋىم ۋە ھەست دىكەم كەسەيكى زۇر دۇراۋە روخاۋە ۋە ھەروەھا.. رووداۋىكى خۇي بە دىرېشى بۇ گىرامەۋە، كە نەيتۋانىۋەۋە پەرم بە تواناكانى بدات و توشى شىكست بوۋە..
ئەم ھالەتەش بە لايەكى گەۋرەيە كە بە سەر زۇرىك لە خەلكىدا ھاتوۋە..
بۇچى دىبىت كەسانىك بەم شىۋەيە سەپىرى خۇيان بىكەن ۋە خۇيان لە لا كەم بىت؟!
بۇ دىبىت بە چاۋىك سەپىرى ئەۋ كەسانە بىكات، كە لە سەر لوتكەي چىكان راۋەستاۋەۋە لە خۇي رانەبىنىت، ۋەكو ئەۋ كەسانە بىكاتە سەر لوتكەي چىا؟! ھىچ نەبىت ئەگەر نەشتۋانىت بىكاتە لوتكە، با بە سەر چىكاندا سەرگەۋىت، ھەروەك ئەۋ كەسانەي كە سەرگەۋەتن..

يعيش ابد الدهر بين الحضر..

ومن يتهدب صعود الجبال

بەلى.. ئەو كەسەي بىر سەت سەركەمۇت بە سەركەمۇت، دەپت ژانى لە چال و شىوكاندا بە سەركەمۇت..

ئەزىنى كى سود لەم پەرتوكە نابىنىت؟! يان كى سودمەند نابىت لە ھەر پەرتوكىك لە پەرتوكەكانى ھونەرى مامەلەو ھەلسوكەوت كىردن؟! نەو كەسە سودمەند نابىت، كە ملكەچى ھەلەكانى دەپت و خۇي دەداتە دەست ئەو ھالەتەي كە تىيىداپەتەي دەپت: ھەر لە سەرمەتەو مەن بەم شىوئەي گەورە بووم و ناتوانم گۆرانكارى لە خۇمدا ئەنجام بەدم.. خەلكىش ھەر بەم چاومەو سەيرم دەكەن.. زۆر مەھالە وەكو خالىد بىتوانم قسەو گۆفتارى جوان دەرىپم.. يان وەكو أحمد بەردەوام روخۇش بەم.. يان وەكو زىاد لە لای خەلكى خۇشەويست بەم..

رۇژىك لەگەل پىاويكى پىردا دانىشتبووم، لە شوپىنىكى گشتىدا، پىاوە پىرمكە لەگەل تەنىشتەكەيدا قسەي دەكردو نامادەبووانىش لەبەرتەمەن و پىشە سىپىيەكەي رىزىان دەگرت، مەنىش چەند كورە نامۇزگار پەكم پىشكەش كىرد، لە ناو قسەكانەدا، باسى فەتوايەكى شىخ عبدالعزىز بن باز كىرد، كاتىك لە قسەكانە تەواو بووم، پىاوە پىرمكە زۆر بە شانازىو پىي و تەم: مەن و شىخ عبدالعزىز بن باز چەل سەل لەمەو پەي ھاورپى پەكتر بووين و لە يەككىك لە مەزگەوتەكاندا لە لای شىخ محمد إبراهيم دەمانخويند.. ئاورم دايەو سەيرىكىم كىرد، بە روخسارىو شادومانيەك دەپىرا، لەبەرنەو پۇژىك لە رۇژان ھاورپى پىاويك بوو، كە زۆر سەركەوتو بوو لە ژيانىدا..

لە دلى خۇمدا دوبارەم دەكردەو دەم و تەم: ھەزارو دامەو، ئەي تۇ بۇ وەكو شىخ عبدالعزىز بن باز سەركەوتو نەبووت؟! كە رىگەي سەركەوتەن دۇزىو، ئەي بۇ نەتوانى بگەپتە مەنزل و بەردەوام بىت؟!

بۇچى كاتىك كە شىخ عبدالعزىز بن باز كۆچى دوايى كىرد، دوانگەو مىجراپ و پەرتوكەخانەكان ھەموو دەستىان كىرد بە گىران؟!

چەتەدان كەس بۇ لە دەستچوونى ئەو زانايە دەيان ئالاندو ئەسرىنىان دەشت، بەلام لەوانەيە كاتىك كە تۇ دەمىت، كەسەك مەگەر لەبەر عورف و عادەت، يان بۇ مۇجامەلە نەبىت، ھەمىسكىكت بۇ نەپىزىت!!

ھەموومان لەوانەيە رۇژىك لە رۇژان بلىن: ھالانە كەسمان دەناسى.. ھاورپى ھالانە

كەس بووین.. لەگەڵ فلانە كەسدا لە فلانە شوێن و جێگەدا دانیشتین.. ئەم قسانە هیچیان جێگەی فەخرو شانازی نین، بەلكو شانازی ئەوەیە بگەیی بە لوتكە، وەكو ئەو كەسانەی پێی گەشتن..

دەدی پالەوان و گورج و گۆژ بەو ھەر لە نیستاو، ھەموو ئەو کارانە جێبەجێ بکە، کە سود بە تواناکانت دەرگەمەنن..

دەدی سەرکەوتوو بە.. چارم و روخساری مۆن و گسرژت، بگۆرە بە زەردەخەنە و روخۆشی..

رەزایی و چروکیت، بگۆرە بە بەخشنەمی..

تورمیت، بە لەسەر خۆیی..

بەلاو نەرەحەتێکانت، بگۆرە بە شادومانی و بەختەموری..

چەکی بەھیزبشت، با باومرو ئیمانەکەت بێت..

بەختەمور بژی و جێژ لە ژبانت ببینە، چونکە ژبان زۆر کورتە و کاتیك نیه بۆ

غەم و خەفەت.. ئەي جی بکەیت باشە؟!

ئەم پەرتوکەم بۆ وەلامدانەوێ ئەم پەرسیارە نوسیووە.. لەگەڵم بن و بشتیوان بە

خودای پەروەردگار دەرگەمەن بە مەبەست..

لەرگەلماندە دەمینیتووە..

پالەوان: ئەو كەسە، كە سورە لە سەر ئەوێ

پەرە بە تواناكانی بدارتو سودیان لێ ببینیت..

چى قىردەبىن..؟!

زۆربەى خەللى ھاوبەشەن لە ھۆكۈمكارمىكانى خۇشى و ناخۇشى.. ھەموويان كاتىك پارەو سەرۋەتو سامانىيان زۆر دەبىت، دلخۇش دەبىن..
كاتىك لە كارمىكانىياندا سەرگەوتوو دەبىن، ھەرومىھا كاتىك نەخۇشەكانىيان چاك دەبىتەو، دلخۇش دەبىن..

كاتىك زىيان بە دەمىيانەو ھەيدەكەنەت و ئامانجەكانىيان بەدى دىت، خۇشحال دەبىن..
لە ھەمان كاتدا، ھەموويان كاتىك ھەزار دەبىن، دلەنگى روويان تىدەكات و غەمبار دەبىن..

كاتىك نەخۇش دەكەون و كاتىك كە سوكايمەتيان ھەيدەكەنەت، غەمبار دەبىن.. مادام واىە، دەى وەرە با بگەرەين بە دوى ئەو رېگەو ھۆكۈرەنەدا، كە دلخۇشمان دەكات و سەرگەوين و زال بىن بە سەر نەو رېگەو ھۆكۈرەنەدا كە دلەنگەمان دەكەن..
بەلى.. رېرەوى زىيان ھەر واىە، مەۋف لە نىوان خۇشى و ناخۇشىدا، لە نىوان تالى و شىرىنىدا دەيگوزمەنەت.. مەنىش لەم شتانەدا لەگەلتەدام، بەلام زۆرچار بەلاو نارەھەتى و غەم و خەفەتەكان، لە قەبارەى خۇيان گەورەتر دەكەين و چەندەن رۆژ بە غەم و پەژارەو زىيان بە سەر دەبەين، لە كاتىكدا وا پىۋىست بوو، كاتىمىرەك، يان چەند ساتىكى كەمەمان، لەگەل ئەو غەم و پەژارەنەدا بەسەر بىردەيا..

دەى بۇچى ئەو كاتە پىرۋزانە لەگەل غەم و پەژارەدا بە سەر بەرىن؟!
براو خوشكى نازىز: بزەنە كە غەم و پەژارە بە بى پرس و راو بە بى لە دەرگادەن، خۇى دەكات بە ناو دل و دەرۋەندە، بەلام چەندەن رېگەو شىۋازىش ھەيە، بۇ داخستنى دەرگاكان بە رووى غەم و پەژارەكان..
وەرە بچىن بۇ بابەتتىكى تر..

چەندەن كەسى خۇشەوېست دەبىنەت لە ناو كۆمەلگەدا.. ئەو كەسانەى، كە خەللى بە بىننىيان دلخۇش دەبىن.. ئەو كەسانەى كە خەللى جەز دەكەن لەگەلىيان دانىشەن و ھەلسۈكەوتىيان لەگەل بىكەن..

ئايا رۆژىك بىرت كىرەتەو كە يەكەك بىت لەو كەسانە؟! بۇچى رازى دەبىت، كە

خەللىكى كارىگەرييان لە سەرت ھەيىت و پىيان سەرسام بىت؟! ئەي تۇ بۇ كارىگەرى لە
سەر دەوروبەرت دروست ناكەيت و وا لە خۇت ناكەيت، خەللىكى پىت سەرسام بىن؟!
لېردا با فېر بىن، چۇن ھەول بىدەين بەو شىۋەيە بىن و كارىگەرى لە سەر كەسانى
تر دروست بىكەين.. بۇچى نامۇزايەكت لە كۆرۈ دانىشتىنىكىدا كاتىك كە قسە دەكات،
خەللىكى ھەموو بىدەنگ دەين و گوۋى لىدەنگرن، بەلام كاتىك تۇ قسە دەكەيت، خەللىكى
پشت ھەلدەكەن و بىزار دەين و بە قسە ئەملاولا نارەھەتت دەكەن؟! بۇچى؟!
لەوانەيە تۇ زياتر شارمزاو خاۋەن زانىارى تىرىش بىت.. بىروانامەكەشت بەرزتر
بىت.. خاۋەن پلەو پايمەكى بەرزىش بىت.. ئەي بۇچى ئەو تۈانيۋەتى سەرنجى
خەللىكى بۇ خۇي رابكىشىت؟! ئەي بۇ تۇ ناتۋانى؟!
بۇچى باۋكى وا ھەيە، مىندالەكانى زۇريان خۇش دەۋىت و ھەز دەكەن ھەمىشە ئە
خزمەتىداين، بەلام باۋكى واش ھەيە، مىندالەكانى بە چەندەن بىانوو خۇيان لە باۋكىيان
دەشارنەۋە ھەز ناكەن لەگەلدا كاتەكانيان بەسەربەرن؟!
بۇچى ھەردوۋكىيان ھەر باۋك نىن..؟! ئەي بۇچى..؟! ئەي بۇچى..؟!
لېردا ھەول دەدەين كە فېر بىن، بەختەمۇر بىژىن و چىژ لە خۇشەيەكانى ژيان
بىيىن.. فېرى رېگەو ھۆكارەكانى رابكىشانى سەرنجى خەللىكى بۇ لاي خۇمان بىيىن..
فېرىيىن كارىگەرييان لە سەر دروست بىكەين..
فېر بىن لە سەر كەم و كورپەكانى خەللىكى ئارامگر بىن و بتۋانىن لەگەل ئەو كەسانەدا
بىژىن، كەبە ھەلسۈكەۋتۋان دەوروبەريان ئازار ئەدەن.. و.. ھەرومھا..
دەي سلاۋت لىيىت و بەخىرھاتنت لىدەكەم بۇ ئەم بۈارە..

ۋەتەنكە..

سەرگەۋتن: بىرىتە لە ئەنجامدانى چەند شارمزاينەك،
كە بە ھۆيانەۋە خۇشەۋىستى خەللىكى بە دەست بەيىنىت،
نەك دۆزىنەۋە ئەو شتانەي كە خەللىكى خۇشيان دەۋى..

بۆجى بەدۋاسى شامزايىبەكاندا دەگەپپىن..؟!

سەردانى يەككىك لە ناۋچە ھەژارنشىنەكانم كىرد، بۇ ئەۋەدى تەۋە نامۇزگارىيەك
پېشكەش بىكەم.. لە دۋاسى وتەكانم يەككىك لە مامۇستاكان ھات بۇ لام و پېيى وتەم: پېمان
خۇشەۋ ھەز دىگەپن يارمەتى و ھاۋكارى ھەندىك لە قوتابىبەكان بىكەپت..

مىنىش بە سەرسورمانەۋە وتەم: ئايا قوتابخانەۋە خويىندىگەكانى دىۋەلت بە خۇرايى
نېن؟!

وتى: بەلىۋا، بەلام يارمەتقان بىدە بۇ ئەۋەدى خويىندىنى زانكۇ تەۋاۋ بىكەن..
وتەم: ھەرومەھا زانكۇش، ئايا زانكۇكانىش ھىكۈمى نېن؟! بەلكو ھىكۈمەت پارمىشان
دەداتى!!

وتى: چىرۇك و بەسەرھاتەكەت بۇ دىگىر مەۋە..
وتەم: دەي..

وتى: ھەندىك لە قوتابىبەكانمان بە نەرمىيەك دۋانامىندى تەۋاۋ دىگەن، كە كەمىر
نەبىت لە ۹۹%، ئەۋەندە خاۋەن زانىيارى و زاناۋ بە تۋانان، بەشى نەتەۋەپەك دىگەن..
كاتىك دۋانامىندى تەۋاۋ دىگەن و دىيانەۋىت بىرۇن بۇ شارىكى تر، بۇ ئەۋەدى دىرژە
بە خويىندى بىدن، لە بۋارەكانى ئەندازىيىرى، يان شەرىپە، يان كۆمپىوتەر، باۋكى
ھەندىكىيان رېگىرىيان لىدەكەن و بە مىندالەكانىيان دەلىن: نەۋەندى فېربوۋىت بەسەۋ
دانىشەۋ لەگەلمدا خەرىكى بەخىۋەردىن و لەۋەردىنى مەرومالات بە..

مىنىش ناگام لە خۇم نەماۋ بە دىنگى بەرز ھاۋارم كىرد و تەم: بەخىۋەردىنى
مەرومالات؟!

وتى: بەلى.. بەخىۋەردىن و بوۋن بە شۋانى مەرومالات..

بەلى.. ئەۋ ھەژارە لە لاي باۋكى دىمىنىتەۋەۋە دىبىت بە شۋانى مەرو بىزن.. ھەموو
تۋانەۋ بەھەرمەكانى دەچنە ژىر گل.. چەند سالىك بە سەم تەمەنىدا تىدەپەپىت و

شۋانى بىزىن مەر دىھىت، ئەوانەشە ژيانى ھاسەردارىش پىك بەيىت و مىندالىشىيان
بىيىت و بە ھەمان شىۋەى باۋكى ھەلسۈكەوت لەگەل مىندالەكانىدا بىكات و مەر و بىزىيان
پى بىلەمۇرپىيىت و بىيانكات بە شۋان!!

ۋىم، ئەى چارەسەر چىيە!؟

ۋى: چارەسەر ئەۋىيە كە باۋكىيان رازى بىكەين بەۋەى كە كەسىك بە كرى بگرن، بە
چەند سەد رىيالىك مەر و مالاكەكانىيان بۇ بە خىو بىكات. ئەو پارمەش ئىمە بىلەين،
بۇ ئەۋەى مىندالە لىھاتوۋمىكانىيان تۋاناۋ بەھرمكانىيان بەرھەم بەيىن، ھەروھە ھەۋل
بەيىن ئەرك و خىزىمەت و بىزىۋى قوتابىيەكانىش بگىرنە ئەستۇ، ھەتا خويىندەكەيان
تەۋاۋ دىكەن..

پاشان مامۇستاكە كەمىك سەرى داخست و ۋى: بە راستى گوناھو تاۋانە بەھرمو
شارمزاۋى و تۋاناكان لە ناخ و دىروۋنى خاۋىنەكانىياندا بىخىكىنرەت و لەناۋىبىرەت و بەو
ھۆيەشەۋە تۋوشى غەم و بەزارمىن..

بىرم لە ۋەكەنى مامۇستاكە كىرەۋەو بۆم دىركەۋەت، ناتۋانىن بگەين بە لۋتەكە، تەنھا
بە بەكارھىيەنى تۋاناۋ بەھرمكان نەبىت..

بە دىلناپىيەۋە ھەموۋ ئەۋانەى كە سەركەۋتوۋ بوۋن، بەھۋى ئەنجامدان و بەكارھىيەنى
تۋاناۋ بەھرمكانىيانەۋە بوۋە، جا لە بواریكى ۋەك زانست و زانىاردا بىت، يان لە بواری
بانگەۋاز كىرنەدا بىت، يان لە بواری بازىرگانى، يان لە بواری ۋتارىبىزىدا، يان لە بواری
پىزىشكىدا، يان لە بواری ئەندازىاردا، يان لە بەدەست ھىيەنى دلى خەلكىدا بوۋ بىت و
تۋانىبىيەتىيان خۇيان لە لای خەلكى خۇشەۋىست بىكەن.. ياخود ئەو كەسانەى سەركەۋتوۋ
بوۋن، لە ھەلسۈكەۋىياندا لەگەل دۆست و ھاورى و دىروۋ دراۋسىكانىياندا، ھەموۋى بە
ھۋى بەكارھىيەنى تۋاناۋ شارمزاۋى و بەھرمكانىيانەۋە بوۋە..

مەبەستم لە سەركەۋتوۋانىش، ئەو كەسانە نىيە كە بە ھۋى كەسانى تىرەۋە بە سەر
شانى خەلكىدا ھەۋل دىمەن سەركەۋن و ئامانچەكانىيان بە دەست دەھىن!!

ھەموۋ ئەو كەسانەى كە لە بوارىكانى ژيانىياندا سەركەۋتوۋ بوۋن، بەھۋى بە
گەرخستنى تۋاناۋ شارمزاۋى و بەھرمكانىيانەۋە بوۋە، جا خۇيان ھەستىيان پىكرەد بىت،
يان نا..

ھەندېك كەس ھەر لە خودى خۇياندا كەسانىكى سەركە وتوون، كەسانى تىرىش ھەن
كە ھەولياندا ھە ھەرى بە گەرخستنى توانا ۋە ھەركەتلىك بىن ۋە لە پاش جىبەجى كەردى
ئەو بىنەماپانە سەركە وتىيان بە دەست ھەناۋە..

ئىمە لىرەدا دەر بارەى ئەو كەسە سەركە وتووانە دەدوۋىن ۋە شارمزاى ژيانىان دەمىن ۋە
ھەول دەمىن شارمزاى ئەو رېگە ھۆكارانەيان بىن كە بە كارىان ھەناۋە، بۇ ئەۋەى
بزانىن چۇن سەركە وتىيان بە دەست ھەناۋە؟

ئاپا گونجاۋە ھەمان رېگە شىۋازى ئەو كەسانە بگىرنە بەر، بۇ ئەۋەى بە ھەمان
شىۋەى ئەۋان سەركە وتىن بە دەست بەينىن؟

ماۋىيەك لەمە ۋە پېش گۆم لە چاۋپېكە وتىن پەكېك لە دەۋلەمەندە بە ناۋبانگەكانى
جىهان بوو، ئەۋىش شىخ سەلىمان راجى بوو.. بىنەم ئەم پىاۋە لە ھەلسوكە وتىدا،
ھەرومە لە بىرۋېچۈۋىنىدا، ۋەكو چىايەكى بەرز ۋەبوو..

پىاۋېك، كە خاۋمى چەندەن مىيارە.. خاۋمى چەندەن بالەخانە ۋە خانوۋە.. سەدان
مەگەۋى دروست كەدوۋە.. ھەزارە ۋە پىاۋە ۋە بىنەۋەى سەربەشتى كەدوۋە ۋە بەخىۋى
كەدوۋە..

پىاۋېك لە لوتكەى سەركە وتىدا، دەر بارەى ژيانى خۇى دەدوۋە باسى پەنجا سال
لەمەۋەرى خۇى دەر، كە ۋەكو ھەر كەسكى ئاساى ۋە بوۋە.. زۇر كات تەنھا نانى
ئەو رۇژەى ھەبوۋە جارى ۋە ھەبوۋە ئەۋەشى دەست نەكە وتوۋە!!

باسى ئەۋەى كەد كە زۇر جار مال ۋە جىگە رېگەى خەلكى پاك كەدۋەتەۋە، بۇ ئەۋەى
خاۋرەنى رۇژانەى بە دەست بەينىت!! جارى ۋە ھەبوۋە، شەۋى گەپانداۋە بە رۇژو
لە دوكانىك، يان لە بانكىكدا كارى كەدوۋە!!

باسى ئەۋەى كەد، كە سەرمە چۇن لە دامىنى چىكاندا ژيانى بەسەربەردوۋە پاشان
بەردەۋام بوۋە لە سەركە وتىن، ھەتا گەپشتوۋەتە سەر لوتكەى چىا..

لە توانا ۋە ھەركەكانى ئەو پىاۋە ۋە دېۋەمەۋە بۇم دەرگەۋەت زۇر كەس ھەن، كە
دەگونجىت بە ھەمان شىۋەى ئەو پىاۋە بىن لە ژياناندا ۋە بەشت بەستەن بە پەرومەردگار
سەركە وتىن بە دەست بەينىن، بەلام دەپىت ھەرى بەگەرخستنى توانا ۋە ھەركەكانىش
بىن ۋە لەگەل ئەمانەشدا بە ئارام ۋە خۇراگر بىن..

شىتېكى تر ھەيە، ئەۋىش ئەۋمىيە كە ھەندىكمان تواناي داھىنانمان ھەيە، بەلام لە تواناو بەھرمگانمان بېناگاپن، يان كەسېك نىيە كە يارمەتيدەرمان بېتو ھاۋكاريمان بىكات.. ۋەكو ئەۋەى كەسېك تواناي دەرپرېنى بەھىزە، يان خاۋەن بۇچوونىكى بازىرگانىيە، ياخود زانىياري ۋىزىرمكىيەكى تېدا بەدى دىكرېت.. ئەم بەھرمو توانايانەش، يان بە ھۆى خودى كەسەكەۋە دىرمكەۋىت، يان لە رېگەى مامۇستايەكەۋە، يان لە رېگەى بەرپرېسىكى ئىدارىيەۋە، يان لە رېگەى براپەكى ئامۇڭگارېكارو دىسۇزمۇە دىرمكەۋىت، ھەر چەندە لەم رۇڭگارمدا ئەۋ جۇرە كەسانە زۇر كەمن..

جارى واش ھەيە ئەم تواناو بەھرانە لە ناۋ ناخى ئەۋ كەسانەدا بەند دىكرېن ۋىش ئەۋەى لە داپك بىن دىمرن ۋە ناۋدەچن.. ئەۋ كاتەش سەركردىيەك، يان ۋتاربېزىكى بە توانا، يان زانايەك، لە دەست دىمىن، بەھەمان شېۋە لەۋانەيە ھاۋسەرىك، يان باۋكىكى ئامۇڭگارېكار لە دەست دىمىن..

لېرەدا باسى ھەندىك لە بەھرمو تواناي ناۋازە دىكەپن ۋىرت دەخەپنەۋە، بەلكو لە تۆى بەرپىزدا ھەبن، ئەگەر لە تۆى ئازىزىشدا بوونيان نەبېت ھەۋل دىمىن پىرۋەت پېكەپن ۋە لە سەريان رات بېپىن..
دەى خېرا..

بېرۆكرىك..

ئەگەر بە سەر چىادا سەركەۋىت، بۇ لوتكە بىروانەۋ ئاۋر بە لاي ئەۋ بەردانەدا مەدەرمۇە، كە لە دەۋرۋىيەتمۇە بەردەبىنەۋە.. بە باۋمرو مەمانەۋە سەركەۋمو باز ھەلمەدە، با قاچت نەخزىتو بەرنەبىتەۋە..

پەرە بە تۈنەكەنت بەدە..

لەگەل ھەنەنەك كەسى وادا، دادەنەشەيت و دەمەيتە گەتوگۇ، كە تەمەنى بېست سالىك دەبەيت و دەبەيت خاۋەن شىۋازىكى دىيارىكراۋە، لە ھەلەسۈكەوت و بىرۈبۈچۈۋىدە، پاشان لە تەمەنى سى سالىدا لەگەلەدا دادەنەشەيت و سەپىر دەمەيت خاۋەن ھەمان تۈنەكەنت بىرۈبۈچۈۋىدە زانست و زانىارە ھىچ بەرمە پېشچۈۋىكى لە ژيانىدا ئەنجام نەداۋە.. بەلام بە پېچەۋانەۋە كەسانىكى تر دەبەيت، سوديان لە ژيانى خۇيان بىنىۋەۋە ھەمۈۋە رۇزىكىان لە رۇزەكانى پېشترىان جىۋازترەۋە گۇرانكارىيان لە ژيانىدا ئەنجامداۋە بەرمە پېشچۈۋىان پىۋە ديارە.. بەلكو كاترەمىرىك لە ژيانىان تىناپەرىت، نەگەر لە روۋى دىن و دونياۋە بەرمە پېشچۈۋىك ئەنجام نەدەن..

نەگەر دەتەۋىت نەۋ جۇرە كەسانە بناسىت، وەرە با لە ژيانىان و رەببىنەۋە.. كەنالە ئاسمانىەكان ۋەك نەۋە وەرمەگىرەن..

كەسانىك ھەن كاتەكانى خۇيان لەگەل كەنالە ئاسمانىە بە سودەكاندا بەسەردەبەن و زانىارى و زىرەمكىيان بەرمە پېشەۋە دەبەن.. سود لە شارمەزى گەتوگۇ كەسانى بلىمەت وەرمەگىرەن.. فىرى راگۇرەنەۋە بە ئارامى دەرپىنى بۇچۈۋەكانىان دەبەيت.. فىرى شىۋازى دەرپىنى ھۈۋەن و رازى كەردى كەسى بەرامبەر دەبەيت، بە شىۋازى زۇر نەرمە نىان و ھۈۋەن ھەلەسۈكەوت دەكات..

بە پېچەۋانەشەۋە كەسانىك ھەن كە ناپەلەن زەنجىرە دراماكانىان لە دەست دەرچەيت، نەۋ دراماپانەى كە باس لە چىرۋىكى خۇشەۋىستىيەكى دۇراۋە شەكست خواردوۋە دەكەن، پان باس لە شانۇپىيەكى سۆزدارى دەكەن، پان كاتەكانىان بە ديار فىلەمىكى خەيالاۋى ترسناكەۋە بە سەر دەبەن، كە ھىچ بىنەماۋ بىنەرمەتىكى راستى نىە..

توخودا لە دۋاى پېنج سال سەپىرى كەسانى بەشى يەكەم و كەسانى بەشى دوۋەم بەكە، كامىيان تۈنەكەنتىان پەرە پىداۋەۋە بەرمە پېشەۋە ھەنگاۋىان ناۋە؟!

كامىيان زانىارەكانىان ھىراۋانتر بوۋە؟!

كامىيان ھەلەسۈكەۋىان لەگەل روۋداۋەكاندا گونجاۋترە؟!

بىگومان كەسانى بەشى يەكەم سەرگەمەتۈۋەرن، بەلكو لە ھەلەسۈكەۋىشەندە ھەست

بەم جىلوازيانە دىگىرىت..

كەسەنى بەشى يەكەم، لە وتەو گوفتارمەكەنىيەنە پەشت بە بنەما شەرىيەكان و ئامارو
راستىيەكان دىمەستەن، كەسەنى بەشى دوومەيش لە كاتى ئاخاوتنەكانىيەنە پەشت راستى
قەسەكانىيەنە، بە وتەي بە ناو ھونەرمەندەن و گۇرەنى بىژان دىكەن..
نەمەتا يەكەك لەم كەسەنە جارىك لە جاران لە ناو قەسەكانىيەنە دەلىت: خودا فەرمۇيەتى:
ئەي بەندەكەم ھەول و كۆش بەكە، مەيش لەگەلتە ھەول و كۆش دىكەم!!
ئەو كەسە ئاگانار دىكەنەمەو پەي دەلىن: ئەمە ئايەت و فەرمائەشتى پەروەردگار
نە!!

كەسەكە رەنگى تەكەجەت و پاشان بىرى كەوتەو، ئەو قەسەيەي لە يەكەك لە
دەمەكاندا بىستووو لە بىرو ھۇشدا رەنگى داوتەوو لە خەيالىدا ماو..
بەلى.. قاپ و مەنجەل، ئەمەي لىدەردەمەيىرىت كە تەيىدايەتى، ياخود جى بىچىنىت،
ھەر ئەمەش دەرۋەنە دىكەيت..

با ئەمەجارمەن گۇفارو رۇژنامەكان بە نمونە وەربىگىرىن..
چەندەن ئەوانەي گەنگى بە ھەول و زانىارى بە سوود دەمەن.. ھەول دەمەن پەردە بە
تواناكانىيەنە بىدەن و بە زانىست و زانىارى بە سوود، خۇيان پەر چەك بىكەن؟!
ئەي چەندەن ئەوانەي تەنھا سەيىرى لاپەرمەكانى بەشى وەرزىش و ھەولە ھونەرىيەكان
دىكەن؟! ھەتا وای لىيەتو، رۇژنامەكان پەيشەركەي ئەمە دىكەن، كە لاپەردەي ھونەرى و
وەرزىيەكانىيەنە زىاتەر بىكەن و لاپەرمەكانى تەركەم بىكەنەم.. ئەگەر دىمەتەيىت دوا
نەكەوتەو لە كۆر و دانىشتەنەكاندا، خەلگى سەيىرى تۆ بىكەن و گۆت لىبگەن و پەيشەرو
بەيت نەك پاشكۆ، ئەمە پەردە بە توانا و بەھەرو زانىارىيەكانت بىدەم بە پەروەھ و رەھبەن،
خۆت بەرمە پەيشەو بەرد..

عەبدالە پەيەۋىكى دىگەرم بوو، بەلام زۆر وريەو لىزان نەبوو.. رۇژنىك بۇ ئەنجامدانى
نويژ، لە مال دەردەجەت و بەرمە مەزگەوت دىكەوتە رى.. ھەنگاومەكانى خەيراتە دىكەت،
بۇ ئەمەي فەريەي قامەتى نويژ بىكەوتەو جەمەتەتەكەي لە دەست نەجەت.. لە رەنگە
بە لاي پەيەۋىكىدا دەروەت، كە لە سەر دارخورمەيەك دىبەيت و خەرىكى چاككەردەن و
خەزمەت كەردى باخەكەي دىبەيت..

عەبدالە سەرى سور دەمەيىن و لە لاي سەيىرە، كە چۆن ئەم پەيەۋە گەنگى بە نويژمەكەي
نادات و ناچەت بۇ مەزگەوت، ھەر وەك ئەمەي گۆيى لە بانگەش نەبوو بىت!!

ھەر بۇيە بە تورمىيەۋە ھاۋار دىمكات و دەلىت: دابەزەو بچۇ بۇ نوپۇز..
 كابراى سەر دارخورماكەش زۇر بە ئارامىيەۋە دەلىت: باشە.. باش..
 عبداللهش دەلىت: پەلە بکە ئەى گوپدرېژ!!
 كابرا ھاۋار دىمكات و دەلىت: من گوپدرېژم؟! لقيك دارخورما دىمېرېت و دادىمېزېت،
 بۇ ئەۋەى سەرى پان بکاتەۋە..

عبدالله گە ئەمەى بىنى، سەرى خۇى دادىمېۋىشېت و بەرمەو مزگەوت بۇى دەرچېت..
 پياۋمگە بە تورمىيەۋە لە دارخورماكە دابەزى و بەرمەو مال كەۋتە رى و نوپۇزى كىردو
 كەمىك پىشوویدا، پاشان بۇ لای باخەكەى رۇپىشتەۋە، بۇ ئەۋەى كارمەكەى تەۋاۋ بکات..
 كاتىك نوپۇزى عەسەر ھات و عبدالله بەرمەو مزگەوت كەۋتە رى.. بە لای دارخورماكەدا
 رۇپىشتەۋە، بىنى پياۋمگە ۋا بە سەر دارمەكەۋمىيە، ئەمجارمىيان شىۋازى ھەلسوكەۋتى
 خۇى گۆرى و ۋتى: السلام علىكم.. حالت چۇنە؟!

كابراش لە ۋەلامدا ۋتى: سوپاس بۇ خودا باشم..
 عبدالله ۋتى: خۇش موزدە بېت، بەرھەمى ئەمسان چۇنە؟!
 پياۋمگە دووبارە ۋتى: سوپاس بۇ خودا باشە..
 عبدالله ۋتى: خودا سەركەۋتوۋت بکات و رزق و رۇزىت پىيىبەخشىت و خۇشى بخاتە
 نىۋ مال و حالت..

پياۋمگە بەم دۇعاۋ پارانەۋانە زۇر دلخۇش بوو.. نا لەم كاتەدا عبدالله ۋتى: دىمىنىم
 بە ھۇى سەرقالى ئىش و كارمەكانتەۋە، ناگات لە بانگى عەسەر نىيە!! بانگى ھەرموۋەو
 نىزىكە قامەت بىكرېت، خۇزگە دادىمېزېت و فرىاي نوپۇزمەكت دىمكەۋتېت و پىشوپەكىشت
 بە خۇت دەدا، لە دۋاى نوپۇزمەكەش كارمەكت تەۋاۋ بکە، خودا لەش ساغ بکات..
 پياۋمگە دابەزى و بەرمەو لای عبدالله كەۋتە رى و زۇر بە گەرمى چاك و چۇنى لەگەل
 كىردو ۋتى: سوپاست دىمكەم بۇ ئەۋ رەۋىشت و ھەلسوكەۋتە جوانەت، بەلام نای خۇزگە
 ئەۋ كەسەم دىمىنى كە نىۋمۇرۇ بە لامدا تىپەرى، ئەۋسا فىرم دىمكىد كى گوپدرېژە؟!

ئەنجام..

شارمىزايەكەنى مامەلە كىردىت لەگەل خەلىكىدا، بناغەى
 دىارى كىردى شىۋازى مامەلە كىردى خەلىكىە ئەگەلتىدا..

غەم لە پابردوو مەخۇو مەگىرى بۇ شېرو دۆلى پىزاو..

ھەندىك كەس وا گومان دەمەن، ئەو سىروشت و ھەلسوكەوتەى كە لە سەرى گەورە بوون و لە لاى خەلكىش پىي ناسراون، شاپەنى گۆران نىە و تازە ھەر بەو شىۋەپەش دەمەن كە ھەن.. ھەر بۆپە ملەكەچ دەمەن و پازى دەمەن، ھەر وەك چۆن ملەكەچى نەوە بوون، كە كورتەن يان دىيژ، رەنگى پىستىيان سىپە يان رەش، چۆنكە لاىيان واپە سىروشت و ھەلسوكەوتى مەۋقەكانىش، وەك كورت و دىيژى جەستەى مەۋقە رەنگى پىستى، شاپەنى گۆرانكارى نىە، لەگەل نەوەشدا لە لاى مەۋقى زىرەك و وريا، گۆرپەنى سىروشت و ھەلسوكەوت ئاسان ترە، لە گۆرپەن و دانانى جەل و بەرگ..

سىروشت و ھەلسوكەوتەمان شىرو دۆلى پىزاو نىە، نەتوانىن كۆى بكەپنەو، بەلكو لە دەستى خۇمانداپە و زۆر ئاسانە و دەتوانىن ھەلسوكەوت و سىروشتى كەسانى تىرىش بگۆرپەن.. بە ھەمان شىۋە دەتوانىن ژىرى و ەھلىشىيان بگۆرپەن..

ابن حزم لە كىتبى (طوق الحمامة) دا دەگىرپتەو، دەلىت، لە ئەندەلوس بازىرگانىكى بە ناوبانگ ھەبوو.. لە نىۋان نەم بازىرگانە و چوار بازىرگانى تردا، پىشپىركى بازىرگانى ھەبوو، كىشە كەوتە نىۋانىيان و چوار بازىرگانە كە رەيان لىي ھەلسا و پەيمانىياندا بىزارو ناپەھەتى بكەن..

بەيانىيەك بازىرگانە ناودارمەكە، لە مەلەو ەبەرەو شۆپىنى كارمەكى كەوتە رى..

كراس و جامانەپەكى سىپى جوانى پۆشى بوو..

بازىرگانى پەكەمى پىگەپشت و پاش چاك و چۆنى سەپىرى جامانەى بازىرگانە بە ناوبانگەكەى كردو وتى: بە راستى ئەو جامانە زەردەت زۆر جوانە..

بازىرگانەكە وەلامى داپەو و وتى: چاوت نابىنىت؟! سىپە نەك زەرد..

ئەو پىش وتى: نا.. زەردە، بەلام جوانە..

بازىرگانەكە پۆشىست، پاش كەمىك بە پەكىكى تىريان گەپشت، لە دواى چاك و

چۆنى و ههواڤ پرسین، ئەم پیاوهمیان به بازارگانهکەى وت: ئەمڕۆ چەند قیت و قۆزیت؟! جل و بەرگەکانیشت زۆر جوانن، به تایبەت ئەم جامانە سورەت..

بازارگانهکە وتی: کابرا ئەم جامانەمیه سپیه، نەك سور؟!

بۆ وازم ئی بهینه، جامانەکەم سپیه..

بازرگانی ههزار کهوتە رێ و لهگەڵ خۆیدا هەسەى دەکردو سەیری ئەملاولای جامانەکەى دەکرد، بۆ ئەوەى دلتیا بپیت، کەسپیه..

بازرگانهکە گەشتە شوینی کارمەکەى و ویستی دوکانەکەى بکاتەوه، ئا ئەم کاتەدا کەسى سێهەمیان هات و وتی: فلانە کەس، ئەم بەیانیه زۆر جوانیت.. به تایبەت کراسەکەت هەر زۆر جوانە، ئەوەى زیاتر جوانی کردوویت، ئەو جامانە سەوزەى سەرتە..

بازرگانهکە سەیری جامانەکەى کرد، بۆ ئەوەى دلتیا بپیت سپیه، پاشان وتی: کاکى برا جامانەکەم سپیه سپی..

پیاوهمکە وتی: سەوزە، بەلام بەشیومیەکی گشتی جوانە، غەمبار مەبە..

پیاوهمکە رۆیشت و بازارگانهکەش هاواری کردو وتی: جامانەکەم سپیه..

کەمێک ئە دوکانەکەیدا دانیشت و هەر سەیری ئەملاولای جامانەکەى دەکرد، ئەپەر کەسى چوارەم خۆی کرد بە ژوورداو وتی: چۆنى فلانە کەس.. ماشا الله، ئەم جامانە شینەت لە کوێ کرپوووە؟!

بازرگانهکە هاواری کرد: جامانەکەم سەوزە!!

کابراش وتی: نا شینە..

بازرگانهکە وتی: نا سورە!! نا نا.. سپیه!! کورە شینە!! نانا سەوزە!! پاشان دەستی کرد بە پیکەنین.. پاشان کهوتە هاوار هاوار!! پاشان دەستی کرد بە گریان و دەستی کرد بە هەلبەزو دا بەز!!

ابن حزم دەفەرمویت: لە دواى ئەو رووداوە بازارگانهکەم بینى، شیت ببوو، به شەقامەکانى ئەندەلوسدا دەرگاوە منداڵ بەردیان تێدەگرت..

کەواتە ئەو چوار کەسە به تواناو لیها تووپیەکی سادەو ساکارەوه، توانییان سڕوشتى ئەو بازارگانه ناودارە بگۆرن و بپزاری بکەن، تەنانەت توانییان ژیریشى

بىن لە دەست بىدەن و شىتى بىكەن!!

ئەى تۆ بۇ ناتوانى گۆرانكارى ئەنجام بىدەيت، لە كاتىكدا توانا و ئىھاتوويىھى
وات لە بەردەستدایە، كە بە نىگای خودای گەورە بىشتىوانى لىكراو و رۆشن
كراو مەو!! ئەو ھەلسوگەوت و ھونەرەنەى كە بە ھۆى جىبەجى كەردىنەنەو،

مروڤ دىتوانىت رىزامەندى پەرومردگارى بە دەست بەينىت!!

دەى ھەول بىدە ھەر ھونەر و لىزانىنىك، كە دەبىتە ھۆى بە ختەمورىت و

كامەرانىت دەكات، ئەنجامى بىدە و خۆتى بىن دەولەمەند بىكە..

ئەگەر بىم دەلىيت، ناتوانم..!! بىت دەلىم: ھەول بىدە..

ئەگەر دەلىيت: نازانم..!! مەنىش بىت دەلىم: فىر بە..

بىغەمبەرى خوداش ﷺ دەفەرموئىت: «إنما العلم بالتعلم، وإنما الحلم

بالتحلم».. واتە: (زانست بە خۇفىر كەردنەو لەسەر خۇش بە خۇراھىنەنە)..

قىروانىن..

پالەوان ئەو كەسەى سەرمەى تواناى پەرمەيدانى شەرمەىيەكانى خۇى،
تواناى پەرمەيدانى شەرمەىيەكانى خەلكىش، يان گۆرىنىانى ھەى..

كەسپكىس نازارەت..

بۇچى دوو كەس لە كۆرۈ دانىشتىنىڭدا، گىتوگۇكانيان بە لىك تىنەگىشتىن و ناكۆكى كۆتايى دىت؟ كەچى دوو كەسى تر گىتوگۇكانيان بە لە يەك ھالى بوون و رەزىمەنىدى و خۇشى كۆتايى پىدېنن؟ بە دىنبايىيەۋە بە ھۆى شارمزاپىيانەۋمىيە، لە ھونەرى گىتوگۇدا..

بۇچى دوو وتارىپىز ھەمان بابەت باس دىكەن، كەچى گويىگران و نامادىبوۋانى يەككىيان باۋىشك دىدەن و خەۋ دىيانباتەۋم، يان يارى بە جىگەۋ بەرماۋەكەى ژىريان دىكەن و دىستكارى دىكەن، يان زوۋ زوۋ شىۋازى دانىشتەكەيان دىگۇرن؟

بە پىچەۋانەشەۋە گويىگران و نامادىبوۋانى وتارىپىزى دوۋەم، زۆر بە تامەزىۋىيەۋە گوى دىگرن و زۆر جار چاۋىشيان ناتروكىنن و بىناگايى روۋيان تىناكات؟

بە دىنبايىيەۋە ھۆيەكەى برىتيە لە شارمزاپى لە ھونەرى دەرپىندا.. بۇچى فلائە كەس لە كۆرۈ كۆۋوونەۋمىيەكەدا، كاتىك كە قسە دىكات، بىدەنگى بال بە سەر نامادىبوۋاندا دىگىرت و ھەموۋان چاۋى تىدەپىرن؟ كە چى كاتىك ھەندىك كەس قسە دىكەن، نامادىبوۋان خەرىكى قسەۋ گىتوگۇى لا بەلان، يان خەرىكى خويندەۋەۋ سەپىركردنى نامەى مۇبايلەكانيانن؟ ھۆى ئەمەيان برىتيە لە لىھاتوۋى و تواناى قسەبۇچى كاتىك مامۇستايەك كە بە پارەۋى قوتابخانەدا تىپەر دىبىت، قوتابىيەكان چولردەۋرى دىدەن.. يەككىك تەۋھى لەگەل دىكات، ئەۋەى تر كىشەى خۇى لە لا باس دىكات، يەككىكى تىريان پىرس و راي پىدەمكات، خۇ ئەگەر پىگە بە قوتابىيەكان بدات، بىنە ژوۋرەكەى، ئەۋا پىر دىبىت لە قوتابى، چونكە ھەموۋيان خۇشيان دىۋىت و ھەز بە نىزىكى دىكەن..

لە ھەمان كاتدا مامۇستاي ۋا ھەيە، بە تەنھا ھەنگاۋ دىنىت و يەك قوتابى نىزىكى ناكەۋىت، كەسىك سلاۋو چاك و چۆنى لەگەل ناكات، خۇ ئەگەر لە بەيانىيەۋە تا نىۋارە دىرگاي ژوۋرەكەى ناۋەلا بىكات، كەسىك سەردانى ناكات، چونكە ھەز بە دانىشتىنى ناكەن..

بۇچى؟! چۈنكى ھەموو ئەمانە پەيۋەندىيان بە ھۈنەرى مامەلە كىرەنەۋە ھەيە، لەگەل خەلگىدا..

بۇچى كاتىك كەسىك روو لە كۆرۈ دانىشتىكى گشتى دىكات، نامادىپووان خۇشحال دىمىن و بە بىنىنى شادومان و بەختەمۇر دىمىن.. ھەموو ھەز دىمەن لە لاى ئەو دابىنىشىت، بەلام كەسىكى تر دىتە ژوورمۇو زۆر بە ساردوسىرى چاك و چۆنى و بەخىرھاتنى لەگەل دىمەن.. سەيرى ئەملاو ئەولاي دىكات، بۇ ئەۋەى شوپىنىكى دىست بىكەۋىت و لىي دانىشىت، كەچى كەسىك چىگەى ناكاتەۋە، يان كەسىك بانگى ناكات بۇ ئەۋەى بىت و لە تەنىشتىۋە دانىشىت..

بۇچى؟! لەبەر ئەۋەى ئەم كارانە پەيۋەندىيان بە كارىگەرى و بە دىست ھىنانى دلى بەرامبەرمۇ ھەيە..

بۇچى باۋكى وا ھەيە كاتىك دىتەۋە بۇ مالمۇ، مىدالەكانى خۇشحال دىمىن و پىشۋازى لىدىمەن؟! باۋكى واش ھەيە، كاتىك دىتەۋە بۇ مالمۇ، مىدالەكانى ئاورىشى لىنادىمەۋە؟! لەبەر ئەۋەى ئەم كارە پەيۋەندى بە ھۈنەرى مامەلە ھەلسۈكەۋت كىرەنەۋە ھەيە لەگەل مىدالەكانىياندا..

لەم شىۋازو نەۋانە، بە ھەمان شىۋە لە مزگەۋت و ناھەنگ و بۆنەكاندا ھەيە و دوبارە دىبەۋە.. ھەموو ئەمانە پەيۋەندىيان بە ناست و شارمىزى كەسەكانەۋە ھەيە، لە ھۈنەرى ھەلسۈكەۋت كىرەنەۋە لەگەل دىمۇرۇبەرياندا..

بىزانە دروست كىردى كارىگەرى لە سەر خەلگى و بە دىست ھىنانى خۇشەۋىستىيان، زۆر لەۋە ئاسانترە كە تۆ بىرى لىدىمەكەيتەۋە!)

زىادىمۇ ناكەم و زۆر تاقىم كىردۈتەۋە.. بە دىست ھىنانى دلى خەلگى بە زۆر رىگە و شىۋازى جىۋاز دىبىت، بە مەرجىك كارەكەمان لە سەر بىنەماى راستگۇيى بىت و راھىنان و پىرۋەشى لە سەر بىكەين و بە رىك و پىكىش ئەنجامى بىمىن.. ھەلسۈكەۋتەكانمان كارىگەريان لە سەر خەلگى دىبىت، ئەگەر خۇشمان ھەستى پىنەكەين و ناگامان لىپىنەبىت..

ماۋەى سىانزە سال پىش نوپۇ و تارخوۋىنى مزگەۋتى كۆلىزى سەربازى بووم.. بە دىمۇزىمەكدا دىرۋىشتەم بۇ مزگەۋت كە پاسەۋانىكى لىبۇو، دىمۇزەكەى دىمۇرۇمۇو

دايدەخستەۋە.. ھەموو جارىك سور بووم لە سەر ئەۋەى بە گەرم وگۈرپەۋەو بە ھەر دوو دەستەم سلاۋى لىبىكەم.. لە دۋاى نوپۇش سۋارى ئۆتۈمبىلەكەم دەبوومو دەگەرپامەۋە بۇ مالمەۋە..

زۇربەى كات مۇبايلەكەم پەر دەبوو لەو نامەو پەيۋەندىيانەى كە لە كاتى نوپۇدا بۇم دەھاتن.. لە كاتى گەرپانەۋەدا سەرقالى نامەكان دەبوومو پاسەۋانەكەش دەرگای دەرۋازەكەى دەرگەمۇو مەنىش چاۋم ھەر لە سەر مۇبايلەكەم دەبوو، بىناگا بووم لەۋەى بە روۋىيەكى خۇشەۋە خودا خافىزى لىبىكەم.. ھەتا رۇڭك رايگرتەو پىتى وتە، يا شىخ لىم زىزى؟!

وتە، بۇچى؟!

وتى، لەبەر ئەۋەى كاتىك كە دىيىتە ژوورمەۋە سلاۋ دەكەيت و دلت خۇشەۋ روو خۇشەيت، بەلام لە كاتى گەرپانەۋەدا دلخۇش و خۇشحال ديار نىت!!

پاسەۋانەكە پىاۋىكى سادەو ئاسايى بوو، سۈيىندى بۇ خۋاردەم كە خۇشى دەۋىم و بە بىنىنەم خۇشالە.. پۇزىشەم بۇ ھىنايەۋەو بۇم روون كەردەۋە، ھۇكارەكە سەرقالىمە.. پاشان بۇم روون بۇۋە كە ھەئسۈكەۋتەكانەمان رەنگدانەۋەيان دەبىت و لە كاتى بىناگايشماندا خەلكى تىبىنيان لە سەرمان دەبىت و سەرنەجان دەمەن..

پۇشنايى..

بە ھۆى بە دەست ھىنانى مال و سامانەۋە، خەلكى لە دەست مەدە، لەبەر ئەۋەى بە دەست ھىنانى خەلكى، رىگەو ھۇكارە بۇ بە دەست ھىنانى مال و سامان..

كىت زۆر خۇش دەۋىت..؟!

جارى وا ھەيە، ھەندىك مەۋلى شامزاو خاۋەن بەھرەمە توۋانا، بە شىۋەيەكى زۆر ناۋازەمە جوان ھەلسۈكەۋەت لەگەل خەلگىدا دەگەن، بە جۆرىك كەسى بەرامبەر وا ھەست دەمەت خۇشەۋىست تەرىن كەس بىت لە لاى..

بە شىۋەيەكى ئەۋەندە جوان ھەلسۈكەۋەت لەگەل دايكتدا بىكە، تا دەمەتە رادىيەك دايكت ھەست بىكات، تا ئىستا ھىچ كەسىك بەو شىۋەيە ھەلسۈكەۋەتى جوانى لەگەلدا ئەنجام نەداۋە.. بە ھەمان شىۋە ھەلسۈكەۋەت لەگەل باۋك.. ھاۋسەر.. مەندالەكانت.. ھاۋرىكانت، ئەنجام بەدە.. لەگەل ئەو كەسانەشدا كە تەنھا جارىك دەيان بىنى، ھەۋل بەدە زۆر بە جوانى ھەلسۈكەۋەتەن لەگەل بىكەت، ۋەك ئەۋەى كاتىك بۇ تەنھا جارىك دەچىتە ھەۋشگەيەك، يان دەچىتە بەنزىنخانەيەك..

دەتۋانى وا لە ھەمەۋ كەسىك بىكەت، كەۋا ھەست بىكات خۇى خۇشەۋىست تەرىن كەسە لە لاى تۆ.. پىغەمبەرى خۇداش ﷺ لەم بۋارەدا پىشەۋايە پىشەۋايە.. بەلى.. ئەۋەى بە دۋادچۈۋەنى بۇ ژيانى پىغەمبەرى خۇدا ﷺ ھەبۋە بىت، دەبىنىت ئەۋ پىشەۋايە ﷺ خاۋەن ھەلسۈكەۋەت ۋاكارو رەقتارىكى زۆر جوان بۋە.. لەگەل ھەر كەسىكدا ھەلسۈكەۋەتى بىكرەيە، ئەۋ كەسە ۋايدەزەنى پىغەمبەرى خۇدا ﷺ لە ھەمەۋ كەسىك زىاترى خۇش دەۋىت.. ئەۋ كەسەش ۋاى لىدەھات پىغەمبەرى خۇدا ﷺ لە ھەمەۋ كەس خۇشەر دەۋىست، لەبەر ئەۋەى ھەستى بە سۆزۈ خۇشەۋىستى ئەۋ پىشەۋايە ﷺ دەگرد..

عەمەرى كۈرى عەس ﷺ بلىمەت ۋاىھاتۋەيەك بۋە، لە ھەرە بلىمەت ۋاىھاتۋەكانى عەرمەب.. خاۋەنى دانايى ۋاىھاتى ۋاىھاتى زۆر بۋە.. يەكەك بۋە لەۋ چۋار كەسەى، كە بە بلىمەت تەرىن كەسانى عەرمەب ناسرا بۋە.. عەمەر باۋمەرى ھىناۋ مۇسلمان بۋە، كەۋرەى ھۆزەكەشى بۋە.. كاتىك بە پىغەمبەرى خۇدا ﷺ دەگەشەت، پىغەمبەرى خۇدا ﷺ بە رۋەيەكى خۇشەۋە پىشۋازى لى دەگردو دەيدۋاند.. كاتىك دەچۈۋە كۆرۈ دانىشتىكەۋە، پىغەمبەرى خۇدا ﷺ بە ھاتنى عەمەر ﷺ خۇشەۋەل دەبۋە.. كاتىكەش بانگى عەمەرى دەگرد، بە جوانتەرىن ناۋ بانگى دەگرد..

كاتىك عەمەر ﷺ ھەستى بەم سۆزۈ خۇشەۋىستىيەى پىغەمبەرى خۇدا ﷺ كەرد،

گومانى وا بوو خۇشەويست تىرىن كەسە لە لاي پېغەمبەرى خۇدا ﷺ .. ھەر بۆيە
ويستى لە گومانەكەى دۇنيا بىت و بۆى روون بىتەوہ.

رۇژىك دەجىت بۇ لاي پېغەمبەرى خۇدا ﷺ و لە لاي دادەنىشىت و پاشان دەلىت:
ئەى پېغەمبەرى خۇدا ﷺ كى خۇشەويستىن كەسە لە لات؟

پېغەمبەرى خۇدا ﷺ قەرمووى: عائىشە..

عەمر ﷺ قەرمووى: مەبەستەم لە پىاوانە، ئەى پېغەمبەرى خۇدا، نەك
كەس و كارمەكانت..

پېغەمبەرى خۇدا ﷺ قەرمووى: باوكى..

عەمر ﷺ قەرمووى: ئەى دواى ئەو؟

پېغەمبەرى خۇدا ﷺ قەرمووى: عومەرى كورى خەتتاب..

عەمر قەرمووى: ئەى پاشان؟ پېغەمبەرى خۇدا ﷺ كۆمەلە پىاويكى ژمارد.. پاشان
فلانە كەس.. پاشان فلانە كەس.. بە پىى زووتر مۇسلمان بوونىان و قوربانىدانىان بۇ
ئىسلام، دىمىژماردن و ناوى دەھىنان..

عەمر ﷺ دەقەرمووت: بىدىمىگ بووم، لە ترسى ئەوہى نەوہكو لە كۆتايى ھەمووياندا
ناوم بەينىت..

سەير بكة چۆن پېغەمبەرى خۇدا ﷺ بە ھەلسوكەوتى جوان، توانى دلى عەمرى
كورى عاص ﷺ كەمەند كىش بكات..

پېغەمبەرى خۇدا ﷺ لە پىناوى مۇسلماناندا، وازى لە كارمەكانى دەھىناو ئەو
خۇشەويستىەى كە ھەيبوو بۆيان، دىرىدەبىرى و رېزى لىدەگرتن..

كاتىك ئاينى ئىسلام بىلاوبۇوہو خاكى مۇسلمانان فراوان بوو، پېغەمبەرى خۇدا
بانىگخوازانى دىنارد، بۇ بانىگ كىردى تىرەو ھۆرمەكان، بۇ ئەوہى مۇسلمان بن و لە ئاينى
ئىسلام شارمزا بن.. جارى واش ھەبوو، جەنىگ روویدەداو پىويست بوو سوپا رەوانەى
سەر ئەو ناوچانە بكات..

عەدى كورى حاتەمى طانى پادشاى ھۆزى (طىء) بوو، لە كاتى روودانى جەنىگ
لەگەل مۇسلماناندا، عەدى ھەلھات و پەناى بىرد بۇ رۆمەكان لە شام.. مۇسلمانان گەشىتنە
ناوچەى (طىء)، لەبەر ئەوہى عەدى ھەلھاتبوو، سەركەوتن بە سەرياندا زۆر ئاسان بوو،
چونكە پادشاىەك نەبوو سەرىپەشتىيان بكات، سوپايەكى رېك وپىكىشىان نەبوو..

سوپاى مۇسلمانان لە كاتى جەنىگدا، لەگەل خەلكىدا زۆر بە چاكى رەفتارىيان دىمىكردو

سۆزۈ بەزمىيان ھەبۇو، ھەر جەندە لە كاتى كۈشتارىشدا بوونايە.. مەبەستىش لەم جەنگە پاراستنى موسلمانان بوو لە فيل و تەلەمكەى ھۆزمەكى عەدى، ھەرومھا پېشانندان و دەرختنى ھىزى موسلمانان بوو، بەو ھۆزە..

موسلمانان ھەندىك كەسيان لە ھۆزمەكى عەدى بە دىل گرتو لە نىوانىشياندا خوشكىكى عەدى ھەبۇو.. دىلەكانيان بەرمو شارى مەدىنە بردو پېغەمبەرى خودايان ﷺ ئاگادار كىردمۇ، كە عەدى ھەلھاتوۋە بۇ شام..

پېغەمبەرى خودا ﷺ سەرسام بوو لە ھەلھاتنى عەدى! چۆن لە ئاينى خودا رايكردوۋەو گەل و ھۆزمەكىشى جى ھىشتوۋە!؟

كاتىك عەدى دىگاتە لاي رۆمەكان، رېزو شكۆيەكى پېويستى لى ناگرن و ھەر بۆيە بە ناچارى دىگەرىتەۋە بۇ ناو خاكى عەرب..

عەدى جىرۇك و رووداۋى جوونى بۇ شارى مەدىنەمان بۇ دىگىرىتەۋەو دەلىت، ھىج كەسيك ئەۋەندەى من رھى لە پېغەمبەرى خودا ﷺ نەبۇو.. من گاور بوومو پېش ئەۋەى ناوام بە سەر بېت پادشاى ھۆزمەكەشم بوو.. ئەۋەندە رەقە لە پېغەمبەرى خودا ﷺ بوو، رۆيشتەم بۇ لاي قەيسەرى رۆم، لەۋى شوپىن و جىگەو ژيانم خۇش نەبۇو، ۋەكو پېويست رېزيان نەگرتەم، ھەر بۆيە بېرىارمدا بگەرىمەۋە بۇ لاي پېغەمبەرى خودا ﷺ ۋەتەن، ئەگەر درۇ بىكات و پېغەمبەر نەبىت، ئەۋا ھىج زيانىكەم پېناگەيەنىت، خۇ ئەگەر راستگۇش بېت ئەۋا بۇم دىردەكەۋىت و دىزانم راست دىكات، ھەر بۆيە بەرمو شارى مەدىنە كەۋتەمە رى، كاتىكىش چوۋمە ناو شارى مەدىنەۋە، خەلكى دىميان ۋەتەن، ئەۋە عەدى كورى حاتەمە.. ئەۋە عەدى كورى حاتەمە..

ھەر جەندە عەدى دىزايەتى موسلمانانى كىرد بوو، ھەرومھا لە دەستى موسلمانانىش ھەلھات بوو، رھىكى زۆرىشى لە موسلمانان بوو، كە جى پېغەمبەرى خودا ﷺ بە ھاتنى عەدى خۇشحال بوو.. بە روۋيەكى خۇشەۋە پېشۋازى لە عەدى كىردو دەستى خستە نىۋ دەستى و بىردىيەۋە بۇ مالمۇ..

كاتىك عەدى شان بە شاننى پېغەمبەرى خودا ﷺ دىرۇيشت، گومانى وابوۋ ھەردووكيان يەكسان!۱۱ وايدەبىنى محمد پادشاۋ قەرمانىروۋاى مەدىنەۋە دەۋرۋبەرىتەۋە خۇشى قەرمانىروۋاۋ پادشاى شاخەكانى (طىء) و دەۋرۋبەرىتەۋە..

محمد خاۋەن ئاينىكى ئاسمانىيەۋ ئەمىش لە سەر ئاينىكى ئاسمانىيە، كە مەسىحىيەتە..

محمد خاۋەن پەرتوكىكى ئاسمانىيە، كە قورئانەمۇ ئەمىش شوپىنكەۋتەي پەرتوكىكى ئاسمانىيە، كە ئىنجىلە..

عەدى ۋاي ھەست دەگرد لە رووى ھىزو سوپاۋە نەبىت، ھىچ جىاۋازىمكى لەگەل محمددا نىە!! لە رېگەي رۆشتەنەۋەيان بۇ مالى پېغەمبەرى خوداﷺ، عەدى سى دىمەنى ناۋازەي لە پېغەمبەرى نازىزﷺ بىنى..

كاتىك بە رېگەدا دەرۋىشتەن، ئافرەتتىكىيان بىنى بانگى پېغەمبەرى خوداﷺ ى کردو وتى، ئەي پېغەمبەرى خوداﷺ كارېكم پىت ھەبە.. پېغەمبەرى خوداﷺ دەستى لە دەستى عەدى كىردەۋەو چوو بۇ لاي ئافرەتەكەو زۆر بە ئارامى گۈنى بۇ وتەكانى ئافرەتەكە شل کرد..

عەدى ئەم ھەلوپستەي پېغەمبەرى خوداﷺ بەراورد کرد، بەم سەرۋك و فەرمانرەۋا پادشايانەي كە بىنى بوونى، پاشان تاۋىك وردبۇۋەو لە دلى خۇيدا وتى: سوپىند بە خودا ئەم خۇبەكەم زانين و ھەلسوكەۋتە جوانە، لە ھەلسوكەۋتە فەرمانرەۋا ناچىت.. بە راستى ئەم رەۋىشتە رەۋىشتى پېغەمبەرەنە..

ئافرەتەكە پىۋىستىيەكەي تەۋاۋ بوو، پېغەمبەرى خوداﷺ گەراپەۋە بۇ لاي عەدى و كەۋتەنەۋە رى..

لە رېگە پىاۋىك بەرەو رووى پېغەمبەرى خوداﷺ ھات.. پىاۋەكە چى وت؟! ئايا وتى: پېغەمبەرى خوداﷺ مال و سامانىكى زۆرم ھەبە ھەزار و نەدارم پىشان بەد، با بىياندەمى؟! يان وتى: زەۋىوزارم چاندوۋەو بەرھەمىكى زۆرى بەرھەم ھىناۋە، چى لىيىكەم؟! خۇزگە ۋاي بوتايە، بۇ ئەۋەي عەدى ھەستى بە دەۋلەمەندى و خۇشگوزمرانى مۇسلمانان بىكردايە..

پىاۋەكە ھاتە پىشەۋەو وتى: ئەي پېغەمبەرى خوداﷺ سكالاي دەست كورتى و ھەزارىت لە لا دەكەين!! ئەم پىاۋە ئەۋەندەي خواردن نەبوو، كە مىندالەكانى پى تىر بىكات.. مۇسلمانانىش ھەمەو ئەۋەندە ھەزار بوون، نەياندەتۋانى يارمەتى ئەو پىاۋە ھەزارە بەدەن.. پىاۋەكە ئەم ھسانەي دەگردو عەدىش گۈى بىستى بوو، پېغەمبەرى خوداﷺ بە چەند وشەپەك وەلامى داپەۋەو رۆيشتەن..

كەمىكى تر رۆيشتەن، پىاۋىكى تىريان پىگەپشت و وتى: ئەي پېغەمبەرى خوداﷺ لە دەست رېگرو جەردە ھاۋار ھاۋارمانەو سكالاي خۇمان لە لاي تۇ دەكەين!! ئەي پېغەمبەرى نازىزﷺ بە ھۈى زۆرى دوزمىنانى دەۋرۋەرمانەۋە، بە ھۈى زۆرى

دزو رېگروە، لە خۆمان دۇنيا نىن لە شارى مەدىنە بېچىنە دەرەۋە .. پېغەمبەرى
خوداش ﷺ بە چەند وشەيەك وەلامى ئەمىشى دايەۋە رۇيشتن ..

ەدى لە دلى خۇيدا بىرى لەۋە دەرەۋە، لە ناو ھۆزەكەيدا خاۋىنى رېزو شىۋ بوۋە
ھىچ دوزىنىكىش مەترسى لە سەر ژيانىان نەبوو، ئىتر بۇچى بېتە ناو ئاينىكەۋە، كە
خەلكەكەى لاوازو ھەزارو نەدارو نەبوۋىن .. ھەرۈمەھا لە ترسو دله راۋكىشدا بن!!

بەلى .. گەمىشتە مالى پېغەمبەرى خوداش ﷺ و چوۋنە ژوورەۋە .. تەنھا راخەرىكى
لېۋو، پېغەمبەرى خوداش ﷺ وەكو رېزىك داي بە ەدى بۇ ئەۋەى لە سەرى دانىشىت و
پېى ھەرمو، وەرى بگرو لە سەرى دابنىشە .. ەدىش دايەۋە بە پېغەمبەرى خوداش ﷺ
و وتى: تۆ لە سەرى دابنىشە .. پېغەمبەرى خوداش ﷺ ديسانەۋە ھەرموۋى: نا تۆ لە
سەرى دابنىشە، پاشان ەدى لە سەرى دانىشت ..

پېغەمبەر خوداش ﷺ بە ەدى ھەرمو: ئەى ەدى مۇسلمان بە، سەلامەت و پارىزارو
دەبىت ..

ەدىش وتى: من ئاينى خۆم ھەيە ..

پېغەمبەرى خوداش ﷺ ھەرموۋى: من لە تۆ زياتر شارمزايم لە ئاينەكەتدا ھەيە ..

ەدى وتى: تۆ لە من شارمزاىرى بە ئاينەكەم، چۇن؟!

پېغەمبەرى خوداش ﷺ ھەرموۋى: بەلى، من شارمزاىرم .. ئايا تۆ لە پەپرەۋانى رېچكەى
(رەكۋسى) نىت؟!

(رەكۋسى) بەشىكە لە ئاينى گاۋرەكان و لە ئاگرپەرستەكانەۋە نىزىكە .. ئەمەش تواناو
زىرەكى پېغەمبەرى خوداش ﷺ دەرەخات لە ھونەرى رازى كەردنى بەرامبەردا، لەبەر
ئەۋەى نەپەرەۋە، ئايا تۆ گاۋر نىت؟! بەلكو باسى زانىارى وردىرى ئاينەكەى ەدى كەردو
لە ناو ئاينەكەى ەدىدا، ئەو رېچكەيەشى دىارى كەرد، كە ەدى پەپرەۋى دەرەد ..

وەكو ئەۋەى لە ئەۋرەپا كەسىكت پېىگات و پېت بلىت، بۇچى نابىت بە مەسىحى؟!
تۆش بلىت، من خاۋىنى ئاينى خۆم ..

ئەو كەسەش ئەۋەندە شارمزاى ئاينەكەت بىت، پېت نەلىت، ئايا تۆ مۇسلمان نىت؟!
ھەرۈمەھا نەلىت، ئايا تۆ سوننى نىت؟! بەلكو پېت بلىت، ئايا تۆ شافىعى نىت؟! پان ئايا
تۆ جەنبەلى نىت؟!

پېغەمبەرى خوداش ﷺ بە ەدى ھەرمو: ئايا تۆ لە (رەكۋسىيەكان) نىت؟ ەدىش
لە وەلامدا وتى: بەلى ..

پېغەمبەرى خۇدا ﷺ ڧەرمۇى: كاتىك لەگەل ھۆزەكەتدا بەشدارى جەنگ دەكەيت،
چواریەكى دەستكەوتنى جەنگەكە بۇ خۇت دەبەيت، وا نیه؟

عەدى وتى: بەلى واپە..

پېغەمبەرى خۇدا ﷺ ڧەرمۇى: دەى ئەوە لە ئاپنەكەى تۇدا ھەرام و ھەدەغە كراوہ..
دووبارە عەدى وتى: بەلى واپە..

پاشان پېغەمبەرى خۇدا ﷺ ڧەرمۇى: من دەزانم چى رېگريت لیدمكات لەوہى
موسلمان بیت، بە لاتەوہ نەنگیە كە شوپنكەوتەى كەسانى ھەزارو لاواز بیت!!

ئەى عەدى، دەزانى (حیرە) كۆپپە؟

عەدى وتى: نەم بینیووە، بەلام بیستوومە، ناوچەپەكە لە عیراق..

پېغەمبەرى خۇدا ﷺ ڧەرمۇى: سوپند بەو خودایەى گيانى منى بە دەستە،
پەرومردگار ئەم ئاپنە سەر دەخات و ئافرەتى موسلمان لە حیرەو دەچیت بۇ ھەج و
تەوافى مالى خودا دەكات و غەپرى كەسكى مەحرەمى خۇى كەسى لەگەلدا نابیت..
(واتە: موسلمانان ئەوھندە لە ئارامى و ئاسايشدا دەبن، ترسیان لە هیچ شتىك نابیت)،
هیچ ھۆزو نەتەویمەكیش ناتوانن دەست درېژى بكەنە سەر موسلمانان و موسلمانان
دەبنە خاوند هیژىكى زۆر بەھیزو ھراوان..

كاتىك عەدى گوپى لەم ھسانە بوو، دیمەنى سەرکەوتنى موسلمانانى لە بیرو ھۆشیدا
وینا دەگردو بیرى لیدمكردەوہ.. ئافرەتىك بەوپەرى ئارامى و ئاسايشەوہ لە عیراقەوہ
بىروات و بگاتە شارى مەككە!! ئەمە واتای ئەویمە، موسلمانان دەست بە سەر شاخەكانى
(طیە) و شوپنى ھۆزەكەى ئەمیشدا دەگرن.. عەدى سەرى سورماو لە دلى خۇیدا وتى:
ئەى چەتەو رېگرمكانى (طیە) لەو كاتەدا لەكوپى دەبن؟

پاشان پېغەمبەرى خۇدا ﷺ ڧەرمۇى: موسلمانان دەست بە سەر سەرۆمت و سامان و
زېرو زیوى كیسرای كۆرى ھورمیشدا دەگرن..

عەدى وتى: كیسرای كۆرى ھورمز؟

پېغەمبەرى خۇدا ﷺ ڧەرمۇى: بەلى.. كیسرای كۆرى ھورمز.. ئەو سەرۆمت و
سامانەش لە رېگەى خوادا دەبەخشریت..

پاشان پېغەمبەرى خۇدا ﷺ ڧەرمۇى: ئەگەر بىئىنى و تەمەنت درېژ بیت،
ئەوا پیاوی وا دەبىنى پەر دەستى زېرو زیو دەبیت و دەلیت، كى ئەم زېرو زیوہ
لېومردەگريت، كەسك نیه لى وىرەگريت.. (واتە: ئەوھندە سەرۆمت و سامان زۆر

دەبىت، دەۋلەتمەندىمەن دىگەن بىر دەۋى ھەزارەكەندە، بۇ ئەۋى لەۋ سەۋەت و سامانە زۆرەى خۇدا بىيى بەخشىۋەن بىيەندەن، كەسكىيان دەست ناكەۋىت)..

باشان بېغەمبەرى خۇدا ﷺ نامۇزگارى عەدى كىردو رۆزى دۋاى بىر خىستەۋەۋ ۋەرمۇۋى، بە دىنبايەۋە ھەمۋە كەسكى بە بى ۋەزگىرۋ بە تەنھا بە ۋەرمۇردگارى دەكەت، كاتىك سەپرى لاي راستى دەكەت، جگە لە دۆزەخ ھىچ شىكى تر نابىنىت، بە ھەمان شىۋە كاتىك سەپرى لاي چەپىشى دەكەت، جگە لە دۆزەخ ھىچ شىكى تر نابىنىت..

عەدى بىرى دىگەندەۋە بىيەنگى بالى بە سەر خەپالۋ ھەست و نەستىدا كىشا بوو.. لەپىر بېغەمبەرى خۇدا ﷺ ۋەرمۇۋى: ئەى عەدى بۇچى لە وتنى لالە لا الە رادەكەت و باۋىر ناھىنىت؟ ناپا ھىچ خۇدايەكى گەۋرەتر لە (الە) ھەپە؟! عەدى ۋەرمۇۋى: ئەۋا مۇسلمان بوۋم و باۋىر ھىنا.. اشەد ان لا الە لا الە، ۋاشەد ان

مۇھمەد رەسۇل اللە.. رۇخسارى پىرۋى بېغەمبەرى خۇدا ﷺ گەشاۋەۋە دىخۇش بوو.. عەدى دەلىت: نەۋەتتا ئىستا نافرەتى مۇسلمان بە بى ترسو بە نارامى دەچىت بۇ مالى خۇدا.. مۇسلمانان دەستيان بە سەر زىرو زىۋى كىسراشدا گرت.. سۈپەت بە خۇدا مۇژدەى سىيەمىش، كە بېغەمبەرى ﷺ ۋەرمۇۋى: سەۋەت و سامان زۆر دەبىت، ھەزاران نامىن، دىتە دى، لەبەر ئەۋەى بېغەمبەرى نازىز ﷺ ۋەرمۇۋەتتى و ئەۋ پەيمانى داۋە. رواه مسلم..

دەى سەپرى ئەۋ ھەلسۈكەۋەتە جوانەى بېغەمبەرى خۇدا ﷺ بىكە، كە بەرامبەر عەدى نۋەندى.. چەند بە جوانى بانكى كىرد، بۇ ئەۋەى مۇسلمان بىت.. ئەگەر بەۋ شىۋە جوانە زەھتار لەگەل خەلكىدا بىكەن، بە دىنبايەۋە دىيان كەمەندىكىش دىكەپن و لە لايان خۇشەۋىست دەبىن..

بىرۋىكى..

بە بەكارھىنانى نەرمو نىانى و شىۋازى جوانى قايل
كىردن و شارمىزايى لە مامەلە كىردن، چىمان بویت،
دەتۋانىن بە دەستى بىنىن..

چېژ لە بەهرەو تواناکانت وەر بگرە..

زیرمکی و بەهرەو تواناکان، خوشییەکی هەست پێکراون.. ئەنجامدانی پەشتارو
گۆشتارو هەلسوکەوتی جوان، تەنها بۆ بە دەست هیئانی پاداشتی دواڕۆژ نیە، بەلکو
خۆشی و ئاسودەیی و بەختە و مەرییە، لە ژبانی دونیاشدا هەستی پێدەگەڕێت..
دەی چېژ لە شارەزایی و بەهرەو تواناکانت ببینەو لەگەڵ هەموو خەڵکیدا بەکارێان
بەینە.. لەگەڵ بچوک و گەورەدا.. لەگەڵ هەزارو دەوڵەمەنددا.. لەگەڵ دوورو نزیکدا..
لەگەڵ خەزم و بیگانەدا، لەگەڵ هەموو کەسدا بەکارێان بەینەو خوشەو یستیت لە دڵ و
دەرونیاندا بپوێنەو بەهرەو چاگسازێ ئاراستەیان بکە..

عەلی کۆری جەھەم شاعیریکی رەوان بێژو زمان پاراو بوو، بەلام دێھاتی بوو.. هیچی
لە ژبان نەدەزانی، تەنها ئەو شتانە نەبێت کە لە چۆلی و بیاباندا بینیبوونی..
خەلیفە متوکل، خەلیفە یەکی خاوەن دەسەلات و بە توانا بوو.. بەخشیش و دیاری بەو
کەسانە دەدا کە پیاپا هەلیاندا، هەر بۆیە کاتیکی عەلی کۆری جەھەم دێتە شاری بەغدا،
پێی دەلێن: ئەوێ بە خەلیفەدا هەلبەت، ئەوا خەلیفە دیاری و بەخشیشی دەدات..
عەلی کۆری جەھەمیش خوشحەل دەبێت و بەهرەو کۆشکی خەلیفە دەکەوێتە رێ..
کاتیکی دەچێتە ژوورمەو دەبێت و شاعیران، هۆنراوە دەخوێنەو دەسەرۆمت و سامان
بە دەست دێن.. عەلی کۆری جەھەم بەهرەو لای خەلیفە دەچێت، خەلیفەش بەو هەموو
سام و هەبەت و دەسەلاتە پەو.. پاشان بە خەیاڵی خۆی دەست بە پیاھەڵدان و ستایشی
خەلیفە دەکات و دەلێت:

و کالتیس فی فراع الخطوب

أنت کالکلب فی حفاظک للود

من کبار الدلا کثیر الذنوب..

أنت کالدلو لا عدمتک دلوا

بەلێ.. خەلیفە بە سەگ و بەران و بیرو خۆل و قور وەسف کرد، لە کاتیکیدا لە پێش
نەمدا خەلیفەیان بە خۆرو مانگو شاخەکان وەسف کرد بوو!! خەلیفە زۆر تورە بوو!!
پاسەوانەکان و روژان و شمشیرمکانیان راکێشاو خۆیان بۆ کوشتنی نامادە کرد، بەلام
خەلیفە هەستی بەووە کرد کە عەلی کۆری جەھەم لەو سەرۆشت و بوونە و مەردا گەورە
بوو و ئەو کاریگەرایی بە سەرەو مەیه، هەر بۆیە وستی بیگۆڕێت، فەرمانی کرد لە

كۆشكىكى نايابدا نىشتە جېيى بىكەن و با بە خۆشترىن شېۋە ژيان بە سەر بەرپىت..
بەلى.. ئەلى كۆرى جەھەم تامى خۆشپىيەكانى چەشت.. لە سەر دۆشەك و سەرىنى
بە نرخ شانى دائىمداۋ لەگەل شاعىرە زۆر بە ناوبانگو ناودارمكائدا دادەنىشت.. ماۋەى
جەۋت مانگ بەم شېۋىيە مايەۋە..

شەۋىك خەلىفە كۆرۈ دانىشتىنىكى ھەبۈو، بىرى ئەلى كۆرى جەھەمى كەۋتەۋەو
داۋاى كىرد بۆى بانگ بىكەن.. كاتىك ئەلى ئامادە بوو، خەلىفە داۋاى لىكىرد ھۇنراۋىيان
بۇ بخوڭنىتەۋە، بەلام نەم جارمىيان لە ھۇنراۋەكەيدا وشەى زۆر جوانى بەكارھىناۋ
خەلىفەشى بە خۆرۈ ئەستىرەو شەمشىر ۋەسەف كىرد!!

سەبىركە خەلىفە چۆن تۈانى سىروشتى ئەلى كۆرى جەھەم بىگۆرپىت؟
زۆر جار سىروشتى ھاۋرىۋ مىندالەكانمان بىزارمان دىكەن، ئايا ھىچ ھەۋلىكەمان
داۋە، بۇ ئەۋەى بىيان گۆرپىن؟! لە پىش ھەموو ئەمانەشەۋە، پىۋىستە سىروشتى خۇمان
بىگۆرپىن.. گىرژى ۋە مۆنىمان، بىگۆرپىن بە زىردەخەنەۋە رووخۇشى.. رىق ۋە كىنەمان، بىگۆرپىن
بە لەسەرخۇشى ۋە نەرم ۋە نىانى.. چىروكى ۋە رەزىلىمان، بىگۆرپىن بە بەخشندىيى..
ھىچ شىتىكىش لەمانە نارەھەت ۋە زەھەت نىە، بەلام تەنھا پىۋىستىمان بە سۈر
بوون ۋە ھەۋلەدان ھەپە، دەى ئازاۋ پالەۋان ۋە دەست بەكار بە..

ئەگەر سەبىرى ژياننامەى پىغەمبەرى ئازىز ﷺ بىكەن، دەبىنىن بە جوانترىن ھەلىسۈكەۋت،
رەفتارى لەگەل خەلىكى دىكىرد ۋە دلى كەمەندىكىش دىكىرد ۋە چىرۋى خۇشەۋىستى لە دىروون
ناخپاندا دىچاندا.. ئەم ھەلىسۈكەۋتەشى بۇ مۇجامەلە كىرنى خەلىكى نەبۈو، كاتىك دىگەرپەۋە
بۇ مالمەۋە، نەرم ۋە نىانىيەكەى نەدىگۆرى بۇ تۈرۋى ۋە رىق ۋە كىنە..

نەخىر.. پىغەمبەرى خودا ﷺ كەسەك نەبۈو، لەگەل خەلىكىدا رووخۇش ۋە نەرم
نىان بىت ۋە لەگەل مال ۋە مىندالىشىدا، كىرژ ۋە مۆن ۋە تۈرە بىت.. نەخىر.. بەۋ ھەلىسۈكەۋت
ئاكارو رەفتار ۋە گۇفتارە جوانانەى خوداپەرستى دىكىرد، ھەروەك بەھۋى شەۋنۈپژو
رۆژۋەۋە، خوداپەرستى ئەنجام دىدا..

زىردەخەنەۋە رووخۇشى ۋە نەرم ۋە نىانى، بە خوداپەرستى ۋە عىبادەت دىزانى..
لىخۇشبوون ۋە لىبۇردىيى بە چاكە ۋە خىر ۋە خىرات دىزانى.. رەۋشت ۋە ئاكارى جوانى بە
عىبادەت دىزانى ۋە لە ھەموو ھەلىسۈكەۋتەىكىدا خۇى پىدەرازاندەۋە، لە ئاشتى ۋە جەنگدا..
لە بىرسىتى ۋە تىرىدا.. لە ساغى ۋە لە نەخۇشىدا.. لە خۇشى ۋە غەمبارىدا، رەفتار ۋە رەۋشتى
جوانى بەكاردەھىنا..

بەلى.. زۆرىك لە ئافرىقتان دىنگوباس و ھەوالى سىڭ ھىراۋانى و زەردەخەنەو بەخشىندىيى
 ھاۋسەرەكەي لە دىرمۇدى مالىكەي بىستوۋە، بەلام بە پىچەوانەۋە، ئەۋدى كە بىنيويەتى لە
 مالىكەۋە، تەنھا رەۋشتى ئاشىرىن و نىۋچاۋ تالى و رەزىلى و چىروكى مىردەكەي بوۋە..
 پىغەمبەرى خۇدا ﷺ دىفەر مۇيىت: «خىركەم خىركەم لاهلە، وانا خىركەم لاهلى». رواه الترمذى. واتە:
 (باشترىنتان، باشترىنتانە بۇ مال و خىزانى، منىش باشترىن كەسى ئىۋەم، بۇ مال و خىزانەم)..
 سەير بىكەو بزانە رەفتارى پىغەمبەرى خۇدا ﷺ چۆن بوۋە لەگەل مال و خىزانەكانىدا..
 ئەسۋەدى كورى يەزىد ﷺ دىفەر مۇيىت: پىرسىيەم لە عانىشەي دايكى ئىمانداران
 كىردو بىم وت: پىغەمبەرى خۇدا لە مالىكەۋە چى كارىكى دىكرە؟ عانىشەش (خۇداي
 لى رازى بىت) لە ۋەلامدا دىفەر مۇيىت: پىغەمبەرى خۇدا ﷺ نىش و كارەكانى مالىكەۋەي
 دىكرەو لە نىش و كاردا خۇي لە ئەندامەكانى مالىكەي جىيا نەدىكرەمۇۋە ئەگەر كاتى
 نويىژ بەتايە، دىستىنويىژى دىكرەت و دىچوۋ بۇ نويىژ..
 بە ھەمان شىۋە لەگەل دايك و باۋكانىشدا.. زۆرن ئەۋ كەساتەي كە لەگەل خەلكىدا
 ھەلسۈكەۋتى جۋان ئەنجام دىمەن و ھەمىشە لىۋ بە خەندەن، بەلام بە داخەۋە لەگەل
 نىزىكىتىن كەسىيەندە.. لەگەل كەسىكدا كە گەۋرەترىن مافى بە سەريانەۋە ھەيە.. لەگەل
 باۋك و دايكىيەندە، ھەست و نەستىكى جىياۋاز و توندو تىزىيان ھەيە..
 بەلى.. باشترىنتان، باشترىنتانە لەگەل كەس و كارىدا.. لەگەل ھاۋسەرەكەيىدا.. لەگەل
 باۋك و دايكىدا.. لەگەل مىندالەكانىدا.. لەگەل خىزمەتكارەكانىدا..
 ئەۋدەتا رۆژىك ھەسەن يان ھوسەين دىچىتە سەر سىكى پىغەمبەرى خۇدا ﷺ و
 مىز بە سىكى پىغەمبەرى خۇدا ﷺ دىكەت، ھەتا مىزەكەي بە سەر سىكى پىغەمبەرى
 خۇدا ﷺ دىتە خوارى.. ھاۋەلان دىمانەۋىت دىۋورى بىخەنەۋە، كە چى پىغەمبەرى
 خۇدا ﷺ دىفەر مۇيىت: ۋازى لى بەيىن و مەيترسىن. رواه أبوداود..
 بە راستى جۋانە.. بىروانە پىغەمبەرى خۇدا ﷺ چۆن بەۋ رەۋشت و ئاكارە ناۋازانە
 خۇي رازاندۇتەۋە!! ھەر بۆيە ھىچ سەير نىيە، كە دىبىنىن ئا بەۋ شىۋەيە دىل و دىروۋنى
 گەۋرەۋ بىچۈكى بۇ لاي خۇي راكىشاۋە..

بۇچوۋن

لە باتى ئەۋدى تارىكى بە نەفرىن بىكەيت، ھەۋلى
 چاككەردنى چىراۋ گىلۋىپەكان بەدە..

لەگەل ھەزاراندا..

ھەندىك لە خەلكى بە رەشتىكى بازارگانى ھەلسۈكەوت لەگەل دەرۋېرەياندا دىكەن..
كەسانى دەرۋەلەمەند، لەبەر ئەۋەدى خاۋەن سەرۋەتو سامان، قەسەيان خۇشەۋ نەگەر قەسەكەيان
شاھەنى پىكەننىش نەبىت، دەرۋېرەمەكى بۆى پىدەكەنن، كاتىك ھەلەپەكىش دىكات،
لەبەر ئەۋەدى دەرۋەلەمەند، ھەلەكەى بە بچوك سەير دىكرىتو چاۋپۇشى لىدەكرىت..
بەلام كەسانى ھەزار، ئەگەر قەسەپەك بىكەن كە شاھەنى پىكەننىش زەردەخەنەش
بىت، گالتەيان پىدەكرىت، كاتىكىش ھەلەپەكەيان لى رەۋبەت، گەۋرەتر نە قەبارەى
خۆى سەيرى دىكرىت..

بەلام پىغەمبەرى خودىﷺ سۆزو بەزمى بۇ ھەزاران دەرۋەلەمەندان، ۋەكو يەك بوو..
ئەنەسى كۆرى مالىكﷺ دىفەر مەپت، پىاۋىكى بىابان نشىن ھەبوو، بە ناۋى زاھىرى
كۆرى ھەرام.. ئەم پىاۋە زۆر جار كە بۇ پىۋىستىيەكى بەتايە بۇ شارى مەدىنە، دىارەكى
بۇ پىغەمبەرى خودىﷺ دىھىنا، پىغەمبەرى خوداشﷺ لە كاتى گەرانەۋەيدا، ھەندىك
خورما، يان ھەر شتىكى ترى ھەبوۋايە، بەو پىاۋەى دىبەخشى..

پىغەمبەرى خودىﷺ ئەم پىاۋەى خۇش دىۋىست، ھەر بۆيە دىفەر مەۋو: ان زاھرا
بادىتەنا.. ۋەنن حازرە.. ۋاتە، زاھىر گۈندە بۇ ئىمەۋ ئىمەش شارىن بۇ ئەۋو..

ئەم پىاۋە لە رەۋى شىۋە روخسارەۋە، كەسىكى زۆر ناشىرىن بوو، رۇژىك ئەم
پىاۋە دىت بۇ شارى مەدىنە دىھىت بۇ مالى پىغەمبەرى خودىﷺ بەلام پىغەمبەرى
خودىﷺ نابىنىت، لەبەر ئەۋەدى ھەندىك كەلۋەل ۋە شەكى ھىنا بوو بۇ فرۇشتىن،
پىاۋەكە دىھىت بۇ بازار..

كاتىك پىغەمبەرى خودىﷺ بە ھاتنى زاھىرى كۆرى ھەرام دىزانىت، دىھىت بۇ
بازارو بە دوايدا دىگەرپىت، ھەتا دىبىنىتەۋە، كاتىك دىبىنى، ۋا خەرىكى كرىن ۋ
فرۇشتەۋ ەۋەق بە روخسارىدا دىتە خوارى.. جەل ۋە بەرگى بىابان نشىنى لەبەردايە ۋ
بۇن ۋە بەرامى دىشت ۋە دىت، لەگەل ھەموو ئەمانەشدا، پىغەمبەرى خودىﷺ لە
پىشتەۋ باۋەشى پىدا دىكات.. پىاۋەكەش نازانىت، كىيە باۋەشى پىدا كىرەۋەۋ لە دواۋە
گىرەۋەتى؟! پىاۋەكە دىترسىت ۋە دىت: بەرم بىد.. ئەۋە كىيە؟!

بېغەمبەرى خۇداش ﷺ بېدەنگ دەپتە قەسە ناكات.. بېاومكەش ھەول دەدات خۇى لە دەستى
 رزگار بکات.. ھەر بۆیە ئاۋرى داداتەۋە بۇ ئەۋەى بزانىت كىيە؟ كاتىك زانى بېغەمبەرى خۇداش ﷺ
 دلى ئارام بۆۈمە ترسەكەى رەۋىيەۋە زياتر پىشتى نوساند بە سنگى بېغەمبەرى خۇداش ﷺ ..
 ھەر بۇ دىخۇشى زاهىر، بېغەمبەرى خۇداش ﷺ گالتمەى لەگەل كىردو بە دەنگى بەرز
 بە خەلگەكەى وت: كى بەندە دەكرىت..؟ كى بەندە دەكرىت..؟
 زاهىر سەپرى خالى خۇى كىرد، چەند ھەزارو دامامو خاۋىنى ھىچ سەرومت و سامانىكىش
 نىە.. ھەرومەھا شېۋە روخسارىكى جوانىش نىە، ھەر بۆیە وتى: بېغەمبەرى خۇداش ﷺ
 ئەۋمەتا ئەۋمەندە بە رووت و رەجالى و لىقەۋماۋى دەمبىنى، كى منت لىدەكرىت؟
 بېغەمبەرى خۇداش ﷺ ھەرموۋى: نەخىر.. تۆ لە لای خۇدا رووت و رەجالى و
 لىقەۋماۋ نىت و لە لای خۇدا زۆر بەرزو بە نرختى..
 بېغەمبەرى خۇداش ﷺ ئاۋا دلى ھەزارانى بۇ لای خۇى كىش دەكرىت خۇى لە لایان
 خۇشەۋىست دەكرىت، ھەربۆیە ئەۋانىش خۇشيان دەۋىست..
 زۆرىك لە ھەزاران رەخنى ئەۋە لە دەۋلەمەندەن ناگىر، لەبەر ئەۋەى پارمەتتىيان
 نادەن و سەرومت و سامانىان نادەننى و رەزىل و چروگىن، بەلام رەخنى ئەۋمەن لىدەكرىت،
 كە لەگەلىندا نەرم و نىان نىن و بە ھەلسوكەۋتى جوان رەفتارىان لەگەل ناكەن..
 چەندەن ھەزارو نەدار ھەن، كە پىكەننىن و زەردەخەنەت بۇ كىردوون و دلت خۇش
 كىردوون و ھەست و سۆزىانت رەگرتوۋە رەزىت گىرتوون، ئەۋانىش لە تارىكى شەۋدا،
 دەستى نزاۋ پارانەۋمەن لە پەرومىرگار بۇ بەرز كىردوۋىتەۋە؟ لەۋانەشە بە ھۆى
 ئەۋ پارانەۋەمە نزاپانەۋە، بەزەمى پەرومىرگارت لە ئاسمانەۋە بۇ دابەزىبىت..
 كەسانى وا ھەن، تەمپ و تۆزاۋى و ھەزارو نەدارو رووت و رەجالى، كاتىك لە دەركى
 مەۋقەمەن، دەركىيان لىناكەنەۋە.. بەلام ئەۋ كەسانە لە لای پەرومىرگار ئەۋمەندە
 بەرپىزو گەۋرەن، ئەگەر داۋى لىبەكەن وەلامىان دەداتەۋە.. دەى ھەمىشە ھەردەم
 بەرامبەر ھەزاران رووۋخۇش و لىۋ بە خەندە بە..

ئامازە..

لەۋانەيە دەمىرىنى زەردەخەنەيەك بە پەۋى ھەزارىكەدا،
 چەندەن پەلە لە لای پەرومىرگار بەرزىت بىكاتەۋە..

نافرەتان..

لە كۆنەنە و تراو: ھەر پياويك سۆزۈ خۇشەويستى بۇ نافرەتەكەى دىمىنەپرېت،
ئەوا ئەو نافرەتە بە دواى سۆزۈ خۇشەويستىدا دىمىنەپرېت..

نافرەتان ماقى خۇيانە، لە لايەن ھاوسەرۈ باوك و براكانيانەو، سۆزۈ خۇشەويستىيان
پى بىرېت و بە جوانترىن شىۋە ھەلسۈكەوتىيان لەگەل بىرېت، ئەگەر نا خەلكانى
دىروون نەخۇش و لاواز، ئەو ھەلە دىمقۇزىنەو لە نافرەتەكانىمان نىزىك دىمىنەو ئەو
بۇشايبە پىر دىمىنەو سۆزۈ خۇشەويستى درۋىنەيان بۇ دىمىنەپرېت..

ئەگەر پىرۈمىردىگار جەستەپەكى بەھىزى بە پياوان بەخىشى بېت، ئەوا بە
دلىياپىيەو سۆزۈ بەزمىيەكى گەورەى بە نافرەتان بەخىشىو.. زۇرىك لە پياوانى
دىمىنەلاتدارو خاۋىن ھىزو تواناكان بىنراون، لە بەرامبەر ھىزى سۆزدارى نافرەتاندا
چۆكيان داداۋە..

پىغەمبەرى خودىﷺ نامۇزگارىت دىمىنە، بەۋەى كە ھەلسۈكەوتىت جوان بېت،
لەگەل ھاوسەرمەكتاۋ رېز لە ھەست و سۆزى بىرېت، بۇ ئەۋەى لەگەلىدا بەختەومرو
ئاسودە بېرېت..

ھەروەھا پىغەمبەرى خودىﷺ نامۇزگارى باۋكان دىمىنە، لەگەل كچەكانىياندا چاك
بن و ھەلسۈكەوتى جوانىيان لەگەلدا ئەنجام بىدىن، ھەروەك دىمىنەمۆيت: «مىن عال
جارىتىن حتى تبلغا، جاء يوم القيامة انا وهو، وضع اصابعه». رواه مسلم. واتە: (ھەر
كەسىك دوو كچ بەخىنو بىكات ھەتا گەورە دىمىن، ئەوا لە رۇزى دوايىدا مىن و ئەو كەسە،
ۋەكو پەنچەكانى دىمىن لە يەك نىزىك دىمىن)..

ھەروەھا نامۇزگارى كوران و پياوان دىمىنە، كىردار و رىقتارىيان بەرامبەر داپىكان جوان
بېت. ئەۋەتا پياويك دىت بۇ لاي پىغەمبەرى خودىﷺ و دىلىت: ئەى پىغەمبەرى
خودىﷺ كى شايستەى ئەۋمىيە، زۇر باشىم بۇى و ھەلسۈكەوتىم لەگەلىدا جوان بېت
؟ پىغەمبەرى خودىﷺ سى جار دىمىنەمۆيت: داپىكت.. پاشان داپىكت.. پاشان داپىكت..
پاشان باۋكت.. متفق عليه..

ھەروەھا نامۇزگارى پىياوان دەمكەت، بەھوپەرى رېزۇ خوشەويستىيەۋە ھەلسوكەوت لەگەل ئافرىمتاندا بىكەن و ئىيان تورە نەبن.

پېغەمبەرى خوداﷺ لە ھەجى مائىئاۋايدا، لە نىۋان سەد ھەزار مىۋانانى مالى خۇادا، لە نىۋان كەسانى رەش و سىپىدا.. لە نىۋان كەسانى گەۋرەو بچوكدا.. لە نىۋان كەسانى دەۋلەمەندو ھەزاردە، بە دەنگى بەرز ھاۋار دەمكەت و دەفەرمۇيت: «آلا واستوصوا بالنساء خيراً.. آلا واستوصوا بالنساء خيراً». رواه مسلم والترمذى. واتە: (ئاگادار بىن و نامۇزگارى ئافرىمتان بىكەن و لەگەلىاندا باش بىن.. ئاگادار بىن و نامۇزگارى ئافرىمتان بىكەن و لەگەلىاندا باش بىن).

رۇژىك كۆمەلىك لە ئافرىمتان لە لاي ھاۋسەرمەكانى پېغەمبەرى خوداﷺ سىكالاي خراپى ھەلسوكەوتى مىردەمكەنىان دەكەن.. كاتىك پېغەمبەرى خوداﷺ بەمەي زانى، ھەستا نامۇزگارى خەلكەكەي كىردو فەرمۇي: (ھەندىك لە ئافرىمتان ھاتوونەتە مالىكەم و سىكالو شىكات لە ھەلسوكەوتى خراپى مىردەمكەنىان دەكەن، نا نەو پىاۋانە كەسانى باش نىن لە ناۋ ئىۋە).. پاشان فەرمۇي: «خىركەم خىركەم لاهلە، وانا خىركەم لاهلى». رواه الترمذى وابن ماجه. واتە: (ياشتىرىنتان نەو كەسانەن كە لەگەل ھاۋسەرو مال و مىندالىاندا باشن، ۋە مىن ياشتىرىنتانم بۇ ھاۋسەرو مال و مىندالم).

لە پىناۋى رېزۇ شىكۆمەندى ئافرىمتاندا، چەندەن جەنگ و غەزا ھەلگىرساۋە.. كاسەي سەر ھارداۋمو سەر لە لاشە جىاكراۋتەۋە.. ھەموو ئەمانەش لە پىناۋ ئابروۋى تەنھا ئافرىمتىكىدا روۋىيانداۋە..

.. بەلى.. لە پىناۋ ئابروۋى تەنھا يەك ئافرىمتا.. مۇسلمانان خۇيىن و جەستەي خۇيان كىرد بە قوربانى.. جۈلەكەكان لەگەل مۇسلماناندا لە شارى مەدىنە نىشتەجى بوون.. كاتىك كە فەرمىانى بالاپۇشى لە لايەن پەرومىردىگارمۇ دابەزى بۇ ئافرىمتان.. جۈلەكەكان توۋرە بوون و لەلايان ناخۇش بوو.. جەزىيان نەكرد ئافرىمتانى مۇسلمان خۇيان داپۇشن.. زۇر ھەۋلىيان دەدا تۆۋى ناكۆكى و دووبەرمكى لە نىۋان ئافرىمتانى مۇسلماندا بچىيىن، بەلام نەيانتوانى..

لە يەككىك لە رۇژەكاندا ئافرىمتىكى داۋىن پاك، لە ئافرىمتانى مۇسلمان چۈۋ بۇ بازارى جۈلەكەكان و لە دوكانى يەككىك لە زەرمىنگەرە جۈلەكەكاندا دانىشت.. زەرمىنگەرە جۈلەكەكە بەم بالاپۇشى و داپۇشراۋىيە ئافرىمتە مۇسلمانەكە ناپەھەت و توۋرە بوو،

دەپتەست سەپىرى پۇخسارى ئافرىتەكە بىكەت و گالتەى پېبىكەت، وەك پېش ھاتنى ئاينى
ئىسلام، ئەم كارانەيان لە دى ئافرىتان ئەنجام دەدا..

بەلى.. جۇلەكەكە داۋى لە ئافرىتەكە كىرد پۇخسارى دىرىخت.. وىستى بەھۋى
پارەو سامانەوہ لە خىشتەى بەرىت، بەلام ئەم ئافرىتە باۋىردارە رازى نەبوو..
زىمىنگەرەكە ئافرىتەكەى خىلاندا.. كاتىك ئافرىتەكە دانىشتىو، لای خوارمۇدى
كراسەكەى بەست بە لای سەپۇشەكەمەوہ، كە شۇر بېۋىوہ بە سەپ پىشتىدا.. كاتىك
ئافرىتەكە ھەلسا، كراسەكەى لە داۋە بەرزىۋىوہو لاشەى دىرەكەوت و جۇلەكەكە پىنى
پىكەنى.. ئافرىتەكە ھاۋارى كىرد و خۇزگەى بە مەرگ دەخواست، نەك دىرەكەوتنى
جەستەى..

كاتىك پىاۋىك لە مۇسلمانان ئافرىتەكەى بەم شىۋىمە پىنى.. شىشەرىكەى
ھەلگىشاۋ زىمىنگەرە جۇلەكەكەى كۆشت.. جۇلەكەكانىش لە مۇسلمانەكە كۆۋىوہو
شەھىدىان كىرد..

كاتىك پىغەمبەرى خۇداﷺ زانى كە جۇلەكەكان پەيمانىان شكاندوۋە سوگاپەتى
بە ئافرىتانى مۇسلمان دەكەن.. گەمارۆى جۇلەكەكانىاندا و پىستىان تۆلەى ئەو ئافرىتە
پاك و بەرمۇشتە سەننەوہ..

ئا لەم كاتەدا پەكەك لە سەربازمەكانى شەپتان.. لەو كەسانەى كە گىرنگى بە ئاپروۋى
ئافرىتانى مۇسلمان نادەن.. پەكەك لەو كەسانەى كە ھەر خەمى تىرگىردنى داۋىن و
سكىان.. سەروكى دوۋروۋەكان، عبداللى كۆرى ئوبەى كۆرى سەلۇل ھەلسا و تى؛ ئەى
مۇحەممەد ھەلسوكەوتت لەگەل جۇلەكەكاندا باش بىت..

لە پېش ھاتنى ئاينى پىرۆزى ئىسلامدا جۇلەكەكان لاپەنگىرو پالپىشتى ئەم دوۋروۋە
بوون.. پىغەمبەرى خۇداﷺ بەرپەجىداپەوہو رازى نەبوو.. جارىكى تر ئەم دوۋروۋە
ھەسەكانى دوبارە كىردەوہ.. ھەمدىسان پىغەمبەرى خۇداﷺ پىشتى تىكرد و پىروۋى
لىۋەرگىرا..

داۋى لىبوردن و لىخۇشبوون بۇ كۆمەلە كەسەك دەكەت، دىمانەۋىت خراپە لە
نىۋان ئىمانداراندا بىلاۋىكەنەوہ.. ئەم دوۋروۋە توۋرە بوو.. دەستى كىرد بە پىشتىنى
زىكەى پىغەمبەرى خۇداﷺ و ھەر دوبارەى دەكىردەوہ دىۋوت؛ لەگەلىاندا باش
بە.. لەگەلىاندا باش بە..

پېغەمبەرى ﷺ لاىكردمۇە بە لايداۋ فەرمۇى: وازم لىبىنە.. بەلام نەم دووروۋە ھەر رازى نەبوو.. داۋاى لە پېغەمبەرى ﷺ كىرد، كە دەست لە كوشتىيان ھەلگىرىت.. پېغەمبەرى ﷺ لاىكردمۇە بە لايداۋ فەرمۇى: ئەوانە بۇ تۇ.. وازى لە كوشتىيان ھىنا، بەلام لە شارى مەدىنە، شار بەدمىرى كىردن..

بەلى.. ئافرىقتانى رەمۇشت بەرزو پاك داۋىن، شاىستەى زۇر لەۋە زىاتىرن.. خەۋلەى كچى سەعلەبە، يەككىك بوو لە ئافرىقتە چاكەكارمەكانى سەردەمى پېغەمبەرى ﷺ، خىزانى نەۋسى كۆرى صامت بوو، نەۋس پىاۋىكى پىر بوو، زوۋوش تۈرە دەبوو.. رۇژىك دېتەۋە بۇ مالىھومو لەگەل خىزانەكەيدا ناكۆكى دەكەۋىتە نىۋانىيان، نەۋس تۈرە دەبىتە دەلىت: تۇ ۋەكو دايكەم وايتو بە تۈرەپىيەۋە دەچىتە دەرمۇە..

لە سەردەمى نەفامىدا، ئەگەر پىاۋىك نەم قەسەيەى بە ھاۋسەرمەكەى بوۋتايە، ئەۋا تەلاۋى دەكەۋت، بەلام خەۋلە نەيدىزانى لە ئىسلامدا ھۆكىمى نەم قەسەيە چىيە.. نەۋس ھاتەۋە بۇ مالىھومو، خەۋلە خۇى لى دوۋرخستەۋەۋەۋى: سۈپىند بە خۇدا نابىت لىم نىزىك بىتەۋە ھەتا خۇداۋ پېغەمبەرمەكەى ﷺ دادۈرمىمان نەكەن، ھەر بۇيە خەۋلە كەۋتە رى بۇ لاي پېغەمبەرى ﷺ ۋ روۋداۋمەكەى بۇ باس كىردو سكالاي خراب ھەلسۈكەۋتى مىردەكەى لە لاي پېغەمبەرى ﷺ كىرد..

پېغەمبەرى ﷺ خۇداش ﷺ خەۋلەى نارام كىردمۇە پىي فەرمۇو: لەگەل كۆرە مامەكەتدا باش بە، چۈنكە پىاۋىكى بە تەمەنەۋە لە خۇدا بىرسەۋ چاك بە لەگەلىدا..

خەۋلەش بە دەم غەم ۋ خەفەتەۋەۋەۋى: ئەى پېغەمبەرى ﷺ خۇدا ﷺ گەنجى ۋ جوانى خۇم پىشكەش بە مىردەكەم كىرد.. سىكەم بۇ ھەلپشت، ئىستاش پىر بوۋم ۋ مىندالەم نابىت، كەچى پىم دەلىت: ۋەكو دايكەم وايت.. خۇدايە سكالاي خۇم لە لاي تۇ دەكەم.. پېغەمبەرى ﷺ خۇداش ﷺ چاۋمىپى سىروش ۋ نىگاي پەرومىردگارى دەكىرد، چۈنكە ھىشتا لە ئىسلامدا ھۆكىمى نەم ھالەتە دانەبەزى بوو..

ھەر لەۋ كاتەى كە خەۋلە لە خىزمەت پېغەمبەرى ﷺ خۇدا بوو ﷺ، جۈبرائىل لە ئاسمانەۋە دابەزى بۇ لاي پېغەمبەرى ﷺ خۇدا ﷺ ۋ لەگەل خۇيدا يەكلاكىرنەۋەۋەى ھالەتەكەى خەۋلەۋ مىردەكەى ھىنا بوو..

پېغەمبەرى ﷺ خۇدا ﷺ لاي كىردەۋە بە لاي خەۋلەداۋ فەرمۇى: پەرومىردگار لە سەر ھالەتەكەى نىۋان تۇۋ ھاۋسەرمەكەت قورئانى دابەزاندا، پاشان ئايەتەكەى بۇ

خویندمومو فهرمووی: ﴿قَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّتِي تُجَادِلُكَ فِي زَوْجِهَا وَتَشْتَكِي إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ يَسْمَعُ تَحَاوُرَكُمَا إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ﴾ (۱) الَّذِينَ يُظَاهِرُونَ مِنْكُمْ مِنْ نِسَائِهِمْ مَا هُنَّ أُمَّهَاتُهُمْ إِنْ أُمَّهَاتُهُمْ إِلَّا اللَّائِي وَلَدْنَهُمْ وَإِنَّهُمْ لَيَقُولُونَ مُنْكَرًا مِنَ الْقَوْلِ وَزُورًا وَإِنَّ اللَّهَ لَعَفُوفٌ غَفُورٌ (۲) وَالَّذِينَ يُظَاهِرُونَ مِنْ نِسَائِهِمْ ثُمَّ يَعُودُونَ لِمَا قَالُوا فَتَحَرِيرُ رَقَبَةٍ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَتَمَاسَّا ذَلِكَ تَنْعَظُونَ بِهِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ (۳) فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَتَمَاسَّا فَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فِاطْعَامُ سِتِّينَ مِسْكِينًا ذَلِكَ لِتُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ أَلِيمٌ (۴) المجادلة. واته: (نهی محمدرضا بیگومان خودا وتویژی نهو نافرتهی بیست و وری گرت، که گفتوگویت لهگه لدا دمکات دمرباردی هاوسهرمکهی، سکالای خویشی بۆ لای خودا دمبات، خودایش گفتوگوکه تانی بیست، به راستی خودا بیسهر و زانیه نهوانه تان به هاوسهرانیان دهلین: تۆ له جیگهی دایکمدایت، هاوسهرمکهیان بهو قسهیه نابنه دایکیان، چونکه دایکیان تهنه نهوانه که نهوانیان لیبووه، نهوانه قسهیه کی نابنه جی دمکه و بوختانیکی ناپهسهند دهلین، بیگومان خودا چاوپویشی دمکات و لییان خوش دمبیت (نهگهر نهوانه پهشیمان ببهنهوه داوای لیخوش بوون بکهن) نهوانه وای به هاوسهرمکانیان دهلین و دواپی پهشیمان دمبنهوه لهوهی که وتووایانه، نهوه دمبیت کویلهیهک نازاد بکهن پیش نهوهی نهو ژن و میرده به یهک بگهن، نهو بریاره نیوهی پی نامۆژگاری دمکریت، خودایش ناگاداره لهو کارو کردموانهی نهنجامی دهمن نینجا نهوهی کویلهی دمست نهکهوت، نهوه دمبیت دوو مانگ له سهر یهک بهرۆژوو بیت، پیش به یهکگه پشینیان، چا نهوهی ناتوانیت بهرۆژوو بیت، با شهست ههزار تیر بکات له ژهمیک خواردن، نهوهی کهباسکرا بۆ نهومیه باومرتان پتهو بیت به خوداو پیغه مبهرمکهی (چونکه خودا چارمهر دادمنیت بۆ گرو گرفتهکان)، نهو بریارانهش سنوری خودان، بۆ نهوانهش که کافرن (ملکه چی فهرمانی خودا نابن) سزای به نیش و نازار بۆیان نامادهیه)..

پاشان پیغه مبهری خودا ﷺ فهرمووی: برۆ به هاوسهرمکهت بلن: له کهفارهتی نهو قسهیهی که کردوویمتی، با بهندهیهک نازاد بکات..
خهوله وتی: نهی پیغه مبهری خودا ﷺ توانای نهوهی نیه بهندهیهک بکریت و نازادی بکات!!

پیغه مبهری خودا ﷺ فهرمووی: دهی با دوو مانگی لهسهریهک بهرۆژوو بیت!!

خەولەش وتى: سۆيىند بە خودا ھاوسەرمەكەم پىياۋىكى بە تەمەنەو ناتوانىت بەرۋۇرو
بىت!!

پىغەمبەرى خودا ﷺ ھەرموۋى: دەى با خوارىنى شەست ھەزار لە خورما بدات!!
خەولە وتى: ھەزارەو ناتوانىت!!
پىغەمبەرى خودا ﷺ ھەرموۋى: مەن يارمەتى دەدەم بە شىكى خورماكەى بۇ
دەدەم..

خەولەش وتى: مەنىش بە شەكەى تىرى بۇ دەدەم..
پىغەمبەرى خودا ﷺ ھەرموۋى: چاك دەكەيت، دەى بىرۋ خورماكەى بدەرىو
يارمەتىشى بدەو ھەلسوكەوتىشت لەگەلىدا باش بىت..
پاك و بىگەردى بۇ ئەو خودايەى، كە ئەو ھەموو سۆزو بەزىيەى خستوووتە دلى
پىغەمبەرمەكەمەو ﷺ، تەنانەت بەشدارى لە چارەسەر كىشە تايبەتتەكەنى
خەلكىشدا دەكات..

بەلى.. بە دلىياپىشەو مەن خۇم ئەمەم تاقى كىرۋتەو، ھەلسوكەوتى نەرمو نىان و
دەربىرىنى سۆزو خۇشەوۋىستى لەگەل ھاوسەرو كچانماندا، لە پىش ھەموو كەسىكىشدا
لەگەل دايك و خوشكانماندا، كارىگەرىيەكى وا گەورەو بەھىز دروست دەكات، كە
ھەرگىز بە خەيالتدا نەھاتىت.. تەنھا ئەو كەسانەش ھەست بەم كارىگەرىيە بەھىزە
دەكەن، كە خۇيان ئەو جۆرە ھەلسوكەوتە جوانانەيان پەپرەو كىر بىت و تاقىيان
كىر دىتەو..

بە دلىياپىشەو دەلىم، كەسانىك رىز لە ئافرىتان دەگىن، كە خۇيان بەرپىزن..
كەسانىكىش بىرپىزى بەرامبەر ئافرىتان دەكەن، كە خۇيان سوك و بىرپىزن..

ھەر ئۆيىستىم..

رەنكە ئافرىت لە سەر ھەزارى و ناشىرىنى سەرقالى
ھاوسەرمەكەى ئارام بىگىت، بەلام زۆر بە كەمى دەتوانىت لە
سەر ناشىرىنى ھەلسوكەوتى ھاوسەرمەكەى ئارامگىر بىت..

تەمەنى مىندالى..

زۆرن ئەو ھەلوۋىستانى، كە لە تەمەنى مىندالىدا لە ژيانماندا رووياندا ھەتا ئىستاش
لە يادەمورىيە كانماندا ھەر تۆمارن، جا ئەو يادەمورىيە خۇش بووين، يان ناخۇش..
لە رېگەي يادەمورىيە كانتەو بەگەرپۇە بۇ سەردەمى مىندالىت.. ئەو كاتەت لەبىر ناچىت،
كە مامۇستاي قوتابخانە دىيارىيەكى پېكەش كىردىت، يان ئەو كاتەي كەسىك لە
كۆرۈكۈبۈنە ھەمەكى گىشىدا، ستايشى كىردۈۋىت.. ئەم يادگار يانە لە يادەمورىيە كانتەدا
تۆمارەو لەبىرت ناچنەو..

بە ھەمان شىۋە، يادەمورىيە ناخۇشە كانىش بە ئاسانى بىر ناچنەو.. ئەو كاتەي كە لە
تەمەنى مىندالىتدا، مامۇستا لىيداۋىت، يان ئەو كاتەي لەگەل ھاورپىكانتەدا دەمە قالىيەكت
توۋش بوۋە، يان ئەو كاتەي كە لە مالاۋە سوكانىيە كەمان پېكرا بىت، يان كەسىك لە
ئىمە لە لايەن ھاسەرى باۋكەمانەو، نارەجەت كىرا بىن، ئەمانە كۆمەلە ھالەتەيكن، لە
يادەمورىيە ماندا تۆمارن و بە ئاسانى ناسرپنەو..

چەندەن جارى ۋا ھەبوۋە، كاتىك چاكەيەك لەگەل مىندالىكدا كراۋە، تەنھا كارىگەرى
لە سەر مىندالەكە جى نەھىشتۈۋە، بەلكو كارىگەرى لە سەر باۋكى و كەس و كارەكەشى
جى ھىشتۈۋەو خۇشەۋىستى ھەموۋان، بە دەست ھاتۈۋە..

كاتىك مامۇستايەك ھەلسۈكەۋىتى جوان لەگەل قوتابىيەكى سەرھەتايىدا ئەنجام دەدات،
بەھۋى باس كىردى ھەلسۈكەۋتە جوانەكانى مامۇستا كەۋە، لە لايەن قوتابىيەكەۋە،
مامۇستا كە لە لايەن باۋكە و كەس و كارى قوتابىيەكە خۇشەۋىست دەبىت..

كەۋاتە ھەرگىز زەردەخەنەو لىۋ بە خەندەمىت، بەرامبەر بە مىندال بە كەم مەزانەو
ھەۋل بدە دلۋ دەروۋنى بە دەست بەيىنىت و بە جوانترىن ھونەر و لىزانىن ھەلسۈكەۋىتى
لەگەل ئەنجام بدە..

رۇژىك لە قوتابخانە دەربارەي نوپۇز ۋانەم بە كۆمەلىك قوتابى بچۈك دەۋتەۋە،
پرسىارم لىكردن دەربارەي ھەرموۋدىيەكى پېغەمبەرى خۇدا ﷺ لە سەر گىرنگى نوپۇز..
يەكەك لە قوتابىيەكان بە ھەرموۋدىيەك ۋەلامى دامەۋەۋىتى: پېغەمبەرى خۇدا ﷺ

دەفەرمۇيىت: «بين الرجل وبين الكفر أو الشرك، ترك الصلاة».. واتە: (جىياۋزى نىۋان مۇۋەپپىيەتلىك بولغان بىلەن بىرگە، يان ھاۋەلدانەر، ۋازەيىنەنە لە نوپۇز)..

ۋەلاۋەتەكەيىم زۆر لە لا جوان ۋە سەرنەچ پاكىش بوو، ئەۋەندە كارى تىكردىم كاترۇمىرەكەي دەستىم دانائۇ پىشكەشىم كىرد، ھەر چەندە كاترۇمىرەكەشم كاترۇمىرىكى ناسايى ۋە ھەزارانە بوو..

ئەم ھەلۋىستە، بوو بە ھاندەرىك بۇ ئەۋ ھوتابىيە ۋە زانستۇ زانىيىرى خۇش ۋەستۇ بەرمۇ ئاراستەي قورئان لەبەر كىردن ھەنگاۋى ناۋ خۇي بۇ ئەۋ بۈۋرە تەرخان كىرد..
رۇزەكان تىپەرىن.. بەلكى چەندىن سالى بە سەرنەچ ۋە ۋەداۋەدا رۇيى، پاشان لە يەككىك لە مەزگەۋتەكاندا بىنىم پىشنىۋىزى مەزگەۋتەكە، ئەۋ ھوتابىيە كە كاترۇمىرەكەشم پىشكەش كىرد.. ئەۋ مەندالە كۆلىزى شەرىيەي تەۋاۋ كىرد بوو، لە يەككىك لە دادگاكانىشدا كارى دىكرد.. مەن ئەۋ ۋەداۋەم بىر نەۋە بوو، ئەۋ بىرى خىستەۋە..
سەپىر بىكە دۋاي چەندىن سالى، ئەۋ ھەلۋىستە لە يادەۋمىرەكانىدا تۆمارەۋ لە بىرى نەچۋەتەۋە..

جارىكى تر لە كۆرپىكى تىردا، گەنجىكى رۇخسار گەشاۋە جوان، زۆر بە گەرمى چاك ۋە چۈنى لەگەل كىردىم ۋە ھەلۋىستىكى جوانى بىرخىستەۋە، كە كاتى خۇي ۋە لە مەندالىدا، لە قوتابخانە بەرامبەرى ئۈندە بووم.. جارى ۋە ھەيە، بە ھۆي ئەۋەي كەسانىك ھەلۋىستەۋىكى جوانىيان، لە مەزگەۋت لەگەل مەندالاندا ئۈندەۋە، دىمىنىن ئەۋ مەندالانە بە دەستە بىچۈكەكانىيان باۋكىيان رادەكىشنى ۋە دىمىنىن بۇ لاي ئەۋ كەسە رەۋىشتۇ ھەلۋىستەۋىكى جوانانە، بۇ ئەۋەي چاك ۋە چۈنىيان لەگەل بىكەن، باۋكانىشىيان ھەۋالى خۇشەۋىستى مەندالەكانىيان بەۋ كەسانە رادەگەيەن..

لەيت نەشارمەۋە جارى ۋە ھەيە لە كۆرپىك يان ناھەنگىكى قەرمبالغ، كە خەللىكى زۆر بانگ كىرەن، زىادەۋى دىكەم لە رەزگرتىن ۋە دۈندىنى مەندالانداۋ گۈي لە قەسەكانىيان دىكەم، ھەر چەندە زۆر چار قەسەكانىشىيان زۆر گىرەن ۋە بايەخ نەبىن، ئەمەش ۋەكۆ رەزگرتىن بۇ باۋكى مەندالەكە، لە ھەمان كاتىشدا بۇ بە دەست ھەيىنانى خۇشەۋىستى مەندالەكەۋ باۋكىشى..

ھاۋرەيەكەم ھەبوو، زۆر چار لەگەل كۆرە بىچۈكەكەيدا دىمىنىن.. جارى ۋە ھەبوو مەندالەكەيىم دىدۈندۈ بە نەرم ۋە نىيانى ھەلۋىستەۋەتەم لەگەل دىكەم.. رۇزىك لە شۈيىنىكى

قەرمبالغدا ، ھاورپكەم دەستى مىندالەكەي گرت بوو، سلاوى لىكردىم و پاشان وتى: چ ھەلسوكەموتىكت لەگەل كورمەكەمدا كوردوومو ئاوا تۈانىووتە دلى بۇلاى خۇت رابكىشىت؟! چەند رۇژىك پىش ئىستا مامۇستاپەكيان لە قۇتابخانە پەرسىياری لىكرد بوون، كە لە پاشەرۇژدا حمز دىكەن بىن بە چى؟!

ھەيان بوو وتبووى: حمز دىكەم بىم بە پزىشك.. ھەيان بوو وتبووى: حمز دىكەم بىم بە ئەندازىيار.. بەلام ئەم كورمى من وتبووى: حمز دىكەم بىم بە مەمەد عەرىفى!! دىتۈانى تىببىنى ئەو بەكەي، كە خەلكى ھەلسوكەموتيان لەگەل مىندالاندا جىياوازە، كاتىك پىاويك دىتە كۆرۈ دانىشتىكەومو چاك و چۈنى و تەوقە لەگەل نامادەبوواندا دىكات، ئەگەر تەماشى بەكەيت، ئەو مىندالەي كە لەگەلدايەو لە دوايەو دىروات، ومكو باوكى دىكات..

ھەندىك لە خەلكى بىناگان بەرامبەر بچوكەكان.. ھەندىكى تىران بە ساردى و بە بەشىكى كەم لە دەستى تەوقە لەگەل مىندالاندا دىكەن.. كەسى وا ھەيە، زۆر بە گەرمى تەوقە لەگەل مىندالاندا دىكات و بە زىردەخەنەو بە روويەكى خۇشەو دىلەيت: چۈنى پالەوان؟! حال و ھەوالت چۈنە زىرەك و ورپا؟! بە دىنپايەو ئەم چۆرە كەسە، لە لاى مىندالەكە خۇشەويست دىبىت و دىچىتە دىيەو، بەلكو ئەم كەسە لە لاى دايك و باوكى مىندالەكەش خۇشەويست دىبىت..

پەكەمىن مامۇستا و پىشەواو پەرومردەكار ﷺ بە جوانترىن شىۋەو شىۋاز، ھەلسوكەموتى لەگەل مىندالاندا ئەنجامداو، ئەمۇتا ئەنەسى كورى مالىك ﷺ بىرايەكى بچوكى دىبىت، پىغەمبەرى خودا ﷺ يارى لەگەل دىكات و بە نازناو بانگى دىكات.. ئەم مىندالە كە پىغەمبەرى خودا ﷺ بە ابوعمىر بانگى دىكات، بالندەيەكى دىبىت و پاشاومىيەك بالندەكەي دىمىت.. پىغەمبەرى خوداش ﷺ كاتىك مىندالەكە دىبىنى، يارى لەگەل دىكات و پى دىفەرموت: «يا ابا عمير، ما فعل النخیر»..؟!

ھەر كاتىكىش پىغەمبەرى خودا ﷺ بە لاى مىندالاندا بىرۇشتاپە، سلاوى لىدەكردن و دەستى بە سەرياندا دىھىنا.. كاتىكىش لە غەزاو جەنگ دىگەرايەو، مىندالان بەرمو پىرى پىغەمبەرى خودا ﷺ دىھاتن و ئەمىش لەگەل خۇى سۈارى دىكردن..

ھەروەھا كاتىك كە لە جەنگى مۇنتە گەرانەومو گەپشتەو شارى مەدىنە، مىندالان بەرمو پىريان ھاتن، پىغەمبەرى خودا ﷺ قەرمووى: مىندالەكان لەگەل خۇتان سەر

بەختەمۇر كۆرەمگەى جەغفەرىش بىدەن بە من..

بەلى.. عبداللەى كۆرى جەغفەرى وىرگرتو لە پېش خۇيەوۋە سوارى ولاخەمگەى
 كىرد.. رۇژىكى تىران پېغەمبەرى خۇدا ﷺ دەستىنۇپۇشى دەشۇرد، مىندالىكى پېنج سالە
 دىت بۇ لاي، پېغەمبەرى خۇداش ﷺ ھەندىك ئاۋ دەكاتە دەمى پىرۇزىيەوۋە پاشان
 دەمىكات بە روخسارى مىندالەكەدا. رواه البخارى.

بە شىۋەمىيەكى گىشتى پېغەمبەرى خۇدا ﷺ رۇۋوخۇش و دەم بە خەندە بوۋە لەكەل
 خەلكىداۋ ھەۋلىداۋە خۇشى بىخاتە دلىانەوۋە.. روح سوك بوۋە لە لاي خەلكى و ھەرگىز
 لىى بىزار نەدەبوۋن..

رۇژىك پىاۋىك دىت بۇ لاي پېغەمبەرى خۇدا ﷺ داۋاي ئازەلىكى لىدەمكات، بۇ
 ئەۋەى لە غەزاۋ جەنگدا سوارى بىت، پېغەمبەرى خۇدا ﷺ پىى دەفەرمۇيت: بەچكە
 وشتىكت دەدەمى سوارى بىت.. پىاۋەكە لە لاي سەپىر دەمىت و لە دلى خۇيدا دەلىت:
 بەچكە وشتىر چۇن مىنى بۇ ھەلدەگىرىت؟!

ھەر بۇيە دەلىت: ئەى پېغەمبەرى خۇدا ﷺ چى لە بەچكە وشتىر بىكەم؟! پېغەمبەرى
 ئازىزىش لە ۋەلامدا پىى دەفەرمۇيت: ئەى ھەموو وشتىك بەچكەى وشتىكى تر نىيە؟!
 پېغەمبەرى خۇدا ﷺ مەبەستى ئەۋە بوۋ، وشتىكى سوارىى گەۋرەى دەداتى، بەلام
 خۇ ھەر بەچكەى وشتىكى تر بوۋە..

رۇژىكى تر پېغەمبەرى خۇدا ﷺ ھەر بۇ خۇشى بە ئەنەس دەفەرمۇيت: ئەى خاۋەن
 دوو گۇپچكە..

جارىكى تر ئافرىتىك دىت بۇ لاي پېغەمبەرى خۇدا ﷺ سكاللا لە مىردەمگەى
 دەمكات.. پېغەمبەرى خۇداش ﷺ پىى دەفەرمۇيت: مىردەمكت ئەۋ پىاۋمىيە، كە لە
 چاۋىدا سىپايىيەك ھەيە؟ ئافرىتەكە كاتىك گۇيى لەم قەسەيە دەمىت، دلى رادەچلەكىت و
 ۋا گومان دەبات، كە پىاۋمگەى كۆپىر بوۋە، ھەرۋەك پەرومردگار لە باسى يەعقوب ﷺ
 دا دەفەرمۇيت: ﴿وَأَبْيَضْتُ عَيْنَاهُ مِنَ الْحُزْنِ فَهُوَ كَظِيمٌ﴾ ﴿٨٤﴾ بوسف. واتە:
 (چاۋمگانى سىپى ھەلگەراۋ ئاۋى سىپى تىزاۋ بىننىنى نەما لە ئاخ و داخ و خەفەت و ئىشدا،
 ھەر خەم و پەژارەى خۇى دەخواردەۋە)..

ئافرىتەكە دەگەرىتەۋە بۇ لاي مىردەمگەى و سەپىرى چاۋى دەمكات و لىى ورد دەمىتەۋە
 دەلىت: پېغەمبەرى خۇدا ﷺ ھەرمۇي: لە چاۋى مىردەمكەتدا سىپايىيەك ھەيە!!

مېردىمكەشى دەلىت: ژەنەكە، ئايا چاۋى ھەمۇو كەسپىك، سېپەكەى لە رەشىپەكەى زىاتىر نىيە؟

بەلى.. پېغەمبەرى خۇداﷺ كاتىك گالتەو قەسى خۇشى لەگەل كەسپىكدا بىكردايە، بە تەواۋى تىكەلى دىبۇو، ھەرومھا لەگەلىدا پېدەمكەنى و دلى خۇش دىمىرد..
رۇژىك ئىمامى عومەرﷺ دىچىت بۇ لاي پېغەمبەرى خۇداﷺ و دىبىنىت پېغەمبەرى خۇداﷺ لە ھاسىرەمگەنى تۈرە بوو، بە ھۇى ئەۋەى ھاسىرەمگەنى داۋى بىژىۋى زىاتىران لىكرد بوو..

ئىمامى عومەرﷺ بە پېغەمبەرى خۇداﷺ دىفەرەمۇيت: ئەى پېغەمبەرى خۇداﷺ كاتىك ئىمە لە ناو قورمىشدا بوۋىن، ئەگەر دىتەبىنىن چۇن بە سەر ئافرىتاندا زال و بە دىسەلات بوۋىن!! چۇن دىيان تۈانى داۋى بىژىۋى زىاتىرمان لىبەكەن، بە لام كاتىك ھاتىن بۇ شارى مەدىنەو ئافرىتانمان بىنىيان ئافرىتانى مەدىنە بە سەر پىاۋانىاندا زال و دىسەلاتدار بوۋىن، ھەر بۇيە ئافرىتانى ئىمەش لەۋانەۋە فىر بوۋىن و ئىستاش وادىبىنى دىبىنى دىنگەمان بە سەردا بەرز دىكەنەۋە..

پېغەمبەرى خۇداﷺ كاتىك گۈپى لەم قسانەى ئىمامى عومەرﷺ بوو، رۇخسارى گەشاپەۋەو زەردەخەنە كەۋتە سەر لىۋە پىرۋزەگەنى، پاشان ئىمامى عومەرﷺ لە قەسەگەنى بەردەۋام بوو، پېغەمبەرى خۇداﷺ زىاتىر بىزەخەنەى بۇ كىردو ددانە پىرۋزەگەنى دىمىركەۋتەن، ھەمۇو ئەمانەشى بۇ دىلخۇشى و خۇشى خىستەنە دلى ئىمامى عومەرەۋە بوو..

ئەگەر بەم شىۋىيە ھەلسۈكەۋت لەگەل خەلىكىدا بىكەين، ئەۋسا بە راستى چىژى راستەقىنە لە ژيان وىردەمگىرەن و خۇشمان و خەلىكىش دىلخۇش دىكەين..

بىرۋىكىر..

مىندال ۋەكو قورپىكى نەرمو شىل وايە، چۇن ھەلسۈكەۋتى لەگەل بىكەين، بەم شىۋىيەى لى دىردەچىت..

لەگەل ژېردەستەو كارگوزاراندا..

پېغەمبەرى خودا ﷺ بە پېنى گونجان لەگەل كەسەكاندا، ھەولۇ دەدا بە شېۋەمبەرى جوان بېچىتە دلى خەلكىھەموو كارىگەرييان لە سەر دروست بىكات..
كاتىك پېغەمبەرى خودا ﷺ مامى كۆچى دوايى كرد، بىباومراني قورەيش زياتر ئازارى پېغەمبەرى خودا ﷺ دەداو ھەوليان دەدا زياتر نارەھەتى بىكەن، ھەر بۆيە پېغەمبەرى خودا ﷺ بەرەو شارى تائيف كەوتە رى، سابهلكو ھۆزەمكەنى دانىشتووى تائىفو لە سەرۋوى ھەمووشيانەو، ھۆزى سەقىف پىشتىگىرى بىكەن و باومرى پى بېينن..

كاتىك گەپىشتە شارى تائيف، چوو بۆ لاي سى كەسى ناودارى ھۆزى سەقىف، كە ھەرسىكيان برا بوون، بە ناومكەنى (عبدالليل و حبيب و مسعود)..
بەلى.. پېغەمبەرى خودا ﷺ لەگەليان دانىشتو بانگى كردن بۆ لاي يەكتاپەرسىتى و داواي پىشتىوانى و پىشتىگىرى لىكردن، بەلام ئەوان زۆر بە خراپى و بە ناشىرىنى وەلاميان دايەو..

يەككىيان وتى: ئەگەر خودا تۆى بە پېغەمبەر رەوانە كرد بى، ئەوا شەرت بىت بەردەى كەعبە بىدرېنم..

دووەميان وتى: خودا كەسى دەست نەكەوت بىكات بە پېغەمبەر تۆ نەبىت؟!

سېيەميان وتى: ھەرگىز قىسەت لەگەل ناكەم و ناتدوينم، لەبەر ئەوھى ئەگەر رەوانەكراوى خودا بىت، ھەر وەك خۆت دەپلىيت، ئەوا تۆ زۆر لەو كەورەمترى كە من قىسەت لەگەل بىكەم، خۆ ئەگەر درۆش بە دەم خوداوە بىكەيت، ئەوا دووبارە پېويست ناكات قىسەت لەگەل بىكەم!!

كاتىك پېغەمبەرى خودا ﷺ گوئى لەم قىسە زىرو رەق و ناخۆشانە بوو، لە لايان ھەستاو لە گەورە بياوانى سەقىف ناومىدو بېھيوا بوو، دلتەنگىش

بوو بهومی نهگەر قورمیش بهم ههواله بزانه، نهوا زیاتر نازاری دهمنو
نارههتی دمکهن، ههر بۆیه داوای لیکردن نهه ههواله با له لایان به نهینی
بمینیتهوهو باسی نهکهن، بهلام نهه داواکاریهشیان به قسه نهکردو نهقامو
شیتو بهندهکانیان لیهانداو به هاوار هاوارو جنیوو قسهی ناشیرین شوینی
کهوتنو بهردبارانیان کرد، ههتا نهه کاتهی خه لکیکی زۆری لی کۆبوونهوه،
پهغه مبهری خوداش چوو زهر سیبهری دیواری باخی عوتبهو شهیبهی کورانی
رمبیعهوهو نهه خه لکه کهش که شوینی کهوتبوون گهرانهوه..

کاتیکی کورمهکانی رمبیعه پهغه مبهریان بهم شیومه بینی، بهزمیی و سۆزیان
بۆی جولا، بهندهیهکیان ههبوو به ناوی عهداس که مهسیحی بوو، بانگیان کردو
پیان وت: هیشوویهک تری بۆ نهه پیاوه بهرمو پیی بلی، نهه هیشوو ترییه
بخۆ..

عهداس به هیشوو تریکهوه چوو بۆ لای پهغه مبهری خوداش ﷺ و له بهردهمی
دایناو پاشان به پهغه مبهری خوداش ﷺ وت: بخۆ..

پهغه مبهری خوداش ﷺ دهستی پیروزی بۆ درێژ کردو فهرمووی: بسم الله،
پاشان دهستی به خواردنی هیشوو تریکه کرد..

عهداس سهری سورماو وتی: سویند به خودا خه لکی نهه ناوچهیه نهه
قسهیه ناکهن و نالین: بسم الله!!

پهغه مبهری خوداش ﷺ فهرمووی: عهداس خه لکی کویت؟ نهی له سهەر چ
ناینیکیت؟

عهداس وتی: خه لکی شاری نهینهوام و له سهەر ناینی مهسیحیشم..
پهغه مبهری خوداش ﷺ فهرمووی: خه لکی شارمهکی یونسی کوری مهتای
پیاوچاکیت؟

عهداس لهه قسهیهی پهغه مبهری خوداش ﷺ سهرسام بوو!! پاشان وتی: تۆ
یونسی کوری مهتا چون دهناسیت؟!

پهغه مبهری خوداش ﷺ فهرمووی: یونس برامه، نهه پهغه مبهری خودا بوو،
منیش پهغه مبهری خودام..

ئا له م ساته دا عهداس خۆی دا به سهر پیغه مبهری خودا ﷺ و سهر و هاجی پیغه مبهری خودا ﷺ ی ماچ کرد.. کورمگانی رهبیعهش سه پریان دمکردو یه کیکیان بهوی تریانی وت: ئهوا به ندمکهی خراب کردی.. کاتیکیش عهداس گه پابه وه، کاریگهری بینینی پیغه مبهری خودا ﷺ ی به روخسارم وه دیار بوو.. گه وره کهی پیی وت: هاوار بو تو عهداس، نه وه بو دمست و سهر و هاجی نه و پیاومت ماچ کرد؟!

عهداسیش وتی: گه وره م سهر زموی کهسی باشتی له و پیاوه تیدا نیه، هه والیکیشی پیدام، جگه له پیغه مبهران کهسی تر نه و هه واله نازانیت! پاشان گه وره کهی وتی: عهداس وریابه له ئاینه کهت هه لت نه گیریته وه لات نه دات، ئاینه کهی خۆت له ئاینی نه و پیاوه باشتره..

نایا نه مپو ئیمه ناتوانین له کۆمه لگه داو له گه ل خه لکید، به جوانترین شیوه هه لسوکه وت بکهین؟! با نه و خه لکانهش له ههر ئاست و پله و پابه یه کدا بن، ههر وه ک پیغه مبهری خودا ﷺ له گه ل عهداسی به نده دا نه و شیوه هه لسوکه وته ناوازمو جوانهی به کارهینا..

سهرنج..

له گه ل مروقه کاندای به شیومیه ک هه لسوکه وت بکه که مروفن، نه ک له سهر بنه مای شکل و شیومو سهرومتو سامانو پله وپایه و مزیفه یان..

لەگەل بېياۋەر ئان و دوژمناندا..

پېغەمبەرى خۇدا ﷺ لەگەل بېياۋەر ئانىدا، دادىپەرۋەر ئانە مامەلەى دەکردو لە سەر ئازارو ئارەخەتەيەكانيان ئارامى دەگرتو ھەولى دەدا چاكسازيان تېدا دروست بىكاتو بەرمو ئاكارە جوانەكان ئاراستەيان بىكات..

ئەى چۆن وا نەبىت، لە كاتىكدا پەرۋەردگار دەربارەى دەفەر مويت: ﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ﴾ (۱۰۷) الأنبياء. واتە: (ئەى محمد ﷺ نېمە تۆمان رەوانە نەكردوۋە تەنھا بۇ ئەۋە نەبىت كە بېيتە رەھمەتو بەرەكەت، بۇ ھەموو جىھانەكان (جىھانى ئادەمىزادو گياندارو رۈۋەك و پەرى و ھتد)..

بۇ كى؟! بۇ ئىمانداران؟! نەخىر.. بۇ ھەموو جىھان.. بۇ ھەموو مەۋفەكان، تەنانەت بۇ ئازەلان و رۈۋەك و بېگىيەنەكانىش..

ئەۋمەتا جۈلەكەكان زۆر ئازارى پېغەمبەرى خۇدايان ﷺ دەدا، بەلام پېغەمبەرى خۇدا ﷺ زۆر نەرمو نىان بوو لەگەلىان..

عائىشەى دايكى ئىمانداران (خۇداى لى رازى بىت) دەفەر مويت: جۈلەكەكان بە لاي مالى پېغەمبەرى خۇدا ﷺ دەرۋىشتىن و لە باتى بلىن: السلام عليكم، دىيان وت: السلام عليكم.. واتە: (لە ئاۋچون و مردنتان لە سەر بىت)..

پېغەمبەرى خۇداش لە ۋەلامدا دەپەر موو: ھەرۋەھا لە سەر نېۋەش.. بەلام عائىشە (خۇداى لى رازى بىت) لە سەر ئەم قسە ئاشىرىنەى جۈلەكەكان ئارام ئاگرىتو پېيان دەلىت: مردن لە سەر ئېۋە بىت، ھەرۋەھا نەفرىن و رقى خۇداشتان لە سەر بىت.. پېغەمبەرى خۇداش ﷺ بە عائىشەى فەر موو: ئەى عائىشە، لە سەر خۇبە.. نەرمو نىان بەو دوور بىكەۋەرموۋە لە توندو تىزى و قسەى ئاشىرىن..

عائىشەش (خۇداى لى رازى بىت) دەفەر مويت: ئايا گويت لېنەبوو جىيان وت: پېغەمبەرى خۇداش ﷺ فەر موو: ئايا گويت لە من نەبوو جىم پېۋوتن؟! ۋەلام دانەۋە پەرۋەردگار لىي وەرگرتەم و ئەۋەى ئەۋانى وەر نەگرت..

بەلى.. پېۋىست ناكات جنىۋو قسەى ئاشىرىن، بە جنىۋو قسەى ئاشىرىن ۋەلام بدرىتەۋە.. ئايا پەرۋەردگار نەپەر موۋە: ﴿رَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا...﴾ (۸۳) البقرة.

ۋاتە: (بە گوفتارى چاك و جوان، لەگەل خەلکیدا بدوین)..

جارىك لە جاران پىغەمبەرى خودا ﷺ لەگەل ھاۋەلانیدا، لە يەكك لە غەزاكان دەگەرپنەومو لە ناوچەيەك لادەمدەن بۆ ئەومى پشوو يەك بىدن، ھاۋەلان ھەريەكەيان دەچنە ژېر دارىكەومو خەويان لىدەمكەوئىت، پىغەمبەرى نازىزىش ﷺ دەچىتە ژېر سىبەرى دارىكەومو شمشىرمكەى بە لقيك، لە لقەكانى دارمكەو ھەلدەواسىت و دەخەوئىت..

يەكك لە بىباومەران، كاتىك دەبينىت پىغەمبەرى خودا ﷺ لە ژېر دارىكە بە تەنھا خەوى لىكەوتوو، ئەم ھەلە دەقۇزىتەومو زۆر بە نارامى دىكەوئىتە رى و شمشىرمكەى پىغەمبەرى خودا ﷺ لە لھى دارمكە دىكەتەومو بە دىنگىكى بەرز ھاوار دىكات و دەلىت: ئەى محمد كى لە دەستى من دەتبارىزىت و رزگارت دىكات؟!

پىغەمبەرى خودا ﷺ خەبەرى دەبىتەومو دەبينىت پىاويك بە شمشىرمكەيەو بە سەر سەريەو و مستاوومو پىغەمبەرى خودا ﷺ بە تەنھايەو ھاۋەلانى بلاومەيان لىكردوو، پىاومكەش لەو پەرى بەھىزىدايەو ھەر زوو زوو ئەم قەسە دو بارە دىكاتەومو دەلىت: كى لە من دەتبارىزىت و رزگارت دىكات؟!

پىغەمبەر نازىزىش ﷺ بەو پەرى مەتەنەو دەفەرموئىت: اللە لە دەستى تۆ رزگارم دىكات و دەمبارىزىت..

پىاومكە دىشلەزىت و شمشىرمكەى لە دەست بەردەبىتەو.. ئەمجارمەيان پىغەمبەرى خودا ﷺ شمشىرمكەى ھەلدەگرىت و دەفەرموئىت: ئەى تۆ كى لە دەستى من دەتبارىزىت و رزگارت دىكات؟!

پىاومكە روخسارى دىراكىت و دىشلەزىت و داۋاى بەزمى لە پىغەمبەرى خودا ﷺ دىكات و دەلىت: ھىچ كەسك لە دەستى تۆ رزگارم ناكات، لەگەل باشبە..

پىغەمبەرى خودا ﷺ پى دەفەرموئىت: مۇسلمان دەبىت؟ پىاومكە دەلىت: نەخىر، بەلام لەگەل ھىچ ھۆز و خەلكانىكدا نابم، كە لە دىت بچەنگن.. پىغەمبەرى خودا ﷺ لى خوش بوو..

ئەو پىاوە گەورەى ھۆزەكەى بوو، كاتىك گەراپەو ھۆزەكەى، بانگى كردن بۆ ئەومى مۇسلمان بن، ھەمويان بە دەم داۋاكارىەكەپەو ھاتن و مۇسلمان بوون..

بەلى.. لەگەل خەلکیدا باش بە، دل و دەرويان كەمەندكىش دىكەيت، ئەومتا پىغەمبەرى خودا ﷺ، بە ھەلسوكەوتى جوان، رووبەرووى دوزمەنە سەرسەختەكانىشى بۆومو توانى خۆى لە لايان شىرىن و خوشەويست بىكات و رىگەى ھىدايەتيان پيشان

بداتو لە بېباومىرى پزگارىيان بىكات..

كاتىك بانگەوازى پېغەمبەرى خودا ﷺ لە ناو خەلكىدا بلاوبۆۈە، قورمىش ھەموو رېگەيەكيان لە دىرى گرتە بەر.. ھەموو بەربەستىكيان بۇ بەرپەچدانەۋەى بانگەوازى نىسلام بەكارھىنا، بەلام بە پېچەوانەۋە رۆژ بە رۆژ ئاينى نىسلام پەردى دەسەندو ژمارەى مۇسلمانانىش زىادىيان دىمكرد.. ھەر بۆيە زىرمكترىن پىياۋى قورمىشيان دىيارى كرد بۇ ئەۋەى بىننيرن بۇ لاي پېغەمبەرى خودا ﷺ، بۇ ئەۋەى قەسەى لەگەلدا بىكاتو لەگەلدا رېك بىكەون.. بۇ ئەم مەبەستەش عوتبەى كورى رەبىيەيان دىيارى كردو بە نوپنەراپەتى قورمىش ناردىيان بۇ لاي پېغەمبەرى خودا ﷺ..

بەلى.. عوتبە بەرمو لاي پېغەمبەرى خودا ﷺ كەۋتە رى و گەيشتە لاي.. كاتىك گەيشتە لاي پېغەمبەرى خودا ﷺ، بىنى زۆر بە ئارامى دانىشتوۋە، پاشان پىرسىيارى كردو وتى: محمد تۆ باشترى يان عبداللەى باۋكت؟

پېغەمبەرى خودا ﷺ ۋەكو رېزىك بۇ باۋكى، بېدەنگ بوو..

پاشان وتى: ئەى تۆ باشترى يان عبدالمطلبى باپىرەت؟

بەھەمان شىۋەى پېشوۋ پېغەمبەرى خودا ﷺ ۋەكو رېزىك بۇ باپىرى بېدەنگ بوو.. پاشان عوتبە وتى: ئەگەر خۆت بە باشتر لەۋان دىزانىت، قەسە بىكە با گويمان لىبىت، ئەگەر ئەۋانىش لە خۆت بە باشتر دىزانىت، خۆ ئەۋان ئەۋ خودايەيان دەپەرست كە تۆ رەخنەى لىدەگىرىتو بە سوكى باسى دىمكەيت؟

پېش ئەۋەى پېغەمبەرى خودا ﷺ ۋەلام بداتەۋە، عوتبە تۈرە دىمىت و دەلىت، سوپىند بە خودا ھىچ شومىيەك بە وپنەى تۆ، توۋشى ھۆزەكەمان نەبوۋە!!

ناكۆكى و جىاۋازىت لە نىۋانمان دروست كرد.. كەم و كورى لە ئاينەكەمان دىگىرىتو بە سوكى باسى خوايەكانمان دىمكەيت.. لە ناو غەرمىدا ئاپرووت بىردوۋىن، ھەتا ۋامان لىھاتوۋە بە شىۋىيەك باس دىمكىرىن و پىمان دەلىن: لە ناو قورمىشدا جادوۋگەر پەيدا بوۋە.. سوپىند بە خودا چاۋمىرى ئەۋە دىمكىن، كە ھەنىپكىمان شمشىر ھەلگىرىن و دۋاى يەك بېرىنەۋە..

عوتبە رەنگو روخسارى گۆرا بوو.. زۆر تۈرە بوو، بەلام پېغەمبەرى خودا ﷺ بەۋپەرى ئارامى و رېزەۋە گۆنى گرتىۋو، پاشان عوتبە وپستى بە ھۆى سەروەتو سامان و پەلو پايمەۋە، ۋا لە پېغەمبەرى خودا ﷺ بىكات، ۋاز لە بانگەۋازمەكى بەيىنىتو پىي وت: ئەى محمد ئەگەر مەبەستە دىستكەۋتنى سەروەتو سامانە، ئەۋا ئەۋمىندەت

مال و سامان بۆ كۆ دمكهينهوه، ههتا دمبیت به دمۆلهمهندنترین پیاوی قورمیش..
 ئەگەر مەبەستت بە دەست هێنانی پلەو پایەو گەورەییە، ئەوا دەتکەین بە گەورە
 خۆمان..

خۆ ئەگەر حەزیش بە ئافرمەتی جوانە، ئەوا هەر ئافرمەتیک دەست نیشان دەکەیت،
 ئێمە دەیان ئافرمەت لێ ماره دەکەین..

ئەگەریش پەری و جنۆکە سەریان ئیداویت و ناتوانیت لە خۆتیاں دوور بخەیتەوه،
 ئەوا داوای باشتەین پزیشک و دانائ بۆ دەکەین و هەرچی سەرووت و سامانیشتان هەیە،
 لەو پێناویدا بۆتی خەرج دەکەین، ههتا چاک دەبیتەوه..

عوتبە بەم شێوە ناشرینە لەسەر قەسەکانی بەردەوام بوو.. کۆمەڵیک پەیمانی
 تەفرەمەری دا بە پێغەمبەری خودا ﷺ، لە بەرامبەریشدا پێغەمبەری خودا ﷺ زۆر بە
 ئارامی و لە سەرخۆیی، گۆیی گرت بوو..

بەلێ.. قەسەو پەیمانەکانی عوتبە لە مۆلک و مال و سەرووت و سامان و ئافرمەت و
 چارەسەری نەخۆشی، کۆتاییان هات..

ئەمجارمیان عوتبە بێدەنگ بوو.. چاومرپی وەلامی پێغەمبەری خودا ﷺ بوو..
 پێغەمبەری خودا ﷺ سەری بەرز کردەموو سەیری عوتبەری کرد و زۆر بە ئارامی پێی
 فەرموو: ئایا تەواو بوویت، ئەی باوکی وەلید؟

عوتبە چاومرپی ئەم ئاکارە جوانە لە پێغەمبەری خودا ﷺ دەکرد، هەر بۆیە زۆر
 بە کورتی وەلامی دایەموو وتی: بەلێ..

پێغەمبەری خودا ﷺ فەرموو: دەی گویم لێ بگەر..

عوتبەش وتی: دەی..

پێغەمبەری خودا ﷺ دەستی کرد بە قورئان خویندن و فەرموو: ﴿حَرِّ (۱)
 تَنْزِيلٌ مِّنَ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ (۲) كَتَبَ فُصِّلَتْ آيَاتُهُ، قُرْآنًا عَرَبِيًّا لِّقَوْمٍ يَعْلَمُونَ (۳) بَشِيرًا
 وَنَذِيرًا فَأَعْرَضَ أَكْثَرُهُمْ فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ (۴)﴾ فصلت. واتە: بە ناوی خودای بەخشندە
 میهرەبان (هەر خودا خۆی زانایە بە نهێنی ئەو پیتانە ئەم قورئانە دابەزێنراوە لە
 لایەن پەرۆمردگاری خاوەن بەزمیی و میهرەبانەوه کتیبیکە، نایەت و فەرمانەکانی بەش
 کراوەو جیاکراوەتەوه (نیمان و کوفر، حەلال و حەرام، چاکەو خراپە..هتد)، قورئانیکی
 بە عەرەبیەکی ڕەوان بۆ کەسانیکی کە دەیزانن و شارمەزاییان هەیە (لە زمانەوانی و
 زانستەکان) هەر ئەم قورئانە مژدە بەخشە بە نیمانداران، ترسێنەری کافرانە، کە چی

زۆربەى ھاۋەل دانەران پەشتيان تېكىردو بەرھەلەستيان كىردو نابىستىن)..

پېغەمبەرى خودا ﷺ لە سەر قورئان خويندەنەكەى بەردەموام بوو، عوتبەش كەوتە لەرزەو مۇچىر كە بە لەشىدا دەھات و دەچوو.. ھەر دوو دەستى خستە پەشتىيەو ھەو پالى پېيانەو ھەداو گوى بىستى نايەتەكانى قورئانى پېرۇز بوو.. پېغەمبەرى خودا ﷺ ھەر بەردەموام بوو، ھەتا گەيشتە ئەو نايەتەى كە دەفەرموئەت: ﴿فَإِنْ أَعْرَضُوا فَقُلْ أَنْذَرْتُكُمْ صَاعِقَةً مِثْلَ صَاعِقَةِ عَادٍ وَنُوحٍ﴾ (۱۲) فصلت. واتە: (جا ئەگەر لەگەل ئەم ھەموو باسى دەسەلات و توانايى و زانايىيەى خوداى گەورەدا پەشتيان ھەل كىردو گويان نەگرت، پېيان بلى: من ئاگادارتان دەكەم لەوھى كە شىرخەو بروسكەو كارساتىكتان بە سەر بىت، وەك ئەوھى بە سەر عاد و سەمود ھات)..

كاتىك عوتبە گوى لەم ترساندەنە قورئانىيە بوو، راپەرى و بە پەلە دەستى خستە سەر دەمى پېرۇزى پېغەمبەرى خودا ﷺ بۇ ئەوھى لە قورئان خويندەنەكەى واز بەھىنەت و بوەستەت، بەلام پېغەمبەرى خودا ﷺ ھەر بەردەموام بوو، ھەتا گەيشتە ئەو نايەتە پېرۇزەى كە سوژدەى تىدايە، كە دەفەرموئەت: ﴿فَإِنْ أَسْتَكْبَرُوا فَالَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ يُسَبِّحُونَ لَهُ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ﴾ (۳۸) فصلت. واتە: (جا ئەگەر بى پرواكان خۇيان بە زلو گەورە بزەن، (ئەو ھەوازيان لى بەھىنە) چونكە ئەو فرىشتانەى لە خزمەت پەروەردگارى تۇدان، شەوو رۇژ سەرگەرمى تەسبىحات و ستايىش، ھەرگىز بىزارى روويان تىناكات و خۇيان بە گەورە نازەن)..

پاشان سوژدەى بىردو سەرى بەرز كىردەموو سەيرى عوتبەى كىردو ھەرمووى: گويەت لى بوو، باوكى وەلىد؟
عوتبە وتى: بەلى..

پېغەمبەرى خودا ﷺ ھەرمووى: ئەو ھەتۆ ئەوئەش ئەوھى كە گويەت لى بوو..
عوتبە ھەلسا و رۇيشتەو ھەتۆ لى ھاو ھەكانى، ئەوانىش زۆر بە تامەزرۇيەو ھەو پى چاومەرى عوتبەيان دەكرد.. كاتىك گەيشتەو لايان، ھەندىك لە ھاو ھەلانى سوئندىيان بۇ ھەندىكيان خوارد، كە ئەو رۇخسارەى ئىستەى عوتبە، زۆر جىاوازە لەو رۇخسارەى پېش رۇيشتەنەكەى!!

كاتىك لە لايان دانىشت، پېيان وت: ھەوال چىە، ئەى باوكى وەلىد؟
عوتبەش وتى: سوئند بە خودا گوى بىستى و تەيەك بووم، ھەرگىز شتى وام گوى لى نەبوو!! سوئند بە خودا ئەو و تەيەى من گوى بىستى بووم، نەھۆنراو ھەو، نە

جادوو.. نهی قورمیش به گویم بکهن و واز لهو پیاومو نهومی پیهتی بهینن، سویند به خودا لهو وتانهی که من گوی بیستی بووم، هموالتیکی زور گهوره همه، نهی هوزمکه، نه م وتانه له محمد بیست.. ﴿حَرَّ ۱۱ تَزِيلُ مِنَ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۱۲﴾ فصلت همتا گه پشته ﴿فَإِنْ أَعْرَضُوا فَقُلْ أَنْذَرْتُكُمْ صَاعِقَةً مِثْلَ صَاعِقَةِ عَادٍ وَثَمُودَ﴾ فصلت. نیت دستم خسته سهر دهمی، بو نهومی واز بهینیت.. به دنیا پیشه نوئه همووتان دزمانن، کاتیک محمد قسهیهک بکات درو ناکات، بویه ترسام سزاو نارجه تیتان بو دابه زیت، پاشان عوتبه کهمیک به بیدنگی مایه ومو بیری دمکرده، دموروبهره کهشی همموو سهریان دمکردو چاویان تیبری بوو، پاشان وتی: سویند به خودا له قسهکانیدا شیرینی و خوشیهک هه بوو، شیرینییه کی له رادمهر.. وته بهرزمکانی هاوشیوه میوه بوونو به سهر همموو شتیکیشدا بهرز دمبته ومو هیچ شتیکیش ناتوانیت به سهر نهو قورئانهدا بهرز بیتهموو هر شتیکیش بهرنگاری بیتهمو، تیکی دمشکینیت.. قسهکانی قسهی مروف نه بوو!!

نهوانیش وتیان: نهی باوکی وهلید، نهومی تو دمیلتیت هوزراومه، هوزراوه.. عوتبهش وتی: سویند به خودا هیچ پیاویک هیندمی من شارمزی هوزراوه نیه، به دنیا پیهوه نهو قسانهی نهو دمیکرد، هوزراوه نه بوونو له هوزراوش ناچوون.. بهرهموام عوتبه هوزمکهی دمواند، بو نهومی رازیان بکات، به لام به داخهوه به گویان نه کرد.. راسته عوتبه موسلمان نه بوو، به لام نهرمو نیانی و مهیلی بو لای نیسلام هه بوو.. سهر بکه، هه لسوکه وتی جوانی پیغمه مبری خودالله چوون کاری کرده سهر عوتبه، هر جهنده عوتبه له گهوره بیباومرانی قورمیش بوو، به لام پیغمه مبری خودالله جهند به جوانی گویی له قسهکانی گرتو بو تهنا جاریکیش قسهکانی پینه بیری!!

روژیکی تر، به هه مان شیوه قورمیش کوبونه ومو حصینی خوزاعییان دیاری کرد، بو نهومی گفتوگو له گهل پیغمه مبری خودالله بکاتو بهر له بانگه وازمکهی بگریت.. نه م پیاوه باوکی هاوهلی بهرینز عیمرانی گوری حصین الله بوو..

باوکی عیمران که وتهری و چوو بو لای پیغمه مبری خودالله، له کاتیکدا پیغمه مبری خودالله له ناو هاوهلانیدا دانیشتبوو.. به هه مان شیوهی بیشتی نوینه رانی قورمیش، دمستی کرد به قسهی ناخوش و وتی: ناکوکیت له نیوانمان دروست کرد.. دووبهرمکیت خسته ناومان و.. هتد..

پیغمه مبری خودالله هر بیدنگ بوو، همتا همموو قسهکانی تهواو کرد، پاشان

زۆر بە ئارامى و بە جوانى پىي فەرموو: باوكى عىمران تەواو بوويت؟
 ئەويش وتى: بەلى.. پىغەمبەرى خوداش ﷺ فەرمووى: دەى ھەندىك پىرسىارت
 لىدەكەم وەلامم بدمرەو. باوكى عىمران وتى: دەى گويم لىيە..
 پىغەمبەرى خوداش ﷺ پىرسىارى كردو فەرمووى: باوكى عىمران، ئەمرو ئىوہ چەند
 خودا دەپەرستەن؟

باوكى عىمرانىش وتى: ھەوت.. شەشيان لە زەمىن و دانەمەكيان لە ئاسمان!!
 پىغەمبەرى خوداش ﷺ فەرمووى: كاميان جىگەى ھىواو ئومىدو ترسە؟!
 باوكى عىمران وتى: ئەوميان كە لە ئاسمانە..

پىغەمبەرى خوداش ﷺ زۆر بە ئارامىەوہ فەرمووى: ئەى باوكى عىمران ئەگەر
 موسلمان بىت، دوو وشەت فىر دەكەم، كە سوت پىيگەمەنن.. باوكى عىمران يەكسەر
 لەوى موسلمان دەبىت و پاشان دەلىت: ئەى پىغەمبەرى خودا ئەو دوو وشەم فىر
 بكە، كە پەيمانەت پىدام.. پىغەمبەرى خوداش ﷺ فەرمووى: بلى: «اللهم الهمني رشدي،
 واعنني من شر نفسي».. واتە: (پەروەردگار بەرچا و رۆشنو پىشبينىم پىبەخشە و لە
 شەرى دەرونىشم بىبارىزە)..

ئەى بۆ ئەو ھەلسوكەوتە بەرزو جوانە!! بە راستى ئەو شىوازە ھەلسوكەوتە زۆر سود
 بەخشە، بۆ بانگەواز كردنى بىباومرەن و راكىشانىيان بەرمو خىرو چاكە..
 گەنجىك بۆ خویندن دەچىت بۆ ولاتى ئەلمانىا و لە شوقەيەكدا نىشتەجى
 دەبىت.. گەنجىكى ئەلمانى دروسى دەبىت، ھەر چەندە جگە لە دراوسىيەتى ھىج
 پەيوەندىەكيان پىكەوہ نابىت.. گەنجە ئەلمانىەكە گەشتىكى كتوپرى بۆ دروست
 دەبىت و دەروات، ئەم گەنجە بەشداری كرىنى رۆژنامەيەكى كردوہ، ھەر بۆيە ئەو
 فەرمانبەرەى رۆژنامە دابەش دەكات، ھەموو رۆژىك رۆژنامەى گەنجەكە لە بەردەم
 دەرگای مالىيان دادەنىت.. گەنجە موسلمانەكەش ئاگادارى كەلەكە بوونى رۆژنامەكان
 دەبىت، لە بەردەم دەرگای دروسى ئەلمانىەكەى، پىرسار دەكات و بۆى دەردەكەوتىت كە
 گەشتى كردوہو لە مال نى، ھەر بۆيە ھەلدەستىت بە كۆكردنەوہى رۆژنامەكان و لە
 شوپىنىكدا بۆى ھەلدەگرىت..

لە دواى دوو، يان سى مانگ، كاتىك دروسى ئەلمانىەكەى دىتەوہ، بەخىر ھاتنەوہى
 لىدەكات و پاشان رۆژنامەكانى دەداتى و پىي دەلىت: وتم لەوانىە لە رپى ئەم رۆژنامەيەوہ
 بەشداری پىشپىر كىيەكت كرد بىت، ياخود بابەتىكى تايبەتى بخوینىتەوہو مەبەست بىت

لە دەستت دەرئەچىت، ھەر بۆيە ويستم رۇژنامەكانت نەفەوتىت و بۆم ھەلگرتوويت..
گەنجە ئەلمانىيەگە زۆر بە سەرسامىيەو سەيرى ئەم گەنجە مۇسلمانە دىمكات و بىي
دەلىت: لە سەر ئەم كارمەت ھىچ پاداشت و گرپىيەكت ناويت؟
گەنجە مۇسلمانەكەش دەلىت: نەخىر، بەلكو ئاينەكەمان ھەرمانىمان پىدەمكات،
لەگەل دراوسىدا باش بىن، تۆش دراوسىيت و دەبىت ھەلسوكەوتم لەگەلتدا جوان و باش
بىت..

بەلى.. ئەم گەنجە مۇسلمانە، لە سەر چاكەو ھەلسوكەوتى جوان بەردەوام دەبىت،
لەگەل دراوسى ئەلمانىيەكەيدا، ھەتا ئەو گەنجە مۇسلمان دەبىت..
بە راستى ئەو تەم و چىزى راستەقىنەى ژيانە..

دەى ھەست بىكە، كە ژمارمىيەكى لە لاى راستەو، نەك سەرى دواى فارىزە.. دەى با
جىگەى دەستت ديار بىت لە كۆمەلگەدا.. بە ھەموو شىوازيك بەندايەتى بۆ پەرومردگارت
ئەنجام بدە، تەنانت بە ئاكارو رەفتارەكانىشت..

چەندان بىباومر ھەن بە ھۆى ھەلسوكەوتى ھەندىك بە ناو مۇسلمانەو، لە سەر
بىباومرى خۇيان بەردەوام بوون و نەھاتوونەتە ناو ئاينى پىرۆزى ئىسلامەو.. جا بە ھۆى
زولم و ستەمى ئەو بە ناو مۇسلمانانەو بىت، يان بەھۆى غەش و فىل و تەلەكەو بىت، يان
بە ھۆى ئازاردانى دراوسىيەتيەو بىت، يان بە ھۆى ھەر ھۆكارىكى تەروە بوو بىت..

دەى با پەرمىيەكى سېى ھەلبەدەينەو سەر لە نوى ھەول بەدەين، بە ئاكارو رەفتارى
جوان و گوشتارى شىرىنمان بانگەوازي بىباومران بىكەين، بەرەو ئاينى پاك و بىگەردى
ئىسلام..

پۆشنایى..

باشترین بانگخواز، ئەو بانگخوازمىيە پىش ئەو
بە گوشتارەكانى بانگى خەلكى بىكات، بە
كردارەكانى بانگيان دەكات..

لەگەل ئازەلەن و بىن زماناندا..

ھەر كەسك بەھرمۇ تواناكانى لە خىرو چاكەدا بەكاربەينىت، ئەوا واى لىدىت
ھەلسوكەوتى جوان تىكەل بە سروشتو خويىنى دەبىتو ھەرگىز لىك جيانابنەموو
ھەردەم بە شىۋمىيەكى نەرمونيان و بەسۆز دەبىينى، تەنانەت لەگەل بالندمو ئازەلەن و
بىن زمانانىشدا..

جاريك پىغەمبەرى خوداﷺ لە گەشتىكدا دەبىت، بۇ پىداويستىيەكى خوى كەمىك
دوور دەكەوينتەو، دەبىينىت ھاوۋەلەنى ھەندىك بىچوۋە بالندەيان گرتوۋە.. دايكى بىچوۋە
بالندەكانىش لەتاو بىچوۋەكانى، ھەر بە دەور ياندا دىتو دەچىت، كاتىك پىغەمبەرى
خوداﷺ ئەمە دەبىينىت، ئاۋر بە لاي ھاوۋەلەنىدا دەداتەمو دەفەرموئىت: كى بىچوۋى
ئەم بالندەمىيە گرتوۋە نازەھەتى كردوۋە؟! دەمى با بەرى بدات و بۆى بگىرپتەو..
رۆژىكى تر، پىغەمبەرى خوداﷺ كاتىك شارە مىرولەيەك بە سوتاۋى دەبىينىت،
دەفەرموئىت: كى ئەم شارە مىرولەيە سوتاندوۋە؟! ھەندىك لە ھاوۋەلەن ھەرموۋيان:
ئىمە.. پىغەمبەرى خوداﷺ توۋرە بوو، پاشان ھەرموۋى: كەس بۆى نىيە بە ناگر سزاو
نازارى ھىچ شتىك بدات، تەنھا پەرومردگار نەبىت..

پىغەمبەرى خوداﷺ زۆر بە سۆزو مېھرىبانە بوو، ئەو ھەتتا رۆژىك خەرىكى دەستىنويژ
شۆرىن دەبىت، پشىلەيەك دىت بۇ لاي، پىغەمبەرى خوداﷺ ھاپى ئاۋەكەى بۇ نرىك
دەكاتەمو پاشان بە پاشماۋەى ئاۋى دەمى پشىلەكە، دەستىنويژەكەى دەشۆرىت..

رۆژىكى تر پىاۋىك دەبىينىت، ھاجى خست بوو سەر مىلى مەرىك و بە بەرچاۋى
مەرەكەشەو ھەقۇكەى تىژ دەگرد، بۇ ئەۋەى پىي سەربىرپىت، مەرەكەش سەپرى
دەگرد.. پىغەمبەرى خوداﷺ كاتىك ئەم كارەى پىاۋەكەى بىنى، توۋرە بوو، پاشان
فەرموۋى: ئايا دەتەۋىت دوۋجار بىكورپىت؟! نەدەگرا پىشتەر ھەقۇكەت تىژ بگردايە؟!
رۆژىكى تر پىغەمبەرى خوداﷺ دوو پىاۋ دەبىينىت لە سەر وشتەكانىيان و مستاون و
قسە لەگەل يەكتر دەكەن.. كاتىك وشتەكانى بەم شىۋمىيە بىنى، سۆزى بۇيان جولاًو
داۋاى لە پىاۋەكان كرد، وشتەكانىيان وەگو كورسى بەكارنەھىنن، چونكە ئازەل بۇ

ئەو دەروست نەكرادەو دەروست نىيە سوارى ئازەل بىن، تەنھا بۇ كاتى پىويستى نەبىت،
كاتىكىش پىويستىيەكەمان تەواو بىت، دەبىت دابەزىن بۇ ئەوئى ئەوانىش پىشووئەك
بەدەن..

ھەروھە پىغەمبەرى خودىﷺ داوا ئە ئىمانداران دەكات روخسارى ئازەلان بە ئاگر
داخ نەكەن و ئازارىان نەدەن.. پىغەمبەرى خودىﷺ وشتىكى ھەبوو بە ئاوى (عضباء)،
كۆمەلىك ئە بىباومران ھەندىك ئە وشتى موسلمانەكانيان برد، كە ئە دەوروبەرى
شارى مەدینە بوون، وشتەكەى پىغەمبەرى خودىﷺ ئە ئاو ئەو وشتەنەدا بوو،
لەگەل وشتەكاندا ئافرەتىكى موسلمانىشان دەستگىر كەردو لەگەل خۇيان بەردىان..
كاتىك ئە مەترسى دووركەوتنەو، وشتەكانيان بەرەلا كەرد بۇ ئەوئى خواردن بخۇن و
خۇشان پىشووئەك بەدەن و بخەون.. لەم كاتەدا ئافرەتكە ھەلدەستىت بۇ ئەوئى را
بكات، بۇ ئەم مەبەستەش دەپەوئىت سوارى يەكىك ئە وشتەكان بىت، ئە ھەرىيەككىيان
نەزىك دەبىتەو، دەنگىكى بەرزى لى بەرز دەبىتەو، ئەمىش ئە ترسى ئەوئى پىاومگان
بەخەر نەپەن، وازيان لى دىنەت، ھەتا دەكاتە لای وشتەكەى پىغەمبەرى خودىﷺ،
لەبەر ئەوئى ئەم وشتەمیان زۇر بىدەنگ دەبىت، ئافرەتكە سوارى دەبىت و بەرەو شارى
مەدینە دەكەوئە رى..

كاتىك ئافرەتكە ھەست دەكات، ئە مەترسى دووركەوتتەوئەو رەزگارى بوو، دەلەت;
خودايە نەزر بىت ئەگەر رەزگارم بىت، ئەم وشتە سەرىبەرم.. ئافرەتكە گەپشەو
مەدینەو خەلگەكە وشتەكەى پىغەمبەرى خودايان ناسىيەو..

بەللى.. ئافرەتكە بە وشتەكەو بەرەو لای پىغەمبەرى خودىﷺ كەوتە رى و داواى
لە پىغەمبەرى خودىﷺ كەرد كە وشتەكەى بەداتى، بۇ ئەوئى سەرى بېرى و نەزەكەى
جىبەجى بكات..

پىغەمبەرى خودىﷺ ھەرمووى: بە شىوئەكى خراب دەتەوئە پاداشتى وشتەكە
بەدەتەو؟! پەرومەدگار بەھوى ئەو وشتەو رەزگارى كەدەت، تۇش دەتەوئە سەرى
بېرەت؟! پاشان ھەرمووى: پىويست نىيە نەزىك جىبەجى بىرەت، كە سەرىپىچى
پەرومەدگار تىدا بىت، ھەروھە پىويست ناكات نەزر ئە سەرى شىك جىبەجى بىرەت،
كە مولى ئەو كەسە نەبىت..

دەى بۇچى ھەلسوكەوت و ئاكارو رەفتارەكانت ئاگۇرەت، بۇ كۆمەلە ھەلسوكەوت و

ناکارو رەفتاریکی زۆر جوان؟! به شیۆمیهك ئەو هەلسوگەوتە جوانانە بە تەواوی لەگەڵ سروشت و ناخ و دەرونتدا تێکەڵ بن و هەرگیز لێت جیا نەبنەووە لەگەڵ خەڵکی و تەنانەت لەگەڵ نازەلان و بێ زمانان و دارو درەختیشدا هەول بەدەیت بە کاریان بهێنیت؟! پێغەمبەری خودا ﷺ رۆژانی هەینی کاتیك وتاری دەدا، پالێ بە کۆلەکەیهکی دارخورمای مزگەوتەکەمەووە دەدا.. ئافرەتێکی خەڵکی شاری مەدینە بە پێغەمبەری خودا ﷺ دەلێت: ئەی پێغەمبەری خودا ﷺ کۆریکم هەیه دارتاشە، بۆ پێی نەلێم: شتیکت لە شیۆمی دوانگەیهکدا بۆ دروست بکات، بۆ ئەووی لە کانی وتاری هەینیدا لە سەری بووستیت؟ پێغەمبەری خودا ﷺ فەرمووی: دەی ئەگەر حەز دەکەیت، با دروستی بکات..

بەلێ.. دوانگەکەیان بۆ دروست کردو رۆژی هەینی پێغەمبەری خودا ﷺ سەرکەوتە سەر دوانگەکە بۆ ئەووی وتاری هەینی پێشکەش بکات.. کاتیك پێغەمبەری خودا ﷺ چوووە سەر دوانگەکە، کۆلەکەیی دار خورماکە هاواریکی لە شیۆمی دهنگی جوانەگایەکدا لێبەرزبۆووە دەستی کرد بە نالە نال و تەنانەت مزگەوتەکەش کەوتە لەرزە!! پێغەمبەری خودا ﷺ کاتیك گویێ لە دهنگی کۆلەکەیی دار خورماکە بوو، دابەزی و باووشی پێداکردو بە خۆیهووە گۆشی و بەرمبەرە وەکو مندالێك چۆن ژێر دەبێتەووە، ناوا نالە نالەکەیی بێدەنگ بوو، پاشان پێغەمبەری خودا ﷺ فەرمووی: «اما والذي نفس محمد بيده، لو لم التزمه لما زال هكذا إلى يوم القيامة». رواه مسلم واحمد. واتە: (سۆیند بەو خۆدایەیی گیانی منی بە دەستە، ئەگەر باووشم پێدا نەکردایە، هەتا رۆژی دوايي لە نالە نال نەدەمکەوت و بێدەنگ نەدەبوو)..

ناماژمێرک..

پەرۆمردگار پێزی ئە مەرۆف گرتوو، بەلام ئەمە دەرگای ئەو بە رووی مەرۆفەکاندا والا ناکات، کە سوکایەتی بە دروست کراوەکانی تر بکەن و بیان چەوسێننەووە..

۱۰۰ پېگە بۇ بەدەست ھېنانى دىل و دەروونى خەلگى..

ھەموو كەسنىڭ بۇ بەدەست ھېنانى ئەو شتانەى كە دەپەوئەت، ھونەرو لىزانىنى تايىبەت بە خۇى ھەپە.. ئەو كەسەى عاشق و شەپداى بە دەست ھېنانى سەرومت و سامانە، ھونەرو زىرەكى بەكاردەھىيەت، بۇ كۆكردنەوہو بەگەرختن و زىادكردنى سەرومت و سامانەكەى، ھەرومەھا ھەول دەدات زىاتر پېگەو ھۆكارەكانى شارمزا بوونى قازانچ و بازارگانى فېر بېت..

بە ھەمان شېوہ كەنالە ئاسمانىەكان، چەندان پېگە بەكاردەھىيەن بۇ پاكىشانى بېنەرەن، نەمەش بە بەكارھېنانى بەرنامەى ھەمە چەشنەو پېگەو شېوازى جۇراو جۇر، ھەرومەھا لە پېگەى راھىنانى پېشكەشكارانى بەرنامەكانەوہ، بۇ ئەوہى بتوان زىاتر سەرنجى بېنەرەن رابكىش..

بە ھەمان شېوہ بواردەكانى ترى راگەياندەنە نو سراو و بېستراوہكانى ترىش، ھەول دەمدەن سەرنجى زۇرتىرەن خۇيەنەرو بېسەر بە لای خۇياندا رابكىش.. ھەرومەھا فرۇشيارەكانىش، ھەول دەمدەن گەرم و گورپىيەك بە بازارى شت و مەكەكانىيان بىدەن، جا لە پېگەى جەلال و پېگەپېدراوہكانەوہ بېت، يان لە پېگە جەرام و قەدەغە كراوہكانەوہ..

ھەموو ئەمانەى باسەمان كەردەن، بۇ بەدى ھېنانى ئاواتەكانىيان، ھەول دەمدەن ھونەرو لىزانىنى بەھىزو كارىگەرتر بەكاربەيەن..

بە دەست ھېنانى دىل و دەروونى خەلگىش ھونەرىكە، ھۆكارو پېگەى تايىبەت بە خۇى ھەپە.. دەچىنە كۆر و دانىشتىكەوہ، كە نرىكەى چەل كەسى تېداپەو لىيان دەچىتە پېشەوہو چاك و چۇنى و تەوقەيان لەگەل دەكەپت.. كاتىك تەوقە لەگەل كەسى پەكەمدا دەكەپت، بەشنىك لە دەستىت بۇ درىژ دەكات و زۇر بە ساردىيەوہ چاك و چۇنىت لەگەل دەكات..

كەسى دووہم كاتىك دەستى بۇ درىژ دەكەپت، بۇ ئەوہى تەوقەى لەگەل بىكەپت، سەرقالى قسەو باسى لا بە لاپەو ئەمىش زۇر بە ساردىيەوہ چاك و چۇنىت لەگەل دەكات و بە بى ئەوہى سەرنجىكەت بداتى و سەپرىكت بىكات، تەوقەت لەگەل دەكات..

كەسى سىيەمىش سەرقالەو بە مۇبايلەكەى خەرىكى قسەگردنەو دەستىت بۇ درىژ دەكات،
بۇ ئەوۋى تەوقەت لەگەل بكات، بە بى ئەوۋى بە يەك وشەش بە خىرەتانت بكات..
بەلام كەسى چوارەم، كاتىك دەتبىنىت ھەلدەستىت و بەرمو پىرىت دىت و نامادى
بەخىرەتانت دەبىت، كاتىك چاوت بە چاۋى دەكەۋىت روخسارى دەگەشىتەومو
زەردەخەنە دەكەۋىتە سەر لىۋى و بە بىنىت زۆر خوشحال دەبىت و زۆر بە گەرمو
گورپەوۋە چاك و چۆنىت لەگەل دەكات و لە كاتى تەوقە گردنىشدا دەستت دەگوشىت..
ئەمە لە كاتىكدا نەدەيناسىت و نەدەتناسىت!!

دوای ئەوۋى چاك و چۆنىت لەگەل ھەمووان كردو دانىشتىت، توخوا ھەست ناكەيت
دلت بەرمو لای كەسى چوارەم لىدەدات؟!

بەلى.. بە دلنىاپىيەو، ئەو كەسە لە دل و دەرونتدا جىگەى خۆى كرەتەو، بە بى
ئەوۋى بىناسى و ناشزانى ناۋى چىو چ پلەو پاىيەكى كۆمەلەيتىشى ھەيە!! لەگەل
ئەوۋىشدا لە يەكەم يەكتر بىنىندا، توانى دلت كەمەندكىش بكات.. ئەمەش نە بە ھۆى
مال و سامانەكەيەوۋە نە بە ھۆى پلەو پاىيەو نە بە ھۆى ناۋو ناۋبانگەكەيەوۋە بوو،
بەلكو بە ھۆى ھونەرى ھەلسوكەوتە جوانەكانىيەو، توانى سەرنجى تۇ بۇ لای خۆى
رابكىشىت..

كەواتە دل و دەروۋنى ھىچ كەسىك، بە ھۆى پارەو سەرۋەت و سامان و جوانى و پلەو
پاىيەو، بە دەست نايەت، بەلكو زۆر بە ئاسانى و بە كەمتر لەم شتانە بە دەست دىت،
لەگەل ئەمەشدا خەلكانىكى زۆر كەم دەتوانن سود لە تواناكانيان بىيىن و خۇيان لە لای
خەلكى شىرىن بكەن..

لە بىرمە يەكك لە قوتابىيەكانم، كە لە كۆلىژ دەيخویند، توشى نەخۇشىيەكى
دەروۋنى ھاتىبوو.. باۋكى ئەم قوتابىيە ئەفسەرو پاىيەدار بوو.. چەند جارىك ھات بۇ لام
بۇ كۆلىژ، بۇ ئەوۋى لە چارەسەرى گورمەكەيدا ھاۋكارى بكەم..

منىش چووم بۇ مالىان، بىنىم خاۋەن كۆشك و تەلارىكى ناۋازە بوون.. كۆرۈ دانىشتىنى
باۋكىشى، لىۋان لىۋ بوو لە مىۋان، جىگەيەكى چۆلت نەدەبىنى.. بە راستى سەرسام
بووم بەوۋى، كە خەلكى تا ئەو ئەندازەيە ئەم پىاۋمىيان خوش دەۋىت و رىزى دەگرن!!
چەند سالىك تىپەرى و باۋكى قوتابىيەكەم خانەنشىن كرا.. جارىكى تر سەردانم
كردن و چوومە ژوورەو، بۇ ناۋ كۆشك و تەلارمەكەيان، بىنىم دىۋەخانەكەيان زياتر
لە پەنجا كورسى تىدايە، بەلام بە داخەوۋە تەنھا كەسىكى لىۋو، ئەۋىش سەيرى

بەرنامەيەكى تەلەفزيۇنى دىمىرد، ئەگەل خىزمەتگوزارىك كە چاۋ قاۋى دىمىنا..
كەمىك دانىشتىمۇ ھەستامۇ رۇيشتىمۇ..

بىرەم لەۋ كاتەي دىمىردىمۇ، كە خانەنشىن نەكرا بوو.. ئەۋ كاتەي كە خاۋەن پەلەۋ
پايەيەكى بەرز بوو.. ئىستاش دىمىنەم دىۋەخانەكەي چۆل ۋە ھۆلە!! لە رابوردودا چى
ئەۋ خەلەكەي لەۋ مالدەدا كۆكردىۋە!! ھەستەم بەۋە كىرد، ئەۋ پياۋە بە ھۆي رەۋشتو
ھەلەسوكەۋتى جوانىيەۋە، نەمىتۋانىيۋە خەلەكى لە دىمورۋەرى خۆي كۆ بىكەتەۋە، بەلكو ئەۋ
خەلەكەي بە ھۆي پەلەۋ پايەكەيەۋە، لە دىمورى خۆي كۆكردىۋە، كاتىكىش خانەنشىن
كراۋ پەلەۋ پايەكەي نەما، خۆشەۋىستى ۋە قەرمبالغىيەكەش نەما!!

دەي تۆي بەرپىز، پەندو نامۇزگارى لە ژيانى ئەۋ پياۋە ۋە رەبگەرۋە بە شىۋىيەك
لەگەل خەلەكىدا ھەلەسوكەۋت بىكە، كە خەلەكى لە بەر كەسايەتتە خۇشيان بويىتو
ھەز بىكەن گوپيان لە ۋتە بە نىرخەكانت بىت، ھەز بىكەن ھەردەم رۇخسارە پاكەكەت
بىيىن ۋە نامادەي كۆرۈ كۆبۈۋەنەۋە دانىشتەكانت بىن.. ھەز بىكەن ھەلەكانيان بۇ راست
بىكەيتەۋە بەشدارى غەم ۋە نارەھەتتەكانيان بىت..

نەكەي ۋە لە خۆت بىكەيت، خەلەكى بە ھۆي گىرفان ۋە كورسىيەكەتەۋە خۇشيان بويىت،
نەكەي ۋە ايان لىبىكەيت دىيان ۋە بەستەي گىرفان ۋە كورسىيەكەت بىن، چۈنكە كورسى
ۋەگىرفان ھەتتا سەر بەردەۋام نابىن..

ئەۋ كەسەي ھەمۇ پىداۋىستىيەكانى خواردىن ۋە خواردىنەۋە بۇ ژن ۋە مىندالەكانى
دابىن دىكات، بەلام ناتۋانىت دىل ۋە ھەست ۋە سۆزىيان بۇ لاي خۆي رابكىشىت، بە داخەۋە
ئەۋا تەنھا تۋانىۋىيەتى سىكان بە دەست بەيىت!! ئەۋ كەسەي كە پارەۋ پۇل بۇ
مال ۋە مىندالى ھەلدەپىزىت، بەلام ھەلەسوكەۋتى لەگەلىيان خرابە، ئەۋا تەنھا دەتۋانىت
ھەست ۋە سۆزىيان بۇ لاي گىرفانەكانى رابكىشىت، نەك بۇ لاي دىل ۋە دىروۋنى..

لەبەر ئەۋە بە لاتەۋە سەبىر نەبىت، كاتىك گەنجىك دىمىنىت سىكالو كىشەي خۆي
لە لاي ھاورپىيەكى، يان لە لاي مامۇستاكەي، يان لە لاي پىشۋىزى مەزگەۋتەكەيان باس
دىكات ۋە لە لاي باۋكى قەسە ناكات ۋە دىشارىتەۋە، بۇچى!!

لەبەر ئەۋەي باۋكى نەمىتۋانىۋە دىل كورەكەي بە دەست بەيىت ۋە دىۋارەكانى نىۋان
خۆي ۋە كورەكەي بىروخىنىت.. بەلام ئەۋان تۋانىۋىيەنە دەرگاي دىل ئەۋ گەنجە بە
رۋى خۇياندا ئاۋەلا بىكەن، بەلكو جارى ۋە ھەيە دۈژمىكى سەرسەخت، دەتۋانىت دىل
بەرامبەرەكەي بە دەست بەيىت ۋە سەرنجى بۇ لاي خۆي رابكىشىت!!

ئايا تېبىنى ئەمەت ئەمەردو، جارى وا ھەيە كەسەك دېتە كۆرۈ دانىشتىكى قەرمبالغەومو سەيرى ئەملاو ئەولاي دىمكەت، بۇ ئەمەي جىگەيەكى دەست بىكەوتتو لىي دابنىشەيت، كاتىك ئامادىمبووان دەمبىنن ھەموويان پېشېركى دىمكەن بۇ ئەمەي لە تەنىشت خۇيانەومو، جىگەي بۇ بىكەنەومو لە لايانەومو دانىشتەيت!! بۇچى؟

ئايا ھەرگىز بۇ ئىۋارە خوانىك بانگ نەكراۋىت، كە شىۋازى ئىۋارە خوانەكە بە شىۋەي بۇفەيەي كراۋە بوو بېت، بە شىۋەيەك كە ھەر كەسەمۇ خۇي خواردىنى خۇي تىدەمكەتو جىگەيەك بۇ خۇي دىمەۋزىتەومو دادەنىشتەيت.. ئايا نەت بىنىۋوۋە كەسانىك، كاتىك خواردەنەكەيان تىدەمكەن و ئاۋر دىمەنەومو، چەندەن كەس بانگيان دىمكەن و بە دەستەكەيان ئامارمەيان بۇ دىمكەن، كە جىگەي بەتالايان لە تەنىشتەومەي، بۇ ئەمەي بېن و لەگەليان دابنىشەن.. لە ھەمان كاتدا كەسانىك دەمبىنەيت، خواردەنەكەيان بە دەستەومەيە سەيرى ئەملاو ئەولاي خۇيان دىمكەن، كەچى كەسەك بانگيان ناكەت، بۇ ئەمەي جىگەيەكى چۆليان نىشان بىدەن!!

بۇچى خەلەكەكە تامەزرۇن بۇ كەسانى يەكەم، وەك لە كەسانى دوۋەم!! ئايا ھەست ناكەيت كەسانىك ھەن لە ھەر كۆي بىن، وەكو ئەمەي موگناتىسيان بە دەستەومو بېت، دىلەكان بەرەمۇ لاي خۇيان بە كىش دىمكەن!! سەيرە!! ئەو كەسانە چۆن دىمەنەن دلى ئەو ھەموو كەسە بە لاي خۇياندا بەلەكەش بىكەن!!

بە دىنەيەومو كۆمەنەك رېگەو ھۆكارى زىرەكانە ھەيە، كە دىمەنەنەيت دلى و دىمەنەنەي خەلەكى بى راۋ بىكەيت..

بىر پار..

تواناكانەمان بۇ بەندەكەرنى دلى و دىمەنەنەي خەلەكى بە دەست ھىنانى خۇشەۋىستىيان، بۈرۈشكى گەۋرەمان پىدەبەخىشەن، بۇ ئەمەي زىاتەر ھەست بە خۇشەيەكانى ژيان بىكەين..

نېتەت تەنھا بۇ خۇدای پەرۋەردگار بېت..

بىر مەھەل ھەلسۈكەۋىتى ھەندىك لە خەلقى دەگەندە، كە چەندەن سال ژيانەم لەگەل بەسەر بىردىۋون، لەو ماۋىيەدا بۇ تەنھا جارىكىش زىددە خەنەيەكەم بە روخسارىانەۋە نەبىنى، جارىك نەمبىنىن پىيكەننەۋ تىكەلىيەك لەگەل ئەۋ كەسانەدا دروست بىكەن، كە ھەسەيان بۇ دەگەندە..

گومانەم ۋا بوو ئەم جۈرە كەسانە بەۋ شىۋە گەۋرە بوون ۋاگۇرپىن.. بەلام لە پىر بە شىۋەيەكى زۇر جىۋاز لە ھەندىك شىۋىنى دىۋارى كراۋو تايىبەت دەمبىنىن، لەگەل كەسانىكى دەۋلەمەندەۋ خاۋەن پەۋ پايدە، زۇر بە باشى پىدەكەننەۋ روۋشيان خۇش بوۋ!! ھەستەم كىردەۋ بۇم دەركەۋت ئەم كارانەيان تەنھا بۇ مەبەستى بەرژومندى تايىبەتى خۇيانە، بەمەش خىرو پاداشتىكى زۇر گەۋرەيان لە دەست خۇيان دەدا!!

لەبەر ئەۋەى مۇسلمانى راستەقىنە بە كىردارو ھەلسۈكەۋىتى جۋانى خۇداپەرستى ئەنجام دەدات ۋا كارەكانىشى تەنھا لەبەر خاتىرى پەرۋەردگارپەتى، نەك لە پىناۋى بە دەست ھىنانى مال ۋا سەرۋەت ۋا سامان ۋا پەۋ پايدەۋ لەبەر ئەۋەى خەلقى ستاپش ۋا سوپاسى بىكەن، ھەروەھا بە شىۋەيەك ھەلسۈكەۋت ناكات، لەبەر ئەۋەى ئافرىتىكى پىيدەنەۋ پىان لەبەر ئەۋەى ھازانچىكى دۇنيانى بە دەست بەيىنىت..

نەخىر.. مۇسلمانى راستەقىنە، كارەكانى لە پىناۋى ئەۋەدا ئەنجام دەدات، كە لە لاى پەرۋەردگارى خۇشەۋىست بېت ۋا پاشان پەرۋەردگار لە لاى دروست كراۋەكانىشى خۇشەۋىستى بىكات..

بەلى.. ھەر كەسىك ھەلسۈكەۋىتى جۋان، بە خۇداپەرستى بىزانىت، ئەۋا بە جۋانترىن شىۋە ھەلسۈكەۋت لەگەل ھەژارو دەۋلەمەندە.. ھەروەھا لەگەل كارگوزارو بەرپۈمبەردا ئەنجام دەدات..

ئاي كاتىك بە كارگوزارىك دەگەيت، كە خەرىكى گىسكىدانى شەقامەكانەۋ

دەستى درېژ دەكات، بۇ ئەۋەدى تەۋقەت لەگەل بكات، لە لاي تۆ ۋەكو ئەۋە
وايە كە رۆژىكى تر بەرپەرسىكى گەۋرە دەستى درېژ بكات، بۇ ئەۋەدى تەۋقەت
لەگەل بكات؟! ئايا ھەردووكيان لە لاي تۆ يەكسان؟! بە ھەمان شىۋە ۋە روخسار،
رووبەروويان دەبىتەۋە؟! ئايا خەندەۋ ۋە رووخوشىت، بۇ ھەردووكيان ۋەك
يەكە؟!

نازانم، وايت يان نا!! بەلام پېغەمبەرى خوداﷺ ھەردوۋ جۆرە كەسەكەى لە
لا يەكسان بوو.. كاتىك نامۇژگارى خەلكى بگردايە، كاتىك سۆزو خوشەويستى
دەربېرايە، خەلكى لەلا يەكسان بوو.. كى دەزانى، لەوانەيە ئەۋ كەسەى كە
كەشخەيى بە سەردا دەكەيت ۋە لە بەرامبەرىدا خۆت بە گەۋرە دەزانى، لە لاي
بەرومردگار گەۋرەتر ۋە پەرزتر بىت، لە پراۋپرى زەۋى لەۋ كەسەى كە تۆ
رېزى دەگريت ۋە گرنگى پىدەدەيت؟!

پېغەمبەرى خوداﷺ دەفەرموئىت: «إن من أحبكم إلي وأقربكم مني مجلساً
يوم القيامة، أحاسنكم أخلاقاً». رواه الترمذي. واتە: (خوشەويست ترين كەستان
لە لاي من ۋە نزيكترينتان لە منەۋە لە رۆژى دوايىدا، رەۋشت بەرزترينتانە)..
ھەروەھا بە ئەشجەى كورى عبدقيس دەفەرموئىت: «إن فيك لخصلتين،
يحبهما الله ورسوله». واتە: (دوۋ رەۋشت لە تۆدا ھەيە خودا ۋە پېغەمبەر، ئەۋ
دوۋ رەۋشتەيان خوش دەۋىت)..

دەبىت ئەۋ دوۋ رەۋشتە چى بن؟! دەبىت شەۋنۋېژ ۋە رۆژوۋ بن؟! ئەشجە
دلى خوش بوو، روخسارى گەشايەۋە ھەرموۋى: ئەى پېغەمبەرى خودا، ئەۋ
دوۋ رەۋشتە چىن؟! پېغەمبەرى خوداﷺ ھەرموۋى: «الحلم والأناة». رواه أحمد
ومسلم. واتە: (ھېمنى ۋە لەسەرخۋى)..

ھەروەھا پەرسىار لە پېغەمبەرى خوداﷺ كرا چ كاريك زۆر چاك ۋە جوانە؟
پېغەمبەرى خوداﷺ ھەرموۋى: «البر حسن الخلق». رواه مسلم. واتە: (كارى
زۆر چاك ۋە جوان، برىتيە لە رەۋشت ۋە ھەلسوگەۋتى جوان)..

ھەروەھا پەرسىارى ليكرا، دەربارەى زۆرتىنى ئەۋ كەسانەى كە دەچنە
بەھەشت؟ پېغەمبەرى خوداﷺ ھەرموۋى: «تقوى الله وحسن الخلق». رواه
الترمذي. واتە: (زۆرتىنى ئەۋ كەسانەى كە دەچنە بەھەشت، برىتين لەۋ

كەسانەى زۆر پارىزكارن و لە پەرومردگار دىترسن و ئەو كەسانەى كە رەمۇشت و رەقتارىيان جوانە) ..

هەرومها پيغەمبەرى خودا ﷺ دىفەر مويىت: «اكمل المؤمنين ايماناً احاسنهم اخلاقاً الموطوون اكنافاً الذين يالفون ويؤلفون، ولاخير فيمن لا يالف ولا يؤلف». رواه الترمذي. واتە: (تەواوترىنى باومرداران، ئەو باومردارانەن كە هەلسوكەوت و رەقتارىيان زۆر جوانە، ئەو كەسانەى كە خەلكيان خۇش دەويىت و خەلكيش ئەمانى خۇش دەويىت، ئەو كەسانە بى خيىرن كە خەلكيان خۇش ناويىت و خەلكيش ئەوانى خۇش ناويىت و لەگەل خەلكيدا هەلناكەن) ..

هەرومها دىفەر مويىت: «ماشيء أثقل في الميزان من حسن الخلق». رواه ابوداود. واتە: (هيج شتىك لە تەرازووى پەرومردگارىدا، بە هاوشىووى رەمۇشت جوانى، قورس و سەنگين نيە) ..

هەرومها دىفەر مويىت: «إن الرجل ليبلغ بحسن الخلق درجة قائم الليل وصائم النهار». رواه الترمذي. واتە: (مروىف بە هوى هەلسوكەوتى جوان و رەمۇشتى بەرزموه، پلەى دەگات بە پلەى كەسىك كە بە شهو، شەونويىز بكات و بە رۆژيش بەرۆژوو بىت) ..

هەر كەسىك خاومنى هەلسوكەوتى جوان و رەمۇشتى بەرز بىت، دونيا و دوارۆژ بە دەست دەهيىنىت و براوه دەبىت .. ئەگەر دەتەويىت بە تەواوى بۆت روون بىتەوه، ئەوا سەپرى ئوم سەلەمەى دايكى ئيمانداران (خوداى لى رازى بىت) بكە، كاتىك لەگەل پيغەمبەرى خودا ﷺ دانىشتوووه بىرى رۆژى دواى دەكاتهوه و پرسىار لە پيغەمبەرى خودا ﷺ دەگات و دىفەر مويىت: ئەى پيغەمبەرى خودا ﷺ ئەگەر ئافرەتتىك لە دونيادا دوو شووى كرد بىت و دوو هاوسەرى هەبوو بىت، پاشان ژنەكەش و هەر دوو هاوسەركەشى بمرن و هەرسىكىشيان پەرومردگار بەهەشتيان پيىبەخشىت، تايا ئەو ئافرمته بۆ كام هاوسەريان دەبىت؟!

پيغەمبەرى خودا ﷺ فەرمووى: بۆ ئەوميان دەبىت، كە بالاي بەرزترە؟! يان فەرمووى: بۆ ئەوميان دەبىت، كە زياتر بە رۆژوو بووه؟! يان فەرمووى: بۆ ئەوميان دەبىت، كە زىرەك و زاناترە؟!

نەخىر .. بەلكو فەرمووى: دەبىت بە هاوسەرى ئەوميان، كە رەمۇشت و

ھەلسۈكەۋتى جۈانتەر بوۋە.. ئوم سەلەمە سەرى سورما كاتىك گۈنى لەم قەسەيەى
پېغەمبەرى خۇداﷺ بو، ھەر بۇيە كاتىك پېغەمبەرى خۇداﷺ ئوم سەلەمەى
بەم شىۋەيە بىنى، ھەرموۋى، ئەى ئوم سەلەمە، كەسى رەۋىشت بەرز، خىرو
چاكە و پاداشتى دۇنيا و دۈرۈشۈ بۇ خۇى بردوۋە..

بەلى.. كەسى رەۋىشت بەرز، خىرو خۇشى دۇنيا و دۈرۈشۈ دەستگىر دەبىت..
لە دۇنيادا لە لاى خەلىكى خۇشەۋىست دەبىت، لە رۇشۈ دۈيىشدا پاداشتىكى زۇر
گەرە بە دەست دەبىت..

مروڧ ھەر چەندىك كارى خىرو چاكە ئەنجام بدات، ئەگەر رەۋىشت و رەقتارى
خراپ و ناشىرىن بىت، ئەوا كارە چاكەكانىشى خراپ و بى خىر دەبىت..
بە پېغەمبەرى خۇدايانﷺ ھەرموۋ، فلانە ئافرىت نوپۇزەكانى بە باشى
ئەنجام دەدات و بە رۇشۈ دەبىت و خىرو خىراتىش دەكات، بەلام بە قەسەو باس
دراۋسىكانى ئازار دەدات و ھەلسۈكەۋتى لەگەلىاندا باش نىە..
پېغەمبەرى خۇداﷺ ھەرموۋى: ئەو ئافرىتە دۇزەخىە..

پېغەمبەرى پېشەۋاﷺ لە ھەموو كىرەدەۋىيەكى چاكدا پېشەرەو بوۋە..
بەپىزىترىن و ئازاتىرىن و لەسەرخۇترىن مروڧ بوۋە.. لە كچە غازمىيەك بە رېزو
بە ھەيا و شەرمىتر بوۋە.. راستگۇۋ دەستپاك بوۋە.. بىباۋەران و خراپەكاران، لە
پېش باۋەرداران و چاكەكارانەۋە، شاھەدىيان بۇ رەۋىشتە جۈانەكانى داۋە..
ئەۋمقا خەدىجەى دايكى ئىمانداران (خۇداى لى رازى بىت) لە سەرمىتاي
دەبەزىنى سىرۋىدا، كاتىك دەبىنەت پېغەمبەرى خۇداﷺ رەنگى گۇراۋە،
دەفەرەمۋىت: سۈپىد بە خۇدا ھەرگىز پەرۋەردگار سەرشۈرو سوک و رېسۋات
ناكات.. بۇچى؟

پاشان ھەرموۋى: لەبەر ئەۋمى تۇ مافى خىزمايەتى دەمەيت و سەردانىان
دەكەيت و رېز لە مىۋان دەگىرىت و يارمەتى لېقەۋماۋو بىنەۋايان دەمەيت،
ھەرۋەھا يارمەتى ھەموو ئەو كەسانە دەمەيت، كە نوپۇنەرايەتى ھەق و راستى
دەكەن و راستگۈيت و سىپاردە دەپارىزى..

تەنانەت پەرۋەردگار ۋەسفىو سەناى پېغەمبەرى ئازىزىﷺ لە قورئانەكەيدا
تۇمار كىردوۋە ھەتا رۇشۈ دۈيىش دەخۈپندىرەتەۋە، ھەرۋەك دەفەرەمۋىت:

﴿وَإِنَّكَ لَمَلِكٌ خُلِقْتَ عَظِيمٌ﴾ (٤) ﴿الْقَلَمِ﴾ واتە: (بە راستى تۆلە سەر رەمۇشتو

خوويەكى زۆر جوان و پەسەندو بى وئەنەو مەزنىت)..

پېغەمبەرى ئازىز ﷺ رەمۇشتو ئاكارەكانى قورئانى بوون.. كاتىك ئەم

ئايەتەي دەخويندە ﴿وَاحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ﴾ (١١٥) ﴿البقرة﴾. واتە: (ھەمىشە

خېرو چاكە ئەنجام بىدەن و چاكە خواز بن و (مال و سامانتان لە پېناوى خوادا

بىبەخشن) چونكە بە راستى خودا ئەو چاكەكارانەي خوش دەوئەت).. چاكەي

دەمكردو چاكتر دەبوو..

بەلى، لەگەل گەورەو بچوكدا، لەگەل دەولەمەندو ھەژاردا، لەگەل بەھىزو

لاوازدا چاكەي دەمكرد.. كاتىك گوئى لەم ئايەتە دەبوو، كە دەفەر موئەت:

﴿فَاعْفُوا وَاصْفَحُوا.....﴾ (١١٩) ﴿البقرة﴾. واتە: (ئىو ھەر لىيان ببورن و لىيان

مەگرن و چاوپۇشيان لى بکەن).. ئىبوردەو لىخۇشبوو دەبوو.. ھەروەھا كاتىك

ئەم ئايەتەي دەخويندە، كە دەفەر موئەت: ﴿وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا.....﴾ (٨٢) ﴿البقرة﴾. واتە: (گوفتارى چاك و جوان بە خەلكى بلين).. ئەوا بە جوانترين شىو

ھەسەي لەگەل خەلكىدا دەمكردو دەيدواندن..

دەي مادام ئەو پېغەمبەرە ئازىز ﷺ پېشەوامانەو پەيام و بەرنامەكەشى

پەيام و بەرنامەمانە، لە ژيان و ھەلسوكەوتەكانى وردبەرەدەو بزانە لەگەل

خەلكىدا ھەلسوكەوتى چۆن بوو.. چۆن چارەسەرى ھەلەو كەم و كورتىيەكانى

خەلكى كردووە؟ چۆن لە سەر ئازار و نارەھەتتەكانى نارامى گرتووە؟ چۆن

توانىوويەتى لە پېناو ئاسودەيى خەلكىدا، شەكەت و ماندوئەت بچىژئەت؟ چۆن

توانىوويەتى لە بانگەواز كەردنىيەندا، خۆراگر بئەت؟

رۆژنىك ھەولیداو پېئويستى ھەژارنىك جىبەجى بكات.. رۆژنىك ناكۆكى

نىوان ئىماندارانى چارەسەر كردووە.. رۆژنىك بانگەوازي بېباوەرانى كردووە،

بۇ ئەوئەي لە تارىكى نەقامىيەو، بەرەو روناكى ئىمان پېنمايان بكات، ھەتتا ئەو

كاتەي چووە تەمەنەو ئىسقانەكانى لاواز بوون، ھەر وەك عانىشەي داكى

ئىمانداران (خوداى لى رازى بئەت) دەفەر موئەت: كاتىك پېغەمبەرى خود ﷺ

چووە تەمەنەو، زۆربەي نوئەزەكانى بە دانىشتەو ئەنجام دەدا.. بۆجى؟

لەبەر ئەوئەي خەلكى ماندوويان كردو ئازار يانداو تىكيان شكاند.. بەلى، تىكيان

واذا كانت النفوس كباراً تعبت في مرادها الأجسادُ
 بەلى.. ئەگەر كەسك ھىواو ئاۋاتى بەرزى ھەبىت، دەبىت جەستەى نامادە
 بىت، بۇ ھەلگرتنى ئىش و ئازار و نارحەتتەكان..
 پىغەمبەرى خودا ﷺ ئەومندە سور بوو، لە سەر رەۋشت و ئاكارى جوان، لە
 پەرۋەردگار دەپاراپەو دەمىفەر موو: «اللهم كما احسنت خلقي، فأحسن خلقي».
 رواه احمد. واتە: (پەرۋەردگار ھەر وەك چۆن بە جوانى دروستت كرددوم،
 ئاۋاش رەۋشت و رەفتارم جوان بكە)..
 ھەرومەھا دەمىفەر موو: «اللهم اهدني لأحسن الأخلاق، لا يهدي لأحسنها إلا أنت،
 واصرف عني سيئها، لا يصرف عني سيئها إلا أنت». رواه مسلم. واتە: (پەرۋەردگار
 رېنمايىم بكە بۇ جوانترىن رەۋشت و رەفتار، ھىچ رېنمايىكارىكىش نىە بۇ
 رەۋشتە جوانەكان تۆ نەبىت، لە رەۋشتە خراپەكانىش دوورم بخەرەو دەو لام
 بدە، كەسىش ناتوانىت لە رەۋشتە خراپەكان لام بدات، تۆ نەبىت)..
 بەلى.. ئىمە ھەموومان زۆر پىۋىستمان بەو ھەيە، شوپىن پىى ئەو پىغەمبەرە
 خوشەو پىستە ﷺ بكەوین، بۇ ئەو ھەي بە ھۆى شوپىن كەوتنى ھەلسوكەوتەكانىەو
 دلى مۇسلمانان بۇ لای خۇمان رابكىشىن و بانگيان بكەين بۇ لای ئاكارە جوانەكان،
 ھەرومەھا بۇ ئەو ھەي راستى ئەم ئىسلامە نىشانى بىباومران بدەين و واپان لىبەكەين
 بەرەو روناكى باومر ھەنگاو بنىن..

نامازە..

با نىھتت پاكو چاك بىت، بۇ ئەو ھەي تواناكانى
 ھەلسوكەوتت لەگەل خەلكىدا، بىيىتە ماىەى
 خوداپەرستى و نرىك بوونەوتت لە پەرۋەردگار.

ۋەتەن ھەلسۈكەۋىتى گۈنجاۋ بەكار بېيىنە!!

سروشىتى خەللىكى بە شىۋىمىيەكە، ھاوران لەۋەى ھەموۋىيان، ھەندىك شىيان خۇش دەۋىت ۋە پىيى دىلخۇش دەپن.. ھەرومىھا ھاوران لەۋەى ھەموۋىيان رەقىيان لە ھەندىك شىتەۋ پىيى دىلتەنگ دەپن.. بەلام لە ھەندىك شىتەۋ راجىياۋازن، كەسانىك ھەن، ھەندىك شىيان خۇش دەۋىت ۋە كەسانىكى تر ھەن رەقىيان لە ھەمان ئەۋ شىتانەيە..

خەللىكى بە شىۋىمىيەكى گىشتى رووخۇشى ۋە زىردەخەنەيان خۇش دەۋىت ۋە رەقىيان لە گرژى ۋە دىلتەنگى ۋە غەمبارىيە، لە لايەكى تىرمە ھەندىك كەس ھەن ھەزىيان لە كەمەۋ گالتەۋ كەپ ۋە قىسەى خۇشە، بە پىچەۋانەۋە ھەندىك كەس ھەزى پىناكەن.. كەسانىك ھەن ھەزىيان لەۋىيە خەللىك سەردانىيان بىكات ۋە ئەمىش بىچىت بۇ لاي خەللىك ۋە كەسانىكىش ھەن بە پىچەۋانەۋە.. كەسانىكى تر ھەن ھەزىيان لە گىتوگۇۋ قىسەى زۇرە، ھەشيانە زۇر كەم ھەز بە قىسە دەكەن.. ھەر يەككىش لەمانەى باسما كىرد، ئاسودەيە بەۋ كەسانەى كە سىروشتىيان ۋەك ھاۋشىۋەى ئەم ۋايە..

دەللىن پىياۋىك ھەلۋىيەك دەپىنىت، لەگەل قەلەرەشكىدا بەيەكەۋە بە ئاسماندا دەفەرن..

پىاۋەكە سەرسام دەپىت!! چۈن دەپىت پادىشاى بالندەكان لەگەل قەلەرەشدا بىفرىت؟! ھەر بۇيە گومانى ۋابو، كە دەپىت خالىكى ھاۋبەش لە نىۋانىياندا ھەبىت، بە چاۋەكانى چاۋدىرى دەكرىن، ھەتا ماندوۋ بوۋن ۋە نىشتەۋە، بىنى ھەردوۋكىيان قاچىيان شەلە!! كاتىك كورپىك ھەست دەكات باۋكى ھەزى بە بىدەنگىيە ۋە رەقى لە قىسەكرىنى زۇرە، با بەۋ شىۋىمىيە ھەلسۈكەۋىتى لەگەل بىكات، كە پىيى خۇشە، بۇ ئەۋەى لە لاي باۋكى خۇشەۋىست بىت ۋە ھەز بىكات ھەموۋ كات كورمەكى لىيى نىزىك بىت..

ھەرومىھا كاتىك ئافرىتىك ھەست دەكات، ھاۋسەرمەكى ھەزى بە گالتەۋ كەپە، با گالتەۋ كەپى لەگەل بىكات ۋە دىل خۇش بىكات، ئەگەر زانى پىچەۋانەى ئەم ھالەتەى پىخۇشەۋ رەقى لە گالتەۋ پارىيە، دەى با دوۋرىكەۋىتەۋە ئەۋ كارانەۋ كىشە دروست نەكات..

بە ھەمان شىۋە ھەلسۈكەۋىت لەگەل دۋست ۋە برادەران ۋە دراۋسىكانتدا بىكە، ھەرگىز

ۋا ھەست ناكەيت، خەلىكى ھەموو خاۋەن يەك جۆرە ھەست و سۆزىن.. نەخىر، خەلىكى ھەموو ۋەك يەك نىن و بەيەك جۆرىش بىر ناكەنەۋە..

دايىكى يەكەك لە ھاورپەكانىم، كە ئافرىتىكى چاكەخۋازى بە تەمەنە، زۆر ستايشى يەكەك لە كورمەكانى دىمكردو كاتىك ئەو كورمى سەردانى دىمكرد، زۆر ئاسودەمۇ خۇشحال دىمبوو، لەگەل ئەۋەشدا كورم كچەكانى تىرى زۆر لەگەلىدا باش بوون، كە چى ھەر دلى بەو كورمى دىمكرايەۋەو بە بىنىنى دىمگەشايمەۋە..

بە دىۋى ئەم نەينىدە گەرام و ۋىستەم بزانم بۇچى ئەم كورمىيانى زۆر خۇش دىمىت، ھەتا ئەۋە بوو رۇژىك لەگەل ئەو بىرادرەمدا دانىشتەم دىمبارەى ئەو باسە پىرسىيارم لىكرد.. ھاورپەكەم لە ۋەلامدا بىنى و تەم، كىشەكە ئەۋمىيە بىراكانىم نازانن دايىكەم چ جۆرە ھەلسوكەوت و قىسەو باسكى پىخۇشە، ھەر بۆيە كۆر و دانىشتەننى ئەۋانى پىخۇش نىيەو بەزوۋى لىيان بىزار دىبىت..

بە پىكەننىنەۋە پىم و تە: ئەى تۆ بۆت دىمكەوت و زانىت، كە دايىكەم چ جۆرە قىسەو دىنگ و باسكى پىخۇشە؟

بە پىكەننىنەۋە ۋى: لە نەينىكە ئاگادارت دىكەم، دايىكەم ۋەكو ھەر پىرپىزنىكى تىر، ھەزى بە قىسەو گىتوگۇى بابەتى ئافرىتانە، ۋەك ئەۋەى كى شوى كىر و كى تەلاقىدراۋ فلائە ئافرىت چەند مىندالى ھەيەو گەۋرەكەيان كامەيەو كەى فلائە كەس فلائە كەس مەرە دىكات و ئەى فلائە كەس يەكەم مىندالى ناۋى چىيەو... ھەتد.. مىن دىزانم ئەم قىسانە بى سوۋىن، بەلام دىبارە كىرەنەۋەى ئەم ھەۋالانە، ئاسودەمىي و خۇشى بە دايىكەم دىبەخىش.. دايىكەم ھەست بە گىرنگى ئەو بابەتانە دىكات، كە خۇى باسەيان لىۋە دىكات، لەبەر ئەۋەى نىمە ئەو بابەتانەمان بەر چاۋ ناكەۋىت و لە ھىچ بەراۋىكدا نايان خۇپىننىنەۋەو لە ھىچ كاسىتەكىشدا، گۇى بىستى نابىن و بە ھىچ شىۋەيەكىش لە تۇرى نىنتەرنىتەشدا بەر چاۋمان ناكەۋن!!

ھەر بۆيە كاتىك لەگەل دايىكەمدا دادىنىشتەم ئەو باس و خواسانە دىجولنىم، دايىكەم خۇشحال دىبىت، بەلام بىراكانىم ھەۋسەلەى گۇيگرتنى ئەو جۆرە قىسەو باسانەيان نىيەو سەرقالى ھەندىك ھەۋال و قىسەو گىتوگۇن، كە بە لاي دايىكەۋە بى بايەخىن، ھەر لەبەر ئەۋمىيە دايىكەم ھەز بە دانىشتەننىان ناكات و بە مىن دىخۇشە!! ئەمە ھەموو ئەو نەينىيە بوو كە دىتۋىست لە بارەى دايىكەۋە بىزانىت..

بەلى.. كاتىك لە سىروشتى كەسىك شارمزا دىبىت و دىزانىت چى پىخۇشەو چى

پیناخو شه، دمتوانیت بهو شیومیه هه لسوکهوتی له گه ل بکهیت، که پئی دلخوش دمبیت..

نمو تا پیغه مبهری خودا ﷻ به پئی سروشتی که سهکان هه لسوکهوتی دمکرد، له گه ل هاوسه ریکیدا به شیومیه هه لسوکهوتی دمکرد، که له گه ل سروشتی نهو هاوسه رمیدا گونجاوو له بار بووایه..

عائیشهی دایکی نیمانداران (خودای لی رازی بیئت) نافرمتیکی کراوه بوو، همر بویه پیغه مبهری خودا ﷻ یاری و گالتهی له گه ل کردوو، جاریک بهیه که وه له گه ل کاروانی موسلماناندا له گه شتیکدا دمن، کاتیک کاروانه که له شاری مه دینه نزیک دمبیت وه، پیغه مبهری خودا ﷻ به خه لکه که دمفرمویت، نیوه له پیشمانه وه برۆن.. کاتیک خه لکه که دمرۆن، پیغه مبهری خودا ﷻ له گه ل عائیشهدا (خودای لی رازی بیئت) به تمنها دمبیننه وه.. عائیشهش (خودای لی رازی بیئت) له وکاته دا گهنج بووو له شیشی سووک بووو.. پیغه مبهری خودا ﷻ بانگی دمکات و پئی دمفرمویت، و مره با پیشپرکیت له گه ل بکه م.. پیشپرکی دمکه ن و پیش پیغه مبهری خودا ﷻ دمهاته وه..

باش ماومیه کی تر، له گه شتیک تر دا بهیه که وه دمن و عائیشهش (خودای لی رازی بیئت) ته مهنی زیادی کرد بوو، ههرومه ها هه له ویش ببوو.. پیغه مبهری خودا ﷻ به هه مان شیوهی پیشوو، به خه لکه که یه فرموو، نیوه پیش بکه ون و برۆن، باشان به عائیشهی فرموو: و مره با پیشپرکیت له گه ل بکه م.. نه مجارمیان پیغه مبهری خودا ﷻ پیشکهوت، کاتیک پیغه مبهری خودا ﷻ نه مهی بینی، دمهتیدا به نیوان هه ر دوو شانیدا و فرمووی: نه مهیان له باتی جارمکه ی پیشوو، وهک نه وهی بفرمویت: نه م بردنه وهیه، له بری دۆراندنه که ی پیشوو..

به لام هه لسوکهوتی له گه ل خه دیجهی دایکی نیمانداراندا به شیوازیکی تر بوو، له بهر نه وهی خه دیجه (خودای لی رازی بیئت) بیست و پینج سال له پیغه مبهری خودا ﷻ به ته مهنتر بوو..

به هه مان شیوه ره چای حالتهی هاوه له کانیشی دمکرد، به هه مان شیوهی نیمامی نه بو به کر ﷻ هه لسوکهوتی له گه ل طلحه دا ﷻ نه دمکرد، ههرومه ها هه لسوکهوتی تایبهتی له گه ل نیمامی عومهر دا ﷻ دمکرد و هه ندیک کاری دمه دایه پال و له هه ندیک شتدا پشتی پینده بهست، که له گه ل که سی تر دا وای نه دمکرد..

پیغه مبهری خودا ﷻ له جهنگی به دردا، کاتیک هه والی پیگه یشت بیباومرانی

قورمىش، بە زۆر ھەندىك لە خەلىپىيان ھىناو ھەنگ لە دىرى موسلمانان، ھەرمووى؛
بە دىنيايىھەو مەن دىزانم ھەندىك لە ھىاوانى بەنى ھاشىم و كەسانىكى تىرىش بە زۆر
ھىنراون بۆ ھەنگ و ھىچ پىويستىشيان بە كوشتارى ئىمە نىيە، ھەر كەسىك لە ئىوھ
بە كەسىك لە بەنى ھاشىم گەھىشت، با نەيكوژىت.. ھەر كەسىكىش بە عەباسى مامى
پىغەمبەرى خودا ﷺ گەھىشت، با نەيكوژىت، لەبەر ئەوھى بە زۆر ھىناويانە..

وتراويشە عەباس ﷺ موسلمان ببوو، بەلام ئاشكرائى نەكرد بوو، ھەر بۆيە پىغەمبەرى
خودا ﷺ ھەزى نەدەكرد موسلمانان بىكوژن و ھەزىشى نەدەكرد موسلمان بوونەكەى
ئاشكرا بكات، جەنگەكەش يەكەم جەنگى نىوان موسلمانان و بىباومران بوو، لەمەودوا
موسلمانان دەبووايە كەسانى نىك و باوك و رۆلەى خۇيان بكوشتايە، بەلام پىغەمبەرى
خودا ﷺ رىگىرى دىكات لەمەى كە ھەندىك كەس كوشتارىيان بكرىت و بكوژىن..

عوتبەى كورى رەبىيە، يەكەىك بوو لە گەورە بىباومران و سەركردەكانى جەنگ، ئەبو
ھوزەيفەى كورىشى لە رىزى موسلماناندا بوو، ھەر بۆيە ئەم ھاوئە ئارامى نەگرت و
وتى: ئايا كوشتارى باوك و رۆلەو براكانى خۇمان بكەين و واز لە عەباس بەيىن؟
سۆيىد بە خودا، ئەگەر پىي بگەم بە شمشىر دايدەمگرمەوھ..

ئەم قەسەيە گەھىشتەو بە پىغەمبەرى خودا ﷺ.. پىغەمبەرى خودا ﷺ ئاورى بە
دەوروبەرى خۇيدا داھەو، بىنى زىاد لە سى سەد پالەوان بە دەورىيەوھن.. يەكسەر
پرووى كرده ئىمامى عومەر ﷺ و ھەرمووى؛ ئەى باوكى حفص، ئايا دەبىت بە شمشىر
لە روخسارى مامەى پىغەمبەرى خودا بدرىت؟!

ئىمامى عومەر ﷺ دەفەرمووت: سۆيىد بە خودا ئەوھ يەكەم جار بوو، پىغەمبەرى
خودا ﷺ بە نازناوى باوكى حفص بانگم بكات.. ئىمامى عومەر ﷺ دەبىزانى لە گۆرەپانى
جەنگدا، ھىچ بواريك نىيە بۆ ئەوھى ئاسانكارى لەگەل كەسىكدا بكرىت، كە لە ھەرمانى
ھەرماندە لابىدات و بىھووت ھەرماندەكانى جەنگ بشكىنىت، ھەر بۆيە ھەرمووى؛ ئەى
پىغەمبەرى خودا رىگەم پىدەو وازم لىبىنە، بۆ ئەوھى بە شمشىر لە گەردنى بدەم..

پىغەمبەرى خودا ﷺ رىگىرى كرده نەبەھىشت ئىمامى عومەر ﷺ كارى وا بكات،
ھەروەھا ھەستى كرد، ئەو ھەرمەشەيى ئىمامى عومەر ﷺ بەسە بۆ ئاسايى كردنەوھى
ئەو ھالەتە..

ئەبو ھوزەيفە ﷺ پىاويكى چاكەكار بوو، لە دواى ئەو رووداوە دەفەرمووت: ھەرگىز
لەو قەسەيەم دىنيا نىم، كە لەو رۆژەدا كردم بەردەوام دەترسم، مەگەر پەروەردگار

بە ھۆى شەھىدىيەۋە لىم خۇش بېتىۋ نەۋ گوناھەم بىسپىتەۋە، نەۋە بوۋ لە رۆزى يەمامەدا، پەرۋەردگار پەلەى بەرزى شەھىدى پېيەخىشى..

نەۋە نىمامى عومەر ﷺ بوۋ، پېغەمبەرى خودا ﷻ دىمىزانى، چ كارىكى پى دەسپىرېت.. ئەۋ كارى پى سىپاردو پەرسى پىكرد، بىرىتى نەبوۋ لە كاروبارى تايبەت بە كۆكرىنەۋەى زەكاتو خىرو خىرات.. ھەروھە كارمكە تايبەت نەبوۋ بە رېكخستەۋەى دوو كەسى ناكۆك و ناتەبا، ياخود راپنەسپارد بۇ نەۋەى نەزانىك فېر بكات، بەلكو كارمكە پەيۋەندى ھەبوۋ بە گۆرۈمپانى جەنگەۋەۋە ھەلۋىستى پىاۋىكى نازاۋ بە جەرگى دەۋىست، ھەر بۇيە پېغەمبەرى خودا ﷻ نىمامى عومەرى ﷺ ھەلېژاردو پەرسى پىكردو ھەرموۋى، نايە دەبىت بە شەشېر لە روخسارى مامى پېغەمبەرى خودا بىدرېت؟

كاتىك پېغەمبەرى خودا ﷻ نەخۇش كەۋتو كۆچى دوايى نەزىك بۆۋەۋ نازارمەكانى زىادىيان كىرد، نىتر نەيدەتۋانى پېشنىۋېژى بۇ موسلمانان بكات، لە سەر جىگەكەپەۋە ھەرموۋى: بە نەبۈبەكر بلىن: با پېشنىۋېژى بۇ خەلگى بكات..

نەبۈبەكر ﷺ پىاۋىكى دل ناسك بوۋ.. لە ژيانى دونىاو لە دواى كۆچى دوايى پېغەمبەرى خودا ﷻ ھەر ھاۋەلى پېغەمبەرى خودا ﷻ بوۋ.. ھەروھە لە پېش ھاتنى ئىسلامو لە دواى ھاتنى ئىسلامىش، ھەر ھاۋەلو خۇشەۋىستى يەكتەر بوۋن.. ھەروھە نەبۈبەكر ﷺ باۋكى عائىشەى خىزانى پېغەمبەرى خودا ﷻ بوۋ.. لەبەر نەم ھۆكارانە، كاتىك پېغەمبەرى خودا ﷻ نەخۇشەكەى تىنى بۇ ھىنا، نىمامى نەبۈبەكر ﷺ ھىندەى كىۋىك غەم و خەفەت رۋىيان تىكردو دل و دەرۋونىيان داگىر كىرد..

كاتىك پېغەمبەرى خودا ﷻ ھەرمانىدا بەۋەى، كە با نەبۈبەكر ﷺ پېشنىۋېژى بۇ خەلگى بكات، ھەندىك لە ئامادىبوۋان، بە پېغەمبەرى خودا ﷻ ھەرموۋ: نەبۈبەكر ﷺ پىاۋىكى دل نەرمو دل ناسكەۋ لەبەر گىريان ناتۋانىت لە جىگەى تۆ، پېشنىۋېژى بۇ خەلگى بكات، بە تايبەت لەم كاتەدا كە نەخۇشەىت!!

پېغەمبەرى نازىر ﷺ دەۋىست ئامازە بەۋە بكات، كە دواى خۆى، نەبۈبەكر ﷺ شاپستەپە كە بېيت بە جىنشىنى، دوبارە ھەرموۋى: بىرۋن بە نەبۈبەكر بلىن: با پېشنىۋېژى بۇ خەلگەكە بكات..

نەبۈبەكر ھەر جەندە خاۋەن ھەست و سۆزىكى ناسك بوۋ، بەلام بەھىزو بە تواناش بوۋ، كاتىك ھاۋەلان دەيانۋىست جىنشىنىك بۇ پېغەمبەرى خودا ﷻ دابىنن، نىمامى

عومەر ﷺ دىمىرمۇيىت: جۈۋىن بۇ سەقىيەنى بەنى ساعىدە، بۇ ئەۋەدى لە سەر جىنشىنىڭ رېڭ بىكەۋىن.. ھاۋەلەن لە كۆچكەران و پىشتىوانان، ھەموو كۆبۈۋنەۋە.. كاتىك دانىشتىن يەككە لە پىشتىوانان وتارىكى خويۇندەۋە، سوپاس و ستايشى پەرومردگارى كردو پاشان وتى: ئىمە پىشتىوانانى خوداين.. ھەروەھا سوپاى ئىسلامىن.. ئىۋەش ئەى كۆچكەران بەشىكن لە ئىمە دىتەنەۋىت ئەو كارى جىنشىنەمان لى قۇرخ و زەوت بىكەن؟!

كاتىك قەسكەرى پىشتىوانان بىدەنگ بوو، وپىستە قەسە بىكەم و ھەندىك قەسەم لە دلى خۇمدا رېڭ خىست، كە جىگەى سەرسورمانى خۇم بوو، دەموپىست لەبەردەم ئىمامى ئەبۇبەكرى ﷺ قەسەكانەم پىشكەش بىكەم.. لە قەسەكانىشدا رەچاۋى ھەندىك قەسە توندو تىزۇم كرد بوو.. ئىمامى ئەبۇبەكرى ﷺ قەرموۋى: عومەر لە سەرخۇبە.. منىش پىم ناخۇش بوو لىي تۈرە بىم و ۋەلامى بدەمەۋە..

بەلى.. ئىمامى ئەبۇبەكرى ﷺ دەستى بە وتارمەكى كردو زۇر لە من زاناو بە تواناتر بوو.. سوپىند بە خدا ھەر وشەبەكەم نامادە كرد بوو، ئىمامى ئەبۇبەكرى ﷺ ھاۋشىۋەى ئەۋەى من، پان جۈانتر لە وشەكانى منى باس كرد، پاشان قەرموۋى: ئەى پىشتىوانان ئەۋەى باستان كرد لە خىرو چاكە ماقى خۇتەنە، بەلام كارى جىنشىنى بۇ قورمىش دەبىت، من لەم دوو پىاۋە رازىم و كامىانتان دەۋىت، بەيەت بەۋمىان بدەن..

ئىمامى عومەر ﷺ دىمىرمۇيىت: دەستى من و دەستى ئەبو عوبەيدەى كورى جەراخى گرت.. ھىج قەسەبەكەم پىناخۇش نەبوو، تەنھا ئەم قەسەبەى نەبىت كە منى دىارى كرد، بۇ ئەۋەى لەگەل ئەبو عوبەيدەدا، يەككىمان بىين بە جىنشىنى پىغەمبەرى خودا ﷺ.. سوپىند بە خدا ھەز دەكەم لە گەردنەم بدەرىت، بەلام نەبىم بە جىنشىن و قەرمەنرەۋاى كەسانىك كە ئىمامى ئەبۇبەكرىيان لە ناۋدا بىت..

خەلكەكە ھەموو بىدەنگ بوون، پاشان يەككە لە پىشتىوانان وتى: با ئەمىرىك لە ئىمە ئەمىرىك لە قورمىش ھەلبىزىرىن.. ئىمامى عومەر ﷺ دىمىرمۇيىت: دەنگە دەنگ و ژاۋمژاۋ دروست بوو، ھەتا ۋاى لىھات خەرىك بوو ناكۆكى دروست بىت، ھەر بۇيە وتە: ئەبۇبەكر دەستەم بدەرى، دەستى بۇ درىزۇ كردم و بەيەتەم پىدا، پاشان كۆچكەران بەيەت و پەيمانىان پىدا، پاشان پىشتىوانانىش بەيەتەيان پىدا..

بەلى.. ھەموو كەسىك كىلىكى ھەيە، دىتەنەت بەو كىلە دەرگاكانى دلى بىكەيتەۋەو خۇتى لە لا خۇشەۋىست بىكەيت و دلو دەروۋنى بە دەست بەيىت.. ئايا ھىج رۇزىك گۈپت لە ھاۋكارمەكانى كارت نەبوۋە، بلىن: قانە كەس كىلى بەرپۇمبەرەو ئەگەر

کاریکتان به بهر پوښم بهر پوښم، به غلانه که س بلین، با پیی بلیت، چونکه دمتوانیت رازی بکات؟!

دەى بۇچى بەھرەو تواناكانت ناكەيت بە كۆمەلە كىلىك، بۇ كىرنەھەى دەرگاكانى
دلى خەلكى؟! دەى پىشەرەو بە، نەك پاشكۆ.. ھەول بىدە كەسىكى ناوازە بىتو بگەرى بە
دواى كىلەكانى دلى داپك و باوك و ھاسەرەو مىندالەكانتدا.. ھەول بىدە بە دواى كىلى
كىرنەھەى دلى بەرپۆھبەرى كارەكەت و ھاورپكانتدا بگەرىپىت.. ناسىن و دۆزىنەھەى
نەو كىلەلەنە، سود بەخش دەبن بۇ نەھەى بىتوانىن نامۆزگارى خەلكى بگەبن و كۆپمان
لىبگىرن، لەبەر نەھەى نەو كەسانە ھەموویان، ھاشیۆھەى یەك نىن لە وەرگىرنى
نامۆزگارپەكانمان..

سەيرى پېغەمبەرى خۇدا ﷺ بىكە، كاتىك لە ناو مزگەوتدا، لەگەل ھاۋەلانىدا
دانىشتوو ھو پياۋىك دېتە ناو مزگەوتەگە ھو سەيرى لاي راست و چەپى خۇي دىمكات،
لە باتى ئەۋى بىچىت بۇ لاي پېغەمبەرى خۇدا ﷺ ھاۋەلانى دابنىشىت، دەچىتە
گۆشەپەك لە گۆشەكانى مزگەوتەگە ھو دىست دىمكات بە مىز كردن!!
ھاۋەلان سەرسام و تورە بوون!! مىز كردن لە مزگەوتدا!! چۇن دىبىت؟! خەرىك بوو
بە باز ھەلدان بەرەو رووى بىچن!! بەلام پېغەمبەرى خۇدا ﷺ ھاۋەلانى نارام كرد ھو
ھەرمووى: پەلەلى لى مەكەن و مىزەگەى پى مەپرن.. ھاۋەلان ھەموو روويان تىكردو
پياۋەگەش بەردەوام خەرىكى مىز كردن بوو!!

پڻه مبهري خودا ﷻ سهيري نهم ديمه نهی دمکرد.. له مزگه وته پيرؤزمگه یدا ميز دمکريت، که چی هاو له کانی هيمن دمکاته وه!! نای له و نهرمو نيانيه!! به لي.. بياو که له ميز کردن بؤوه و پڻه مبهري خودا ﷻ زؤر به نهرمی بانگی کردو کاتيک بياو که هاته به ردهم پڻه مبهري خودا ﷻ پئي فهرموو: نيره مزگه وته و مزگه وتيش بؤ نه وه دروست نه کراوه، به لگو بؤ نه وه دروست کراوه، که نوپڑی تيډا بکريت و هورناني تيډا بخوينريت..

بکریٔ و قورنای نیدا بحویریت...
 کیشمه که گۆتایی هات و زور به کورتی نامۆزگاری کرد، پاشان پیغمه مبهری خودا ﷻ
 نوپژی دابهست و پیشنویژی بۆ موسلمانان کرد، دستى به قورنان خویندن کردو
 پاشان کرنوشی برد، کاتیک له کرنوش بهرز بۆوه، فهرمووی: سمع الله لمن حمده..
 نوپژ خویننه کانیش وتیان: ربنا ولك الحمد، تهنها پیاوه که نه بیٔ له دواى نه وهی وتی:
 ربنا ولك الحمد، وتی: خودایه تهنها رهحم به من و محمد بکه یت و بهس!! پیغمه مبهری

خوداﷻ گوئی له م پارانه موو دوعایه بوو، کاتیک له نوێژه که ی سلاوی دایه موو، فهرمووی،
ئهو کێ بوو ئهو هسهیه ی کرد؟

هاوه لانیش ناماژمیان بۆ پیاوه که کرد.. پیغه مبهری خوداﷻ بانگی کردو بینی
همان ئهو ئهو پیاوه دهشتهکیه ی پیشووه، که میزه که ی کرد، نهومنده خوشه ویستی
پیغه مبهی خوداﷻ چوو بووه دلیه وه، حمزی دمکرد رحمو به زمیی خودای گهوره،
تهنها ههردووکیان بگریته وه.. کاتیک هاته بهردهم پیغه مبهری خوداﷻ، پیغه مبهری
خوداﷻ پیی فهرموو: فراوانیه کی گهورمت تهسک کردموه!! رحمو به زمیی بهروردگار
نهومنده فراوانه، هه موومان دهگریته وه، به لکو هه موو خه لکی دهگریته وه، تنها له
سه ر خۆمو خۆت کورت و تهسکی مه کهرموه..

سه یر بکه پیغه مبهری خوداﷻ چۆن دلی ئهو پیاوه ی به دست هیئا؟! له بهر ئهو ی
دهیزانی به چ شیومه که هه لسوکه وتی له گه ل بکات.. ئهو پیاوه، که سیکی دهشته کی بوو،
وهکو ئه بوبه کړو عومهر (خودایان لی رازی بیټ) زانست و زانیاری نه بوو..
معاویه ی کوری حه که مﷺ هاوه لیکی دهشته کی بوو.. هه رگیز له شاری مه دینه و
له کۆرو دانیشتنی پیغه مبهری خوداﷻ دانه نیشتبوو، به لکو له بیاباندا خه ریکی
به خیو کردنی مه رومالات بوو..

رۆژیک معاویهﷺ دیت بۆ شاری مه دینه و ده چیته ژوورموه ی مزگه وته که ی
پیغه مبهی خوداﷻ و له لای پیغه مبهری خوداﷻ و هاوه لانی دادنیشت، گوئی
له پیاویک ده بیټ ده پڕمیت و ده لیټ: الحمد لله، نه وانیش پیی ده لیټ: یرحمک الله..
معاویهﷺ ئه م قسانه له بهر ده کات و پاشان ده روا، پاش چه ند رۆژیک بۆ پیو یستییه کی
خوی دیت بۆ شاری مه دینه و ده چیته ژوورموه بۆ مزگه وت و ده بیټ پیغه مبهری
خوداﷻ له نوێژدایه و پیشنوێژی بۆ موسلمانان ده کات، ئه میش ده چیته ریزی نوێژ
خوینانه وه، له کاتی نوێژه که دا گوئی له پڕمه ی په کیک له نوێژ خوینان ده بیټ.. معاویه
بیی ده که ویته وه، که نه گه ر که سیک بپڕمیت دوا ی نه وه ی که ده لیټ: الحمد لله، ده بیټ
پیی بلیټ: یرحمک الله.. هه ر بۆیه معاویهﷺ زۆر به په له و بی ئهو ی گوئی له
الحمد لله ئهو که سه بیټ که ده پڕمیت، په کسه ر به ده نگیک ی به رز هاوار ده کات و
ده لیټ: یرحمک الله.. نوێژ خوینان شه رانیکیان تیده که ویت و به سه رسورمانه وه ناوری
بۆ دمه دمه وه.. (ئه م رووداوه له کاتیکدا بووه، که ناوردانه وه له نوێژدا رێگه پیدراو
بووه).. کاتیک معاویهﷺ نوێژ خوینان به م شیوه سه رسامیه ده بیټ، ئه م جار شه یان

قسه دمکات و دهلیت: دایکتان رۆله رۆتان بۆ بکات، ئەوه بۆ بهم شیوهیه سهیرم دمکەن؟
نویژخوینانیش به دهستهکانیان به ئەژنۆیاندا دمکیشا، بۆ ئەوهی بیدمگ بیت و قسهی
تر نهکات، کاتیک بینی خەلکهکه هه موو بیدمگن، ئەمیش بیدمگ بوو.. (دیاره ئەم
پیاوه کاتیک فیڕی نویژکردن بووه، هیشتا قسهکردن له نویژدا هه دهغه نهکراوه)..

کاتیک نویژ کۆتایی هات، پیغممبهری خودا ﷺ ناویری به لای خەلکهکهدا دایهوه،
دمنگی ئەو کهسهی که له نویژهکهدا قسهی کرد، له لا نامۆ بوو، ههر بۆیه پهرسیاری
کردو ههرمووی، ئەوه کۆ بوو قسهی کرد؟

ناماژمیان کرد بۆ معاویه ﷺ، پیغممبهری خودا ﷺ بانگی معاویهی کرد، معاویهش
به ترسو لهزهوه هاته پیشهوهو نهیدمزانى پیغممبهری خودا ﷺ چۆن پیشوازی
لیدمکات و چی لهگهڵ دمکات؟ لهبهر ئەوهی ئەم بووه هۆی ئەوهی نویژخوینهکان
سهرفال بکات..

معاویه ﷺ دهفرمویت: به دایک و باوکمهوه به قوربانى پیغممبهری خودا ﷺ به،
سویند به خودا نه لهوهو پیشو نه دواتر، ههرگیز هیچ مامۆستایهکی باشرم له
پیغممبهری خودا ﷺ نهبینیوهوه، که ئەههمنده به جوانى خەلکی فیڕ بکات.. سویند به
خودا نه لییدام و نه تووردهی کردم و نه قسهیهکی ناخۆشیشی بۆ وتم، بهلکو ههرمووی:
ئهی معاویه: ئەمه نویژمو نویژیش نابیت قسهی تیکهڵ بکریت، بهلکو نویژ بریتیه له
خویندنى قورئان و وتنى سبحان الله و الله اکبر..

کیشهکه کۆتایی هات و پیغممبهری خودا ﷺ زۆر به کورتى نامۆژگاری معاویهی
کرد..

بهلێ.. معاویه له نویژ تیگههشت و دڵ و دهرهونى ناسوده بوو، پاشان دهستی کرد به
پهرسیار کردن له پیغممبهری خودا ﷺ و وتی: پیاوانیک له ناوماندا هه، بانگهشهی
ئەوه دمکەن که غهیب و نادیارهکان دهمزانن.. پیغممبهری خودا ﷺ ههرمووی: مهچۆ بۆ
لایان، تۆ موسلمانیت.. تهنها خودای پهرومردگار غهیب و نادیارهکان دهمزانیت..

پاشان معاویه ﷺ پهرسیاری کردو وتی: پیاوانیکی ترمان له ناودا هه، بانگهشهی
ئەوه دمکەن که به هۆی بالندهوه، شومی و رووداوه خراپهکان دیاری دمکەن.. پیغممبهری
خودا ﷺ ههرمووی: ئەوهی ئەوان دهیلین: هیچ کاریگهریهکی خراپ و باشی نابیت..

ئەوه ههلسوکهوتی پیغممبهی نازیه ﷺ لهگهڵ پیاویکدا که له مزگهوتهکهیدا میز
دمکات!! ئەوهش ههلسوکهوتیتی لهگهڵ پیاویکدا که له نویژدا قسه دمکات!! پیغممبهری

خودا ﷻ رەجاۋى ھالەتى ئەم دوو پياۋەى دىگەردو دىمىزانى پىۋىستە چۆن ھەلسوگە وتيان لەگەلدا بىكرىت، بەلام بە شىۋازىكى زۆر جىۋاز ھەلسوگە وتى لەگەل ھەلەى مەغازى كۆرى جەبەلدا كىرد، لەگەل ئەۋەشدا كە لە ھاۋەلە نىزىكەكانى پىغەمبەرى خودا ﷻ بوو، ھەروەھا لە بە دەست ھىنانى زانىارىشدا زۆر سوور بوو..

ئەم ھاۋەلە خۆشەۋىستەى پىغەمبەرى خودا ﷻ، لە خىزمەت پىغەمبەرى خودا ﷻ نوپۇشى عىشا دىمكاتو پاشان دىگەرىتەۋە بۇ ناۋ ھۆزمەكىۋ لە مزگەوتەكەياندا پىشنىۋىشى عىشايان بۇ دىمكات، كە ئەم نوپۇزە بۇ ئەم سوننەت بوو، بەلام بۇ ھۆزمەكىۋ فەرزى نوپۇشى عىشا بوو..

شەۋىك مەغازى ﷻ دىگەرىتەۋە بۇ ناۋ ھۆزمەكىۋ پىشنىۋىشيان بۇ دىمكات.. گەنجىكىش لە ھۆزمەكىۋ دىتە رىزى نوپۇز خۇيئانەۋە، مەغازى ﷻ لە دۋاى سورمىتى (الفاتحة) دەست دىمكات بە خۇيئندىنى سورمىتى (البقرة).. خەلكىش لەۋ كاتەدا بە ھۆى ئىش و كارمەكانىانەۋە ھىلاك و ماندوۋ بوون، ھەزىيان دىگەردو زوۋ نوپۇزەكەيان بىكەن و بىچنەۋە بۇ مالىۋە، بۇ ئەۋەى پىشۋىيەك بىدەن..

گەنجەكە لە نوپۇزەكە بەردەۋام دەبىت و مەغازىش ﷻ درىزە بە قورئان خۇيئندەكەى دەدات.. كاتىك مەغازى ﷻ ھەر بەردەۋام دەبىت، گەنجەكە بە تەنھا نوپۇزەكەى تەۋاۋ دىمكات و لە مزگەوتەۋە بەرمو مالىۋە دىگەرىتەۋە.. مەغازى ﷻ لە دۋاى ئەۋەى نوپۇزەكە تەۋاۋ دىمكات، ھەندىك لە خەلەكەكە پىنى دەللىن؛ ئەى مەغازى ﷻ فلانە كەس لەگەلمان دەستى بە نوپۇزەكەردن كىرد، بەلام كاتىك نوپۇزەكەت درىزە كىردەۋە، رۆى..

كاتىك مەغازى گۆنى لەم قىسەبە بوو، وتى؛ ئەۋە كارىكى خراب و دوۋروۋىيەۋ دەبىت پىغەمبەرى خودا ﷻ لى ئاگادار بىكەم..

گەنجەكە قىسەكەى مەغازى ﷻ دەبىستىتەۋە، ھەر بۆيە ئەمىش دەللىت؛ مەنىش پىغەمبەرى خودا ﷻ لە درىزە كىردەۋەى نوپۇزەكەى ئاگادار دىكەمەۋە.. گەنجەكە دەچىتە خىزمەتى پىغەمبەرى خودا ﷻ و پىنى دەللىت؛ ئەى پىغەمبەرى خودا ﷻ مەغازى لە لاي تۆ ماۋىيەكى زۆر دەمىنىتەۋەۋ پاشان كە دىشگەرىتەۋە، نوپۇزىكى زۆر درىزەمان بۇ دىمكات و بە تەۋاۋى نوپۇشى عىشا كەمان دۋا دەخات و دىرەنگەمان بە سەر دىنىت..

پىغەمبەرى خودا ﷻ بە مەغازى دەفەرمۇيت؛ لە نوپۇزەكەتدا چ سورمىتىك دەخۇيىنى؟! مەغازى لە ۋەلامدا دەفەرمۇيت؛ سورمىتى البقرة و.. و.. چەند سورمىتىك لە سورمەتە درىزەكانى ژمارد.. پىغەمبەرى خودا ﷻ كاتىك زانى خەلەكەكە بە ھۆى درىزى

نوږمهکي مه عازموه، نوږي عيشايان دوا دمکه ویت، تووره بوو، پاشان فهرمووی، نهی مه عاز نایا دمه ویت کیشه بنیپته موه و نارحه حتی بو خه لکی دروست بکهیت و نوږيان له لا قورس و گران بکهیت؟! کاتیک پيشنوږي دمکهیت، سورمه کانی ﴿وَالسَّمَاءِ وَالطَّارِقِ﴾ و ﴿وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْبُرُوجِ﴾ و ﴿وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَى﴾ بخوینه..

گه نجه که له سهر دلی ناخوش بوو، که مه عاز ﷺ پي وتبوو، نهو کاره ی گه نجه که کړوويه تی بریتیه له دوورووی، ههر بویه وتی: له موه دوا بو مه عاز دهرمه ویت، که من نیماندارم یان دووروو..

چهند روژیکي که م تیپه ری، جهنگیک له نیوان موسلمانان و بیباومراندا روویداو گه نجه که به پله ی بهرزی شهیدی گمشت.. کاتیک پیغه مبهری خودا ﷺ هه والی شهید بوونی گه نجه که ی پیگه یشت، به مه عازی فهرموو: نهو گه نجه چی به سهرهات، نهی مه عاز؟! مه عازیش ﷺ فهرمووی: نهی پیغه مبهری خودا، په رومردگار راستی کړو منیش ناراست، نهو گه نجه شهید بوو..

سهر بکه و ورد بهر موه له جیاوازی هه لسوکه وتی پیغه مبهری خودا ﷺ له نیوان که سه کاند.. سهر بکه بزانه پیغه مبهری خودا ﷺ چون هه لسوکه وت له گهل نوسامه ی کوری زمیدا دهکات، له کاتیکدا نوسامه ﷺ به خوشه ویستی کوری خوشه ویست ناسرا بوو، له مالی پیغه مبهری خودا ﷺ په رومردمو گه وره کرا بوو..

پیغه مبهری خودا ﷺ هه ندیک له هاوه لانی دمنیریت بو غه زایهک، که نوسامه شیان له ناودا بوو.. کاتیک جهنگه که دمستی پیکرد، موسلمانان سهرکه وتن و بیباومرانیش توشی شکست بوون و هه له اتن و رایان کړد.. په کیک له شهرکه رانی بیباومران، کاتیک بینی هاوه له کانی شکاون و شکستیان هیناوه، شمشیرمه که ی هه لگرت و نه میش رای کړد.. نوسامه ی کوری زمید و پیاوړکی تر له موسلمانان شوینی که وتن، هه تا گه یشتنه پیاوړکه و شمشیریان لی راکیشا..

پیاوړکه کاتیک نه م دوو که سه ی بینی، وا شمشیریان به دمسته ومیه و به ته مای کوشتنین، به ترس و له رزیکی زوره و وتی: اشهد ان لا اله الا الله، واشهد ان محمدا عبده ورسوله.. نوسامه و پیاوړ موسلمانمه که ی تر، چه په سان و نه میان دهمانی، نایا نه م پیاوړ به راستی موسلمان بووو باومری هیناوه، یان مه بهستی له م کاره ی فیل و ته له که یه؟! شوینه که گورمپانی جهنگه و حاله ته که ش ناسکه و سهری دهوروبه ری خویان دمکړد، جگه له لاشه و جهسته ی پارچه پارچه کراو دمست و حاجی په ریوو، هیچی تریان

نەدمېنى.. جەستەۋ لاشەكان تېكەل يەكتەر بېون و خوڭن جۇگەلەي بەستېو، پياۋمكە
لە نيوانياندا بوو، ھەردووكيان ھەر سەپريان دىگەرد، پېش ئەۋەي بەر تىرى بېياۋمەران
بەكون، پېۋىست بوو بېريارېكى خېرا بىدەن.. كاتى ئەۋمىيان نەبوو، بېرىكى لى بەكنەۋەو
پەرس و رايەك لەگەل يەكتەر بەكن..

پياۋە مۇسلمانەكەي كە لەگەل ئوسامەدا بوو، شەمشىردەكەي كەردەۋە بە كېلانەكەيدا
دەستى لە كوشتى ھەلگەرت، بەلام ئوسامە ﷺ ئەم كارەي كابرەي بە ھېل و تەلەكە زانى و
بە شەمشىردەكەي كوشتى!! مۇسلمانەكان بە ھەست و جۆش و خرۆشى سەركەۋتەۋە،
بەرمە شارى مەدىنە گەرانەۋە..

ئوسامە ﷺ لە بەردەمى پېغەمبەرى خۇدا ﷺ باسى جەنگەكەي كەرد و ھەۋالى
كابرەكەشى بۇ كېراپەۋە.. پېغەمبەرى خۇدا ﷺ بە تامەزۇپپەۋە، گوڭى بۇ ھەۋالى
سەركەۋتەنى مۇسلمانان شەل كەرد بوو، بەلام كاتېك ئوسامە ﷺ ھەرموۋى: پياۋمكەم
كوشت، پېغەمبەرى خۇدا ﷺ رەنگى گۇراۋ ھەرموۋى: ئەۋ پياۋەۋتى: لاإله إلا الله، پاشان
كوشتت؟! ئوسامە ﷺ ھەرموۋى: پېغەمبەرى خۇدا ﷺ لە ترسدا شاپەدومانى ھېنا..
پېغەمبەرى خۇدا ﷺ دوبارە ھەرموۋى: وتى: لاإله إلا الله، پاشان كوشتت؟! ئايا دلت شەق
كەرد، تا بزانى لە ترسدا شاپەدومانى ھېناۋە؟! لە رۆژى دوايىدا، كاتېك ئەۋ پياۋە ئەۋ
شاپەدومانى دەكات بە بەلگە بە سەرتەۋە، جى دەكەيت؟!

بەردەۋام ئەم وتانەي بەرامبەر ئوسامە دوبارە دىگەردەۋە، ئوسامە ﷺ دەھەرموۋىت:
پېغەمبەرى خۇدا ﷺ ئەۋەندە ئەم ھەسانەي دوبارە كەردەۋە، ھەتا خۇزگەم دەخواست و
ھەزم دىگەرد ئەۋ رۆژە مۇسلمان بوومايە و باۋەرم بەيئنايە..

بۇچوون..

خەللىكى يەك جۆر نىن، سىروشتيان جىاۋازمو ۋەك
رەنگەكان نىن، بە ئاسانى بيان ژمىرەت..

وتەنى گونجاۋ ھەلىتە...

بەردەوام دەمىن لە سەر شىۋازمىكانى قىسە كىردىن بەكارھىنانى وشەۋ وتەنى گونجاۋ، لەگەل رەچاۋ كىردىنى ھالەت و تەمەنى كەسانى بەرامبەر.. ئەۋ شىۋازەى قىسەى لەگەل كەنجىكىدا پىدەمەين، جىاۋازە لەۋ شىۋازە قىسە كىردەنى كە لەگەل پىاۋىكى بە تەمەندا، يان لەگەل زانايەكدا، يان لەگەل نەخوئىندەۋارىكىدا قىسەى پىدەمەين.. قىسە كىردىنمان لەگەل ھاۋسەرانماندا جىاۋازە، لە قىسە كىردىنمان لەگەل خوشكەكانمان..

مەبەستمان لەۋە نىيە بە تەۋاۋى قىسەكانمان لە كەسىكەۋە بۇ كەسىكى تر جىاۋاز بىت..

نەخىر.. بەلكو مەبەستمان لەۋە نىيە ئەۋ چىرۇك و قىسانەى كە بۇ خوشكەكەتى دىگىرپىتەۋە، گونجاۋ نىيە بۇ خىزانەكەشت ھەمان چىرۇك و روۋداۋ بىگىرپىتەۋە!! ئەۋ قىسەى لەگەل كەنجىكىدا دىكەيت، گونجاۋ نىيە پىاۋىكى بە تەمەن گۆى بىستى بىت!!

بە نەۋەنەيەك روۋنى دىكەينەۋە.. كۆمەلىك پىاۋى بە تەمەن مىۋانى باپىرەتن و ھاتوۋن سەردانى بىكەن و تۆش لە لايان دانىشتوۋىت، ئايا بە گونجاۋى دىزانىت بە پىكەنىنەۋە باسى گەشتى خۆت و ھاۋرىكانت بۇ ئەۋ پىاۋە بە تەمەنانە بىكەيت و بلىيت؛ ھالانە ھاۋرىم گۆلىكى زۆر جوانى كىرد، زۆر بە لىھاتوۋىى بە سەر تۆپەكەى گىرت و پاشان بە ئەرنۇ داپبەزاند و بە ھاجى گۆلەكەى تۆمار كىرد!!

بىگومان نەم بابەتە بۆنەۋ شۆپنە گونجاۋو لەبار نىيە.. ھەروەھا كاتىك قىسە لەگەل كۆمەلە مىندال و مىردىمىندالىكىدا دىكەيت، گونجاۋ نىيە باسى چىرۇكىكىيان بۇ بىكەيت، كە پەيۋەندىدار بىت بە چۆنىيەتى ھەلسوكەۋوت كىردىنى نىۋان ھاۋسەران.. بە دىنىيەۋە تۆش لەگەل مىندا ھاۋراپەت و گىرەنەۋەى نەم بابەتە بۇ ئەۋ مىندالانە بە گونجاۋ نازانىت..

كەۋاتە لە ھۆكارمىكانى سەرنىچ راكىشانى خەلكى، بەكارھىنان و گىرەنەۋەى ئەۋ چىرۇك و روۋداۋ قىسانەيە، كە ھەزى پىدەمەن و پىى دلخۇش دەمىن، ۋەك ئەۋەى باۋكىك كۆرىكى زىرەك و بە تۋاناي ھەبىت، بىگومان پىى خۇشە دىربارەى كۆرەكەى

پرسىياري لىيىكەيت، لەبەر ئەۋەدى شانازى پېۋە دىمكات و ھەز دىمكات ھەمىشە باسى بىكات.. بە ھەمان شېۋە كاپرايەكى دوكاندارو بازارگانی ناو بازار، ھەز دىمكات پرسىيار دىمبارەى نىش و كارمەكى بىكەيت، لەبەر ئەۋەدى ئەم بابەتە دىلخۇشى دىمكات، ئەو كاتە لە لای خۇشەۋىست دىمبىت و ھەز بە ھاورپىيەتى و كۆرۈ دانىشتەنگانت دىمكات..

پېغەمبەرى خۇداش ﷺ رەچاۋى ئەم حالەتەى كىردوۋەو شىۋازى قىسە كىردى لەگەل گەنجىكىدا جىاۋاز بوۋە لە شىۋازى قىسە كىردى لەگەل بە تەمەنىكىدا، پان لەگەل ئافرىتىكىدا، پان لەگەل مىندالىكىدا..

جابرى كورى عبداللەھ ﷺ ھاۋەلىكى بەرپىزو خۇشەۋىستى پېغەمبەرى خۇداش ﷺ بو، باۋكى جابر ﷺ لە جەنگى ئوچوددا شەھىد بو، نۆ كچىشى لە پاش بەجىما بو، جگە لە جابر ﷺ ھىچ بەخىۋكارو سەرپەرشتىكارپىكىان نەبوو.. ھەرودھا قەرزىكى زۇرىشى لە دۋاى خۇى جىھىشتىبوو، ھەموو ئەم كارانەش بە سەر شانى جابرەۋە ﷺ بوون، كە ھىشتا لە سەرەتاي بەھارى تەمەنى لاۋىتىدا بوو..

جابر ﷺ ھەمىشە لە ئەندىشەو خەيالىدا بو، بىرى لە قەرزەگانی باۋكى دىمكىردەۋە، كە ئىۋارەو بەيانى خاۋەن قەرزەگان داۋايان لىدەكىردەۋە، ھەررودھا بىرى لە حال و گوزمىرانی ئەو نۆ خوشكەى دىمكىردەۋە، كەجگە لەم تاقە براپە كەسىيان نەبوو..

جابر ﷺ لەگەل پېغەمبەرى خۇداش ﷺ دىمچو، بۆ يەكىك لە غەزاگان و ئەۋەندە ھەزارو نەدار بو، وشترىكى پېۋو بۆ سۋارى، ھەر ئەۋەندە بوو دىمچۈشت، لەبەر ئەۋەدى نەپەمتۋانى وشترىكى تر بىكرىت، ھەر بۆيە خەلكەكە ھەموۋيان پېشكەۋەتن و ئەمىش كەۋتە كۆتايى كارۋانەكەۋە.. پېغەمبەرى خۇداش ﷺ لە كۆتاي سۋپاكەۋە دىمچۈشت، ھەستى بە جابر كىرد كە وشترەكەى چەند بە لە سەرخۇيى دىمچۈشت و خەلكىش ھەموو پېشيان كەۋتۋون، ھەر بۆيە پېغەمبەرى خۇداش ﷺ قەرمۋوى: ئەۋە چىيە جابر؟!

جابرېش ﷺ لە ۋەلامدا وتى: ئەى پېغەمبەرى خۇدا، وشترەكەم ئاۋا دۋاى خىستۋوم..

پېغەمبەرى خۇداش ﷺ قەرمۋوى: يەخى بىدەمۇ با لە سەر زەۋىيەكە دانىشىت.. جابر ﷺ وشترەكەى يەخداۋ پېغەمبەرى خۇداش ھەرودھا.. پاشان قەرمۋوى: گۆچانەكەى دەستت پان پارچەيەك دارم بىدەرى.. جابر ﷺ گۆچانەكەى دەستى داپە دەست پېغەمبەرى خۇداش ﷺ و پېغەمبەرى خۇداش ﷺ زۆر بە ھىۋاشى چەند گۆچانىكى بە وشترەكەدا كېشا، لە كاتىكىدا وشترەكە زۆر بە لاۋازى و بىتۋانايى لە سەر زەۋىيەكە دانىشت بوو..

هر له دواي پياکيشانهکهی پيغه مبهري خودا ﷺ به گؤچانهکهی جابر ﷺ و شترمه ههستاو گورج و گؤل و بههيزی پيوه ديار بوو.

جابر ﷺ کاتيک و شترمهکهی بهم شيومه بيني، زؤر به دلخوشيه وه سواری بوو، پاشان شان به شانی پيغه مبهري خودا ﷺ که وته ری.. پيغه مبهري خودا ﷺ ويستی جابر ﷺ بدوينی و قسهی له گهل بکات، به لام دهبيت چ بابيه تيکی له گهل باس بکات؟!

جابر ﷺ له سهرهتای ته مهنی لاوتيدا بوو، خه م و خه پالی گه نجانیش له و ته مهنه دا زياتر بابيه ته گانی ژن هيئان و مال و مندال پيکه و منانه، هر بؤيه پيغه مبهري خودا ﷺ فهرمووی: جابر خيزانت ههيه؟

جابر ﷺ فهرمووی: به لی..

پيغه مبهري خودا ﷺ فهرمووی: کچ بوو، يان بيومژن؟

جابر ﷺ فهرمووی: بيومژن.. پيغه مبهري خودا ﷺ سهرسام بوو!! چؤن گهنجيک له يه کهم هاوسهر گريدا، بيومژنيک ماره دهکات!!

پيغه مبهري خودا ﷺ به نهرميه وه به جابري فهرموو: دهی کچيکت بهيئايه، بؤ نه وهی ياريت له گهل بکر دايه و ياری له گهل بکر ديتايه.. جابريش ﷺ فهرمووی: نهی پيغه مبهري خودا، باوکم له جهنگی ئو خودا شهيد بووه و نؤ خوشکيشم ههيه، جگه له من کهسيان نيه، هر بؤيه نه مويست کچيک ماره بکه م، له ترسی نه وهی ناکؤکی له نيوان نه وو خوشکه گانمدا دروست نه بيت، بيومژنيک ماره کرد، ته مهنی له خوشکه گانم گهورمتره، بؤ نه وهی وهکو دايک هه لسوکه وتيان له گهل بکات..

پيغه مبهري خودا ﷺ سهري کرد، له بهرامبهريدا گهنجيک وهستاوه، له پيناو خوشکه گانيدا قوربانی داوه به خوشيه گانی ژيانی.. پاشان پيغه مبهري خودا ﷺ ويستی قسهی خوش و گالتهی له گهل بکات، هر بؤيه فهرمووی: له وانهيه کاتيک هاوسهرمهکت ههوالی نزیک بوونه و همان له شاری مهدينه ببيستيت، جيگهت بؤ رابخات و سهري و پشيتشت بؤ دابنييت، واته هر چهنده بيومژنيک هيئاوه، به لام تازه بووکه و به گهرانه و هت دلخوش دهبيت و جيگه و ريگهت بؤ ناماده دهکات..

ئا له م کاته دا جابر ﷺ بيري ههژاری و نه داری و حالی خوشکه گانی کرده وه فهرمووی: سهري و پشتی؟! سويند به خودا، نهی پيغه مبهري خودا سهري و پشتمان نيه!! پيغه مبهري خودا ﷺ فهرمووی: دهی انشا الله دهبين به خاومنی سهري و پشتی و جيگه و ريگه..

پاشان رۆیشتن، پېغەمبەرى خودا ﷺ دەپوۋست پارەو سامانىك بە جابر بېبەخشىت و
فەرموۋى: جابر..

جابر پېش ﷺ فەرموۋى: بەلى.. ئەي پېغەمبەرى خودا گيانم بەھوربانت بېت، ئە
خزمەتتەم..

پېغەمبەرى خودا ﷺ فەرموۋى: وشترەكەتم پېدەفرۆشیت؟ جابر بېرى كەردەو،
سەرەوت و سامانەكەى ھەر وشترەكەپەتى و ئەومتا گورج و گۆل و بەھیزیش بوو و وەكو
پېشتر لاواز و بېتوانا نى، بەلام خو نابېت داواكەى پېغەمبەرى خودا ﷺ رەت بىكاتەو،
ھەر بۆپە فەرموۋى: بە چەند دەپكرى ئەي پېغەمبەرى خودا؟

پېغەمبەرى خودا ﷺ فەرموۋى: بە درھەمىك!!

جابر ﷺ فەرموۋى: بە درھەمىك؟!

پېغەمبەرى خودا ﷺ فەرموۋى: دەي بە دوو درھەم..

جابر فەرموۋى: نا.. كەمەو زەرەرە!!

پېغەمبەرى خودا ﷺ بەردەوام پارەكەى بۆ زیاد دەكرد، ھەتا گەياندىيە چل درھەم،
واتە ئۆقىيەك زېر.. جابر ﷺ فەرموۋى: رازىم، بەلام بە مەرچىك ھەتا دەگەينەو
مەدىنە وشترەكە لە لای من بېت..

پېغەمبەرى خودا ﷺ فەرموۋى: باشە.. كاتىك گەيشتنەو شارى مەدىنە، جابر
بەرەو مالەو رۆپشت و كەل و پەلەكانى ئە سەر وشترەكە داگرت و پاشان چوو بۆ
مزگەوت، بۆ ئەومى ئەگەل پېغەمبەرى خودا ﷺ نوپۇزەكەى ئەمنجام بدات، وشترەكەشى
ئە دەرەمى مزگەوت بەستەو.. كاتىك ئە نوپۇزەكەيان تەواو بوون و پېغەمبەرى
خودا ﷺ لە مزگەوت ھاتە دەرەمە بە بىلالى فەرموۋى: چل درھەم بدە بە جابرو
بۆشى زیاد بىكە.. بىلال درھەمەكانى دا بە جابر، جابر پېش ﷺ درھەمەكانى ھەلگرت و
بە دەستەكانى ئەمەپوۋ ئەودپوۋ دەكرد و بېرى دەكردەو، بەو پارانە چ كارىك بىكات؟!
نايا وشترى پى بىكرېتەو، يان كەل و پەلى مال، يان...

ئە پېر پېغەمبەرى خودا ﷺ ناۋرى بۆ بىلال داپەو فەرموۋى: بىلال وشترەكە
بەرەو بىدەرەو بە جابر.. بىلال وشترەكەى بىردەو بۆ جابر، كاتىك جابر وشترەكەى
بىنى، سەرى سورماو لە دلى خۇيدا وتى: دەبېت كېرەن و فرۆشتەكە ھەلەو شابىتەو؟!
بىلال فەرموۋى: جابر وشترەكەت بگرە.. جابر پېش فەرموۋى: دەنگ و باس چىيە؟!
بىلال فەرموۋى: پېغەمبەرى خودا ﷺ فەرمانى پېدام، وشترەكەت بۆ بىگېرەمەو..

جابر كاتىك گەراپەۋە بۇ لاي پېغەمبەرى خۇدا ﷺ، پېغەمبەرى خۇدا ﷺ پىنى قەرمۇۋ: من مەبەستەم ئەۋە نەبۇۋ، كە وشترەكتە بە ھەرزان لىبىكەم، بەلكو مەبەستەم ئەۋە بۇۋ، بزانەم پىۋىستىت بە چەندىك پارە ھەپە بۇ پىۋىستى و كاروبارەكانت..

ئاي لەۋ ھەلسۈكەۋت و رەۋشتە ناۋازمىيە!! قسەۋ باسنىك لەگەل ئەۋ گەنجەدا باس دىكات، كە لەگەلدا بگۈنجىت، پاشان كە دىمەۋىت يارمەتىكە پىشكەش بىكات، زۆر بە جوانى و رېزەۋە پىشكەشى دىكات..

رۇژنىكى تر گەنجىك لە گەنجە چاكەكارەكان، بە ناۋى جلىبىب لە لاي پېغەمبەرى خۇدا ﷺ دانىشتىۋو، ئەم گەنجە، گەنجىكى زۆر ھەزار بۇۋ، زۆرىش ناشىرىن بۇۋ.. ئايا پېغەمبەرى خۇدا ﷺ دىبىت چ بابەتىكى لەگەلدا باس بىكات؟! ئايا دىبىت باسى پەۋ پاپەۋ ھەسەب و نەسەبى لەگەلدا بىكات؟! نەخىر، تەمەنى ئەم گەنجە پىۋىستى بە باسى ژن و ژنخۋازى و مال و مالدارىيە.. ھەر بۇيە پېغەمبەرى خۇدا ﷺ داۋاى لىكرد ژن بەينىت.. ئەم ھاۋەلە بەرپىزەش لە ۋەلامدا ۋتى: منى لىقەۋماۋ و رووت و رەجال، كى ژنە دىداتى؟!

پېغەمبەرى خۇدا ﷺ پىنى قەرمۇۋ: بەلام لەلاى خۇدا رووت و رەجال و لىقەۋماۋ نىت.. پېغەمبەرى خۇدا ﷺ لە ھەلىك دىگەرا بۇنەۋەى ژنى بۇ بەينىت، ھەتا رۇژنىك پىاۋلىكى نەنصارى كچەكەى خستەروو، بۇ پېغەمبەرى خۇدا ﷺ، بۇنەۋەى بۇ خۋى مارە بىكات.. پېغەمبەرى خۇدا ﷺ قەرمۇۋى: ئەى فلانە كەس كچەكەتم دىدەپتى؟! پىاۋمە ۋتى: بەلىۋ بە سەر چاۋ..

پېغەمبەرى خۇدا ﷺ قەرمۇۋى: بۇ جلىبىب.. پىاۋمە ۋتى: بۇ جلىبىب! دى با پرسنىك بە دايكى بىكەم و راپەكى ئەۋىش و مرگرم..

پىاۋمە ۋتى: بۇ لاي خىزانەكەى و ۋتى: پېغەمبەرى خۇدا ﷺ داۋاى كچەكەى كىرەۋىن..

خىزانەكەشى ۋتى: بەلىۋ بە سەر چاۋ..

پىاۋمە ۋتى: ئاخىر بۇ خۋى نىيە..

خىزانەكەى ۋتى: ئەى بۇ كى؟!

پىاۋمە ۋتى: بۇ جلىبىب..

خىزانەكەى ۋتى: نا.. سۈيىند بە خۇدا نايىدەم بە جلىبىب.. ئىمە بە فلان و فلانمان

نہدا، چوں بیدمین به جلیبیب!!

پیاومگه ههستا بجیت بۆ لای پیغه مبهری خودا ﷺ .. لهم کاته دا کچه که یان هاواری کردو وتی: کئی داخواری منی لیکردوون؟! و تیان: پیغه مبهری خودا ﷺ ..

کچه که وتی: ئایا داواکاری و فرمانی پیغه مبهری خودا ﷺ رمد دمکه نه وه؟! بدمنه دهست پیغه مبهری خودا ﷺ، به دلنیا پیه وه خهسارم ناکات و به زایهم نادات.. پیاومگه جووه وه بۆ لای پیغه مبهری خودا ﷺ و وتی: ئهی پیغه مبهری خودا ﷺ که یفی خۆته..

پیغه مبهری خودا ﷺ نافرته که ی له جلیبیب ماره کردو دۆعی خیری بۆ کردن و له خودا پاراپه وه، که خیریان به سهردا برژیت و ژیانیان دوور خات له نارحه وتی و زه حمهت..

چه ند روژیکي کهم به سهر هاوسهرگیره که یاندا تینه بهرپه بوو، پیغه مبهری خودا ﷺ له گهل هاوه لانی دا بۆ په کیك له غهزاگان کهوته ری.. جلیبیبی تازه زاواش له گهل یان کهوته ری، کاتیك جهنگ کوتایی هات و خه لکی به دواي په کتردا ده گهران، بۆ نه وه ی بزانه کئی ماوه و کئی شهید بووه، پیغه مبهری خودا ﷺ په سیاری لیدم کرن و دهیفرموو: ئایا کهسیکتان لی وون بووه؟! یان کهسیکتان له دهست داوه؟! و تیان: به لی.. فلان و فلان شهید بوون..

پیغه مبهری خودا ﷺ تا سئ جار نهم په سیاره ی دووباره کرده وه هاوه لانی ش وه لایمان دمدایه وه و دمیان فرموو: به لی نهم کهسانه مان لی شهید بووه.. نه مجارهیان پیغه مبهری خودا ﷺ فرمووی: به لام جلیبیب دیار نیه!!

هاوه لان ههستان و به دوايیدا گهران.. زۆر گهران، له مهیدانی جهنگیشدا نه میان بینیه وه، پاشان له شوینیکی نزیکدا بینیا نه وه و له ته نیشتیه وه لاشه ی جهوت بیباوهر کهوتبوو..

به لی.. جهوت کهسی له بیباوهران کوشتبوو، پاشان شهید کرا بوو.. پیغه مبهری خودا ﷺ سهیری لاشه که ی جلیبیبی دمکرد، پاشان فرمووی: جهوت کهسی کوشتووه و پاشان شهیدیان کردووه، جلیبیب خوشه و پستی منه و له منه و منیش له نهوم، پاشان پیغه مبهری خودا ﷺ له سهر دهسته گانی هه لیگرت و فرمانی دا، گۆری بۆ هه لکه نن.. نه نهس ﷺ ده لیت: ههتا گۆره که مان هه لکه ندو ته و او بووین، دهسته په روزه گانی

پېغەمبەرى خۇدا ﷺ لە ژېر سەرى جىلىبىپ دا بوو.. پاشان پېغەمبەرى خۇدا ﷺ بە دەستە پېرۋەكەنى لە ناو گۆرەكەيدا داپنا..

ئەنەس ﷺ دەفەرمۇيت: سۆيىند بە خۇدا لە ناو شارى مەدىنەدا ھىچ ئافرىتىكىم نەبىنىو، ئەومىندە داخوۋى بىكرىت، وەك ھاوسەرمەكەى جىلىبىپ، لەدوۋى شەھىد بوونى جىلىبىپ خەلكى پېشېرگىيان دەمكرد، بۇئەۋى داخوۋى بىكەن..

خۇداى پەرۋەردىگارىش دەفەرمۇيت: ﴿وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَتَّقِ اللَّهَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ﴾ (النور. ۵۴) واتە: (جا ئەۋەى فەرمانبەردارى خۇداو پېغەمبەرمەكەى بىكاتو لە خۇدا بىترسىتو لە سەرپىچىو ئافەرمانى خۇى بپارىزىت، ئا ئەۋانە سەرھرازو بە ئاۋات گەپشتوون)..

رۇژىكى تر پېغەمبەرى خۇدا ﷺ لەگەل عانىشەى دايكى نىمانداراندا (خۇداى لى رازى بىت) دانىشتىبوو، ئايا باسى جەنگى رۆمەكانى بۇ كرد؟ ئايا باسى ئەو چەكانەى بۇ دەمكرد، كە لە جەنگدا بەكارىان دەھىنا؟

نەخىر، خۇ لەم كاتەدا گەتوگۇى لەگەل ئىمامى ئەبۇبەكرە ﷺ نەدەمكرد..

ئايا باسى ھەزرىو نەدارى مۇسەلمانانى بۇ كرد؟

نەخىر، خۇ لەگەل ئىمامى عوسمان ﷺ قەسەى نەدەمكرد، بەلكو بە سۆزىكى ئنو مىردايەتەۋە قەسەى لەگەل كردو فەرموۋى: مەن دەزانم تۇ چ كاتىك لىم رازىتو چ كاتىكىش نارازىت!!

عانىشە (خۇداى لى رازى بىت) فەرموۋى: چۇن دەزانىت؟

پېغەمبەرى خۇدا ﷺ فەرموۋى: كاتىك لىم رازى بىت، دەلىيت: سۆيىند بە خۇداى محمد ﷺ، بەلام كاتىك لىم تۇرمو نارازى بىت، دەلىيت: سۆيىند بە خۇداى ئىبراھىم ﷺ..

عانىشەش (خۇداى لى رازى بىت) فەرموۋى: بەلىۋا..

ئايا ئىمە ئەمرو بەم شىۋە، رەجاۋى گوشتارو كىدارمان دەمەين؟

تېروانىن..

بەو جۆرە لەگەل خەلكىدا بدوئى، كە ھەزى ئىدەكەن..

نەك بەو جۆرەى، كە خۇت دلت پىنى خۇشە..

لە يەكەم بە يەكتر گەيشتندا، نەرمو نىيان بە..

لە دېر زەماندا، لە ميسر وا بابوو لە شەوى بووك و زاوايەتيدا، پشيلەيەكيان لە ژوورەكەدا دەشاردەو، كاتىك زاوا دەچوو ژوورەو بۆ لاى بووك، بۆ ئەوێ هيز و توانای خۆى پيشانى بووك بدات، پشيلەكەى دەگرت و بە ھەر دوو دەستی دەيخنكاندا!!
دەزانى بۆچى ئەم گارەى دەکرد؟! لەبەر ئەوێ ھەر لە يەكەم بە يەكگەيشتن و يەكتر بينيندا، ترس لە خەيالى ھاوسەرەكەيدا و پەنە بكات و نيت بەردەوام لى بترسيت!!
لە بيرم ديت، كاتىك زانكۆم تەواو كرد و دەكو ياريدەدمرى مامۆستا لە يەكىك لە كۆليژەكاندا دامەزرام، يەكىك لە مامۆستا كۆنەكان، ئامۆژگارى كردم و پىي وتم: لە يەكەم وانەت لەگەڵ قوتابىەكاندا، زۆر توندو تيزبەو بە چاويكى سورەو سەپريان بكە، بۆ ئەوێ لى بترسن و ھەر لە سەرمتاو بە كەسايەتيەكى بەھيز دەربەكەويت..

بە دنيایيەو، لە لاى زۆربەى خەلكى، يەكەم بينين و بە يەكتر گەيشتن لە ۷۰% كەسايەتيت لە خەيالى بەرامبەردا تۆمارو جيگير دەكات..
كۆمەليك ئەفسەر بۆ خوليكي مەشق و راھينان چوون بۆ ئەمريكا، لە يەكەم رۆژى خولەكەدا، ئەفسەرەكان لە ھۆليكا ئامادە بوون و خويان بە يەكتر دەناساندو گفتوگويان دەکرد، لەپر مامۆستا، يان راھينەرەكە ھاتە ژوورەو چاوى كەوتە سەر يەكىك لە ئەفسەرە قوتابىەكان، كە ھيشتا زەردەخەنە بە روخساريەو ديار بوو.. مامۆستاگە ھاواری كردو وتى: بۆچى پيدەكەنيت؟!
قوتابىەكەش وتى: ببورە.. پەنەكەنيووم!!

مامۆستاگەش دەلييت: بەلى، پەنەكەنيت، پاشان سەرمەنشتى دەكات و پىي دەلييت: تۆ مەروفيكى لاموبالاتى و پيوستە بە يەكەم گەشتى فرۆكە بگەرپيتەو بۆ لاى كەس و كارت، ھيچ خوشحال نيم وانە بە كەسانى ھاوشيوەى وەك تۆ بليەو..
قوتابىە ھەزارەكەش، رەنگى تىكچوو، سەپرى مامۆستاگەى دەکرد و بە لاى ھاوھەلەكانيدا لاى دەکردەو دەپويست كەميك لە شەرمەزارىيەكەى بشاريتەو..

پاشان مامۇستاكە بە گىرژى و توورمىيەو، ئامارەى بۇ دەرگى ژوورمەكە كىردى
وتى: بىرۇ دەرەو. قوتابىيەكە بە شەمزاويەو رۇيشتە دەرەو، پاشان مامۇستاكە
سەپىرى سەرچەم قوتابىيەكانى كىردى وتى: مەن دىكتۇر ھالەم. ھالەنە بابەتەشتەن
پەيدەلىم، بەلام پەيش ئەوۋى دەست بە وانەكەمان بىكەين، دەمەۋىت ئەم ھۆرمە
پىر بىكەنەو، بە بى ئەوۋى ناۋى خوتان بىنوسىن. ھۆرمەكانى دابەش كىردى، كە
بىرىتى بوون لە ھەلسەنگەندى مامۇستاۋ ئەم پىرسىيارانەى تەيدا نوسرا بوو:

۱- بۇچوونت چىيە دەربارەى رەۋىشتى مامۇستاكەت؟

۲- بۇچوونت دەربارەى شىۋازى وانە وتەنەوۋى؟

۳- ئايا بۇچوونى كەسانى تىر ھەبۇل دەكات؟

۴- ئايا لە دەرەوۋى چوارچىۋەى وانە وتەنەو، ھەز بە بىنەن و گەتوگۇكىرنى

دەكەيت؟

۵- ئايا ئامادەيىت ھەيە، جارىكى تىر وانەى لەلا بىخوۋىنى؟

لە بەرامبەر ھەر پىرسىيارىكىدا چەند ھەلىزاردىكى ھەبوو: ناياب.. زۇر باشە..

باشە.. پەسەند.. لاواز..

ھوتابىيەكان ھۆرمەكانىان پىر كىردەوۋە گىرپايانەو بۇ مامۇستاكەو ئەۋىش لە
تەنىشت خۇى داينا.. پاشان دەستى كىرد بە باس كىردى بابەتەكەى، كە بىرىتى
بوو لە كارىگەرى ھونەرى مامەلە كىردن لە بوارى ۋەزىفەدا، لە پىر وتى: ئۇھا!
بۇچى ھاۋەلەكەتان لەم بابەتە بىبەش بىكەين؟! ھەر بۇيە چوۋە دەرەو بۇ لاي و
تەۋھەى لەگەل كىردى بە روۋىيەكى خۇشەو ھىنايەو ژوورەو، پاشان وتى: پەيش
كەمىك بە بى ھۆيەكى گونجاۋو راستەھىنە، مەن لە تۇ توورە بووم، بەلام مەن
گىرەتەكى تايبەتەم ھەبوو، كە بوو بە ھۆى ئەۋى جامى توورمىيى خۇم بە سەر
تۇدا بىرپىژم، ھەر بۇيە داۋاي لىبوردىنت لىدەكەم، تۇ ھوتابىيەكى خۇت يەكلايى
كىردۋتەو بۇ ھىر بوونى زانىست و زانىارى، بەلگەش بۇ ئەمە جىھىشتىنى مال و
مىندال و كەس و كارتە، ئامادەبوونىشت لەم شوپىنە جىگەى سوپاس و پىزانىنە،
ھەرۋەھا سوپاسى ھەمووتان دەكەم و مايەى شانازىمە كە وانە بە كەسانى ۋەك
ئىۋە دەلىم..

پاشان كەمىك پىكەنى و ھەندىك ھۆرمى تازەى ھىنا و تى: لەبەر ئەۋى

ھاۋرىكەتان لە پېر كىرنەۋەدى قۇرمەكاندا بەشدار نەبوو، بە لاتانەۋە چۆنە ھەمووتان دوبارە قۇرمەكان پېر بىكەنەۋە؟ قۇرمەكانى بە سەردا دابەش كىردن، پېريان كىرنەۋەۋە بۇيان گىپرايەۋە، پاشان ھەستا بە بەراۋرد كىردنى قۇرمەكانى يەكەم جارو دوۋەم جار.. قۇرمەكانى يەكەم جار لىۋان لىۋو بوو، لە ھەلبىزاردن و پېر كىرنەۋەدى خانەى لاۋاز، بەلام قۇرمەكانى دوۋەم جار، لاۋاز، تەنانەت پەسەندىشى تىدا نەبووا!

مامۇستاكە دەستى كىرد بە پىكەنن و پاشان وتى، ئەمەى كە بىننىتان بەلگەيەكى كىردارى بوو، لە سەر كارىگەرى خراپى ھەلسوكەوت كىردنى ژىنگەى كارى نىۋان بەرپۇمبەرو كارمەندەكەى، ھەرومەھا نىۋان مامۇستاۋ قوتابىيەكەى.. ئەۋەش كە بەرامبەر ھاۋرىكەتان ئەنجامدا، تەنھا بۇ نواندن بوو، وېستەم لە بەر چاۋى ئىۋەدا بە جىيى بەينەم و ئەۋ قوتابىيە ھەزارە بوو بە قوربانى..

بېروانن چۆن تىپروانىنى ئىۋە بەرامبەر بە من گۇرا، ئەمەش تەنھا بە گۇرپىنى ھەلسوكەوتى من بوو لەگەل ئىۋە، سىروشتى مەۋف بەم شىۋەيەيەۋ دەبىت چاۋدىرى ئەم سىروشتەى مەۋف بىكرىت و ئاۋرى لىبەدەينەۋەۋ رېزى بگىرن، بە تايبەت لەگەل ئەۋ كەسانەدا، كە تەنھا بۇ جارىك دەيان بىنن و روۋبەروۋيان دەبىنەۋە..

يەكەم مامۇستاي مەۋفايەتى ﷺ لە يەكەم دىدارو بە يەككەيشتىندا، دلى مەۋفەكانى بە دەست دەھىناۋ دىلو كەمەندكىشى دەكىردن.. لە دۋاى رىزگار كىردنى شارى مەككە، مۇسلمانان بەھىزو بە تۋانا بوون و نوپنەرانى ناۋچەكان، پېشېركىيان دەكىرد بۇ ئەۋەى بېنە شارى مەدەينەۋ بە خىزمەت پېغەمبەرى خۇدا ﷺ بگەن.. نوپنەرانى ھۆزى عبدالقەيس، يەكك بۋون لەۋ نوپنەرانەى كە ھاتنە خىزمەت پېغەمبەرى خۇدا ﷺ..

كاتىك پېغەمبەرى خۇدا ﷺ بىننىانى، پېش ئەۋەى لە سەر ولاخەكانيان دابەزن، دەست پېشخەرى كىردو پىي فەرموون: زۆر بەخىرھاتنتان دەكەين و بەخىرېن، كارىكتان بۇ دەكەين كە سەرشۋرو پەشيمان نەبن.. ئەۋانىش بەم بەخىرھاتنە زۆر خۇشحال بوون و پەلەيان دەكىرد، بۇ ئەۋەى سلاۋ لەپېغەمبەرى خۇدا ﷺ بگەن، پاشان وتيان: ئەى پېغەمبەرى خۇدا ﷺ لە نىۋان بە يەككەيشتىنى نىمەۋ بەرپىزتاندا كۆمەلىك لە بىباۋەرانى ھۆزى (مۇزى) ھەيەۋ جگە لە مانگە

حمرامه کان ناتوانین بیینه خزمهتت، بویه داوات لیدمکهین به جوانترین کردار
ناموژگاریمان بکهیت، بۆ نهوهی به جیبه جی کردنی بچینه بههشت و بانگهوازی
نهو کهسانهشی پیبکهین، که جیمان هیشتوون..

پیغه مبهری خوداش ﷺ فهرمووی: فهرمانتان پیدمکهیم، بهوهی باومر به
خودا بهینن، نایا دمرانن باومر هینان به خودا چیه؟!

نهوانیش وتیان: پهرومردگارو پیغه مبهرمکهی ﷺ دمرانن..

پیغه مبهری خوداش ﷺ فهرمووی: بریتیه له شایهتیدان، بهوهی که جکه له الله
هیج خودایهکی راست و دروست نیه، همروما نهجامدانی نوپژدهکان، دمرکردنی
زمکات له مال و سهرومت و سامان، بهخشینی پینج یهکی نهو دمستکهوتانهی
که له جهنگدا دمستان دمکهویت.. ریگریشتان لیدمکهیم که سرکه بکهنه ناو
کولهکهوه، له بهر نهوهی دمبیت به عارهق..

جاریکی تریان پیغه مبهری خوداش ﷺ له گهل هاوه لانیدا، له گهشتیکدا دمبن و
ریگهیهکی دوورو دریژ دمبن، ههتا له کوتایی شهودا لادمدمن بۆ نهوهی بخهون..
کاتیك دهخهون، ههتا رۆژ دمبیتهوه خه بهریان نابیتهوه، یهکهیم کهسیش نیمامی
نه بوبه کر ﷺ به خه بهر دیت، پاشان نیمامی عومهر ﷺ به خه بهر دیت..

نیمامی نه بوبه کر ﷺ له لای سهری پیغه مبهری خوداش ﷺ دادمنیشیت و
به دمنگیکی کهمیک بهرز دمست دمکات به وتنی: الله اکبر، ههتا پیغه مبهری
خوداش ﷺ به خه بهر دیت و نوپژدی به یانیان بۆ نهجام دمدات، کاتیك پیغه مبهری
خوداش ﷺ له نوپژدهکی دمبیتهوه، ناوړ دمداته و مو پیاویك دمبینیت که نامادهی
نوپژ نه بووه له گهلان، ههر بویه پی دمفهرمویت: چی ریگری لیگردی له گهلان
نوپژ نه کهی؟!

پیاوه کهش دهلیت: تووشی لهش گرانی بووم و ناویشم دمست نه کهوت..
پیغه مبهری خوداش ﷺ فهرمانی پیدمکات به خۆل ته یه موم بکات و پاشان نوپژدهکی
نهجام بدات، دواتر فهرمان به هاوه له کانی دمکات بکهونه ری.. هاوه لانیش به
هوی نه بوونی ناوهوه، زۆر له نارچهتی و تینوویه تیدا دمبن و ههر چهنديك
دمرۆن، تووشی هیج بیریک یان ناویك نابن.. هاوه لان سکالای تینوویه تییان بۆ
لای پیغه مبهری خوداش ﷺ هینا، بۆ نهوهی چار سه ریکیان بۆ بدوزیتهوه..

پیغممبه‌ری خودالله بانگی نیمامی عه‌لی و پیاویکی تری کردو داوای لیگردن
بچن به داوای ناودا بگه‌رین..

نیمامی عه‌لی له‌گه‌ل پیاومه‌کی تردا رۆیشتن و به داوای ناودا ده‌گه‌ران، له‌م
کاته‌دا نافرته‌تیکیان بینی، له‌ سهر و شترمه‌کی له‌ نیوان دوو مهرکانه ناودا بوو..
پییان وت: نه‌و ناومت له‌ کوی دمسته‌که‌وتووہ..

نافرته‌که‌ش وتی: نیوانی نیوه‌و ناومه‌که‌ شه‌وو رۆژیک دووره.. پاشان پییان
وت: که‌واته‌ بابرۆین..

نافرته‌که‌ وتی: بۆ کوی؟!

وتیان: بۆ لای پیغممبه‌ری خودالله ..

نافرته‌که‌ وتی: بۆ لای نه‌و پیاوه‌ی که‌ ناینه‌که‌ی خوی گۆریووہ؟!
دوو هاوه‌له‌که‌ له‌گه‌ل نافرته‌که‌دا دریژمیان به‌ قسه‌ نه‌داو که‌وتنه‌ رۆ..
نافرته‌که‌ به‌ سهر و شترمه‌که‌یه‌وه‌ له‌گه‌لیاندا که‌وته‌ رۆ و گه‌یشتنه‌ لای پیغممبه‌ری
خودالله و پرسپاری ناوی لیگرد، نافرته‌که‌ش وتی: ناومه‌که‌ لیرموه‌ زۆر دووره‌و
راشیکه‌یاندا که‌ نافرته‌تیکي لاوازه‌و دایکی کۆمه‌لیک مندالی بیباوک و هه‌تیوه..
پیغممبه‌ری خودالله ده‌ستی به‌ سهر ههر دوو مهرکانه ناومه‌که‌دا هیناو پاشان
داوای جامیکی گه‌وره‌ی کردو ناوی ههر دوو مهرکانه‌که‌ی تیکرد.. پاشان بانگی
هاوه‌له‌کانی کرد بۆ نه‌وه‌ی بین ناو بخۆنه‌وه.. هه‌یان بوو ناوی ده‌خواردمه‌وه‌و
هه‌یان بوو ده‌فرو که‌ل و په‌له‌کانی پر له‌ ناو ده‌کردو نافرته‌که‌ش سه‌یری
ناومه‌که‌ی ده‌کرد، که‌ چی لیدمکه‌ن..

هاوه‌لان ناویان خواردمه‌وه‌و ده‌فرو که‌ل و په‌له‌کانیان لی پر کرد، ناومه‌که‌ هیچ
که‌می نه‌کرد، به‌لام پیغممبه‌ری خودالله ویستی چاکه‌یه‌ک له‌گه‌ل نافرته‌که‌دا
بکات، بۆیه‌ داوای له‌ هاوه‌لانی کرد که‌ خواردنی بۆ کۆ بکه‌نه‌وه.. هاوه‌لان خورمای
عه‌جوه‌و ناردی جۆیان بۆ کۆ کردمه‌وه‌و کردیانه‌ پرپاسکه‌یه‌که‌وه‌و بۆیان خسته
سهر پشته‌ی و شترمه‌کی، پاشان پیغممبه‌ری خودالله هه‌رمووی: خۆ دزمانی که‌
له‌ ناومه‌که‌تمان که‌م نه‌کردمه‌وه‌، چونکه‌ په‌رومردگار تیر ناوی کردین و تینوویه‌تی
ره‌واندینه‌وه..

نافرته‌که‌ بۆ لای که‌س و کاری گه‌راپه‌وه‌، کاتیکی گه‌راپه‌وه‌ پییان وت: بۆچی

دواگەوتىت؟! ئافرىمەكە وتى: تووشى دوو پياو بوومو بردىيان بۇ لاي ئەو پياوۋى كە دەللىن ئاپنەكەى خۇى گۆرپوۋە، پاشان رووداۋى ئاۋمەكەى بۇ باس كردن و وتى: سۆيىند بە خودا يان گەورمىرىن و بە تواناتىرىن جادوۋگەرە لە نىۋان ئاسمان و زەۋىدا، يان پىغەمبەر و رەۋانەكراۋى خودايە.. پاشان لە دواى ئەو رووداۋمەۋە ئافرىمەكە و ھۆزمەكەشى مۇسلمان بوون و باۋمىريان بە پىغەمبەرايەتى مۇھەممەد ﷺ ھىنا.. رواه البخاري ومسلم..

بەلى.. ئەو ئافرىمە لە يەكەم دىدارىدا، كەۋتە ژېر كاريگەرى پىغەمبەرى خودا ﷺ ۋە مۇسلمان بوونى خۇى راگەياندا، بەلكو ھەلسوكەۋتى جوانى پىغەمبەرى خودا ﷺ بوو بە ھۇى ئەۋەى ھۆزمەكەشى مۇسلمان بن.. لە رۇژىكى تردا پياۋىك دىت بۇ لاي پىغەمبەرى خودا ﷺ و داۋاى مال و سامانى لىدەكەت، پىغەمبەرى خودا ﷺ رانە مەرىكى زۇر گەۋرەى پىدەبەخشىت.. كاتىك پياۋمەكە بە خۇى و رانە مەرىكەيەۋە دىگەرىتەۋە بۇ ناۋ ھۆزمەكەى، پىيان دەلىت: ئەى گەل و ھۆز، مۇسلمان بن و باۋمىر بەيىن، بە دلنىايىيەۋە مۇھەممەد ئەۋمەندە بەخشندەيەۋ بە شىۋەيەك مال و سامان دىبەخشىت، ھەرگىز لە نەبوونى و نەدارى ناترسىت!!

ئەنەس رەزىيە اللە تەيىنە دىفەرمۇيت: كاتىك ئەو پياۋە ھات، تەنھا سەروەت و سامانى لە پىغەمبەرى خودا ﷺ دەۋىست، بەلام ئەۋمەندەى پىنەچوۋ، دىنى خوداى لە ھەموو سەروەت و سامانى دونيا لە لا خۇشەۋىستىرو بەرپىزىر بوو.. رواه مسلم..

پىشنىار..

يەكەم بە يەكتەر گەشىتنت لەگەل خەلكىدا، لە ۷۰% ى وىنەى تۆيان لە خەيالىدا تۆمار دىبىت، دەى لەگەل ھەر مۇۋىنىكدا بە شىۋەيەك ھەلسوكەۋت ئەنجام بدە، ۋەك ئەۋەى يەكەمۇ كۆتا بە يەكتەر گەشىتنتان بىت..

خەلكى ھاۋشىۋەسى كانزاكانى زەۋىن..

ئەگەر لە خەلكى ورد بېتەۋە، دەبىنىت مەۋقەكان بە ھاۋشىۋەسى زەۋى، خاۋمىن سەۋىتى جىۋاۋزىن.. ھەندىك لە مەۋقەكان خاۋمىن سەۋىتىكى نەرمۇ نىيەن.. ھەيەنە رەقۇ تۈندىن.. ھەيەنە ۋەكى زەۋىيەكى بەپىت، بەخىشەنە مەھەمەن.. ھەيەنە ۋەكى زەۋىيەكى ۋەكى بى پىت وان، كە نە ئاۋ دەگەتە خۇي نە ھىچ رەۋەكىكىشى لى سەۋىتى..

كەۋاتە مەۋقەكان جۇراۋ جۇرن.. ئەگەر ورد بېتەۋە دەبىنىت كاتىك لەگەل چەند جۇرىك لە زەۋىدا ھەلەسۈكەۋەت دەكەيت، رەچاۋو چاۋدېرى جۇرى زەۋىيەكان دەكەيت، كاتىك بە سەز زەۋىيەكى ۋەكى رەقۇدا ھەنگاۋ دەنىت، زىاتىر بەنگاۋ لەسەرخۇيەۋە دەۋىت، ۋەكى ھەنگاۋنەن بە سەز زەۋىيەكى نەرمۇ نىيەن.. لە ھەنگاۋنەن بە سەز زەۋى يەكەمەدا زۇر ئاگادارى خۇت دەكەيت، بەلام لە دۈۋەمىيەن بە ئاسۋەدەيى دىئارامىيەۋە ھەنگاۋ دەنىت..

بېغەمبەرى خۇداش ﷺ دەفەرمۇيت: «إن الله تعالى خلق آدم من قبضة قبضها من جميع الأرض، فجاء بنو آدم على قدر الأرض، فجاء منهم: الأحمر، والأبيض، والأسود، وبين ذلك، والسهل، والحزن، والخبث، والطيب». رواه الترمذي وأبو داود. واته: (پەرۋەردگار باۋكە ئادەمى لە چىنگىك خۇل درۋست كرد، چىنگە خۇلەكەش لە ھەمۋو بەشەكانى زەۋى بىك ھاتبۇ، ھەر بۇيە مەۋقەكان ھەيەنە سوۋرن، ھەيەنە سەپىن ۋە ھەيەنە رەش پىستىن، لە نىۋان نەۋانەشدا ھەيەنە مەۋقى ئاسانكارن، ھەشىيەنە غەمبارن، ھەيەنە پىس ۋە بەدكارن، ھەشىيەنە پاك ۋە چاكەكارن)..

دەى كاتىك مەمەلەۋ ھەلەسۈكەۋەت لەگەل خەلكىدا دەكەيت، ئاگادارىيە، جا مەمەلەۋ ھەلەسۈكەۋەتەكەت لەگەل كەسە نەزىكەكانتدا بىت، ۋەكى باۋك ۋە دايك ۋە ھاۋسەرو مىندالەكانت، يان لەگەل كەسانى تىرى ۋەكى دراۋسى ۋە ھاۋرى ۋە فرۇشىارمەكاندا بىت.. تىبىنى نەۋە بىكە كە سەۋىتى كەسەكان، كارىگەرى دەبىت لە سەز بىرىارمەكانىشيان، بۇ نەۋە: ئەگەر لە نىۋان تۇۋ ھاۋسەرمەكەتدا كىشەيەك رەۋبەت ۋە تۇش رەۋبەت ۋە پەرس ۋە را، بە يەكەك لە ھاۋرىكانت بىكەيت ۋە بىزانىت، كە نەۋ ھاۋرىيەت، سەۋىتىكى رەقۇ

توندى ھەيە، كاتىكىش باسى كىشەكەتان دەكەيت، بلىيت، بە راستى ھاوسەرەكەم
كىشەى زۆرى ھەيە لەگەلمداو رېزم ناگرېت، راپوژو پرسو را بە جەنابتان دەكەم،
چى بکەم باشە؟!

بە دلىياپىيەو ە پىت دەلىت، ھىچ شتىك لەگەل ئافرەتاند سۈودى نىە، چاوسوور
گردنەو ە توندو تىژى نەبىت.. ھىزو تواناى خۆتى پىشان بدە، خۆ تۆ لای خۆى
پىاوى!! ئەمە دەبىتە ھۆى ئەو ەى گروكوئىك لە ناخى تۆ بەربىداتو لەوانەيە بە ھۆى
ئەو قسانەو ە، مالو حالو ژيانى خۆت تىك بدەيت..

بە ھەمان شىو ە، برۆ بۆ لای ھاورپىيەكت، كە دەزانىت ئەو ھاورپىيەت كەسايەتىو
سروشتىكى نەرمو نىانى ھەيە، چىت بۆ ھاورپىيەكەمت باس كىرد، بە ھەمان شىو ە
بۆ ھاورپىيە دوو ەمىشتى باس بکەو داواى راپوژو پرسو راى لىبکە، بە دلىياپىيەو ە
پىت دەلىت، براكەم ئەو ئافرەتە دايكى مىندالەكانتە.. ژيانى خىزانپىش بى كىشەو
گرفت نابىتو ئارام بگرەو ھەرجىيەك بىت خۆ ھاوسەر ە ھاوبەشى ژيانتە..

سەير بکە.. چۆن سروشتى كەسەكان كاريگەرى لە سەر بىرپارەكانيان دروست
كىرد!! ھەر بۆيە پىغەمبەرى خودا ﷺ رىگرى كىردو ە، لەو ەى دادومرىك لە نىوان دوو
كەسدا دادبىنى بكات، لە كاتىكدا دادومرەكە برسى، يان تىنوى بىت، يان پىوېستى بە
سەرئاو ھەبىت، لەبەر ئەو ەى ئەم ھۆكارانە گۆرانكارى لە دەرووندا دروست دەكەن و
پاشانىش كار دەكەنە سەر چۆنىيەتى بىرپاردان لە دادبىنىيەكەداو گۆرانكارى دروست
دەبىت..

لە نەتەو ەو گەلانى پىشوو ە، پىاوىكى خوين رېژ ھەبوو!! خوين رېژ!! بەلى..
خوين رېژ!! بكوژى پىاوىك، يان دووان، يان دە نەبوو!! بەلكو بكوژى نەو ەدو نۆ
كەس بوو.. ناشزانم چۆن لە تۆلەى خەلكى رىزگارى ببوو، لەوانەشە ئەو ەندە ترسناك
بوو بىت، كەس نەى وېرا بىت نىزىكى بکەوېت!! بە ھەر حال ئەم كابزايە نەو ەدو نۆ
كەسى گۆشتبوو..

پاش ئەم ھەموو گوناھو تاوانە، رۆژىك ئەم پىاو ە بىر لەو ە دەكاتەو ە، كە بگەرپتەو ە
بۆ لای پەرورەدگار ە داواى لىخۆشبوونى لى بكات.. بۆ ئەم مەبەستەش پىرسپارى
دەربارەى زىرەكتىن كەسى سەر زەوى كىرد، پىاوىكىيان نىشاندا، كە بەردەوام خەرىكى
نويژو خوداپەرستى بوو.. كاتەكانى بە گریان ە پارانەو ە بە سەر دەبردو كەسىكى زۆر
دل نەرم بوو.. پىاوكۆژەكە دەچىتە لای پىاواچاكەكەو لە بەردەمىدا دەووستىت، پاشان

دەلىت: مەن بىكۆرى نەۋەدو نۆ كەسم، ئايا بۆم ھەيە بەشىمان بېمەۋەدو بگەرېمەۋەدو تەۋبە بگەم؟

گومانى پياۋچاكەكە بە شىۋمىيەك بوو، ئەگەر بە نەزەنىش مىروولەيەكى بىكۆشتايە، دىۋوۋايە پۆژمەكانى بە گرىان و پەشىمانى بە سەر بېردايە، ئەي دەلىت ئىستا ۋەلامى كەسىك چۆن بداتەۋە، كە بە دەستى خۆي نەۋەدو نۆ كەسى كۆشت بىت؟

پياۋچاكەكە شەلەۋا بە دەنگىكى بەرز ھاۋارى كىرد: نەخىر تۆ ماقى پەشىمانى و تەۋبە كىردىت نىيە! ماقى پەشىمانى و تەۋبە كىردىن و گەرەنەۋەت بۆ لاي پەرۋەردگار نىيە! ئەم ۋەلامەش ۋەلامىكى چاۋمىروان كراۋە، بۆ كەسىك كە زۆر سۆزدارو نەرم و نىيان بىت، ھەر بۆيە كاتىك كابرى پياۋكۆژ، گوپى لەم ۋەلامە دەلىت، توۋرە دەلىت و چاۋى سوور ھەلدەگەرېت و ھەر لەۋىدا پياۋچاكەكەش دەكۆژىت و ژمارەي كۆژاۋمەكانى دەكات بە سەد كۆژاۋو دەۋرات. پۆژمەكان تىپەرىن و بۆ چارىكى تر پياۋكۆژمەكە لەگەل خۆيدا كەۋتەۋە رازو نىازو دوبرە ۋىستى تەۋبە بىكات و بگەرېتەۋە بۆ لاي پەرۋەردگار، ئەمجارەشيان پىرسىارى دەربارەي زىرەكتىن كەسى سەر زەۋى كىرد، پياۋىكى ترى زىرەك و شارەزايان نىشانداۋ ئەمىش بەرەۋ لاي كەۋتە رى، كاتىك گەشىتە لاي پياۋچاكەكەۋ لە بەردەمىدا ۋىستا، پاشان پىرسىارى لىكردو زۆر بویرانە ۋتى: مەن سەد كەسم كۆشتوۋە، ئايا دەتۋانم تەۋبە بگەم و بگەرېمەۋە بۆ لاي پەرۋەردگار؟

پياۋچاكە زاناكەش لە ۋەلامدا دەلىت: پاك و بىگەردى بۆ پەرۋەردگار، چ شتىك دەتۋانىت رىگرى تەۋبەۋ پەشىمانىت لىبكات؟ ئەي بۆ ناتۋانىت؟

بە راستى ۋەلامىكى دلخۆشكەرى دايەۋە! زۆر راستە، ئەي بۆ ناتۋانىت پەشىمانى دەرېرىت و پۈۋ بىكاتەۋە پەرۋەردگارو بە دل و بە كول داۋاي لىخۆشبوۋن لە خودا بىكات؟ ئەۋ پەرۋەردگارەي لە ئاسمانە، ھىچ ھىزو تۋانايەك ناتۋانىت رىگرىت لى بىكات و نەيەلىت، بگەرېتەۋە بۆ لاي و پەشىمانى خۆتى بۆ دەرېرىت! ئەم پياۋچاكە زانايە، لە سەر بىنەماي شەرع و زانىست و زانىارى ئەم ۋەلامەي دايەۋە، نەك لە سەر بىنەماي ھەست و سۆز. پاشان بە پياۋكۆژمەكەي ۋتى: بەلام تۆ لە ناۋچەيەكى خراپىدايت!

سەپرە! چۆن زانى، ئەۋ ناۋچەيە ناۋچەيەكى خراپە! لە سەر ئەۋ بىنەمايە، ئەم زانىارىيەي زانى، كە كۆشتار لەۋ ناۋچەيەدا زۆر بلاۋ بوۋە، ھەتا گەشىتوۋەتە ئاستىك

كەسكىك نەبۇو، پەشتىگىرى لە لاوازو ستەم لىكراوان بىكات..

بەلى.. وتى: تۆ لە زموى و ناوچەيەكى خراپىدايت، بىرۆ بۆ فلانە ناوچە، چونكە لەوى كۆمەلە كەسكىكى لىيە، پەرومردگار دەپەرستىن، تۆش لەگەلىاندا خوداپەرستى بىكە..

پىاۋە تۆبەكارمەكە بە دلىكى گەراۋە بۆ لای پەرومردگارمۇ كەوتە رى، بەلام پىش ئەۋەى بىگاتە ئەۋ ناوچەيەكى كە دەپويست بۆى بىچىت، گىيانى سپارد.. ھەر دوو فرىشتەى رەحمەت و فرىشتەى سزا دابەزىن بۆ لای.. فرىشتەى رەحمەت و بەزمىيى وتى: ئەم پىاۋە، پىاۋىكى گەراۋە تۆبەكارە.. فرىشتەى سزاش دەلىت: بەلام ئەم پىاۋە ھەرگىز ھىچ كارىكى باشى نەنجام نەداۋە!

خوداى پەرومردگار لە شىۋەى پىاۋىكىدا فرىشتەيەكى بۆ ناردىن، بۆ ئەۋەى دابومريان لە نىۋاندا بىكات، دادبىنەكەشى بىرىتى بوو لە پىۋانە كردنى نىۋان ھەر دوو ناوچەكە، ناوچە خراپەكەى كە لىۋەى ھاتبۇو، لەگەل ئەۋ ناوچە چاكەى كە دەپويست بۆى بىچىت و كۆچى بۆ بىكات، بۆ ئەۋەى بزانن لە كام ناوچەيانەۋە نىزىكتەرە.. پەرومردگار نىگاۋ سىروشتى بۆ زموى ناوچە باشەكە كرد، كە بىنەۋە يەك و لىك نىزىك بىنەۋە، ھەرومەھا بۆ زموى ناوچە خراپەكەش، لىك دوور بىكەۋنەۋە..

كاتىك زموى ھەر دوو ناوچەكەيان پىۋا، بىنىيان لە ناوچە باشەكەۋە زىاتىر نىزىكە، ھەر بۆيە فرىشتەى رەحمەت و بەزمىيى، لەگەل خۆى بىردى..

بە داخەۋە دەبىنن ئەۋ كەسانەش كە زاناۋ شارمزاۋ موفتىن، زۆر چار دىكەۋنە ژىر كارىگەرى ھەست و سۆزو بەزمىيانەۋە..

لە بىرم دىت، دراۋسىيەكەمان ھەبۇو، لەگەل ھاۋسەرمەكەيدا زۆر ناكۆك بوو.. كىشمۇ گىرۋگرفتىان ئەۋەندە زۆر بوو، كار گەيشتە ئەۋەى رۆژىك تەلاقتىكى ھاۋسەرمەكەيدا، پاشان گىراپەۋە بۆ چارى دوۋەم تەلاقتىكى تىرى ھاۋسەرمەكەيدا ئەمجارەش گىراپەۋە ھىناپەۋە بۆ مالىۋە.. ھەر چارىك ئەۋ دراۋسىيەمانم بىنىياپە، ئاگادارم دەكردەۋە نامۇژگارم دەكردو پىم دەۋت: مىندالەكانت وىردىن، مال و حال لە خۆت تىك مەدە، تەنھا يەك تەلاقت ماۋە، ئەگەر ئەۋ تەلاقتەش بەكاربەينىت، ئەمجارمىان ناتوانى ھاۋسەرمەكەت بگىرپتەۋە، مەگەر شوو بە پىاۋىكى تر بىكاتەۋە پاشان بە ئارمىۋى خۆى تەلاقتى بىدات و ئىنجا تۆ مارەى بىكەيتەۋە، لە خودا بىترسەۋ ئاگادارى خۆت بە!! رۆژىك بە روخسارىكى شەمراۋەۋە ھات بۆ لام و وتى: يا شىخ، ناكۆكى و ئازاۋە كەوتە

نيوانمانەومو تەلاقى سىيەمىشدا.. ئەم قەسەپەيم بە لاوۋ سەپرو چاومپروان نەكراو نەبوو، بەلكو ئەوم بە لاوۋ زۆر سەپر بوو، كە وتى: مامۇستايەكى خۇشەويستو بەرپىز ناناسى، بۇ ئەومى فتوام بۇ بداتو ھاوسەرمكەم بگىرمەوم؟

سەرسام بووم بە قەسەكى، پاشان بىرم كىردەومو لە خالى كەسانىك ورد بوومەوم، كە پىش كەمىك باسما كىردن، كە ھەندىك كەس لە كاتى بىرىاردان و فتواكانياندا، دىمەونە ژىر كارىگەرى ھەست و سۆزىانەوم.

كاتىك شارمىزى سىروشتى ھەندىك كەس دىمىت و دىزانىت زۆر ھەزى بە كۆكردنەومى سەرومت و سامان و پارەو پوولە، تەنانەت لە پىناو پىكەومنانى پارەو پوولدا مال و مىندالەكانىشى پىشگوى دىمەت، ئەبەر ئەوم كاتىك بىرىارىك دىمەت، لە لات سەپر نەمىت، كە بگەوئە ژىر كارىگەرى ئەو سىروشتەى خۇيەوم، كە بىرىتە لە ھەزى زۆرى بۇ سەرومت و سامان.. ھەر بۇيە كاتىك داواى شىكى لىدەكەيت، پىش ئەومى داواكارىكەتى پى بلىيت، دىمىت ئەوم بىخەيتە خەپالى خۇتەوم، كە ئەو كەسە زۆر سەرومت و سامانى خۇشەومىت، ھەر بۇيە ھەولبە بەرمىنگارى ئەو سىروشتەى مەبەرمەومو دىرى مەومستە، ھەتا ئەومى دىمەوئە بە دىستى بىنىت و داواكارىكەت جىبەجى بىكات..

بۇ نەمۇنە: گرىمان دىمىت بۇ نەخۇشخانەيەك لە پى ھاورىيەكى سەردەمى زانكۆت دىمىنىت و مىواندارى لىدەكەيت، بۇ ئەومى بىت بۇ مالتان و مىوانتان بىت، ئەوئىش رازى دىمىت، پاشان دىمىت بۇ بازارو شەك و پىداوىستىەكانى مىواندارىكە دىمىت و دىمەرىتەوم بۇ مەلەومو خۇت نامادە دىمەيت و پەيەومندى بە چەند ھاورىيەكى تىرەوم دىمەيت، بۇ ئەومى ئەوانىش نامادەبن و ھاورىيەكى سەردەمى زانكۆشيان بىنىن، لە نيوان ئەو كەسانەشدا، يەككىيان كەسىكى رەزىلەو پارەو پوولى زۆر خۇشەومىت، پەيەومندى پىو دىمەيت، يەكسەر دىمىت: ناھا! خۇزگە دىمەتوانى نامادە بىم و ھالانە ھاورى بىنىم، بەلام بە داخەوم كارىكى زۆر گىرنگە ھەيە، سلاوى مىنى پى بگەيەنەو لەوانەيە لە كاتىكى تىردا بىبىنىم!!

كاتىك گوىت لەم قەسانەى دىمىت، تىدەكەيت لەبەر ئەوم نامادە نىە بىت بۇ مىواندارىكە، چۈنكە دىمەرىت ناچار بىت ئەوئىش تۆو مىوانەكانت بانگەئىشت بىكات و پارەو پوولىكى زۆر خەرج بىكات.. ھەر بۇيە تۆش پى دىمىت: مىوانەكان ھەر ئەمەشەو دىمىنەومو بەپانى زوو دىمەون بۇ دىمەومى ولات.. ئەوئىش دىمىت:

ئۇھا! كەۋاتە كارمىكانەم دوا دەخەم و دېم بۇ ئەۋەدى بىيان بىنەم!

ھەندىك كەس زۆر كۆمەلەيتىن و باپەندىن بە مال و مىندال و خىزانىيەنەۋەم ناتوانن
لە دوورىيان بژىن.. داۋاي ھەمۇو شتىكىيان لىيكە، بەلام داۋاي ئەۋەدىيان لى مەكە، كە
لەمال و مىنداليان دوور بىكەۋنەۋەم.. كەۋاتە داۋاي شتىك لە كەسىك مەكە، كە تواناي
جىيەجى كىردنى ئەۋ شتەى نەبىت..

ھەندىك كەس جىگەى سەرسۇرمانن، كاتىك دىيانىيىت لە راكىشان و بە
دەست ھىنانى ھەمۇو جۆرە دل و دىروونىكدا، زۆر لىزان و شارمزان.. كاتىك لەگەل
كەسانىكى رەزىل و چىروكدا دەبن، نايان شكىنن و نارەھەتىيان ناكەن، ئەۋ كاتەش لە
لاى ئەۋ كەسانە خۇشەۋىست دەبن.. كاتىك لەگەل كەسانىكدا دەبن، كە زۆر سۆزدەرن،
ئەمانىش بەۋ شىۋە سۆزدەرىيە ھەلسوكەۋت دەكەن.. كاتىك لەگەل كەسانىكدا دەبن،
كە ھەزىيان لە گالتەۋگەپ و قەسەى خۇشە، ئەمانىش دلىان ناشكىنن و لە دوايشدا
دەتوانن دل و دىروونى ئەۋ كەسانە بە دەست بەينن و لە لايان خۇشەۋىست بن..

بە بىرو ئەندىشەت، كەمىك لەگەلەمدا بىمىنەرمۇمۇ سەپىرى ھەلسوكەۋتى پىغەمبەرى
خوداﷺ بىكە، كاتىك سوپاي مۇسلمانانى بەرمۇ رىزگار كىردنى شارى مەككە بە رى
دەكرد..

پىش ئەۋەدى پىغەمبەرى خوداﷺ بە خۇى و سوپاكەيەۋە بىچىتە شارى مەككەۋە،
ئەبوسوفىيان چوۋ بۇ لاى پىغەمبەرى خوداﷺ و مۇسلمان بوونى خۇى راگەيانند..
كاتىك مۇسلمان بوو، غەباسى مامەى پىغەمبەرى خوداﷺ بە پىغەمبەرى خوداﷺ
ى فەرمۇو: ئەى پىغەمبەرى خوداﷺ ئەبوسوفىيان، پىاۋىكە ھەزى بەۋە ھەيە رىزى
لى بگىرىت و پلەۋ پاىەيەكى پىبىدرىت، بۇ ئەۋەدى شانازى پىۋە بىكات، كارىكى بۇ
ئەنجام بدە..

پىغەمبەرى خوداﷺ فەرمۇۋى: زۆر باشە، ھەر كەسىك بىچىتە مالى
ئەبوسوفىيانەۋە، ئەۋا پارىزراۋ دەبىت.. ھەر كەسىكىش دەرگاي مالىكەى لە سەر
خۇى پىۋە بدات، ئەۋا پارىزراۋ دەبىت.. ھەر كەسىكىش بىچىتە ناۋكەغەبى پىرۋزەۋە،
ئەۋا پارىزراۋ دەبىت..

كاتىك ئەبوسوفىيان وىستى بگەرىتەۋە بۇ شارى مەككە، پىغەمبەرى خوداﷺ
سەپىرىكى ئەبوسوفىيانى كىرد، ئەۋ ئەبوسوفىيانەى بىباۋىرانى ھاندا بۇ ئەنجامدانى
شەرى بەدرو ئوۋودو خەندەق.. ئەۋ ئەبوسوفىيانەى لە ناۋ جەنگدا گەۋرە ببوو..

ئىستاش تازە مۇسلمان بوومۇ باومۇرى ھىناۋە، لەبەر ئەۋە پېغەمبەرى خۇدا ﷺ ويىستى ھىزو تواناي سوپاي مۇسلمانان، نىشانى ئەبوسوفيان بدات.. پېغەمبەرى خۇدا ﷺ بانگى عەباسى مامەي كىردۇ ھەرموۋى: ئەي عەباس، ئەبوسوفيان لە بەرزايپەگدا رابگرە، بۇ ئەۋەي كاتىك سوپاي مۇسلمانان تىدەپەرن، بە چاۋى خۇي ھىزو تواناي مۇسلمانان بىيىت.. ھەر لەشكرىك لە لەشكرى سوپاي مۇسلمانان بە بەيداخ و ئالاي تايىبەت بە خۇيانەۋە دەھاتن..

كاتىك لەشكرىك تىدەپەرى، ئەبوسوفيان دەيووت: عەباس ئەمانە كىن؟
عەباسىش ﷺ دەپھەرموۋ: ئەمە لەشكرى فلانە..

ئەبوسوفيان دەيووت: ئەي ئەمەيان؟

عەباسىش ﷺ دەپھەرموۋ: ئەمەش لەشكرى فلانە.. يەك يەك لەشكرەكان تىپەرىن و ھەموو چارېكىش ئەبوسوفيان پىرسىارى لە عەباس ﷺ دەگرد، پاشان پېغەمبەرى خۇدا ﷺ لەگەل لەشكرى سەوز پۆشەكاندا ھات، كە پىكھاتبوو لە كۆچكەران و پىشتىوانان، جەستەيان بە زى داپۇشى بوو، جگە لە چاۋەكانيان ھىج سوينىكيان نەدەبىنرا..

ئەبوسوفيان كاتىك ئەم لەشكرە گەرەپەي بىنى، وتى: پاك و بىگەردى بۇ خۇدا، ئەي عەباس ئەمانە كىن؟ عەباسىش ﷺ ھەرموۋى: ئەۋە پېغەمبەرى خۇدا ﷺ لە ناو كۆچكەران و پىشتىواناندا.. پاشان ئەبوسوفيان وتى: سويند بە خۇدا ھىج كەسىك ناتوانىت بەرمەنگارى ئەمانە بىيىتەۋە، ھەرومەھا دەلىت: ئەي عەباس بە راستى ھىزو سوپاي برازاكەت گەرەم بە ھىزە! عەباسىش ﷺ دەپھەرموۋىت: ئەي ئەبوسوفيان ئەۋە ھىزو تواناي پېغەمبەراپەتى پېغەمبەرى خۇدا ﷺ .. ئەبوسوفيانىش دەلىت: بەلى واپە.. پاشان عەباس ﷺ ھاۋار دەكات و دەپھەرموۋىت: ئەبوسوفيان پەلە بگەۋ فرىاي ھۆزەكەت بگەۋە!

ئەبوسوفيانىش زۆر بە پەلە، بەرەم شارى مەككە دەگەرپىتەۋە بە دەنگى بەرز دەلىت: ئەي قورەيش، ئەۋە محمد ھات و ھىج چارېكىشتان نىە، ھەر كەسىكتان بىيىتە مالەكەي مەۋە، پارىزراۋ دەبىت.. ئەۋانىش دەلىن: خۇدا بتكوژىت، ھەموومان لە مالى تۇدا چۆن جىگەمان دەبىتەۋە؟ ئەبوسوفيان ئەمجارەيان دەلىت: ھەر كەسىكىش دەرگاي مالەكەي لە سەر خۇي دابخات، پارىزراۋ دەبىت، ھەر كەسىكىش بچىتە كەعبەي پىرۆزەۋە، پارىزراۋ دەبىت.. خەلكەكەش بەرەم مالەكانيان و بەرەم

كەعبەى پىرۋىزى بىلەن لىدىمكەن..

بەرزى و پىرۋىزى بۇ پىغەمبەرى خۇدا ﷺ چۈن كارى كىردە سەر ئەبوسوفيان و بەو شىۋىيە ھەلسۈكەوتى لەگەل كىرد، كە لەگەلدا گونجاو بوو..

لىرىدا دەمەۋىت ئەۋە بلىم: پىش ئەۋەى كەسىك بدوئىت، پىۋىستە كەسايەتى و سىروشتى ئەۋە كەسە بىناسىت، لەبەر ئەۋەى ئەگەر زانىيارىت دەربارەى كەسايەتى و سىروشتى ئەۋە كەسە ھەبىت، ئەۋە كاتە يارمەتت دىمات بۇ ئەۋەى بىتوانىت باشىرو جىۋانتر گىفت وگۇۋ ھەلسۈكەوتى لەگەل بىكەيت..

پىغەمبەرى خۇدا ﷺ بە مەبەستى ئەنجامدانى عومرە، لەگەل ھەزار و چوار سەد مۇسلماندا بەرەو شارى مەككە كەۋىتتە رى، بۇ ئەۋەى خەلىكش بزانن، بۇ سەردان و بە گەۋرە زانىنى مالى خۇدا دەرۋن، ھەفتا وشتىيان بۇ سەربىرەن لەگەل خۇيان بىرد.. مۇسلمانان گەمىشتە نىزىك شارى مەككە، بەلام قورمىش رىگىرىيان لە چۈۋنە ژۋورەۋەى مۇسلمانان كىرد، پىغەمبەرى خۇدا ﷺ و ھاۋەلانى لە ناۋچەمەك لاياندا، كە بە ناۋچەى (خودمىبىيە) ناسرا بوو.. قورمىش چەند پىاۋىكىيان نارد بۇ ئەۋەى لەگەل پىغەمبەرى خۇدا ﷺ دانۇستان بىكەن..

پەكەم كەس كە قورمىش ناردى، مكرزى كورى ھىفص بوو.. ئەم پىاۋە قورمىشى بوو، بەلام پابەندى پەيمان و رىكەۋىتنامە نەدەبوو، بەلكو كابرەيەكى خرابەكارو بەدخو بوو.. كاتىك پىغەمبەرى خۇدا ﷺ ئەم پىاۋەى بىنى، ھەرمۇۋى: ئەۋە پىاۋە، پىاۋىكى خراب و خىانەتكارە.. كاتىك دىستىيان بە گىفت وگۇۋ كىرد، پىغەمبەرى خۇدا ﷺ بە شىۋىيەك قەسە لەگەل دىكرد، كە ئەگەلدا گونجاو بوۋايە و ئاگادارىشى كىرد، كە بۇ ئەنجامدانى عومرە ھاتوون، نەك بۇ جەنگ، ھىچ پەيمانىكىشى لەگەل نەبەست، لەبەر ئەۋەى دىزىانى ئەم پىاۋە، شىاۋى ئەۋە كارە نىە.. مكرز چۈن ھاتبوو، بەو شىۋىيەۋە بە بى ئەنجام گەراپەۋە..

پاشان قورمىش ھەلىسى كورى ھەلقەمەيان نارد.. كاتىك پىغەمبەرى خۇدا ﷺ ئەم پىاۋەى بىنى، ھەرمۇۋى: ئەم پىاۋە لە ھۇزىكىداپە، كە زۇر خۇداپەرسىتى دىكەن، دى ئەۋە وشترو مەرۇمالاتەى نىشان بىدن، كە بۇ سەربىرەن ھىناۋمانن، بۇ ئەۋەى بىيان بىنىت.. كاتىك وشترو مەرۇمالاتەكانى بىنى، شەلمز!! چۈن دىبىت رىگىرى لە كەسانىك بىكرىت، كە دىمانەۋىت بە مەبەستى عومرە سەردانى كەعبەى پىرۋىز بىكەن؟! ھەلىس گەراپەۋەۋە قورمىشى لەۋە ئاگادار كىرد، كە بەلى محمدو ھاۋەلانى

مەبەستىيان ئەنجامدانى عومرمىيە، نەك شەپرو كوشتار.. ئەوانىش پىيان وت: دانىشە، تۆ كەسىكى دېھاتىت و ھىچ نازانىت.. ھەلىس كاتىك گۆپى لەم قەسەيە بوو، توورە بوو، پاشان وتى: ئەي قورمىش، سۆيىد بە خدا لە سەر ئەم كارانە پەيمانمان لەگەلدا نەبەستوون، ئاپا رېگىرى لە كارىك دىكەن، كە بە گەورەدانان و رېزو شىكۆي كەعبەي بېرۆزى تىدا بىت؟!

سۆيىد بە خدا، يان دەبىت واز لە محمدو ھەموو ئەو كەسانە بەيىن، كە بە مەبەستى ئەنجامدانى عومرە، دىيانەوېت بىن بۆ مەككە، يان ھەموو پىاوانى ھۆزەكەم دىگىر مەوہ.. بىپاومەرانى قورمىش پىيان وت: بىدەنگ بەو وازمان لى بەيىنە، ھەتا شىك دىكەين، كە پىي رازى بىن..

پاشان وىستىيان عورودى كۆرى مەسعودى سەفەق بىيىرن، عورودىش بە قورمىشەكانى وت: ئەي قورمىش بىنىتان ئەو كەسانەي كە بە نوپنەرى خۇتان ناردتان، جگە لە قەسەي رەق و توندو تىر، ھىچى تىران بۆ نەھىنانەوہ، دىشانن ئىوہ وەك باوك وان بۆ من و منىش وەك كۆر وام بۆ ئىوہ.. ئەوانىش وتىيان: راست دىكەيت و ھىچ جىگەي گومان نىت، بەم شىوہ ئەمجارەيان عورودىيان بە نوپنەرى قورمىش نارد..

عورودە گەورەي ھۆزەكەي بوو، خاومن رېزو پلەو پاىە بوو، كاتىك گەيشە لاي پىغەمبەرى خۇدا ﷺ، لە بەردەمىدا دانىشت و پاشان وتى: ئەي محمد گەنج و لاوەكانت كۆكرىتەوہ و ھىناوتن بۆ سەر قورمىش، قورمىشەكانىش پىستى پىلنگيان لەبەر كىرودو پەيمانىيان داوہ بە زۆرو بەھىز ناپەلن بچىتە مەككەوہو لە بەر چاويشمە بەياني جىت بە سەر دىت و چۆن ھاوہلانت بە تەنھا جىت دەھىلن!!

نىمامى ئەبوبەكر ﷺ، لەم كاتەدا لە پىشت پىغەمبەرى خۇدا ﷺ وەستا بوو، ھەرمووى: ئىمە پىشت لە پىغەمبەرى خۇدا ﷺ دىكەين و جىي دەھىلن؟! عورودە زۆرى لەلا سەير بوو كەسىك بىتوانىت ئاوا وەلامى بداتەوہ، ھەر بۆيە وتى: ئەي محمد ئەمە كىيە؟!

پىغەمبەرى خۇدا ﷺ ھەرمووى: ئەوہ ئەبوبەكرە، ئەبوبەكر!! لە دواي ئەمەوہ عورودە، بە نەرم و نىاني لەگەل پىغەمبەرى خۇدا ﷺ قەسەي دىكرد و دەستى بۆ رىشى بېرۆزى پىغەمبەرى خۇدا ﷺ دىبەرد.. موغىرەي كۆرى شوەبەي سەفەق بىرازاشى لە پىشت سەرى پىغەمبەرى خۇدا ﷺ وەستا بوو، بە پارچەيەك ناسن و زىر پوخسارى داپۆشى بوو، ھەر كاتىك عورودە دەستى لە رىشى

بېرۇزى پېغەمبەرى ﷺ نىڭ دىگەندە، مۇغىرە بە شەمشىرەكەى لە دەستى
 عوروى دەداو دوورى دەخستەوۈ.. جارى دووۈمىش عورۈ دەستى لە پېشى بېرۇزى
 پېغەمبەرى ﷺ نىڭ كىردەوۈ.. ئەمجارەش مۇغىرە بە شەمشىر دەستى عورۈى
 دوورخستەوۈ.. كاتىڭ بۇ جارى سىيەم عورۈ دەستى بۇ پېشى پېغەمبەرى ﷺ
 دېرېژ كىردەوۈ، مۇغىرە وتى: بە شەمشىر دەستت بېرم، يان دەستەكانت لە روخسارى
 پېغەمبەرى ﷺ دوور دەخەپتەوۈ؟ عورۈش دەلىت: ھاوار بۇ من، بۇ ناوا
 توورمىيە؟ ئەى محمد ئەمەيان كىيە؟

پېغەمبەرى ﷺ بە زىرەخەنەوۈ پېشى دەفەرمۇيت: ئەوۈ برازاكەتە،
 مۇغىرەى كورى شوعبەى سەقەقى.. عورۈش دەلىت: ئەى ستەمكار، دوينى نەبوو
 تۇ باومرت ھىناو مۇسلمان بوويت؟ پاشان عورۈ ھەلدەستىت و دىگەرپتەوۈ بۇ لاي
 قورمىش و دەلىت: ئەى قورمىش.. ئەى گەل و ھۇز.. سوپىند بە خودا، بە نوپنەرايەتى
 چوومەتە لاي پادشاکان.. بۇ لاي قەيسەرى پۇم.. بۇ لاي نەجاشى.. كەسيانم نەبىنىوۈ،
 بە ھاوشىوۈى محمد لە ناو دۇست و ھاوۈلانىدا گەورەو بەرپىزو خۇشەويست بوو بىت!
 بەم قسانەى عورۈ، ترسىكى گەورە كەوتە دل و دىروونى قورمىشەوۈ ئەمجارەيان
 سوھەيلى كورى عەمريان نارد بۇ لاي پېغەمبەرى ﷺ ..
 سوھەيل كەوتە رى و كاتىڭ پېغەمبەرى ﷺ لە دوورمەوۈ بىنى، فەرموۈى:
 كارەكەتان ئاسان بوو، پاشان پىكەوتىننامەى خودەبىيە لە نىوانياندا نوسراو مۇر
 كرا..

ئەمە بەشېك بوو لە زانىارى پېغەمبەرى ﷺ لە بارەى جۇراوچۇرى
 جىاوازى دىر بارەى خەلكى و بەكارھىنانى شىوازو پىگەى گونجاو، بۇ ھەلسوكەوت
 كىردن لەگەل ھەر تاگىكىدا.. ئەمەش بە پېشى سىروشتى كەسەكان دىگورپىت و دىتوانىت
 ھەستى پى بگەى لە كاتى قسە كىردىدا، ھەرومەھا لە كاتى مامەلەو ھەلسوكەوتىدا..
 لە بىرم دىت، لە بەشېكى وتارى ھەينىدا باسى شەھىد كىردى ئىمامى عومەرم ﷺ
 كىرد.. كاتىڭ گەپشەمە باسى جۇنىيەتى لىدانى خەنجەرەكانى ئەبولۇلۇھى ئاگرپەرست
 لە جەستەى ئىمامى عومەر ﷺ، بەدەنگىكى بەرز ھاوارم كىرد و تەم: لە پىر ئەبولۇلۇھ
 لە ناو مىجرابەكەدا، ھىرشى كىردە سەر ئىمامى عومەر ﷺ، پاشان سى خەنجەرى لىدا..
 خەنجەرپىكىانى دا لە سنگى و دووۈمىيان لە سكى.. پاشان ھەموو ھىزى كۆكردەوۈ
 زۇر بە توندى خەنجەرى سىيەمى چەقاند بە ژىر ناوكىداو ھەندىك لە پىخۇلەكانى

سەيرى ئامادەبووانم دىمىردى تىبىنى ئەوۈم كىرد، كارىگەرى قىسەكانم لە سەريان لە كەسىكەوۈ بۇ كەسىكى تىرىان جىاوازە.. ھەيان بوو بە شىۋىيەك چاۋمگانىان ئەبلەق بىو، ۋەك ئەۋەى بە چاۋمگانى خۇى سەيرى ئەنجامدانى ئەو تاۋانە گەۋرىيە بىكات.. ھەيان بوو دىگىريا.. ھەيان بوو ھىچ كارىگەرىيەكى ئەۋتۇى پىۋە دىار نەبوو، ۋەكو ئەۋە وا بوو، گۇى بىستى چىرۇكى پىش خەۋتن بىت!!

بە ھەمان شىۋەى پىشوو، دىتوانىت رووداۋى شەھىد كىردنى ھەمزە ﷺ بە نمونە بىننىنەۋە، كاتىك لە جەنگى ئوچوددا شەھىدى دىكەن ۋ سكى لەت دىكەن ۋ جگەرى دىرەكەن ۋ پاشان گۇچكەۋ لووتى دىرەن، لە كاتىكدا ھەمزە ﷺ گەۋرى شەھىدانى بەھەشتەۋ شىرى خۇداۋ پىغەمبەرەكەپەتى ﷺ..

بە شىۋىيەكى گىشتى ژيان فىرى كىردم، خەلىكى ۋا ھەيە زۇر نەزان ۋ نەقامەۋ ناتوانىت كۇنترۇلى قىسەۋ ھەلىسۇكەۋتەكانى بىكات..

پىاۋىك لەۋ جۇرە كەسانە، رۇژىك لە كۇرۇ دانىشتىكى گىشتىدا دادەنىشىت ۋ باسى رووداۋىكى خۇى لەگەل دوكاندارىكدا دىكات، لە نىۋان قىسەكانىدا دىلەت؛ كابىراى دوكاندار، ئەۋەندە گەۋرە بوو، ھەر ۋەك گۇيدىرۇژىك، پاشان ۋتى؛ ۋەكو خالىد ۋابوو!! ئامازەى بۇ پىاۋىك كىرد، كە لە تەنىشتىيەۋە دانىشتىبوو!! ھەستى بەۋە نەكرد چۇن خالىدى بە دوكاندارەكە چواند، لە كاتىكدا پىشتر ۋتبوۋى؛ دوكاندارەكە ۋەكو گۇيدىرۇژ گەۋرەۋ زل بوو!!

پىسارىك دىتە ئاراۋە، كە بىرىتە لەۋەى؛ ئاىا دىتوانىت گۇرانكارى لە سىروشت ۋ ھەلىسۇكەۋتى خۇتدا بىكەيت، بۇ ئەۋەى بىتوانىت بە شىۋىيەكى ئاساى تىكەلى خەلىكى بىكەيت ۋ ھەلىسۇكەۋتىان لەگەل بىكەيت؟!

ئىمامى عومەر ﷺ، بە بەھىزى ۋ بە ئواناى ناسرا بوو.. رۇژىك پىاۋىك لەگەل ھاسەرەكەيدا كىشەۋ دىمەۋالە دىكەۋىتە نىۋانىان، ھەر بۇيە دىچىت بۇ لاى ئىمامى عومەر ﷺ، بۇ ئەۋەى سىكالانى ھاسەرەكەى لە لا بىكات، كاتىك لە بەردەم دىرگەى مالى ئىمامى عومەر ﷺ دىۋەستىت ۋ دىستى دىرۇ دىكات بۇ ئەۋەى لە دىرگا بدات، گۇى لە دىنگە دىنگى ھاسەرەكەى ئىمامى عومەر ﷺ دىبىت، كە بە سەر ئىمامى عومەردا ﷺ ھاۋار دىكات ۋ ئەۋىش بىدەنگەۋ نە لىى دىكات ۋ نە ھاۋارىشى بە سەردا دىكات!! پىاۋەكەش پىشت ھەلىدەكات ۋ دىپەۋىت بىروات، ئىمامى عومەرىش ﷺ ھەست

دەمكەت كەسپكە لە پەشت دەمگاكەوۋە بوۋە، ھەر بۆيە دېتە دەرمۇمۇ بانگى پىاومكە
دەمكەت و دەلىت، ئەمە بۇ گەرايتەمۇ؟!

پىاومكەش دەلىت، ئەمە ئەمىرى ئىمانداران، ھاتم بۇ ئەمە سىكالاى ھاسەر مەمەت
لە لايكەم، كەچى گويم لىبوو ھاسەر مەمەت تۆ ئەمە من خراپتر ھاوۋار ھاوۋار دەمكەت و
دەمگەت بە سەردا بەرز دەمكەتەمۇ!!

ئىمامى غومەر رضي الله عنه لە ۋەلامدا دەفەر مۇيىت، كاكى برا، ئەمە ھاسەرى ژيانمە..
خواردنم بۇ نامادە دەمكەت و جلۇبەرگەم بۇ دەشوات، ئايا نابىت لە سەر ھەندىك لە
كەم و كۆرپەكانى ئارام بگرم؟!

بەشىۋمىيەكى گەشتى، ھەندىك كەس ھەن، چارەسەريان نىيە دەمىت لەگەلىيان
بىگوزەرىنىت و ئارامگر بىت.. ھەندىك كەس سىكالاى ئەمە لە باۋكەيان دەمكەن، كە
زۆر زۆر توۋرەمە.. يان مېردەمەكى زۆر پەزىلە.. يان.. ھتە.. زۆر پىگەو ھۆكارم گرتە
بەر، سوۋدى ئەمەم لىيان بىنى، كە ھەمۇو پىگەو ھۆكارمەكانم تاقى كىردەمۇ، بەلام بى
سوۋد بوۋن!!

ئەمە چارەسەر چىيە؟! چارەسەر ئەمەمە، لە سەر ھەلسۈكەوت و گوشتار و پەشتارىيان
ئارامگر بىن و خراپەكانىيان لە دەرياي چاكەكانىياندا نوقم بىكەين و لە بەر چاۋى
خۇمان و نىيان بىكەين و چاكەكانىيان بىيىنە پىش چاۋمان و بە پىي تۈانا لەگەلىياندا
خۇمان بىگونجىنن، لەبەر ئەمەم ھەندىك كىشەو گىرت، چارەسەريان نىيە..

ئەنجام..

ھەبۋونى زانىيارى ئە بارەمى سىروشتو ھەلسۈكەوتى
ئەمە كەسانەمى كە تىكەلىيان دەمەيت، بە تۈانات
دەمكەن، بۇ ئەمەم خۇشەۋىستىيان بە دەست بەيىنىت..

تالە موۋەكەس معاويە ﷺ !!

وانەى بىر كارى بە فوتابيانى كۆتا سالى دواناۋىندى دىموتەۋە.. ھەستى بەۋە كرد، كە ھەندىك ئە فوتابىيەكان گۆى بە وانەكانيان نادەن و ئەر كەكانيان پىشتىگۆى دىمخەن، ھەر بۆيە وىستى بيان ھىنىتەۋە سەر پىگەو ئامۇزگار يان بىكات..

پۇژىك چوۋە پۆلەۋەو ئە دىۋاى دانىشتى ئە سەر كورسىيەكەى بە وتەپەك توۋشى شۇك و سەرسورمانى كردن و وتى: ھەر يەككىكتان، پەرتوكەكەى ئە تەنىشتىيەۋە دابىنىت و قەلەم و كاغەز دىر بېنىت!!

ھەموو وتيان: لەبەر چى مامۇستا؟!

مامۇستاكەش دەلىت: تەفكىردنەۋمىيە.. تەفكىردنەۋمىيەكى كىت و پەر.. فوتابىيەكان بە ئارمىزايىيەۋە، دىۋاى مامۇستاكەيان جىيەجى كرد.. ئە نىۋان فوتابىيەكاندا فوتابىيەكى بە جەستە گەۋرەۋە بە ەھل و ژىرى بچوك ھەبوو، كەسىكى بە كىشە بوو، زوۋش توۋرە دىبوو، بە دىنگى بەرز ھاۋارى كرد و وتى: مامۇستا.. ئامانەۋىت تەفكىردنەۋە ئەنجام بىدىن.. فوتابىيەكە ئەم قىسانەى زۆر بە توۋرەى و بە دىنگىكى بەرز دىر بىرى.. ھەر بۆيە مامۇستاكە وروژاۋ توۋرە بوو، پاشان وتى: خۇ بە ئارمىزۋى تۇ نابت، بە زۆر دىبىت تەفكىردنەۋە ئەنجام بىدىت، تىگەشتىت؟! رازىت باشە، ئەگەر نا بچۆرە دىرەۋە!!

فوتابىيەكەش توۋرە بوو، بە دىنگى بەرز ھاۋارى كرد و وتى: تۇ بچۆرە دىرەۋە!! مامۇستاكە بەرەۋە پىۋى فوتابىيەكە پۇشت و دىستى كرد بەم قىسانە، ئەى كەم پەۋىشت.. ئەى پەرومردە نەكراۋ.. ئەى!! بەردىۋامىش لىنى نىزىك دىبوۋە.. فوتابىيەكەش پاپەرى و بەرامبەرى وىستا، پاشان نەۋە پىۋىدا كە پىۋىداۋ مەپرسە چى ئە مامۇستاكە كرد!! ئەم پىۋىداۋو كىشەيە گەشتە بەرپىۋەبەراپەتى دواناۋىندىيەكە و سزى فوتابىيەكەش درا، بە لىشكاندىنى دوو نەمە، ئە نەمەى خوۋ پەۋىشت و پەيمان لىۋىمىرگرتىنى بە چاككردىنى پەۋىشت و ھەلسوكەۋتى..

مامۇستاكەش بوو بە قىسەى سەر زمانى كەسانى باش و خراب و بە نەۋنە دىيان

ھېنايەتتە بېيۇ بە قىسە باسى ھەمۇ قۇتابيانى دواناۋەندىيەكە، كاتىك بە پارمۇ دواناۋەندىيەكەدا دىمۇ، بە گۇيى خۇي گۇيى لەۋە دىمۇ، كە چۇن قۇتابىيەكان گالتەيان بېدەمىرد، ھەتا ۋاي لىھات چارى نەماۋ گۇاستىيەۋە بۇ دواناۋەندىيەكى تر..

ھەمان كېشەۋ روۋداۋ، بە سەر مامۇستايەكى تر دا ھات، بەلام تۈنى زۇر بە باشى ھەلسۈكەۋت لەگەل كېشەۋ روۋداۋەكەدا بىكات.. كاتىك چۈۋە پۇلەۋەۋە بە ھەمان شىۋەي مامۇستاكەي پېشۋو، ۋتى: قەلەم ۋ كاغەز دىمىكەن، تاقىكىردنەۋەي كىتۈپەرە.. لىرەش قۇتابىيەكى ھاۋشىۋەي قۇتابىيەكەي پېشۋو ھەبۋو، ھاۋارى كىردو ۋتى: مامۇستا بۇ تاقىكىردنەۋە بە ئارمۇۋى تۇيە؟!

بەلام مامۇستاكە زۇر ژىرو تىگەپىشتۈۋ بۈۋ، دىمىزانى توۋرەيىۋ تۈندۈ تىژى، بە توۋرەيىۋ تۈندۈ تىژى چارسەر ناكىت، بە زىردەخەنەيەكەۋە روۋى كىردە قۇتابىيەكەۋ ۋتى: خالىد تۇ ناتەۋىت، تاقىكىردنەۋە ئەنجام بىدەيت؟!

خالىدپىش بە دىنگىكى بەرز ھاۋارى كىرد، نەخىر نامەۋىت، تاقىكىردنەۋە ئەنجام بىدەم..

مامۇستاكەش زۇر بە ئارامى ۋتى: زۇر باشە.. ئەۋەي نايەۋىت تاقىكىردنەۋە ئەنجام بىدات، بە پېي ياساۋ رېسا ھەلسۈكەۋتى لەگەل دىكەين.. دىۋى بىنۋىس، پىرسىيىر يەكەم: ئەنجامە نەزانراۋەكانى ئەم ھاۋكىشەيە بىدۇزمەرەۋە: س+ص=ع+۱۵، پاشان پىرسىيىرەكانى تىرىشى بۇ خۇيىندەۋە..

قۇتابىيەكە ئارامى نەماۋ ھاۋارى كىردەۋە ۋتى: دىلەم نامەۋىت تاقىكىردنەۋە ئەنجام بىدەم..

مامۇستاكەش بە روۋىيەكى خۇشەۋە سەپىرى كىردەۋە زۇر بە ئارامى ۋتى: كەس ناچارى كىردۈۋىت، تاقىكىردنەۋە ئەنجام بىدەيت؟! تۇ پىاۋىت، ھەر خۇشت بەرپىسى كارمەكانى خۇتى.. قۇتابىيەكە بىيانۋىيەكى دىست نەكەۋت، بۇ ئەۋەي زىاتىر توۋرە بىت، كەمىك ئارام بۇۋەۋە قەلەم ۋ كاغەزى دىمىناۋ دىستى كىرد بە نوسىنەۋەي پىرسىيىرەكان، پاشان لە سەر جوان ھەلسۈكەۋت نەكىردن لەگەل مامۇستاكەيدا، لە لايەن بەرپۇمبەرايەتى دواناۋەندىيەكەيەۋە لىپىرسىنەۋە لەگەل قۇتابىيەكەدا ئەنجام درا.. بىرم لەم دوو روۋداۋە كىردەۋە، پاشان بىرم لە جىاۋازى تۈناۋى ھەلسۈكەۋتى ئەۋ دوو مامۇستايە كىردەۋە، كە

چۆن مامۇستاي دوووم توانى گېرو بلىسەى ئەو ئاگرو كىشە دابىر كىنىتەو!!
 توورمىي بە توورمىي وەلامدانەو، ئەنجامەكەى بىرىتى دەبىت لە گەورە بوون و
 تەقىنەو كىشەو گىرەتەكان.. ئاگر بە ئاگر زياتر بلىسەو گر دەسنىت و تەشەنە
 دەكات.. بە ھەمان شىو، لە بەرامبەر نەرمى و لە سەرخۆشدا، نابىت ھەموو كاتىك
 نەرمى و لە سەرخۆشى بەكاربەئىرىت، بەلكو دەبىت پەيۋەندىت لەگەل خەلكىدا، بە
 پىي تالە موومەكەى معاويە بىت!!

پرسىارىان لە معاويە ﷺ كىردو وتيان: چۆن توانىت ماوۋى بىست سال ئەمىرى
 ئىمانداران بىت، پاشان چۆن توانىت بىست سالى دىكە ببى بە پىشەواو خەلىفەيان؟!
 معاويەش ﷺ فەرموۋى: تالە موومەكەى لە نىۋان ھەر دوولاماندا دانابوو، كە سەرىكى
 تالە موومەكەى بە دەستى منەو بوو، سەرمەكەى تىرىشى بە دەست ئەوانەو بوو.. كاتىك
 ئەوان سەرى تالە موومەكەى لاي خۇيان رادەكشاش، من لە لاي خۇمەو تالە موومەكەى
 شل دىكردەو، بۇ ئەوۋى نەپچىرىت، كاتىكىش ئەوان سەرى تالە موومەكەىيان لە لاي
 خۇيانەو شل دىكرد، من لە لاي خۇمەو توندم دىكردو رام دىكشاش.. خودا لە معاويە
 رازى بىت، بە راستى دانا بوو!!

باومىر وايە ھىچ دوو ھاوسەرىك، لە ژيانىاندا ناتوان بەختەومر بۆين، ئەگەر بىتو
 ھەردووكيان توندو تىژو توورە بن، ھەر وەك ھىچ دوو ھاورىيەكش ناتوان دىرژە
 بە ھاورىيەتەكەيان بىدن، ئەگەر ھەردووكيان لەگەل يەكتىدا توورە بن و چاوپۇشى لە
 كەم و كورى يەكتى نەكەن..

بىرم دىت لە يەككەى لە بەندىخانەكاندا وتارىكم پىشكەش كىرد، ئەو بەشەى كە
 من وتارمەكەى تىادا پىشكەش كىرد، تاپەت بوو بەو كەسانەى كە تاوانى كوشتىيان
 ئەنجام دابوو.. كاتىك كۆتايىم بە وتارمەكەى ھىناو تەواو بووم، بەندىەكان بەرمو جىگەو
 رىگەكانى خۇيان بلاوميان لىكرد، پىاويك ھات بۇ لامو سوپاسى كىردم و خۇي پىناساندم و
 وتى: بەرپرسى چالاكىە رۆشنىرىيەكانى بەشىكى بەندىخانەكەيە..

پرسىارم لىكردو پىم وت: ئەو ھۆكارانە جىن، كە بوونەتە ھۇي ئەنجامدانى تاوانى
 كوشتن لە لايمن ئەم بەندىانەو؟! ئەۋىش وتى: توورمىي.. توورمىي.. سۆيىد بە
 خودا، يا شىخ ھەندىك لەم بەندىانە لە سەر چەند رىالىكى زۆر كەم، تاوانى كوشتنى

ئەنجامداۋە، لەگەل فرۇشيارىك، يان لە بەنزىنخانەمىيەك، لەگەل كرىكارىكدا دىمەقالەى
 بوومو پاشان دەستى چوومتە خوۋنى مروۋىك و ئەو تاۋانە گەورمىيەى ئەنجامداۋە..
 ئا لەم كاتەدا ئەم فەرموودمىيەى پىغەمبەرى خودام ﷺ بىر ھاتەۋە، كە دىمەرموۋىت:
 «ليس الشديد بالصرعة، إنما الشديد الذي يملك نفسه عند الغضب». متفق عليه. واتە:
 (بەھىزو تۋانا ئەو كەسە نىيە، كە پالەۋان و زۆرانباز بىت، بەلكو بە دىنبايەۋە بەھىزو
 بە تۋاناۋ پالەۋان ئەو كەسەيە، كە لە كاتى توورەيىدا، دان بە خۇيدا دىگىرىت و ھەلە
 ناكات)..

بەلى.. پالەۋان ئەو كەسە نىيە، كە ھەركەس زۆرانبازى لەگەلدا بىكات، بىخات بە
 زەۋىدا!!

نەخىر.. ئەگەر بەۋە بوۋايە، ئەۋا دىبوۋايە ئازەل و دىندىكان لە ھەموو مروۋەكان
 زىاتىر جىگەى شانازى بوۋنايە.. پالەۋان ئەو كەسە ئىرمىيە، كە دىزانىت چۆن ھەلسوكەوت
 لەگەل ھەلوۋىستەكاندا بىكات.. دىزانىت چۆن ھەلسوكەوت لەگەل ھاۋسەركەيىدا، لەگەل
 بەرپوۋىبەركەيىدا، لەگەل ھاۋەلەكانىدا، بىكات و ناشيان رەنجىنىت و ھەركىزىش نايان
 تۇرىنىت..

پىغەمبەرى خودام ﷺ لە فەرموودمىيەكى تردا دىمەرموۋىت: «لا يقضي القاضي وهو
 غضبان». رواه أبو داود والترمذي. واتە: (نايىت دادومرىك، دادومرى بىكات، لە كاتىكدا كە
 توورە بىت)..!!

ھەرومەھا فەرمانمان پىدەمكات، دىروۋنمان رابەيىنىن و پىروۋە بە خۇمان بىكەين لە
 سەر ئارامى و خۇگىرى، ھەروەك دىمەرموۋىت: «إنما الحلم بالتحلم». رواه دار القطنى.
 واتە: (لەسەر خۇيى و ئارامى بە خۇ رابەيىنان دىبىت)..

بەلى.. بە خۇ رابەيىنان دىبىت.. كاتىك بۇ يەكەمجار دىتەۋىت توورەيى خۇت لە دل و
 دىروۋنىدا خامۇش بىكەيت و رەقى خۇت بىخۇيتەۋە ۱۰۰% ماندوۋ دىبىت، بەلام لە جارى
 دوۋەمدا ۹۰% ماندوۋ دىبىت، لە جارى سىيەمدا ۸۰% و، ھەرومەھا بەو شىۋمىيە خۇت
 رابەيىنە، ھەتا ئارامى و ھىمنى و لە سەر خۇيى، دىبىتە سىروشت و ناكارو رەفتارت..

چىرۆكىكى خۇشتان دىربارەى توورەبوۋون بۇ دىگىر مەۋە، رۆژىك بۇ پىشكەش
 كىردنى وتارىك رۆيشتەم بۇ شارى (املىج) كە ۲۰۰ كىم لە باشورى جەددەۋە دوورە.. لە

نيوان نامادىمىۋاندا گەنجىك ھەبىو، كە زۆر زوو توۋرە دىبوو.. ئەم گەنجە رۇژىك لە گەشتىكىدا دىبىت و زۆر بە ھىۋاشى ئۆتۈمبىلەكەى لىدەخوپىت.. ئۆتۈمبىلىكىش لە دوايەۋە دىروات، زۆر پەلەى دىبىت و دىيەۋىت رىگەى بۇ چۆل بىكات، ئەمىش نامازمىيان بۇ دىمكات، بۇ ئەۋەى پەلە نەكەن.. ئۆتۈمبىلەكەى دواۋە ھەلىكى بۇ دىرەخسىت و زۆر بە خىرايى بە لاي ئۆتۈمبىلى گەنجەكەدا دىست دىشكىنىتەۋە، بەلام بە بى ئەۋەى بەر يەك بىكەون و ھىچ زىيانىك لە كەسىيان بىكەۋىت، تىدەپەرىت و دىروات..

گەنجەكە بەم رەقتارە زۆر توۋرە دىبىت، ئە كاتىكىدا بەشتى زۆر لەمە كەمىرىش توۋرە دىبوو، خىرايى ئۆتۈمبىلەكەى زىاد كىردو كەۋتە ھاۋارو ھاۋارو بە گۈپەكانى ئۆتۈمبىلەكەى نامازەى بۇ كىردن، بۇ ئەۋەى بوستىن، كاتىك وىستان، جامانەكەى سەرى داناۋ پارچە ئاسنىكىشى بە دە ستەۋە گىرت، كە بۇ كىردنەۋەى برىغوۋ بەكار دىھات، پاشان بەرمو رىۋىيان ھەنگاۋى نا، ئە كاتىكىدا زۆر توۋرە بىبوو، پارچە ئاسنەكەشى بە دىستەۋە بوو.. ئۆتۈمبىلەكەى بەرامبەر وىستاۋ، سى گەنجى بەھىزى لى دابەزى، كە لە بەر ھىزى و توندو تۆلىيان، چلو بەرگەكانىيان لەبەرىياندا توند بىبوو، ھەروەھا لەبەر چۋار شانەمىيان، دىستەكانىيان لە شانىيان دوور كەۋتەۋىنەۋە.. ھەر بە راكىردن ھەرسىكىيان بەرمو لاي گەنجەكە ھاتن، ئە كاتىكىدا تىبىنى ئەۋمىيان كىردو گەنجەكەمىيان بىنى، كە بە تەماى شەرە.. گەنجەكەش كاتىك ئەۋ سى كەسە دىبىنىت، دىشلەۋى و قورگى وشك دىبىت و دىيان بىنىت سەپرى ئاسنەكەى دىستى دىكەن، نا لەم كاتەدا فرىاي خۇى دىكەۋىت و زۆر بە نەرمو نىانى و لە سەرخۇى دەلىت: بىورن.. وىستم ناگادارتان بىكەم و پىتان بلىم، ئەم ئاسنەتان لىكەۋتە خۋارى..!!

يەككىيان بە توۋرەيەۋە، ئاسنەكەى لە دىست وىردەگىرىت و بەرمو ئۆتۈمبىلەكەىيان دىرۇن و ئەمىش بە دىستەكانى مالىۋاۋى لىكەردن..!!

ھاۋىكىشى..

توۋرمى + توۋرمى = تەقىنەۋە..

كۈلۈك دۆلەت..

ھەر دەرگاھكە كۈلۈك تايىمەت بە خۇي ھەيە.. ئەمەس كۈلۈشكە بۇ كۈندە ھەي
دۆلەت گۈنجاۋو لەبارە، بىر تىپە لە ناسىن و بوۋنى زانىيارى دەربارەى سىرۋىتى
ھەلسۈكەۋى كەسەكەن.. گىرەت و كۈشەى خەلىكى.. چاڭسازى و چاڭكۈندە ھەي
نىۋانىيان.. خۇپاراستن لە شەرو زىمىرو زىانىيان، ھەمۇ ئەمانە ئاسانن، ئەگەر
زانىيارىت دەربارەى سىرۋىتى ھەلسۈكەۋى كەسەكەن ھەيىت..

گىرمان گەنجىك لەگەل باۋكىدا كۈشەيەكى بۇ پېش دىت، ھەتا ۋاي لىدىت
كۈشەو گىرەتەكەيان پەرە دەسەنىت و باۋكەكە، كۈرەكەى لە مال ۋە دەرەنىت،
چەند چارېك گەنجەكە ھەۋلى ئەۋە دەتات، كە بگەرپتەۋە بۇ مالەۋە، بەلام
باۋكەكە رازى نابىت..

بە ھىۋاي چاڭسازى نىۋانىيان، دەچىت بۇلاى باۋكى و بە ھەندىك دەقى شەرى
باۋكەكە دەۋىنىت و باسى گەۋرىمى گوناھى پىچرانى پەيۋەندى نىۋان خۇي و
كۈرەكەى دەكەيت، بەلام ھىچ كارىگەرىيەكى نابىت و ھەر ئاۋرىشت لىناداتەۋە،
لەبەر ئەۋەى زۇر توۋرە بوۋە.. پاشان دەتەۋىت رېگەى تر بەكاربەيىنىت.. كاتىك
دەزانىت باۋكەكە، كەسىكى زۇر بە بەزمىي و سۆزدارە، ئەمجارەيان دەچىت
بۇ لايى و پىي دەلىيت: فلانە كەس، ئايا بەزمىيت بە كۈرەكەتدا نايەتەۋە؟
زەۋى راخستەۋە، لە سەرى دەخەۋىت و ئاسمانىشى داۋە بە خۇيدا!! تۇش بۇ
خۇت دەخۇيت و دەخۇيتەۋە.. كۈرەكەشت شەۋ بە سەرماۋ رۇژ بە بىرسىتى
دەكاتەۋە.. كاتىك پاروۋىيەك نان لە دەمت نىزىك دەكەيتەۋە، ئايا بىرى كۈرەكەت
ناكەيت؟!

كاتىك لە بەر گەرما كاتەكانى بە سەردەبات، يادى ناكەيت؟!

ئايا بىرت نايەت، كاتىك بچوۋك بوۋ، لە باۋىشت دەرگىر و دەتەۋەسەند بە

سەنگەۋە؟!

ئاي بىرت نايەت، كاتىك ماچت دىگەندە بۇنت بۆۈم دىگەندە؟ ئاي رازى دەپت،
تۆلە ئاياندا بىتۈ كۆرەكەشت بېۋىستىيەكانى خۇي بەرپتە لاي خەللى؟
دەپنىت باۋكەكە بەم ھسانە ھەستە سۆزى دەۋرۈرۈپتە لاي خالى بە
يەككەشتىن نىزىك دەپتەۋە..

ئەگەر باۋكەكەش كەسكى بىت، كە زۆر سەرۈمەتە سامانى خۇش بوۋىت،
دەتۈانىت بېى بلىت: ھالەنە كەس ئاگاداربە خۇت توۋشى گىرۈگرفت مەكە،
لەگەل كۆرەكەشتا ئاشت بەرەۋە بېگىرەۋە بۇ مالەۋە، با لە ژىر چاۋدىرى
خۇتتا بىت.. دەترسم توۋشى كارىكى خراب بىت، يان دىيەك ئەنجام بىت،
ئەۋسا دادگاش تۆ ناچار دىكات، زەمرەۋ زىانەكانى كۆرەكەت بېژىرپت.. بە ھەر
ھال ھەر جۇنىك بىت تۆ باۋكى ئەۋىت!!

ئەمجارەيان تىبىنى ئەۋە دىكەيت، باۋكە چاۋچىۋىك ۋەزىلەكە، بەرەۋە ئەۋە
دەچىت كەمىك بە خۇيدا بچىتەۋە..

ئەگەر لەگەل كۆرەكەشتا بىتەۋىت ھەسە بىكەيتە بزانىت كە كۆرەكەش
كەسكىكە، لەۋ كەسانەى مال ۋە سامانىان زۆر خۇشەۋىت، ئەۋا دەتۈانىت بېى
بلىت: ھالەنە كەس، تەنھا باۋكت بە كەلكت دىت، سەپىنى كاتىك دەتەۋىت مال
پىكەۋە بىنىتە ۋەۋسەرىك بۇ خۇت مارە بىكەيت، جگە لە باۋكت كى خەمت
لەدەخۋاتە بېۋىستىيەكانت بۇ دابىن دىكات؟

ئەى كى مارەيەكەت بۇ دەدات؟ ئەگەر ئۆتۈمبىلەكەت تىك بچىت، كى بۇت
چاك دىكاتەۋە؟

كاتىك نەخۇش دىكەۋىت، كى خەرجى نەخۇشخانەت بۇ دەدات؟
براكانت جۇنىان بوۋىت، ئاۋا لە پارەۋ مالى باۋكت سوۋدەمەند دەپن..
خەرجىەكانيان.. دىارى ۋەگەشت ۋەگوزارىان.. تۆش ئاۋا بۇ خۇت دانىشتوۋىتە
لە دەۋرەۋە سەپىريان دىكەيت!! چ زەمرەۋ دىكەيت، ئەگەر بچىت ناۋچەۋانى
باۋكت ماچ بىكەيتە دەست بىكەيتە مىۋە ئاشتى بىكەيتەۋە بە ھىۋاشى ۋەشى
بىۋورەۋە بە داخەۋە، بە گۈنى باۋكتا بچىپىنى؟

ھەرۋەھا ئەگەر ۋىستت ۋەن ۋە مىردىك ئاشت بىكەيتەۋە، بە ھەمان شىۋەى

پېشوو، ھەولېدەمۇ بە دۋاي ئەو كىلەدا بگەرې، كە دىتوانىت دىرگاي دلى ھەر يەككىيانى پى ئاۋەلا بگەيت، بۇ ئەۋەى بىتوانىت كېشەكەيان چارەسەر بگەيت و لە يەكيان نىزىك بگەيتەۋە..

نەۋنەى ھاۋشىۋەى ئەمانە زۆرن، ۋەك ئەۋەى دىتەۋىت مۆلەت لە بەرپۆمبەرەكەت ۋەربگىت، دىشزانىت بەرپۆمبەرەكەت بە ھىچ شىۋەيەك بە لاي پەيۋەندىە كۆمەلەيتى و سۆزدارىەكاندا ناچىت و ئەۋەى مەبەستىەتى تەنھا كاركردەنە بەس!! لەم كاتە پىۋىستە پى بلىيت: پىۋىستە بە مۆلەتى سى رۆژ ھەيە، بۇ ئەۋەى تازە گەرىيەك بە كارو چالاكىەكانەم بىەخىش، ھەست دىكەم بە ھۆى زۆرى كارەكانەۋە، بەرھەمى كارم سات لە دۋاي سات بەرەو كەمبۈۋەنەۋە دىچىت، ھەلىكەم پىبەخىشە بۇ ئەۋەى پىشۋەيەك بىدەم.. تەنھا سى رۆژ مۆلەت و بەس، بۇ ئەۋەى چالاكى و ھىزو تۋانام بۇ بگەرپتەۋەو بىتوانەم بە شىۋەيەكى باش كارەكانەم ئەنجام بىدەم..

بەلام ئەگەر كەسىكى كۆمەلەيتى بوو، كەسىك بوو، كە زۆر بايەخى بە خىزان دىدا، ئەۋا ۋا باشە پى بلىيت: پىۋىستە بە مۆلەت ھەيە، بۇ ئەۋەى باۋكەم، يان دايكەم، يان مىندالەكانەم بىبىنەم، لەبەر ئەۋەى دىمىكە نەم بىبىۋون، ۋا ھەست دىكەم مىن لە شىۋو دۆلىكدام ۋ ئەۋانىش لە شىۋو دۆلىكى تىردان.. كەۋاتە بە باشى شارمزاپىەكانت بەكار بەيئە، ئەۋسا سبەپنى گۈپت لە خەلكى دىبىت و دەللىن: بە راستى ھىچ كەسىكەمان نەبىنىۋەۋە ۋەكو ھالانە كەس، لە رازى كردنى خەلكىدا شارمزاۋ لىھاتۋو بىت..!!

ئەنجام..

ھەمۇۋ مەرۋفەك كىلىلى تايىبەت بە خۆى ھەيە.. ھەمۇۋنى زانىيارىۋ ناسىنى سىروشتى مەرۋفەكانىش، رىكەت نىشان دىدەم، بۇ دۆزىنەۋەو ناسىنى كىلىلى گونجاۋى ھەر مەرۋفەك..

پەچاۋى كىردى ھەستە سۆزەكان..

ژيانى خەلكى تىكەلە لە خوشى و ناخوشى.. ساغى و نەخوشى.. دەولەمەندى و ھەزىرى.. بە ھەمان شىۋە بە پىي جۇراو جۇرى ژيان و رووداۋەكانيان، ھەلسۈكەۋتەكانيان جىاۋازەو لە ساتىكەۋە بۇ ساتىكى تر لە گۇرانكارىدان.. كاتىك كەسىك لە حالەتتىكى جىگىرو خوشدا بىت، نامادىيە گوى لە قسە خوشەكانت بگىرىت، ھەروەھا نامادىيە گالتەۋگەپت لەگەل بكات، بەلام لە كاتى نارەھەتى و دلەنگىدا، بەم كارانە رازى نابىت..

پىكەنىن و قسە خوش لە پرسەى ماتەمىنى و غەمبارىدا گونجاۋ نىيە! بەلام دىتوانىت لەم كاتانەشدا، بە نامازەۋە قسەيەكى خوش تىكەلە بە گىفت وگۇكانى كۆرۈ دانىشتەكان بگەپت.. لىردە مەبەستەمان ئەۋەيە كاتىك ھەلسۈكەۋت لەگەل خەلكىدا دىكەين، ناگامان لە سىروشت و دل و دىروونىان بىت..

گىرمان ئافرىتىك لە لاپەن ھاۋسەرمكەيەۋە تەلاق دىدرىت، نە داپكىشى ھەيەو نە باوك، شەك و كەلۈپەلەكانى كۇ دەكاتەۋە بۇ ئەۋەى بچىت بۇ لاي براكەى و لە لاي ئەۋ بىت.. ئافرىتە تەلاقدراۋەكە، لەم بارودۇخەدا دىبىت، ئافرىتىكى دراۋسىيان دىت بۇ لاي.. ئافرىتە تەلاقدراۋەكە بە گەرمى بەخىرھاتنى دىكات و چاۋ ھاۋەى بۇ دىھىنىت.. ئافرىتە مىۋانەكە بۇ ئەۋەى كەمىك دلى ئافرىتە دلشكاۋەكە بداتەۋە، دىدوۋىنىت و قسەى لەگەل دىكات.. لە نىۋان قسەكانىدا ئافرىتە تەلاقدراۋەكە بە ئافرىتە مىۋانەكە دەلىت: دوىنى لە دىرەۋەى مال بەرپىزتانم بىنى، خىر بوو؟!

ئافرىتە مىۋانەكەش دەلىت: نا.. راست دىكەپت باوكى مىندالەكانم زۇر داۋاى لىكردم، بۇ ئەۋەى لە دىرەۋە نانى ئىۋارە بخۋىن، لە داۋاى نان خۋاردنىش، جوۋىن بۇ بازارو جلوبەرگىكى جوانم بۇ بوۋكىنى خوشكەكەم كرى، پاشان جوۋىن بۇ زىمىنگەرىك و بازىيەكى جوانىشى بۇ كرىم، كاتىكىش ھاتىنەۋە بۇ مالەۋە، مىندالەكانم بىنى كەمىك بىتاقەت بوون، ھەر بۇيە پەيمانى ئەۋەى

پەيدان، لە كۆتايى ھەفتەدا گەشت و سەيرانىكىيان بۇ ساز بىكات..
ئافرمەتە دىشكاوو غەمبارەكەش كاتىك گۆپى لەم قسانە دەبىت، بىرى ئەو
دەكاتەو، كە پاش كەمىكى تر دەبىت لە مالى براكەيدا، درىژە بە ژيانى بدات و
ناشرانىت پاشەرۆرى چۆن دەبىت!!

پرسىيارىك لىرەدا دىتە پىشەو، ئەوئىش ئەوئە: باس كەردنى ئەو بابەتەنە،
بۇ ئافرمەتەك كە لە پرۆسەى ھاوسەرگىرىدا، شىكستى ھىنا بىت، دروست و
گونجاو؟! ئايا گومانەت وايە، ئافرمەتە دراوسىكە، لە لاي ئەم ئافرمەتە دىشكاوو
غەمبارە، خۆشەوئىست بىت؟! ئايا گومانەت وايە، ئەم ئافرمەتە ھەز بە دانىشتن و
گفت وگۆى ئەو دراوسىيەى بىكات؟!

ھەموومان ھاوپاين لە يەك وەلامداو دەلىين: نەخىر.. دلى ئەم ئافرمەتە پىر
دەبىت لە رىق و ھىنە، بەرامبەر بەو دراوسىيەى..

كەواتە: چارەسەر چىە؟! ئايا درۆى لەگەل بىكات و پىي نەلىت، بۆچى
لە دەرەوئى مال بوو؟! نەخىر.. بەلكو دەتوانىت زۆر بە كورتى وەلامى
پرسىيارەكەى بداتەو، وەك ئەوئى پىي بلىت: بە راستى بۇ ھەندىك نىشو
كارو پىداوئىستى چوومە دەرەو، پاشان دەتوانى بابەتەكە بەرەو ئاراستەپەكى
تر بەرپىت و باسى ئارامگرتن لە سەر نارەحەتەكانى بۇ بىكات..

يان گرىمان دوو ھاوپى، كە ھەردووكان لە كۆتا پۆلى دواناومنىدا دەبن،
يەككىكان نەرمەپەكى باش بە دەست دەھىنىت، بەلام ئەوئى تریان دەرناچىت و
لە چەند وانەپەكدا شىكست دەھىنىت، يان دەرەچىت، بەلام نەرمەكانى ئەوئەندە
نەزم دەبىت، لە ھىچ زانكۆيەك نەگەرى وەرگرتنى نابىت..

ئايا بە دروست و گونجاوى دەزانىت، كاتىك ھوتابىيە سەرگەوتووئەكە،
ھوتابىيەكەى ھاوپى دەبىنىت، لە باسى وەرگرتنى ھوتابىيانى زانكۆدا پۆبچىت و
باسى خۆشەپەكانى ژيانى زانكۆى بۇ بىكات؟!

بە ھەموو شىئەپەك وەلامەكەمان بىرىتە لە: نەخىر..

كەواتە: چارەسەر چىە؟! چارەسەر ئەوئە باسى ھەرمبالغى و جەنجالى
ژيانى زانكۆى بۇ بىكات.. باسى ئەوئى بۇ بىكات، زۆرىك لەوانەش كە ھۆرمىان
پىر كەردۆتەو ترسى ئەوئەيان ھەپە وەرەگىرىن، ھەتا وا لە ھاوپىكەى دەكات،

غەم و خەفەتەکانی کەم دەبێتەوهو حەز بە دانیشتن و گفت وگۆی دەمکات و هەست دەمکات ئەم ھاوڕێیەیی ئە دڵ و دەروونی ئەمەوه زۆر نزیکە..

هەروەها کاتیەک بە دوو ھاوڕێت دەگەیت، کە یەکێکیان خاوەنی باوکیکی بەخشنەمێو پارەو پوولیکی زۆری بە سەردا دەرژێنیت، بەلام ئەوەی تریان خاوەنی باوکیکی چروک و رەزێل بێت، دروست و گونجاو نیە ئە بەر چاوی ئەمیان باسی بەخشنەمیی و چاکی، باوکی ئەوی تریان بکەیت، لەبەر ئەوەی باس کردنی ئەم بابەتە، دلی ئەمیان تەنگ دەمکات و کێشەکانی ئەگەڵ باوکیدا بێر دەهێنیتەوه، ئە هەمان کاتیشدا وای لێدیت حەز بە دانیشتن و کۆڕ و کۆبوونەوت ناکات و هەولی ئەوه دەمات، لێت دوور بکەویتەوه.. هەر بۆیە پێغەمبەری خودا ﷺ دلی خەڵکانی رادەگرت و رەچاوی سروشت و دەروونیانی دەکرد، هەر وەک دەفەرمویت: «لاتطيلوا النظر إلى المجزوم». رواه ابن ماجة. واتە: (ئە سەیرکردنی کەسانی گەر، یان بەلەمکدا رۆمەچن و زۆر سەیریان مەکەن)..

ئەو کەسانەیی تووشی ئەم جۆرە نەخۆشیە دەبن، بێستی جەستەیان تێک دەچیت و ناشیرین دەبن، لەبەر ئەوه شتیکی گونجاو و جوان نیە، کاتیەک بە لای کەسیکدا تێدەپەڕیت، کە تووشی ئەم نەخۆشیە بوو بێت، زۆر سەیری بکەیت و لێی رابمێنی، چونکە ئەو کەسە هەست بە غەمباری و دلتەنگی دەمکات..

پێغەمبەری خودا ﷺ لەو پەڕی سەرھالیدا، کەسی پشنگوی نەخستوووه دڵ و دەروونی راگرتوون.. کاتیەک پێغەمبەری خودا ﷺ ھاوھەلانی دەگەنە شاری مەککە، ئیمامی ئەبوبەکر ﷺ دەستی باوکی دەگرت و دەهێنیت بۆ خزمەتی پێغەمبەری خودا ﷺ.. باوکی ئیمامی ئەبوبەکر ﷺ پیاویکی بە سالاجووی نابینا بوو.. پێغەمبەری خودا ﷺ ئەم پیرەمێردە دەبینیت، جەستەیی تەواو لاواز بوو.. ئیسقانەکانیشی بێ هیژ بوون.. سەیری ئەبوبەکریشی ﷺ دەکرد، کە چۆن ئە باوکی دەروانییت، ئەو باوکەیی کە بە ھۆی ئیسلامەوه، چەندین سالە لێی دوورکەوتۆتەوهو لێی دابراوه.. پاشان ئاوری بۆ لای ئەبوبەکر ﷺ دایەوهو پێی فەرموو: بۆچی باوکت ئە مالەکەیدا بەجێ نەهێشت، بۆ ئەوەی من بچم بۆ لایی و سەردانی بکەم؟!

ئىمامى ئەبۇبەكرى ر.ئ.ا. دەيزانى كە پېغەمبەرى ﷺ لەم كاتەدا لە جەنگدايەو سەرگردايەتى سوپاي مۇسلمانان دىمكات و زۆر سەرقالەو ئەومەندە كاتى نىيە، تا بتوانىت سەردانى پىرەمپىردىك بىكات، بۇ ئەومى بانگى بىكات بۇ ئىسلام و ئاينى پەرۇمردىگارى بۇ روون بىكاتەو، ھەر بۇيە فەرمووى: ئەى پېغەمبەرى ﷺ پىويستە باوگم بىت بۇ خزمەتت، نەك تۇ بىچىت بۇ لاي ئەو..

پاشان پېغەمبەرى ﷺ زۆر بە نەرم و نىانييەو ئەبۇقۇخافەى باوگى ئىمامى ئەبۇبەكرى ر.ئ.ا. دانيشانىدو دەستى پىرۇزى بە سەر سىنگىدا ھىنا، پاشان فەرمووى: مۇسلمان بەو باومر بەيئە.. روخسارى ئەبۇقۇخافە گەشاپەو پاشان وتى: أشهد أن لا إله إلا الله.. وأشهد أن محمداً عبده ورسوله.. ئەبۇبەكرى ر.ئ.ا. زۆر خۇشحال بوو.. بە ئەندازەى فراوانى ھەموو دونيا، خۇشى دايگرت..

دووبارە پېغەمبەرى ﷺ لە روخسارى ئەم پىرەمپىردە ووردىبۇو، كە پىرى ھەموو مووەگانى سىپى كرد بوو، پاشان فەرمووى: پەنگى مووەگانى ئەم بىاوە بگۆرن، بەلام نىزىكى رەش مەكەون و مووەگانى رەش مەكەن..

بەلى.. پېغەمبەرى ﷺ زۆر ئاگاي لە دل و دىروونى خەلگى بوو.. ئەومەتا كاتىك سوپاي مۇسلمانان بۇ ئازاد كەردنى شارى مەككە دىمكەونە رى، پېغەمبەرى ﷺ سوپاي بە سەر چەند بەشىكىدا دابەش كرد بوو، ئالاي ھەر بەشىكىشى دابوو، بە دەستى كەسىكەو، يەككە لە ئالاکانى دابوو دەستى ھاوئى بەرپىزو پالەوان، سەعدى كورى عوبادە ر.ئ.ا. ھەلگەرتنى ئالاش، ماپەى سەربەرزى و شانازى بوو، بۇ ئەو كەسەى كە ئالاکەى ھەلدەگرت، بەلكو سەربەرزى و شانازى بوو، بۇ ھۆزەكەشى..

سەعدى كورى عوبادە، كاتىك دەچىتە شارى مەككەو سەپىرى شارەكەو دانيشتووانەكەشى دىمكات، ئەو شارەى كە دىزايەتى پېغەمبەرى ﷺ خودايان ﷺ كرد!! ئەو خەلگەى كە بىكورتى ياسرو سومەپىيە بوون!! ئەوانەى زۆر دىرندانە، ئازارى بىلال و خەبەبىيان دا!! ئا ئەم كاتەدا پىرى دىمكەو، بە راستى ئەم خەلگە شاپەنى ئەومەن كە تەمى بىكرىن، ھەر بۇيە سەعدى ر.ئ.ا. ئالاکەى دەستى شەكەندەو بە دىنگىكى بەرز ھاواری كردو وتى:

اليوم يوم اللحمة.. اليوم تستحل الحزمة..

واتە: ئەمىرۇ رۇژى جەنگو كوشتاردە.. ھەروھما رۇژى ھەلەل بوونى
قەدەمغە كراوھكانە..

كاتىك قورمىش گوپيان لەم قەسەيە دىمىت، نازەھەت دىمىن و لە سەر
دلىان گران دىمىت و دىترسن كوشتارىان بىكەن.. ئافرىتىكى قورمىش خۇى
دەگەيەنىتە لاي پىغەمبەرى خوداﷺ و ترسو دىلەراوگىي خۇيانى لە سەعد،
پىرادەگەيەنىت..

كاتىك پىغەمبەرى خوداﷺ گوپى لە سكالاي ئافرىتەكە دىمىت، سۆزو
بەزمى دەجولىت و نايەووت، كەسىك بى ھىوا بىكات، كە سكالاي خۇى بۇ لاي
ھىنا بىت، لە ھەمان كاتىشدا نەيدەويست، بە لىسەندىنەوھى ئالاکە، سەعد
توورە بىكات، ھەر بۇيە قەرمىانى بە سەعد كرد، ئالاکە بدات بە دەستى قەيسى
كورى.. قەيس بە ئالاکە دەستىەو، چوۋە شارى مەككەوھو سەعدى باوكىشى
لە تەنىشتىەو دەپۇى.. بەم شىۋەيە قورمىش و ئافرىتەكەشى لە خۇى رازى
كردو سەعدىشى توورە نەكرد، لەبەر ئەوھى سەعدﷺ ھەر بە سەركردەيى
مايەو، تەنھا ئالاکە دەستىان دا بە كورەكەى..

بە راستى جوانە!! چەند خۇشە بە بەردىك چەند پاسارىيەك راو بىكەين؟!
ھەول بدە كەس لە خۇت مەتۇرىنە.. سەركەوتووبەو سەرنجى خەلكى بۇ لاي
خۇت رابكىشە، ئەگەر داواكارىيەكانىشيان پىچەوانەى سروشتى تۇ بوو..

پىكەوتن..

پىۋىستە ھەلسوكەوت لەگەل دىلەكان
بىكەين، نەك لەگەل جەستەو لاشەكان..

بايەخو گىرنگىيان پېيدە..

خەلكى بە شىۋەيەكى گشتى، ھەز بە ۋە دىمكەن بايەخو گىرنگىيان پېيدىرېت.. ھەر بۆيە ھەندىك جاز دەبىنىت، ھەندىك ھەلسوكەوت ئەنجام دەمدىن، بۇ ئەۋەى لايەكيان لىبىكرېتەۋە ھەست بە بوونيان بىكرېت.. جارى واش ھەيە داستان و پالەۋانىتى تۆمار دىمكەن، بۇ ئەۋەى گىرنگىيان پېيدىرېت و بېنە مايەى سەرسامى كەسانى تر.. بۇ نەمۇنە: كاتىك پىاۋىك بە ماندوۋىتى، لە كارمەى دەگەرېتەۋە بۇ مالىەۋە ھەر چوار كورمەى دەبىنىت، كە ھەريەكەيان سەرقالى كارىكن، گەۋرەكەيان كە تەمەنى يانزە سالە، سەرقالى سەير كىردنى بەرنامەيەكى تەلەفزيۇنيە.. دوۋەمىيان خەرىكى خواردنە.. سىيەمىيان خەرىكى يارى كىردنە.. چوارەمىشيان سەرقالى نوسىنەۋەى وانەكانى قوتابخانەى دەبىت..

باۋكەكە بە دىنگىكى بىستراۋ سالاۋيان لىدەمكات، بەلام ۋەكو پىۋىست بە دەمىەۋە ناچن و پىشۋازى لىناكەن.. يەككىيان خەرىكى خواردن و ئەۋى تىران خەرىكى سەيركىردنى تەلەفزيۇنەۋە ئەۋەى تىرشيان خەرىكى يارى كىردنە، تەنھا چوارەمىيان نەبىت، كاتىك باۋكى دەبىنىت، لە شۋىنى خۋى ھەلدەستىت و دەست لە نوسىنەۋەى وانەكانى ھەلدەگرېت و بەرەۋ روۋى باۋكى ھەنگاۋ دىنىت و زۆر بە گەرمى پىشۋازى لىدەمكات و دەستى باۋكىشى ماچ دىمكات، پاشان دەگەرېتەۋە بۇ لاي نوسىنەۋەى وانەكانى قوتابخانەى.. ناپا كام لە چوار مىندالە خۋشەۋىستى باۋكى بە دەست دەبىنىت؟ دىنيام ھەموومان دەلىين، مىندالى چوارەمىيان.. لەبەر ئەۋە نا، كە لە ھەموۋيان جوانزە، يان لەۋانى تر زىرەك و ورياترە..

نەخىر.. لەبەر ئەۋەى بە ھەلسوكەۋتەى دىرىخت، كە باۋكى لە لا، كەسىكى پىر بە بايەخو گىرنگە.. لەبەر ئەۋە، چەندىك زياتر بايەخ بە خەلكى بدەمىت، ئەۋەندە لە لايان خۋشەۋىست و گەۋرە دەبىت..

پىغەمبەرى نازىز ﷺ لە ھەموو كەس زياتر بايەخو گىرنگى بە مەرۋفەكان دەدا.. كىشەۋ گىرغەكانىيانى بە كىشەۋ گىرغى خۋى دىزانى.. ھەرومھا غەم و نارەحەتى ھەر مۇسلماننىكى بە غەم و نارەحەتى خۋى دىزانى.. ئەۋەتا رۆژىك پىغەمبەرى

خوداﷻ له سهر دوانگه وتاری دمد، پیاویک دیته ژوورمده، پاشان سهیری پیغه مبهری خوداﷻ دمکات و دهلیت: نهی پیغه مبهری خوداﷻ، پیاویک هاتووه بۆ لاتو پرسپارت له بارهی ناینه که مبهوه لیدمکات، له بهر نهوهی هیج شارمزاییه کی دمربارهی ناینه که ی نیه.. پیغه مبهری خوداﷻ ناوړ دمدا ته وه، پیاویکی دمشته کی دمبینیت، نه وه منده نامادمی تیادا نیه چاومروان بیت، ههتا وتارمکه کوتایی پیدیت، ههر بۆیه پیغه مبهری خوداﷻ وازی له وتارمکه ی هیئاو له گه ل پیاوه دمشته کیه که دا، دمستی به فسه کردن کرد، چونکه له وانه یه تا کوتایی هاتنی وتارمکه، پیاومکه رانه ومستیت و پروات و جاریکی تریش نه گهریته وه بۆ لای پیغه مبهری خوداﷻ ..

نهو پیاوه نه وه منده پرسپارمکانی له لا گرنگ بوو، وتارمکه ی پیغه مبهری خوداﷻ بری.. به ل.. پیغه مبهری خوداﷻ له سهر دوانگه که ی دابهزی و له بهرام بهر پیاومکه دانیش و بنه ماکانی ناینی نیسلامی تیگه یاند، پاشان ههستا و گهراپه وه سهر دوانگه که ی و پاشماوهی وتارمکه ی ته و او کرد..

نای له گه ورمیی و بهرپزی نهو پیغه مبهره نازدارمده !!

به م رموشته جوانانه هاوه لانی بهر و مرده کرد، ههر بۆیه نه وانیش زۆر گرنگیان به یه کتر دمد او له خوشی و ناخوشیه گانیاندا، به شداری یه کتریان دمکرد، ههر وهك طلحه به شداری ناره حمتیه گانی که عبی کرد..

که عبی کوری مالک به پیاویکی به سالاچوو بوو.. له داوی نهوهی پیری رووی تیگرد و نیسقانه گانی لاواز بوون و چاومدکانی له دمستدا، یادگار یه گانی ته مهنی لاویتی دمگیریته وه، کاتیک له جهنگی ته بوکدا دواکه وتو به شداری نهو جهنگه ی نه کرد.. جهنگی ته بوک، کوتا جهنگ بوو، که پیغه مبهری خوداﷻ به شداری تیدا کرد.. پیغه مبهری خوداﷻ بانگی نامادمکاری نهو جهنگه ی به گوپی خه لکیدا دا، ههرومه ها داوای به خشینی سهرومت و سامانی له موسلمانان کرد، بۆ نهوهی به شداری له به رپکردن و پر چهك گردنی سوپای موسلماناندا بکه ن.. به م شیومیه سوپای موسلمانان ناماده بوو، ژماره شیان گه میشته سی هزار جهنگاومر.. نامادمکاریه گانی جهنگه که ش، له کاتیکدا بوو، که ناوو ههوا گهرم بوو.. سیبهریش زۆر خوش بوو. رپگه که زۆر دوورو دریز بوو.. دوژمنه که ش زۆر به هیزو به توانا بوو.. ژماره ی موسلمانانیش نه وه منده زۆر بوو، نه دمه توانرا له نوسراو یکدا تۆمار بکری..

که عبی دمه رمویت: به شداری کردنم لهو جهنگه دا زۆر ناسان بوو.. له باتی

ولايىك، دووانم ھەبوو.. كاتىك پىغەمبەرى خۇداﷻ بانگەوازی بەشدارى كردنى ئەو جەنگەى دا بە گوئى مۇسلماناندا، لە دلى خۇمدا وتم: بەيانى دەچم بۆ بازارو ھەموو پىداوېستىھەكانم دىكرم و پاشان پىيان دىگەمەو ھەو پەيوەندىيان پىو ھەمەم.

بەيانى چووم بۆ بازارو گەرامەو ھەو بۆ مائەو ھەو بە ھەمان شىو ھەمەم: بەيانى دەرۆم و پىيان دىگەم.. بەم شىو ھەمەم، چەند رۆژىك تىپەرى و لە جەنگەكە دواكەو ھەمەم.. بە شارى مەدىنەدا دىگەرام، جگە لە كەسانىكى دووروو، يان كەسانىك، كە خۇداى گەورە مۆلەتى دابوون، كەسىكى ترم نەمەبىنى.

بەلى.. كەعبەﷻ دواكەوت و پىغەمبەرى خۇداﷻ، خۇبى و سى ھەزار مۇسلمان بە رىگەو ھەو بوون، ھەتا گەيشتنە تەبوو.. پىغەمبەرى خۇداﷻ سەپرى رۇخسارى ھاو ھەلەنى كرد، يەككە لە ھاو ھەلە چاكەكانى، كە بەشدارى لە پەيمانى ھەفەبەشدا كرد بوو، ديار نەبوو، ھەر بۆيە ھەرمووى: كوا كەعبى كورى مالك، ياخود كەعبى كورى مالك چى بەسەرھاتوو ھەو چى كردوو؟ پياوئىك وەلامى داپەو ھەو وتى: بە ھۆى باخو باخات و شوپىن و جىگەى خۇش و خىزانەكانى ھەو دواكەوت.

مەغازى كورى جەبەلىشﷻ دەرەمۆيت: بە راستى قەسەمەكى خراپت كرد، ئەى پىغەمبەرى خۇداﷻ، سوپىد بە خۇدا جگە لە چاكە ھىچى ترمەن لە كەعب نەبىنىو ھەو.. پىغەمبەرى خۇداﷻ پىدەنگ بوو.

كەعبەﷻ دەرەمۆيت: كاتىك جەنگەكە كۆتايى ھات و پىغەمبەرى خۇداﷻ ھاو ھەلەنى گەرانەو ھەو بۆ شارى مەدىنە، بىرم دىكرەو ھەو چۆن لە رقى پىغەمبەرى خۇداﷻ خۇم رزگار بىكەم، پاشان ھاتمە سەر ئەو ھەو بە راستگوئى نەبىت، بە ھىچ شتىك لەم رەوداو ھەو رزگار نابم.

بەلى.. پىغەمبەرى خۇداﷻ گەيشتەو ھەو شارى مەدىنەو سەرھەتاش چوو بۆ مزگەوتە پىرۆزەكەى و دوو ركات نوپىزى ئەنجامدا، پاشان لەگەل خەلكەكە دانىشت، پاشان ئەوانەى لە جەنگەكە دواكەوت بوون، ھاتن و ھەرىكەيان بىانووى خۇى دىھىناپەو ھەو، كە ژمارمىيان لە ھەشتا كەس زياتر بوو.. پىغەمبەرى خۇداﷻ پاساوو بىانووى ئاشكرەى ھەموو پانى و مەرگرت و داواى لىخۇشبوونىشى لە پەرورەدگار بۆ كردن و نەئىنى پاساوو بىانوو ھەو ھەمەم گەرانەو ھەو بۆ لاى پەرورەدگار.

پاشان كەعبى كورى مالكﷻ ھات، كاتىك سلاوى كرد، پىغەمبەر خۇداﷻ بە توورمىيەو ھەو زەردەخەنەمەكى بۆ كرد.. كەعب بەرمو لاى پىغەمبەرى خۇداﷻ رۆيشت و

لە بەردەمىدا دانيشت.. كاتىك دانيشت، پېغەمبەرى خۇدا ﷺ پىنى قەرموو: بۆچى دواكەوتىت؟ ئايا ولاخت نەكرى، بۇ ئەۋەدى بەشدارى جەنگەكە بىكەيت؟

كەعب لە ۋەلامدا دەفەرمۇيت، ئەى پېغەمبەرى خۇدا ﷺ سۆيىند بە خۇدا، ئەگەر لە دونىادا لە لاي ھەر كەسىكى تر جگە لە تۆ دابنىشتمايە، دەمتوانى بە پاساۋو بىيانوو، خۇم لە توۋرەدى پزگار بىكەم و چەندو چوۋنى لەگەل بىكەم، بەلام بە دىنبايەۋە دەزانىت، ئەگەر ئەمرو درۆت لەگەل بىكەم و بە ھۆى درۆۋە رازىت بىكەم و لىم رازى بىت، ئەۋا پەرومردگار لىم توۋرە دەبىت، ئەگەر بە راستىشت لەگەل بىدویم، ئەۋا ھىوام وايە پەرومردگار لىم بىبورىت و لىم رازى بىت.. ئەى پېغەمبەرى خۇدا ﷺ سۆيىند بە خۇدا ھىچ ھۆكارىك نىيە، كە بىيانوۋى پىن بەيىنمەۋە.. سۆيىند بە خۇدا ھىچ كاتىك وىكو ئەۋ كاتە بەھىزو ھەبوو نەبووم، كە لەۋ جەنگەۋ لە تۆ دواكەۋىتەم..

پاشان كەعب ﷺ بىدىنگ دەبىت، پېغەمبەرى خۇدا ﷺ روو دەكاتە ھاۋەلانى و دەفەرمۇيت، ئەمىيان بە راستى قەسى بۆ كىردن، دى ھەستە، ھەتا پەرومردگار بىريارى خۆى دەدات.. كەعب ھەستاۋ قاچەكانى بە دواى خۆيدا پەلكىش دەكرد..

بەلى.. بە غەمبارى لە مزگەۋت ھاتە دەردەمۇ نەيدەزانی پەرومردگار چ بىريارىك دەدات.. كاتىك ھۆزمەكى بەمەيان زانى، ھەندىك لە پىاۋە نىزىكەكانى، شوپىنى كەۋتن و دەستىيان كىرد بە سەرزەنشت كىردنى و پىان ۋت: سۆيىند بە خۇدا، ۋا ھەست دەكەين لەمەۋ پىش تۆ ھىچ گوناھ و تاۋانىكت ئەنجام نەدەبىت، تۆ پىاۋىكى شارەزاۋ شاعىرو رەۋان بىرى، نەدەمتوانى وىكو دواكەۋتوۋەكانى تر، لە بەردەم پېغەمبەرى خۇدا ﷺ بىيانوۋىيەك بىنىتەۋەۋ خۆت پزگار بىكەيت؟ بىيانوۋىيەك باس بىكردايە، ھەتا پېغەمبەرى خۇدا ﷺ لىت رازى دەبوو، پاشان پەشىمانىت دەربىر پىاۋە داۋاى لىخۇشبوۋنت لە خۇدا بىكردايە، خۇداش لىت خۇش دەبوۋا!

كەعب ﷺ دەفەرمۇيت: ئەۋەندە سەرزەنشتىيان كىردم، ھەتا ۋام لىھات خەرىك بوو بىگەرپمەۋەۋ خۇم بە درۆ بىخەمەۋەۋ بىيانوۋىيەك دروست بىكەم، پاشان پىم ۋتن: ئايا كەسى تر ھەيە ۋەك من ۋابىت؟

ۋتىان: بەلى.. مورارەى كۆرى رەبىعو ھىلالى كۆرى ئومەيەيەش ھەن.. ئەۋ دوو پىاۋە، دوو ھاۋەلى بەرپز بوون و پەكىكىش بوون لە بەشداربوۋانى جەنگى بەدر.. پاشان ۋتم: سۆيىند بە خۇدا ناگەرپمەۋەۋ خۇش بە درۆ ناخەمەۋە..

كەعب ﷺ بە دىشكاۋى و غەمبارىيەۋە، گەرايەۋە بۆ مالاۋە.. زۆرى پىنەچوۋ، پېغەمبەرى

خوداﷻ قەرمانى دا، كەس قەسە لەگەل كەعب و دوو ھاۋەلەكەيدا نەكات و نەپان دۈنئەت..
 كەعبﷻ دىمقەرمۇيت؛ واما ن لىھات، خەلكى لىمان دوور دىمكەۋتەنەۋەو لەگەلماندا
 گۆرانكارىيان بە سەردا ھات و لىمان دوورە پەرىز بوون.. دىچووم بۇ بازارو تەنھا كەسك
 قەسە لەگەل نەدەكردم، ۋەك ئەۋەى نەپان ناسىبىتەم.. دوو ھاۋەلەكەشم، كە ھەمان
 كىشەى منيان ھەبوو، لە مائەكانىياندا، ھەر خەرىكى گریان بوون و شەۋو رۆژ ھەر
 دىمگریان و سەرىيان لە سەر ئەرنۇكانىيان بەرز نەدەكردمۇ، بەلام من لەبەر ئەۋەى گەنج
 بووم، دىمردەچووم بۇ بازارو لەگەل مۇسلماناندا نامادەى نوپۇزىمەكانى مزگەوت دىبووم،
 لەگەل ئەۋەشدا ھىچ كەسك قەسە لەگەل نەدەكردم..

كاتىك دىچووم بۇ مزگەوت و سلاوم لە پىغەمبەرى خوداﷻ دىمكرد، لە دلى
 خۇمدا دىمەۋت؛ ئايا دىبىت ۋەلامى سلاۋەكەمبىداتەۋە؟ دىبىت پىغەمبەرى خوداﷻ
 لىۋە پىرۇزمەكانى جولاند بىت، يان نا؟! پاشان لە نىزىكى پىغەمبەرى خوداﷻ نوپۇز
 دىمكردو بە تىلەى چاۋ سەپىرەم دىمكرد، كاتىكىش نوپۇز تەۋاۋ دىبوو، رووم تىدەكرد، بەلام
 پىغەمبەرى خوداﷻ پىشتى تىدەكردم و رووى لى ۋەردەگىرام..

رۆژمەكان تىپەرىن و نازارەكان، نازارى ترىيان بە دۋاى خۇياندا دىمەينا.. غەم و خەفەت
 بالى بە سەر پىاۋىكدا كىشا بوو، كە گەۋرەۋە بەرپىزى ھۆزمەكەى بوو.. شاعىرىكى زور لىھاتوۋ
 بوو.. لە لای كاربەدەست و پادشاكان ناسراۋ بوو.. ھۇنراۋەكانى ئەۋەندە بە ناۋبانگ
 بوون، ھەر كەسك بەر گوپى بىكەۋتايە، ئاۋاتى بە بىننىنى خاۋەنەكەى دىخواست..

كەعبﷻ ھەرچەندە لە شارى مەدىنەۋە لە ناۋ كەس و كارمەكەيدا بوو، بەلام ھىچ كەسك
 قەسە لەگەل نەدەكرد، تەننەت كەس سەپىرىشى نەدەكرد، نامۇپى و نارەھەتى و غەم و
 نازارەكان لە پەرمەندەندا بوون، كەچى تافىكرەنەۋەۋە بەلاپەكى تر، رووى لە كەعبﷻ
 كرد.. ئەمەش لە كاتىكدا بوو، لە بازاردا دىسوراپەۋەۋە پىاۋىكى گاۋرى خەلكى شامىش
 ھاۋارى دىمكردو دىۋوت؛ كى كەعبى كورى مالكم نىشان دىدات؟ خەلكىش نامازمىيان بۇ
 كەعب كردو نىشانىياندا، كابرا ھات و نامەپەكى لە پادشاى غەسانەۋە بۇ ھىنا بوو..

سەپىرە!! نامە لە پادشاى غەسانەۋە!!

بەلى.. لەبەر ئەۋەى دىنگەۋباسى ئەم رووداۋەى كەعب گەشتەۋەۋە شام و پادشاى

گرنگى بەم رووداۋە دابوو..

دىبىت ئەم پادشاىە چى بوۋىت و داۋاى چى لە كەعب بىكات؟! كەعبﷻ نامەكەى
 كىرمۇۋە تىايدا نوسرا بوو؛ ئەى كەعبى كورى مالكم، پىم گەشتەۋەۋە كە ھاۋەلەت

ھەلسۈكەۋتى زېرو ناخۇشت لەگەل دىمكات و دوورى خستووېتەتەۋە.. تۆ كەسېك نىت،
شاھەنى سوكاپەتى پېكردن بېت، پەيۋەندىمان پېۋە بىكە و چاۋمېرېت دىمكەين..
كاتېك كەعبى ﷺ نامەكەى خويىندەۋە، ھەرموۋى، بېباۋەران چاۋيان تېپىرېۋوم و
تەماعيان تېكردوم، ئەمەش بەلاۋ نارەھەتتەكى ترەل! پاشان بە خېرايى نامەكەى
خستە تەنۋورمەۋ سوتاندى و بە ھىچ شېۋمىيەك ناۋرى بە لاي بەلېن و پەيمانەكانى
پادشاى غەساندا نەداپەۋەۋ پىشتگۈپى خست..

بەلې.. دىرگاي كۆشك و تەلارى پادشاكانى بە روۋدا ناۋەلا كرا.. داۋاي مېۋاندارى و
ھاۋەلېيان لېكرد.. لە كاتېكدا خەلكانى شارى مەدىنە روۋيان لى وىردەگېراۋ وەلامى
سلاۋمەكەشيان نەدەداپەۋە.. پىرسىارى لېدەكردن و گوپى لە وەلاميان نەدەمېۋ..
پىروخسارمەكان ھەموۋ توۋرەمېيان پېۋە ديار بوۋ.. بەلام لاي نەكرەۋە بە لاي بەلېن و
خۇشپەكانى بېباۋەراندا.. شەپتانى نەفرىن لېكراۋېش، نەپتۋانى ختۋوكەى دلە
پاكەكەى بدات و بېكات بە بىندەى ھەۋاۋ نارمىۋوۋەكانى.. بەلې.. نامەكەى ھىرېداپە ناۋ
تەنۋورو سوتاندى!!

ئازار و تافىكرەنەۋەكان.. غەم و نارەھەتتەكان.. نامۇپى و دوۋرەپەرىزى خەلكى،
ھەتا دەھات زياتر دىمېۋون.. مانگېك بە سەر ئەم روۋداۋەدا تېپەرى، كەعبىش ﷺ بەم
ھەموۋ نارەھەتى و ئازارمەۋ ژيانى دىگوزمەراندا.. لە ھەموۋ لايەكەۋە غەم كەمارۋى
دېۋوۋ.. سىروش و نىگاي پەرومىرەگار، ھىچ بىرپارىكى نەدېۋوۋ.. پېغەمبەرى خوداش ﷺ
ھىچ كارېكى ئەنجام نەدا.. كاتېك پۇژمەكان بوۋن بە چل پۇژ، پېغەمبەرى خوداش ﷺ
پىاۋېكى نارد بۇ لاي كەعب، پىاۋمەكە لە دىرگاي داۋ كەعبىش ﷺ ھاتە دىرەۋە.. بەلكو
مىژدەپەكى خۇشى ھېنا بېت!!

پىاۋمەكە بە كەعبى ۋت: پېغەمبەرى خوداش ﷺ ھەرمەنت پېدەكات، لە ھاۋسەرمەكتە
دوۋر بىكەۋېتەۋە.. كەعبى ﷺ دەلېت: تەلاھى بدەم! پىاۋمەكە دەلېت: نەخېر، بەلام
نېزىكى مەكەۋمەۋە.. كەعبى ﷺ دەچېتە ژۋورمەۋ بە ھاۋسەرمەكەى دەلېت: بىچۆرەۋە
بۇ مالى باۋكت، ھەتا پەرومىرەگار بىرپارى خۇى دەدات.. پېغەمبەرى خوداش ﷺ ھەمان
ھەرمەنى بە دوۋ ھاۋەلەكەى كەعب راگەياندا..

ھاۋسەرى ھىلالى كورى ئومەپپە، دېت بۇ لاي پېغەمبەرى خوداش ﷺ و دەلېت: ئەى
پېغەمبەرى خوداش ﷺ ھىلالى مىردم، پىاۋېكى بە سالاچۋى پىرى لاۋازە، ئاپا مۇلەتمە
دەدەپەتى، خىزمەتى بىكەم؟

پېغەمبەرى خۇداش ﷺ دىققەت مويت: بەلى، بەلام با نىزىكت نەكەوئىت..

ئافرىتەكەش دەلىت، ئەي پېغەمبەرى خۇداش ﷺ سويند بە خۇدا بەردەوامو بە شەوو
رۇژ خەرىكى گريانەو هيچ جولەو ئارەزوويەكى تىدا نىە..

رۇژانىكى نازەحتە و گران بە سەر كەعبە ﷻ تىپەرى، ھەتا وای لىھات بە خۇيدا
دەچوومو لە باومرو ئىمانەكەى ورد دەبوو! لەگەل مۇسلماناندا ھسە دىكات، بەلام
ئەوان هيچ وەلامىكى نادەنەو! سلاو لە پېغەمبەر خۇداش ﷺ دىكات، بەلام گوى بىستى
وەلامەكەى نىە! ئەي بۇ گوى بىچىتو سەرى خۇى بۇ گوى ھەلبىگىت؟! ئەي راوپۇژو
پەرسو را بە كى بىكات!؟

كەعبە ﷻ دىققەت مويت: كاتىك ئەم بارودۇخە درىژمى كىشا، چووم بۇ لای
ئەبوھەتادەى نامۇزام.. ئەم نامۇزايەم، خۇشەويستىن كەسم بوو.. كاتىك چووم بۇ
لاى، لە ناو رەزو باخەكەيدا بوو، بە سەر دىوارى باخەكەدا سەرکەوتەم و چوومە ناو
باخەكەو و سلاوم لىكرد، سويند بە خۇدا وەلامى سلاومەكەى نەدامەو!؟

وتم: ئەبو ھەتادە، ئايا نازانى كە من، خۇداو پېغەمبەرەكەىم خۇش دەوئىت!؟
بىدەنگ بوو، هيچ وەلامىكى نەدامەو.. دوبارە وتم: ئايا من، خۇداو پېغەمبەرەكەىم
خۇشناوئىت!؟ دوبارە بىدەنگ بوو.. بۇ جارى سىيەم وتم: ئەي ئەبو ھەتادە، سويند
دەدەم بە خۇدا، ئايا نازانى من، خۇداو پېغەمبەرەكەىم خۇش دەوئىت!؟

ئەمجارەيان وەلامى دامەومو وتى: خۇداو پېغەمبەرەكەى دىزان.. كاتىك كەعبە ﷻ
ئەم وەلامەى لە نامۇزاو خۇشەويستىن كەسى بىست، كە نازانىت، ئايا ئىماندارە، يان نا!؟
چاومكانى پەر بوون لە فرمىسك و ئەو زىاتر خۇى بۇ نەگىراو گەراپەو و بۇ مالمەو..

بەلى.. بە تەنھا لە مالمەو دانىشت و چاومكانى بە جوار دىوارى مالمەكەيدا دىگىرا..
ھاوسەرەكەى لەوى نەبوو، ھەتا كەمىك پىكەو دابنىشن و رازو نىازىك بىكەن.. خەزو
كەس و كارەكانىشى ھەموو لىى دوورن و سەردانى ناكەن.. بە هيچ جۇرىك تەنھا
ھسەپەكىشى لەگەل ناكەن.. وا پەنجا شەوو خەلكى وەلامى سلاومەكەى نادەنەو و
نايدوئىن.. بەلام لە شەوى پەنجاپەمىندا و لە سى يەكى كۇتا شەودا، لىخۇشبوونى
پەروەردگار بۇ كەعبە و دوو ھاوئەكەى دابەزى..

ئوم سەلەمەى دايكى ئىمانداران (خۇداى لى رازى بىت) ھەرمووى: ئەي پېغەمبەرى
خۇدا، ئايا مۇژدە بە كەعبى كورى مالك نەدەين!؟

پېغەمبەرى خۇداش ﷺ دىققەت مويت: بەمشەو ھەرمبالغى دروست دەبىت و خەومان

لېناكەۋىت.. كاتىك پېغەمبەرى خۇداﷻ نۇپۇزى بەيانى بۇ مۇسلمانان ئەنجام دەدات،
لى خوشبۇونى سى ھاۋەلەكە بە مۇسلمانان رادىگەيەنيت، خەلكىش بە پەلە دەپۇن، بۇ
ئەۋەى ئەو مۇژدە خوشەيان پى رابگەيەنن..

كەعبەﷺ دەفەرمۇيت: لە سەربانى مالهەكەم خەرىكى ئەنجامدانى نۇپۇزى بەيانى
بووم، پاشان دانىشتەم زىكرو يادى پەرومردگارم دەکرد.. زۇر غەمبار بووم.. فراۋانى
زەۋىم لە لا تەسك ببوو.. ئەۋەى بە لامەۋە زۇر سەخت و گران بوو، ئەۋە بوو، بىرمۇ
پېغەمبەرى خۇداﷻ نۇپۇزىم لە سەر نەكات..

من لەم خەيالا ئەمدا بووم، كەسك بە دەنگىكى بەرز ھاۋارى دەکردو دەپوت: ئەى
كەعبى كۆرى مالك، مۇژدە بىت! يەكسەر سەرم خستە سەر زەۋى و زانىم كە لە
لايەن پەرومردگارمۇە رىزگاريم بۇ ھاۋەۋە دەروۋى لى كەردوۋەتەۋە.. پياۋىك بە سەر
ئەسپەكەيەۋە، بە خىرايى دەھات بۇ لام، بۇ ئەۋەى مۇژدەم پى بدات، بەلام پياۋىكى
تر لە سەر چىايەكەۋە بە دەنگى بەرز، مۇژدەكەى پىراگەياندەم، لەبەر ئەۋەى دەنگى
پياۋەكەى سەر چىاكە، لە ئەسپى پياۋەكەى تر خىراتر بوو..

كاتىك ئەو پياۋەى ھاۋارى بۇ كەردم مۇژدەكەى پىدام، گەيشتە لامو دوو دەستە
بەرگم ھەبوو، پىشكەشم كەرد، سۆيىند بە خۇدا لەو دوو دەستە جەلۋبەرگە زىاتەرم
نەبوو.. جەلۋبەرگىكەم لە كەسك خۇاستو بە پەلە بەرەۋە لاي پېغەمبەرى خۇداﷻ
كەۋتەمە رى.. خەلكى دەستە دەستە دەھاتنە پىشۋازيم و پىرۋزبايىان لىكەردم و پىيان
دەۋتەم: لىخوشبۇونى پەرومردگارت لى پىرۋز بىت.. پاشان چوۋمە مەزگەۋت و پېغەمبەرى
خۇداﷻ لە ناۋ ھاۋەلەنىدا دانىشتىبوو.. كاتىك بىنىمىيان، كەسيان ھەلەنەستان و نەھاتن
بۇ لام، تەنھا طلحەى كۆرى عەبىداللە نەبىت، ھەستەۋ ھات بۇ لامو باۋەشى پىداكەردم و
پىرۋزبايى لىكەردم، پاشان گەرايەۋە بۇ جىگەكەى خۇى.. سۆيىند بە خۇدا ھەرگىز ئەو
ھەلسۈكەۋتەى طلحەم لە ياد ناچىت..

بەرەۋە پىشەۋە رۇيشتەم، ھەتتا چوۋمە بەردەم پېغەمبەرى خۇداﷻ و سلاۋم لىكەرد،
رۇخسارى پىرۋزى پېغەمبەرى خۇداﷻ لە خوشىدا، ۋەكو پارچەيەك لە مانگ
دەدرموشايەۋە.. كاتىك بىنىمى، فەرمۇۋى: مۇژدەت لى بىت، ئەمەۋ لە رۇژىكدايت، لە كاتى
لە دايك بوونتەۋە تا ئىستا، بە رۇژىكى ناۋا پىر لە خىرو خوشىدا تى نەپەرۋوۋىت..
كەعبەﷺ دەفەرمۇيت، مەنىش ۋەتەم: ئەو مۇژدە خوشە لە لايەن تۆۋمىيە ئەى
پېغەمبەرى خۇدا، پان لە لايەن پەرومردگارمۇەيە؟

پیغمه مبهری خودا ﷺ فه رمووی: نه خیر.. له لایه ن په رومردگار هومیه، پاشان نایمه ته
 بیرۆزه گانی خوینده وه، که دمفه رموویت: ﴿لَقَدْ تَابَ اللَّهُ عَلَى النَّبِيِّ وَالْمُهَاجِرِينَ
 وَالْأَنْصَارِ الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ فِي سَاعَةِ الْعُسْرَةِ مِنْ بَعْدِ مَا كَادَ يَزِيغُ قُلُوبُ فَرِيقٍ
 مِنْهُمْ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ إِنَّهُ بِهِمْ رَءُوفٌ رَحِيمٌ ۝١١٧ وَعَلَى الثَّلَاثَةِ الَّذِينَ خَلَفُوا حَتَّىٰ إِذَا
 ضَاقتْ عَلَيْهِمُ الْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ وَضَاقَتْ عَلَيْهِمْ أَنْفُسُهُمْ وَظَنُّوا أَنَّهُ لَا مَلْجَأَ مِنَ اللَّهِ إِلَّا إِلَيْهِ
 ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ لِيَتُوبُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ۝١١٨﴾ التوبة. واته: (سویند به خودا
 به راستی خودا تهوبه ی قبول کرد له پیغمه مبهرو کۆچه ران و پشتیوانان، نهوای که
 شوینی پیغمه مبهرو کهوتن له کاتی سه غله تی و تهنگانه دا، دوا ی نهوای که خه ریک بوو
 دلی دهسته به کیان له خسته بجیت و (بیزاری دهر بریت)، لهوه و دوا تهوبه و په شیمانی
 نهوانیشی قبول کرد، چونکه به راستی نهو په رومردگار ه، به سۆزو میهره بانه له گه لیاندا*
 هه روه ها تهوبه ی نهو سی که سه شی و مرگرت که (له غه زای ته بووک) دوا کهوتن، دوا ی
 نهوای که زمو ی چهنده فراوانه لیان تهنگ بووه، خویشیان له خو یان بیزار بوون،
 دلنیا ش بوون که هیچ په نایه ک نیه (له خه شم و هینی خودا بیانپاریزیت) جگه لهوای
 خو یان بدهنه په نای نهو زاته، پاشان تهوبه ی لی و مرگرتن، تا تهوبه بکه ن، به راستی
 هه ر خودا تهوبه و مرگرو میهره بانه)..
 له خوشی نهو موژده خوشه و نهو لی خوشبوونه مهزنه، وتم: نهی پیغمه مبهری
 خودا ﷺ هه موو ماله که م پیشکه ش به خودا و پیغمه مبهرو که ی بیت..
 پیغمه مبهری خودا ﷺ فه رمووی: هه ندیک له سهرومت و سامانه که ت بو خوت
 بهیله روه ..

منیش وتم: نهی پیغمه مبهری خودا ﷺ به دلنیا ییه وه، په رومردگار م به هو ی
 راستگویییه وه، رزگاری کردم و لی م خوشبووه، گه رانه وه و په شیمانیه که شم نهوایه،
 هه رگیز جگه له راستگویی هیچ سه یه ک نه که م..
 به لی.. په رومردگار له که عب و دوو هاوه له که ی خوشبوو.. نهوای نیمه لی رده دا و دکو

به لگه یه ک پیویستمانه، نهوایه: کاتیک که طلحه ﷺ، که عبی بینی، هه ستاو له باوه شی
 گرت و به گه رمی بیرۆزبایی لیکرد، نه م هه لسو که وته ش، بوو به هو ی نهوای، طلحه ﷺ
 زیاتر له دلی که عبدا، جیگه ی خو ی بکاته وه و خوشه و پست بیت.. له دوا ی کۆچی دوا ی
 طلحه ﷺ و تیپه ربوونی چه ن دین سال، که عب ﷺ دمیفه رموو: سویند به خودا هه رگیز
 طلحه له یاد ناکه م..
 ۱۳۰۹

طلحە ﷺ چى كىرد، ۋا دلى كەعبى بۇ خۇي دەستەبەر كىرد؟! تەنھا ھەلسوكەۋىتىكى جوانى نەنجامدا.. دەرىخست كە كەعب ﷺ لە لاي گىرنگى و بايەخى تايبەتى ھەيە.. كاتىك كەعب خۇشحال بوو، طلحە ﷺ بەشدارى خۇشەكەي كىردو خۇشى ئەۋى بە خۇشى خۇي زانى..

گىرنگىدان بە خەلكى و بەشداربوون لە خۇشى و ناخۇشەكانيان، دەبىتە ھۇي ئەۋى لە لايان خۇشەۋىست بىت.. كاتىك تۆ سەرگەرمى تافىكىردنەۋمكانتى و نامەيەك بۇ مۇبايلەكەت دىت و تيايدا نوسراۋە: مۇژدەم پىيدە لە تافىكىردنەۋمكانتدا چۇن بوۋى؟ بىروا بىكە خەيالىم لە لاتەۋ زۇرىش لە پەرۋەردگار پاراۋمەتەۋە، كە سەرگەۋتوت بىكات.. ھاۋرىي خۇت: ابراهيم..

ئايا خۇشەۋىستىت بۇ ئەۋ ھاۋرىيەت زياتر نابىت؟! بە دىنبايەۋە زياتر دەبىت.. يان كاتىك باۋكت لە نەخۇشخانە نەخۇشەۋ تۇش بە ھۇيەۋە زۇر سەرقالىت.. ھاۋرىيەكت پەيۋەندىت پىۋە دەكات و پىت دەلىت: پىۋىستىتان بە ھىچ شتىك نىە؟! بە ھەموو شىۋمىيەك لە خىزمەتتاندەم.. تۇش سوپاسى دەكەيت و پاشان دوبارە ئىۋارە پەيۋەندىت پىۋە دەكات و دەلىت: نەخۇشەكەتان پىۋىستى بە چى ھەيە، بۇ ئەۋى بۇي بەيىنم؟ دوبارە سوپاسى دەكەيت و پىي دەلىت: جگە لە دۇعاى خىر، پىۋىستىمان بە ھىچ شتىك نىە.. ئەۋ ھاۋرىيەت زياتر لە لات خۇشەۋىست نابىت؟! بىگومان خۇشەۋىست تر دەبىت..

بەلام نەگەر ھاۋرىيەكى تىرت پەيۋەندىت پىۋە بىكات و پىت بلىت: فلا نە كەس نىمە ۋا دەرۋىن بۇ قەراغ دەريا بۇ گەشت وگوزار، لەگەلمان نايەيت؟!

لە ۋەلامدا تۇش دەلىت: بىروا بىكەن باۋكم نەخۇشەۋ ناتوانم.. ئەمىش لە باتى ئەۋى داۋاي لىبوردن بىكات و پۇزش بەيىنىتەۋە، بۇ ئەۋى ھەۋالى نەپرسىۋە، بلىت: دەزانم باۋكت نەخۇشە، بەلام ئەۋ لە نەخۇشخانەيەۋ پەرسىتارى لىيە، بۇ ئەۋى خىزمەتى بىكەن و بوۋنى تۆ لەۋى، ھىچ سوۋدىكى پى ناگەيەنىت، ۋەرە با بىرۋىن، خۇشى بىيىنەۋ مەلە بىكە.. ئەم قسانەشى بە شىۋازىكى پىكەنىناۋى و گالتەنامىزۋە كىرد، ۋەك ئەۋى نەخۇشى باۋكت، ھىچ گىرنگىەكى نەبىت.. ئايا بۇچوۋنت بەرامبەر ئەۋ كەسە چۇن دەبىت؟! بە دىنبايەۋە رىزو خۇشەۋىستى ئەۋ كەسە لە لات كەم دەكات، لەبەر ئەۋى غەم و سەرقالىيەكانى تۆي بە كىشەي خۇي نەزانى..

جارىكىان توۋشى ھەلۋىست و ھالەتىكى زۇر ناخۇش بووم.. ھالەتەكەش بەم شىۋمىيە بوو: بۇ گەشتىكى چەند رۇژە چووم بۇ شارى جەددەۋ زۇرىش سەرقال بووم.. كاتىك

لەۋى بووم، لە لايمىن سەۋدى بىرەمەۋە نامەيەك بۇ مۇبايلەكەم ھاتىبوو، تىايدا نوسى بووى فلانە ئامۇزامان لە ئەلمانىا كۆچى دوايى كىدوۋە. پەيۋىندىم بە براكەمەۋە كىدو ھەۋالى پىدام، فلانە ئامۇزامان، كە پىاۋىكى بە سالاچوو بوو، دوو رۆژ لەمەۋبەر بۇ چارسەرى دلى چوۋبوو بۇ ئەلمانىاۋ لە كاتى نەشتەرگەرىدا كۆچى دوايى كىدوۋەۋ بەم زوۋانەش تەرمەكەى دەھىننەۋە بۇ فرۇكەخانەى رىياز. منىش لە پەرومردگار بۆى پارامەۋەۋ پاشان كۆتايىمان بە پەيۋىندىيەكەمان ھىنا.

دواى دوو رۆژ كۆتايىم بە كارەكانىم ھىناۋ چووم بەرەۋ فرۇكەخانەۋ چاۋمىرى پەرزىۋونەۋەى فرۇكەم دىكىد، بۇ ئەۋەى بەرەۋ رىياز بىكەۋمە رى. لەم كاتەدا ھەندىك گەنجىم بىنى، ناسىمىيان ۋ ھاتن بۇ لام ۋ چاكى ۋ چۆنىيان لەگەل كىد. ئەۋ گەنجانە بە شىۋازىكى سەيرو جۇراۋجۇر سەرو قىزىان چاكىد بوو، منىش لە خۇشەۋىستىدا قسەى خۇش ۋ گالتەم لەگەل دىكىد ۋ باسى سەرو قىزىانم دىكىد. بە ھۆى پەيۋىندىيەكى تەلەفۇنىيەۋە كەمىك سەرقال بووم، كاتىك پەيۋىندىيەكەم كۆتايى ھات، گەنجىك كە پانتۇل ۋ كراسىكى لەبەردا بوو، بىنىمى ۋ ھات بۇ لام ۋ بە گەرمى چاكى ۋ چۆنى لەگەل كىد. منىش سلاۋم لىكىد ۋ بە گالتەۋە پىم ۋت، ئەۋ ھىت ۋ قۇزى ۋ جوانىيە چىيە؟ دەلىى تازە زاۋاى!!

ئەم قسانەۋ ھەندىك قسەى تىرى لەم جۇرەم لەگەل كىد. گەنجەكە كەمىك بىدىنگ بوو، پاشان ۋتى: نامناسى؟! من فلانە كەسەم، ئىستا لەگەل تەرمى باۋكىدا لە ئەلمانىا ھاتوۋمەتەۋەۋ دەمەۋىت لە نىكىتىن گەشتى فرۇكەدا بەرەۋ رىياز بىچم. لە راستىدا ۋەكو ئەۋەۋ ۋابوو بەرمىلىك ئاۋى سارد بىكەن بە سەرمىدا!! زۇر شەرمەزارو نازەھەت بووم. باۋكى مىدوۋەۋ تەرمەكەى ۋا لە فرۇكەدايەۋ منىش بەم شىۋمىيە گالتەم لەگەل كىد پىدەكەنىم!! بە راستى شىكى سەير بوۋا! كەمىك بىدىنگ بووم ۋ پاشان ۋتەم: بە داخەۋە، بىروا بىكە ئاگادارى بارودۇخت نەبووم، چەند زۇڭىكىشە لىرە چاۋمىرىم، خۇدا لە باۋكت خۇش بىت ۋ پاداشتى ئىۋش بىداتەۋە.

لە راستىشدا من گوناھبار نەبووم، كە ناگام لە بارودۇختى ئەۋ گەنجە نەبوو. لە رىياندا كەمىك نەبىت، نەم بىنى بوو، كاتىكىش كە بىنى بووم، بە پانتۇل ۋ كراسەۋە نەمبىنى بوو. لە جەدەش كاتىك بەۋ جىۋبەرگەۋەۋ لە ناۋ ئەۋ ھەربالغىيەدا ھات بۇ لام، بە خەيالىدا نەدەھات كە ئەۋە فلانە كەس بىت. كەۋاتە كاتىك كە دەتەۋىت گىنگى بە خەلىكى بىدىت، دىبىت غەم ۋ ناخۇشىيەكانىيان، بە غەم ۋ ناخۇشى خۇت

بزانىت و ھەردەم خىرو خۇشيت بۆيان بوويت..

ھەر لەم روانگەمەو، ھەندىك كۆمپانىي پېشكەوتوو دەبىنيت، كە بەرپومبەراپەتەكەيان ھەمە، بۇ پەيوەندىيە گشتەكان، كە كارەكانى برىتە لە ناردنى نامەى پىرۆزبايى و پېشكەش كردنى ديارى لە بۆنەكاندا.. بەم شىوەمەش ئەو كۆمپانىيە لە لاى خەلكى خۇشەويست دەبىت و ژمارەى نەندامەكانى زۆرتەر دەبن..

كاتىك كەسىك دىتە شوپىنىكى قەرمبالغەومو شوپىنىكى چۆل نابىنيت، بۇ ئەوەى دابنىشيت، تۆش لە تەنىشت خۆتەو جىگەپەكى بۇ دەكەيتەو بەنگى دەكەيت و پىي دەلنيت: فلانە كەس قەرموو وەرە لىرە دابنىشە.. دلنابە ھەست بەو دەكات كە تۆ باپەخت پىداو و ئەوساش خۇشى دەويت..

پىغەمبەرى خودا ﷺ زۆر گرنگى بە خەلكى و بە موسلمانان دەدا، ھەر وەك پىشتەر باسما كەرد، چۆن وازى لە وتارى ھەينى ھىناو لە سەر دوانگەكەى ھاتە خوارمەو، بۇ ئەوەى نامۆزگارى كەسىك بكات، لەبەر ئەوەى ئەگەر پىشتگوپى بخستايە، لەوانەيە ھەتا مردن لە سەر ئەو نەزانيەى بىماياتەو لە ناينەكەى شارمزا نەبووايە..

ھەرودەھا كاتىك پىغەمبەرى خودا ﷺ تەوقەى لەگەل كەسىكدا بىكردايە، ھەتا ئەو كەسە دەستى پىغەمبەرى خودا ﷺ بەرنەدايە، پىغەمبەرى خودا ﷺ دەستى بەرنەدەدا.. كاتىكىش قەسە لەگەل كەسىكدا بىكردايە، بە تەواوى پرووى تىدەكردو زۆر بە وردى گوپى لىدەگرت و بىدەنگ دەبوو..

ئەزمۇون..

كاتىك خەلكى ھەست بەو دەكەن، كە نرخيان بۇ دادەنيتو گرنگيان پىدەدەيت، خۇشيان دەويتو دل و دەروونيان بە دەست دەھىنيت..

با ھەست بىكەن، خېرو خۇشى ئەوانت دەۋىت..

ھەر چەندە دىل و دىروونت پىر بىت لە خۇشەۋىستى.. ھەر چەندە لە ھەلسۈكەۋوت و بەكارھىنانى شارمىزايىيەكانتدا، زياتىر راستگۇ بىت.. ھەر چەندە خەلگى زياتىر ھەست بەۋە بىكەن، كە تۇ ئەوانت خۇش دەۋىت و خېرو خۇشىت بۇيان دەۋىت.. ئەۋا زياتىر لە لاي خەلگى خۇشەۋىست تر دەۋىت و دىل و دىروونىيان داگىر دەكەيت..

پىزىشكىكى ئافرىت ھەۋو، بەردەۋام عىادەكەى پىر بوو لە نەخۇش.. نەخۇشەكان ھەزىيان دەكرد، بۇ چارمەرى نەخۇشەكانىيان سەردانى بىكەن و ھەردەم پىزىشكە ئافرىتەكەيان بە دۇست و ھاورپىيەكى خۇيان دەزانى.. ھەموۋنەمانەش بە ھۇى بەكارھىنانى چەندان ھۇكارو شارمىزايىيەۋە بوو، كە پىزىشكەكە تۋانى بوۋى بە ھۇيانەۋە دىل و دىروونى ئەۋ نەخۇشانە، بۇ لاي خۇى رابىكىشىت..

يەككىك لەۋ ھۇكارو شارمىزايىيەكە پىزىشكەكە بەكارى دەھىنا، بىرىتى بوو لەۋەى: لەگەل سىكرىتېرمەكەيدا لە سەر ئەۋە رېككەۋتېۋون، كاتىك نەخۇشىك دەھات بۇ عىادەكە، سىكرىتېرمەكە دىربارەى ناۋى نەخۇشەكەۋە ھەندىك شتى تايىبەت، پىرسىارى لە نەخۇشەكە دەكرد، پاشان لە دۋاى پىنج خولەك، بانگى نەخۇشەكەى دەكرد، بۇ ئەۋەى بىچىتە ژوۋرەۋە بۇ لاي پىزىشكەكە.. سىكرىتېرمەكەش زانىيارىيەكانى لە شىۋەى فۇرمىكا دەدا بە پىزىشكەكە، كاتىك پىزىشكەكە زانىيارىيەكانى نەخۇشەكەى دەخۇپىندەۋە، پىرسىارو ھەۋال پىرسىنى دىربارەى نەخۇشىيەكەى و مىندالە بىچۈكەكەى و ۋەزىفەۋە كارەكەى لىدەكرد.. نەخۇشەكەش ھەستى بەۋە دەكرد، كە بە راستى ئەم پىزىشكە گىرنگى پىدەدات و خۇشى دەۋىت.. ئەۋەتا ناۋى خۇى و مىندالەكەى و جۇرى نەخۇشىيەكەى ھىشتا لەبىرماۋە، لەبەر ئەۋە نەخۇشەكە ھەز دەكات سەردانى ئەم پىزىشكە بىكاتەۋە..

ئايا بىنىت پىزىشكەكە چەند بە ناسانى دىل و دىروونى نەخۇشەكانى بە دەست ھىنا؟! دىشتۋانى زۇر بە راشكاۋانەۋە بە ئاشكرا خۇشەۋىستى خۇت، بۇ كەسانى تر دىربىرپىت، جا ئەۋ كەسانە باۋكت، يان دايكت، يان ھاۋسەرمەكت، يان مىندالەكانت، يان دراۋسىۋ ھاۋەلەكانت بن.. ھەست و سۆزى خۇت مەشارەۋە پىيان بلى: خۇشم دەۋىت، دەتۋانىت

بېنى بلىيت: تۇ لام خۇشەويست ترى، لە زۆرىك لە خەلكى.. ئەم ھەسەيەش نابىت بە درۆ، لەبەر ئەۋەدى ئەم كەسەت خۇشتر دەۋىت، لە ملىۋنەھا كەسى جولەكە.. ئايا وانىە؟! دەى كەسىكى زېرەك و شارمزاو و رىبابە..

جاريكيان چووم بۇ عومرە، لە كاتى تەۋافو سەفاو مەرودە، دۇعام بۇ ھەموو مۇسلمانان كە، كە پەرۇمردگار دامەزراو سەرگەوتووېان بىكات.. پاشان چووم بۇ ئوتىلىك، بۇ ئەۋەدى تيايدا بىمىنەۋە، كاتىك سەرم خستە سەر سەرىنەكەم، نامەيەكى مۇبايلىم نارد بۇ ھەموو ئەو ژمارانەى لە مۇبايلىكەمدا بوون، كە ژمارەيان نىزىكەى پىنج سەد ژمارە دەبوو، تيايدا نوسى بووم (ئىستا لە ئەنجامدانى عومرە تەۋاو بوومو خۇشەويستانم وە بىرھاتەۋە، كە تۇش يەككىكى لەو خۇشەويستانەو لە بىرم نەكردووى و دۇعاى خىرم بۇ كەردووى)..

بە راستى كاريگەرىيەكى زۆر زۆرى ھەبوو، ھەيان بوو بەم شىۋە ۋەللامى دامەۋەو نوسى بووى: سوپىند بە خدا كاتىك كورتە نامەكەتم خويىندەۋە، دەستم كەرد بە گريان.. سوپاست دەكەم كە منت لە ياد بوۋە.. يەككىكى تريان نوسى بووى: سوپىند بە خدا نازانم چۇن ۋەلامت بىدەمەۋە، بەلام ھەر ئەۋەندە دەئىم: خوداى گەۋرە پاداشتى بەخىرت بىداتەۋە.. كەسىكى تريان نوسى بووى: داۋاكارم خوداى پەرۇمردگار دۇعاو پارانەۋەمگانىت وەربگرىت.. سوپىند بە خدا ئىمەش ھەرگىز لە يادت ناكەين..

بە راستى ئىمە پىۋىستان بەۋە ھەيە، كە يادى خەلكى بىننەۋە، كە خۇشمان دەۋىن و سەرقالىەكانى دونيا، ئەۋانمان لەياد ناكەن.. بە ھەمان شىۋە نامەكەى پىشوو، دەتۋانى لە نىۋان بانگو قامەتدا، يان لە كۇتا كاترۇمىرى رۇژى ھەينىدا، كە دۇعاو پارانەۋەمىيان تيادا وەرگىراۋە، بە دۇستو خۇشەويستانىت بلىيت: ئىۋەم لە يادبوۋەو دۇعام بۇ كەردوون.. خۇ ئەگەر لەم كارمشتا نىەتت باش بىت، ئەۋا نابىتە ھۇى رووپامايى، بەلگو دەبىتە ھۇى زىاد كەردنى سۆزو خۇشەويستى لە نىۋان تۇو ئەۋ كەسانەدا..

لە يادەمە، جاريكيان لە خىۋەتگەيەكى ھاۋىنەدا، لە شارى تائىف و تارىكم پىشكەشى كۆمەلىك گەنج كەرد، كە چاكەو دىسۆزى لە روخسارياندا ديار بوو، تەنھا ھەندىك گەنج نەبىت، لە دەۋرى خىۋەتگەكە خەرىكى يارى و گالتەۋگەپ بوون.. وتارەكەم پىشكەش كەرد، پاشان گەنجەكان لە دەۋرم كۆبۈۋنەۋەو چاك و چۇنىيان لەگەل دەكەردم، لە نىۋانىاندا گەنجىك ھەبوو، پانتۇلىكى تەسكى لە پىدا بوو، سەرو ھۇزى بە شىۋەيەكى

سەیر چاک کرد بوو.. هاته پێشه‌وه‌و سلاوی کردو سوپاسی کردم، منیش زۆر به گەرم و گوری وەلامی سلاو و کەم دەیه‌وه‌و به توندی دەستیم گوشتی و پێم وت: روخسارت له کەسیکی بانگخواز دەچیت، گەنجه‌کەش زمرده‌خەنەیه‌کی کردو رویشت..

دوای دوو هەفته له‌پر په‌یو‌مندی‌ه‌کم پێوه کرا، کەسیک بوو دمی‌ووت: نامناسیت؟! یاشیخ من ئەو کەسەم که پیت وتم: روخسات له کەسیکی بانگخواز دەچیت، سویند به خودا به ویستی په‌رو‌م‌ر‌د‌گ‌ار دهم به بانگخواز.. پاشان باسی ئەوه‌ی بۆ کردم، له دواي ئەوه‌ی ئەو قەسەیه‌ی ئەو روژه، که پێم وت‌بوو، روخسارت له کەسیکی بانگخواز دەچیت، چ هەست و سۆزیکي بۆ دروست بووه!!

ئایا نابینیت دەربرینی هەست و سۆزو خوشه‌ویستی راسته‌قینه، چ کاریگه‌ریه‌کی هه‌یه؟! پێغه‌مبه‌ری نازیز ﷺ به ره‌وشت و ئا‌کاره ناوازه‌کانی د‌ل‌و د‌م‌روونی خه‌ل‌کی به دەست هینا..

ئیمامی ئەبوبه‌ک‌رو عومەر (خودایان لی رازی بیت) دوو هاوه‌لی گه‌وره‌و به ناوبانگ‌و به‌ریز بوون، ئەم دوو هاوه‌له له ئەنجامدانی خێرو چاکه‌دا، پێش‌بر‌کی‌یان ده‌کرد.. ئەلام زۆربه‌ی کات ئیمامی ئەبوبه‌ک‌ر ﷺ پێش ئیمامی عومەر ﷺ ده‌که‌وت.. کاتی‌ک ئیمامی عومەر ﷺ دمی‌ویست زوو به‌چیت بۆ مزگه‌وت، سه‌یری ده‌کرد ئیمامی ئەبوبه‌ک‌ر ﷺ پێش ئەم له مزگه‌وت ئاماده بووه.. کاتی‌ک دمی‌ویست هه‌زاریک تیر بکات، یان شه‌و‌نو‌ی‌ژ بکات، ده‌یبینی ئیمامی ئەبوبه‌ک‌ر ﷺ له می‌ژه ئەم کارانه‌ی ئەنجام داوه‌و پێشی که‌وت‌وو..

روژیک پێغه‌مبه‌ری خودا ﷺ داوی له موسلمانان کرد، خێرو خیرات بکه‌ن و به‌خشن، بۆ ئەوه‌ی پێویستی موسلمانان پر بکه‌نه‌وه‌و برسی و هه‌زاره‌کان تیر بن.. له‌م کاته‌دا ئیمامی عومەر ﷺ بریاریدا نیوه‌ی ماله‌که‌ی بکات به خێرو پێش‌کەشی موسلمانانی بکات، هه‌ر بۆیه له د‌ل‌ی خۆیدا وتی: ئەم‌رۆ پێش ئەبوبه‌ک‌ر ده‌ده‌مه‌وه‌و پێشی ده‌که‌وم..

ئیمامی عومەر ﷺ به نیوه‌ی ماله‌که‌یه‌وه هات بۆ خزمه‌ت پێغه‌مبه‌ری خودا ﷺ.. پێغه‌مبه‌ری خواش ﷺ ده‌یزانی ئیمامی عومەر ﷺ له‌م کاته‌دا چ پرس‌یار‌یکی بپ‌خۆشه، هه‌ر بۆیه پرس‌یاری لی‌کردو فه‌رمووی: عومەر چیت بۆ مال‌و منداله‌کان‌ت جیه‌یشت‌وو..؟

ئیمامی عومەریش ﷺ له وەلامدا فه‌رمووی: ئەه‌ی پێغه‌مبه‌ری خودا ﷺ چه‌ند‌م

هېناو، ئەومەندەم بۇ جېھېشتوون.. ئىمامى عومەر ر.ھ.ا. لە لای پېغەمبەرى ﷺ خودا ﷻ دانىشتو چاومرپى ئىمامى ئەبوبەكرى ر.ھ.ا. دىمكرد..

بەلى.. ئىمامى ئەبوبەكرى ر.ھ.ا. ھات، مال و سامانىكى زۆر گەورەى لەگەل خۇيدا هېناو لە بەردەم پېغەمبەرى ﷺ خودا ﷻ داپنا.. ئىمامى عومەر ر.ھ.ا. لە جېگەكەى خۇى ھەستاو سەپىرى بەخشىنەكانى ئىمامى ئەبوبەكرى دىمكردو گوپشى لە وتووېژى نىوان ئەوو پېغەمبەرى ﷺ گرت، كاتىك پېغەمبەرى ﷺ خودا ﷻ پىرسىارى كردو فەرمووى: ئەبوبەكر جېت بۇ مال و مەندالەكانت جېھېشتوو؟ ئىمامى ئەبوبەكرى ر.ھ.ا. لە وەلامدا فەرمووى: ئەى پېغەمبەرى ﷺ خودا ﷻ خودا پېغەمبەرەكەىم بۇ جېھېشتوون، بەلام مال و سامانەكەم ھەموو هېناو..

بەلى.. چوار يەكى يان نىوہى يان سى يەكى مالەكەى نەھىنا، بەلكو ھەمووى هېنا.. ئىمامى عومەر ر.ھ.ا. ھىچى پى نەوترا، جگە لەوہى فەرمووى: ھەرگىز ناتوانم پېش ئەبوبەكر بکەوم..

رۆژىك پېغەمبەرى ﷺ خودا ﷻ پېشنوېژى بۇ موسلمانان دىمكرد، نوېژەكەى شىومىەك لە پەلە گردنى پىوہ ديار بوو.. كاتىك نوېژەكە كۆتايى ھات، پېغەمبەرى ﷺ خودا ﷻ سەرسامىەكى بە روخسارى موسلمانانەوہ بىنى، بۆيە پىرسىارى كردو فەرمووى: وادەزانم سەرسامىەكتان پىوہ ديار بىت، لەوہى كە نوېژەكەم كورت كىردەومو دىرېژەم پېنەدا.. ھاوہلان فەرموويان: بەلى، ئەى پېغەمبەرى ﷺ خودا ﷻ.

پېغەمبەرى ﷺ خودا ﷻ فەرمووى: كاتىك گويم لە گىرمانى مەندالىك بوو، بەزمىيم بە دايكىدا ھاتەومو نوېژەكەم كورت كىردەومو..

نايا بىنيت پېغەمبەرى ﷺ خودا ﷻ چۆن خۆشەويستى خەلكى بە دەست دەھىنيت؟! نايا بىنيت ئىمامى ئەبوبەكرى ر.ھ.ا. و ئىمامى عومەر ر.ھ.ا. بە ھۆى داوايەكى پېغەمبەرى ﷺ خودا ﷻ چۆن مال و سەرۋەتو سامانەكەيان پېشكەشى موسلمانان كىرد؟!

تۆبى قىلما نىت..

ھەستو سۆزى پىشان بىدەم بە راشكاوانە بلى: خۆشم دەۋىتو خۆشچالەم بە دىدارتو تۆ كەسىكى زۆر بە نرخى لە لام.

ناۋەكان لەبەر بىكە..

لەبەرگىردى ناۋى خەلىكى، شىۋازىكە لە گىرنگى پىدانىيان.. چەند جوانە، كاتىك لە شۆيىنىكى
 ۋەك بانك، يان فرۆكە، يان مىۋاندارىيەكى گىشتىدا، بە كەسىك دىگەيت ۋە سەرەتاي پەكتىر ناسىنىك
 لە نىۋانتاندا دروست دىبىت، پاشان دۋاى مامۇيەك لە شۆيىنىكى تردا دىبىنىتەۋە سلاۋى
 لىدىمكەيت ۋە پىي دەلىيت: سلاۋى لى بىت فلانە كەس.. بىگومان خۇشەۋىستىت لە دلىدا چەكەرە
 دىكات، لەبەر ئەۋەدى بە ناۋەكەى خۇيەۋە سلاۋى لىكىرد..

كاتىك لەگەل كەسىكدا بە يەك دىگەيت ۋە بە ناۋەكەى خۇيەۋە بانكى دىكەيت، ئەۋ كەسە
 ھەست بەۋە دىكات، كە گىرنگىت پىداۋەمۇ لە يانت نەكىردۋە.. جىاۋازى بىكە لە نىۋان ئەۋ
 مامۇستايەكى كە ناۋى قوتابىيەكانى لەبەر دىكات، لەگەل ئەۋ مامۇستايەكى كە گىرنگى بە ناۋى
 قوتابىيەكانى نادات ۋە لەبەريان ناكات.. كاتىك مامۇستايەك بە ناۋى خۇيەۋە بانكى قوتابىيەكەى
 دىكات ۋە دەلىت: نادى فلان ھەستە، زۆر جىاۋازە لەۋەدى كە تەنھا بلىت: ئا دەى ھەستە..

لە ۋەلامدانەۋەدى مۇبايل ۋە تەلەفۇنىشدا، ئەۋ كەسەى كە پەيۋەندى پىۋە دىكەيت، پىت
 خۇشە بە ئەلو يان بە بەلى ۋەلام بداتەۋە، يان ناۋىت بەيىت ۋە بلىت: سلاۋى محمد..؟! بىگومان
 كاتىك ناۋىت دىبىنىت، بىش گۈيت، دلت دىبىستىت..

زۆر جار كاتىك لە ۋانە ۋەتەۋە تەۋاۋ دىبىم، زۆرىك لە قوتابىيەكانىم قەربالىقى دروست
 دىكەن ۋە تەۋەۋ سلاۋىم لىدىمكەن.. مەنىش زۆر گىرنگى بە ناۋەكانىيان دىدەم ۋە پىيان دەلىم: ناۋى
 بەرپىزت؟ خۇدا پارپىزاۋىت بىكات، بەرپىزت..؟ پەرسىيى ناۋى ھەمۋەيانم دىكىرد، بۇ ئەۋەدى بىزانىت
 كە گىرنگى پىدىدەم، ئەۋانىش بە ۋەۋەكى خۇشەۋە ۋەلامىيان دىدەمەۋە دىبان ۋە: بىراى خۇت
 زىاد.. كورى خۇت ياسر..

لە يادەمە رۆژىك لە دۋاى چاكى ۋە جۋى، قوتابىيەكانىم رۆيشتن، پاشان پەكىكىيان بە ھۋى
 پەرسىيىكەۋە گەپايەۋە، كاتىك گەپشە لام، پەكسەر ۋەتم: سلاۋى خالدى.. رۋخسارى گەشايەۋە
 ۋەتى: ماشاءالله، چۈن ناۋىم دىزانىت؟!

ھەر بۇيە خەلىكى بە شىۋەيەكى گىشتى، ھەمۋە ھەز دىكەن بە ناۋى خۇيانەۋە بانگ بىكىرن..
 ئاشكەرايە ئەۋ كەسانەى لە بۋارى سەربازىدا كار دىكەن، زۆر جار ناۋىيان لە سەر پارچە كانزايەك
 دىنوسرىت ۋە لە سەر سىنگىيان ھەلدەۋاسرىت.. جارپىكىيان لە سەربازگەكاندا ۋەتارىكم پىشكەش

کرد.. لە دواى وتارمگە، كەسانىكى زۆر ھاتن بۆ ئەوھى سلاو چاك و چۆنىم لەگەل بگەن، بەلام كەسك لىم نزيك دەبوو شەرمى دەگردو دوور دەگەوتەو.. ئاورم بۆ دايەوھو سەپىرى ناومگەيم کرد، كە بە سەر سنگیەوھو بوو، پاشان دەستم بۆ درېژ کردو بە ناومگەى خۆیەوھو بانگم کردو سلاوم لیکرد.. روخسارى گۆراو سەرسام بوو.. زمردهخەنە كەوتە سەر لیوی و دەستی درېژ کردو وتی: ھا!! چۆن ناومگەمت زانی؟

منیش وتم: بڕام.. ئەو كەسانەى خۆشمان دەوین، پێویستە ناومگانیشیان بزانی.. ئەم قسانە كارىگەرییەكى زۆریان لە سەر دروست کرد..

زۆریك لە خەلكى ھەز دەكەن ناوی كەسانىكى زۆر لەبەر بگەن.. ھۆكارمگانی لە بیر چوونەوھى ناومگانیش، یان نەتوانینی لەبەرکردنیان زۆرن، لەوانەش: گرنكى نەدان بە كەسانی بەرامبەر، لە كاتى پەكتر بێنیدا.. ھەروھە سەرھال بوون، ئە كاتى پەكتر ناسیندا، یان گوی نەدان بە ناوی كەسى بەرامبەر.. ھەروھە بۆچوونی جیاواز دەربارەى كەسى بەرامبەر، وەك ئەوھى باومرپت وا بێت، جارێكى تر ئەو كەسە نابینیتەوھو بە خۆت بلیت: ئیتەر چ پێویستە ناومگەى لەبەر بكەم؟ یان كەسى بەرامبەر كەسكى ئاسایى بێت و گرنكى پێنەدەیت و باومرپت وا بێت، ھەرگیز كارێكت پێى نابیت، ھەتا ناومگەى لەبەر بكەیت..

چارەسەرىش بۆ لەبەر نەچوونەوھى ناومگان، بە چەند رێگەپەك دەبیت، لەوانە: گرنكى زۆر بە ناومگان بدەیت و باومرپت وا بێت، پاش چەند خولەكى تر پرسیارت دەربارەى ئەو ناوموھ لیدەكەن.. ھەروھە كاتێك ناوی كەسى بەرامبەرت گوی لیدەبیت، ھەول بدەیت بە وردى دىقەتى شیوھو روخسارى بدەیت.. ھەروھە سەپىرى شیوازی گەشت وگۆ گردنى بكەیت و سەروشتى كەسەكە لە خەمەلتدا تۆمار بكەیت.. ھەروھە لە كاتى گەشت وگۆ كردندا، ھەول بدە چەند جارێك ناومگەى دوبارە بكەرمو، وەك ئەوھى پێى بلیت: وایە ئەحمەد..؟ گویت لیمە ئەحمەد..؟ لەگەلمداى ئەحمەد..؟ ئەم دوبارە كردنەوھى ناو، شتىكى زۆر گرنگە.. ھەر بۆیە ئەگەر لە نایەتە پیرۆزمگانی قورئان ورد بێتەو، دەبیینیت پەروەردگار لە چەندان شویندا پیغەمبەران بە ناومگانی خۆیانەوھو بانگ دەكات، بۆ نمونە: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ارْزُقُوا أَرْحَامَكُمْ هَٰذَا...﴾ (٦) ﴿قَالَ يَسُوعُ إِنَّهُ لَيْسَ مِنِّي أَحَدٌ...﴾ (٦) ﴿يَدَاوُدُ إِنَّا جَعَلْنَاكَ خَلِيفَةً فِي الْأَرْضِ...﴾ (٦) ..

بە كورتى..

بە لەبەرکردنى ناومگەو بانگ كردنم بە ناوی خۆمەو، وام لێبكە ھەست بكەم گرنكىم پێدەدەیت، بۆ ئەوھى منیش خۆشم بووئیت..

مۆز دەدەرۇ پوۋخۇش بە..

زۇرىك لەو ھەلسۈكەوت و كارانەى كە رۇژانە ئەنجاميان دەدەين، لە پېناۋى خەلكىدايە، نەك لەبەر خۇمان.. كاتىك بانگ دەكرىيت پۇ مىوانداريەك، جوانترين جل و بەرگ لەبەر دەكەيت، ئەمەش لەبەر ئەومپە كە سەرنجى خەلكى بە لای خۇتدا رابكىشيت، نەك لەبەر رازى كردن و سەرنج راكىشانى خۇت بۇ خۇت..

كاتىك خۇت نامادە دەكەيت بۇ ئەۋەى مىواندارى كەسانىك بەكەيت، زۇر ھەۋلى جوان كردنى بەرپومبەردنى مىوانداريەكە دەدەيت، ئەمەش بۇ راكىشانى سەرنجى خەلكى، نەك لەبەر خۇت، بەلگەشمان ئەومپە، ئەۋەندەى گىرنگى بە ژوورى مىوان دەدەيت، ئەۋەندە گىرنگى بە ژوورەكانى ناۋەومو ژوورى مەندالەكانت نادەيت!!

كاتىك مىواندارى كەسىك دەكەن، خۇت و ھاۋسەرمەكەشت زۇر گىرنگى بە خواردن و رازاندەۋەى خوانەكەتان دەدەن!! ھەتا مىوانەكانىستان زياتر جىگەى بايەخ و گىرنگى بن، زياتر ئىۋەش خۇتان بۇ ئەۋ پىشۋازى و مىوانداريە نامادە دەكەن.. كاتىكش كەسانىك باسى جوانى جل و بەرگەكانمان، يان رازاۋمىي مالاكانمان، يان بەلەزمتى خواردنەكانمان دەكەن، زۇر دلخۇش و ئاسودە دەيىن..

پېغەمبەرى خودا ﷺ دەفەرمۇيت: «وليات الناس الذي يحب أن يأتوا إليه».. واتە: (بەو شىۋمپە ھەلسۈكەوت و مامەلە لەگەل خەلكىدا بەكە، كە ھەز دەكەيت مامەلە ھەلسۈكەوتت لەگەل بەكەن)..

چۇن؟! كاتىك ھاۋرپىيەكت دەيىنى، جل و بەرگىكى جوانى لەبەردايە، پىنى بلى: ماشاءالله!! ئەمەرو چەند جوانيت!! دەلىلى تازە زاۋايت!!

كاتىك كەسىك سەردانت دەكات و بۇنىكى خۇشى لە خۇى داۋە، دەستخۇشى لى بەكەو بلى: چەند بۇنىكى خۇشە!! چۈنكە بە دۇنيايىيەۋە، بۇ تۇ خۇى بۇنخۇش كردوۋە.. كاتىك كەسىك بانگت دەكات بۇ مىوانداريەك، سوپاسى بەكە، چۈنكە بە دۇنيايىيەۋە دايكى يان خوشكى يان ھاۋسەرى ئەۋ كەسە، بە نامادەكردنى ئەۋ خواردن و مىوانداريەۋە ماندوۋ بوون و چەندەن كاترۇمىريان لە چىشتخانە بەسەربردوۋە، بۇ ئەۋەى خواردنىكى باش بۇ تۇ دروست بەكەن..

كاتىك سەردانى مالى يەككە لە ھاورپكانت دىمكەيت و دىمىنىت بە شىۋازىكى جوان كەلۈپەلەكانى مالىھوميان رېك خستوو، سەرسامى خۇت دىرېرەو پىيان بلى؛ بە راستى بە شىۋازىكى جوان مالىھەكەتان رېك وپېك كىدوو، بەلام ئاگاداربەو لە سنورى خۇى زياتر، زىادىرەوى مەكە لە دىرېرىنى سەرسامى خۇت، چونكە زىادىرەوى كىردن لە پىاھەلداندا، وەكو گالتە جارىيەكى لىدېت و كەسى بەرامبەر وا دىزانىت گالتەى پىدەمكەيت..

كاتىك لە دانىشتىكى گشتىدا نامادە دىمىت و كەسىك لە نامادىبووان دىمىنىت، كە زۆر بە لىھاتووى و شارمزاىيەو، سەرنجى نامادىبووانى بە لاي خۇيدا راكىشاو و دانىشتەكەى گەرم وگور و خۇش كىدوو و بوومتە ھۇى دلخۇشى نامادىبووان، ئەوا لە كاتى ھەستان و مالىئاواپىدا دىستى بگرو بلى؛ ماشاءاللە..!! بە راستى لىھاتوويت..!! دانىشتەكەت خۇش كىرد..!! ئەم ھەسو ھەلسوكەوتانە تاقى بكەرمەو، بزانە چۆن خۇشەويست دىمىت..

كاتىك ھەلۋىستىكى جوان دىمىنىت، وەك دىست ماچ كىرنى باوكىك لە لايەن كورەكەيەو، يان كاتىك كورېك دىمىنىت، نەمل يان پىلاو بۇ باوكى دادىنىت، ستايشى بكەو پىايدا ھەلېدەو ئافەرىنى بكە.. ھەروەھا كاتىك ھاورپىيەكت دىمىنى، زۆر گىرنكى بە مىندالەكانى دىدات، يان زۆر بايەخ بە مىوانەكانى دىدات، ئافەرىنى بكەو زياتر ھانى بدە.. ھەول بدە ئەومى لە دىروونتدا ھەيە، كاتىك كە دىتەوېت ستايشى كەسىك بكەيت، دىرى بېرەو شەرم مەكە.. كاتىك سوارى ئۆتۈمبىلى ھاورپىيەكت، يان سوارى تەكسىيەك دىمىت و تىبىنى ئەو دىمكەيت كە زۆر بە باشى ئۆتۈمبىلەكەى بە پاك و خاوينى راگرتوو، يان شۇفىرىيەكەى زۆر سەركەوتوو، دىستخۇشى لىبكەو زياتر ھانى بدە..

لەوانەيە پىم بلىيت، ئەم شتانە زۆر ئاساپىن!! راست دىمكەيت، بەلام زۆر كارىگەرىيان ھەيە، لەبەر ئەومى زۆر جار خۇم ئەم ھەلسوكەوت و شارمزاىيانەم لەگەل كەسانىكى زۇردا تاقى كىدۆتەو، لەگەل گەورەو بچوكدا.. لەگەل كىركار و مامۇستادا.. بەلكو لەگەل كەسانىكىشدا، كە خاومنى پلەووپايەى گەورەش بوون، پاشان بىنىم كارىگەرى سەرسورھىنەريان لە سەر دروست كىدوون، بە تايبەت لە ھەنلىك كاروباردا، كە خەلكى چاومىن پىرۋزباىيان لىبكەيت..

تازە زاوايەك، چەند رۆژكە ھاوسەرى گواستۆتەو، يان كەسىك پىروانامەيەكى بەرز بە دىست دىمىنىت، يان خانوويەكى تازە دروست دىكات، ھەموو ئەمانە چاومىن بە چەند وشەيەكى جوان، پىرۋزباىيان لىبكەيت.. دەى ئەوان چاومىن چى لە تۆ دىكەن،

ئەومىيان بۇ ئەنجام بىدەو بەو زمانە بدوى كە پىيان خۇشە..

نامۇزايەكى گەنجەم ھەبوو، بە ناوى عبدالمجيد، دواى تەواوگردنى قۇناغى ئامادىيى،
داواى لىكردم لەگەلىدا بېچم بۇ زانكۇ، بۇ ئەوۋى ناوى تۆمار بىكات.. بەيانىيەگىيان پەيوەندىم
پىۋە كردو بە ئۆتۆمبىلەكەم چووم بۇ مالىيان، بۇ ئەوۋى لەگەل خۇم بىبەم بۇ زانكۇ..

نامۇزاكەم ھەستىكى تايىبەتى ھەبوو، لەبەر ئەوۋى بەرەو قۇناغىكى تازەى ژيانى
دەچوو.. بىرى لەو كۆلىژە دىگەردەو، كە وەرى دىگىرەت.. كاتىك سەرگەوتە ناو
ئۆتۆمبىلەكەمەو، يەكسەر بۇنىكى زۇر قورس، بلاوبۆۋە.. وا ديار بوو شوشە بۆنەكەى
بە تەواوى بە سەر جلوبەرگەكانىدا رژاند بووا! بە راستى خەرىك بوو بەو بۆنە
بىخنىكەم! جامەكانى ئوتومبىلەكەم گەردەو، بۇ ئەوۋى كەمىك ھەناسە بىدەم! ھەستم

كرد ئەو ھەژارە لە خۇگۆرپىن و خۇبۇنخۇش كەردنىدا، زىادەرەوى كرد بوو..

بە ھەر حال ئاورم بۇ دايەوۋە بە زەردەخەنەيەكەوۋە پىم وت: ماشاءالله! ئەم بۆنە
خۇشە چىيە؟! دىتەرسەم كاتىك راگرى كۆلىژ، بۇنى ئەم بۆنە خۇشە بىكات، يەكسەر و بە
خىرايى و بە دىنگىكى بەرز ھاوار بىكات و پىت بلىت: ئەوا وەرگىرايت..

بەم قسانەى من زۇر خۇشحال بوو.. رەنگ و رۇخسارى گەشاپەوۋە زۇر بە دلخۇشەوۋە
وتى: سوپاست دىكەم.. بىروا بىكە ئەم بۆنە، بۇنىكى زۇر گران بەھايە و زۇر بەكارى
دەھىنەم، بەلام خەلكى ھەستى پىناكەن، پاشان بۇنى جلوبەرگەكانى كردو وتى: توخوا
بە راست، بۇنىكى خۇشەم ھەلبىژاردوۋە ھەستىكى جوانم ھەيە!؟

لە دواى تىپەرپوۋنى يانزە سال بە سەر ئەم رووداۋەداۋ دواى ئەوۋى نامۇزاكەم كۆلىژى تەواو
كردو دامەزرا، ھەلوپستەكەى ھەر لە ياد مابوو، زۇر جارىش بە گالتەوۋە بىرى دەخستەوۋە..
بەلى.. بە دەست ھىنانى خۇشەوۋىستى خەلكى و جولاندنى ھەست و سۆزىان كارىكى
زۇر ناسانە.. بە دلنپايىشەوۋە پىغەمبەرى خوداﷺ لە بەكارھىنانى شارمزاپىيەكان و بە
دەست ھىنانى خۇشەوۋىستى خەلكىدا، لە ھەموو كەس شارمزاىرو بە تواناتر بوو..

كاتىك ئازار و نارەحەتەكەكانى مۇسلمانان، لە مەككە زىادىيان كرد، مۇسلمانان بەرەو
شارى مەدىنە كۆچىيان كردو مال و حالىيان ھەموو جىھىشت، يەككىش لەو مۇسلمانە
كۆچكەرەنە، عبدالرحمانى كورى عەوف بوو..

عبدالرحمن ﷺ بازىرگانىكى گەورەى شارى مەككە بوو، بەلام زۇر بە ھەژارى و
نەدارى ھات بۇ شارى مەدىنە.. وەك چارەسەرىكى خىراى كىشەى ھەژارى مۇسلمانە
كۆچكەرەكان، پىغەمبەرى خوداﷺ ھەستا بە دروست كەردنى براپەتى، لە نىۋان ھەر

موسلمانیکى كۆچكەرو موسلمانىكى پشتيوانانى شارى مەدينە..

عبدالرحمن و سەعدى كۆرى پەيغەمبەرى ئەنصارىش، بوون بە بىرە يەكتر.. ئەو موسلمانانە بە راستى بىرە راستەقىنە يەكتر بوون، دىل و دىروونيان پاك و خاوين بوو، ھەر بۇيە سەعدى ﷺ بە عبدالرحمانى فەرموو: براكەم، مەن دىمۇلەمەندىرەن كەسى شارى مەدينەم، مال و سەروەت و سامانەكەم دىكەم بە دوو بەشەو، بەشىكىان بۇ تۆو بەشىكىان بۇ خۆم.. دوو ھاوسەرىشەم ھەيە، كامىانت دىمۇت، تەلاقى دىمەم و پاشان لىتى مارە دىكەم.. عبدالرحمن ﷺ لە وەلامدا فەرموو: خوداى پەروەردگار خىروپىرى خۆى بە سەر مال و خىزان و سەروەت و سامانتدا بىرپىرى، تەنھا داواى ئەووت لىدەكەم رىنمايىم بىكەيت و بازارم نىشان بدە..

راستە عبدالرحمن ﷺ مال و سەروەت و سامانەكەى جىھىشتووو ھىزار كەوتوو، بەلام خاومەن ژىرى و شارمەزايىيەكى بازارگانى فراوان بوو..

بەلى.. عبدالرحمن ﷺ رىگەى بازارى گرتە بەرو دىستى بە كرىن و فروشتەن كىرد.. بەرە بەرە ھەندىك سەروەت و سامانى كۆكردىمۇ ھاوسەرى مارە كىرد، پاشان سەردانى پىغەمبەرى خوداى ﷺ كىرد، لەم كاتەدا عبدالرحمن ﷺ لەبەر ئەو دى تازە زاوا بوو، بۇنى زەمفەرانى لىدەھات، كە بۇنىكى ئافرىتانەيەو كەسانى تازە زاوا، ئەو بۇنەى تازە بووكيان لىدەت..

پىغەمبەرى خوداى ﷺ لە ھەلىك دىگەرە بۇ ئەو دى دىلەكان كەمەندىكىش بىكات و خۆشەوستان بە دىست بەيىت، كاتىك ھەندىك گۆرانكارى بە عبدالرحمانەو بىنى، فەرموو: ھەوال و دىنگوباس جىيە؟!

عبدالرحمانىش ﷺ بە روخسارىكى گەشاوودە وەلامى داپەوودە فەرموو: ئەى پىغەمبەرى خوداى ﷺ ئافرىتىكى خەلىكى شارى مەدينەم مارە كىردوو.. پىغەمبەرى خوداى ﷺ سەرى سورماو لە دلى خۇيدا دىموت: چۆن تىوانىوويەتى ژن مارە بىكات، لە كاتىكدا ماوئەكى كەمە كۆچيان كىردوو بۇ مەدينە! پاشان پىى فەرموو: ئەى جىت بۇ كىرد بە مەرىي؟

عبدالرحمن ﷺ فەرموو: بە ئەندازەى ناوكى خورمايەك ئالتونم بۇ كىرد بە مەرىي.. پىغەمبەر خوداى ﷺ وىستى زىاتىر دىخۆش و كامەرانى بىكات، ھەر بۇيە پىى فەرموو: بەو بۇنەيەو مىواندارىيەك پىك بەيىنەو خواردىن بدە بە مىوانەكان.. پاشان پىغەمبەرى خوداى ﷺ لە پەروەردگار بۇى پاراپەوودە داواى كىرد خىرو بەرەكەت بە سەر مال و بازارگانىيەكەيدا بىرپىرىت..

عبدالرحمن ﷺ دىمەرمۇيىت: سوپاس بۇ خۇدا خىرو بېرىڭى زۆرم بە سەردا رڭا،
ھەتا وام لىھات ئەگەر دىستىم بىردايە بۇ بەردىك و بەرزىم بىردايەتەو، ھىواو گومانىم
وابوو، زېرو زىوى لە ژىردا بىت..

پېغەمبەرى خۇدا ﷺ دلى ھەزاران و بېنەوايانىشى خوش دەکردو گىرنگى پېدەدان و
واى لىدەکردن، كە ھەست بە بوونى خۇيان بىكەن.. كاتىك يەككى ھەزار ديار نەبووايە،
بە چاكە باسى دەکردو كىرمەو باشەكانى بىرى ئامادەبووان دەھىنايەو مو ھانى دەدان،
ھەمان كارى ئەو كەسە ئەنجام بىدەن..

لە شارى مەدىنە، ئافرىتىكى رەش پىستى چاكەكار ھەبوو.. ئەم ئافرىتە مزگەوتە
پىرۈزەكەى پېغەمبەرى خۇدا ﷺ كىك دەدا.. پېغەمبەرى خۇدا ﷺ زۆر جار كارى
ئەم ئافرىتەى دەبىنى، چەند رۆژىك ئەم ئافرىتە ديار نەما، پېغەمبەرى خۇدا ﷺ
پىرسىارى ئافرىتەكەى كرد..

ھاوەلان فەرموويان: ئەى پېغەمبەرى خۇدا ﷺ ئەو ئافرىتە كۆچى دوايى كرد..

پېغەمبەرى خۇدا ﷺ فەرمووى: ئەى بۇ پىتان نەوتەم؟!

ھاوەلان فەرموويان: ئەو ئافرىتە لە شەودا كۆچى دوايى كرد، ھەزىمان نەكرد بە

خەبەرت بەيىن..

كارى ئەو ئافرىتە ھەر چەندە بچوك بوو، بەلام لە لاي پەروەردگار گەورەو مەزىن
بوو، ھەر بۆيە ھەر چەندە تازە ئافرىتەكە نىژارابوو، بەلام پېغەمبەرى خۇدا ﷺ سور
بوو لە سەر ئەومى نوپۇزى لە سەر بىكات، ھەر بۆيە فەرمووى: گۆرەكەيم نىشان بىدەن،
ھاوەلان لەگەلىدا رۆيشتن، ھەتا بىردىيانە ديار گۆرەكەو پېغەمبەرى خۇدا ﷺ نوپۇزى
لە سەر كرد، پاشان فەرمووى: ئەم گۆرە زۆر تارىكە، بەلام پەروەردگار بە ھۆى ئەم
نوپۇزەى مەنەو روناكى دىمكاتەو..

توخۇدا پىرسىارىكت لىدەكەم، ئەوانەى ئامادەى ئەم نوپۇزە بوون لە خىزمەتى
پېغەمبەرى خۇدا ﷺ، دەبىت چ ھەست و سۆزىكىان لەلا دروست بوو بىت؟! دەبىت
چۆن ھەوليان دابىت، ھەمان كارى ئەو ئافرىتە، يان كارى گەورەترىش ئەنجام بىدەن؟!
دەمەوئەت بە گۆيچەكتەدا بچىرپىنەم و پىت بلىم: ئاگاداربەو گىرو كلىپەى ئەو شارەزايى و
لىھاتوويپەى كە ھەتە، نەپەلى كەسانىكى روخىنەر خامۇشى بىكەن!! كەسانىك كە
ھەر چەندە پىپاياندا ھەلبىدەمىت و گىرنگىان پىبىدەمىت و ھانىيان بىدەمىت، كە چى ھىچ
كارىگەرپەكىان لە سەر دروست نابىت، يان كەسانىك ھەن وەلامى و تە جوان و ناسكەكانت

بە قىسەى رەقۇ ناخۇش دەمەنەۋە، بە ھەندىك قىسە گوشتارىش دەدۇيىن، نە بۇنىيان ھەيەو نە تامو نە رەنگ!!

گەنجىك دەناسم بانگ كرا بوو بۇ مىواندارىيەكى زۇر گەۋرە.. گەنجەكە دەچىت بۇ بازارو لە رېگە دەچىتە دوكانىكى بۇن فرۇشەۋمو وا خۇى دىمەخات، گە دەمىەۋىت بۇن بىكرېت، دوكاندارمەكەش زۇر بە دەۋرىدا دىت و دەچىت و چەندان بۇنى گران بەھاي پىشان دەدات و لەگەل پىشاندا نەكانىشدا، بۇنىش لە جل و بەرگى گەنجەكە دەدات، بۇ نەۋى ھەزى بە كاميان بىت، نەۋمىيان ھەلبىرېت و بىكرېت..

كاتىك جل و بەرگى گەنجەكە بە چەندان بۇنى گران بەھا بە تەۋاۋى بۇنخۇش دەبىت، بە دوكاندارمەكە دەلىت: سوپاست دەكەم، ئەگەر ھەزم بە يەككىيان كىرد، دوايى دەگەرېمەۋە.. گەنجەكەش بە پەلە بەرەۋ مىۋاندارىيەكە دەكەۋىتە رى، لە ترسى نەۋى نەۋەكو بۇنە خۇشەكەى نەمىنىت.. بۇنىش، چ بۇنىك؟! رۇژە رېيەك دىرۇيشت، گەنجەكە دەگاتە شوپنى مىۋاندارىيەكەۋ لە تەنىشت كەسىكەۋە دادەنىشىت.. كەسەكەى تەنىشتى ھىچ ھەستىك دىرنا بىرېت دىر بارەى نەۋ ھەۋمو بۇنە خۇشەى كە لىى دىت، بە يەك وتەش نايدۇيىنىت!!

گەنجەكە خۇى بۇ ناگىرېت و بەۋى تەنىشتى دەلىت: ھەست بە ھىچ بۇنىكى خۇش ناكەپت!!

نەۋىش دەلىت: نەخىر..

گەنجەكەش دەلىت: كەۋاتە بە دۇنيايىيەۋە لوتت گىراۋە..!!

كەسەكەش زۇر بە رەقۇ زىرى ۋەلامى دەداتەۋەۋ دەلىت: ئەگەر لوتەم بگىرايە، بۇنى

عەرەقەكەتم نەدەكرد..!!

دوبارە پىت دەلىم: قىسەى رەقۇ ناخۇشى ھەندىك كەس كارت تىنەكات و نەت

روخىنىت و كارت بە كارىانەۋە نەبىت..

دان پىدانان..

مروڧ، ھەر چەندە بگاۋە ئەۋىيەرى پلەى بەرزى سەركەۋتن، بەلام ھەر

بە مروڧى دەمىنىتەۋمو پىۋىستى بە ئافەرىنو ھاندان ھەيە..

ئاگاداربە: تەنھا ئامازە بە شتە جوانەكان بكة..

لە مېژەۋە وتراۋە: ھەر شتىك لە سنورى خۇى زىادەروى تىادا كرا، پېچەۋانە دەبىتەۋە.. ۋە ھەر كەسىك بەلە لە ھاتنى شتىك بكات، پېش ئەۋەى كاتى خۇى بىت، سزاكەى بىرىتى دەبىت، لە بېبەش كردنى..

ھەموو كات ئامازە بە شتى جوان بكة.. ئامازە بە كەسىك بكة، كە چاۋەپىيە سوپاس بىرىت.. لە ھەمان كاتدا چاۋ لە ھەندىك شت دابخە، كە جىگەى شەرمە، بۇ نمونە: دەچىت بۇ مالى ھاۋەپىيەكتە دەبىنىت كورسىيەكانىيان زۆر كۆنە، ئاگاداربە پېشنىارىك پېشكەش مەكە، كە چارەت تال بكات ۋە گوپت لى نەگىرىت.. مەلى: بۇچى ئەم كورسىيە نەگۆرن؟! ئەۋە بۇ نىۋەى گۈلۈپەكانتەن لەكار كەۋتون ۋە كار ناكەن؟! بۇچى نايان گۆرن؟! بۇيەى دىۋارەكانتەن كۆن بوون، بۇچى بۇيەيەكى تازەى ناكەن!؟

براكەم، كەس داۋى بۇچوون ۋە پېشنىارى لە تۆنەكردوۋە! بېدەنگ بە باشترە! لەۋانەيە نەتۋان دىۋارەكانىيان بۇيە بكەن ۋە دەست كورت بن! خۇ تۆ نەندازارى دىكۆرات نىت؟! كاتىك كەسىك دەبىنىت چل ۋەبەرگەكانى كۆنە.. يان ساردكەرەۋەى ئۆتۈمبىلەكەى كار ناكات، ئەگەر قەسەى باش ناكەيت، باشترە بېدەنگ بىت..

دەگىرنەۋە پىاۋىك دەبىتە مىۋانى پىاۋىكى تر، مالى خانەخۇى تەنھا نان ۋە زەپتىيان دەبىت، بۇ ئەۋەى بۇ مىۋانەكەى دابىنىن، كاتىك مىۋانەكە نان ۋە زەپتەكە دەبىنىت، دەلىت: خۆزگە لەگەل نان ۋە زەپتەكەدا، جاترەش ھەبوۋايە.. خاۋەن مال داۋى لە خىزانەكەى دەكات، بەلام دەستىيان ناكەۋىت.. خاۋەن مەلەكە دەچىت بۇ بازار، بۇ ئەۋەى پەيدى بكات ۋە پارەشى پىنابىت، لەبەر ئەۋە خاۋەن دوكانەكە داۋى شتىكى لىدەكات، بە بارمەتە لاي بىت، بۇ ئەۋەى بە ھەرزى پى بىرۋىشەت.. ھەر بۇيە دەگەرپتەۋە بۇ مەلەۋە ئەۋە قاپەى دەستىۋىرى تىدا دەگىرىت، لەگەل خۇى دەبىت، بۇ ئەۋەى بە بارمەتە بىدات بە فرۋىيارەكە..

خاۋەن مال جاترەكە ۋەردەگىرىت ۋە دەبىتەۋە بۇ مەلەۋە، بۇ ئەۋەى دەرخواردى مىۋانەكەى بىدات.. كاتىك مىۋانەكە لە نان خوارەن دەبىتەۋە، دەلىت: سوپاس بۇ ئەۋە خۇدايەى خولردن ۋە خولردنەۋەى پىبەخشىن ۋە رەزامەندىشى كىردوۋىن، لە سەر ئەۋەى كە پى داۋىن..

خاۋەن مائىش بە غەمبارىيەۋە دەلىت: ئەگەر رازى بوۋىتايە بەۋەى پەرۋەردگار بىي
بەخشيۋىت، قابى دەستىۋىژمەكەم لە بارمەدا نەدەبوۋ!!
ھەرۋەھا كاتىك سەردانى نەخۇشەك دەكەيت، پىۋىست ناكات زوو زوو دوبارەى
بەكەيتەۋە دەلىت: ئۆۋ.. رەنگەت چەند زەرد بوۋە؟! چاۋت زۆر سوۋر بوۋە!! پىستىشت
بە تەۋاۋى وشك بۆتەۋە!!

كاكى برا خۇ تۆ پزىشك نىت؟! ئەگەر قەسەى باش ناكەيت، بىدەنگ بىت باشتە!!
ھەرۋەھا دەگىرنەۋە، پىۋىك سەردانى نەخۇشەك دەكات، پاشان پىرسىارى جۆرى
نەخۇشەكە لە نەخۇشەكە دەكات، نەخۇشەكەش جۆرى نەخۇشەكەى پىدەلىت، كە
نەخۇشەكەى ترسناك دەبىت.. پىۋەكە كە گۆنى لەۋ نەخۇشە ترسناك دەبىت، ھاۋار
دەكات دەلىت: ھاۋرىيەكەم ھەمان نەخۇشى تۆى گرت و مرد!! ھاۋرىيەكى براكەشم بە
ھەمان شىۋە!! دراۋسىيەكى خوشكەكەشم، بە ھەمان نەخۇشى كۆچى دۋاىي كىرد!!
نەخۇشەكەش لە داخدا خەرىك بوۋ شىت دەبوۋ.. كاتىك مىۋانەكە ھەلدەستىت
بىروات، بە نەخۇشەكە دەلىت: پىۋىستىك، دۋاكارىيەكت نىه؟
نەخۇشەكەش لە ۋەلامدا دەلىت: دۋاكارىم ئەۋەپە كە رۆشتى، نەگەرپىتەۋە بۆ لامو
كاتىكىش چوۋى بۆ لای نەخۇشەكى تر، زۆر باسى مردنى لەلا مەكەو مەپىرسىنە..
پىرېژنىكىش دەجىت بۆ لای پىرېژنىكى نەخۇشى ناسىۋى، كاتىك كچەكانى
پىرېژنە نەخۇشەكە دەبىنىت، پىيان دەلىت: ۋا ديارە دايكتان دەمىرېتو لە ئىستاۋە
سەرخۇشەيتان لىدەكەم و پىتان دەلىم: خۇتان خۇش بن!!
خوشك و براى ژىرو وريا: ناگاداربەۋ ھەردەم ھەۋل بدە ئامازە بە خۇشى و جوانىەكان
بدەيت و دەستىان بەخەپتە سەر، ھەۋل بدە چاۋت لە ئاست ناشىرىنىەكاندا دابخە..
خەلكىش بەختەومرو ئاسودە بەكە، نەك دلەنگو غەمبار..

كىشىۋ گىرفت..

ئەگەر ناچار بوۋىت، ئامازە بە ناشىرىنى و ناخۇشەك بەكەيت،
ۋەك بوۋنى پەلەۋ پىسىيەك بە جىلۋىرەكى كەسىكەۋە، يان
بوۋنى بۆنىكى ناخۇش، ئەۋا بە باشتىرېنو جوانترىن شىۋە
ئاگادارى بەكەۋ لە دەرىپىنىشىدا نەرمو نىانو زىرەئىو ورياۋە..

واز لە کارپا، بەینە، کە پەيوەندى بە تۆۋە نەبىت..

لە جوانى مروۋى مۇسلمان ئەومىيە، واز لە شتىك بەينىت، كە پەيوەندى بەوموۋە نەبىت..

ئەم دەستەوازىيە چەندە جوانە؟! ئەم وتە جوانە كى فەرموۋىيەتى؟! پىغەمبەرى خودى ﷺ فەرموۋىيەتى..

بەلى.. واز لە كارىك بەينە كە پەيوەندى بە تۆۋە نىيە.. قەسەيەك مەكە كە پىۋىست ناكات بىكەيت.. كەسى وا ھەيە بە پرسىياري ناپىۋىست بىزارت دەكات!! كاتىك كاترمىرىك لە دەستىدا دەبىنىت، پرسىيار دەكات و دەلىت: چەندىت پىداۋە؟ تۆش لە وەلامدا دەلىت: دىاريپە..

دوبارە پرسىيار دەكات و دەلىت: لە لايەن كىيەۋە؟!
لە وەلامدا دەلىت: لە لايەن يەكىك لە ھاورپىكانمەۋە..
پرسىيار دەكاتەۋە دەلىت: ھاورپى زانكۆتە، يان..؟!
تۆش پى دەلىت: ئاھ.. بەلى ھاورپى زانكۆمە..
پرسىيار دەكاتەۋە دەلىت: باشە.. بە چ بۆنەيەكەۋە؟!

ئەمانە و چەندىن پرسىياري ترى ناپىۋىست، كە پىۋىست ناكات ئەومەندە بچىتە وردەكارىيەۋە!! سۆيىنىت دەدەم بە پەرومردگار لەم كاتانەدا ھەز ناكەيت، بە دەنگى بەرز ھاور بىكەيت و بلىيت: مەچۆرە ناو باسو خواسىكەۋە، كە پەيوەندىيان بە تۆۋە نىيە؟!
لە بىرم دىت، جارىكيان لەگەل ھەندىك لە ھاورپىكانمەدا، لە دواى نوپىرى شىۋان لە مزگەوت مابوۋىنەۋە.. لەپەر مۇبايلى يەكىكىمان زەنگى لىداۋ ھاسەرمەكەى بوو، وتى: ئەلو.. ئەۋە لە كۆپى گۆپىرىز؟! (ئەومەندە بە دەنگى بەرز دەدوا، ئەوانەى دەوروبەرىشى ھەموو گۆپىيان لىيىبوو چى دەلىت!!)

ھاورپىكەشمان وتى: خودا پارىزراوت بىكات.. (وا دىار بوو، گەفتى ئەۋەى بە ھاسەرمەكەى دابوو، كە بىبات بۇ مالى باوكى)..

ھاسەرمەكەى توۋرە دەبىت و دەلىت: خودا پارىزراوت نەكات!! تۆ لەگەل ھاورپىكانتدا

دانىشتۇۋى و منىش وا چاۋمىرپىت دىمكەم؟! سۈيىند بە خودا تۆ وىكو گا وايت!!
 ھاۋرىكەشمان بۆ ئەۋەدى بە سەر خۇى نەھىنىت لە ۋەلامدا وتى: خودا لىت رازى
 بىت، لە دۋاى نوپۇرى عىشا دىتەم.. تىبىنى ئەۋەم كىرد، ۋەلامى ھاۋرىكەمان ھىچ
 پەيۋەندىيەكى بە قىسەكانى ھاۋسەرمەكەيەۋە نەبۈۋ، دىۋىست بە سەر خۇى نەھىنىت و
 ئابروۋى نەچىت، ھەر بۆيە زوو پەيۋەندىيەكەى كۆتايى پىھىنا.. ئاورم بە لاي
 ئامادىۋاندا دايەۋەو گومانم وابوۋ، يەككىيان پىرسىار بىكات و بلىت: ئەۋە كى بوۋ؟!
 چى دەۋىست؟! ئەۋە بۆ وا رەنگو روخسارت گۇرا؟! بەلام خوداى گەۋرە پاراستى و باش
 بوۋكەس پىرسىارى لىنەكرد..

ھەرومەھا كاتىك سەردانى نەخۇشىك دىمكەيت و پىرسىارى دەربارى نەخۇشەكەى
 لىدەكەيت، ئەۋىش بە چەند وشەيەكى گشتى ۋەلام دەداتەۋەو دەلىت: سوپاس بۆ خودا،
 شتىكى ئاسايىيە، نەخۇشەكەى ئاسانەو كۆتايى دىت.. دەى تۆش تەنگى پىھەلمەچنەو
 داۋاى وردەكارى لىمەكەو مەلى: بىۋرە.. بە شىۋمىيەكى دىارىكراۋ، نەخۇشەكەت چىە؟!
 زياتر بۆم روۋن بىكەرەۋە..

سەپىرە!! بۆچى ئاۋا ناپەحەتى دىمكەيت؟! لەۋانەيە حەز نەكات و شەرم بىكات جۆرى
 نەخۇشەكەى ئاشكرا بىكات.. ئەى نازانى لە جوانى مروقى مۇسلمان ئەۋمىيە، كە ۋاز
 لە كارىك بىھىنىت، كە پەيۋەندى بەۋەۋە نەبىت.. مادام بەو شىۋمىيە ۋەلامى دايەتەۋە،
 پىۋىست بەۋە ناكات دىرژەى پىبەدىت.. مەبەستمان ئەۋە نىيە، كە بە ھىچ شىۋمىيەك
 پىرسىار لە نەخۇش نەكەيت!! نەخىر.. مەبەستمان ئەۋمىيە، نەچىتە وردەكارىيەۋە..

ھەرومەھا كاتىك كەسىك لە بەر چاۋى خەلىكى ھاۋار لە قوتابىيەك دىكات و دەلىت:
 ھا.. ئەحمەد، دەرچوۋىت؟! ئەۋىش دەلىت: بەلى.. ئەمىش پىرسىار دىكاتەۋەو دەلىت:
 نەرمەكەت چەندە؟! ئەى لە رىزبەندىيەكەدا، ژمارە چەندى؟! ئەگەر ئەۋ كەسە بە راستى
 خەمى ھاۋرىكەيەتى، دىتوانىت بە تەنھا پىرسىارى لىبىكات و پىۋىستىش ناكات بىچىتە
 وردەكارىيەۋەو بلى: ئەۋە بۆ لە زانكۆ ۋەرنەگىرايت؟!

نەخىر.. لەبەر چاۋى خەلىكى ئەم قىسانە مەكەو دوو بە دوو ھەۋالى بىرسە، بەلام
 ئاگاداربە، ھىچ شتىك لە قەبارى خۇى گەۋرەتر مەكە..

پىش ماۋمىيەك لەمەۋ بەر، بۆ پىشكەش كىردنى چەند وتارىك، چوۋم بۆ شارى
 مەدىنە.. لەگەل گەنجىكدا رىكەۋىتىن لە سەر ئەۋەدى كە ھەموو رۇژىك دۋاى عەسر،

ھەر دوو كۆرەكەم، عبدالرحمن و إبراهيم بەرپىت بۇ خولى قورئان لەبەرگەردن و لە دواى نوپۇزى عىشاش بىيان ھىنپىتەوھ..

عبدالرحمن تەمەنى دە سالىك بوو، ترسام ئەو گەنجە ھەندىك پەرسىياري ناپىويستى لى بىكات، وەك ئەوھى بلىت: دايكت ناوى چىيە؟ چەند برات ھەيە؟ باوكت رۇژانە چەندەت دەداتى؟ ھەر بۇيە عبدالرحمانم ئاگادار كەردەوھو پىم وت: ئەگەر پەرسىياريكى نەگونجاوى لىكردى بلى: پىغەمبەرى خودا ﷺ دەفەرموئىت: لە جوانى مۇسلمانى مەروۇف ئەوھىيە، واز لە شتىك بەھىنپىت، كە پەيوەندى بەوھوھ نەبىت.. چەند جارىكىش فەرموودەكەم بۇ دوبارە كەردەوھ، ھەتا لەبەرى كەرد..

كاتىك ھەر دوو كۆرەكەم لەگەل گەنجەكەدا سەردەكەون و گەنجەكەش لە دواى سلاو كەردن، بۇ ئەوھى كەمىك بىيان دوىنپىت و كەمىك قەسەى خۇشيان لەگەل بىكات، پەرسىياري دەكەت و دەلىت: باوكت ئەمەرو و تارى ھەيە؟ عبدالرحمانىش زۆر ھەول دەدات، فەرموودە پىرۇزەكەى بىر بىكەوئىتەوھ، بەلام بە بىرى ناپەتەوھو بە دەنگى بەرز ھاوار دەكەت و دەلىت: مەچۆرە ناو بابەتپكەوھ كە پەيوەندى بە تۆوھ نەبىت!! گەنجەكەش دەلىت: ھىچ مەبەستىكم نىيە، بەلكو دەمەوئىت ئامادەى وتارەكەى بىم و سودمەند بىم!! عبدالرحمن دوبارە ھەمان وەلامى دەداتەوھ، كاتىكىش گەرانەوھ، عبدالرحمن بە شانازىيەوھ رەوداوەكەى بۇ گىرامەوھ، منىش دەستەم كەرد بە پىكەمنىن و بۆم رەوون كەردەوھو تىم گەيانە كە جارىكى تر دەبىت جى بىكات و جى بلىت!!

شۆيىنى كار..

ھەولەدان بۇ نازادبەوونى دەروونو بۇ ئەوھى نەچىتە ناو و رەدەكارى پەرسىياري ناپىويستى ژيانى خەلكى، لە سەرمەتادا زۆر نارەحەتە ناخۆشە، بەلام لە كۆتايىدا ماىيەى خۆشى و ئاسودەمىيە..

چۆن ھەلسۈكەوت لەگەل ئەو كەسانەدا دەكەيت..؟!

جارى وا ھەمىيە ھەندىك كەس، بە بى پەرس و را دەست دەبات بۇ مۇبايلەكەت و دەست دەكات بە خويىندەنەۋەى كور تە نامەكانى، يان سەپىر كەردنى ويىنەكانى!!
 جارىكيان ھاورپىيەكەم لە ميوانداريەك دەبىت، لە لاي پەكيك لە دادومرەكان،
 نامادەبىۋانىش ھەموو پياۋى بە ناوبانگ و ناودار دەبن.. ھاورپىكەم لە نيوان دوو كەسدا
 دادەنىشيت، لەبەر نەۋەى شوپىنى دانىشتەكەى تەنگ دەبىت و ميوانەكانىش زۆر
 دەبن، مۇبايلەكەى لە گىرفانى دەردەھىيىت و لە سەر تەپلەكەكەى بەردەمى دايدەنىت،
 كەسەكەى تەنىشتىشى، كە بەپەكەۋە لە گفت و گۇدا بوون، مۇبايلەكەى ھەلدەگىرت و
 كاتىك سەپرى شاشەى مۇبايلەكە دەكات، روخسارى تىكدەچىت و بە خىرايى مۇبايلەكە
 لە شوپىنەكەى خۇى دادەنىتەۋە!!

كاتىك ھەستاين و سوارى ئۆتۆمبىلەكەى بووم، مۇبايلەكەى لە تەنىشتىيەۋە دانابوو،
 بە ھەمان شىۋەى ميوانەكە، دەستەم بىرد بۇ مۇبايلەكەۋ سەپرى شاشەكەيم كىرد، دەستەم
 كىرد بە پىكەنن!! بەلكو ھەر زۆر پىكەنن!!

دەزانى بۇ؟! زۆر بەى خەلكى ويىنەى نوسراۋىك دەخەنە سەر شاشەى مۇبايلەكەيان،
 ۋەك ناۋى خودا، يان ناۋى خۇيان، يان ھەر شتىكى تر، بەلام ھاورپىكەى من نوسى بوۋى:
 مۇبايلەكەت بگىرەۋە شوپىنى خۇى، ھەى فزولى!!

كەسانىكى زۆر ھەن، دەچنە ناۋ ژيانى تايىبەتى خەلكىيەۋە پەرسىيار لە وردەكارى
 كاروبارەكانىان دەكەن.. ئايا شتىكى ئاسايىيە، كەسپىك سوارى ئۆتۆمبىلەكەت بىت و پاشان
 چەكەجەى ئۆتۆمبىلەكەت بىكاتەۋە سەپرى شتەكانى ناۋەۋەى بىكات؟! يان شتىكى
 جوانە، ئافەرمەتان جانىتاي پەكتىرى بىكەنەۋە كەل وپەلەكانى ناۋەۋەى بەكاربەينن؟!

بىگومان نەخىر!! ئەى چۆن ھەلسۈكەوت لەگەل ئەم كەسانەدا بىكەين؟! گىرنگىرتىن
 كارپىك، ئەۋەپە، ئەو كەسانە لە دەست نەدەين.. ھەۋل بىدەين لەگەلىاندا تىنەكەۋەين..
 ھەۋل بىدەين زۆر بە وريايى و زىرەكى لىيان دەرباز بىن، بە بى ئەۋەى ھىچ كىشەۋ
 گىرقتىك لە نيوانماندا دروست بىت.. ھەرگىز ھەۋل مەدە، دوزمەنانت زۆر بىكەيت و
 ھاۋەلانت لە دەست بىدەيت..

باشترین رېڭەش بۇ رزگار بوون لەو كەسانە، برىتتە لە وەلامدانەۋەى پرسىارەكانيان بە پرسىارىكى تر، يان بابەتەكە بەرمو بواريكى تر ئاراستە بكەيت، بۇ ئەۋەى پرسىارەكەى بىر بچىتەۋەو رزگار ت بىت لە دەستى..

بۇ نمونە: كاتىك كەسىك پرسىارت لىدەكاتو دەلىت: مانگانەكەت چەندە؟ بە زەردەخەنەۋە وەلامى بدمەۋەو بلى: بۇچى؟ وا دەزانىت وزىفەيەكى زۆر بەرزم ھەيە؟ دوبارە پرسىار دەكاتەۋەو دەلىت: نا.. بەلام دەمەۋىت بزانم.. تۆش بلى: موچەى ئەم رۇزگارە ھەموۋى كىشەيە، ھەموو كىشەكانىش بە ھۆى بەرزبوونەۋەى نرخی نەۋتەۋەيە!!

ئەۋىش دەلىت: بە ھۆى نەۋتەۋە؟

تۆش بلى: ئەى چۆن؟! نەۋت نرخەكان دىارى دەكات، ئەى نابىنى لە پىناۋ بە دەست ھىنانى نەۋتدا، شەرو جەنگەكان روو دەمدن؟

ئەۋىش دەلىت: نا.. وا نىە.. ھۆكارمەكانى جەنگ زۆرنو ئەمرو بونىا ھەموۋى لە شەرو جەنگدايە.. بەم شىۋەيە پرسىارەكەى يەكەمى بىر دەچىتەۋە..

تۆ دەلىى چى؟ نايىا بەم شىۋەيە زۆر بە زىرەكى لە پرسىارەكەى دەرنەچىت؟! بە ھەمان شىۋە ئەگەر پرسىارى كردو وتى: بۇ كۆى دەچىت؟

بلى: بۇ؟

نايىا لەگەلم دىيت؟

ئەۋىش ئەگەر وتى: نازانم!! بەلام كەرۋىشتى ئاگادارم بكە، تۆش بلى: بەلام ئەگەر ھاتى، دەبىت تۆ پارەى ھاتوچۇ بدمىت.. كاتىك باسى پارەى ھاتوچۇ دىتە پىشى، ئەۋا باسە سەرەكەيەكەى لە بىر دەچىت، كە برىتى بوو لە پرسىار كردن دەربارەى ئەۋ شۆينەى كە بۆى دەچىت.. بەم شىۋەيە بە بى ئەۋەى ھىچ كىشەو گىفتىك روو بدات، دەتوانى خۆت رزگار بكەيت..

ھەلوئىستىرىك

ئەگەر توشى كەسىك بوويت، كە زۆر دەچوۋە كاروبارە تايىبەتتەكانتەۋە، تۆ لەۋ باشتىرەۋ بە شىۋەيەكىش خۆتى ئى رزگار بكە، كە دلى نەرنجىتو ھەستى برىندار نەكەيت..

رەخنەگر مەبە..!!

كەسىك سوارى ئۆتۈمبىلى ھاورپىيەكى دەمبىت، يەكەم وشە كە دەمى دەمبىت، دەلىت:
ئاھ.. ئۆتۈمبىلەكەت چەندە كۈنە؟
كاتىكىش رۇشتنەو بۇ مالى ھاورپىكەى و كەل وپەلى مالموميانى بىنى، وتى: ئۆھ..
ئەو كەل وپەلەكانت ھەر نەگۈرپووە؟
كاتىكىش مىندالەكانى ھاورپىكەى دەمبىنيت، دەلىت: ماشاءالله!! چەندە جوانن؟ بەلام
بۇچى جل و بەرگى باشتان لەبەر نەگردوون؟
ھاسەرى ھاورپىكەى، لە دواى ئەوۋى كاتىكى زۆرى لە چىشتخانە بەسەربردووە ھەولنىكى
زۆرىداو، بۇ ئەوۋى خواردنىكى خۇش دروست بكات، بەلام ئەم كەسە لە باتى دەستخۇشى
دەلىت: ئەو بۇ بىرنىجان لىناو؟ خۇ بى خويشە!! من حەزم بەم خواردنە نىە!!
كەسى وا ھەيە، دەچىتە دوكانى ميوە فرۇشيكەو چەندان جۇر ميوەى جوان
دەمبىنيت، بەلام دەلىت: مانجۇ ھەيە؟ دوكاندارەكەش دەلىت: نەخىر.. مانجۇ تەنھا لە
ھاویندا ھەيە.. ئەويش دەلىت: ئەى شوتى؟ دوكاندارەكەش دەلىت: نەخىر.. نىمانە..
كابرا روخسارى دەگۈرپىت و چارەى خۇى تال دەكات و دەلىت: تۆ ھىچت لەلا نىە!! ئەى
بۇ دوكانەكەت داناخەيت؟ ئەم قسە ناخۇشانە دمكات و دمروات و بىرى دەچىت، ئەو
دوكانە چەندان جۇر ميوەى خۇش و جوانى تىدا بوو!!
بەلى.. ھەندىك كەس بە رەخنەو گلەپى و گازندە بىزارت دەكەن و شتە جوانەكان
نابىنن.. چاوپان لە ناست خواردنىكى خۇش و بە تامدا دادەخەن، بەلام ئەگەر تالە
موويەكى تىدا بىت، ئەو دەمبىنن و باسى دەكەن!! كراسى سېى و پاك و خاوپن نابىنن،
تەنھا ئەو دلوپە مەرەكەبە دەمبىنن، كە بى ئەوۋى ھەستى پىبىكەيت، لە نووكى
پىنوسەكەتەو دمرچووە خالىكى رەشى لە سەر كراسەكەت دروست كردووە!! لە
پەرتوكىكى زۆر بە سوددا، تەنھا ھەلەيەكى چاپ دەمبىنن!! كەس رزگارى نابىت لە
رەخنەو گازندەميان.. بەردەوام تىبىنيان ھەيە و لە وردو درشت دەكۆلنەو..
كەسىك ھەيە، ماومەيكى زۆرە ناسياو و دۇستى يەكىن، لە سەردەمى دواناومندى و
زانكۆو ھەتا ئىستاش پەيوەندىمان ھەيە، بەلام ھەرگىز گويم لە ھاندان و ئافەرىنىكى

نەبوو!! لە ھىچ شتىكىش رازى نەدەبوو..

جاريكيان پرسىيارم دەربارەى يەككى ئە پەرتوگەكانم لىکرد، كە خۆم نوسى بووم و كەسانىكى زۆرىش بە دليان بوو، سەدەھا ھەزارىشى لى چاپ كرا بوو.. زۆر بە ساردىيەو وەلامى دامەو وەوتى: باشە، بەلام چىرۆكى نەگونجاوى تىدايە و نوسىنەكەشى زۆر گەورەيەو شىوازى چاپەكەشى خراپەو... ھتەد..

جاريكى تريان پرسىيارم دەربارەى وتارخوئىنك لىکرد، تەنھا روويەكى باش و پەرسنگدارى ئەو وتارخوئىنەى باس نەكرد و وام لىھات ئىتر دەربارەى ھىچ شتىك پەرس و راي پىنەكەم.. ئەو كەسانەى كە زۆر رەخنە دەگرن و زۆر دەست لە كاروبارى خەلكى وەردەمن، ھەروەھا ئەو كەسانەى كە جگە لە رەش سىى نابىنن، ئەو نازارى دەرروونى خويان دەدەن و كەسە نزيكەكانىشيان ھەز بە دوورىان دەكەن و ھەز ناكەن لەگەليان دابنىشن..

إذا كنت في كل الأمور معاتباً رفيقك لن تلقى الذي ستعاتبه..

بەلى.. ئەگەر لە ھەموو كارو ھەلسوكەوتىكدا، لۆمەو سەرزەنشتى خەلكى بكەيت، ھىچ دۆست و ھاوەلىكت بە دەورەو نامىنئىت، ھەتا لۆمەو سەرزەنشتى بكەيت.. پەروەردگار دەفەرموئىت: ﴿وَإِذَا قُلْتُمْ فَاعْدِلُوا وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ...﴾ (١٥٢) الانعام. واتە: (كاتىكىش قەسەو گوھتارتان كەرد، ئەو دەورەو بن و (لايەنى ناحەق مەگرن) ئەگەر خەزى نزيكىش بىت)..

عائىشەى داھكى ئيمانداران (خوداى لى رازى بىت) دەفەرموئىت: ھەرگىز پىغەمبەرى خودا ﷺ رەخنەى لە ھىچ خواردنىك نەگرتوو، ئەگەر ھەزى لى بووايە دىخواردو ئەگەر ھەزىشى لى نەبووايە، وازى لىدەھيئا..

بەلى.. لە سەر ھەموو شتىك كىشەو گەرتى دروست نەدەكرد.. ھەروەھا ئەنەس ﷺ دەفەرموئىت: سوئند بە خودا نۆ سال خەزەتى پىغەمبەرى خودا ﷺ كەرد، پىى نەوتەم: بۆچى ئەو و نەوتەم كەرد و نەوتەم نەكرد؟ ھەرگىز رەخنەى لە ھىچ شتىكىش نەگرتوو.. سوئند بە خودا، ھەرگىز پىى نەوتووم: ئۆف.. ئەو بە وا بووايە و ئەو بە وا نەبووايە.. لىرەدا مەبەستى من ئەو نى، كە واز لە نامۆزگارى كەردن بەيئىت و لە ھەموو ھەلەپەك بىدەنگ بىت، بەلكو مەبەستم ئەومى، لە ھەموو شتىكدا رۆلى وەردىن مەبىنە، بە تايبەت لە كاروبارى ژيانى دونياى خەلكىدا..

ئەگەر كەسىك لە دەرگاگەت بدات، بە خىرھاتنى بكەيت و بىھىنئە ژوورەو لە ژوورى ميوانەكەتان دابنىشئىت، پاشان چاى بۆ بەيئىت، ئەویش كاتىك چاوى بە چاپەكە

دەمگەۋىت، بلىيت: ئەۋە بۇ پىئالەكە پىر نىيە؟ تۆش يلىت: پىرى دەمگەم؟ ئەۋىش بلىيت: نا.. نا.. پىۋىست ناكات.. پاشان داۋاي ئاۋ بىكات، كاتىك ئاۋمگە دەخواتەۋە، بلىيت: ئاۋەكەتان گەرمە!! پاشان سەپىر سىپىتەكە بىكات و بلىيت: ھەۋاكەي سارد نىيە!! ئايا ئەم كەسە لەلەي تۆ چارەي گران نابىت؟ ئايا ھەز ناكەيت، بىروات و جارىكى تر نەگەپىتەۋە..

كەۋاتە خەلگى ھەزىيان بە رەخنەگرتنى زۆر نىيە، بەلام دەتوانى رەخنەكانت بە رەنگىكى جوان پەردەپۇش بىكەيت و پاشان پىشكەشى كەسانى تىرى بىكەيت، يان دەتوانى نارمزاپىيەكانت بە شىۋەي پىشنيار، يان بە شىۋەي ناراستەۋخۇ دەرپىرى.. پىغەمبەرى خۇداﷺ كاتىك تىبىنى لە سەر ھەلەي كەسىك ھەبۋاىيە، راستەۋخۇ پىنى نەدموت، بەلكو دىفەرمۇۋ: كەسانىك ھەن فلانە كارو كىرمۇۋە ئەنجام دەمدەن..

رۇژىك سى گەنجى خويىن گەرم دىن بۇ شارى مەدىنەۋ دىيانەۋىت لە چۆنىيەتى نوپۇز و خۇداپەرستى پىغەمبەرى خۇداﷺ شارمزا بن، ھەر بۇيە پىرسىاريان لە ھاۋسەرمكانى پىغەمبەرى خۇداﷺ كىردو ئەۋانىش لە ۋەلامدا فەرمۇۋىان: پىغەمبەرى خۇداﷺ رۇژى وا ھەيە بەرپۇزۋو دىبىت و رۇژى واش ھەيە بەرپۇزۋو نابىت.. شەۋنوپۇزىش دىمكات و بەشىكى شەۋىش دەخەۋىت..

سى گەنجەكە لە نىۋان خۇياندا وتىان: ئەۋە پىغەمبەرى خۇداپەرستىﷺ و پەرومىردگار لە ھەمۇۋ گوناھەكانى خۇش بوۋە، پاشان ھەر يەكەيان بىريارى خۇيانىاندا.. يەككىيان وتى: من ھەرگىز ئىن ناهىنم و ھەر خەرىكى خۇداپەرستى دەبىم.. دوۋمىيان وتى: منىش ھەمۇۋ رۇژىك بەرپۇزۋو دەبىم.. سىيەمىيان وتى: منىش شەۋان ناخەۋم و ھەر خەرىكى شەۋنوپۇز دەبىم..

پىغەمبەرى خۇداﷺ كاتىك ئەم ھسانەي بىستەۋە، چوۋە سەر دوانگەۋ لە دۋاي سۈپاس و ستايشى پەرومىردگار فەرمۇۋى: بىستۈۋمە ھەندىك كەس (ناۋى كەسەكانى نەھىنا) ئاۋاۋ ئاۋايان وتوۋە!! بەلام من نوپۇزىش دەمگەۋ دەشخەۋم، بەرپۇزۋوش دەبىم و بەرپۇزۋوش نابىم، ھەرومھا ژيانى ھاۋسەردارىش پىك دەھىنم و ژنىش دەھىنم، ھەر كەسىك ۋاز لە سۈننەت و رىژىنى من بەھىنىت، ئەۋا لە من نىيە. متفق عليه..

جارىكى تىريان پىغەمبەرى خۇداﷺ سەرنجى ھەندىك لە نوپۇزخۇيانىدا، لە نوپۇزىمكانياندا لە باتى ئەۋەي سەپىرى شوپىنى سۈجىدەكەيان بىكەن، سەپىرى ئاسمانيان دەمكىرد.. پىغەمبەرى خۇداﷺ ناۋى كەسى نەھىناۋ ئامازەي بە كەس نەكىرد، بەلكو فەرمۇۋى: ھەندىك كەس لە نوپۇزىمكانياندا سەپىرى ئاسمان دەمكەن، با ۋاز لەۋ كارە بەھىن و ۋانەكەن. رواه البخاري..

چەند جوانە دلى كەس نازار نەدمىت و راستەوخۇ رەخنەى ئاراستە نەكەيت؟! كاتىك دەبىنىت ھاوسەرمەكەت كەمىك ساردوسىرى دەكات، لە پاك و خاوين رەگرتنى مالهەكەتدا، دەتوانىت پىنى بلىيت: دوينى لەگەل ھاوپىكانەدا، ميوانى ھاوپىكەمان بووين، ھەموو ئامادەبووان ستايشى پاك رەگرتنى مالهەكەيان دەکرد.. يان كاتىك يەكەك لە مندالەكانت دەبىنى، لە كاتى نوپۇدا ساردوسىرى دەكات و لە مزگەوت ئامادە نابىت، دەتوانىت پىنى بلىيت: بە راستى كورى فلانە دراوسىمان، جىگەى سەرسورمانە، ھەموو نوپۇزەكان لە مزگەوت ئامادەمىو نوپۇزەكانى بە جەماعەت ئەنجام دەدات!!

ماق خۆتە پەرسىار بەكەيت و بلىيت: بۆچى خەلكى خۇشيان بە رەخنە نايات؟! منىش لە وەلامدا پىت دەلىم: لەبەر ئەوۋى كاتىك رەخنە دەگريت، ئەو كەسە ھەست بە ناتەواۋى دەكات و ھەموو كەسىش ھەز لە تەواۋى و بى كەم و كورى دەكات..

دەگىرنەموە پىاۋىكى ئاساى ھەبوو، ھەزى دەکرد كەمىك خۇى دەرېخات و ھەرمەنرەۋاىى بەكات، ئەگەر لە سەر شتىكى بچوكىش بىت.. ئەم پىاۋە ھەستا دوو تەرمۇزەى ھىناۋ پىرى كەرد لە ناۋى سارد، تەرمۇزەكانىش يەكەكەيان سەوزو ئەۋى تىران سور بوو.. پاشان لە رىگەيەكى گشتىدا دانىشت و ھاۋارى دەکردو دەپوت: ناۋى سارد بە خۇراپى.. ناۋى سارد بە خۇراپى.. كاتىك كەسىكى تىنوۋ بە رىگەكەدا دەرپۇشت و ئاۋە ساردەكەى دەبىنى، بەرمە تەرمۇزەكان دەھات، ئەگەر لە تەرمۇزە سەوزمەكە نەزىك بوۋايەتەۋە، پىاۋەكە دەپوت: نا.. لە تەرمۇزە سورمەكەيان بىخۆرمەۋە.. كاتىك كەسىكى تر دەھات و لە تەرمۇزە سورمەكە نەزىك بوۋايەتەۋە، كابرە دەپوت: نا.. لە سەوزمەكەيان بىخۆرمەۋە.. ئەگەر كەسىكىش بىۋتايە: بۆچى؟! جىاۋازيان چىە؟! كابرەش لە وەلامدا دەپوت: مەن بەرپەرسى ئاۋمەكەم و ھەر منىش بىرپار دەدم..

ئەمە ھەستى مەۋقەم ھەز بەۋە دەكات، كە خەلكى گەنگى و بايەخى پىبەدن و خاۋەن بىرپار بىت..

ھەنگو مىش..!!

ۋەكو ھەنگ وابە، چونكە ھەنگ تەنھا لە سەر شتى پائەو خاۋىن و جوان دەنىشپەتەۋە، نەكەى ۋەكو مىش وابىت، كە بەردەوام بە دۋاى شتى پىسدا وىل و سەرگەردانە..

لە ھەمىيە شىتېكىدا پۇلى مامۇستا مەيىنە!!

جىياۋازى لە نىۋان سى باۋگدا بىكە، كاتىك ھەر يەككىيان، كۆرەكەنيان دەيىن، لە بەرامبەر تەلەفرىۋن دانىشتوون و تاقىكردنەۋەشيان ھەيە..
يەكەميان بە كۆرەكەي دەلييت، محمد وانەكانت بخويىنە..
دوۋەميان دەلييت، ماجد ئەگەر وانەكانت نەخويىنيت، سوپىند بە خودا لييت دەدەم و پارەو پوولىشت ليدەبىرم..

بەلام سىيەميان دەلييت: نەحمەد وانەكانت بخويىنيت، لە سەپىركردنى تەلەفرىۋن باشترە، وانىيە؟!

كاميان بە شىۋەيەكى جوان ئامۇژگاريان پىشكەشى كۆرەكەيان كرد؟! بىگومان سىيەميان، لەبەر ئەۋەى ئامۇژگاريەكەي بە شىۋەى پىشنيار دەربرى..
كاتىك كەسىك ھەلەيەك دىكات، بە شىۋازىكى جوان ئاگادارى بىكەرەۋە.. بۇ نمونە:
مندالەكەت لە كاتى نوپۇژەكاندا، لە مزگەوت ئامادە نابىت، دىتوانىت پىيى بلىيت: ئايا دىتەۋىت پەرۋەردگار بەھەشت پى بىبەخشىت؟! بىگومان ئەۋىش دەلييت: بەلى.. تۇش بلى: دى كەۋاتە لە نوپۇژەكاندا، لە مزگەوت دوا مەكەۋەو ئامادەبە..

رۇژىك لە رۇژان، ھاۋسەرى كابرايەكى دىشتەكى، لە خىمەكەيانداۋ لە بىابانىكى چۆلدا، ژانى مندال بوون دىگىرىت، پىاۋەكەشى لە سەروۋى ھاۋسەركەيەۋە، دىۋەستىت و چاۋەرىي ھاتنە دونىاي مندالەكەي دىكات.. بەلام كاتىك مندالەكە لە داپك دىبىت، مندالىكى رەش پىست دىبىت!! پىاۋەكە سەپرى خويى و ھاۋسەركەي دىكات، دىبىنيت ھەردوۋەكەيان سىيى پىستن، ئەى دىبىت بۇچى مندالەكەيان رەش پىست بىت؟! شەپتان ۋەسۋەسەى بۇ دروست دىكات و لە دلى خويىدا دەلييت: لەۋانەيە ئەم مندالە لە من نەبىت!! لەۋانەيە پىاۋىكى رەش پىست، داۋىن پىسى لەگەل ھاۋسەركەمدا كرد بىت و ئەم مندالە ھى ئەۋ بىت!!

پىاۋەكە دلەراۋكىي بۇ دروست دىبىت و بەرەۋ شارى مەدينە بە رىدەكەۋىت و دىروات، ھەتا دىكاتە خزمەتى پىغەمبەرى خودا ﷺ و پىيى دەلييت: ئەى پىغەمبەرى خودا ﷺ ھاۋسەركەم مندالىكى رەش پىستى بوۋەو لە ناۋ مال و كەس و كارى ئىمەشدا، ھەرگىز

كەسكى رەش پېستمان نەبوو!!

پېغەمبەرى خۇدا ﷺ سەيرى پياوۋەكەى كىردو دىتوانى نامۇژگارى بىكات، بىوۋەى كە گومانى باش بە يەكترى بىرنو لە خۇۋە ئافرىتان نابىت تۆمەتبار بىكرىن، بەلام وىستى شىۋازىكى تىرى لەگەل بەكاربەئىت، بە شىۋەيەك پياوۋەكە خۇى چارسەرى خۇى بىكاتو بە تەۋاۋى نەو گومانە لە دلىدا نەھىلىت.. پېغەمبەرى خۇدا ﷺ سەرمەتا لە نمونەيەكەۋە دەستى پىكرىد، كە نىزىك بىت لە ۋەلامى پياوۋەكەۋە.. ئەو نمونەيە چى بوو؟ ناپا نمونەى بە درەختو دارخورما، يان بە فارسو رۆم ھىنايەۋە؟

نەخىر.. پېغەمبەرى خۇدا ﷺ چارىكى تر سەيرى پياوۋەكەى كىردو شۆپنەۋارى دەشتو دەرى پىۋە بىنى.. ھەروەھا ھەستى كىرد، لە دىراۋىكىدايەۋ خەيالى بەو گومانەۋە سەرقالە، كە دىربارى ھاۋسەرمەكەى ھەيەتى.. پېغەمبەرى خۇدا ﷺ بە پياوۋەكەى فەرموو: ناپا وشىرت ھەيە؟ پياوۋەكەى ۋتى: بەلى..

پېغەمبەرى خۇدا ﷺ فەرموو: رەنگىيان چۆنە؟ پياوۋەكەى ۋتى: سورن..

پېغەمبەرى خۇدا ﷺ فەرموو: ناپا رەشيان تىدايە؟ پياوۋەكەى ۋتى: نەخىر..

پېغەمبەرى خۇدا ﷺ فەرموو: ئەى بەچكە وشىرى بەلەك يان رەشيان تىدايە؟ پياوۋەكەى ۋتى: بەلى..

پېغەمبەرى خۇدا ﷺ فەرموو: مادام ھەموۋىيان سورن ھىچ رەنگىكى تىران تىدا نىە، ئەى بۇچى داپكە وشىرە سورەكان، وشىرى بەلەك، يان رەشيان دىبىت، لە كاتىكدا وشىرە نىرەكانىش ھەموو سورن؟

پياوۋەكەى كەمىك بىرى كىردەۋەۋ راما، پاشان ۋتى: لەۋانەيە ئەم باۋك و داپكە وشىرانە، پىشىر باۋك و داپكى جگە لە رەنگى سورىشان ھەبوو بىتو شۆپنەۋارى ئەو رەنگانە، لەمانىشدا مابىتەۋە!!

پېغەمبەرى خۇدا ﷺ فەرموو: دەى لەۋانەيە يەكىك لە باپىرەكانت، يان باپىرە گەۋرەكانت رەنگىيان رەش بوو بىتو شۆپنەۋارەكەى لە مىندالەكەتدا دەرگەۋتەبىت!! پياوۋەكەى كاتىك كۆپى لەم ۋەلامە بوو، كەمىك بىرى كىردەۋەۋ سەيرى كىرد ۋەلامەكەى پېغەمبەرى خۇدا ﷺ ھەمان شىۋەى ۋەلامەكەى ئەمە، ھەر بۇيە دلى پاك بۆۋەۋ گومانەكەى رەۋيەۋەۋ گەرايەۋە بۇ لاي ھاۋسەرمەكەى..

رۇژىكى تىران پېغەمبەرى خۇدا ﷺ باسى دەرگاكانى خىرو چاكەى بۇ ھاۋەلانى دەرگىد، لە نىۋان ۋتە پىرۋزەكانىدا فەرموو: كاتىك يەكىك لە ئىۋە كارى ژن و مىردايەتى

له گهڼ ھاوسهره کهیدا نه انجام دمدات، نهوا خيرو پاداشتی دمهک ویت..
 هاوه لآن سهریان سورماو وتیان؛ نهی پیغه مبهری خودا ﷻ نیمه نهو کاره بو
 نارمزووی خویمان نه انجام دمدمین، چون خيرو پاداشتمان دمهک ویت؟!
 پیغه مبهری خودا ﷻ به ههمان راو بوچوونی خویمان وهلامی دانهوه، وهلامیک که
 به خیرایی ههموویان پیی رازی بوون.. پیغه مبهری خودا ﷻ فهرمووی، نایا نیوه نه گهر
 نارمزووی خویمان له حهرامدا خالی بکه نهوه، گوناھتان ناگاتی؟!
 هاوه لآن فهرموویان: به لی.. گوناھمان دمهکاتی..

پیغه مبهری خودا ﷻ فهرمووی: دهی به ههمان شیوه، نه گهر نارمزووه کانتان له
 حه لآندا خالی بکه نهوه، نهوا خيرو پاداشتان دستگیر دمییت..

پیغه مبهری خودا ﷻ وهزارو چوار سهد له هاوه لانی، به مبهستی نه انجامدانی
 عومره، به رهو شاری مهککه کهوتنه ری.. کاتییک نزیک شاری مهککه بوونهوه رووداوه به
 ناوبانگه کهی خودمیبیهی لیکه وتهوه، که به ریکه وتنی موسلمانان و بیباومرانی قورمیش
 کوئی هات.. نوینهری قورمیشیش له م ریکه وتنه دا، سوههیلی کوری عمر بوو، که
 له گهڼ پیغه مبهری خودا ﷻ له سهر چهند خالییک پیکه اتان، له وانه ش:

۱. موسلمانان به بی نهوهی عومره نه انجام بدن، پیویسته بگه رینهوه بو شاری مه دینه..
 ۲. نه گهر کهسیکی خه لکی شاری مهککه، موسلمان بییتو بیه ویتو کوچ بکات بو
 شاری مه دینه، نهوا موسلمانانی شاری مه دینه نابیت په نای بدن و وری بگرن..

۳. به پیچه وانهوه نه گهر کهسیک له نیسلام پاشگهز بووه ویستی په یومندی به
 بیباومرانی مهککه وه بکات، نهوا بیباومران دمتوانن وری بگرن و په نای بدن..

نه مانه و چهندان خال و مهر جی تر، که له رواله تدا شکستی موسلمانان نیشان دمه دا،
 به لام له راستیداو دواتر دمرکهوت، ریکه وتنه که له سودی موسلمانان بوو، له بهر نهوهی
 ههر لهو کاته شدا بیباومرانی قورمیش ترسیکی زوریان لهو ژماره زورهی موسلمانان
 هه بوو، دمشیان زانی موسلمانان له توانایاندایه و نه گهر بیانه ویت، دمتوانن شاری
 مهککه نازاد بکه ن، له بهر نهوه قورمیش نه رم و نیانان دمنواندو به چوار په کی نهو
 مهر جانه ش رازی بوون، ههر بویه زوریک له هاوه لآن له مهر ج و خاله گانی ریکه وتنه نامه که
 نارحمهت و نارازی بوون، به لام چون بتوانن نهو نارمزه ندیه پان دمر برن، له کاتییکدا
 ریکه وتنه نامه که، له لایه ن پیغه مبهریکه وه نه انجامدراوه، که هیچ قسه و کرداریک له
 خووه ناکات و نالییت!!

ئیمامی عومەر رضی اللہ عنہ به لای راستو چه پیدا دهپرانی و حمزی دمکرد نهگهر بؤی بکرایه، گاریکی نه انجام بدایه، همر بؤیه خوی بؤ نهگیر او چوو بؤ لای ئیمامی نه بوبه کر رضی اللہ عنہ، به لام سهرهتا به ره خنه گرتن دمستی پینه کرد، به لکو به چهند شتیک دمستی پیکرد، که همدووکیان تیایدا هاورا بوون و ههموو ولامهکانی ئیمامی نه بوبه کریش رضی اللہ عنہ بریتی بوون له: به لئی.. راسته.. وایه..

ئیمامی عومەر رضی اللہ عنہ فهرمووی: نهی نه بوبه کر.. ئایا نهوه پیغه مبهری خودا نیه؟! ئیمامی نه بوبه کر رضی اللہ عنہ فهرمووی: به لئی.. ئیمامی عومەر رضی اللہ عنہ فهرمووی: ئایا ئیمه موسلمان و نهوانیش بیباومر نین؟! ئیمامی نه بوبه کر رضی اللہ عنہ فهرمووی: به لئی.. ئیمامی عومەر رضی اللہ عنہ فهرمووی: ئایا ئیمه له سهر حهق و راستی نین و نهوانیش له سهر ناحهق؟! ئیمامی نه بوبه کر رضی اللہ عنہ فهرمووی: به لئی..

ئیمامی عومەر رضی اللہ عنہ فهرمووی: دهی ئیتر بؤچی بهم سوکایهتیه رازی بین؟! ئیمامی نه بوبه کریش رضی اللہ عنہ فهرمووی: نهی عومەر ئایا نهوه پیغه مبهری خودا نیه؟! ئیمامی عومەر رضی اللہ عنہ فهرمووی: به لئی.. ئیمامی نه بوبه کریش رضی اللہ عنہ فهرمووی: منیش شایه دی دهم که پیغه مبهری خودایه رضی اللہ عنہ، دهی شوینی بکه ووه به پیچه وانهیه وه هه لسوکهوت مهکه و چۆن تهقه لی دروومان یه که له دوا یه که به ریک و پیک به شوین یه که دین، ناوا شوین وته و فرمانهکانی بکه وه.. ئیمامی عومهریش رضی اللہ عنہ دوباره فهرمووی: منیش شایه دی دهم که پیغه مبهری خودایه..

ئیمامی عومەر رضی اللہ عنہ رویشته وهولی دهمدا نارام بگریت، به لام نهیتوانی و خوی گه یانده پیغه مبهری خودا رضی اللہ عنہ و پیتی فهرموو: ئایا تو پیغه مبهری خودا رضی اللہ عنہ نیت؟! پیغه مبهری خودا رضی اللہ عنہ فهرمووی: به لئی..

ئیمامی عومەر رضی اللہ عنہ فهرمووی: ئایا ئیمه موسلمان نین و نهوانیش بیباومر؟! پیغه مبهری خودا رضی اللہ عنہ فهرمووی: به لئی..

ئیمامی عومەر رضی اللہ عنہ فهرمووی: نهی بؤچی بهم سوکایهتیه رازی بین؟! پیغه مبهری خودا رضی اللہ عنہ له وه لامدا فهرمووی: من بهنده و پیغه مبهری خودام.. ههرگیز بیغه فرمانی بهرومردگارم ناکه و نهویش ههرگیز فهراموشم ناکات..

ئیمامی عومەر رضی اللہ عنہ بیدجنگ بوو، موسلمانانیش بهروو شاری مه دینه گهرانه وه.. پاشماوهیه که، قورمیش ریکه و تن نامه که یان شکاند، پیغه مبهری خودا رضی اللہ عنہ بؤ نازا کردن و پا کردنه وهی شاری مه که له بت پهرستی، کهوته ری و ئیمامی

ئومەرىش ﷺ تېگەشتى بۆى روون بۆۈ، پېغەمبەرى خۇدا ﷻ ھىچ كارىك لە خۆۈ
ئەنجام نادات و ئەو رېككەوتنەش بە فەرمانى پەروەردگار بۆۈ.

ئىمامى ئومەر ﷺ دەفەرمۇيت: بەردەوام و تا ئىستا بەرۋو دىمە و مال و سامان
دەبەخشم و نوپۇزى سوننەت ئەنجام دەدەم و بەندە نازاد دەكەم، سا بەلكو پەروەردگار لەو
نارەزايى و قسانەى ئەو كاتەم خۇش بىت. بە راستى ئىمامى ئومەر ﷺ كەسايەتەكى
بەرزو بى وىنە بۆۈ!!

كاتىك مىندالەكەت دىمىنى، زۆر بايەخ بە لەبەرگەردنى قورئان نادات و تۆش دىتەۋىت ھانى
بەدەيت، سەرمتا بەو وتەو ئامۇزگارپانە دەست پېكە، كە ھەردوۋوكتان لە سەريان ھاۋران،
ۋەك ئەۋەى پىي بلى: ئايا ناتەۋىت پەروەردگار خۇشتى بۆۋىت؟! ئايا ناتەۋىت لە بەھشتدا،
پلەت بەرز بىت؟! بە دىنپايەۋە بە بەلى ۋەلام دەداتەۋە، ئەۋسا تۆش بە شىۋەى پېشنيار بلى:
دەى كەۋاتە پىۋىستە پەيۋەندى بە خولى لەبەرگەردنى قورئانى پىرۋەۋە بەكەيت.

ھەروەھا كاتىك ھاۋسەرەكەت دىمىنى، كەمىك لە بالاپۇشپەكەيدا ساردوسرى
دىنۋىنىت، سەرمتا بە ھەندىك وتەو ئامۇزگارى لەگەلىدا بدوى، كە ھەردوۋوكتان لە
سەرى ھاۋرا بن، ۋەك ئەۋەى پىي بلى: مەن دەزانم كە تۆ ئافرىتىكى مۇسلمان و كەسىكى
چاكە خوازىت، بە دىنپايەۋە ئەۋىش دەلىت: بەلى.. سوپاس بۆ خۇدا.. ئەو كاتە دىتۋانى
ئامۇزگارپەكەت پېشكەش بەكەيت و بلىت: دەى پىۋىستە زياتر گىرنگى بە بالاپۇشى و
داپۇشىنى جەستەت بەدەيت.

بەم شىۋەى چىمان لە خەلكى بۆۋىت، دىتۋانىن بە دەستى بەينىن، بە بى ئەۋەى
ھەستىشمان پېكەن و پىمان بزانن.

تروسكەرىك..

دىتۋانىت ھەنگۈىن بخۋىت: بە بى ئەۋەى
شانەى ھەنگىش تىك بشكىنىت.

دارەكە لە ناوہ پاستەوہ بگرەو ھاوسەنگیش پابگرە!!

مايەى رېزو سوپاسە كە بېشەى مامۇستايى و وانەبېژىت ھەلبژاردووە.. پەرورەردگارېش شىوازىكى جوانى پى بەخشيووېت، بۆ ئەوہى زياتر پەرە بە بېشەكەت بدمېت.. فوتابىەكانىشت زۆريان خۆش دەويېت، بەلام ھىوادارم بەيانيان لە دەوام دوا نەكەويېت..

تۆكەسىكى زۆر قەشەنگ و جوانىت.. مالهەكەشت زۆر رېك وپېكە.. نكۆلىش لەوہ ناكريېت، مىندالەكانت ماندووت دەكەن، بەلام ھىوادارم زياتر گرنگى بە جل و بەرگيان بدمېت..

ئەم شىوازى ئامۇژگارېە، زۆر گونجاو و چاكە، لەبەر ئەوہى سەرەتا باسى لايەنە باشەكانى ئەو كەسە دەكەيت، كە رەخنەت لىي ھەيە، پاشان لە ھەلەكەى ئاگادارى دەكەيتەوہ.. كاتىك دەتەويېت ئامۇژگارى ھەر كەسىك بكمېت، سەرەتا ھەولېدە رەوشت و ھەلسوكەوت و لايەنە باشەكانى باس بكمېت، پاشان بە شىوازىكى نەرم و نيان و جوان لە ھەلەكەى ئاگادارى بكمەرەوہ، ئەوسا ھەست دەكات بە چاوپكى پەرسنگدار سەيرى دەكەيت و لە ھەلەو كەم و كورپەكانى ناگەريېت..

پېغەمبەرى خوداﷺ رۆژىك بە لاي ھەندىك لە ھۆزەكاندا تىدەپەرېت و بانگيان دەكات بۆ ئەوہى موسلمان بن، بە جوانترين وشەو زارەوش بانگى كردن، بۆ ئەوہى زياتر بە دەم بانگەوازەكەيەوہ بېن و موسلمان بوونى خۆيان رابگەيەنن..

كاتىك بە لاي يەكىك لەو ھۆزانەدا تىپەرى، بە ناوى ھۆزى (بنى عبدالله)، بانگى كردن بۆ ئەوہى موسلمان بن و پىي وتن؛ ئەى ھۆزى (بنى عبدالله)، پەرورەردگار ناوى باوكتانى جوان كردووہو بە باشترين ناو، ناوى ناوہو ھىچ ھاوبەش دانانىك لە ناوى باوكتاندا نيە، دەى ھاوہل بۆ پەرورەردگار بېريار مەدەن و موسلمان بن..

خالىدى كورى وەلېد، پالەوان بوو.. نەك ھەر پالەوانىكى ئاسايى، بەلكو پالەوانىكى بەناو بانگى نىو پالەوانان.. دەبووايە ھەزاران حسابى بۆ بکرايە.. پېغەمبەرى خوداﷺ ھەزى دەکرد موسلمان بىت، بەلام چۆن؟! خالىد لە ھەموو ئەو جەنگانەدا بەشدارى کردبوو، كە لە نژی موسلمانان ئەنجام درابوون!! بەلكو لە جەنگى ئوحووددا، ھۆكارىكى ھەرە گەورەى شكانى موسلمانانىش بوو..

رۆژىك پېغەمبەرى خوداﷺ دەفەرمويېت: ئەگەر خالىد بىت بۆ لامان، ئەوا رېزى دەگرين.. ئەم وتەيەى پېغەمبەرى خوداﷺ چۆن كارى كردە سەر خالىد؟!

با چىرۆك و رووداومگە لە سەرمتاۋە باس بگەين؛ خاليد يەككە بوو لە گەورمۇ سەرگەردەكانى قورمىش و بىباۋەران.. هيچ ھەلىكى لە دەست نەدەدا، بۇ ئەۋدى ئىزاھەتى پىغەمبەر و ھاۋەلانى بىكات.. كاتىك پىغەمبەرى خودىﷺ و ھاۋەلانى بۇ ئەنجامدانى عومرە بەرمۇ مەككە گەوتنە رى، خاليد و چەند كەسكىش لە بىباۋەران بەرمۇ پىغەمبەرى خودىﷺ و ھاۋەلانى چوون و لە شۆيىنكەدا كە پى دەوترا (عسفان)، پىغەمبەرى خودىﷺ و ھاۋەلانىيان بىنى..

خاليد لىيان نزيك گەوتەومۇ بۇ ھەلىك دەگەر، تىرىك، يان پىمىك، يان شمشىرىك بگەيەنئىتە پىغەمبەرى خودىﷺ و شەھىدى بىكات.. ھەر بۆيە زۆر چاۋدىرى پىغەمبەرى خودىﷺ كرد، پىغەمبەرى خوداشﷺ لە بەرامبەر بىباۋەرانەۋە، نوپۇزى نيوپۇزى بۇ مۇسلمانان ئەنجام دەدا، بەلام پىغەمبەرى خودىﷺ ۋەك ئەۋدى ئاگى لە پىلانى بىباۋەران بىت، نوپۇزى عەسرى بە نوپۇزى ترس (صلاة الخوف) بۇ مۇسلمانان ئەنجامدا.. مۇسلمانانى كرد بە دوو بەشەۋە، بەشىكىان لەگەل پىغەمبەرى خودىﷺ نوپۇزىيان ئەنجام داۋ بەشەكەى تىران چاۋدىرى و پاسەۋانى پىغەمبەرى خودىﷺ و ئەۋ مۇسلمانانەيان دەكرد، كە لە نوپۇزدا بوون.. ئا لەم كاتەدا خاليد دەلىت؛ ناتوانىن هيچ زەرمۇ زىيانكى پىبگەيەنئىن!!

پاشان پىغەمبەرى خودىﷺ و ھاۋەلانى بە لاي راستدا گەوتنە رى، بۇ ئەۋدى بە لاي خاليددا تىنەپەرن و لىي دور بن.. بەم شىۋىيە بەردەۋام بوون، ھەتا گەيشتنە ناۋچەى خودەيىيەۋ رىكەوتن، لە سەر ئەۋدى مۇسلمانان ئەمسال عومرە ئەنجام نەدەن و بگەيەنئەۋە بۇ شارى مەدىنەۋە سالى داھاتوۋ بىنەۋە..

خاليد سەيرى كرد، رۆژ بە رۆژ پلەۋ پاىەى قورمىش لە ناۋ عەرەبدا، لە دابەزىن و كەمبۇنەۋەدايە، ھەر بۆيە لە دلى خۇيدا وتى: چ شتىك ماۋتەۋەۋە بۇ كۆى بچم؟! بۇ لاي نەجاشى بچم؟! نەخىر.. نەجاشى شۆين محمد گەوتوۋە ھاۋەلانى محمدىش لە لاي ئەۋ بە ئارامى و ئاسوۋدىمى دەئىن.. ئەى بۇ لاي ھەرقل بچم؟! نا.. ئاينى خۇم ناگۇرۇم و نابم بە گاۋرو جولەكە!!

خاليد لەم بىرگەردنەۋەۋە خەيالانەدا بوو، بەلام دوۋدۇل بوو.. بە ھەر حال رۆژمەكان و مانگەكان تىپەرىن، ھەتا بوو بە سالىك و كاتى ئەنجامدانى عومرى مۇسلمانان ھاتە پىشەۋەۋە بەرمۇ شارى مەككە گەوتنە رى.. پىغەمبەرى خودىﷺ بۇ ئەنجامدانى عومرى مۇسلمانان بەرمۇ شارى مەككە گەوتنە رى.. كاتىك پىغەمبەرى خودىﷺ بۇ ئەنجامدانى عومرە ھاتە شارى مەككەۋە، خاليد نەيتۋانى ئارام بگىرىت و بە چاۋى خۇى مۇسلمانان بىيىت، بە جل و بەرگى ئىجرامەۋە بچنە شارى مەككەۋە، ھەر بۆيە بۇ ماۋەى چوار رۆژ مەككەى جىيەشت و چوۋە

دەرمۇدى شارمىگە..

كاتىك پېغەمبەرى خۇداﷺ عومرىگە ئىنجامدا، سەپىرىكى رېگە خانو مالەكانى مەككەى كىردو يادگارپەكانى ومبىرھاتەو، پاشان خالىدى كۆرى وەلىدى بىرھاتەو، ھەر بۆيە ناۋرى بۇ لاي وەلىدى براى خالىدى كۆرى وەلىدىدا داپەو، كە لەگەل پېغەمبەرى خۇداﷺ ھاتىبو، بۇ ئىنجامدانى عومرەو پىي فەرموو: ئەو خالىد لە كۆيە؟! ئەم پىرسىارە بۇ وەلىد، كىتوپر بوو، لە وەلامدا وتى: ئەي پېغەمبەرى خۇدا، پىروەردگار دەپھىننەتەو بۇ لات، پاشان پېغەمبەرى خۇداﷺ فەرموو: «مِثْلُهُ يَجْهَلُ الْإِسْلَامَ!!» ولو كان جعل نكايته وَحْدَهُ مع المسلمين، كان خيراً له.. واتە: (چۇن دەپىت كەسىكى ومكو خالىد، شارمىزاي ئىسلام نەبىت و ئىسلام نەناسىت و مۇسلمان نەبىت!! ئەگەر بىتوو ئەو ھىزو توانايەى لەگەل مۇسلماناندا يەك بىخات و لە خىزمەت ئىسلامدا بەكارى بەپىنەت، ئەوا بۇ خالىد باشترو چاكتر بوو)..

پاشان فەرموى: ئەگەر بەھاتايە بۇ لامان رىزمان دەگرتو لە پىش كەسانى تىرىشەو دامان دەنا.. وەلىد بەم قسانەى پېغەمبەرى خۇداﷺ دلخۇش بوو، كەوتە گەران بە شارى مەككەدا، بۇ ئەوۋى خالىد بدۆزىتەو، بەلام نەپدۆزىتەو، كاتىك مۇسلمانان وپىستان بگەرپتەو بۇ شارى مەدىنە، وەلىد لە رۇشنايى وتە ناراستەوخۇكەى پېغەمبەرى خۇداﷺ نامەپەكى بۇ خالىدى براى ناردو تىايدا نوسى بووى: بە ناۋى خۇداى بەخىشندەى مېھرىبان.. بە راستى شتىكى سەپىر، كە تۇ لە ئىسلام رادەكەيت، لە كاتىكدا كە خاۋمنى ئەو ھەموو ژىرىيەيت!! پېغەمبەرى خۇداﷺ پىرسىارى لىكردم و فەرموو: خالىد لە كۆيە؟ منىش وتم: ئەي پېغەمبەرى خۇدا، خۇدا دەپھىننەتەو بۇ لات، پاشان پېغەمبەرى خۇداﷺ فەرموو: دەپىت كەسىكى ومكو خالىد نەشارمىزا بىت بەرامبەر ئىسلام!! خۇ ئەگەر خالىد ھىزو تواناي خۇى لەگەل مۇسلماناندا يەك بىخات، ئەوا بۇ خالىد باشترو چاكترە.. ئەگەر خالىد بگەرپتەو بۇ لامان، ئەوا رىزى دەگرىنو لە پىش كەسانى تىرەو، دايدەننەن.. بىرام پەلە بىكە، چۈنكە چاكەو پاداشتى زۇرت لە دەستچوۋە..

خالىد دەفەرموئىت: كاتىك نامەكەم بىگەپشت، ھەزم دەگرد مۇسلمان بىم و خۇشخالىش بووم، كە پېغەمبەرى خۇداﷺ ھەۋالى پىرسى بووم.. لە خەۋىشمدا بىننەم، لە زەۋپەكى تەنگ و تەسك و وشكەو بەرەو زەۋپەكى سەۋزايى فراۋان رۇپىشتم و لە دلى خۇمدا وتم: بە راستى ئەم خەۋە راست و دروستە..

كاتىكىش وپىستم بىرۇم بۇ لاي پېغەمبەرى خۇداﷺ، وتم: كى ھاورپىيەتى ئەو گەشتە پىرۋەزم دەكات؟! سەفۋانى كۆرى ئومەيەم بىنى و پىم وت: ئايا نابىنى ئىمە ھەموومان ومكو

بەرداش خەرىكىن يەكتر دەھارپىن؟! ئەھمەتتا محمدىش لە ناو غەرىب و غەجەمدا دەسەلاتى پەيدا كىردىمۇ دەرگەھوت.. ئەگەر بچىن بۇ لای محمدو شوپىنى بىكەوين، ئەوا رېزو گەورمىي محمد، دەبىتە ماپەي رېزو گەورمىي بۇ ئىمەش..

سەفوان زۆر بە توندى نكولى كىردى وتى: ئەگەر بە تەنھاش بىمىنەھە، ئەوا شوپىنى ناگەھومو باومىرى پىناھىنىم.. ھەر بۆيە لىك جىبابووينەھەم لە دلى خۇمدا وتم: سەفوان لە جەنگى بەردا باوك و براى كۆژراومۇ كەسىكى دل برىندارە.. پاشان عىكرەمەي كورى ئەبوجەھلم بىنى و چىم بە سەفوان وت، بەويشم وت، ئەويش بە ھەمان شىۋەي سەفوان وەلامى دامەھە، بەلام پىم وت، بە كەس مەلى كە دەچم بۇ لای محمد.. ئەويش وتى: بە كەس نالىم و ناشكرات ناگەم..

چوومەھە بۇ مالەھە، خۇم نامادە كىردى كەوتە رى و لە رىگە عوسمانى كورى تەلھەم بىنى، وىستم پى بلىم، بەلام لە دلى خۇمدا وتم: ئەمىش باوكى بە دەستى مۇسلمانان كۆژراو، پاشان وتم: چى دەبىت ئەگەر ناگادارى بگەم؟! ھەر بۆيە پىم وت: خۇم نامادە كىردىمۇ دەمەويت بچم بۇ مەدىنەھە ئەھەي بە دوو كەسەكەي پىشووم وت، بەويشم وت، ئەويش نامادىمى دەربرى و رىكەوتىن لە سەر ئەھەي لە شوپىنىك بە يەك بگەين، بە ناوى (پاچچ)، برىارىشماندا ھەر كەسىكمان زووتر بگەينە ئەو جىگەيە، چاومىرى ئەھەي ترمان بگەين.. پىش ئەھەي خۇر ھەلبىت، ئەو شوپىنەي دىارىمان كىرد بوو، بە يەك گەيشتىن، پاشان غەمىرى كورى عاصمان بە سەر وشرەكەيەھە بىنى وتى: سلاوتان لى بىت.. ئەھەي بۇ كوى دەچن؟! ئىمەش وتەن: ئەھەي تۇ بۇ كوى دەچىت؟! ئەويش وتى: نا.. ئىۋە بۇ كوى دەچن؟! وتەن: دەمانەويت شوپىن محمد بگەوين و مۇسلمان بىن.. غەمىش وتى: دەي منىش ھەر بۇ ئەھەي دەچم.. ھەرسىكمان رۇيشتىن، ھەتا گەيشتىنە شارى مەدىنە..

خالىد دەھەرمۇيت: جوانترىن جىل و بەرگم ئەبەرگىردو بەرەمۇ لای پىغەمبەرى خودا ﷺ كەوتە رى و لە رىگە وەلىدى برامم بىنى و پىي وتم: بەلە بگە.. پىغەمبەرى خودا ﷺ بە ھاتنەكەت دلخۇشەو چاومىرىت دەكات.. بە بەلە كەوتىنە رى و پىغەمبەرى خودا ﷺ كاتىك لە دوورمۇ ئىمەي بەدى كىرد، زەردەخەنە كەوتە سەر لىۋى.. ھەتا گەيشتىنە بەردەمى، پىغەمبەرى خودا ﷺ روخسارى ھەر گەشاومۇ دەم بە خەندە بوو، سلاومان لىكردو بە روويەكى خۇشەھە، وەلامى سلاومەكەي داپنەھە، پاشان وتم: اشھەد ان لااله الا الله.. وانك رسول الله.. ئەويش فەرمۇي: سوپاس بۇ ئەھەي خوداىەي رىنمايى كىردىت.. بە دلنپاىيەھە من ژىرى و دانايىم لە تۇدا بەدى دەكىردو ھىوادار بووم، ئەھەي ژىرى و دانايىمەت، تەنھا بەرەمۇ خىرو چاكەت

بەرپىت..

پاشان وتم: ئەي پېغەمبەرى خۇداﷺ زۆر بەرمەنگارى راستى بوومەۋە، داۋات لىدەكەم
لە پەرۋەردگار بىپارپىتەۋە، بۇ ئەۋەدى لىم خۇش بىت.. پېغەمبەرى خۇداﷺ فەرموۋى:
مۇسلمان بوون، دەبىتتە ھۆى سىپىنەۋەدى ھەموو گوناھو تاۋانەكانى پىشوو.. دوبارە وتم:
دەى پېغەمبەرى خۇداﷺ داۋاي لىخۇشبوونم لە پەرۋەردگار بۇ بكة.. پېغەمبەرى خۇداﷺ
فەرموۋى: خودايە لە خالىدى كۆرى ۋەلىد خۇشبە.. لە ھەموو ئەو كارانەشى خۇشبە،
كە بوۋەتە ھۆى رېگرى و بەربەست لە بەردەم ئاينى پەرۋەردگار.. لە داۋاي ئەۋە، خالىد
بوو بە يەككە لە سەر كەردە بە ناۋبانگەكانى نەم ئاينە پىرۋزە.. مۇسلمان بوونەكەشى بە
ھۆى پەيامىكى ناراستەۋخۆى پېغەمبەرى خۇداﷺ بوو.. ئاي لە دانايى و مېھرىبانى ئەو
پېغەمبەرە نازدارﷺ !!

دەى با نىمەش لە بانگەۋاز كەردنى خەلكىدا، لىھاتوۋى و شارمزاىى بەكاربەينىن و ھەول
بەدىن كارىگەرىيان لە سەر دروست بكةين.. كاتىك دوكاندارىك دەبىنىت، جگەرە دەفرۇشىت و
دەتەۋىت ئاگادارى بكةيتەۋە پىي بلىيت: جگەرە مەفرۇشەۋ ھەرامە، سەرمتا باسى پاك و
خاۋىنى و رىك ۋەپكى دوكانەكەى بكة، ھەروەھا داۋاي خىرو ھازانجى لە پەرۋەردگار بۇ
بكەۋ پاشان باسى گىرنگى پەيدا كەردنى رۆزى ھەللى بۇ بكة، بۇ ئەۋەدى ئەو ھەستەى بۇ
دروست نەبىت، كە بە چاۋىلكەى رەشەۋە لىي دەروانىت، بەلكو ھەول بەدە دارەكە، يان
گۇچانەكە، لە ناۋمەرستەۋە بگەرە.. سەرمتا ھەندىك لە شتە جوانەكانى باس بكة، پاشان لە
ھەلەۋ كەم و كۆرپەكانى ئاگادارى بكەرمەۋە..

كاتىك بەرەۋ روۋى كەسىك دەبىتەۋە، بە چاكەكانى، خراپەكانى و بە جوانىەكانى،
ناشېرپەكانى داپۇشە.. ھەمىشە گومانى باش بە خەلكى بەرە، بۇ ئەۋەدى ھەست بكەن بە
دادپەرۋەرى ھەلسوكەۋتېان لەگەل دەكەپت، ئەۋسا ھەموۋان خۇشيان دەۋىپت..

نىگايەك..

كاتىك خەلكى رېنمايى و ئامۇزگارپەكانت ۋەردەگىرن، كە باۋەر
بەۋە بەينىن، ۋەك چۇن سەرنجى كەمۋكۆرپى ھەلەكانىيان دەمدىت،
بە ھەمان شىۋە سەرنجى چاكەۋ جوانىەكانىشيان دەمدىت..

ھەلەكان بە ناسانى چارەسەر بکە..

ئەو ھەلەكانى كە خەلكى ئەنجاميان دەمدەن، لە رووى گەورەيى و بچووكيانەو ە جياوازن.. ھەلەش ھەر چەندىك گەورە بىت، شاھەنى چارەسەر كەرنە..
بەللى.. ھەندىك جار ھەر چەندە چارەسەر كەردنى ھەلەپەك بى سودە، كە ۱۰۰%
كارمەكى خراب كەرد بىت، بەلام دەتوانىت زيانەكانى كەم بىكرىتەو.. خەلكانىك كە
ژمارمىان كەم نىيە، ھەول نادنەن چارەسەرى ھەلەكانىان بکەن، لەبەر ئەو ە گومانىان
ھەپە ئەو ە كە ئايا چارەسەرى ھەلەكانىان پىدەكرىت، يان نا؟!
جارى واش ھەپە، ئەو رىگەو ھۆكارەى كە لە چارەسەرى ھەلەكەدا بەكارى دىنين،
خۆى لە خۆيدا ھەلەپە..

كاتىك كەسىك كۆرەكەى دەكەوئە ھەلەپەكەو، سەرزەنشتى دەكات و ھەلەكەى لە
سەر گەورە دەكات، ھەتا كۆرەكەى وا ھەست دەكات، كەوتووئە ناو بىرىكى بى بنى
زۆر قوئەو ە دەرچوون و رزگار بوونى مەحالە، ئىت بى ھىوا دەبىت و لە سەر ھەلەكەى
دەمىنىتەو ە ناتوانىت ھەولى چارەسەر بدات..

پىاويك دىت بۇ لاي پىغەمبەرى خودا ﷺ و پەيمانى كۆچ كەردنى لەگەل دەدات و
دەلىت: من ھاتووم بۇ لات، بۇ ئەو ە پەيمانەت لە سەر كۆچ كەردن پىدەم.. كاتىك
ھاتم، دايك و باوكەم بە گریانەو ە جىھىشت.. پىغەمبەرى خودا ﷺ سەرزەنشتى
نەكرد و كارمەكى بە خراب باس نەكرد، لەبەر ئەو ە ئەم پىاوە بە نىيەتىكى چاك
ھاتبوو.. پىغەمبەرى خودا ﷺ ھەستى كەرد، چارەسەرى ھەلەى ئەو پىاوە ئاسانەو
ھىچ دژوارىيەكى تىدانىيە، ھەر بۆپە زۆر بە سادەيىيەو ە فەرمووى: بگەرپۆە بۇ
لايان و بىانخەرە پىكەنن، ھەر وەك چۆن خستە گریان.. بەم شىوہە پىغەمبەرى
خودا ﷺ زۆر بە سادەو ساكارى پەنجەى خستە سەر ھەلەى كابراو چارەسەرەكەشى
بۇ خستەروو..

رووداويكى پەرغەم و ئازارتان بۇ باس دەكەم، كە قورئانى پىرۆز شاھەدى رووداوەكەيەو
لیرمدا دوبارەى دەكەمەو ە بۇ ئەو ە سودى لىوۋىرگىرىن.. پىغەمبەرى خودا ﷺ
ھەر كاتىك بچووايە بۇ گەشتىك، يان جەنگىك، تىروپشكى لە نىوان ھاسەرەكانىدا

دەكرىدو يەككىيانى لەگەل خۇيدا دەمىرد.. كاتىك پىغەمبەرى خۇدا ﷺ وىستى بچىت بۇ غەزى (بنى مصطلق)، تىروپشكى لە نىوان ھاوسەرمكانىدا كىردو تىرو پشكەكەش بۇ عائىشەى دايكى ئىمانداران دەرچوو.. عائىشەى دايكى ئىماندارانىش (خۇداى لى رازى بىت) لەگەل پىغەمبەرى خۇدا ﷺ كەوتە رى، ئەم رووداوش لە دواى دابەزىنى ئايەتى بالاپۇشى روويدا..

بەلى.. دايكى ئىمانداران لە ناو كەزاومكەيدا بوو، كاتىك كاروانەكە بۇ پىويستىك لاي بدايو بوەستايە، دايكى ئىماندارانىش دادەمبەزى و پىويستىكەنى خۇى جىبەجى دەكرىدو پاشان سەردەكەوتەو دەچوو دە ناو كەزاومكەى..

كاتىك جەنگەكە كۆتايى ھات، پىغەمبەرى خۇدا ﷺ بەرەو مەدىنە كەوتە رى و لە نزيك مەدىنە، لايداو بەشىك لە شەو مانەو، پاشان فەرمانى بە مۇسلمانان كىرد، ئامادەى رۇپشتن بن، خەلكەكەش دەستيان كىرد بە خۇ ئامادە كىردن، دايكى ئىماندارانىش بۇ پىويستىكەى، كەمىك دوور دەكەوئەو، كاتىك دەگەرپتەو، دەبىنىت ملوانكەكەى ون بوو، ھەر بۇيە دەگەرپتەو بۇ ئەو مىلوانكەكەى بدۆزىتەو، زۇر دەگەرپت بەلام بىناكام دەبىت، سەرەپراى ئەو مىلوانكەكەى دەكەوئەو لە كاروانەكەى جىدەمىنىت.. كاروانەكەش كەزاومكە رادەكىشن و دەيخەنە سەر وشتەكەى و وادەزانن دايكى ئىماندارانى تىدايەو دەكەونە رى..

بە ھەر ھال عائىشەى دايكى ئىمانداران لە دواى گەرانىكى زۇر ملوانكەكەى دەدۆزىتەو دەگەرپتەو بۇ ئەو شوپىنەى كاروانى مۇسلمانان تىدايەو، بەلام بە داخەو دەبىنىت، كەسى لى نەماو..

عائىشە (خۇداى لى رازى بىت) دەفەرموئەت: گومانم وابو مۇسلمانان دىنەو بە شوپىندا لەگەل خۇيان دەمبەن، ھەر بۇيە لە جىگەى خۇم دانىشتەم، بەلام خەو زۇرى بۇ ھىنامو خەوم لىكەوت.. سوپىند بە خۇدا راکشا بووم، سەفوانى كورى مەغل بە لامدا تىپەرى، كە ئەو مىلوانكەكەى پىداوئىستىكەى خۇيەو، لە كاروان و سوپاكە دواكەوتبوو، كاتىك رەشاى مۇشەقىكى بىنى، ھات بۇ لام و ناسىمىيەو، لەبەر ئەو مىلوانكەكەى دابەزىنى ئايەتى بالاپۇشىدا مىنى بىنى بوو، كاتىك بىنىمى وتى: **إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ**. خىزان و ھاوسەرى پىغەمبەرى خۇدا؟

خىرا ھەستامو بە سەرپۇشەكەم روخسارم داپۇشى.. سوپىند بە خۇدا بە تەنھا يەك وشە نەيدواندوم و قەسەى لەگەل نەكرىدو و شترەكەى دانىشانندو مىنىش سواربوومو

نەۋىش رېشمەۋ لغاۋى وىشترىمكەى بە دىستى گىرتو بە پەلە رۇيشتىن، خەلگەكەش نەيانزانى كە من جىماۋم، ھەتا رۇژ بۇۋە، كاتىك لە دوورمۇ پىاۋىكىيان بىنى، وىشترىك بە دۋاى خۇيدا رادىكىشىتو وىشترىمكەش ئافرىتىكى بە سەرمۇمىيە، نىتر كەسانى بوھتانكەرو پىروپاگەندەچىش دىستىيان بە وتى وتى كىردو نەۋەى وتىيان وتىيان!!
مىنىش ناگام لە ھىچ شتىك لەۋ قىسەۋ باسانە نەبوو..

بەلى.. گەيشتىنەۋە شارى مەدىنەۋ زۇرى پىنەچوۋ، نەخۇش كەۋتەم نەخۇشەكەشم زۇر بە نىشۋ نازار بوو.. نەۋ قىسەۋ بوھتانانەش كە دىربارەى من وترا بوو، بە پىغەمبەرى خودىڭىز ۋ باۋىك گەيشتبوو، بەلام كەم زۇر ھىچيان بە من نەدەۋت، تەنھا نەۋەندە نەبىت، ھەستەم بەۋە كىرد بوو، كە پىغەمبەرى خودىڭىز سۆزى بەرامبەرم كەم بۇتەۋە!! چۈنكە پىشتر كاتىك نەخۇش بوۋمايە، زۇر لەگەلم بە سۆزو مىھرىبان دىبوو، بەلام نەمجارمىيان وانەبوو!!

پىغەمبەرى خودىڭىز كاتىك دىبىبىنى دايىكم لە لايە، دىۋوت: نەخۇشەكەتان چۇنە؟ لەمە زىياتر ھىچى تىرى نەدەۋت.. ھەتا بە تەۋاۋى ھەستەم پىكىردو وتەم: ئەى پىغەمبەرى خودىڭىز نەگەر مۇلەتمە دىمىت، دەچەم بۇ مالى باۋىك، بۇ نەۋەى دايىكم خىزمەتمە بىكات؟ نەۋىش مۇلەتىدام رۇيشتەم بۇ لاي دايىكم و ناگادارى ھىچ شتىكىش نەبووم، ھەتا بىست رۇژ بە سەر نەخۇشەكەمدا تىپەرى..

شەۋىك بۇ ھەندىك پىداۋىشتى خۇم لەگەل دايىكى مەستەخدا، كە كچى پورى باۋىك بوو، چوۋىنە دىرمۇۋ لە رىگە نەۋ ئافرىتە قاچى لە شتىك ھەلگەۋت و خەرىك بوو بىكەۋىتو وتى: لەناۋىچىت مەستەج.. مىنىش وتەم: شتىكى خراپەت وت!! جىنىۋ بە پىاۋىك دىمىت، كە بەشدارى جەنگى بەمدى كىردوۋە!!

نەۋىش لە ۋەلامدا وتى: ئايا نەتبىستوۋە جى وتوۋە!! كچەكەى نەبۇبەكر ئەۋ ھەۋالە گەۋرىمەت پىنەگەيشتوۋە!!

مىنىش وتەم: كام ھەۋال!! ئەۋسا نەۋەى كە وترا بوو، بۇى گىرامەۋەۋ بۇى باس كىردم.. سۆيىند بە خودا نەمتۋانى پىداۋىستىيەكەم جىبەجى بىكەم و گەرامەۋە، نەخۇشەكەشم نەۋەندە پەرمىسەند، گومانم واپوو، گىريان جىگەرم دىمىت.. پاشان بە دايىكمە وت: خودا لىت خۇش بىت، خەلگى ئاۋاۋ ئاۋاۋىيان وتوۋە تۇش ھىچەت بۇ باس نەكىردوۋم!! لە ۋەلامدا دايىكم وتى: كچەكەم بە لاتەۋە ئاسايى بىتو زۇر لە سەر خۇتى قورسو گران مەكە، بە خودا زۇر كەمن ئەۋ ئافرىتانەى كە جوان بوۋىن و لە

لايەن مېردەكانىشيانەو خۇشەويست بووبىن و قسەو باسى لەم شىۋىمىھيان بۇ دروست نەگرا بېت..

وتەم: پاك و بېگەردى بۇ خودا، خەلكى ئەو قسەو باسانەھيان لە بارەى منەو و تووھ؟ ئەو شەو ھەتا بەھيانى بەشم ھەر گريان بوو.. چاوم بۇ ساتىكىش لە فرمىسك وشك نەبوو، خەويش نەچوۋە چاومكانەم، پاشانىش ھەر دىگريام و ھەر دىگريام..

ئەو ھالى عانىشەى داپكى نىمانداران بوو (خوداى لى رازى بېت).. تۆمەتبار كرا بە تاوانىكى زۆر گەورە، لە كاتىكىدا تەمەنى لە يانزە سال تىنەپەرى بوو!! تۆمەتبار كرا بە تاوانىكى زۆر قىزمەن!! بە ئەنجامدانى زىنا تۆمەتبار كرا، لە كاتىكىدا ئافرمىتىكى زۆر پاك داۋىن و بە ئابروو بوو!! ھەرومھا ھاوسەرى چاكتىن و پاكتىنى مروقى سەر زەمى بوو، ئىتر چۆن ناپاكي بەرامبەر ھاوسەرەكى دىمكات، لە كاتىكىدا كە ھاوسەرەكى بېغەمبەرى خوداى ﷺ!! ھەر بۆيە لە مالى باوكىدا بەشى ھەر گريان بوو..

بە ھەمان شىۋە بېغەمبەرى خوداى ﷺ ژيانى لەگەل غەم و پەژاردا دىگوزمەند.. جوبرائىلىش نەدەھات بۇ لاي و قورئانىش لەو بارمىھوۋە دانەبەزى.. ھەتا وای لىھات بېغەمبەرى خوداى ﷺ نەيدەزانى چى بىكات و چۆن لەگەل ئەم رووداۋەدا مامەلە بىكات، دووروومكانىش ھەتا دەھاتن زياتر تۆمەتەكەھيان گەورمتر دىگرو قسەو باسى ناراست و نارەھايان دىربارەى ئابروۋى بېغەمبەرى خوداى ﷺ بلاۋ دىگروھو..

كاتىك ئەم باس و خواسە بلاۋبۆۋە درىژەى كىشا، بېغەمبەرى خوداى ﷺ وتارى بۇ مۇسلمانان داۋ لە دواى سوپاس و ستايشى پەرومردگار فەرموۋى: خەلكىنە كەسانىك بە ھۆى ئەو قسەو باسە ناراستانەى دىربارەى ھاوسەرمكانەم دىمكەن، ئازارم دەمدەن، سوپىند بە خودا لە چاكە زياترم لە ھاوسەرمكانەم نەبىنىوۋە، دىربارەى پىاۋىكىش قسە دىمكەن، سوپىند بە خودا لە چاكە زياترم لى نەبىنىوۋە، لەگەل خۇشەمدا نەپىت، ھەرگىز نەچۆتە ھىچ مالىك لە مالەكانەم..

كاتىك بېغەمبەرى خوداى ﷺ ئەم قسانەى فەرموۋ، سەرگىردەى ھۆزى ئەوس، سەعدى كورى موعاز فەرموۋى: ئەى بېغەمبەرى خوداى ﷺ ئەو كەسانە ئەگەر لە ھۆزى ئەوس، ئەوا لە دەستىان رىزگارت دىمكەن و چارىيان دىمكەن، خۇ ئەگەر لە برايانى ھۆزى خەزىرەچىش، ئەوا فەرمان فەرمانى خۇتە، سوپىند بە خودا ئەوانە كەسانىكن، پىۋىستە لە ملىان بدرىت..

كاتىك سەرگىردەى خەزىرەجىەكان، سەعدى كورى عوبادە گوپى لەم قسانە بوو،

ھەر چەندە پىياۋىكى زۇر چاكىش بوو، بەلام دىمارگىرىيەك بۇ ھۆزمەكى گرتى و وتى: سۆيىند بە خودا درۇ دىمكەيت و لە گەردىيان نادىت، ئەو ھىسانەشت لەبەر ئەوە كرد، چۈنكە دىزانىت ئەو كەسانە لە ھۆزى خەزىرەجن و ئەگەر لە ھۆزمەكى تۇ بوونايە، ئەو ھىسانەت نەدىمكرد!!

پاشان ئوسەيدى كورى حوزمىرىش ھەرمووى: سۆيىند بە خودا تۇ درۇ دىمكەيت و دىبىت ئەو كەسانە بىكۆرېن، بەلام تۇ دوو پرووېت، بۆيە بەرگى لە دوو پرووېكان دىمكەيت.. ئىتر خەلەكەكە وروژان و خەرىك بوو كوشت و كوشتار پروو بىدات، پىغەمبەرى خوداش ﷺ ھەر لە سەر دوانگە وىستا بوو، ھەتا بىدەنگ بوون، كاتىكىش پىغەمبەرى خوداش ﷺ ئەم ھالەتەى بىنى، لە سەر دوانگە دابەزى و رۆپىشتەو بۇ مالىھو.. پىغەمبەرى خوداش ﷺ سەپىرى كرد، ئەم رووداوى لە لايەن خەلەكەو بۇ چارمەر ناكىت، ھەربۆيە ھەولیدا لە لايەن كەسە نىزىكەكانى خۆيەو، چارمەرىك بۇ ئەم كىشەيە بدۆزىتەو، بۇ ئەم مەبەستەش راو بۇچوونى ئىمامى ەلى و ئوسامەى كورى زمىدى وىرگرت..

ئوسامە ﷺ زۇر باسى چاكەو رەوشت بەرزى عانىشەى دايكى ئىماندارانى كردو ھەرمووى: ئەو قسەو باسانە ھەمووى درۆيەو لە چاكە زياتر، ھىچم لە ھاسەرمكانت نەبىنىو..

بەلام ئىمامى ەلى ﷺ ھەرمووى: ئەى پىغەمبەرى خوداش ﷺ ئافرىتان زۇرن و دىتوانىت ئافرىتى تر مارە بىكەيت، پىرسىار لە كەنىزەكەكەشى بىكە، ئەوا راستىت پىدەلىت..

پىغەمبەرى خوداش ﷺ بانگى بورمىرەى كەنىزەكى خاتوو عانىشەى كردو پىنى ھەرموو: ھىچ شىتكت لە عانىشە بىنىووە كە جىگەى گومان بىت؟! ئەوېش لە وەلامدا وتى: نەخىر.. سۆيىند بە خودا جگە لە خىرو چاكە، ھىچم لى نەبىنىووە، تەنھا ئەومىندە نەبىت ئافرىتىكى كەم تەمەن و بى ئەزموونەو كاتىك كە ھەوېر دىمىلەو داواى لىدەكەم ئاگای لى بىت، خەوى لىدەكەوېت و مەرو بىز دىن لە ھەوېرەكە دىمخۇن..

بەلى.. چۇن گومان لە عانىشەى دايكى ئىمانداران دىمكىت.. عانىشە (خوداى لى رازى بىت) ئەو ئافرىتەيە، كە پەروەردىمىراوى دىستى ئىمامى نەبۇبەكر ﷺ بوو، ھەروەھا ھاسەرى بەرپىزترىن نەوەى باوكە ئادەمىش بوو.. چۇن گومان لە ئافرىتىك

دەكرىت، كە خۇشەويستىرىن كەسى پېغەمبەرى خۇداﷺ بىت؟! گومانىشى تىدا نىە
پېغەمبەرى خۇداﷺ، كەسىكى خۇش ناوېت، كە پاك نەبىت!!

بە راستى عانىشە (خوداى لى رازى بىت) بە تاوانىكى زۆر گەورە تۆمەتبار كرا!!
پەرۇمردگارېش بە تافىكردنەومىيەكى زۆر گران، تافى كردمۇ، بۇ ئەۋەى خىرو
پاداشتو چاكەكانى زياتر بىتو ئالتون ئاسا زاخاو بدرىتو بۇ ھەتا ھەتايى ناوبانگى
بەينىتەۋەۋە پاكى و بىتاۋانىيەكەى باس بكرىتو نەۋە لە دواى نەۋە پەندو ئامۇزگارى
لە رووداۋمكەى وەربگرن..

رۇزگارەكان زۆر بە ناپەختى بە سەر دايكى ئيمانداراندا تىدەپەرىن.. نازارەكان
ژان و نازارى تريان بە دواى خۇياندا دەھىنا.. بە نەخۇشى و لە سەر جىگەكەى ھەر
نەمدىۋو ئەۋدىۋى دەكرىتو بە دەم نازارو غەم و پەزارمۇ، دەتلاپەۋەۋە نە خەۋى
ھەبوۋ نە خواردن..

بەلى.. پېغەمبەرى خۇداﷺ وىستى چارمىسەرى ئەۋ كىشەيە بكات، ھەر ۋەك
پەناى بىردە بەر دەمراستو پىاۋە ناۋدارەكان، بەلام لە باتى چارمىسەر، نىزىك بوو
شەرو كوشتار رووبدات، پاشان پەناى بىردە بەر كەسە نىزىكەكانى و پەرسىارى لە
نىمامى عەلى و ئوسامە كىرد، لەمانىش چارمىسەرىكى گونجاۋى دەست نەكەۋت، ھەر
بۇيە ئەمجارمىان وىستى لە رىكەى عانىشە خۇيەۋە، كۆتايى بە كىشەكە بەينىت..

عانىشە (خوداى لى رازى بىت) دەفەرمۇيت، ئەۋ رۇژەۋ رۇژى بېشوۋترىش بە
بەردەۋامى فرمىسكەم دەمرىشتو خەۋىش نەجوۋە چاۋم، دايك و باۋكىشم گومانىان
ۋابوو، گريان جەرگەم دەمرىت..

پېغەمبەرى خۇداﷺ بەرمۇ مالى ئىمامى ئەبۇبەكرى رەزىيە اللە تەئالىيە ھات، لە دواى مۆلەت
خواستن، ھاتە ژوورمۇ، مەۋ باۋكەم دايكەم ئافەرتىكى تر بوۋىن، لە دواى ئەۋ
رووداۋمۇ، ئەۋە يەكەمجار بوو پېغەمبەرى خۇداﷺ بىت بۇ مالى باۋكەم.. نىزىكەى
مانگىك بوو نەمبىنى بوۋم ھىچ نىگاۋ سىروشىكىش دەمرىرى مەن دانەبەزى بوو..

پېغەمبەرى خۇداﷺ دانىشتو لە دواى سوپاس و ستايشى پەرۇمردگار فەرمۇۋى،
ئەى عانىشە دەمرىرى تۆ، ئەۋەۋ ئەۋەم پىگەبىشتوۋە، پاشان پېغەمبەرى خۇداﷺ
روۋنى كردمۇۋە فەرمۇۋى: مەۋف ھەر چەندە بىكەۋىتە ھەلەۋ تاۋانەۋە، بەلام
چارمىسەركردنى قورس و مەھال نىە.. ئەگەر تۆ بىتاۋان بىت، ئەۋا پەرۇمردگار
بىتاۋانىت ئاشكرا دەكات، ئەگەر تاۋانىكىشت ئەنجام دابىت، بىگەرپەرەۋە بۇ لاي

پەرومردگار و داواى لىخۇشبوونى لى بکە، چونکە کاتىك بەندەيەك دان بە تاوانەكەيدا
دەنىت و پەشيمان دەبىتەو، ئەوا پەرومردگار لىي خۇش دەبىت.. بەم شىۋەيە زۆر بە
كورتى چارەسەرەكەي خستە روو، ھىچى تر دىرژەي پىنەدا..

عائىشە (خوداى لى رازى بىت) دەفەرموئىت: کاتىك پىغەمبەرى خودا ﷺ لە
وتەکانى بۆو، فرمىسکەکانى چاوم وشك بوونەو، ھەر وەك ئەوۋى ھەرگىز نەگريا
بىتەم، پاشان سەيرى باوکەم و دايکەم کردو چاومرپەم دەکرد وەلامى پىغەمبەرى
خودا ﷺ بدەنەو، بەلام ھىچيان نەوت، ھەر بۆيە رووم کردە باوکەم و تەم: لەبرى من
وەلامى پىغەمبەرى خودا ﷺ بدەرمەو.. باوکىشەم وتى: سوئند بە خودا نازانم چى بە
پىغەمبەرى خودا ﷺ بلىم!! پاشان بە دايکەم وت: لە برى من وەلامى پىغەمبەرى
خودا ﷺ بدەرمەو.. بە ھەمان شىۋەي باوکەم نەوئىش وتى: چى وەلامى پىغەمبەرى
خودا ﷺ بدەرمەو!!

بە راستى ئەو ناردەحتى و غەم و پەژارەيەي لەو رۆژمدا رووى لە مالى نىمامى
ئەبوبەكر ﷺ کرد بوو، بىروا ناکرىت ھەرگىز رووى لە ھىچ مالىكى تر کرد بىت!!
عائىشە (خوداى لى رازى بىت) دەفەرموئىت: پاشان دەستەم کردەو بە گريان و تەم: نا..
سوئند بە خودا ھەرگىز داواى گەرانەو و لىخۇشبوون و پەشيمانى لە خودا ناکەم لە
سەر ئەو کارەي کە تۆ باسى دەکەيت.. سوئند بە خودا دەزانم ئەوۋى دەربارەي من
وتراو و گوئتان لى بوو، لە دەروونتاندا جىگىر بوو، خۇ ئەگەر بلىم: بىتوانم، ئەوا
پەرومردگار دەزانىت کە بىتوانم و بەلام باومرەم پىناکەن، خۇ ئەگەر دان بەو تاوانەدا
بنىم کە نەمکردو و بلىم: کردو و مەو پەرومردگار ش دەزانىت کە بىتوانم، ئەوا
باومر بە قسەكەم دەکەن!! ھەر بۆيە و تەكەي باوکى يوسف ﷺ دوبارە دەکەمەو و
دەلىم: ﴿فَصَبْرٌ جَمِيلٌ وَاللَّهُ الْمُسْتَعَانُ عَلَى مَا تَصِفُونَ﴾ (يوسف. واتە: (جا چارم تەنھا
خۇگري و نارامگرتنە بە جوانترىن شىۋە، ھەر خوداش داواى كۆمەكى لىدەكرىت، لە
سەر ئەو باسەي ئىۋە دەيکەن)..

پاشان دەفەرموئىت: لە جىگەكەم پال كەوتەو و دەزانى كە پەرومردگار پاكى و
بىتوانىيەكەم دەرەخات، بەلام سوئند بە خودا، گومانم وانەبوو، سىروشى خودايى
دەبەزىت و لە رىي قورنانى پىرۆزمەو بىتوانىم ناشكرا بكات و بۆ ھەتا ھەتايە، باسى
من لە قورناندا بخوئىرتەو، بەلكو ھىواخوازبووم پىغەمبەرى خودا ﷺ لە رىگەي
خەو و بە بىتوانىم ئاگادار بكرىتەو!!

چاك دىزانىت (سەرمەنجامى زىناۋ شەرقىيىسى بەرمە كۆي دەجىت) ئىۋە نايزان)..
پاشان پىغەمبەرى خۇداﷺ چوۋە دەرەۋە بۇ لاي خەلكى و تارى بۇدان و ئەو
ئايەتە پىرۋانەى بۇ خۇيىنەۋە، كە سەبارەت بەو روۋداۋە ھەلبەستراۋە دابەزى بوون،
پاشان ھەستا بە جىيەجى كىردى سزا بە سەر ھەموو ئەو كەسانەى كە بوختانەكەيان
ھەلبەستبوو..

كەۋاتە پىۋىستە ۋەكو نەخۇشيك كە چۆن پىۋىستى بە چارسەر ھەيە، ئاۋا
ھەلسوكەۋت لەگەل كەسىكدا بىكەين، كە ھەلەيەكى ئەنجامداۋە ھەلەكەى لە سەر
كەۋرە نەكەين، بۇ ئەۋەى ئەو ھەست و گومانەى بۇ دروست نەبىت، كە ئىمە بەو
ھەلەيەى ئەو خۇشچالين.. كەسانى نامۇزگارىكارى دىسۇزىش ئەو كەسانەن، كە لە
بايەخى خودى نەخۇشەكان بۇ خۇيان، زياتر بايەخيان پىدەمدەن و ھەلەكانيان بە
ھەلەى خۇيان دىزانن..

پىغەمبەرى خۇداﷺ دەفەر مۇيىت: نەمۇنەى من و نەمۇنەى خەلكى ۋەكو نەمۇنەى
پىۋىك ۋايە كە لە سەر لىۋارى ئاگرىك ۋەستا بىت، كاتىك ئاگرەكە دەۋرۋەرى خۇي
روناك دىكاتەۋە پەۋلەو زىندەمۇرانىش بەرمە ئاگرەكە دەچن و پىۋەكەش ھەۋل
دەدات نەيەلىت بچنە ئاگرەكەۋە، بەلام ئەۋان ھەر خۇيانى تىدەكەن، مەنىش دەمەۋىت
ئىۋە نەكەۋنە ناۋ ئاگرەۋە، بەلام ئىۋە ھەر خۇتانى تىدەكەن..

راۋ بۇچوون..

جارى ۋا ھەيە ئەو پىگەيەى كە دەمانەۋىت ھەلسوكەۋتى ئەگەل
ھەلەكاندا پىبىكەين، زۆر كەۋرەۋە ھەلەترە لە خودى ھەلەكە..

پاۋ بۆچۈۋىنىكىس تر..

ھەر ۋەك چۆن سىروشتو شىۋازى خەلكى لەگەل يەكتىدا جىاوازن، بە ھەمان شىۋە لە راۋ بۆچۈۋىنەكانىشياندا جىاوازن.. كاتىك كەسىك ھەلەمەك دىمكاتو تۆش نامۇڭگارى دىمكەيت، بەلام كاتىك نامۇڭگارىيەكانت وىرناگىرىت، بە دورمىنى خۇتى مەزانەو بە ئاسايى وىرى بىگرە.. ھەروەھا كاتىك دىمكەويت نامۇڭگارى ھاورپىيەكت بىكەيت، بەلام بە گۇيت ناكات، ھاورپىيەتيەكەت مەگۈرە بە دورمىناپەتى، بەلكو بەردىوام بە سۆزو مېھرىبان بە لەگەلىدا، چۈنكە ھەر ھىچ نەبىت، ئەگەر لە سەر ھەلەكەشى بەردىوام بىت، لەوانەپە بە ھۆى تۆۋە ھەلەكەى زياتر نەكات.. وىراۋىشە: ھەندىك شەر لە ھەندىكىان ئاسانترى سۈكتىن.. ئەگەر بە دىروۋىنىكى پىشوو درىژمەۋە، لەگەل خەلىكىدا ھەلسۈكەۋتو مامەلە بىكەيتو لە سەر ھەموو شتىكى گەۋرەۋ بچوك توۋرە نەبىتو ھەلەنەچىت، ئەۋا بە بەختەۋىرى ئاسوۋدىمى ژيان بەسەردىمەيت..

عائىشەى داپكى ئىمانداران (خوداى لى رازى بىت) دىمفەرمۇيت: ھەرگىز پىغەمبەرى خودا ﷺ لەبەر خاترى خۇى، تۆلەى لە ھىچ كەسىك نەسەندۈتەۋە.. ھەرگىزىش بە دىستەكانى لە ھىچ شتىكى نەداۋە، نە لە ئافرىت، نە لە كارگوزار، تەنھا مەگەر تۆلەسەندىنەۋەكە لە پىناۋى خوداى پەرومردگاردا بوو بىت، يان كاتىك كە سوۋكاپەتى بە سنورىك لە سنورىكانى پەرومردگار بىكراپە، ئەۋسا ھەۋلى تۆلەسەندىنەۋەى دىدا.. كەۋاتە: پىغەمبەرى خودا ﷺ توۋرە دىبوو، بەلام توۋرە بوۋنەكەى لە پىناۋى خودا بوو، نەك لەبەر بەرژمومىندى خۇى..

با لە دوو جۆر توۋرىمى تىبگەين.. گرېمان يەككىك لە مىندالەكانت، بەيانىەك داۋاى دوو سەدو پەنجا، يان پىنج سەد دىنارت لىدىمكات، بۇ ئەۋەى لە قوتابخانە خەرجى بىكات، كاتىك جىزدانەكەت دىمگەرىپىت، جگە لە بىستو پىنج ھەزارى، پارەى تىرت پىنابىت، ھەر بۆپە بىستو پىنج ھەزارىەكى دىمىتىۋ پىى دەلىت: پىنج سەد دىنارى لى خەرج بىكەۋ ئەۋەى تىرىم بۇ بىگىرەۋەۋ چەند جارىكىش لىى دوبارە دىمكەيتەۋە.. كاتىكىش نىومرۇ لە قوتابخانە دىمگەرىتەۋە، بۆت دىمىكەۋىت ھەموو پارمەكى خەرج كىردوۋە..

ئايا چى دىمكەيت؟! توۋرە نابىت؟! بە دىنباپىيەۋە لىى دىمىتىۋ چەند رۇڭكىش خەرجى نادىمىتى..

بەلام ئەگەر رۆژنىڭ لە دىۋى نوپۇشى غەسەر بگەرپىتەۋە بۇ مالىھومو مىندالەكەت بىبىنىت، لە جىياتى چوونى بۇ مزگەوت، يارى بە گۆمپىوتەرمەكى دىمكات، يان سەيرى تەلەفزیۋن دىمكات، ئايا بە ھەمان شىۋى پىشوو توورە دىبىت و لىي دىمىت؟!

بىگومان نەخىر.. بە دىنبايىھە توورە بوونى يەكەمت، بەھىزىرو توندوتىزىتر دىبىت، بەلام پىغەمبەرى خۇداﷺ لە پىناۋى خۇدا توورە دىبوو.. زۆر جار ئامۇڭگارى خەلكى دىگىرو لىشيان ۋەرنەدەگىرت، كارەكەشى بە ئاسايى ۋەردەگىرت، لەبەر ئەۋەدى دىنبا بوو تەنھا پەرومىردىگار رېنمايى بەندەكەنى دىمكات.. ھەر بۆيە مەرج نىيە، ئامۇڭگارى ھەر كەسەك بىكەيت، لىت ۋەربىگىرت و بە گوپت بىكات..

پىغەمبەرى خۇداﷺ ۋە ھاۋەلانى بۇ جەنگى رۆمەكان، بەرمو تەبوك لە سەر سنورى شام كەۋتە رى، كاتىك لە ئىمپىراتورىيەتى رۆمەكان نىزىك بوۋنەۋە، پىغەمبەرى خۇداﷺ بە دوحىيە كەلىپىدا نامەيەكى نارد بۇ ھىرقىلى پادىشاى رۆمەكان.. نوپىنەرمەكى پىغەمبەرى خۇداﷺ گەپشە لاي ھىرقىل و نامەكە پىغەمبەرى خۇداﷺ داپە، كاتىك ھىرقىل نامەكە بىنى و خۇپىندىيەۋە، بانگى قەسىس و بەتريكەكانى رۆمى كرد، پاشان دىرگاي داخست و وتى: ئەو پىاۋە نامەكە نارىۋە، داۋى يەكەك ئەم سى شتەمان لىدەمكات:

۱- يان ئەۋەتا شوپىنى كەۋپىن و بچىنە سەر ئاپىنەكەى..

۲- يان پارەو مالىكى بىدەپىنى و لە سەر زەۋى و ۋلاتى خۇمان بۆرىن..

۳- يان ئەۋەتا جەنگى لەگەل بىكەپىن..

پاشان ھىرقىل وتى: سوپىند بە خۇدا دەست بە سەر ۋلات و زەۋى و زارماندا دىگىرت، دى با شوپىن ئاپىنەكە بىكەۋپىن و باۋمى پى بېنىن، يان پارەو سامانىكى بىدەپىنى و لە سەر خاكى خۇمان دىرپە بە رىيان بىدەپىن..

كاتىك ئامادىبوۋان گوپىيان لەم قسانە بوو، كرىيان بە نەرنەپرو ھاۋار ھاۋار و تىيان: داۋامان لىدەكەيت ۋز لە ئاپىنەكەمان بېنىن؟ يان دىتەۋىت بىبىن بە بەندە دىشتەكەكى حىجازى؟!

ھىرقىل كاتىك زانى بە گوپى ناكەن و ئەو كەسانەش، خەلكىكى زۆرىيان لە پىشتە ئەگەر لىي ھەلگەپىنەۋە، بارودۇخى ئىمپىراتورىيەتەكە تىكەدەپىت، ھەر بۆيە ھىۋرى كىرنەۋە و وتى: ئەو قسانەم بۇ تاقىكىرنەۋە ئىۋە كرد، بۇ ئەۋەدى بزانم تا ج رادەمەك پابەندى ئاپىنەكەتانن..

ھىرقىل دىيزانى مەھمۇدﷺ ئەو پىغەمبەرمە، كە عىساﷺ موزدەى ھاتنى داۋە، بەلام بە

داخەۋە دارودەستەكەى بە گۇپيان نەكرد، بۇ ئەۋەى مۇسلمان بوۋنى خۇى رابگەيەنىت...
 ھىرقل داۋاى پياۋىكى گاۋرى عەرمىى كرد، بۇ ئەۋەى ۋەلامى نامەكەى پېغەمبەرى خوداى ﷺ
 پيا بنىرپتەۋەو داۋاى لىكردو وتى؛ كاتىك گۇپت لە قسەى ئەو پياۋە دەبىت و دەبىنىت،
 رەچاۋى ئەم سى خالە بكە؛

۱. كاتىك قسە دەكات، بزانە باسى ئەو نامەيە دەكات، كە بۇ منى نارد بوو؟!

۲. كاتىك كە نامەكەم دەخۇپنىتەۋە، بزانە باسى ۋشەى شەو دەكات؟!

۳. سەيرى پىشتى بكەو بزانە ھىچ شتىك بە پىشتىۋە ھەيە، كە بتخاتە گومان و دوۋدلىۋە؟!

(مەبەست لە مۇرى پېغەمبەرايەتتە)...

نۇپنەرمەكەى ھىرقل لە شامەۋە دەكەۋپتە رى، تا دەكاتە تەبوك و ھەۋالى پېغەمبەرى
 خوداى ﷺ دەپرسىت و ھاۋەلانىش نىشانى دەمن... دەچىت بۇ لاي پېغەمبەرى خوداى ﷺ و
 نامەكەى دەداتى... پېغەمبەرى خوداى ﷺ ھەز دەكات ئەم پياۋە مۇسلمان بىت و باۋەر بەيىنىت،
 بەلام پياۋەكە دەمارگىرى بۇ ناپنەكەى خۇى دەبىت و دەلىت؛ من نۇپنەرى گەلەكەم، خاۋەن
 ئاپنىشەم، لە ناپنەكەشەم لانا دەم، ھەتا نەگەرپمەۋە بۇ لاي گەل و نەتەۋەكەم...

كاتىك پېغەمبەرى خوداى ﷺ ئەم دەمارگىرىەى لەو پياۋە بىنى، ھىچ تۈرە نەبوو، ھىچ
 كىشەيەكى دروست نەكرد، بەلكو پىكەنى و ئەم ئايەتە پىرۋزەى خۇپندەۋە، كە دەفەرمۇپت؛
 ﴿إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ﴾ ﴿٨٦﴾ القصص.
 واتە؛ (بە راستى ئەى پېغەمبەرى ﷺ تۇ ناتوانىت ئىمان و باۋەر بىەخشىت بەو كەسەى خۇشت
 دەۋپت، بەلكو خودا ھەر كەسىكى بوۋپت، دەپخاتە سەر رېگەى راست و ئىمانى پىدەبەخشىت،
 خودايش ئاگادارە بەۋانەى كە رېبازى ھىدايەتتە گرتۈتە بەر)...

پاشان فەرمۇۋى؛ نامەو بەيامم بۇ ھەندىك لە پادشاكان ناردوۋەو دراندوۋيانە، سوپند
 بە خودا پەرومردگار ئەو پادشايانەو دەسلەتەكەشيان پارچە پارچە دەكات، نامەو بەياممىشەم
 نارد بۇ پادشاكەى تۇ، ۋەرىگرت و نەپىراند، لەبەر ئەۋەى نامەكەى نەدراندەم، ھەتا ماۋە
 خەلكى بەرپىزەۋە سەيرى دەكەن و لە خىرو خۇشىشدا دەبىت...

لېرەدا نۇپنەرمەكە، راسپاردەكەى ھىرقلى بىرکەۋتەۋەو لە دلى خۇپدا وتى؛ ئەمە يەككە
 لەو سى راسپاردەيە، كە ھىرقل پىى وتبوو رەچاۋى بكە، لە ترسى ئەۋەى نەۋەكو بىرى
 بچىتەۋە، تىرىكى دەرھىناۋ لە تەنىشت شمشىرمەكەى ئەو راسپاردەيەى نوسى...

پاشان پېغەمبەرى خوداى ﷺ نامەكەى دا بە دەست پياۋىكى دەستە چەپى و نۇپنەرمەكە وتى؛
 ئەۋە كىيە نامەكەت بۇ دەخۇپنىتەۋە؟ وتيان؛ معاۋىيە... معاۋىيە ﷺ دەستى بە خۇپندەۋەى

نامەكە كىردۇ ھىرقىل لە نامەكەدا وتىۋىۋى، تۆ بانگمان دەكەيت بۇ بەھەشتىك، كە فراۋانى ئەو بەھەشتە ھىندەى فراۋانى ناسمانەكان و زمۇى دەبىت و بۇ چاكەكاران و لە خودا ترسانىش نامادەكرادە!! ئەى دۆزەخ و ناگر لە كوین و چىان لىدەت؟! پىغەمبەرى خودا ﷺ لە ۋەلامدا فەرموۋى: پاكى و بىگەردى بۇ خودا!! كاتىك خۆر ھەلدەت و رۆژ دەبىتەۋە، شەۋو تارىكى چىان لىدەت؟!

نۆپنەرمەكە خالى دوۋەمىشى بۇ دەرگەۋت، دوبرە تىرىكى لە تورمەكەكەى دەرھىناۋ لە سەر بەرگى شمشىرەكەى نوسى.. كاتىك معاۋىبە ﷺ لە خۇپىندەۋەى نامەكە بۆۋە، پىغەمبەرى خودا ﷺ ئاۋرى بۇ لاي نۆپنەرمەكە داپەۋە، لە كاتىكدا كە نامۇزگارەكانى پىغەمبەرىشى ﷺ و مرنەگرت و نامادەش نەبوۋ باۋىر بەيىت، زۆر بە نەرمى فەرموۋى: تۆ لەبەر ئەۋەى نۆپنەرىت، مافت ھەپە، ئەگەر شتىكەم شك بىرداۋە، ۋەكو پاداشتىك پىشكەشم دەكردى، بەلام نىمە رېۋارىن و ۋا دەبىنى لە سەر ئەم لى بىابانە دانىشتوۋىن!! نىمامى عوسمان ﷺ فەرموۋى: ئەى پىغەمبەرى خودا ﷺ مەن دىارى پىشكەش دەكەم و پاداشتى دەدەمى و ھەندىك جىلۋەبەرگى دا بە پىاۋەكە..

پاشان پىغەمبەرى خودا ﷺ فەرموۋى: كى مىۋاندارى ئەم پىاۋە دەكات؟ گەنجىكى خەلكى شارى مەدېنە وتى: مەن.. گەنجەكەۋ پىاۋەكە ھەستان و كەۋتەنە رى، بەلام پىاۋەكە ھەر خەيالى لە لاي خالى سىيەم بوۋ، چۈنكە راسپاردەى ھىرقىل بوۋ، ئەۋىش مۇرى پىغەمبەرايەتى بوۋ، لە نىۋان شانىدا.. نۆپنەرمەكە چەند ھەنگاۋىك رۆى، لەپىر پىغەمبەرى خودا ﷺ بانگى كىردۇ فەرموۋى: ۋەرە!! كاتىك پىاۋەكە بە خىرايى گەرايەۋەم لەبەردەم پىغەمبەرى خودا ﷺ ۋەستا.. ئەو پارچە جىلۋەگەى پىغەمبەرى خودا ﷺ دابوۋى بە شانىدا بەرۋوۋە كەۋتە خوارى و پىشتى پىرۋىزى دەرگەۋت.. پىغەمبەرى خودا ﷺ كاتىك پىشتى دەرگەۋت و جەلەكانى كەۋتەنە خوارەۋە، فەرموۋى: لىرۋە دەست بەۋ كارە بگە، كە رايان سپاردوى، نۆپنەرمەكەى ھىرقىل دەلىت: سەپرى پىشتىم كىرد، لە نىزىك ناۋ شانىەۋە، مۇرىكەم بە پىشتىەۋە بىنى، ھەر ۋەك چۆن، كەسىك كەلەشاخىان لە پىشتى بۇ گرت بىت!!

بۆچۈۋىن..

مەبەست ئەۋمىيە كە خەلكى ھەست بە ھەلەكانىيان بگەن، بەلام مەرج نىيە لە بەرامبەرى تۆدا ھەلەكانىيان راست بگەنەۋە.. كەۋاتە: توۋرە مەبە..

ۋەلاسى خراپە بە چاكە بدەرەۋە..

زۆر جار كاتىك خەلكى ھەلسۈكەۋتت لەگەل دىمەن ۋە شۆمەيە مامەلەت لەگەل دىمەن، كە خۇيان دىمانەۋىت، نەك بە شۆمەيە كە تۆ دىمەۋىت.. كاتىك بە روخسارىكى گەشاۋە لىۋىكى بە خەندەۋە، پىشۋازى لە كەسىك دىمەيت، مەرج نىيە ئەۋىش بە ھەمان شۆۋە پىشۋازى لە تۆ بىكات، بەلكو ھەندىك جار توۋرەش دىمەيت ۋە گومانى خراپىشت پىدەبات ۋە دىلەيت: بۇچى پىدەكەنىت؟!

كاتىك دىارىيەك پىشكەشى كەسىك دىمەيت، مەرج نىيە ئەۋىش دىارىت پىشكەش بىكات.. كەسى ۋا ھەيە، كاتىك دىارىيەكى پىشكەش دىمەيت، لە باتى سوپاس كەردن، لە ناۋ خەلكىدا بە نەزان ۋە گىل باست دىمەت ۋە دىلەيت: چەند نەفامە ۋە مال ۋە سامانى خۇي، چۈن ۋە لە چىدا بەفەرۋ دىمەت؟! كاتىك سوپاسى كەسىك دىمەيت، يان ھانى دىمەيت، مەرج نىيە ئەۋىش ھەمان مامەلە لەگەل تۆدا بىكات، لەبەر ئەۋەي پەرۋەردگار چۈن رىزق ۋە رۆزى دابەش كەردۋە، ناۋاش ئاكارو رەۋىشتە جوانەكانى دابەش كەردۋە.. پەيام ۋە پەيرەۋى پەرۋەردگارىش، بىرىتەيە لە: ﴿وَلَا تَسْأَلِ الْحَسَنَةَ وَلَا السَّيِّئَةَ اَدْفَعْ بِالَّتِي هِيَ اَحْسَنُ فَاِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَانَهُ وَلِىٌّ حَمِيمٌ﴾ (۳۱) فصلت. ۋاتە: (بىگومان چاكە ۋە خراپە ۋەك يەك نىن، (تۆ ئەي باۋەردار)

بە جوانترىن ۋە چاكتىن شۆۋە بەرمەنگارى خراپە ۋە نادروستى بىكە، ئەۋ كاتە ئىتر دىمەنىت ئەۋەي كە لە نىۋان تۆۋ ئەۋدا دۆرتمەنەيتى ۋە ساردىيەك ھەيە، دىمەيتە دۆستىكى دىسۆزو گىيانى بە گىيانى).. ھەندىك لە خەلكى چارەسەريان ئاسان نىيە ۋە چاكەسازيان تىدا ناكىرىت، كاتىك ھەلسۈكەۋتەن لەگەل دىمەيت، يان دىمەيت ئارام بىگىرىت، يان دىمەيت لىيان دۈۋرەكەۋىتەۋە ۋە زىيان لى بەينىت..

دىگىرنەۋە پىۋىك بە ناۋى نەشەب، لەگەل بازىرگانىدا دىمەيت بۇ گەشتىك.. بازىرگانەكە ھەمۋە ئىش ۋە كارمەكان نەنجام دىمەت، خۇي ئازەلەكان ئاۋ دىمەت، ھەر خۇشى كەلۋەلەكان دادەگىرىت، ھەتا ۋاى لىدەيت بە تەۋاۋى مەندۈۋ دىمەيت.. كاتىك دىگەرنەۋە، لە رىگە لادەمدەن بۇ ئەۋەي نان بىخۇن.. كە دادەبەزەن، نەشەب

يەكسەر لە سەر زەمبەكە خۆى درىژ دمكات و لىي رادەكشيت، بازارگانهكەش جيگە رادەخات و كەل و پەلەكان دادەگریت، پاشان پروو دمكاتە ئەشەمب و دەلیت: هەستە هەندىك داروچىلكە كۆ بكەرەو، منیش گۆشتەكە پارچە پارچە دمكەم..

ئەشەمبیش دەلیت: بە ھۆى دوورو درىژى رینگەو، بە راستى ماندووم!! بازارگانهكە ھەلدەستیت و داروچىلكەش كۆ دمكاتەو دەلیت: ئەى ئەشەمب هەستە ناگر بكەرەو..

ئەشەمب لە وەلامدا دەلیت: ئەگەر نزیك ناگر ببەرەو دوکەل و تەپ و تۆزەكەى نازارم دەدەن!! بازارگانهكە ناگرەكەش دمكاتەو دەلیت: دەى باشە وەرە لە وردکردنى گۆشتەكەدا یارمەتیم بدە..

ئەشەمب دەلیت: دەرسم چەقۆكە دەستم بپریت و نازارم بدات.. پاشان بازارگانهكە دەلیت: ئەشەمب دەى هەستە گۆشتەكە بكەرە مەنچەلەكەو دەو بىكولینە..

ئەشەمب ئەمجارەشیان بیانوو دەھینیتەو دەلیت: زۆر چاومرێ کردنى خواردنەكە تادەكولیت و پیدەگات، نازار و نارەحەتم دەكات.. بازارگانهكە ھەلدەستیت فوو لە ناگرەكە دمكات و گۆشتەكەش دەكولینیت و زۆر زۆر ماندوو دەبیت، پاشان دادەنیشیت و دەلیت: ئەشەمب هەستە سفرەو خوانەكە حازر بكە..

ئەشەمبیش دەلیت: جەستەم زۆر قورسو گرانی و توانای ئەو كارەم نیە!! بازارگانهكە ھەلدەستیت و خواردنەكە نامادە دەكات و دەلیت: ئەشەمب مادام هەستە لە خواردنەكەدا ھاوکاریم بكە..

ئەشەمبیش دەلیت: ئەو من دە بیانوو ھینایەو بە گویم نەکردى، شەرم دمكەم لە خواردنەكەشدا بە گویت نەكەم، ھەر بۆیە ھەستاو دەستی كرد بە خواردن.. لە ژياندا لەوانەى تووشى كەسانى وەك ئەشەمب ببیت، بەلام دلتهنگو غەمبار مەبەو بە ھاوشیوەى چیاو شاخەكان خۆراگرە..

پێغەمبەرى خودا ﷺ بە ژیری لەگەل خەلكیدا ھەلسوكەوتى دمكرد، نەك بە ھۆى بەزمى و سۆزەو، لە سەر ھەلەى خەلكیش نارامى دەگرت و نەرمو نیان دەبوو لەگەلیان..

بروانە، ئەوا پێغەمبەرى خودا ﷺ لە ناو ھاوەلانیدا دانیشتوو و پیاویكى دەشتەكى دیت و داواى یارمەتى دمكات، بۆ ئەوێ بیدات بە خوینبایی، لەبەر

ئەۋەى ئەم پياۋە، يان يەككە لە كەس و كارمەكى كەسكىيان كوشت بوو.. پېغەمبەرى
خوداش ﷺ يارمەتى دەدات، پاشان پېى دىمفەرموئىت: چاكەم لەگەل كەردى؟
پياۋە دىشتەكەش لە ۋەلامدا دەئىت: نەخېر.. نەخېر.. هېچ چاكەت لەگەل
نەكردم.. ھاۋەلان ھەندىكىيان توۋرە بوون و ۋىستىيان ھەستىن نازارى بىدن، بەلام
پېغەمبەرى خوداش ﷺ ئامازەى بۆ كەردن، كە ۋازى لى بەئىنن.. پاشان پېغەمبەرى
خوداش ﷺ ھەستاۋ رۆيشتەۋە بۆ مالاۋەمۇ پياۋە دىشتەكەش لەگەل خۆى بىردو
فەرموۋى: تۆ ھاتىت بۆ لامان، داۋاى يارمەتەت كەرد، ئىمەش يارمەتەتەتەت، دايت،
كە چى ئەۋەى وت، كە وتت!! پاشان ھەندىك شتى تىرى پىداۋ ئەمجارەشيان
فەرموۋى: چاكەم لەگەل كەردى؟

پياۋە دىشتەكەش، ئەمجارەيان وتى: بەلى.. چاكەت لەگەل كەردم و خودا پاداشت
بداتەۋە.. پېغەمبەرى خوداش ﷺ كاتىك گۈنى لە رىزامەندى پياۋەكە دەئىت، سەرسام
دەئىت!! پېغەمبەرى خوداش ﷺ ھەزى كەرد ئەۋ شتەى لە دلى ھاۋەلاندا دروست بوو
نەھىيەت، نەۋەكو يەككىيان لە شوئىنك يان لە رېگەيەك بەۋ پياۋە بگەن و نازارى
بىدن، ھەر بۆيە بە پياۋەكەى فەرموۋ: نەۋەكو لە دلى ھاۋەلاندا شتىك دروست
بوو بىت، لە لاى من چىت وت، لە لاى ئەۋانىش دۈبارەى بگەرەۋە، بۆ ئەۋەى
ھىچيان لە دلدا نەمىنەت..

پېغەمبەرى خوداش ﷺ و پياۋەكە چۈنەۋە بۆ لاى ھاۋەلان و پېغەمبەرى خوداش ﷺ
فەرموۋى: ئەم پياۋە داۋاى لىكردىن و بەشماندا، بەلام لىمان رازى نەبوو، ئەۋەشى
وت، كە وتى، جارىكى تىرىش بەشمانداۋ ئىستاۋا دەرپەخات، كە رازى بوۋە، پاشان
رۈۋى كەردە پياۋەكەۋ فەرموۋى: ۋانىيە؟!

پياۋە دىشتەكەش وتى: بەلى.. ۋاىەۋ خودا پاداشتى خىرت بداتەۋە.. كاتىك
پياۋەكە رۆى، پېغەمبەرى خوداش ﷺ ۋىستى ۋانىيەك لە بە دەست ھىنانى دلى
خەلكى، فىرى ھاۋەلانى بكات، ھەر بۆيە فەرموۋى: نەۋەى من و نەۋەى ئەۋ پياۋە
دىشتەكەش، ۋەكو پياۋىك ۋاىە، كە ۋىترەكەى بەربوۋ بىت.. خەلكىش بۆ ئەۋەى
بىگرنەۋە، ھەمۇۋ شوئىنى بگەۋن و ۋىترەكەش زىاتەر را بكات و بترسىت.. خاۋەن
ۋىترەكەش بلىت: ۋاز لە من و ۋىترەكەم بەئىنن، خۆم دىزانم چۆن ھەلسۈكەۋتى
لەگەل بگەۋ ھەر خۆشم چاكى دىناسم.. پاشان پياۋەكە ھەندىك گزۈگيا دەھىنەت و

بەرمو لای و شترەكەى دەرپوات و بانگی دەكات، هەتا دەیگریت و ریشمە و لغاومەكەى
دەكاتەوە ملی..

خۆ ئەگەر لە سەر قسەكانى ئەو بیاو بە گۆیى ئیووم بکردایە و وازم لى بهینایە و
دەرم بکردایە، لەوانیە لە ئاینی ئیسلام هەلبەگەراییەتەووم بە بیباومەرى بمردایە و
بجوواییەتە دۆزەخەو..

نەرم و نیانی لە هەر شتێکدا هەبیت، بە دنیاییەو جوانی دەكات، هەر شتێکیش
نەرم و نیانی تیا دا نەما، بە دنیاییەو ناشیرین و ناحەز دەبیت... ﴿وَلَا تَسْتَوِ
الْحَسَنَةُ وَلَا السَّيِّئَةُ ادْفَعْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ﴾
(فصلت. واتە: (ببگومان چاکە و خراپە وەك یەك نین، (تۆ ئەى باومردار)
بە جوانترین و چاکترین شیوە بەرهنگاری خراپە و نادروستی بکە، ئەو کاتە ئیت
دەبینیت ئەوێ کە لە نیوان تۆ و ئەودا دۆژمنایەتى و ساردیەك هەیه، دەبیتە
دۆستێكى دلسۆزو گیانی بە گیانی)..

کاتیك پێغەمبەرى خودا ﷺ شاری مەككەى لە بته‌رستى رزگار کرد، بە
دەورى كەعبەى پیرۆزدا دەسوراپەو، پیاویكیش بە ناوی فوزالەى كۆرى عومەیر،
كە بە رووكەش خۆى بە موسلمان نیشان دەدا، لە دواى پێغەمبەرى خودا ﷺ
دەسوراپەو بوو هەلیك دەگەرا، تا پێغەمبەرى خودا ﷺ بكوژیت!! کاتیك نزیك
بوو، پێغەمبەر خودا ﷺ لە مەبەستەكەى تیگەیش و فەرمووی: تۆ فوزالەیت؟!
ئەویش وتی: بەلى.. پێغەمبەرى خودا ﷺ فەرمووی: لە دلى خۆتدا چیت
دەوت؟!

ئەویش دەلیت: هیچ.. بەلكو زیكرو یادى خودام دەکرد!! پێغەمبەرى خودا ﷺ
پێكەنى و فەرموی: استغفرالله..

فوزالە دەلیت: پاشان پێغەمبەرى خودا ﷺ دەستی خستە سەر سنگم و دلو
دەروونم ئارام بوو، سوپەند بە خودا هیشتا دەستی لە سەر سنگم لانه‌برد بوو،
هەتا وام لی‌هات پێغەمبەرى خودا ﷺ لە هەموو دروستکراوەكانى خودا، لە لا
خۆشەویسترو شیرینتر بوو.. لە دواى ئەم رووداوە، فوزالە بوو بە یەکیك لە هەره
پیاوچاکەکان..

پێغەمبەرى خودا ﷺ بە لی‌بوردن و لی‌خۆشبوون، دلو دەروونی خەلکی بە دەست

دەھىنا، نەك بە رىقو تۆلەسەندەنەو.. لە سەر ئازارو نارەھەتتەكانيان نارامى دەگرت، بۆ ئەوئەى كارىگەرييان لە سەر دروست بىكاتو بەرمو روناكىو خىرو چاكە رېنماييان بىكات..

ئەبوتالىبى مامەى پېغەمبەرى خوداﷺ ھەتا لە ژياندا مابوو، زۆر ئازارو نارەھەتى لە پېغەمبەرى خوداﷺ دوور دەخستەو، بەلام كاتىك كۆچى دوايى كرد، بېياوھرانى قورمىش تەنگيان بە پېغەمبەرى خوداﷺ و ھاوئەلانى ھەلچنىو زۆر نارەھەتيان كردن.. ھەر بۆيە پېغەمبەرى خوداﷺ بىرى لە شوپنىك دەكردەو، پەناى بۆ بەرىت، بۆ ئەوئەى ھاوئەلانى كۆچى بۆ بىكەن..

بەلى.. پېغەمبەرى خوداﷺ بۆ ئەوئەى شوپنىو جىگەيەك بۆ موسلمانان بدۆزىتەو، بەرمو شارى طائف كەوتە رى، نەك ھەر بە دەم بانگەوازەكەيەو نەھاتن، بەلكو شىتو منداالانى ناوچەكەيان كۆكردەو كەوتنە بەردباران كردنى پېغەمبەرى خوداﷺ و قاچە پىرۆزەكانيان برىندار كردو زۆر ئازارى چەشت، لە كاتىكدا پېغەمبەرى خوداﷺ تەمەنى لە چل سالى تىپەرى بوو..

پېغەمبەرى خوداﷺ بە ھەر شىئومىيەك بىت دووركەوتەو رۆپىشت، لە ژىر سىبەرى دارخورمايەكدا دانىشت، بۆ ئەوئەى پشووئەك بدات.. بىرى دەكردەو لە دلى خۆيدا دەيفەرموو: قورمىش دەريان كردم، ئىستا چۆن بچمەو ناويان؟! چۆن بتوانم بچمەو بۆ شارى مەككە..؟! ئا لەم كاتەدا سەپرىكى ئاسمانى كردو بە كول و بە دل فەرموئى: اللهم إيك اشكو ضعف قوتي.. وقلة حيلتي.. وهوان على الناس.. يا أرحم الراحمين.. أنت رب المستضعفين.. وأنت ربي.. إلی من تكلني؟! إلی بعيد يتجهمني؟! أم إلی عدو ملكته أمري؟! إن لم يكن بك غضب علي فلا أبالي.. ولكن عافيتك هي أوسع لي.. أعوذ بنور وجهك الذي أشرقت له الظلمات.. وصلح عليه أمر الدنيا والأخرة.. من أن تنزل بأی غضبك.. أو تحل علي سخطك.. لك العتبى حتى ترضى.. ولا حول ولا قوة إلا بك..

واتە: خودايە سكالای بېھىزى و بىدەسەلاتىم بۆ لای تۆ دېنم، خەلكى بە بىتوانا و بېپەنا سەپرم دەكەن.. ئەى لە ھەموو خاوەن سۆزو بەزمىيەكان، بەسۆزو بەبەزمى تىر.. تۆ پەروەردگارى لاواز و بىنەوا و بېپەنايانى.. پەروەردگارى گەورەو خوشەويستى منى.. دەمدەيتە دەستى كى، ئەى پەروەردگار؟! دەمدەيتە دەست دوورىك، كە رووم

لېۋمەرچەرخىنى.. يان دەمدەمىتە دەست دوژمنىك، كە كارى منى بە دەست بېت؟! نەگەر لىم زىزو تۈرە نەبىت، من هېچ بەلامەۋە گىرنگ نىه!! بەلام سۆزو بەزەمى تۆ، زۆر فراوانترە بۇ من.. بە روناكى تۆ، پەنا دەگرم لە ھەموو تارىكىيەكان.. پەنات پىدەگرم لە تورمىيت، لىت دەپارپمەۋە سكالات لەلا دەكەم، ھەتا لىم رازى دەبىت، جگەلە تۆش هېچ پەناۋ ھىزىك شك نابەم، ئەى پەرومردگارم..

كاتىك پىغەمبەرى خودا ﷺ ئەم رازو نىازەى لەگەل پەرومردگاریدا دەگرد، لەپەر ھەورىك ھاتو سىبەرى بۇ پىغەمبەرى خودا ﷺ كرد، ھەورەكە جوبرانىلىشى لەگەلدا بوو، جوبرانىل بانگى پىغەمبەرى خودا ﷺ كردو فەرموۋى: ئەى محمد.. پەرومردگار ۋەلامى ئەو خەلكەى بىستو ناگاي لىبوو چيان لىكردى، ئەوا فرىشتەى كىۋەكانى بۇ ناردوۋى، چ فەرمانىكى پىدەدەى با بۆت جىبەجى بكات..

پىش نەۋەى پىغەمبەرى خودا ﷺ هېچ ۋەلامىك بداتەۋە، فرىشتەى كىۋەكان بانگى كردو فەرموۋى: سلاۋى خودات لىبىت ئەى پىغەمبەرى خودا.. سلاۋى خودات لىبىت ئەى محمد.. پەرومردگار ۋەلامى گەل ۋ ھۆزەكەتى بىست، من فرىشتەى بەرپرسى ھەموو كىۋەكانم، پەرومردگار منى بۇ لاي تۆ ناردوۋە فەرمانت بە جىه؟! پاشان فرىشتەكە فەرموۋى: نەگەر دەتەۋىت ھەموۋيان دەخەمە نىۋان ئەو دوو شاخەۋە دەيان ھارم ۋ لىناۋيان دەبەم..؟! فرىشتەكە چاۋمىرى ۋەلام بوو، بەلام پىغەمبەرى خودا ﷺ نازمىۋى تۆلەسەندەۋەى نەبوو، بەلكو فەرموۋى: نەخىر.. ھىوادارم، پەرومردگار لە نەۋە پىشتى ئەو كەسانە، خەلكانىك بىنىتە دونياۋە، كە خودا بپەرستى ۋ ھاۋەلى بۇ بىرپار نەدەن..

پەرومردگار دەفەرموۋىت..

﴿وَلَا تَسْتَوِ الْحَسَنَةُ وَلَا السَّيِّئَةُ ادْفَعْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ﴾ ﴿٣١﴾ فصلت.

پازى بىكە، بەۋەسى كە ھەلەيە، بۇ ئەۋەسى نامۇڭگار يەكانت ۋەربىگىرئىت..

ھەندىك كەس بەردەۋام خەرىكى دەرپرېنى تېيىنى و رېنمايى و وابكە وامەرۋى خەلگىيە،
ھەتا واپان لىدەكات، ھەست بە بېھىۋايى دەكەن، بە تايەت نەگەر ئەۋ راو بۇچوون و تېيىنيانە،
تەنھا لە سەر بنەماي ويست و ئارەزوۋى تاكەكەسى كەسى نامۇڭگار يىكار بىت و بەس..

كاتىك لە ميواندار يەكدا، كۆمەلىك ميوان بانگ دەكەيت، خۇت و مال و مندالىشت زۇر
ئەرك و ماندوۋوبوون دەكىشن و ھىلاك دەبن، بەلام كەسىك كە خۇى بە نامۇڭگار يىكار دەزانىت،
دەمەۋىت راو بۇچوونەكانى خۇى بە سەر ميوانەكاندا بسەپىنىت و بە ناۋى ئەۋانەۋە دەرى
بىرئىت، ھەر بۇيە دەلىت: براكەم بە راستى ميواندار يەكەت لە جىگەى خۇيدا نەبوۋ!!
ماندوۋوبوونەكەت بەفېرۋچوۋ!! گومانە دەبرد، زۇر باشترو چاكتر ميواندارى ميوانەكانت
بەكەيت، بەلام بە داخەۋە!! تۇش دەلىت: بۇجى!!

ئەۋىش دەلىت: براكەم گۆشتەكە زۇر برزا بوو، من حەزم لە گۆشتى كولاۋە!! زەلاتەكەش
ئەۋەندەى ناۋى لىمۇ تىكرا بوو، ترش ببوو، ھەر بۇيە من حەزم لىنەبوۋ!! شىرىنيەكانىش
تاميان خۇش نەبوۋ!! بە شىۋمىيەكى گشتى ميوانەكانىش رازى نەبوون!! كەمىك خواردنيان
خوارد، ئەۋىش تەنھا لەبەر دلى تۇ!!

بە دلنبايىيەۋە ئەۋ كەسە لەبەر چاۋت، ناخەزو ناشىرىن دەبىت و بە ھىچ شىۋمىيەكىش
نامۇڭگار يەكانى و مرناگرىت، لەبەر ئەۋەى رەخنە و تېيىنيەكانى لە سەر بنەماي بىرو بۇچوون و
حەزى خۇيەتى و ھىچيان لە جىگەى خۇياندا نىن!!

بە ھەمان شىۋە دەبىنى كەسانىك دەيانەۋىت بە ناۋى نامۇڭگار يەۋە، راو بۇچوونى خۇيان
لە بارەى چۇنيەتى پەرۋەردەكردى مىندال و چۇنيەتى ھەلسوكەوت كردن لەگەل ھاۋسەرو
شىۋازى دروست كردنى خانوو، ھەرومھا ھەلبىزاردنى جۇرى نۇتۇمبىل، بە سەر كەسى
بەرامبەردا بسەپىنن.. ئەگەر داۋاي راو بۇچوونت لىكردىن، ئەۋا باشە، بەلام با نامۇڭگار يىت
نەكەن، ۋەك ئەۋەى نامۇڭگار يى كەسىكى ھەلەكار و تاۋانبار دەكەن.

بىاۋىكى دەشتەكى لە ناۋ كۆمەلىك بىاۋچاكا دادەنىشىت و باسەكەش دەربارەى چاكەكردىن
دەبىت لەگەل باۋك و دايكدا.. بىاۋە دەشتەكىكەش گويگر دەبىت، لەپەر يەكىك لە دانىشتوۋان

روودمگاتە پياوۋە دىشتەكەكە دەلىت: ھالانە كەس: تۆ چۆن چاكە لەگەل دايكتدا دەكەيت و ھەلسوكەموت لەگەلدا چۆنە؟

پياوۋە دىشتەكەكەش دەلىت: زۆرباشم لەگەل دايكتدا، سوپىد بە خدا ھەرگىز بە قامچى لىم نەداو! واتە ئەگەر لىيى بىدەم، بە قامچى لىيى نادەم، بەلكو بە دەست و بە شتى تر لىيى دەمەم! ئەو ھەزارە وا دىزانىت لە سەر رېگەي راست و رەوانە و كارمگانى بى ھەلە و بى پەلەن! دەي نەرمونيان بەو ھەولبىدە وای لىيىكەيت و تىيى بگەپەنە، كە كارمگەي ھەلە و تاوانە..

لە كاتى پىغەمبەرى خۇدا ﷺ ئافرىتىك ھەبوو لە ھۆزى بەنى مەخزوم، كەل وپەلى لە ئافرىتانى تر دەخواست و پاشان نكۆلى دەكرد و نەيدەگىرايەو، ھەتا وای لىيات ھىرى دىزىش بوو، كاتىك باسەكەيان بىردە خىزمەت پىغەمبەرى خۇدا ﷺ، ھەرمانى بىرىنەو دەستى ئافرىتەكەيدا.. بە لاي قورمىشەو زۆر ناخۇش بوو، ئافرىتىك لە ھەرە ھۆزە گەورمگانىيان لە سەر دىزى دەستى بىرىنەو، ھەر بۆيە وىستىيان لەگەل پىغەمبەرى خۇدا ﷺ وتوو وىژ بگەن، بۆ ئەو دەي بىرىارمگەي بگۆرپت..

ھەر كەسىكىيان دەست نىشان دەكرد، بۆ ئەو دەي بىنىرن بۆ لاي پىغەمبەرى خۇدا ﷺ، پەشىمان دەبوونەو، ھەتا رايان ھەتا سەر ئەو دەي، كە باشترىن كەس بۆ نەم كارە، ناردنى ئوسامەي كورى زمىدە ﷺ، لەبەر ئەو دەي لە لاي پىغەمبەرى خۇدا ﷺ بە خۇشەوئىستى كورى خۇشەوئىست ناسرا بوو..

ئوسامە ﷺ خۇيى و باوكى لە مالى پىغەمبەرى خۇدا ﷺ گەورە بىوون و ھەكو كورى مالەكەي لىياتبوو.. ھەر بۆيە دەستى بەقسەكەيان كىرد و داواي كەمكردنەو دەي بىرىارمگەي لە پىغەمبەرى خۇدا ﷺ كىرد و روونى كىردەو كە ئەو ئافرىتە، لە ئافرىتە ئاودارمگەي قورمىشە..

بەلى.. ئوسامە ﷺ قەسەي دەكرد و پىغەمبەرى خۇدا ﷺ گوىى دەگرت.. ئوسامەش ﷺ بەردەوام ھەولى دەدا پىغەمبەرى خۇدا ﷺ رازى بكات و دەستى ئەو ئافرىتە نەبىرپت.. لە داواي تەواو بوونى قەسەكەيان، پىغەمبەرى خۇدا ﷺ سەپرىكى ئوسامەي كىرد.. ئوسامە و تەوويژى دىربارى كارىك دەكرد، نەيدىزانى ئەو كارە نادرەست و نارەوايە!!

پىغەمبەرى خۇدا ﷺ روخسارى گۆراو لە يەكەمىن وشەدا، وىستى بۆي روون بكاتەو كە لە ھەلەدايەو ھەرمووى، ئايا تكاو داواكارى ئەو دەم لىدەكەيت، كە دەست لە سنورىك لە سنورمگەي پەرومردگار ھەلبىگرم!؟

ئوسامە ﷺ تىگەپشت كە پىغەمبەرى خۇدا ﷺ بۆچى و تەوورە بوو.. ھەلەكەي خۇي بۆ روون بۆو، كە نەدەبوو قەسە لە بىرىارىكدا بكات، كە پەرومردگار بىرىارى لە سەر دابىت، ھەر

بۇيە بە خىرايى وتى: ئەي پېغەمبەرى خۇدا ﷺ داۋاي لىخۇشبوونم لە پەرۋەردگار بۇ بگە..
 كاتىك شەۋ داھات، پېغەمبەرى خۇدا ﷺ ھەستاۋ لە داۋاي سوپاس و ستايشى پەرۋەردگار،
 ھەرموۋى: گەل و نەتەۋمگانى پېش ئىۋە، بەۋە لەناۋچوون و ھەۋتان، كاتىك كەسكى خاۋمن
 پلەۋپايەۋ ناۋبانگ دزى بىكردايە، ۋازيان ئىدەھىناۋ سزايان نەدەدا، بەلام كاتىك كەسكى
 لاۋازو بىدەسەلات دزى بىكردايە، سزايان دەدا.. سوپىند بەۋەى گيانى منى بە دەستە، ئەگەر
 فاتمەى كچى محمد دزى بىكات، دەستى دەپىرم.. پاشان ھەرمانى داۋ دەستى ئافرىتەكەيان
 بىرى.. عائىشەى دايكى ئىمانداران (خوداى لى رازى بىت) دەفەرموۋىت: لە داۋاي ئەم ۋەۋەداۋە،
 ئافرىتەكە گەپرايەۋەۋە ۋازى لەۋ كارانەى ھىناۋ پەشىمان بۇۋە..

سەيركەۋ بىر بىكرەۋە، ئەۋەتا پېغەمبەرى خۇدا ﷺ سەرتا ھەۋلى ئەۋەى دەدا، بە كەسى
 بەرامبەر بىسەلىنىت كە كارمەى ھەلەيە، پاشان نامۇزگارى دەكرد..

رۇژىك پېغەمبەرى خۇدا ﷺ لە ناۋ ھاۋەلانيدا دانىشتىۋو.. گەنجىك دىتە ژۋورمەۋ بەملاۋ
 لايدا دەروانىت، ۋەك ئەۋەى بۇ كەسكى بگەرپىت، كاتىك چاۋى بە پېغەمبەرى خۇدا ﷺ
 دەمكەۋىت، بەرمە ۋەۋى دەروات.. ئەۋەى چاۋەروانكراۋ بوۋ، ئەۋە بوۋ كە ئەم گەنجە ھاتوۋە
 بۇ ئەۋەى گۈى بىستى ۋەۋە نامۇزگارىيە بە نىرخەكانى پېغەمبەرى خۇدا ﷺ بىت، بەلام بە
 پېچەۋانەۋە بۇ ئەۋە ھاتبوۋ مۆلەت لە پېغەمبەرى خۇدا ﷺ ۋەربىگىت..

مۆلەت بۇ چ كارىك؟! بۇ ۋەربوۋنى زانست و زانىارى؟! نەخىر.. خۇزگە بۇ ئەۋە بوۋايە!!
 ئەى بۇ تىكۇشان لە پىناۋى خوداۋ ئەنجامدانى كارى چاكە ھاتبوۋ؟! نەخىر..

دەزانى وتى چى؟! زۇر بە راشكاۋانە وتى: ئەى پېغەمبەرى خۇدا ﷺ مۆلەتم بەدە، بۇ
 ئەۋەى زىنا بگەم.. سەيرە!! ناۋا بە ئاسانى ۋە راشكاۋانە؟!
 بەلى.. دەى مۆلەتم بەدە، بۇ ئەۋەى زىنا بگەم..

پېغەمبەرى خۇدا ﷺ سەيرىكى گەنجەكەى كرد، دەيتۋانى بە ئايەتە پىرۋەمگانى ھورنان،
 نامۇزگارى بىكات، ھەروەھا دەيتۋانى ۋانەيەكى پى بلىت، باۋەر لە دلىدا دروست بىكات ۋە ھەست و
 نەستى بلەرزىنىت، بەلام شىۋازىكى تىرى بەكارھىناۋ زۇر بە ھىمنى ھەرموۋى: ئايا رازى
 دەبىت زىنا لەگەل دايكتدا بىكرىت؟! گەنجەكە شەۋراۋ بىرى كىردەۋەۋە پاشان وتى: نەخىر..
 نەخىر.. پىم خۇش نىۋە رازى نابە!! پېغەمبەرى خۇدا ﷺ ھەرموۋى: دەى خەلكىش پىيان
 خۇش نىۋە، زىنا لەگەل دايكىاندا بىكرىت..

پاشان پېغەمبەرى خۇدا ﷺ ھەرموۋى: ئايا ھەز دەمكەپت زىنا لەگەل خوشكتدا بىكرىت؟!
 گەنجەكە بىرى لە خوشكە پاك داۋىنەكەى كىردەۋەۋە لە دلى خۇيدا وتى: چۇن رازى دەبىم زىنا

لەگەن خوشكەم بىكرىت، ھەر بۆيە بە خىرايى وەلامى دايەمۇ وتى؛ نەخىر.. ھەرگىز رازى ناپم! دوبارە پېغەمبەرى خوداﷺ ھەرمووى؛ دەى خەلكىش پىيان خوش نىە، زىنا لەگەن خوشكىاندا بىكرىت..

پاشان ھەرمووى؛ ئەى پىت خوشە زىنا لەگەن خوشكى دايك و باوكتدا بىكرىت؟! گەنجەكەش بەردەوام دەيوت؛ نەخىر.. نەخىر.. پېغەمبەرى خوداﷺ ھەرمووى؛ دەى ئەوەى بۇ خۆت پىت خوشە، بۇ خەلكىش پىت خوش بىت.. ھەروەھا ئەوەى بۇ خۆت پىت ناخوشە، با بۇ خەلكىش پىت ناخوش بىت..

گەنجەكە ھەستى بە ھەلەى خۆى كردو وتى؛ ئەى پېغەمبەرى خوداﷺ داوا لە پەرومردگار بكە، دل و دەروونم پاك بىكاتەود.. پېغەمبەرى خوداﷺ لە خودا دەپارايەومۇ گەنجەكەش بەرمبەرە لە پېغەمبەرى خوداﷺ نزيك بۆود، ھەتا لەبەردەمىدا دانىشت، پاشان پېغەمبەرى خوداﷺ دەستى پىرۇزى خستە سەر سنگى گەنجەكەو ھەرمووى؛ پەرومردگار رىنمايى دل و دەروونى ئەم گەنجە بكەو لە گوناھەكانى خوشبەو داوينى لە تاوان و خرابە بپارىزە..

گەنجەكە ھاتە دەرموومۇ وتى؛ سويند بە خودا كاتىك چوومە لاي پېغەمبەرى خوداﷺ، ھىچ شتىكم ھىندەى زىنا لە لا خوش نەبوو، بەلام كاتىك لە لاي ھاتمە دەرموومۇ، زىنا بوو بە ناشىرىنترىن و بىزراوترىن كار لەبەر چاوم..

سەپرى پېغەمبەرى خوداﷺ بكەو بزانە چۆن لەگەل ئەو گەنجەدا ھەست و سۆزو خوشەويستى بەكارھىنا، سەرەتا ئامۇزگارى كردو لە پەرومردگار بۆى پارايەود، پاشان دەستى پىرۇزى خستە سەر سنگى گەنجەكەو دوبارە بۆى پارايەود.. ھەموو ھۆكاريكى بەكارھىنا، بۇ ئەومى چاكسازى لە بەرامبەرەمكىدا ئەنجام بدات.. دواى ئەوەى گەنجەكە ھەستى بە گەورەيى و ناحەزى ئەو تاوانە كرد، بە يەكجارى وازى ھىناو بۇ ھەمىشە پىشتى تىكردو رووى ليومرگىرا..

بىنەما..

كاتىك كەسى ھەلەكار، ھەست بە ناشىرىنى و ناحەزى تاوانەكەى دەكاتو باومر بەو دىنىت، كە پىويستى بە ئامۇزگارى كردن ھەيە، ئەوسا زياترىش ئامۇزگار يەكان وەردەگىرىتو جىبەجىيان دەكات..

سەرزەنشتم مەكە...!! كارەكە كۆتايى ھات...!!

ھەندىك كەس واگومان دەپمەن، كاتىك كە لۆمەو سەرزەنشتى خەلكى دەكەن، دەتوانى زياتر لىيان نزيك بىنەو دەو خۇشەويست بىن!! يان وا ھەست دەكەن ئەگەر زۆر پەخنە بىگرنو لۆمەو سەرزەنشتى زياترى خەلكى بىكەن، كەسايەتيان بەھىز دەپىت!!

بە داخەو جارى واھەيە كەسانىك بە وردىين بە دواى ھەلەو كەموكورپىيەكانى خەلكىدا دەگەرپىن و دواترىش زۆر بە خراپى لۆمەو سەرزەنشتيان دەكەن..

دەربىرىنى لۆمەو سەرزەنشست كەردنى خەلكى، بەھىزى و زىرەكى نىيە، بەلكو كەسىك زىرەك و بەتوانايە، ھەول بەدات لە لۆمەو لۆمەكارى خۇى بەدوور بىگرىت و ھەول بەدات كەسى بەرامبەر چاك بىكات، بە بى ئەوئى ھەستى بىرىندارىكات.. جارى واش ھەيە، پىويستە لە ئاستى ھەندىك كاردا، چاومان دابخەين، بە تايبەت لە كارە دونيايىيەكاندا..

لۆمەو سەرزەنشتيش، وەكو تىرىكى تىژ وايەو كەسى لۆمەكراو ھەست بە كەموكورى دەكات، ھەروەھا ھەول بەدريت لە قەرمبالغى و لەبەر چاوى خەلكىدا ئامۇژگارى ھىچ كەسىك نەكرىت، لەبەر ئەوئى ئامۇژگارى كەردن لەبەر چاوى خەلكى، بىرىتيە لە: شكاندىن و سوك كەردنى كەسى ئامۇژگارى كراو.. ئەگەر ھەر ناچار بوويت لە ناو كۆمەل و قەرمبالغىدا ئامۇژگارى كەسىك، يان چەند كەسىك بىكەيت، ئەوا دەتوانىت بلىيت: كەسانىك ھەن فلانە رەموشتيان تىدايە، يان فلانە كارى خراپ ئەنجام دەدەن، نەو كاتە ئەو كەسانەى ئەو رەموشت و كارانەيان تىدايە، ئامۇژگارىيەكانت و مەردەگرن و دلىشيان نارەنجىت..

كەواتە: لۆمەو سەرزەنشست كەردن، وەكو قامچىيەكى بەھىز وايەو ئازارو نارەحتى لە سەر پىشتى كەسى لۆمەكراو، يان سەرزەنشست كراو دروست دەكات..

كەسانىك ھەن خەلكى لە خۇيان دەتورىنن، جا بە ھۇى زۆر دەربىرىنى لۆمەو سەرزەنشتيەكانيانەو بىت، يان بە ھۇى دەربىرىنى لۆمەو سەرزەنشتى كارىكەو بىت، لە كاتىكدا كارەكە تازە روويدا بىت و تىپەرىبىت و ئامۇژگارى و لۆمەو سەرزەنشست، ھىچ كارىگەرىيەكى نەما بىت..

بىرم دىت، پىاوپىكى ھەزار ھەبوو، بە ھۇى نەبوونى و نەدارىيەو، مال و مىندال و كەسوكارى جىھىشت و لە پىناوى دەستكەوتنى كارو بژىويدا، رووى كەردە شارىكى ترو

لەۋى بوو بە شۇڧىرى شاحىنە.. رۇژىك زۇر ھىلاك و ماندوو دىيىت، بەلام بە ناچارى سوارى شاحىنەكەى دىيىت و دىگەۋىتە بىرىنى رىگەى نىۋان دوو شارى لە يەك دوور.. لە رىگە خەو شالاۋى بۇ دىيىت، نەمىش خىراتر شاحىنەكە لىدەخۇرپىت و رووبەرۋى ئۆتۈمبىلىكى بچوك دىيىتەۋە، كە سى سەرنىشىنى تىدا دىيىت، زۇر ھەۋل دىدات خۇى لادىت، بەلام ناتوانىت و بىرىكە دىگەۋە، تەمومۇز بەرز دىيىتەۋە ئۆتۈمبىلەكانى رىگە دىمەستىن و دىگەنە سەر رووداۋەكە.. پىاۋە ھەزارەكە لە شاحىنەكەى دادىبەزىت، سەپىرى ئۆتۈمبىلە تىكشاكەۋەكە دىگەت و دىيىت سەرنىشىنەكانى ھەمۇو مردوون..

خەلگەكە مردەۋەكەن دىمەستىن و پەيۋەندى بە ئۆتۈمبىلى فرىاكەۋتەۋە دىگەن، پىاۋە ھەزارەكەش چاۋمىرى ھاتنى ئۆتۈمبىلى فرىاكەۋتە دىگەت و بىرى لە دىۋى رووداۋەكە دىمەستىن، بىرى لە بەندىگەن و بىزەندەۋە خۇىنى مردەۋەكە دىمەستىن.. بىرى لە مىندالە بچوكە بىنازەكانى و ھاسەرە ھەزارەكەى دىمەستىن.. غەم و پەزارە ھاشىۋەى ھەمىس ھىنانى كىۋىكى گەۋرە بە سەرىدا كەۋتەۋە.. ئا لەم كاتە ناسكەدا، خەلگە بە لايدا تىدەپەرىن و سەرزەشتىن دىمەستىن..

سەپەر! كەى ئىستا كاتى سەرزەشت و لۆمە كەرنە؟! ئاىا ناتوانىت ئەۋ ھەسە ناخۇشانە كەمىك دىۋىخەپت؟!

يەككىك دىيوت: بۇ بە خىراى دىۋى؟ ئەۋە سزاۋ سەر ئەنجامى خىراپىيە! يەككىكى ترىان دىيوت: بە دىنپاىيەۋە خەۋالوۋ بوۋىت و لەگەل ئەۋەشدا لە سەر رۇپىشتەكەت بەردەۋام بوۋىت! ئەى بۇ نەۋەستاپت، كەمىك بىخەۋىت؟! كەسىكى ترىان دىيوت: نەۋەى كەسانى ھاشىۋەى تۇ، نابىت مۇلەتى شۇڧىرىان پىبىدەپت!!

ئەم قسانەۋ چەندەن قەسەۋ تۈۋەنچى ناخۇشى ترو ھارەكەن و دىنگ بەرزەكەنەۋە، رووبەرۋى پىاۋە ھەزارەكە كراپەۋە، پىاۋەكەش بە كۆلىك غەم و پەزارەۋە بە سەرسامى و بە بىدەنگى لە سەر تاشە بەردىك دىنپىشتەۋە.. پالى دابۇۋەۋە سەرى خىستىۋەۋە نىۋان ھەر دوو دىستىۋەۋە كەۋپەر بە لادا ھات و نەۋەندىان سەرزەشت كەرد، گىانى دەرچەۋ!!

ئەگەر كەمىك ئارامىان بىگرتاپە، ئەۋا بۇ پىاۋە ھەزارەكەش و بۇ ئەۋانىش باشتىر بوو.. خۇت بىخەرە جىگەى كەسى سەرزەشت كراۋ، يان كەسى ھەلەكار، بە دىنپاىيەۋە ئگەر تۇ لە جىگەى ئەۋ بوۋىتاپە، لەۋانەپە لە ھەلەكەى ئەۋ ھەلەى گەۋرەت ئەنجام بىداپە..

پىغەمبەرى ﷺ زۇر دلى خەلگى و ھادەلانى رادەگرت، جارىكىان پىغەمبەرى ﷺ لەگەل ھادەلانىدا، لە خەپەر دىگەپاىيەۋە، رىگەكە نەۋەندە دوورو دىرۇ

بوو، ماندووی کردبوون.. کاتیک شەو داھات، لە رینگە لایاندا بۆ ئەوێ کەمیک بخەون، پێغەمبەری خودا ﷺ فەرمووی: ئەگەر خەبەرمان نەبۆو، کێ بۆ نوێژی بەیانى هەلمان دەستینیت؟ بیلال ﷺ فەرمووی: من ئەى پێغەمبەرى خودا ﷺ..

پێغەمبەرى خودا ﷺ راکشاو خەلکەكەش دابەزین و خەوتن، بیلالیش دەستی کرد بە شەونوێژ، هەتا بە تەواوی ماندوو بوو، ئەبەر ئەوێ ئەمیش رینگەیهکی دوورو درێژی بری بوو، هەر بۆیە دانیشت و پالی دا بە و شترەكەیهو، بۆ ئەوێ پشووێك بدات، بەلام خەوی لێكەوت.. خەلکەكە هەموویان هیلاك و ماندوو بوون، ئەوانیش و بیلالیش ﷺ خەویان لێكەوت..

بەلێ.. شەو روپشت و گزنگی بەیان سەری دەرھینا.. کەس، کەسی خەبەر نەکردو، بەلکو تیشك و تینی گەرماي خۆر، خەبەری کردنەوێ هەلیساندن.. پێغەمبەری خودا ﷺ بەخەبەرھات، پاشان خەلکەكەش لە خەو هەستان، کاتیک خۆریان بینی، زانیان کاتی ئەنجامدانی نوێژی بەیانى تیپەریو، شەژان و ژاومژاوو دەرنگە دەرنگ دروست بوو، هەمووشیان سەیری بیلالیان دەکرد.. پێغەمبەری خودا ﷺ ئاوری بۆ بیلال دایەو و فەرمووی: بیلال ئەوێ چیت لێکردین؟!

بیلالیش ﷺ بەروونی وەلامی دایەو، بەلام زۆر بەگورتی، فەرمووی: جی بە سەر ئیوہ هات، ئەوێش بە سەر من هات، واتە: منیش مروفم و ویستیشم نەخەوم، بەلام نەمتوانی و هەروەك چۆن خەو بە سەر ئیوہدا زال بوو، ئاواش بە سەر مندا زال بوو.. پێغەمبەری خودا ﷺ فەرمووی: راست دەكەیت، پاشان بێدەرنگ بوو..

بەلێ.. لۆمەو سەرزەشت کردن، لێرەدا چ سودێکی هەیه؟! پێغەمبەری خودا ﷺ کاتیک خەلکەكەى بەو شیومیە بینی، فەرمووی: هەستەو بکەونە رێ.. خەلکەكە خۆیان نامادەکرد و کەوتنە رێ، کەمیک روپشتن، پێغەمبەری خودا ﷺ دابەزی و خەلکەكەش بە دوایدا، پاشان دەست نوێژیان گرت و پێغەمبەری خودا ﷺ نوێژی بۆ خەلکەكە کرد، کاتیک سلاویان دایەو، خەلکەكە هاتنە پێشەو بۆ لای و پرسیارى ئەوێان لێکرد، ئەگەر بیریان چوو نوێژەكەیان بکەن، یان خەبەریان نەبۆو، جی بکەین؟! پێغەمبەری خودا ﷺ فەرمووی: کاتیک خەبەرتان بۆو، یان بیرتان هاتەو، نوێژەكانتان ئەنجام بدەن..

ژیری و دانایی پێغەمبەری خودا ﷺ، چەندە بەرزو جوانە؟! بە راستی مامۆستا و قوتابخانەیه بۆ هەموو سەرکردەیهك.. وەكو هەندیک بەرپرس و لێرسراوی ئەمڕۆ نەبوو،

كە ھەمىشە بە گۆچانى لۆمەو سەرزىشت، لە ژېردەستەكانيان دەمدەن! پېغەمبەرى
خوداﷺ بە پىي ژېرى و تېگەشتىنى كەسى بەرامبەر قەسى دەكرد، ھەروەھا لەگەل
دەرونياندا دەدا، نەك لەگەل جەستەو لاشەيان، لەبەر ئەمەى دەيزانى ئەوانە مەوھن..
لە سالى ھەشتەمى كۆچىدا، رۆمەكان سوپايەكى گەورمىيان كۆكردەمەو بۇ
شەھىدكردنى پېغەمبەرى خوداﷺ و ھاوھە نازىزىمەكانى، لە سنورمەكانى شامەو كەوتنە
رې.. مۇسلمانەكانىش بۇ بەرمەنگاربوونەمەى ئەو سوپايە كۆبوونەو، ھەتا ژمارمىيان
گەپشتە سى ھەزار جەنگامەر.. پېغەمبەرى خوداﷺ ھەرمەو، زەيدى كورى ھارسە
دەبىت بە ئەمىرو سەركردەتان.. ئەگەر شەھىد بوو، جەعفەرى كورى ئەبوتالىب، دەبىتە
سەركردەتان، ئەگەر ئەویش شەھىد بوو، ئەبواللەى كورى رەواچە دەبىتە سەركردەتان..
سوپاي مۇسلمانان مائىناوایی و خوداخافىزىيان كەردو كەوتنەرى، خەلكەكەش دەيان وت،
خوداتان لەگەل.. بەرومەدگار بىتان پارىزىت و بە چاكەكارى و سەلامەتى بىتان گىرەتەو
بۇ لامان..

بەلى.. سوپاي مۇسلمانان كەوتە رې، ھەتا گەپشتە جىگەى جەنگى (مۆتە) لە خاكى
شامو ھەوالىيان بىست ھىرقل لەگەل سوپايەكى سەد ھەزار جەنگامەرىدا كەوتوونەتە رې و
بەرمە روويان دىن، سوپاي رۆمەكان لەگەل سوپاي ھۆزەكانى تەرىشدا، كە ژمارەى ئەوانىش
سەد ھەزار جەنگامەرىك دەبوو، يەكەيان گەرتەو، بېوونە دوو سەد ھەزار سەرباز..
كاتىك مۇسلمانان راستى ئەم ھەوالەيان بۇ دەرگەوت، لە ناوچەيەك بە ناوى (مەان)
دوو شەو مانەمەو چاومەرىيان دەكرد، بۇ ئەمەى بزانن جى بکەن؟! ھەندىكەيان وتیان،
با نوسراوېك بۇ پېغەمبەرى خوداﷺ بىئەرىن و لە ژمارەى دوزمەنان ئاگادارى بکەين،
ئەوسا يان جەنگامەرى تەمان بۇ دەنیرىت، يان ھەرمەنان بە كارىك پىدەدات و ئىمەش
جىبەجىي دەكەين، زۆرەى جەنگامەرانى مۇسلمانانىش، راو بۆچوونىيان لەگەل ئەم
بۆچوونەدا بوو..

ئەبواللەى كورى رەواچەﷺ ھەستەو ھەرمەو، ئەى خەلكىنە.. ئەمەى ئىستا ھەزتان
لېى نىەو لېى رادەكەن، ھەر ئەمەى كە لە پىناویدا كەوتنە رې و ھەزتان لېى دەكرد..
ئایا لە شەھىدى رادەكەن؟! لە تىكۆشان لە پىناوى خوادا پەشت ھەلدەكەن؟! ئىمە بە پەشت
بەستەن بە زۆرى و كەمى ژمارەمان، لەگەل خەلكىدا ناچەنگىن، بەلكو بەمەوى ئەم ئاینە
پىرۆزەو دەچەنگىن، كە بەرومەدگار بە ھۆيەو رېزى لېناوین.. دەى ھەلمەت بەرن، لە
دوو پاداشت يەكەكىيانان ھەر دەست دەكەوت، يان شەھىدى، يان سەركەوتن..

موسلمانان كەۋتەنى رى، ھەتا لە سوپاي بېشومارى رۆمەكان نزيك بوونەۋە، لە ناۋچەي (مۇتە).. ئەبۇھورمېرە ﷺ كە نامادى ئەۋ جەنگە بوۋ، دىفەرمۇيت: كاتىك لە بېباۋمران نزيك بوۋىنەۋە، ژمارمېك جەنگاۋمران بېنى، كە ھەرگىز شتى وامان نەبېنى بوۋ!! ژمارمېان زۆر زۆر بوۋ، چەك و كەلۈپەل و ئاورىشم و زېرو زېۋىكى زۆرىشان بېبوۋ، بە شېۋمېك توۋشى سەرسورمان بوۋ!!

سابتى كورى ئەرھەم ﷺ بېنى وتە: ئەبۇھورمېرە، دىبېنم سەرت سورماۋە لە زۆرى ژمارەي سوپاي بېباۋمران؟! مېنىش وتە: بەلى.. ئەۋىش وتى: تۆ لە جەنگى بەدردا لەگەلمان نەبوۋىت، خۇ ئېمە لەۋ جەنگەدا بە زۆرى ژمارمان سەرنەگەۋتېن!!

بەلى.. جەنگەكە دەستى بېكردو زەيدى كورى حارسە ﷺ شەھىد بوۋ.. پاشان جەغفەر ﷺ ئالاکەي بە دەستى راستى گرتو سەركرداپەتى سوپاي موسلمانانى گرتە دەست.. بېباۋمران بە شمشىر لە دەستى راستىنداۋ قرتاندىان.. پېش ئەۋەي ئالاي موسلمانان بىكەۋىتە سەر زەۋى، بە دەستى چەپى گرتى.. بېباۋمران دەستى چەپىشان قرتاند.. ئەمجارمېان بە ھەردوۋ قۇلى ئالاکەي گرتو نەيھىشت بىكەۋىتە سەر زەۋى، ھەتا بېباۋمران شەھىدىان كرد: لە كاتىكدا تەمەنى سى و سى سال بوۋ.. عبداللەي كورى عومەر ﷺ دىفەرمۇيت: لەۋ رۆژەدا چوۋە ديار جەغفەر و بە ديارىيەۋە ۋەستام، پەنجا بېرىنى شىرو رىم تېرم بە جەستەيەۋە بېنى، ھىچ يەككە لەۋ بەركەۋتن و بېرىنە، لە دواۋە نەبوۋن، بەلكو ھەموۋى لە پېشەۋە بەركەۋتبوۋ!! ھەر بۇيە پەرومردگار پاداشتى داپەۋە لە باتى دەستە براۋمەكانى، لە بەھەشتدا دوۋ بالى بېبەخسى، بۇ ئەۋەي بە ئارمىۋى خۇي بۇ كۆيى پېخۇشە، بېنى بىزىت و لە شەقەي پال بدات..

پاشان عبداللەي كورى رەۋاحە ﷺ ئالاي موسلمانانى گرتە دەست و بە سواری ئەسپەكەي بەرمە پېشەۋە چوۋ.. بەردەۋام بوۋ لە كوشتارى بېباۋمران، ھەتا ئەمىش شەھىد بوۋ، ئالاکەش كەۋتە سەر زەۋى و موسلمانان شەۋان و بېباۋمېرانىش دىخۇش بوۋن.. پاشان سابتى كورى ئەرھەم ﷺ ئالاکەي ھەنگرەۋەۋ ھاۋارى كردو وتى: ئەي موسلمانان ئەمە ئالاکەيەۋ پياۋىك بۇ خۇتان دەست نىشان بىكەن.. موسلمانانىش، ئەۋانەي كە گۆپيان لېبوۋ، ھەموۋ ھاۋارىان كردو وتيان: خۇت ئەۋ كارە بىگرە دەست و بىبە بە سەركردەي موسلمانان.. بەلام سابىت رەدى كىردەۋەۋ وتى: مەن بەۋ كارە ھەلئاستم..

موسلمانان تېكرا خالىدى كورى ۋەلىدىان ديارى كرد، كاتىك خالىد ﷺ ئالاي موسلمانانى گرتە دەست، بە شېۋمېك كەۋتە گيان و كوشتارى بېباۋمران، ھەر ۋەك خۇي دىفەرمۇيت:

نۇشمىشېر بە دەستەمەۋە شكا.. پاشان خالىد ﷺ سوپاكەى كەمىك لاداو رۆمەكانىش بەرمە
لاى سەربازگەكانيان كسانەۋە.. خالىد ترسا ئەگەر بە شەۋ سوپاى مۇسلمانان بەرمە
مەدىنە بگىرپتەۋە، رۆمەكان شوپىيان بىكەون، ھەر بۆيە كاتىك رۆژ بۆۋە، گۆرانكارى لە
سوپاى مۇسلماناندا ئەنجامدا، بە شىۋمىيەك بېشېردوانى سوپاكەى ھىنايە داۋەۋە ئەۋانەى
داۋەۋەشى بىردە بېشەۋە، ھەروەھا بەشى لاى راستو چەپىشى ئالوگۆر بېكرد..

كاتىك دوبارە جەنگ دەستى بېكردەۋە، رۆمەكان روخسارى جىاۋازيان بىنى و شلەژان و
گومانى ئەۋەپيان بىرد، شەۋ جەنگاۋمرانى پارىدەمەر، پەيۋەندىيان بە سوپاى مۇسلمانانەۋە
كردوۋە سەربازى تازەپيان بېگەپشتوۋە، ھەر بۆيە ترسيان لېنىشتو مۇسلمانان كوشتارىكى
زۇرپيان لېكرىن، لە كاتىكدا تەنھا دوانزە مۇسلمان لەو رۆژەدا شەھىد بوون.. پاشان لە
دەمەۋە ئىۋارەدا خالىد ﷺ گۆرەپانى جەنگەكەى جېھېشتو سوپاكەى بە ئاراستەى شارى
مەدىنە، بەرپېكرد..

كاتىك گەپشتەۋە شارى مەدىنە، ئافرىتان و مىتالانى شارەكە خۇلىيان بەرمە روخسارى
جەنگاۋمرانى سوپاى مۇسلمانان ھەلدەۋە دىيان وت: ئەى راكردوۋان.. ئەى ھەلھاتوۋان..
بۇ راتان كىردو ھەلھاتن؟!

بېغەمبەرى خودا ﷺ دىيزانى، مۇسلمانان ئەۋەدى لە تواناپاندا بوۋە، لەو جەنگەدا
ئەنجاميان داۋەۋە جگە لە كسانەۋەش، ھىچ چارىكى تىريان نەبوۋە، ھەر بۆيە فەرموۋى:
ئەۋانە راكردوۋە نىن، بەلكو بە وىستى خودا خۇيان نامادە دىكەنەۋەۋە دوبارە ھېرش
دەپنەۋە بۇ سەر بېباۋەمران..

بەلى.. بە كورتى كۆتايى بېھىنا.. ئەۋانە پالەۋان بوون، بەلام لە ھەمان كاتىشدا مەۋف
بوون، كارەكەش لە سەروۋى تواناى ئەمانەۋە بوو، ئىتر پېۋىست بە لۆمەۋ سەرزەنشت
ناكات؟!

بېغەمبەرى خودا ﷺ بەردەۋام بەم شىۋمىيە ھەلسوگەۋتى دىكردو خۇى لە لۆمەۋ
سەرزەنشت بە دوور دىگرت..

كاتىك بېباۋەمران، ھەۋالى ئەۋەپيان بىست، كە بېغەمبەرى خودا ﷺ خۇى و سوپاكەى
بۇ ئازادكردنى شارى مەككە كەۋتۈنەتە رى، ترس و دلەۋاۋكى داپگرتن.. بېغەمبەرى
خودا ﷺ نوپنەرىكى نارد، كە بېيان بلىت: ھەر كەسىك دەرگاي مالىكەى لە سەر خۇى
پېۋە بدات، ئەۋا پارىزراۋ دەپىت.. ھەر كەسىكىش بچىتە كەعبەى پېرۋزەۋە، پارىزراۋ
دەپىت.. ھەر كەسىكىش بچىتە مالى ئەبوسوفيانەۋە، پارىزراۋ دەپىت..

بەللام چەند كەسنىڭ لە بېباومۇران، كۆبۈنەنەمۇ لە شوپۇننىڭدا بە ناۋى (خەندەمە) خۇيان بۇ رووبەرۈۈبۈنەمۇ سۇپاى مۇسلمانان نامادە كرد.. ئەو كەسانەش بىرىتى بوون لە: سەفۋانى كۆرى ئومەيپەو عىكرىمەى كۆرى ئەبۇجەھل و سۈھەيلى كۆرى عەمرو جەماسى كۆرى قەيس و ھەندىك كەسى تر..

كاتىك جەماسى كۆرى قەيس خەرىكى نامادىكرىنى شمشىرو كەرسىتەكانى دەبىت، خىزانەكەى پى دەلىت: ئەو خۇت بۇجى نامادە دەكەيت؟! جەماسى كۆرى قەيسىش دەلىت: بۇ گىيانى مەمۇد ھاۋەلەكانى.. خىزانەكەشى دەنگوباسى بەھىزى مۇسلمانانى بىست بوو، ھەر بۇيە دەلىت: سوپىد بە خودا، وا نابىنم ھىچ ھۇزو كۆمەلىك بتوانىت رووبەرۈۈى مەمۇد ھاۋەلانى بىتەۋە!!

جەماسى كۆرى قەيسىش دەلىت: ھىوام وايە، ھەندىكىان لى بە دىل بگرم و بىانكەم بە خزمەتكارى خۇم.. پاشان دىتە دەرۈمۇ بەرمۇ ئەو ناۋجەيەى كە پىيان دەوت (خەندەمە) كەۋتە رى.. كاتىك كەيشتە ئەۋى، بىنى ھاۋەلەكانى ھەمۇ نامادىن، تەنھا ئەۋەندە ماۋە، رووبەرۈۈى مۇسلمانان بىنەۋە..

بەلى.. جەنگ و كۈشتارمە رووبەرۈۈى شمشىرى خودا، خالىدى كۆرى ۋەلىد... بوومۇمۇ لە ساتىكى زۇر كەمدا، دۈنۈزە يان سىانزە، لەو بېباومۇرانە كۆزۈران.. كاتىك جەماسى كۆرى قەيس ئەمەى بىنى، ئاۋرى بۇ لاي سەفۋان و عىكرەمە دايەۋە، بىنى وا بەرمۇ مائەۋە رادەكەن، ھەر بۇيە ئەمىش لەگەلىاندا كەۋتە راكرىد و ھەلەت و بە پەلە خۇى كرد بە مالدو ھاۋارى لە خىزانەكەى كردو وتى: دەرگام لە سەر دابخە، چۈنكە ئەۋان دەلىن: ھەر كەس دەرگاي مائەكەى لە سەر خۇى پىۋە بدات، ئەۋا پارىزراۋ دەبىت.. خىزانەكەشى دەلىت: ئەى تۇ نەتوت: تىكىان دەشكىنەم و ھەندىكىان لىدەكەم بە خزمەتكار؟! جەماسىش لە ۋەلامدا بەم چەند دېرە ھۇنراۋمىيە ۋەلامى دەداتەۋە دەلىت:

إنك لو شئت يوم الخدمة	إذ فر صفوان وفر عكرمة
وأبو يزيد قائم كالمتمة	واستقبلتهم بالسيوف المسلمة
يقطعن كل ساعد وجمجمة	ضرباً فلايسع إلا غممة
لهم نهيت خلفنا وهممة	لم تنطقي في اللوم أدنى كلمة..

بەلى.. راستە، ئەگەر ئەو ئافرىتە نامادى ئەو جەنگە بېۋاىيە و بېبىنىيە، چۈن پالەۋانى ۋەك سەفۋان و عىكرەمەش ھەلەتەن و رايان كرد، ئەۋسا سەرزمىشت و گلەيى لە

مىردىمكى نەدىمىردى!!

رۇڭنىڭ سۈرى ئۆتۈمبىلى گەنجىك بووم، گەنجەكە لە ئىخۇرىنى ئۆتۈمبىلىدا زۇر شامزىل ئىھاتوو بوو.. پىرسىيىم كىردو وتى: دىمىنىم زۇر شامزىل لە ئىخۇرىنى ئۆتۈمبىلىدا، ئەي بۇچى و چۆن تووشى ئەو رۇوداۋى پىكىدادانە بوويت؟! گەنجەكە وتى: دىمىوۋايە ئەو رۇوداۋە ھەر رۇوى بىدایە!!

وتى: سەپىرە!! بۇچى؟! دۇبارە وتى: دىمىوۋايە رۇوى بىدایە، لەبەر ئەۋەدى كاتىك بە سەر پىردىكىدا دىرۇيىشتمو زۇرىش خىرا بووم، رىزىك ئۆتۈمبىل لە بەرامبەرمىدا وىستا بوون، نەدىمىزىنى بۇ وىستاون، بە ھۆى رۇودانى رۇوداۋىكەۋە بوو، يان خالى پىشكىنىنى لى بوو، نازانە!! ھەر بۇيە كەۋتمە نىۋان سى ھەلىزاردنەۋە، يان دىمىوۋايە لامبىدایە و لە سەر پىردىمىكەۋە بىكەۋتمەيەتە خوارەۋە، يان بە توندى پىم بە ئىستۇپى ئۆتۈمبىلەكەمدا بىنايەۋ ئەۋساش كۆنترۇلى ئۆتۈمبىلەكەم لە دىست دىداۋ بە نارمىزۋى خۆى يارى دىمىردو لە رىگەكە لىدەمدا، يان ئەۋەتا ھالەتى سىيەم ھەلىزاردایە..

وتى: سىيەمىيان چى بوو؟! وتى: ھالەتى سىيەم ئەۋە بوو لە يەككىك لە ئۆتۈمبىلەكانى بەرامبەرم بىدەم، ھەر بۇيە ئەمىيان لە دوو ھالەتەكەى تر كەم زىانتر بوو، ھەر بۇيە ھالەتى سىيەم ھەلىزاردو پىكىدادانەكە رۇويدا، بەلام ئۆتۈمبىلەكەم ھىۋاش كىردەۋە ھەرزانترىن و كۆنترىن ئۆتۈمبىلى بەرامبەرم ھەلىزاردو خۇم پىياكىشا.. پاشان پىكەنى و مىنىشى خىستە پىكەنىن..

بىرم كىردەۋە لە دلى خۇمدا وتى: جىگەى گلەپى و سەرزەنىشت نىە، لەبەر ئەۋەى ھەلىزاردەكانى بەرامبەرى دىيىرى كراو بوون!!

كەۋاتە: ھەندىك كىشەۋ گىرفت ھەپە، چارسەرى نىە، ۋەك ئەۋەى كەسىك باۋگىكى تۇرەى ھەپە، بە چەندىن رىگەۋ شىۋاز نامۇزگارى كىردەۋە، ھىچ سودى نەبوۋە، ئىتر چى بىكات؟!

لاكىردنەۋە..

خۇت لە جىگەى ئەۋ كەسە دابنىج، كە لۇمەۋ
سەرزەنىشتى دەكەمىتو ۋەكو ئەۋىش بىرىكەرمەۋە،
پاشان بىريارى بە سەردا بىدەۋ لۇمەۋ سەرزەنىشتى بىكە..

پېش نامۇژگارى، دۇنيابە لە بوونى ھەلە..

كاتىك پەيوەندى پىۋە كردىم، تورمىيى بە دىنگىيەۋە دىار بوو، بەلام ھەۋلى دەدا بە گوپىرى تۈنە تورمىيەكەي بشارىتەۋە دىرىنەخات، ئەم شىۋازە قىسەكردەنى ئىستاي، زۆر جىاۋاز بوو، لەو شىۋازەي كە لە سەرى راھاتبوو، گومانم بىرد شتىكى لە لا دروست بوو بىت..

لە سەرەتاي قىسەكانىدا باسى كىشەۋ ناكۇكى و دووبەرمىكى كرد، لە نىۋان خەلكىدا.. پاشان بە دىنگىكى زىرو بەرز، چەند جارىك ئەم وشانەي دوبارە كىردەۋە: تۆ لاي خۆي بانگخۋازىت!! ھەرومەھا فىرخۋازى زانىست و زانىارىت!! كىردەۋە ھەلسۈكەۋت و گوختارت، جىگەي سەرنجى خەلكىە!!

كاتىك گوپم لەم وشانە بوو، وتم: خۆزگە راسەۋخۇ بچوۋىتايەتە ناو بابەتەكەۋە، لە مەبەستە تىناگەم!! لە ۋەلامدا وتى: مەبەستم لەم وتارمىيە كە لە رۆژى... ۋە فلائە جىگە پىشكەشت كرد..

سەرم سورماۋ سەرسام بووم و وتم: ئەمە كەي؟! وتى: سى ھەفتە لەمەۋ پېش..

وتم: سالىك زياترە نەچووم بۇ ئەم جىگەيەي كە باسى دىمكەيت!! وتى: با چوۋىت و دىربارەي ئەم بابەتانەش وتارت دابوو..

پاشان بۆم روون بۆۋە، ئەم دۆستەم ھەندىك پىروپاگەندەي دىربارەي من بىستوۋەۋە يەكسەر بە راستى زانىۋوۋە لە سەرنەۋە بىنەمايە، نامۇژگارى منى كردو بەم شىۋمىيەش قىسەي لەگەل كردىم.. راستە من ئىستاش خۆشەم دەۋىت، بەلام لە جاران كەمترو لەبەر چاۋىشەم كەمىك گۆراۋە، لەبەر ئەۋەي بۆم دىركەۋت، بە خىرايى بىرپار دەدات و لە ئەنجامدانى ھەلە، دۇنيا نىيەۋ نامۇژگارى خەلكىش دىمكات، لە كاتىكدا كەسى نامۇژگارى كراۋ ناگاي لەم ھەلەيە ھەر نىيە!!

چەندىن ئەم كەسانەي بە ھۆي بلاۋبوۋنەۋەي پىروپاگەندەۋ ھەۋالى ناراستەۋە

ھەلوپىست ومردەگرنو لە سەر بنەماي ئەو ھەلە ناراستانە نامۆژگارى خەلکى دمکەن، پاشان بۆيان روون دەبیتەو، دواي گومان و کۆمەلە ھەوالیکى ناراست کەوتوون.. بە داخەو جارى وا ھەيە ئەو گومان و پروپاگەندە لە دل و دەرووندا جیگر دەبن، لە کاتیکدا ھیچ بنەمايەکی راستى و دروستیان نیە..

جارى وا ھەيە بلأو دەبیتەو، کە فلانەکەس ئەوو ئەوئى ئەنجامدا، دەي پيش ئەوئى لەو بارەيەو ھەسە بکەيت، لە راست و دروستى ھەوالەکە دلنیاپە.. ئەم پیرموش، پیرموى پيشەوای مروفايەتيە ﷺ..

پیاویکی شیوہ نالۆزو سەرو ھژ نالۆسکاو، دیت بۆ لای پیغەمبەرى خودا ﷺ.. پیغەمبەرى خودا ﷺ دەيەوئیت نامۆژگارى ئەم پیاوہ بکات، بۆ ئەوئى دەستیک بە خۆیدا بەینیت و کەمیک شیوو روخسارى ریک و پیک بکات، بەلام دلنیا نەبوو، کە ئەم پیاوہ، پیاویکی ھەژارو نەدار نیەو خاوەنى مال و سەروخت و سامانە، ھەر بۆیە پرسىارى کردو ھەرمووی: مال و سەروخت و سامانت ھەيە؟ پیاوہکەش دەلیت: بەلێ.. پیغەمبەرى خودا ﷺ ھەرمووی: چ جۆرە مال و سامانیك؟ پیاوہکە دەلیت: لە ھەموو جۆرە مال و سامانیك، لە وشت.. لە ئەسپ و مایین.. لە مەر و بز.. پیغەمبەرى خودا ﷺ ھەرمووی: دەي ئەگەر خودای گەرە مال و سەروخت و سامانیکی پیبەخشیت، با شوینەوارى ئەو بەخشینەت بە سەرموہ ببینیت..

لە سالى ھاتنى نوینەرانى گەل و ھۆزەکان، ھەندیک لە خەلکى دەھاتن بۆ لای پیغەمبەرى خودا ﷺ و پەیمانیان پیدەدا، ھەندیک بە بیباومرى دەھاتن، جا یان موسلمان بوونى خۆیان رادەگەیاندا، یان ریکەوتن نامەیان مۆر دەکرد.. رۆژیک پیغەمبەرى خودا ﷺ لە ناو ھاوہلانیدا دەبیت و نوینەرانى ھۆزى سەدەف، دین بۆ لای پیغەمبەرى خودا ﷺ کە ژمارمیان سیانزە بۆ نۆزدە کەسیك بوو، کاتیک دینە کۆرو دانیشتنەکەي پیغەمبەرى خودا ﷺ، بە بى سلاوکردن دادەنیشن، پیغەمبەرى خودا ﷺ پرسىاریان لیدەکات و دەفەرموئیت: نایا نیوہ موسلمانن؟ ئەوانیش دەلین: بەلێ.. پیغەمبەرى خودا ﷺ دەفەرموئیت: دەي بۆ سلاوتان نەکرد؟ ئەوانیش ھەلدەستن و پاشان دەلین: ئەي پیغەمبەرى خودا

سلاۋو بەزمىي پەرۋەردگار تى بىت.. پېغەمبەرى خۇداش ﷺ دىفەر مويت،
ھەرۋەھا سلاۋو بەزمىي پەرۋەردگار لە ئېۋىش بىت، پاشان فەر مووى: دانىشن..
دانىشتن و پاشان ھەندىك پەرسىيان كەرد، لەوانەش پەرسىيان كاتەكانى نوپۇشان
لە پېغەمبەرى خۇداش ﷺ كەرد..

لە سەردەمى ئىمامى عومەردا ﷺ كاتىك خاكى مۇسلمانان فراوان بوو،
ئىمامى عومەر ﷺ سەعدى كۆرى ئىمىي و مەقاصى كەرد بە ئەمىرو لىپرسراوى
شارى كوفە.. خەلكى ئەم شارە خەلكىكى كىرەشىۋىن بوون، ھەر بۇيە سكا لا
نامەيەكيان لە سەر سەعد ﷺ نوسى و ناردىيان بۇ لاي ئىمامى عومەر ﷺ، كە
پەر بوو لە گلەيى و گازندە، ھەتا و تېۋويان: نازانىت بە چاكى نوپۇشەكەشمان بۇ
ئەنجام بەدات..

كاتىك ئىمامى عومەر ﷺ نامەكەي خۇيىندەۋە، لە بېرىارداندا پەلەي
نەكەرد، نامۇژگارى سەعدىشى نەكەرد، چۈنكە لە راست و دروستى ئەو گلەيى و
گازندانە، دۇنيا نەبوو، بەلكو ھەستا بە ناردنى محمدى كۆرى مەسلەمە بۇ
كوفە نامەيەكەشى پىادا نارد بۇ سەعد و داۋاشى كەرد لەگەل سەعددا پەرسىيان
لە خەلەكەكە بىكەن و لە گلەيەكەنيان بىكۆلنەۋە..

محمدى كۆرى مەسلەمە گەيشتە شارى كوفە سەعدى لە باس و خواسەكە
ئاگادار كەرد، پاشان لەگەل سەعددا ﷺ، لە مزگەۋتى شارى كوفە نوپۇشى كەرد و
پەرسىيان دەربارەي سەعد، لە خەلەكەكە كەرد، خەلەكەكەش ھەموو جگە لە
چاكە، ھىچيان دەربارەي سەعد نەۋت، پاشان چوو، بۇ مزگەۋتى (ھۆزى عېس)،
محمدى كۆرى مەسلەمە ھەستا و دەربارەي سەعد پەرسىيان لە خەلەكەكە كەرد و
ئەۋانىش زۆر ستايشى سەعديان كەرد و ھىچ پەخنە و كەم و كۆرپەيەكيان باس
نەكەرد، محمدى كۆرى مەسلەمەش فەر مووى: جگە لە سوپاس و ستايش، ھىچ
شتىكى تى لە بارەۋە نازان؟ ئەۋانىش وتيان: جگە لە چاكە ھىچى تى لە
بارەۋە نازانىن.. محمدى كۆرى مەسلەمە، بەردەوام پەرسىيان لە خەلەكەكە
دەكەرد، ھەتا پىاۋىك لە كۆتايى مزگەۋتەكەۋە، بە ناۋى نوسامەي كۆرى قەتادە
ھەستا و تى: سەعد بە يەكسانى سەپرى خەلەكى ناكات و كېشە و گەرفتەكانىش

بە دادگەرى چارسەر ناكات..

سەعد سەرى سورماو وتى: من بەو شىۋەم؟! پياومكە وتى: بەلى.. سەعد ﷺ
فەرموۋى: پەروەردگار ئەگەر ئەم بەندىمەت درۆ دەكات، تەمەنى درېژ بىكەيتو
بە ھەژارى ژيان بە سەربەرىتو توشى نارەھەتى و تاقىكردنەۋى بىكەيت،
پاشان سەعد لە مزگەوتەكە ھاتە دەرەۋو گەراپەۋە بۆ شارى مەدىنەۋ لە پاش
چەند سالىك كۆچى دوايى دەكات..

بەلام پياومكە ماپەۋە ھەتا نزاۋ پارانەۋەكانى سەعد ﷺ ھاتنەدى، تەمەنى
زۆر درېژ بوو، ھەتا بە تەۋاۋى پىر بوو، ئىسقانەكانى لاۋاز بوون، پىشتىشى
چەمىەۋە، ئەۋەندەش ھەژارو نەۋو بوو، ھەتا لە ناۋەرەستى رېگەدا دەبىنرا،
سۋالى دەكردو داۋاى يارمەتى لە خەلكى دەكرد، ئەۋەندە پىر بىۋو بىرۋكانى
چاۋيان داپۆشى بوو، توشى نارەھەتى و بەلاۋ پاشەپۇژ رەشىش بوو، ئەمەش لە
كاتىكدا بوو، بەو تەمەن و شىۋەم، كە ئافرىتانى دەبىنى، دەستى بۆ
درېژ دەكردن، خەلكىش كە ئەم ھەلسۈكەۋتە ئاشىرىنەيان لىدەبىنى، ھاۋارىيان
بە سەردا دەكردو جىۋىيان پىدەدا..

لە كۆتاپشدا خۆى بە خۆى دەوت: ئەى جى بىكەم؟! كەسىكى خەلەۋاۋى ۋەك
من، توشى گىراۋونى نزاۋ پارانەۋە پياۋچاگىكى ۋەك سەعدى كورى ئەبى
ۋەقاص بوومو ئەمە ھاتنەدى پارانەۋەكانى ئەۋە لە سەر من!!

تەپىرەك..

ئەۋەندە بەسە بۆ مەۋە بۆ ئەۋە بە درۆزن بىناسرىتو خۆى گوناھبار
بىكات، كە ھەرچى بىستى باۋىرى پىيكاتو بىگىرېتەۋە..

بە نەرسە لېم بەدە!!

مەبەستەمان لەو قسانەى كە كىردەمان، ئەو نە، كە ھەرگىز پەخنەو پېشنىارو
گەلەپپەمان نەبىت!! نەخىر.. بەلكو كەسانىكى وا ھەن پېوېستىيان بەھمىيە، چەندەن
جار لۆمەو سەرزەنشت بىكرېن، وەك: كۆرەمكەت.. ھاسەرەمكەت.. ھاورپكەت،
بەلام دىتوانىت لە كاتىكى گونجاودا سەرزەنشتىيان بىكەيت و پېشنىارمەكانى
خوتىيان بۆ دەرېرى، يان دىتوانىت چەند شىوازىك بەكاربەھىنىت، كە بىرىندارو
نارەھەتەيان نەكەيت..

واز لە كەسى لۆمەكراو سەرزەنشت كراو بەھىنەو شەرمەزارى مەكەو ئابرووى
مەبە!! مۇسلمانان لە دواى رىزگار كىردنى شارى مەككە، لە ناو ەھرمەبەكاندا بوون
بە خاومەن ھىزو پلەوپايە، خەلكانىكى زۆرىش بەرمە ئىسلام دىھاتن و مۇسلمان
بوونى خۇيان رادەگەيانەد.. پېغەمبەرى خودا ﷺ لەگەل مۇسلماناندا بەشدارى
جەنگى حونەپنىيان كىردو ژمارەشيان نىزىكەى دوانزە ھەزار جەنگامر بوو..
بىباومەران لە پېش مۇسلماناندا خۇيان گەيانەدبوو شىوو دۆلەكانى حونەپنىو
خۇيان تىايدا شارەدبوو..

ھەر لە سەرمەتەى دىست پىكرەنى جەنگەكەو، كاتىك مۇسلمانان چوونە ناو
شىوو دۆلەكانى حونەپنىو، بىباومەران لە ھەموو لايەكەو بۇيان دەرېرىن و
ھىرشىيان ھىناو بە تىرو رەم بەرد، بەربوونە گىيانى سوپاى مۇسلمانان،
مۇسلمانان شەمزان و زۆرىكىان ھەلەتەن و بىباومەران بالادىستى خۇيان لە گۆرەپانى
جەنگەكەدا نىشانەد..

كاتىك پېغەمبەرى خودا ﷺ ناورى داپەو ەبىنى، خەلكەكە وا رادەكەن و
خوپن جۆگەلەى بەستووو مۇسلمانان شەمزان، ھەرمەنى بە ەباسى مامەى
كىردو پىنى ھەرموو، ھاور بىكات و بانگى مۇسلمانە كۆچكەرمەكان و پىشتىوانەكان
بىكات، ئەوانىش بە دەم بانگەوازەكەى پېغەمبەرى خودا ﷺ ھاتن، ھەتا ھەشتا

كەسك لى دەۋرى پېغەمبەرى خۇدا ﷺ كۆيۈنەۋدە ھېرشىيان بۇ بېباۋەران
 بىردە پەرۋەردگار سەركەۋەتنى پېغەمبەرى خۇدا ﷺ جەنگە كە كۆتايى ھات.

كاتىك دەستكەۋەتكەن كۆكرانەۋدە لەبەر دەستى پېغەمبەرى خۇدا ﷺ
 دائىران، ئەۋانەى كە ھەر زوۋ رايان كىردە لە تىرو شىرو ۋە دەترسان، يەكەمىن
 كەسك بوۋەن، كە ھاتنە پېشەۋدە داۋاى دەستكەۋەتلىك لە پېغەمبەرى خۇدا ﷺ
 كىردە دەيان ۋەت، بەشى خۇمان لە دەستكەۋەتكەن بىدەرى!!

سەيرە!! ئىۋە بەشتان لە كۆى بوۋ، لە كاتىكدا ھەلھاتنە نەجەنگەن!! ئەى
 پېغەمبەرى خۇدا ﷺ بانگى نەكردەن ۋە ۋەلەتەن نەدايەۋە!! بەلام پېغەمبەرى
 خۇدا ﷺ بەم شىۋەمىيە بىرى نەكردەۋدە ئەۋەندە نەچۈۋە ۋەدەكارىيەۋە، لەبەر
 ئەۋەى مال ۋە سەۋەت ۋە سامانى دۇنيا، لە لاي ئەۋ ھىچ نىرخ ۋە بايەخىكى ئەۋەتۋى
 نەبوۋ.

بەلى.. ھەمۇ ھاتنە پېشەۋدە دەيان ۋەت، بەشى خۇمانمان پېدە، ھەتە
 ئەۋەندە زۆر بوۋەن قەربالغىيەكى زۆرىيان درۋەست كىردە رېگەكەيان تەسك ۋە تەنگ
 كىردەۋە، ناچار پېغەمبەرى خۇدا ﷺ خۆى گەياندە لاي درەختىك ۋە لە ئەنجامى
 قەربالغىيەكەدا، جىل ۋەبەرگى سەۋەۋى پېغەمبەرى خۇدا ﷺ لە لىقى دارەكە گىر
 بوۋ، پاشان جىل ۋەبەرگەكەى كەۋتە خوارەۋە سىك ۋە پەشتى پىرۋىزى بەدەركەۋەت،
 بەلام تۈرە نەبوۋ، بەلكى زۆر بە ھىمىنى ۋە سەرخۆى ئاۋرى دايەۋە قەۋمۋى:
 خەلكىنە جىل ۋەبەرگەكەم بۇ بگىرەنەۋە، سۆيىند بەۋ خۇدايەى كە گىيانى مى بە
 دەستە، ئەگەر بە ئەندازەى دارەكەنى (كىۋى تۈھامە) مەۋەمالات ۋە مال ۋە سامانم
 لەبەر دەستدا بىت، بە سەرتاندا دابەشى دەكەم، پاشان نە بە چىروكى ۋە نە بە
 ترسۋىكى ۋە نە بە درۋىزى نامبىنن ۋە ئەم ئاكارانە، لە ئاكارى مى نىن ۋە لە مەنەۋە
 دۈۋەن.

بەلى.. ئەگەر چىروك ۋە رەزىل بوۋايە، ئەۋ ئەۋ سەۋەت ۋە سامانانەى بۇ خۆى
 ھەلدەگىرت!!

ئەگەر ترسۋىكىش بوۋايە، ئەگەل ھەلھاتەۋەندە، ھەلدەھات ۋە راي دەكرد!!
 ئەگەر درۋىزىش بوۋايە (پەنا بە خۇدا)!! ئەۋ پەرۋەردگار سەركەۋەتنى

پېنەدمبەخشى!!

رۇژىك پېغەمبەرى خۇداﷻ ئەگەن ھاۋەلانىدا، بە لاى گۇرستانىكىدا تېدەپەرپىتو ئافرىتىك دىمىنىت، ئە لاى گۇرپىك دانىشتووۋو دىگرىت، پېغەمبەرى خۇداﷻ پىنى دىفەرموۋىت؛ ئە خۇدا بىرسەۋ ئارام بىگرە.. ئافرىتەكەش بە چاۋى فرمىسكاۋىيەۋو بە بى ئەۋەى پېغەمبەرى خۇداﷻ بىناسىت، دەلىت؛ وازم لىبەينە، تۇ ئاگات لە من نىە، چىم بە سەر ھاتووۋ!! پېغەمبەرى خۇداﷻ بېدەنگ بوو، وازى لە ئافرىتەكە ھىناۋ رۇپىشت، لەبەر ئەۋەى ھەستى كرد، ئافرىتەكە لە ھالەتىكى ناسكدايەۋ بە گونجاۋى نەزانى لەۋە زىاتر ئامۇژگارى بىكات..

ھەندىك لە ھاۋەلان ئاۋرىان بۇ لاى ئافرىتەكە دايەۋوۋ وتىان؛ ئەۋە پېغەمبەرى خۇدا بوو!!

ئافرىتەكە لە قىسەكانى پەشىمان بۆۋوۋ كەۋتە شوپىن پېغەمبەرى خۇداﷻ ھەتاگەپىشتە مالىيان ۋ ھىچ دىرگاۋانىكى ئە بەر دىرگا نەبىنى.. كاتىك رۇپىشتە ژوورمەۋ، وتى؛ ئەى پېغەمبەرى خۇداﷻ نەمناسىت، ئىستا ئارام دىگرم.. پېغەمبەرى خۇداﷻ ئە ۋەلامدا فەرموۋى؛ بە دلنىيايەۋە ئارامگرتن، ئە سەرمىتاي بەركەۋتنو رۇودانى ئارەجەتتەكەدا دىمىت.. متفق ەلىە..

بىر نەرمى..

پەرومىردىگار لە ھەمەۋ كارىكىدا، فەرمانى بە چاكە كىردوۋە، كاتىك كۈشتار ئەنجام دىمەن، بە جوانى ئەنجامى بىمەن، كاتىك ئازەلىك سەردىمىر، بە چاكىۋ بە جوانى سەرى بىرىنو چەقۇكەى دىمىستان تىژ بىكەن، بۇ ئەۋەى سەرىپراۋەكە زۇر ئازار نەچىزىت..

لە كېشەۋ كىرگەن كان، پا بىكە..!!

ۋا گومان دەپمە، ئەگەر بېچىت بۇ نەخۇشخانەۋ پىشكىنىنى سەرمتايى بۇ جەستەى
ئەنجام بىدات، دەپان نەخۇشى لى دەردەكەۋىت، ئاسانتىنىشىيان بىرىتى دەپىت، لە
نەخۇشەكانى شەكەرەۋ فشارى خۇيىن!!

ئەۋ ھەژارە، زۇر ئازارى دەروۋنى خۇى دەدات، لەبەر ئەۋەى بەردەۋام داۋاى نەۋنەپىۋ
ناۋزە بوۋن، لە خەلىكى دەكات!! خۇى لە ھاۋسەرمەكى تۈرە دەكات، لەبەر ئەۋەى بەگىك
لە قاپە تازەكان بە دەستىۋەۋ شكا!! ئەۋە لە بىرى چوۋە ھۆلەكە گىك بىدات!! خۇ لە
كاتى ئوتۇكردىنا، كراسە تازەكەى سوتاندىم!!

بەھەمان شىۋە لەگەل مىندالەكانىشىدا.. چۇن دەپىت خالىد تانىستا خىشتەى لىكىدانى
لەبەر نەكردىپىت؟! سەعد نەپتۈۋانىۋەۋ لە خۇيىندەكەيدا، بگاتە پلەى ناپاب!! سارەۋ
ھىندىش، ئەۋە ھەر مەپرسە!!

ئەمە حالۋ گوزمرانىپەتى لە مالمەۋە، لە دەردەۋىش حالۋ گوزمرانى زۇر خراپتەرەۋ
گومانى خراپ بە ھاۋەلەكانى دەبات.. عبدالله كاتىك باسى رەزىلىۋ چىروكى كىرد،
مەبەستى مىن بوۋ!! ئەحمەدى ھاۋرپىم كاتىك باسى ئۆتۈمبىلى كۆنۋ رىزوى كىرد،
مەبەستى لە ئۆتۈمبىلەكەى مىن بوۋ!! بەلى.. مەبەستى لە ئۆتۈمبىلەكەى مىن بوۋ،
لەبەر ئەۋەى كاتىك كە قىسەى دەكرد، سەپىرى مىنى دەكرد!!

بەلى.. خەيالۋ بىر كىردنەۋەى ئەم ھەژارە، بەم شىۋەپە بوۋ..
پەندىك ھەپە دەلىت، ئەگەر ژيانۋ بارودۇخ مىكەچىت نەبوۋن، تۇ مىكەچى بارودۇخۋ
ژيان بە..

ناسىۋاپكى گۈندىشىنىم ھەبوۋ، زۇرجار ئەۋ قىسانەى دەكرد، كە لە باپىرمەپەۋە
قىرى بېۋو، يەگىك لەۋ قىسانەش ئەۋە بوۋ، كە دەپوت، ياشىخ دەستىك كە نەتەدەتۋانى
بىچەمىنىتەۋە، تەۋقەۋ چاكۋ جۇنى لەگەل بىكە.. كاتىك بىرم لەم قىسەپە كىردەۋە،
بۇم دەركەۋت راست دەكات، ئەگەر بىتۈۋ نىمە دلۋ دەروۋنمان لەسەر لىبوردىمى، يان
چاۋ داخستىن لە سەر ھەندىك كار، رانەھىنىنۋ لە ھەموۋ روۋداۋو گۇفتارۋ كىردارىكدا،
گومانۋ شىكىردنەۋەۋ وردىۋونەۋەۋ بەكاربەپىنىن، ئەۋا زۇر ھىلاكۋ ماندوۋ دەكەپنۋ

خۇمان دەفە وتىنىن!

گەنجىك كە لە بەھارى تەمەنىدا دەبىت، دېت بۇ لای مامۇستايەكى ئاينى و داۋاى
لېدەكات يارمەتى بدات، بۇ ئەۋەى ھاۋرى و ھاۋسەرى ژيانى ھەلېژېرېت، مامۇستاكەش
دەلېت: پېتخۇشە ھاۋسەرى ژيانت چۆن چۆنى بېت؟!

گەنجەكەش دەلېت: دەمەۋېت زۆر شۇخ و شەنگ بېت.. ھسە و گوشتار شېرىن بېت..
سەرو ھۆرى ۋەك ئاورېشم وابېت.. بۆن خۇش بېتو بالابەرز بېت.. خواردنى دەستى
زۆر بەتام بېت.. كاتېك سەپرى بگەم، دەمەۋېت دلخۇش و شادومانم بكات.. كاتېك لېى
دوور بىم، پارېزگارى لە مال و پېرۇزىيەكانم بكات.. ھەرگىز سەرپېچىم نەكات و ھىچ كات
لە خراپە و شەرى نەترسم.. خاۋەن دىندارى و زانست و زانىارېش بېت! ئەم گەنجە
دەپوېست خالى بەھىزى چەندەن ئافرىت، لە يەك ئافرىتدا كۆ بكاتەۋە..

مامۇستاكەش دەلېت: كورم ئەۋەى تۆ داۋاى دەكەيت، لە يەك شوپن شك دەبەم..
گەنجەكە دەلېت: لە كۆى؟! مامۇستاكە دەلېت: لە بەھەشتدا، بەلام لە دونيادا دەبىت
لېيوردنت ھەبېت و ھەموو چاكى و جوانىيەكان لە يەك كەسدا بە ئاسانى كۆنابنەۋە!!
بەلئ.. دەبىت دەروونمان لە سەر لېيوردەمى رابھىنېن و بەرامبەر ھەندېك لە كېشە و
گرفتەكان چاۋپۇشى بگەين..

نازارى دەروونى خۆت مەدەو بە وردېن بە داۋاى كېشە و گرفتەكاندا مەگەرى..
زۆر مەچۆرە وردەكارىيەۋە ناكۆكىيەكان مەۋروۋېنە.. رۆژېك بە سەر ھاۋرېيەكتدا
ھاۋار دەكەيت و دەلېت: ئەو ھسانەى دىكەيت، مەبەستت مە!! بە سەر كۆرەكتدا
ھاۋار دەكەيت و دەلېت: دەتەۋېت بە تەمبەلېكەت، نارەھەت و غەمبارم بگەيت!! بە
ھاۋسەرەكەت دەلېت: بە ئەنقەست مال و مىندالەكەت، پىشتگۆى دەخەيت!!

بەلام پېغەمبەرى خودا ﷺ بەردەوام و ھەمىشە لېيوردە بوۋە ھەۋلى داۋە،
چېژو خۇشى لە ژيانى بېنىت و بە رېق و كېنە، نازارى خۆى نەدات.. جارى وا
ھەبوۋە، پېغەمبەرى خودا ﷺ بە برىيەتى چۆتەۋە بۇ مالەۋە و پىرسىارى كىردوۋە
فەرموۋىيەتى: ھىچ خواردنىكتان لە لا ھەيە؟! ئەۋانىش ۋەلاميان داۋەتەۋە و توۋيانە:
نەخېر.. پېغەمبەرى خودا ﷺ فەرموۋىيەتى: دەى كەۋاتە ئەمپۇ بە رۆژو دەبم..
كاتېك و توۋيانە ھېچمان نىيە، ھىچ كېشە و گرفتېكى دروست نەكردوۋە نەپوتوۋە:
بۇ خواردنىكتان دروست نەكردوۋە؟! ئەى بۇ ئاگادارتان نەكردم، بۇ ئەۋەى خواردن
بكرم؟!

بەلى.. كەۋاتە بەرۋۇزۇ دەپم.. روادى مەسلىم..

لەگەل خەلگىشدا بە جوانترىن شىۋەى دل فراۋانى و لىبوردىمى ھەلسوكەۋتى دىكىرد،
ھاۋەلىكى بەرپىز بە ناۋى (كلثومى كورى حصين) دىمفەرمۇيت: شەۋىك لە خىزمەتى
پىغەمبەرى خۇداﷺ، لە جەنگى تەبۇگدا، دىرۋىشتىم و بە ھۆى دوورو دىرۋىزى رىگەشەۋە
باۋىشكىم دىداۋ خەرىك بوو خەموم لىدەكەۋت.. ئەو و شىرەى كە لە سەرى بووم، لە
وشىرەكەى پىغەمبەرى خۇداﷺ نىزىك دىمۋۇد، مىنىش لە ترسى ئەۋەى نەۋەكو نازارى
قاچى پىغەمبەرى خۇداﷺ بدات، زوو زوو دوورم دەخستەۋە، ھەتا خەموم لىكەۋت و
وشىرەكەم لە وشىرەكەى پىغەمبەرى خۇداﷺ نىزىك بۇۋەۋە قاچى پىرۋىزى پىغەمبەرى
خۇداﷺ نازاردا..

ئەو ھاۋەلە بەرپىزە بە پەشۇكاۋىپەۋە، بەخەبەردىت و دەلىت: ئەى پىغەمبەرى
خۇداﷺ داۋى لىخۇشبوونم بۇ بىكە.. پىغەمبەرى خۇداﷺ ۋەك ئەۋەى ھىچ روى
نەداپىت، فەرمۇۋى: بىرۋ.. بىرۋ.. نەپەرمۇۋ: خۇ رىگە فراۋانە، بۇ شان بە شانى من
دىرۋىت؟! پان نەپەرمۇۋ: لەم رىگە گەۋرەۋە فراۋانەدا، جىگەت نابىتەۋە؟! نەخىر..
ھىچ شىتەك لەم ھسانەى نەۋت و دىروۋنى خۇشى و ئەو ھاۋەلە بەرپىزەشى نازار نەدا..
رۋىكى تىران پىغەمبەرى پىشەۋاﷺ لە ناۋ ھاۋەلانىدا دىمىت و ئافرىتىك،
قوماشەكى بە دىارى بۇ دەھىنىت و دەلىت: ئەى پىغەمبەرى خۇداﷺ، ئەم دىارىيەم بە
دىستى خۇم چىۋوۋەۋ بۇم ھىناۋى، بۇ ئەۋەى لەبەرى بىكەى..

پىغەمبەرى خۇداﷺ لەبەر ئەۋەى زۇر پىۋىستى پىى بوو، رۋىشتەۋە بۇ مالىۋەۋە
لەبەرى كىردو پاشان گەراپەۋە بۇ ناۋ ھاۋەلانى.. كاتىك ھاتەۋە، پىاۋىك پىى وت: ئەى
پىغەمبەرى خۇداﷺ، ئەو جىلۋىبەرگەى بەرتەم دىمىت؟ پىغەمبەرى خۇداﷺ
فەرمۇۋى: بەلى.. پىغەمبەرى خۇداﷺ، بە پەلەۋ پەكسەر گەراپەۋە بۇ مالىۋەۋە
جىلۋىبەرگەكى داناۋ قەدى كىردو جىلۋىبەرگە كۈنەكەى خۇى لەبەر كىردەۋەۋ ناردى
بۇ پىاۋەكە..

خەلگەكە كاتىك ئەمەپان بىنى، وتىيان: بە راستى كارىكى باشت نەكىردا! بۇ داۋات
لىكىرد؟! خۇ تۇ دىزانى ھەر كەس داۋى ھەر شىتەكى لىبكات، دىداتى و دىست نانپىت بە
روپىۋەۋە! پىاۋەكەش لە ۋەلامنا وتى، سۆپىند بە خۇدا بۇ ئەۋە داۋام لىكىرد، بۇ ئەۋەى
كاتىك كە مىردم، بىكەن بە كىفن بۇم..

بەلى.. كاتىك ئەو پىاۋە كۈچى داۋى كىرد، كەس و كارەكەى بە جىلۋىبەرگەكى

پېغەمبەرى خۇداﷺ كىشىلەرگە.. رىۋايەت قىلغان..

شەيخ پېغەمبەرى خۇداﷺ پېش ئۆيىنىڭ ئىچىدىكى بۇ ھادىسىنى ئىشقا ئاشۇرغاندا،
 ھەممەن ۋە ھوسەينى كىچىك زىيادە پېغەمبەرى خۇداﷺ ھاتىدە ئۆزىگە ۋە ئۆزىگە
 بىرەر ئاي باپىرىدىن ھەنگاۋىيان ئا، پېغەمبەرى خۇداﷺ لە ئۆزىدا بو، كاتىك
 دەچۈۋە سۈجىدە، ھەر دوو مىنۇتقا دەچۈۋە سەرىشتى پىرۋى پېغەمبەرى خۇداﷺ،
 كاتىكىش پېغەمبەرى خۇداﷺ دەپۇست سەرى لە سۈجىدە بىر بىرگە، زۆر بە
 نەرمۈنىيەنى ھەردوۋىكىيانى لە سەرىشتى دادىگىرتو لە تەنىشت خۇيەۋە دايدەنەن،
 كاتىكىش دەچۈۋە سۈجىدە، دۇبارە دەچۈۋە سەرىشتى، ھەتتا ئۆزىگە تەۋا بو،
 بەم شىۋەيەيان دەگىرد، پاشان پېغەمبەرى خۇداﷺ سلاۋى دايدەۋە ھەردوۋىكىيانى لە
 سەرىشتى پىرۋى دانا..

ئەبۇھورەيرە رەھىمەتۇللاھى ئەرەبىي: ئەي پېغەمبەرى خۇداﷺ بىيان بەمەۋە بۇ ئاي دايكىيان؟
 پېغەمبەرى خۇداﷺ پەلەي نەگىرد، پاش كەمىك ئەۋسا پىيەنى ھەرمۇ: پىرۋەۋە بۇ
 ئاي دايكتان، ئەۋانىش ھەستان ۋە گەرانەۋە بۇ مەلەۋە.. رىۋايەت قىلغان..

رۇزىكى تىرىيان بە ھەمان شىۋە، پېغەمبەرى خۇداﷺ پېش ئۆيىنىڭ بۇ مۇسلمانان
 دەگىرد، كاتىك دەچىتە سۈجىدە، ھەممەن، يان ھوسەين دەچىتە سەرىشتى پېغەمبەرى
 خۇداﷺ، پېغەمبەرى خۇداﷺ دىلى نايات دايدەزىنىت، ھەر بۇيە سۈجىدەمگە زۆر
 دىرۇت دەكاتەۋە، كاتىك ئۆزىگە تەۋا دەپۇست، ھادىلەن دەپۇست: ئەي پېغەمبەرى
 خۇداﷺ ئەۋە چى بو، ھەرگىز سۈجىدەمگەن بەم شىۋەيە نەبۇۋە؟! ئايان نىگاۋ سۈرۈشتى
 پەروەردىگارت بۇ دايدەزى؟! پېغەمبەرى خۇداﷺ ھەرمۇ: نەخىر.. ھىچ نەبۇۋە، بەلام
 كۆرەمگە لە سەرىشتى بو، ھەزم نەگىرد پەلەي لىبىكەم دايدەزىنەم.. رىۋايەت قىلغان..

رۇزىك پېغەمبەرى خۇداﷺ بە بىرىشتى دەچىت بۇ مالى ئوم ھانىنى كىچى
 ئەبۇطالب ۋە ھەرمۇست: خۇدەنىكت لە لايە، بۇ ئەۋە بىخۇم؟ ئەۋىش دەلىت:
 تەنھا ھەندىك پارچە نانى رەق ۋە شەك نەبىت، ھىچم لە لانيە ۋە شەرمىش دەكەم
 بۇتى بىيەنەم.. پېغەمبەرى خۇداﷺ ھەرمۇست: بىخۇ بىيەنەم.. كاتىك دەپۇست،
 پېغەمبەرى خۇداﷺ لەگەل ئاۋدا تىكەلى دەكات ۋە پاشان لە ئوم ھانىنى ئامۇزى
 دەپۇست، ئايان ھىچ پىخۇرىكتان نىە؟ ئەۋىش دەلىت: تەنھا كەمىك سەركەمان ھەيە..
 پېغەمبەرى خۇداﷺ ھەرمۇست: بىيەنەم.. سەركەم دەپۇست ۋە دەپۇست بە سەرىشتى
 نان ۋە ئامۇگەداۋ دەست دەكات بە خۇدەنى، پاشان سۇپاسى پەروەردىگارى دەكات ۋە

دەلىت: سرکه باشتىن پىخۇر و خوارىدنه.. رواه الطبراني..

بەلى.. پىغەمبەرى خۇداﷺ ئاۋا بە سادىمىي و ساكارى، ژيانى بەسەر دەبىرد..
جارىكى تريان پىغەمبەرى خۇداﷺ لەگەل ھاۋەلانىدا، بۇ ئەنجامدانى فەرىزەى
حەج دەمەۋنە رى، كاتىك لە رىگە لادەمدەن، پىغەمبەرى خۇداﷺ دەجىت دەست نوپۇز
دەگرىت و پاشان دەست دەكات بە نوپۇز كەردن.. جابرى كورى عبداللىھﷺ دىت و لە لای
جەمى پىغەمبەرى خۇداۋەﷺ دەست دەكات بە نوپۇز كەردن، پىغەمبەرى خۇداﷺ
زۇر بە نارامى و لەسەر خۇيى، بەرەو دەستە راستى خۇي دەھىنىت و لە تەنىشتىەۋە
دەپوستىنىت و لە سەر نوپۇز مەكەيان بەردەمەۋم دەبن.. پاشان جەبارى كورى صخرﷺ
دىت و لە لای جەمى پىغەمبەرى خۇداۋەﷺ دەست دەكات بە نوپۇز كەردن، ئەمجارەيان
پىغەمبەرى خۇداﷺ زۇر بە نارامى ھەردوۋەكەيان دەگرىت و بە ھىمنى پال بە
ھەردوۋەكەيانەۋە دەنىت و دەيان بات بەرەو دواۋە، بۇ ئەۋەدى لە پىشتىەۋە بومستەن و درىژە
بە نوپۇز مەكەيان بەردەن.. رواه مسلم..

رۇژىكى تر، ئافرىتىك كۆرپەيەكى تازە لە دايك بوو دەھىنىت بۇ لای پىغەمبەرى
خۇداﷺ، بۇ ئەۋەدى دۇعاى بۇ بىكات.. كاتىك پىغەمبەرى خۇداﷺ مىندالەكە دەكاتە
باۋەشى، يەكسەر مىز دەكات و جەل و بەرگەكانى پىغەمبەرى خۇداﷺ تەر دەكات..
پىغەمبەرى خۇداﷺ داۋاى ئاۋ دەكات و دەيكات بە سەر شوپىنى مىزەكەدا، جگە لەمە
ھىج كارىكى تر، يان ھىج قەسەيەكى نەكەرد.. تۈرە نەبوو، ئاۋچەۋانى نەدا بەيەكداۋ
خۇي گىرۇ مۇن نەكەرد و كارمەكە كۇتايى ھات..

نىتر بۇچى دل و دەروۋنمان نازار بەدەين و كىچىك بىكەين بە گايەك؟! لەبەر ئەۋەدى
مەرج نىيە، ھەمەۋ ئەۋ روۋداۋانەى لە دەروۋبەرت روۋدەمدەن، لە ۱۰۰% بە دلى تۇ بىت و
بىيان خۇشحال و ئاسودە بىت!!

وان تجد عيباً فسد الخلا
جل من لا عيب فيه وعلا..

بەلى.. ئەگەر كەم و كۆرپەيەكت بىنى، دايپۇشەۋ گەۋرەى مەكە، لەبەر ئەۋەدى تەنھا
پەرومەردگار، بى ھەلەۋ كەم و كۆرپەيە..

ھەندىك لە خەللى، ھەندىك باۋك و دايك، ھەندىك لە مامۇستايان، بە ھۇي
تۈرەپىيانەۋە ئازارى دەروۋنى خۇيان دەمدەن و كىشە بچۈكەكان زۇر گەۋرە دەمەن.. ھەلە
شاراۋەكان، ھەرومەھا كەم و كۆرپەيە نادىارەكان، دەرمەخەۋ لىبۇردەبەۋ با دل و دەروۋنت
فراۋان بىت و بۇزىشى بەرامبەر و مەرىگەر، بە تايىبەت بۇزىشى ئەۋ كەسانەى ھىج

بەرژەمەندىيەكەيان لەگەڵتدا نىيەو تەنھا لەبەر خۆشەويستى پۆزشت بۆ دەهيننەومو داواى لىبوردنت لىدەمكەن..

رۆژيک پىڤەمبەرى خودا ﷺ لە سەر دوانگە نامۆژگارى ئيماندارانى دەکرد، لەپەر بە دەنگيکى زۆر بەرز، کە ئافەرتان لە مالهکانى خۆيانەوه گوپيان لىبوو، هاوارى کردو فەرمووى: ئەى ئەو کەسانەى بە زمان و سەرزارمكى باومرتان هيناوه، بەلام باومر نەچوووتە دلتانەوه، غەيبەتى موسلمانان مەكەن و بە داواى عەيبوعارو كەم و كورپىيەكانياندا مەگەرپن، لەبەر ئەوەى هەر كەسيك شوپن عەيبوعارى براكەيدا بگەرپت، ئەوا پەرومردگار بە داواى عەيبوعارو كەم و كورپىيەكانيدا دەگەرپت، هەر كەسيش پەرومردگار بە داواى عەيبوعارو كەم و كورپىيەكانيدا بگەرپت، ئەوا سوک و ريسواى دەكات، ئەگەر لە ناو مالهكەى خۆشيدا بىت.. رواه أحمد وابوداود..

بەلى.. مەبە بە راوچى بۆ هەلەو كەم و كورپى خەلكى و بە داواى عەيبوعارياندا مەگەرپى و لىبوردەبە.. پىڤەمبەرى خودا ﷺ هەميشە سوور بوو لە سەر ئەوەى كيشەو گىروگرفتەكان گەورە نەكرپن و نەوروژپنرپن.. ئەومتا پىڤەمبەرى خودا ﷺ لە ناو هاوئلە نازىزەكانيداو لە كۆرو دانىشتن و كەشيكى ئارامدا دانىشتووومو بە هاوئلانى دەفەرمووت: كەس لە بارەى هاوئلەكانەوه قەسەيەكم بۆ نەهينپت، چونكە من دەمەووت بە سنگيکى پاكەوه بيمە ناوتان.. رواه ابوداود..

دەروونت ئازار مەدە..

ئەو تەبىقوتۆزەى لە سەر دلى دەروونتە، مەيوروژپنە، لەبەر ئەوەى ئارامو جىگيرە.. ئەگەر وروژا، لوتت بگەرە، با ئازارت نەداتو جىژرو خۆشيش لە ژيانت بىينەو بەختەمور بژی..

دان بە ھەلەكانتدا بنن و خو بە گەورەزان مەبە..

چارەسەرى زۆرىك لەو گىشەو گىرەت و دوزمانەپەتيانەى، كە بە ھۆپەو سالىك،
يان دوو سال، بەلكو جارى وايە لەوانەپە بە درېژايى ھەموو تەمەن درېژە بگىشيت،
بريتيە لەوہى كە كەسيك، بە بەرامبەرەمكەى بليت، من ھەلە بووم و داواى ليبورەنت
ليدەكەم..

كاتيك وشەپەكى دل شكين بە سەر زارتدا ديت، يان پەيمانك نابەيتە سەر، پەلە
بکەو پيش ئەوہى پشکوى رھى بەرامبەر بگەشيتەو، بە ناوى ليبورەن و پۆز
ھينانەو، رق و كينەى دەرۋونى بکۆرپنەرەو و بلى: بە داخەو.. ھەق بە تۆپە.. جگە
لە چاکە ھىچ شتىكى تەرت لى چاومرئ ناکەم.. بەم قسانەو چەندان قەسى جوانى تر،
دەتوانى رېگە بە تەشەنە کردنى ناکۆکيەکان بگريت و دل و دەرۋونى بەرامبەر، ناشت
بکەپتەو..

چەند جوانە خەلکى گوپيان لەم وشە جوانانە بيت و خو بە کەمزان بين و بەرگى
خو بە گەورەزانين، لەبەرماندا دامالين!!

ناکۆکيەك دەکەوئە نيوان دوو ھاوئى بەريزى وەك بيلال و ئەبوزەرەو،
ھەردوو کيشيان ھاوئى نزيكى پيغەمبەرى خودا ﷺ، بەلام مەرفۇن.. ئەبوزەر ﷺ تۆرە
دەليت و بە بيلال ﷺ دەليت، ئەى كۆرى رەش بيت، يان ئەى كۆرى ژنە رەشەكە..
بيلاليش ﷺ سكالای خوئ دەباتە لای پيغەمبەرى خودا ﷺ..

پيغەمبەرى خودا ﷺ بانگى ئەبوزەر دەکات و پيى دەفەرموئەت: ئايا ئەو قەسەپەت
بە بيلال و تۆو؟ ئەبوزەر پيش دەليت: بەلى..

پيغەمبەرى خودا ﷺ دەفەرموئەت: ئەى بۇ ناوى دايکيت ھينا؟! ئەبوزەر لە وەلامدا
دەليت: ئەى پيغەمبەرى خودا ﷺ کاتيك کەسيك قەسو جنيو بە کەسيك دەدات، باسى
باوک و دايکيشى دەکات و ئەوانيش دەهينيتە نيو ناوانەو.. پيغەمبەرى خودا ﷺ پيى
دەفەرموئەت: تۆ کەسيكى ھيشتا نەريتى نەقاميت تيدا ماو..

ئەبوزەر ﷺ رەنگى دەرگۆریت و دەليت: تا ئيستاش خو بەگەورەزانينم تيا دايە؟!
پيغەمبەرى خودا ﷺ فەرمووى: بەلى.. پاشان پيغەمبەرى خودا ﷺ بەرنامەپەكى

زور به نرخي پيشكش كردن، بۆ ئەومى پاپەندىن بپومى و پەيرموى بگەن، ھەر بۆيە ھەرمووى: بە دلىاىپىھو ئەو كەسانەى كە پەرومردگار خستوو پەتيە ژپىر دەستتانهو، براتانن.. ھەر كەسيك، براپەكى لەژپىر دەستدا بوو، لەو خواردنەى دەرخوارد بدات، كە خۆى دەپخوات.. لەو جل و بەرگەشەى لەبەر بگات، كە خۆى لەبەرى دەكات.. با كارپكىشى پپنەكات، كە لە توانايدا نىە، ئەگەر نا، با خۆشى پارمەتى بدات..

ئەى ئەبوزمىر ﷺ لە داوى ئەو رووداوە، چى كرد؟
بەلى.. ئەبوزمىر ﷺ كەوتە رى، ھەتا گەپشت بە بىلال و داوى لىبوردنى لىكردو
لەبەر دەستى بىلالدا دانىشت، پاشان لە زەويەكە نزىك بۆو، ھەتا روومەتى خستە سەر
زەوى و وتى: دەى بىلال قاچت بخەرە سەر روومەتم.. رواە مسلم..

بەلام بىلالىك لەبەر دەستى پيشەواى مروافايەتيدا پەرومردە بوو بپت، چۆن كارى
وادمكات؟! چۆن دەروونى خۆشى و ئەبوزمىر پيش نارەحەت و غەمبار دەكات؟!
نەخىر.. نەخىر.. بە دلىكى فراوانەو، لىبوردنى ئەبوزمىر و مرگرت و گەردنى نازاد
كرد.. ھاوەلان ناوا گرو گەرمى كيشەو ناكو كىەكانى نىوانيان خاموش دەكردو نەيان
دەپشت تەشەنە بسەنىت..

لە نىوان نىمامى ئەبوبەكرو نىمامى عومەردا (خودايان لى رازى بپت) ناكو كىەك
دروست دەپت و نىمامى ئەبوبەكر ﷺ، نىمامى عومەر ﷺ تۆرە دەكات.. نىمامى
عومەر ﷺ بە تۆرەپىھو ھەلدەستپت و دەروات.. كاتىك نىمامى ئەبوبەكر ﷺ نەمە
دەپنىت، پەشىمان دەپتەو دەكوپتە شوپن نىمامى عومەر ﷺ و داوى لىبوردنى
لىدەكات، بەلام نىمامى عومەر ﷺ ناوړ ناداتەو.. نىمامى ئەبوبەكر پيش ﷺ ھەر بە
دوايدا دەروات و بەردەوام داوى لىبوردنى لىدەكات، ھەتا دەگەنە بەر دەرگای مالى
نىمامى عومەر، نىمامى عومەر ﷺ دەچپتە ژوورەو دەرگاكة بە رووى نىمامى
ئەبوبەكر ﷺ دادەخات..

نىمامى ئەبوبەكر ﷺ بەرمو لای پپغەمبەرى خودا ﷺ دەكوپتە رى و پاشان بە
بپدەنگى دادەنىشپت و پاش كەمىك نىمامى عومەر پيش ﷺ پەشىمان دەپتەو بە
دلىكى سبى و پاگەو، بەرمو كۆرو مەنزلى پپغەمبەرى خودا ﷺ دەكوپتە رى، كاتىك
دەگاٹە لای پپغەمبەرى خودا ﷺ و ھاوەلانى، سلاو دەكات و لە تەنىشت پپغەمبەرى
خودا ﷺ دادەنىشپت و رووداومكەى بۆ دەگپرتەو بەسى ئەومش دەكات، كە چۆن
نىمامى ئەبوبەكر ﷺ داوى لىبوردن و لىخۆشبوونى كردو، بەلام نەم پشتى تىكردوو

رازى نەبوۋە..

پېغەمبەرى خۇدا ﷺ كاتىك گۈنى لەم قسانە دەپت، تۈرە دەپت.. ئىمامى نەبۇبە كرىش ﷺ كاتىك تۈرە بوۋنى پېغەمبەرى خۇدا ﷺ دەپنيت، دەپت: ئەى پېغەمبەرى خۇدا ﷺ سۆيىد بە خۇدا من ستەمەم لەم كىردو خەتاي من بوو، بەردەوام بەرگى لە ئىمامى عومەر ﷺ دىكىردو پۇزى دەپنەنەۋە.. پاشان پېغەمبەرى خۇدا ﷺ فەرموۋى: ئايا واز لە ھاۋەلەكەم ناھىنن؟! كاتىك بە خەلكىم وت: من پېغەمبەرو رىۋانە كراۋى خۇدام، ھەموۋتان، پىتان وتە: دىۋ دىكەيت، بەلام تەنھا نەبۇبە كرىش ﷺ وتى: راست دىكەيت و باۋمى پىنەنام.. رواه البخاري..

ئاگاداربە، لەم كەسانە نەپىت كە ھەۋلى چاكسازى خەلكى دىمەن، بەلام خۇيان لە دەست دىمەن، ئەگەر ھاتو كەسك بوۋىت، لەم كەسانە كە ئامۇزگارى خەلكى دىكەن، يان خەلكى شۇن گوفتارو رىفتارمەكانىيان دىكەن، ۋەك مامۇستا بۇ ھوتابىەكانى، يان باۋك دايك بۇ مىندالەكانىيان، ئەۋا بزانە تۆ لە ژىر چاۋدېرىدايت و خەلكى ھەلسۈكەۋت و كىدارو گوفتارمەكانت بەھەند و مىرەگىر، دى تۆش بە گۈيرە تۋانات، ھەتا پىت دىكىت ئاگات لە خۆت و لە ئاكارو گوفتارمەكانت پىت..

ئىمامى عومەر ﷺ رۇژىك جىلۋبەرگى بە سەر خەلكىدا دابەش كىردو ھەر كەسك يەك پارچە بەركەۋت، پاشان چوۋە سەر دوانگە بۇ ئەۋەى وتارى ھەينى پىشكەشى مۇسلمانان بىكات و سەرمەتاي وتارمەكە بەۋە دەست پىكىردو فەرموۋى: پەرۋەردگار لە سەر پىۋىست كىردو، كە مەكە چى و گۈيرەپەنەم بىكەن.. پىۋىك لە ئامادىۋوان ھەستا و تى: نە مەكە چىت دىكەن و نە گۈيرەپەنەم دىبىن..

ئىمامى عومەر ﷺ فەرموۋى: بۇچى؟! پىۋەكە وتى: لەبەر ئەۋەى تەنھا يەك پارچە جىلۋبەرگە دا بە ئىمە، كە چى خۆت دوو پارچە جىلۋبەرگە لەبەردابە! ئىمامى عومەر ﷺ چاۋى بە ئامادىۋواندا گىرا، ۋەك ئەۋەى بە دۋاى كەسكەدا بگەرپت، كاتىك ئىبىللە كۈرى بىنى، فەرموۋى: ئايا پارچە جىلۋبەرگەكەى خۆت نەدا بە من، بۇ ئەۋەى ئامادى وتارى ھەينى بىم پىۋەى؟

ئىبىللە فەرموۋى: بەلى، بەشە جىلۋبەرگەكەى خۆم پىدايت..

پىۋەكە كاتىك گۈنى لەم قەسەپە بوو، دانىشت و تى: ئا ئىستا مەكە چ و گۈيرەپەنەم دىبىن.. كىشەۋ گىرت و گومانەكەش كۆتايى ھات و گەۋرە نەكرا..

خۆشەۋىستەكەم پەلەم لى مەكە، مىنىش لەگەل تۆى بەرپىزدا ھاۋرام لە سەر ئەۋەى

شېۋازى دەرپرېنى نارمزاىى ئەۋ پياۋە، بەرامبەر ئىمامى عومەر ﷺ گونجاۋو شياۋ نەبۈۋ، بەلام سىڭ فراۋانى ئىمامى عومەر ﷺ ۋە بە ئاسايى ۋەرگرتنى ئەۋ ھەلۈيىستە جىڭگەى سەرسورمان ۋە سەرسامىيە.. بىروانە چۆن چۆن ئاۋى بە ئاگرى گوماندا كىردو كۆتايى بە كىشەكە ھىنا!!

ئەگەر دىتەۋىت خەلگى پېشنىارو ئامۇڭگارىيەكانت ۋەربىگرن، جا ئەۋ كەسانە ھاۋسەر، يان مىندال، يان دۈست ۋە ھاۋرى ۋە خوشك ۋە براىن، يان ھەر كەسىكى تر بن، دىتەۋىت تۇش ئامۇڭگارى ۋە پېشنىارى خەلگى پەسەند بىكەيت ۋە ھەرگىز خۇت بە گەۋرە نەزانىت..

كاتىك كەسىك زۆر بە ھاۋسەرمەكەى دىلەت، زىاتىر گىرنگى بە مىندالەكان بىدە.. نان ۋە چىشت ۋە خۋاردىت با چاكتىر بىت.. ژوۋرەكان رىك ۋە بىك بىكەۋ... ھىتد.. لە بەرامبەرپىشدا ھاۋسەرمەكەى بەم ۋە جۋانانە ۋەلام بىداتەۋەمۇ بىلەت، بە سەر چاۋ.. بە ۋىستى خۇدا.. فەرمان، فەرمانى بەرپىرتەۋ... ھىتد، بەلام ئەمجارمىان ۋە لە رۇڭىكى تىردا بە مىردەمەكەى بىلەت، مىندالەكان كاتى تاقىكردنەۋمىانەۋ زىاتىر پىۋىستىيان بەۋە ھەيە، لە ناۋياندا ئامادىيەت ھەبىت، ھەۋل بىدە كاتىك لەگەل ھاۋەلانتدا دىچىتە دىرمەۋ، زۆر دۋانەكەۋىت.. بەلام مىردەمەكەى كاتىك گۈيى لەم ئامۇڭگارىيە جۋانانە دىتەۋىت ھاۋار بىكات ۋە بىلەت، دۋا دىكەۋم يان نا، ئەۋە كارى تۈ نىەۋ خۇت لە ئىشى مىن ھەلمەقۇرتىنە..

پىرسىارت لىدەكەمۇ پىت دىلەت، ئايا ئەۋ ھاۋسەرە بەرپىزە، چارىكى تر بە ھاۋشىۋەى چارەكانى پىشۋو، ئامادىيە تىدا دىتەۋىت، ئامۇڭگارى ۋە پېشنىارەكانى مىردەمەكەى ۋەربىگىرت ۋە جىبەجىيان بىكات؟! بە دىلەيەۋە نەخىر..

كەسى ۋەياۋ زىرەك، ئەۋ كەسەيە كەلەن ۋە كەلەبەر ۋە بۇشايى دىۋارەكانى مالىەكانى دىگىرت، بۇ ئەۋەى بۋار نەدات، خەلگى شىك ۋە گومانى بۇ دىرۋست بىكەن ۋە بە كىشەۋ گىرتەكانى بزانن ۋە بۇ ئەۋەى نەبىت بە بىنىشتە خۇشەى سەر زارى خەلگى..

بىرم دىت يەكەك لە رىكخراۋە بانگخۋازىيەكان، بانگەيشتى ھەندىك بانگخۋازى كىرد، بۇ كۆۋۈنەۋەمۇ پىشكەش كىردنى ۋەتار ۋە ئامۇڭگارى لە ۋلاتى ئەلبانىا.. سەرۋىكى رىكخراۋە بانگخۋازىيەكانى ئەلبانىاش ئامادەى كۆۋۈنەۋەمۇ بۋو، كاتىك بىنىيمان سەرمان سورما، لەبەر ئەۋەى تەنھا تالە موۋىەك بە روخسارىەۋە نەبۋو!! بە سەرسامىيەۋە سەپرى يەكتىرمان دىكرد، لەبەر ئەۋەى ئەۋ كەسانەى كە نۆپەنرايەتى بانگخۋازان دىكەن، ۋە باۋە كە رىشيان ھەبىت، لە كاتىكدا كە ئەم سەرۋىكى رىكخراۋە بانگخۋازىيەكانىش بۋو!!

كاتىك كۆبۈنەمۇ كۆنۈرۈنۈشكە دەستى يېكرد، بە يېكەننەمۇ وتى: ئامادەمۇ،
من كەسكى كۆسەمۇ بە ھىچ شېۋەك رېشە نى، با ئاگاداربن.. كاتىك گۆيمان لە
وتەكەى بو، بە دەمىەمۇ يېكەننەمۇ سوپاسمان كرد، لەبەر ئەۋەى شك و گومانەكەى لە
دل دەرگىدىن..

پېغەمبەرى ﷺ لە شەۋمەكانى مانگى رەمەزاندا، لە مزگەوتە پېرۈزەكەيدا
دەمەيەمۇ خۇى بۇ خۇداپەرستى يەكلايى دەرگەمۇ، يەكەى لە ھاۋسەرەكانى دېت
بۇ لايى و كەمەىك دەمەيىتەمۇ پاشان ھەلدەستىت، بۇ ئەۋەى بگەرپتەمۇ بۇ مەلەمۇ،
بەلام پېغەمبەرى ﷺ پېى خۇش نەبۇو، بەو شەۋە تارىكە بە تەنھا بگەرپتەمۇ بۇ
مەلەمۇ، ھەر بۇيە ھەستاۋ لەگەلىدا كەۋتە رى، بۇ ئەۋەى بىباتەمۇ بۇ مەلەمۇ.. كاتىك
لە رېگە دەرۋېشتن، دوو پىاو بە لاياندا تېپەرېن.. دوو پىاۋەكەش كاتىك پېغەمبەرى
خۇدايان ﷺ بىنى ئاۋرەتەكى لەگەلدەيە، رۈيشتەكەيان خىراتر كرد..

پېغەمبەرى ﷺ بۇ ئەۋەى نەيەلىت، گومان لە دل و دەرۋونى ئەو دوو پىاۋەدا
دروست بېت، پېى ھەمۇون، ئەۋە ھەلەنە كەسى ھاۋسەرەمە لەگەلدە..
دوو پىاۋەكەش وتيان: سبحان الله! ئەى پېغەمبەرى ﷺ ئايا ئىمە گومان لەۋە
دەكەين، كە ئاۋرەتە نامەحرەمت لەگەلدە بېت!؟

پېغەمبەرى ﷺ خۇداش ﷺ ھەرمۇۋى: شەيتان بە ھەمۇو ئەو شۇيىنەنى مەرۋەدا
دەرۋات، كە خۇيىيان تىدا ھاتۇچۇ دەكات و لەۋە ترسام گومانى خراب بخاتە دلتانەۋە..
متفق عليه..

ئازايەتى..

ئازايەتى ئەۋە نى، لە سەر ھەلەكانت سور بېت،
بەلكو ئازايەتى ئەۋە، دان بە ھەلەكانتدا
بىنئىتو ھەۋل بدمىت دۇبارەى نەكەيتەۋە..

كۈلۈپ ھەلەكان..

ھەلسۈكەوت كىرىن لەگەل ھەلەكاندا پىۋىستى بە ھونەرو لىزانىنە.. ھەموو دەرگايمەكش، كۈلۈپ تايىمەت بە خۇي ھەيە.. بۇ چوونە ژوورمۇھى دىلەكانىش، دەپىت رېگەو دەرۋازى تايىمەت بە خۇيان بىگىرنە بەر..

ئەگەر كەسك كەوتە ھەلەيەكى گەورمۇھى ھەۋالى ئەو ھەلەيەش لە ناو خەلەكىدا بىلۋوبۇھى كىشەكە بوو بە ماپەي باس و خۋاسى خەلەكى و چاودېرى ئەۋەپان لىكردى، بۇ ئەۋەي بزانن چى دەكەيت و ھەلۋىستت چۈن دەپىت، ھەۋلىدە بە شتىكەۋە سەرقالىيان بىكە، بۇ ئەۋەي كات و ماۋمىيەكت ھەپىت، تا لىكۈلۈپنەۋە دەرۋازى كىشەكە ئەنجام دەدەپت و سەرۋەۋىكت دەست دەكەۋىت..

پىغەمبەرى خوداﷺ لە كاتى گەرۋانەۋەي، لە يەكك لە جەنگەكاندا، لەگەل ھاۋەلانىدا لە شۈپنىك لادەمدەن، بۇ ئەۋەي پشۋىيەك بىدەن.. مۇسلمانە كۈچكەرەكان، گەنجىك بە ناۋى جەھجەھى كورى مەسعود دەنپىرن، بۇ ئەۋەي ناۋيان لە بىرىك بۇ ھەلۋىزىت.. بە ھەمان شىۋە مۇسلمانە پشۋىۋانەكانىش گەنجىكىيان بە ناۋى سەننى كورى ۋەبىرى جۈھەپنەۋە بۇ ھەمان كار نارد.. ھەر دوو گەنجەكە لە سەر ناو، كىشە دەكەۋىتە نىۋانىيەۋە، ھەتا گەنجە جۈھەپنەكە ھاۋارى لە پشۋىۋانەكان كىردو داۋاي يارمەتى لىكردن، جەھجەھىش بە ھەمان شىۋە ھاۋارى بۇ كۈچكەرەكان كىردو داۋاي يارمەتى و بە دەنگەۋە ھاتنى لىكردن.. ھەر دوۋلا ۋورۋان و ناكۈكىيەكە تەشەنەي كىردو گەۋرە بوو، خەلەكەش تازە لە جەنگ گەرۋانەۋەۋە ھەموۋان تىرو شىر بە دەست بوون..

پىغەمبەرى خوداﷺ ۋىستى كىشەكە كپ بىكاتەۋە، بەلام سەرۋكى دوۋروۋەكان، عبداللى كورى سەلۇل، ھەۋلىدا پشكۈي كىشەۋ ناكۈكىيەكە، بىگەشنىتەۋەۋە ۋتى: پەناماندان و خاكى خۇمان بە روۋپاندا ئاۋەلا كىردو زۇرو بەھىزمان كىردن.. ھەر ۋەك ۋتراۋىشە: سەگ ھەلەۋ بىكەيت، دەتخۋات، بەلام بىرسى بىكەيت، ملىكەچت دەپىت و شۈپنىت دەكەۋىت!! پاشان ئەو ناپاكە ۋتى: سۈپند بە خودا، كاتىك گەرۋانەۋە بۇ مەدەپنە، سەردارو رېزدارەكان (كە مەبەستى خۇيان بوو) سوك و رېسۋاكان شار بە دەردەكەن (كە مەبەستى لە پىغەمبەرو ھاۋەلە كۈچكەرەكان بوو).. پاشان روۋى كىردە لايەنگرانى و

ۋتى: خۇتان بە دەستى خۇتان ۋاتان لە خۇتان كىردو مال ۋ خاك ۋ سەرۋىت ۋ سامانتان خىستە بەردەمىيان، ئەگەر ۋاتان نە كىردايە، دەچوون بۇ شوپىن ۋ جىگە ۋ رېگەمەكى ترو نەدەھاتن بۇ سەر خاك ۋ ناۋى ئىۋە..

ئەم خراپەكارە، لە ھەرۋەشە ۋ پىلانە شەپتانىيەكانى بەردەوام بوو، لايەنگەرە دووروومكانىشى پىشتىگىريان لىكەمكىردو ھانىيان دەدا..

كاتىك پىلانگىريان ئەم قىسانەيان دەمكىرد، گەنجىك بە ناۋى زەمىدى كۆرى نەرقەم گۆپى لەم قىسانە دەپىت ۋ ئەم ھەۋالە بە پىغەمبەرى خودا ﷺ رادەگەپەنىت، لەم كاتەشدا كە ھەۋالەكە دەپىت، ئىمامى عومەر ﷺ لە لاي پىغەمبەرى خودا ﷺ دەپىت، ھەر بۇيە تورە دەپىت ۋ دەلىت، ئەم دووروو چۆن دەتوانىت ئاۋا ۋ ئاۋا بلىت ۋ بەم شوۋازە ناشىرەنە لە بارمى پىغەمبەرى خودا ﷺ ۋ ھاۋەلانىمەۋە بدوۋىت؟!

ئىمامى عومەر ﷺ دەيزانى بە كۈشتى ئەم دووروو، ئازاۋەكە كۆتايى دىت، بەلام بە لايەۋە باش بوو، ئەم كەسەى بەم كارە ھەلدەستىت، لە پىشتىوانان بىت، ئەك لە كۆچكەران، ھەر بۇيە قەرموۋى: ئەم پىغەمبەرى خودا ﷺ قەرمان بە عوببادى كۆرى بشىر بەد، بۇ ئەۋەى بىكۆرۋىت..

بەلام پىغەمبەرى خودا ﷺ زۆر دانا بوو، دەيزانى كاتەكە كاتى ئەۋە نىۋە خەلكەكە لە جەنگ ھاتوونەتەۋە ھىشتا كارىگەرى ۋ گەرم ۋ گۆرى كۈشتارو جەنگيان بە سەرمەۋە ماۋە شتىكى باش نىۋە زىاتر ئەم كارىگەرىيەيان قول بىكەتەۋە ئازاۋەكە گەورمتر بىت، ھەر بۇيە قەرموۋى: عومەر چۆن دەپىت، ئەم نازانى دوايى خەلكى دەلىن: محمد ھاۋەلانى خۇى دەكۆرۋىت! نەخىر.. بەلكو بە خەلكەكە بلى، با بىكەۋە رى..

خەلكەكە بۇ ئەۋە لايان دابوو، پىشۋىيەك بەدىن ۋ بە فىنكى بىكەۋە رى، لەم كاتى گەرمەۋ خۆرمەتاۋەدا چۆن دەتوانن دىرۋە بە رۆپىشتن بەدىن؟! لەبەر گەرمەۋ تىشىكى خۆر رۆپىشتىش، ھىچ كاتىك لە رەۋىشتى پىغەمبەرى خودا ﷺ نەبوو، بەلام بە ھەر حال خەلكەكە كەۋتە رى ۋ سەرۋىكى دووروومكانىش، ھەۋالى ئەۋەى پىگەپىشت، كە زەمىدى كۆرى نەرقەم، قىسەكانى گەياندوۋە بە پىغەمبەرى خودا ﷺ، ھەر بۇيە بەرمەۋ لاي پىغەمبەرى خودا ﷺ كەۋتە رى ۋ دەستى كىرد بە پاكەنەۋ سۆپىندى خواردو ۋتى: بە ھىچ شىۋمىيەك قىسەى وام نەكىردوۋە ئەم گەنجەش، كە ئەم قىسانەى بۇ ھىناۋىت درۋ دەكات..

لەبەر ئەۋەى عبداللى كۆرى نوبەى سەلۋل گەۋرەى ھۆزەكەى بوو، ھەندىك لە مۇسلمانە پىشتىۋانەكان بەرگىريان لىكىردو ۋ تىيان: ئەم پىغەمبەرى خودا ﷺ لەۋانەيە ئەم

گەنجە بە تەواۋى لە قىسەكان تىنەگەشتىيىت و عبداللەھى كۆرى ئوبەى واى نەوتىيىت..
 پىغەمبەرى خۇداﷺ لە رۆيشتىنى خۇى بەردەوام بوو، ئاۋرىشى بۇ كەس
 نەداپەۋە، ھەتا يەككە لە گەۋرە پىاۋانى پىشتىۋانان بە ناۋى ئوسەيدى كۆرى حوزمىر
 ھات و سلاۋى لە پىغەمبەرى خۇداﷺ كىرد و تى: ئەى پىغەمبەرى خۇداﷺ بە راستى
 لە كاتىكى ناخۇش و نارەھەتى ئاۋادا دىكەۋىتە رى؟! ھەرگىز نەمان بىنىۋە لە كاتى
 ئاۋادا بىكەۋىتە رى!!

پىغەمبەرى خۇداﷺ ئاۋرى داپەۋە ھەرموۋى: ئاىا پىت نەگەشتىۋە، ھاۋەلەكەتان
 چى و تۋوۋە؟! نەۋىش و تى: كام ھاۋەل؟!

پىغەمبەرى خۇداﷺ ھەرموۋى: عبداللەھى كۆرى ئوبەى.. ئوسەيد دەلىت: چى و تۋوۋە؟!
 پىغەمبەرى خۇداﷺ دىكەۋىتە: و تۋىتە ئەگەر بىگەپىنەۋە بۇ مەدىنە سەردار و
 بەرپىزەكان، سوك و رىسۋاكان شار بەدەر دىكەن..

ئوسەيد تۋرە دىيىت و دەلىت: ئەى پىغەمبەرى خۇداﷺ سۈيىد بە خۇدا ئەگەر
 بىتەۋىت تۇ دىتۋانىت ئەو شار بەدەر بىكەيت و بە خۇداى گەۋرە ئەو سوك و رىسۋاىەو
 تۇ سەردار و بەرپىزىت، پاشان و تى: لەگەلىدا نەرمۋىيان بە، لەبەر ئەۋەى وا دىزانىت تۇ
 نەتەيشتۋە بىيىت بە پادشاۋ گەۋرەى ھۆزەكەى.. پىغەمبەرى خۇداﷺ ھىچ قىسەيەكى
 تى نەكرد و دىرژەى بە رۆيشتەكەى دا..

خەلكەكەش مۇمقۇيان تىكەۋىت و دىيان و تى: بۇچى لەم كاتە گەرم و نارەھەتەدا
 بىكەۋىنە رى؟!

ئەى پىغەمبەرى خۇداﷺ چى وەلامدانەۋە؟! چۇن ھەلسۈكەۋى لەگەل ئەو
 ھالەتەدا كىرد؟! دىنگ و باسەكە بىلاۋىۋەمۇ خەلكەكەش كەم و زىاد، قىسەيان دىربارى
 رۋوداۋەكە دىكرد.. سۈپاى مۇسلمانان خەرىك بوو بىشەلىت، بە لای كۆمەلە ھۆزىكىشدا
 دىرۋىشتن، كە دوزمىنى سەرسەختى مۇسلمانان بوون..

پىغەمبەرى خۇداﷺ وىستى سۈپاى مۇسلمانان خەرىك و سەرقال بىكات، بۇ ئەۋەى
 ئەو كىشەيەيان بىر بەرپەۋە، ھەر بۇيە بەو گەرمایە خەلكەكەى خىستە رى، بەردەوام
 بوون لە رۆيشتن، ھەتا خۇرئاۋا بوو.. خەلكەكە گومانىيان بىرد، پىغەمبەرى خۇداﷺ بۇ
 نۆيژ و پىشۋودان لادىت، بەلام تەنھا چەند ساتىكى كەم بۇ نەجامدانى نۆيژ لايانداۋ
 دوبارە كەۋتەۋە رى..

بەلى.. ئەو شەۋە، ھەتا بەرپەيان بەردەوام بوون لە رۆيشتن و پاشان نۆيژى بەمىانىيان

نه نجامداو دوباره كهوتنه وه رڼی و زور ماندوو بوون و تیشك و گهرمای خوریش زور نارحمتی كردن، كاتيك پیغه مبهري خودا ﷺ هستی كرد، خه لكه كه ته واو ماندوو بوون و تاقه تی قسه و باسیان نه ماوه، فهرمانی پیدان كاروانه كه بخهن و پشوو بدن، خه لكه كه نه موندنه هیلاك و ماندوو بوون، كاتيك له ولاخه كانیان دابه زین و كهوتنه سهر زموی، په كسهر خه ویان لیکه وت، نه ممش بؤ نه وهی سهرقال بن و وته ناشیرینه كانی نه و دووروو هیان بیر بجیته وه..

پاشان ههستان له خه وو دوباره كهوتنه وه رڼی، ههتا گه پشته وه شاری مه دینه و ههر كه سه و رووی كرده مالی خوږی و بلاو هیان لیکر.. له دواي گهرانه مومیان بؤ شاری مه دینه، په رومردگار لهو بارمیه وه نه م نایمه ته پیرو زانه ی دابه زاند، كه ده فهرمویت: ﴿هُمُ الَّذِينَ يَقُولُونَ لَا تُنْفِقُوا عَلَىٰ مَنْ عِندَ رَسُولِ اللَّهِ حَتَّىٰ يَنْفَضُوا وَلِلَّهِ خَزَائِنُ السَّمَوَاتِ وَالأَرْضِ وَلَٰكِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَا يَفْقَهُونَ ۖ﴾ (٧) يَقُولُونَ لَٰنَ رَجَعْنَا إِلَى الْمَدِينَةِ لَيُخْرِجَنَا الْأَعَزُّ مِنَّا الْأَذَلُّ وَلِلَّهِ الْعِزَّةُ وَلِرَسُولِهِ، وَلَٰكِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٨﴾﴾ المنافقون. واته: (نه وانه كه سانیكن ده لین به خه لكی، مال و سامان مه به خشن به و كه سانه ی كه له دموری پیغه مبهري خودا، تا بلاو هی لی بكن!! (مه به ستیان هه ژارانی كوچمرا نه، نه ی نازان) ههر چی گهنجینه كان هه یه له ناسمانه كان و زمویدا ههر خودا خاومنیانه، به لام دووروو مكان نه م راستیه تی ناگهن و له نه یینه كان سهر دهرناكهن* نه و دووروو وانه ده لین، سویند به خودا نه گهر گهراینه وه بؤ مه دینه (دیاره كه به و حاله شه وه به شداری غه زایان كرده وه، به ناچاریی، یان بؤ ته ماع و ناشوب نانه وه) دمبیت نه وهی كه دمسه لاتدارو به ریزو پیاوماقوله، نه وه دهر بكات له شار، كه بی ریزو بی دمسه لات، نه و دووروو وانه نازان كه: عیززمت و دمسه لات و پایه داری ههر شایسته ی خودا و پیغه مبهري كه ی و نیماندارانه)..

پیغه مبهري خودا ﷺ نه م نایمه ته پیرو زانه ی خویند مومو پاشان گونچكه ی زمیدی كوری نه رفقه می گرت و فهرمووی: زمید نه و په یمان و قسه میه ی برده سهر كه به ههر دوو گوږی خوږی گوږی لی بوو..

نیت خه لكه كه كهوتنه لومه و سهرزمنشتی عبداللهی كوری ثوبه ی.. پیغه مبهري خودا ﷺ رووی كرده نیما می عومهر و فهرمووی، دمبینی عومهر نه گهر نه و روزه بتكوشتایه، چهن دین خوږن دهر ژا، نه مپوش نه گهر فهرمان بدهم دمتوانی بیكوژی.. پاشان بیدمگ بوو، هیچیشی به سهر خوږی نه مپناو هیچ كاریكیشی نه كرد، ببیته هو ی

خوپن رشتن و ناكۆكى..

جارى وا ھەيە، كاتىك كە كەسىك ھەلەمەك ئەنجام دەدا، ئەگەر لەبەر چاۋى خەلكىش بىت، پىۋىست دمكات نامۇزگارى بگەيت و پىي بلىيت: ئەو كارمە ھەلەمە، بەلام بە شىۋازىكى جوان و گونجاو.. ئەى ئەگەر ھەلەكە تەنھا تايىبەت بوو بە كەسى ھەلەكارمە، دەبىت چۆن ھەلسوكەوتى لەگەل بگەين؟!

شەۋىك پىغەمبەرى ﷺ دەچىت بۇ مالى خاتوو عائىشە (خوداى لى رازى بىت) بە ھىۋاشى نەملەكانى دادەنيت و دەچىتە ژورومەو لە سەر جىگەكەى خۇى كەمىك رادەكشىت و وا گومان دەبات، كە خاتوو عائىشە خەوتوو، زۆر بە نارامى ھەلدەستىت و نەملەكانى لە پى دمكات و دەرگاگە دمكاتەومە دەچىتە دەرەومە لە دواى خۇى دەرگاگە پىۋە دەماتەو، كاتىك عائىشە (خوداى لى رازى بىت) ئەمە دەبىنيت، وا دەرانىت دەچىت بۇ لاي يەكىك لە خىزانەكانى ترى، ھەر بۆيە خۇى دەپىچىتەومە بە بى ئەۋەى ھەستى پىبكات، بە شوپىندا دەكەۋىتە رى..

پىغەمبەرى ﷺ لەو تارىكىەى شەۋدا، بەردەوام دەبىت لە رۆشتن، ھەتا دمكاتە گۇرستانى بەقىع.. كاتىك دمكاتە گۇرستانەكە، دەۋەستىت و لە گۇرەكان ورد دەبىتەومە سەپريان دمكات.. سەپرى گۇرى ھاۋەلە خۇشەۋىستەكانى دمكات، ئەو ھاۋەلانەى لە سەر خوداپەرستى و بە تىكۆشەرى ژيان و بەشەھىدىش سەريان نايەومە ژيانى دونىايان جىھىشت.. ئەو ھاۋەلانەى، كە ئىستا وا بە نارامى لە ژىر خۇلى گۇرستانى بەقىعدا راكشاۋن، ئەو ھاۋەلانەى كە پەرەردگار ئىيان رازى بوو..

بەلى.. پىغەمبەرى ﷺ سەپرى گۇرەكانى دەرەو بىرى لىدەگردنەو، پاشان ھەر دوو دەستى بەرز كەردەومە ماۋەيەكى زۆر بۇيان پاراپەومە داۋاى لىخۇشبوۋنى لە پەرەردگار بۇ كردن..

دايىكى ئىماندارانىش لە دوورەو سەپرى پىغەمبەرى ﷺ خوداى ﷻ دەرەو.. كاتىك بىنى وا پىغەمبەرى ﷺ خەرىكە دەگەرپتەو، زۆر بەپەلە بۇ ئەۋەى ھەستى پىنەكات، بەرەو مالمەۋە گەراپەۋەو خۇى كرد بە جىگەكەمىداۋ وەكو خەوتوو خۇى نىشاندا، بەلام لە ماندوۋىتى رىگەكەدا، دلى زۆر بەپەلە لىدەداۋ دەنگى ھەناسەى دەھات..

كاتىك پىغەمبەرى ﷺ ھاتەو بۇ مالمەۋە، گوۋى لە دەنگى ھەناسەى عائىشە بوو، فەرەموۋى: ئەۋە جىە عائىشە؟! عائىشەش (خوداى لى رازى بىت) فەرەموۋى: ھىج نىە.. پىغەمبەرى ﷺ فەرەموۋى: پىم دەلىيت، يان پەرەردگار پىم بلىت و ناگادارم

بىكەت؟! عائىشە (خوداى لى رازى بىت) ئاگادارى كىردو پىنى وت: غىرە گىرتوويەتى و
ويستوويەتى بىزانىت بۇ كۆى دەجىت..

پىغەمبەرى خودا ﷺ ھەرمووى: گومان دىمبەيت پەرورەدگارو پىغەمبەرمەكەى
ستەمت لىبىكەن؟! پاشان پىغەمبەرى خودا ﷺ ھۆكارى رۆيشتەكەى بۇ رپوون كىردەمو
ھەرمووى: جوبرائىل ﷺ ھات بۇ لامو كاتىك تۆى بىنى جلوبەرگى خەوت لەبەردايە،
بانگى كىردمو منىش وامزانى خەوتوويىتو نەمويىست خەبەرت بىكەمەومو ترسام
لەووى بىرسىت، كاتىك جووم بۇ لاي، ھەرمانى پىدام بىچم بۇ گۆرستانى بەقىعو داواى
لىخۇشبوونىان بۇ بىكەم..

بەلى.. پىغەمبەرى خودا ﷺ كەسىكى زۆر نەرمونىان و لەسەرخۇ بوومو ھەرگىز
ھەلەكانى گەورە نەدەمكىدو كەسىكى لىبوردمو لىخۇشبوو بوومو زۆر جار دوبارەى
دەمكىدەمو دىفەرموو: «لايفرك مۇمن مۇمنە، ان كىرە منھا خلقا، رضى منھا آخر».
رواە مسلم. واتە: (ھىچ مىردىك نابىت ھاوسەرمەكەى لە لا بىرپىزو سوک بىت، لەبەر
ئەووى ئەگەر رەموشتىكى ناشىرىنى تىادا بىت، ئەوا چەندەن رەموشتى جوانى تىادايە كە
جىگەى رەزامەندى مىردەكەى بىت)..

بەلى.. نابىت لەبەر رەموشتىكى ناشىرىن، بە تەواوى رەقان لە ھاوسەرمەكانەن بىتەومە،
چونكە ئەگەر ھەندىك رەموشتى ناشىرىنىان ھەبىت، خاۋەنى چەندەن رەموشتى جوانىش..
كاتىك ھەلەمەكىان لىدەبىنىن، با كارە جوانەكانىان بەينىنە بەر چاومان، ئەو كاتە
ھەرگىز لىيان بىزلو نابىن و رەقان لىيان نابىت و ئاكوكى و دوبەرمەكى دروست نابىت..

پۇشنايى..

ئەو كەسە جىگەى سەرمەنشت نىە، كە ئامۇژگارى و مەناگىرتو
پەسەندى ئاكات، بەلكو ئەو كەسە جىگەى سەرمەنشتە، كە
ئامۇژگارەيەكە بە شىۋازىكى جوانو گونجاو پىشكەش ئاكات..

يەنە، يەنە، ئامۇڭگارىيان بىكە..

ئەگەر ھەلەپەك لە لاپەن كۆمەلىك كەسەۋە ئەنجامدرا بوو، ئەۋا لە بىنەرتدا ۋا بېۋىستە، ھەموويان بېكەۋە ئامۇڭگارى بىكەيت ۋە ھەلەكەيان ئاگاداريان بىكەيتەۋە، بەلام جارى ۋا ھەپە، ۋا بېۋىست دىمكات ھەر يەكەيان بە تەنھا ئامۇڭگارى بىكەيت ۋە ھەلەۋ كەمۋكۈرپىيەكەيان بۇ روون بىكەيتەۋە..

بۇ نەۋنە، كاتىك دەجىتەۋە بۇ مالاۋە، دىبىنى براپەكت لەگەل ھەندىك لە ھاۋەلانىدا خەرىكى گىتوگۇڭىردنە، دىربارەى گەشت كىردىيان بۇ يەككىك لە ۋلاتان، ئەۋ ۋلاتەش يەككىكە لەۋ ۋلاتانەى، كەم كەس ھەپە گەشتى بۇ بىكات ۋە توۋشى خراپەۋ كارى نارۋا نەبىت.. تۇش دىتەۋىت ئامۇڭگارىيان بىكەيت، بەلام چۇن چۇنى؟

دەتۋانىت بىجىتە لايان ۋە دۈۋ سى ۋە ئامۇڭگارىيان بىكەيت ۋە بېيىتە دىرمۈ، بەلام زۇر ئەگەرى ئەۋەى نىيە، كە بە گۈيت بىكەن ۋە ۋاز لە گەشتەكەيان بېيىن.. بەلام ئەگەر بېتۈۋ بە جيا جيا ئامۇڭگارىيان بىكەيت، زىاتەر ئەگەرى ئەۋەى ھەپە، ئامۇڭگارىيەكانت جىگەى خۇى بىگىت..

كاتىك ھەلدەستىۋ لىك جيا دىبەنەۋە، دەتۋانىت لەگەل ئەۋ كەسەياندا ھەسە بىكەيت، كە لە ھەموويان بە ژىرتىرو داناتىرى دادىنىيىت ۋە پىيى بىيىت، ھالانە كەس، بىستۈۋمە بەتەمان بىچن بۇ ھالانە ۋلات، منىش تۇ لە ھەموويان بە ژىرتىر دىزانىم، خۇشت باش دىزانىت ئەۋ ۋلاتەى كە ئىۋە بەتەمان گەشتى بۇ بىكەن، پەرە لە بەلاۋ تافىكىردىنەۋە لەۋانەپە ئىۋەش توۋشى ئەۋ گىزۋاى خراپەۋ تاۋانانە بىن، بىت چۇنە توۋشى پاداشتىكى گەۋرە بىت، ئەمەش بەۋەى، داۋا لە ھاۋرىكانت بىكەيت ۋە بېشنىيىرى ئەۋە بىكەيت، كە گەشتەكەتان بىگۇرن بۇ ۋلاتىكى ترو كاتەكانتان لەگەل دىرپاۋ روبارمىكاندا بەسەربەرن ۋە بە دۈۋرىش بىن لە گوناۋو تاۋان ۋە خراپە.. بە دىنىياپىيەۋە ۋتەكانت تا رادىيەك كارىگەرىيان لە سەرى دىبىت، پاشان بىچۇ بۇ لاي يەككىكى تىريان ۋە بە ھەمان شىۋە ئامۇڭگارى بىكە، پاشان بىچۇ بۇ لاي كەسى سىيەم ۋە ئامۇڭگارى ئەۋىش بىكە، بە بى ئەۋەى ھەست بە يەكتر بىكەن.. بەم شىۋىيە كاتىك كۆدەبىنەۋە يەككىكىيان بېشنىيىرى ئەۋە دىمكات، كە گەشتەكەيان بىگۇرن بۇ ۋلاتىكى تر، دىبىنىت ھەموۋ ئەۋانەى تىرىش بىشتىگىرى دىمكەن ۋە تۇش بە شىۋازىكى گونجاۋ، تۋانىت بە سەر ئەۋ كىشەپەدا سەركەۋىتۋ

نامۇزگار يەكەنت جىگەى خۇيان گرت..

ياخود رۇژىك دىمىنىت، مىندالەكەنت ھەموو كۆبۈنەتەو، يان لەگەل چەند ھاورپىيەكەندا سەيرى دىمەنىكى ئىدىيۇي خراپ دىكەن، يان بە مۇبايلەكانىان سەيرى وپنەى خراپ دىكەن، لەم كاتەدا پىويستە ھەريەكەيان بە جيا جياو بە تەنھا نامۇزگارى بىكەيت، لەبەر ئەوۋى ئەو تاوانو خراپەمەيان لە لا ناسايى نەبىتەو شەرميان لىي نەشكىت..

ئايا ھاوشىوۋى ئەم نمونانە لە رىژىنى پىغەمبەرى خۇداﷺ بوونيان ھەيە؟ بەلى.. بوونيان ھەيە.. كاتىك ناكۇگىەكانى نىوان پىغەمبەرى خۇداﷺ و قورمىش زىيادى كرد، قورمىشەكان كۆبۈنەوۋو بىريارى دىنگ دابرىنيان لەگەل مۇسلماناندا راگەپاندىو نوسراوپكىان نوسىو راپانگەپاندى، كە نابىت كرىنو فروشتنو و ژنو ژنخوۋى، لەگەل مۇسلماناندا بىكرىت.. بەلى.. پىغەمبەرى خۇداﷺ و ھاوۋەلانى لە دۆلىكى وشك و بىرنگدا، گەمارۇ دران و ئەوۋىندە برىسو تىنوۋ كران، گەلای داريان دەخوارد، تەنانەت رۇژىك يەكەل لە ھاوۋەلان دىچىت دەست بە ئاو بگەيەنىت، كاتىك دەست بە ئاو دىگەيەنىت، مىزەكەى بەر شتىك دىكەوۋىت و دىنگىك دروست دىكات، كاتىك ھەلى دىگرىتەو، دىمىنىت پارچەيەك پىستەى وشترە، لەگەل خۇيدا دىمىباتەوۋو لە دواى شۆرىنو پاكرىدەوۋى، بە ناگر دىبىرژىنىت، پاشان پارچە پارچەى دىكات و دىخاتە ئاوموۋو خواردنى سى رۇژى پى بە رى دىكات!!

مۇسلمانان چەندان مانگ بەو شىۋىيە بە سەر دىبەن و تووشى نارەحەتىەكى زۇر دىبن، ھەتا پىغەمبەرى خۇداﷺ بە مامەى رادىگەيەنىت و دىفەرموۋىت: مۇرانە نوسراوو پەيماننامەكەى قورمىشى ھەموو خواردوۋو، تەنھا ئەم دىرە نەبىت كە نوسراو: بە ئاۋى خۇدا.. ئەبوۋتالىبى مامەشى سەرسام دىبىت و دىلىت: ئايا خۇداكەت ئەم ھەۋالەى پىراگەپاندىۋى؟! پىغەمبەرى خۇداﷺ دىفەرموۋىت: بەلى.. ئەبوۋتالىب دىكەوۋىتە رى و دىچىت ھەۋالەكە بە بىباۋەرانى قورمىش دەدات و دىلىت: ئەى قورمىش، برازاكەم ھەۋالى پىداۋم كە مۇرانە نوسراۋىكەتەنى خواردوۋو، نەگەر وا بوو ئەوا كۆتايى بە دىنگ دابرىنو گەمارۆكەتان بەينىن، نەگەر واش نەبوو، ئەوا برازاكەم دىدەمە دەستتان، چى لىدەكەن بىكەن..

بىباۋەرانى قورمىشىش وتيان، ئىمە رازىن.. كاتىك نوسراۋىكەيان ھىنا، پىغەمبەرى خۇداﷺ چى قەرموۋو بوو، ھەر وا بوو، ھەر بۇيە كاتىك ئەو ھەۋالە راستەى پىغەمبەرى خۇداﷺ بىست، رىقو كىنەميان زياتر پەردى سەندو توۋرە بوون و گرپان تىبەر بوو!! بەلى.. پەيمان و بەلىنەكەيان نەبىرەسەرو راستيان نەكردو گەمارۆى سەر مۇسلمانانىش ھەر بەردىوام بوو، ھەتا نىزىك بوو ھەموو مۇسلمانەكان تىباچن..

لە ئاۋ بېياۋمىرانى قورمىشدا، كەسنىكى بە بەزمى ھەبوون، لەۋانەش: ھىشامى كۆرى
 ەمەر، كە كەسنىكى بەرپىزى ھۆزمكەى بوو، ئەم پياۋە بارە وشىرى پەر لە خواردنى بە شەو
 دەمىرد بۇ مۇسلمانان و كاتىك لە دۆلەكە نىزىك دەبوۋە، رېشمەى وشىرمكەى دەمىردەمۇ بەرمۇ
 روۋى دۆلەكە بەرمەلەى دەمىرد..

رۇژەكان تىپەرىن و ھىشام سەمىرى كىردو پروۋانى، ناتوانىت ھەمۇو شەۋىك خواردن بۇ
 مۇسلمانە گەمارۇنراۋەكان بىنيرىت، لەمەر ئەۋەى مۇسلمانەكان زۇر بوون، ھەر بۇيە بېرىدا
 ھەۋل بەدات، بۇ ئەۋەى نوسراۋە پەر جەۋرو ستمەكە ھەلۋەشنىتەۋە، ھەر چەندە دەيزانى
 نوسراۋەكە لە لايمەن ھەمۇو قورمىشەۋە رەزامەندى لە سەر دراۋە ھەلۋەشاندەۋەى ئاسان نىيە،
 ھەر بۇيە ھەۋلىدا بە جيا جياۋ يەك يەك، لەگەل ھەندىك لە گەۋرە بېياۋمىرانى قورمىشدا
 گەۋگۇ بىكات..

ھىشام ھەستاو چوو بۇ لاي زوھەمىرى كۆرى ئەبى ئومەييەو پىيى وت: ئەى زوھەمىر، ئايا
 رازى دەبىت، بۇ خۇت خواردنى خۇش بخۇيت و جلوبەرگى جوان لەمەر بىكەيت و ئن بەينىت،
 بەلام خالۋانەكانىشت بەو شىۋەى بىزىن، كە دەبىننىت و دەيزانىت؟! سۆيىد بە خۇدا ئەگەر
 خالۋانەكانى ئەبوجەھل بەو شىۋەى ژيانىان بە سەر بېردايە، ئەۋا ئەبوجەھل ھەرگىز بەو
 حالە رازى نەدەبوو..

زوھەمىر سۆزى جولۇۋ وتى: ئەى ھاۋار ھىشام! چى بىكەم باشە؟! مەن بە تەنھام ھەر خۇم،
 سۆيىد بە خۇدا ئەگەر بىياۋىكى ترم لەگەلدا بوۋايە، ھەۋلى ھەلۋەشاندەۋەىم دەدا.. ھىشامىش لە
 ۋەلامدا وتى: دەى مەنىش دوۋەم كەسم.. زوھەمىرىش دەلىت: دەى كەسى سىيەمىش پەيدا بىكە..

ھىشام دەلىت: دەى با ئەم كارە بە نەينى بىيىتەۋە، پاشان دەچىت بۇ لاي مۇتەمەى كۆرى
 ەدەى، كە بىياۋىكى ژىرو دانا بوو.. كاتىك دەچىتە لاي، پىيى دەلىت: ئەى مۇتەمە، ئايا تۇ رازى
 دەبىت پىشتىگىر و پىشتىۋانى ئەۋ زولم و ستمەى قورمىش بىت؟!

مۇتەمەمىش دەلىت: ئەى ھاۋار مەن ھەر خۇمەو بە تەنھا چى بىكەم؟! ھىشام دەلىت: مەنىش
 دوۋەم كەسم.. ئەۋىش دەلىت: دەى كەسى سىيەمىش پەيدا بىكە.. ھىشام دەلىت: زوھەمىرى
 كۆرى ئەبى ئومەييەش كەسى سىيەمە.. ئەمجارە مۇتەمە دەلىت: دەى بە دۋاى كەسى جۋارەمدا
 بىگەرى.. زوھەمىرىش دەلىت: دەى با ئەم كارە نەينى بىت و كەس نەزانىت، پاشان دەچىت بۇ لاي
 ئەۋ بوختەمى كۆرى ھىشام ئەۋەى بە دوۋ ھاۋەلەكەى پىشۋوى وت، بە ۋىش دەلىت.. ئەۋىش
 ھەست و سۆزى دەجولنىت و دەلىت: بۇ ئەم كارە، كەسى تر ھەيە پىشتىگىر پەمان بىكات!

ھىشام دەلىت: بەلى.. مەن و سى كەسى تر ھەيە ناۋەكانىيانى پىدەلىت.. ئەۋىش دەلىت:

دەدى كەسى پېنجه مېش بەمېدا بىكە.. هېشام ئەمجارمېان دەچىت بۇ لاي زومەھى كۆرى ئەسودە و ئەوېش رازى دەكات، پاشان ھەموويان رېدەكەون لە سەر ھەلومشانەدەھى نوسراوەكە و زوھەير دەلېت، سەرەتا من قسە دەكەم و نارازى بوونى خۇم دەردەمېرم، پاشان ئېوەش ھەستەن و پىشتەگىرېم بىكەن..

بەللى.. ھەموويان دەچن بۇ كۆرۈ دانىشتىنى بېياۋەران، لە نىزىك كەعبە.. زوھەير دواى ئەوھى جەھوت جار بە دەورى كەعبەدا دەسورېتەو، ھاوار دەكات و دەلېت، ئەى خەلەك و دانىشتووانى شارى مەككە، ئايا دەبېت ئېمە خوارەن بىخۇين و جەل و بەرگ بېۋىشېن، بەنو ھاشمېش لەناوېچن و بىرسى و رووت و رەجال بىن؟! سوېند بە خودا دانانىشەم وازناھىنەم، ھەتا ئەو نوسراوە پېر لە جەورو ستەمە پارچە پارچە نەكرېت و نەدرېنرېت..

ئەبوجەھلى باوكى نەزەنى و جەورو ستەم ھاوار دەكات و دەلېت، درۇ دەكەيت، سوېند بە خودا نابېت بىدرېنرېت.. لەم كاتەدا زومەھى كۆرى ئەسودە ھەلدەستېت و دەلېت، تۇ درۇ دەكەيت، كاتېكىش كە ئەو نوسراوت نوسى، ئېمە ھېچمان رازى نەبووين.. ئەبوجەھل ئاۋرى دايەوھو وېستى وەللامى بداتەو، بەلام لەپەر ئەبوبوختەرى ھەستايە سەر پى و وتى، زومە راست دەكات، ئېمە بە نوسىنى ئەو نوسراوە رازى نېن و دانىشى پېدا نانېين..

ئەمجارمېان ئەبوجەھل وېستى وەللامى ئەبوبوختەرى بداتەو، بەلام مۇتەھمى كۆرى عەدى بوارى نەداو ھاۋارى كەرد و وتى، تۇ درۇ دەكەيت و ئەمان راست دەكەن، ئېمە ھەموو بېبەرىن لەو نوسراو، ھېشامى كۆرى عەمەرىش ھەستە و تەكانى ئەوانى دوبارە كەردەو.. ئەبوجەھل سەرسام بوو، كەمىك بېدەنگ بوو، پاشان وتى، ئېو ھەمووتان لە سەر ئەم كارە رېككەوتوون و قەستەن ئېو كەردەو..

پاشان مۇتەھمى كۆرى عەدى بەرمە كەعبە رۇيشت، بۇ ئەوھى نوسراو كە بىدرېنرېت، بېنى مۇرانە ھەموو نوسراو كەى خوارەو، تەنھا ئەم دېرە نەبېت كە نوسرا بوو، بە ناۋى خودا..

زىرەكە لىھاتوو بىر..

پىزىشكى بە توانا، سەرەتا پېش ئەوھى دەرزىمەكەى دەستى بىجەقېنېت، بە پەنجهكانى دەستى شوېنى كۆنجاۋى بۇ ھەلدەبىزىرېت..

نازار دانى دىل ۋە دەروون!!

لە يادگار يىپەكەنم: رۆژنىك لەگەل چەند ھاۋەلىكىمدا چوۋىن بۇ گەشت ۋە گەران، كەسىكەن لەگەلدا بوو، بە ناۋى خالىد، ئەم ھاۋەلەمان ئاستى بىننىنى چاۋەكەنى زۆر لاۋاز بوو، ئىمەش ھەموومان خزمەتەن دەكرد، ئاۋو خورما ۋە ھاۋەمان لى نىزىك كىردىۋە، بۇ ئەۋەى بۇ خۇى دانىشىت ۋە پشوو بدات، بەلام ئەو ھەر دىۋارەى دەكردەمو دەپوت: ھەر دەپىت يارمەتەن بىدەم ۋە دەمەۋىت لەگەلتاندا كار بىكەم.. دەى كارىك بە منىش بىسپىرن.. ئىمەش دەمان ۋە: نابىت ۋە ناكىت، تۇ بۇ خۇت پشوو بدە..

مەرەكەمان سەربرى ۋە گۆشتەكەيمان پارچە پارچە كىرد ۋە خىستمانە مەنچەلەۋە ئامادەمان كىرد بۇ ئەۋەى بىكولىننىن، بەلام ھىشتا ناگىرمان نەخىستبۈۋە ژېرى ۋە سەرقالى دانانى رەشمال ۋە ئامادەكىرنى كەل ۋە پەلەكان بوۋىن.. لەپەر ئازاپەتى ۋە ھەستى كاركىرن، ۋاى لە خالىد كىرد، كارىك بىكات، كە خۇزگە ئەو كارەى ھەر نەكرداپە!!

بەلى.. خالىد ھەستا ۋە بەرەۋ لاي مەنچەلەكە كەۋتە رى، كاتىك گۆشتەكەى ناۋى بىنى، ۋاپزانى يەكەم كارىك، كە بۇ كۆلەندى گۆشت پىۋىستە بىرىتە لەۋەى سەرەتا ناۋى تىبىكەيت، ھەر بۇيە بەرەۋ لاي كەل ۋە پەلەكانى ناۋ ئوتومبىلەكە ھەنگاۋى نا.. كەل ۋە پەلەكانىش بىرىتى بوۋن لە: مۆلىدەى كارمبا.. گۆپ.. چوار دەبەى پەر لە ئاۋ.. چەند دەبەيەكى بەنزىن ۋە چەندەن شتى تر.. خالىد دەست بۇ نىزىكىن دەبە دەبات ۋە قلى دەكەتە ناۋ مەنچەلەكەۋە، ھەتا يەككىك لە ھاۋەلانمان فرىاي دەكەۋىت، نىۋەى دەبەكەى تىدەكەت، ئەو ھاۋەلەمان ھاۋارى لىدەكەت ۋە دەلىت: نەكەى خالىد.. نەكەى.. خالىدەش دەلىت: ۋازم لى بەنن با منىش كارىك بىكەم.. بە ھەر شىۋەيەك بىت، دەبەكەمان لىسەندە ھەموومان لە پىكەننىكى گىراناۋىدا نىقوم بوۋىن، لەبەر ئەۋەى ئەو دەبەيەى كە خالىد قلى كىردە ناۋ مەنچەلەكەۋە، بەنزىن بوۋ نەك ئاۋ!! ھەر بۇيە لە باتى گۆشتى كۆلۈ، نان ۋە چامان خوارد، بەلام گەشتەكەشمان تىك نەچۈۋ، بەلكو يەككىك بوۋ لە خۇشتىن گەشتەكانى ژيانمان، بۇچى دەروونى خۇمان بە ھۇى كارىكەۋە نازار بدەين، كە تازە روۋىداۋ تىپەرى..

ئەگەر دەتەۋىت چىژۋخۇشى لە ژىانت بىبىنىت ۋە بەختەومر بۆرىت، ئەۋا كار بەم

بەنەمايە بىكە، كە دەلىت؛ گىرنگى بە كاروبارە بچوك و لاومىگىيەكان مەدە.. ئىمە ھەموومان زۆر جار نازارى دىروونى خۇمان دەدەين و خۇمان تووشى غەم و خەفەت دەكەين، لە كاتىكدا كە ھەموومان دەزانين، غەم و خەفەت ھىج لە كىشەو گىرەتەكان چارسەر ناگەن..

گىرمان رۇژىك دەجىت بۇ ئاھەنگىكى ژن گواستەو، جىلۇبەرگىكى زۆر جوانت لەبەر كىردو، ھەتا وات لە خۇت كىردو، زۆر لە زاواش جوانترو سەرنىچ راکىشتىر بىت.. لەپەر مىندالىك لە دواو، جامانەو كىلاومەت رادەكىشتىتو بەرى دەداتەو ھەم دىمەنىكى پىكەنىناوېت بۇ دروست دەبىت، ئايا جۇن ھەلسوكەوت لەگەل ئەم رووداو دەكەيت؟ زۆر بەمان بە شىومەك ھەلسوكەوت دەكەين، كە چارسەرى رووداوكە ناكات، وەك ئەو ھى شۇيىنى مىندالەكە بىكەوېت و بىكەوېتە ھاوار ھاوارو جىنىو ھىسەى ناشىرىن.. سەرنىچامىش ئەو روودەت، كە مىندالەكە مەبەستى بوو، ئەو ھىش بەو ھى دىوېست بەو كارەى سەرنىجى ئامادەبووان بۇ لاي خۇي رابكىشتىتو كىشەو گىرەتەك دروست بىكات.. لە راستىدا تۇ بەم كارەت، نازارى مىندالەكە نادەيت، بەلكو نازارى خۇت دەدەيت.. بە ھەمان شىو خۇت جوان كىردو ھەم دەتەوېت بىچىتە داخوازى ئافرىتىك و كاتىك لە دەرگى مالەو مىتان دىيەتە دەرەو، لەپەر ئۇتۇمبىلىك بە خىرايى دەرۋات و جىلۇبەرگەكانت پىس دەكات، ئايا كاتىك جىنىو بە شۇفىرى ئۇتۇمبىلەكە دەدەيت و دەست دەكەيت بە ھاوار ھاوار، خۇت نازار نادەيت؟

ھەر ھەم پىوېست ناكات ھەمىشە يادى ئەو ناخۇشى و ناپەھەتەيانە بىكەينەو، كە لە ژيانماندا تووشمان ھاتوون..

پىغەمبەرى نازىر ﷺ لە ژيانىدا تووشى چەندەن رووداوى ناخۇش و پەر ئىش و نازار بوو، ئەمەتتا رۇژىك لەگەل خاتو ھائىشەى ھاوسەرىدا دىمەنىشتىتو لە دواى كەمىك بىدەنگى، خاتو ھائىشە (خوداى لى رازى بىت) لى دەرەستىتو دەلىت؛ ئايا ھىج رۇژىكى ناخۇشتىر، لە رۇژى جەنگى ئوھود بىنىئىو؟

پىغەمبەرى خودا ﷺ رووداوى جەنگى ئوھودى بىرگەوتەو، ئاي لەو رۇژە ناپەھەت و پەر ئىش و نازارە!!

ئەو رۇژەى جەمەزى مامەو خۇشەوېستى تىادا شەھىد كرا..

ئەو رۇژەى سەرمەزى شەھىد كىردى مامەى، بىباۋەران لوت و گۆچكەيان بىرى و سىكان ھەللىرى..

ئەو رۆژى ددانە پىرۋىزىمىكىنى پىغەمبەرى خۇداي ﷺ تىادا شكاو خۇيىن بە روخسارى پىرۋىزىدا ھاتە خوارمۇدە..

ئەو رۆژى بە بەرچاۋىيەۋە، ھاۋەلانى شەھىد كران..

ئەو رۆژى كاتىك گەراپىيەۋە بۇ شارى مەدىنە، ھەفتا لە ھاۋەلە خۇشەۋىستەمىكىنى لەگەل نەما بوون و شەھىدكرا بوون..

ئەو رۆژى كاتىك گەراپىيەۋە بۇ شارى مەدىنە، بىنى وا مىندالە بىباۋكەكان و ئافرىتە مىرد شەھىدكراۋىمىكان، بە دۋاي خۇشەۋىستەكانىيادا دىگەپىن.. بە راستى رۆژىكى زۇر دىۋارو نازەھەت بوو..

عائىشە (خۇداي لى رازى بىت) چاۋمىپى ۋەلەمى پىرسىيارمىكى دىمىرد، پىغەمبەرى خۇداي ﷺ دۋاي رامانىك، ۋەلەمى داپەۋەۋە فەرمۇۋى: ئەۋەدى لە لايەن ھۈزمىكەتەۋە توۋشە ھات، لە رۆژى پەيمانى عەقەبە، نازەھەت و ناخۇشتر بوو لە جەنگى ئوچود، پاشان باسى رووداۋى تائىفى بۇ كىرد.. ئەو رووداۋى، كاتىك پىغەمبەرى خۇداي ﷺ پەناي بۇ خەلىكى تائىف بىردو دۋاي كۆمەكى و پىشتىۋانى لىكردن، بەلام ئەۋان بە درۋيان خىستەۋە كەۋتەنە بەردىباران كىردى..

پىغەمبەرى خۇداي ﷺ لەگەل ئەۋەدى توۋشى چەندەن رووداۋى پىر ئىش و نازارى تىرىش بىۋە، بەلام لە ھەمان كاتدا چىزۇ خۇششى لە ژيان دەپىنى، لەبەر ئەۋەدى نازارمىكىنى ئەو رووداۋانە رۆپىشتن و بەسەرچوون و خىرو پاداشتەكانىيان ماپەۋە.. كەۋاتە: بە خەم و خەفەت، خۇت مەكۇرە.. چۈنكە بە دىنپاۋىيەۋە بە خەم و خەفەتەكانت، ناتۋانىت خەلىكى نازار بىدىت و لەۋاۋيان بەرىت، سەرمەنجامىش تەنھا خۇت زەمىر دىمەپىت و خۇت نازەھەت دەپىت..

ئەحنەفى كۆرى قەيس گەۋرە ھۆزى بەنى تەمىم بوو، ئەم پىاۋە بە ھۆى بەھىزى، يان بە ھۆى مال و سامانەۋە نەمبىو بە گەۋرە ھۆزى ھۆزىمىكى بەلكو بە ھۆى ژىرى و نەرم و نىانى و لەسەر خۇپىيەۋە، بىۋو بە گەۋرە ھۆزىمىكى..

ھۆزىك ھەبۋو، زۇر رەھىان لىى بوو، ھەر بۇيە كابرايمىكى گىل و نەقامىيان بە كرى گرت و پىيان وت: ئەمە ھەزار دەرھەمە، بچۇ بۇ لاي گەۋرە ھۆزى بەنى تەمىم و بىكىشە بە ناۋ چاۋىدا..

كابراي نەقام كەۋتە رى، ئەحنەفىش لەگەل ھەندىك لە پىاۋانى ھۆزىمىكىدا دانىشتىۋو، پىاۋمەكى لىى نىزىك بۇۋە، ھەتا گەپىشتە بەردەم ئەحنەف، ئەحنەفىش

سەرى لە كابرا نەزىك دەمكەتەومو وا دەزانىت بە ھەوالىك، يان بە موژدەپەك دلخۇشى
دەمكەت، بەلام كابراي نەقام و نەزان، دەستى بەرز دەمكەتەومو ھەتا دەتوانىت زەپەك بە
روخسارى نەحنەفدا دەكىشىت، زەپەك كە نەزىك بوو روومەتى نەحنەف بەتەقنىت!!
نەحنەف سەپرىكى كابراي كەردو زۆر لەسەرخۆو بە ھىمنى وتى، بۆچى پىاتا
كىشام؟!

كابراش لە وەلامدا دەلىت، ھەلە ھۆز، ھەزار درھەمیان پىدام، بۆ ئەودى لە گەورەى
ھۆزى بەنى تەمىم بەدەم..

نەحنەفیش دەلىت، ئاھ.. ئىنجا خۆ من گەورەى ھۆزى بەنى تەمىم نىم!! كابراش
وتى: سەپرە!! ئەى كى گەورەى ئەو ھۆزەپە؟!

نەحنەف بە دەستى نامارە بۆ پىاوۋىكى زۆر توورەو بەھىز دەمكەت و دەلىت: ئەو پىاوۋە
گەورەى ھۆزى بەنى تەمىمە، پىاوۋەكەش ئەومەندە كەسىكى زۆر توورەو نالەبار دەبىت،
توورەپى و خراپەكانى بەشى نەتەومەپەكى دەكرد..

كابراي نەقام بەرمو رووى پىاوۋە توورەكە دەكەوۋتە پى، كاتىك لىي نەزىك دەبىتەومە،
زەپەكى لىدەمەت، بەلام پىش ئەودى دەستى بەكىشىتە دواو، كابرا توورەكە شەشپەرمەكى
ھەلدەكىشىت و دەستى دەقەرتىنىت!!

لە كۆنىشدا وتراو: سەركەوتوو ئەو كەسەپە، كە لە كۆتايىدا پىدەكەنىت و دلخۇش دەبىت!!

ئىنجا..

ھەلسوگەوت كەردنو بەكارھىنانى ھەندىك شىۋازى
نەشىا، نەك ھەر جارەسەرى كىشەو گەرتەكان ناكەن،
بەلكو ئازارو نارەھەتەشت بۆ دروست دەكەن..

ھەندىيات، كېشەۋ گىرەت، چارەسەريان نىيە..

چەندىن كەس دەمىنىن، كاتىك سوارى ئۆتۈمبىلەكەيان دەمىن، توورە دەمىن و
جارى واش ھەيە بە ئۆتۈمبىلەكەياندا دەمكىشەن و ناخ و ئۆف ھەلدەمكىشەن و دەلىن؛
بەردەوام شەقامەكان جەنجال و قەرمبالغە!!

كەسانىك ھەن، كاتىك بە تەنھاش بە رېگەدا دەرۋىن، ئەومىندە توورەن،
خەرىكە بە گىزى خۇياندا بچەن و نارمزاى دەردەمىرەن و دەلىن: ئاى لە دەست ئەم
گەرمايە!! جارى وا ھەيە لەگەل قەرمانبەرېكدا، لە يەك قەرمانگە كار دەكەن،
ھەموو رۇژىك كاتىك دەمىنىن دىلت دەگىرېت و بە ھەندىك قەسى لا بە لاو
ناپيويست سەرقاتل دىكات، وەك ئەوۋى دەلىت: بە راستى ئىش و كارەكانمان زۇر
زۇر!! ئاھ.. تاكەى موچەكەمان بۇ زىاد ناكەن؟! ھەندىك كەسى تر بەيانىان بە
پروپىيەكى ترش و تالەۋە دىن بۇ سەر كارەكانىان و بە توورەمىشەۋە دەرۋىنەۋە..
بە كورتى: دەمىت ھەموومان دان بەۋەدا بىنىن، لە ژيانى رۇژانەماندا ھەر
يەك لە ئىمە توۋشى ھەندىك گىرەت دىن، كە چارەسەريان نىيە، لەبەر ئەۋە
دەمىت بە سىگىكى فراۋانەۋە ھەلسوكەوتىان لەگەل بىكەين و خۇمانىان لەگەل
بگونجىنىن و چىژ و خۇشى لە ژيانى دونيا بىنىن..

بەلى.. پىويستە چىژ لە خۇشىەكانى دونيا بىنىن و ھەۋلى ژيانىكى
بەختەمۇر بىدىن..

ئاگاداربە و ورىابە بارودۇخى ژيانىت، كارىگەرى لە سەر ھەلسوكەۋەت، لە
سەر ئىش و كارت، لە سەر ھاورى و ھاسەر و مىندالەكانت دروست نەكەن، ئەۋ
كەسانە چ تاۋانىكىان ھەيە، تا بە ھۋى كارىكى تۆۋە توۋشى نازار و نارەھەتى
بىن، كە ھىچ پەيوەندىيەكىان پىيەۋە نىيە ھۇكارىكى كېشەۋ گىرەتەكەش نىن و
چارەسەرىشيان لە لا نىيە!؟

وا لە خۆت مەكە، كاتىك كە بىتىنن غەم و خەفەتىان بىرەكەۋىتەۋە، ھەر

بۆيە پېغەمبەرى ئازىز ﷺ پىگىرى كىردۈۋە، لە كاتى مردنى خۇشەۋىستىكىدا،
بە دەنگى بەرز بگىرىت و ھاوار بگەيت، يان يەخەو جىلۋبەرگ لەبەر خۇتدا
بىرپىنىت و سەرو قىزو روخسارت بىرپىنىتەۋە..

بۇچى؟! لەبەر نەۋەى مردوو پىۋىستى بەۋەيە، بىشۇردىت و كىفن و دىفن
بگىرىت و نوپىزى لە سەر بگىرىت و دۇعاى خىرى بۇ بگىرىت، نەك گىران و ھاوار
ھاوارو لەخۇدان.. چۈنكە نەم كارانە، جگەلە گۆرپىنى خۇشەيەكان بۇ غەم و
خەفەت، ھىچ شتىكى تىران پىناكىرىت..

پىاۋىك لەگەل ھاۋرپىيەكىدا بە پىگەيەكدا دىروات، ھاۋرپىيەكەى ئاور
دەداتەۋەو دەلىت: بە راستى نەمپۇ زۇر زۇر ساردە!!

پىاۋەكە دەلىت: دەى بەم قەسەيەى كىردت، گەرمەت بۇۋە؟!
نەۋىش دەلىت: نەخىر..

پىاۋەكەش دەلىت: دەى چ سودىكت لەو قەسەيە بىنى؟! نەگەر لە باتى نەو
قەسەيە (سبحان الله) يەكت بگىردايە، زۇر باشتر بوو.. بە راستى پىاۋىكى داناو
تىگەيشتوو بوۋە..

ژيانىت بى سەرىمە..

بە شوين گىرفتو كىشەدا مەگەپىو لە كارە بچۈكەكان
ورد مەبەرمەۋە، بەلكو چىزو خۇشى لە ژيانىت بىيە..

بە ھۆلى غەم و خەفەتەۋە، خۆت لە ناو مەدە..

لە زانكۆ قوتابىيەكم ھەبوو، ناۋى سەعد بوو.. ھەفتەبەككى تەۋاۋ ديار نەماۋ نەھات بۆ زانكۆ.. پاشان كە بىننيمەۋە، پەرسىيەم دەربارە ديار نەبوونەكەي لىكردو لە ۋەلەمدا وتى: ھىچ نەبوو، كەمىك سەرھال بووم..

غەم و نارەھەتى بە روخسارىيەۋە ديار بوو، ھەر بۆيە دوبارە پەرسىيەم لىكردو وتم: ھى روويداۋە ھى بوۋە؟! وتى: كورپىكم ھەيە توۋشى لە نەخۆشى لە دەستدانى جگەر بوۋە ھەند رۆژىكىش لەمەۋبەر، خوينەكەشى توۋشى پەيس بوون ھات و ئەو پەيس بوۋنەش، دزەي كرد بۆ ناو مىشكى..

منىش لە دۋاى وتنى: لاحول ولا قۋە إلا بالله نامۇزگاريم كردو وتم: نارام بگرەو داۋاكارين پەرومردگار شىفای بدات، خۇ ئەگەر شتىكىشى لىھات، إنشاء الله دەبىتە مايەى پاداشتى رۆژى دۋايت..

قوتابىيەكمە وتى: ياشىخ كورەكمە ھەقدە سالە.. منىش وتم: خودا شىفای بدات و براكانى ترى ساغو پارىزراۋ بكات..

كەمىك سەرى داخست و پاشان وتى: ياشىخ تەنھا ئەو كورەم ھەيە ھىچى تر.. خودا جگە لەو كورە مندالى ترى پەنەداۋم، نەۋىش ناۋايە كە دەيزانىت..

بە راستى حالەتەكەي زۆر كارىگەر بوو، بەلام ھەر جۆنىك بىت پىم وت: سەعد زۆر بە كورتى، پىت دەلىم: بە غەم و خەفەت خۆت لە ناو مەدە، چونكە بە دلىياپىيەۋە ھىچ شتىكىمان توۋش نابىت، تەنھا ئەو شتانە نەبىت، كە پەرومردگار بىريارى لە سەرداۋە.. پاشان كەمىك غەمى سەر شانى سوك بوو رۆيشت..

بەلى.. پىۋىست ناكات بە ھۆى غەم و خەفەتەۋە، خۆت بكوژىت، لەبەر ئەۋەى غەم و خەفەت، ناتوانن كۆتايى بە نازار و نارەھەتتەكان بەين..

ماۋمىيەك لەمەۋبەر، چووم بۆ شارى مەدىنەۋ لەۋى ھاورپىيەكم بىنى بە ناۋى خالىدو پىي وتم: بۆ سەردانىكى دكتور عبداللە نەكەين؟ وتم: بۆجى..

جى پرووداۋە؟! وتى: بۇ ئەۋەدى سەرەخۇشى لىبىكەين، لەبەر ئەۋەدى خۇى بە
 ھۇى كاروبارى زانكۆۋە نەيتوانىبوو بچىت و لە مەدىنە مابۆۋە كۆرە گەورمكەى
 ھەموو مال و مندالەكەى بردبوو بۇ ئاھەنگىكى ھاوسەرگىرى و لە گەرانەھومياندا
 توۋشى پرووداۋى ھاتوچۇ بوون و ھەر ھەموويان كە يانزە كەس بوون، دەمرن!!
 دكتور عبداللە تەمەنى لە پەنجا سال تىپەرى بوو، بەلام بە ھەر شىۋمىەك
 بىت، مرقەھ و ھەست و سۆزى ھەيە، بەلكو ۋەكو ھەر پەكىك لە ئىمە، لە سنگىدا
 دلىك و دوو چاۋى ھەيە، كە دمتوانن بگرىن و فرمىسىك برىژىن.. خاۋمنى
 دمرۋونىكىشە خۇشى و ناخۇشى پرووى تىدەكات..

كاتىك ئەم ھەۋالە دلتەزىنەى پىدەكات، نوژىيان لە سەر دەكات و بە دەستى
 خۇى دىيان خاتە گۆرمۈمو دىيان نىژىت..

يانزە كەسى خانەۋادىمىەك!! بە راستى كەم نىە!! ئىستا بە تەنھا لە
 مالەكەيدا دىت و دەچىت.. يارى مندالەكانى دەبىنىت، پەرش و بلاۋبوونەتەۋە،
 لەبەر ئەۋەدى دوو كچەكەى نەماون، تا يارىيان پىبەكەن.. كاتىك سەيرى جىگەى
 خەۋمكەى دىمكرد، رىك نەخرا بوون، لەبەر ئەۋەدى ھاوسەرە بە سۆزەكەى نەما
 بوو، تا رىكىيان بخت.. پاسكىلى كۆرەكەى دەبىنى بى جۈلە ۋەستا بوو، لەبەر
 ئەۋەدى ياسرى كۆرى نەما بوو، تا لىتى بخورپىت و سوارى بىت.. بە ھەمان شىۋە
 سەردانى ژوورى كچ و كۆرە گەورەكانى دىمكرد و كەلۋپەلەكانىيانى بە بىنازى
 دەبىنى..

پاك و بىگەردى بۇ خۇداى تاك و تەنھاۋ بە دەسەلات.. بە راستى پىاۋىكى
 ئارامگر بوو!! كاتىك مىۋانان و ئەۋ كەسانەى كە بۇ سەرە خۇشى دەھاتن، وات
 دەزانى ئەمىش يەكىكە لەۋ كەسانەۋ لەۋە دەچۈۋ، كە ھىچ نارەھەتىەكى بە سەر
 نەھاتىت و ھەمىشە ۋتەى سەر زمانى برىتى بوو لە: **إِنَّا لِلّٰهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ**..

تەمەن و بوون و ژيان و مردن، ھەر لە لای خۇدايە.. بە راستى كەسىكى زۆر
 ژىر بوو، خۇ ئەگەر بەم شىۋمىە لەگەل ئەۋ كارەساتەدا، ھەلسوكەۋتى نەكردايە،
 ئەۋا بە غەم و خەفەت خۇى لە ناۋ دەبرد و نەيدەتۋانى درىژە بە ژيان بدات..
 كەسىك دەناسم، ھەمىشە بە دلخۇشى و كامەرانى دەبىنىم، كاتىكىش لە ژيان و

گوزمرانى وردىبومەو، بىنىم خاومنى كارىكى زۇر ئاسايى بوو، لە خانوويەكى
 بچوكى كرىشدا دىزاو ئۆتۆمبىلىكى كۆنىشى ھەبوو، خاومنى كۆمەلىك مىندالى
 زۇرىش بوو، لەگەل ھەموو ئەمانەشدا ھەمىشە دەم بە خەندە بوو.. كاتىك
 دەتبىنى خۇشت دەويستو بە بەختەومرى دىزاو خۇشى لە ژيان دەبىنى..
 بەلى.. پىت دەلىم؛ بە ھۆى غەم و خەفەتەو خۇت مەكۆرە.. زۇر سكاللا
 دىرمەبرەو خەلىكى تووشى بى ھىوايى و تارمايى مەكە، وەك چۆن پىاويك
 مىندالىكى كەمەندامى ھەبىت و ھەر كاتىك بىتىنىت، غەمبارت بىكات و بلىت؛
 مىندالەكەم ناساغە.. دلم زۇر بۆى تەنگە.. ناي كە مىندالىكى ھەزارو داماوە!!
 كەسانى وا ھەن ئەوئەندە غەم و نارەجەتەكانيان دوبارە دەكەنەو، بە تۆ بىت
 ھەز دەكەيت، ھاوار بىكەيت و بلىى؛ باشە.. باشە.. تىگەپىشتم.. بىپرەو..!!
 يان ئافرىتى وادىبىنى، بەردىوام سكاللا لە لاي مىردەكەى دىكات و دەلىت؛
 خانوومكەمان زۇر كۆنە.. ئۆتۆمبىلەكەمان كەلىكى نەماوە.. جلوبەرگەكانمان
 ھەموو كۆن و رىزىوون.. ئەم سكاللايانە، جگە لە زىاد كرىنى خەم و ئازارەكان، ج
 سودىكى تىران ھەيە؟!
 كەواتە؛ تەمەنت بە ئاھو ھەسرەت و غەم لە ناو مەبە..

پۇشنايى..

بۆ ئەمەى بە بەختەومرى بژىت، بە ئەندازەى
 بەرەكەى خۇت، پىت رابىكىشە..

بە بەشى خۇدا پازى بە..

لە گەشتىكىمدا بۇ يەككەك لە ولاتەكان، بۇئەۋەى چەند وتارو نامۇژگار يەك پېشكەش
بەكەم، ئەو ولاتەش بەناوبانگ بوو بەۋەى، كە نەخۇشخانەى زۆر گەۋرەى تىدايە بۇ
نەخۇشە دەرۋونىەكان .. ئەو نەخۇشيانەى كە خەلكى بە شىتى ناۋى دەبەن..
بەپانىەكەى دوو وتارم پېشكەش كردو ھىشتا كاترۇمىرىكى ماپوو بۇ نوپۇزى نىۋەرۇ..
عبدالعزيزىشەم لەگەل بوو، كە يەككەك بوو لە بانگخوازە بەناوبانگ و ديارمەكان..
كاتىك كە لە ئۆتۇمبىلدا بوۋىن.. لام كردمۇە بە لايداۋ وتەم: مادام كاتمان بەدەستەۋمىە،
خەز دەكەم بېچەم بۇ شوپىنىك..

وتى: بۇ كۆي؟ وتەم: نەخۇشخانەى نەخۇشە دەرۋونىەكان..
پېكەنى و وتى: بۇچى؟! دىتەۋىت لە عەقلى و ژىرىت دىنيا بىت!! وتەم: نا، بەلگو
سودى دەبىت بۇمان و پەندو نامۇژگارى لى وەردەگرىن.. زىاتر نىعمەتەكانى خوداى
پەروەردگارمان بۇ دەردەكەۋىت.. عبدالعزيز بىدەنگ بوو.. بىرى لە ھالى ئەو نەخۇشە
دەردەۋە.. ھەستەم كرد زۆر غەمبار بوو.. چۈنكە كەسكى زۆر نەرم و نىيان و بەسۇز
بوو.. زىاد لە پىۋىست كەسكى سۇزدار بوو..

چوۋىن بۇ ئەۋى و روۋمان كەردە بىنايەك، كە ۋەك ئەشكەۋت وا بوو.. بە درەخت
چوۋادەۋرى گىرابوو.. ۋەكوشىۋەى تارمايى و شەبەھىك دەردەكەۋت.. يەككەك لە پىزىشكەكان
پىشۋازى لىكردىن.. بەخىرھاتنى كەردىن و پاشان بە نەخۇشخانەكەدا گىپرايىنى..
پىزىشكەكە دەربارەى نارەھەتى و ناخۇشى نەخۇشەكان، دەستى بە قەسەكەردن كردو
وتى: ئەۋەى مەن بۇتانى باس دەكەم، ۋەك ئەۋە نىە كە بە چاۋى خۇتان بىيىنن.. پاشان
بەردمانى بۇ يەككى لە پارەۋەكان.. لىرەۋ لەۋى گۆى بىستى چەندەن ھاۋارو دەنگە دەنگ
بوۋىن.. ژوۋرى نەخۇشەكان بەمبەرو ئەۋبەرى پارەۋەكەدا دابەشكرا بوو..

لە لاي راستدا بە لاي ژوۋرىكدا پۇشتىن.. سەپرى ژوۋرەكەم كردو بىنىم، زىاتر
لە دە جىگەى چۆلى تىدايە.. تەنھا جىگەيەك نەبىت، كە پىاۋىكى لە سەر پاكشا بوو،
پىاۋەكە دەست و قاچى دەجولاند.. روۋم كەردە پىزىشكەكە و لىم پەرسى: ئەمە چىە؟!
وتى: شىتە.. توشى بەركەمىش دىت.. لە ماۋەى پىنج، يان شەش كاترۇمىرىكدا

بەركەم لىي دەتات.. وتم: لاجول ولا قوۋە إلا بالله.. لەكەيەوۋە بەم شىۋەيەيە؟

وتى: دە سال زياترە.. ھەستو سۆزم لە دەروونىدا شاردەموۋە بە بىدەنگى ھەنگاۋم ناو رۆيشتەم.. لەدوای چەند ھەنگاۋىك، بە لای ژوورىكى تردا رۆيشتىن، كە دەرگاگەي داخرا بوو.. لە دەرگای ژوورمكەدا، گرانبەيەك، يان پەنجەرمەيەكى بچوك ھەبوو.. پياۋىك لە ژوورمەو ەيار بوو.. ھەندىك ئامازەي بۆ كردين، بە لام لىي تىنەگەيشتىن.. چاۋم بە ژوورمكەدا گىرا.. زموى دىوارمەكانى رەنگىكى كالىان ھەبوو.. پەرسىارم كەرد ئەمەيان چيە؟

وتى شىتە.. وتم: دىزانم شىتە.. ئەگەر شىت نەبوايە لىرە نەمان دەيىنى.. چىرۆك و بەسەرھاتى ئەمەيان چيە؟

وتى: ئەم پياۋە كاتىك دىوار دەيىنى، تۆرە دەيىت و بە دەست و قاچى لە دىوارمەكان دەداو جارى واش ھەيە سەرى بە دىوارمەكاندا دەكىشىت.. رۆژىك پەنجەمەكانى دەشكىت.. رۆژىك قاچى.. رۆژىك سەرى.. رۆژىك.. و.. نەمانتوانى جارى بگەين.. ھەر بۆيە ھەروەك دەيىنى لەم ژوورمەدا بەندەمان كەردوۋە.. زموى دىوارمەكانىشمان بە ئىسەفەنج داپۆشيوۋە.. چۆن دەيەۋىت، با بە دىوارمەكاندا بگىشىت..

پاشان پەزىشكەكە بە بىدەنگى لە پىشمانەۋە رۆيشت.. منو عبدالعزىزىش، ومستابوۋىن و لەمەرخۇمانەۋە قەسەمان دەكرىدو دەمان وت: (الحمد لله الذي عافانا مما ابتلاك به).. پاشان رۆيشتىن، ھەتا گەيشتىنە ژوورىك، كە زياتر لە سى پياۋى تىدا بوو.. ھەريەكە بە شىۋازىك.. ھەيانبۇۋ بانگى دەدا.. ھەيانبۇۋ گۇرانى دەوت.. ئەۋى تەريان سەماي دەكرىد.. ئەۋى تر ھەر ئاۋرى دەدايەۋە..

لە نىۋانىندا سى كەس ھەبوۋن، كە لە سەر كورسى دايان نىشانىدېۋون و دەست و قاچيان بەستراۋونەۋە سەيرى ئەملاۋ ئەۋلايان دەكرىدو ھەۋلى كەردنەۋەي خۇيان دەداۋ نەيان دەتوانى.. سەرم سۇرماۋ لە پەزىشكەكەم پەرسى: ئەمانە چىن؟ بۆچى تەنھا ئەم سىانە بەستراۋنەتەۋە؟

وتى: ئەمانە ھەر شتىك لە پىشيانەۋە يىت لىي دەمەن.. پەنجەرمەۋ دەرگا دەشكىن.. لەبەرئەۋە، ھەر لە بەيانىيەۋە تا ئىۋارە بەم شىۋەيە دەيان بەستىنەۋە.. وتم: ماۋەي چەنىكە بەمشىۋەيەن؟

وتى: ئەۋەيان دە سالە.. ئەۋى تر ھەۋت سالە.. ئەۋى تەريان تازەيە، پىنج سالە.. ھەر بىرم دەكرىدەۋە.. سوپاس بۆ ئەۋ خۇدايەي، كە ئىمەي پاراستوۋە لەۋەي كە ئەۋان

توشى بوون.. پىرسىيىم كىردى وتىم: دىرگىلى چۈنە دىرەمەلى نەخۇشخانىە لە كۆپۈمە؟
 وتى: ژوورېك ماۋە.. پەندى نامۇزگارى زۆرى تىدايە.. ومىرە.. دىستى گىرتىم بىردىمى..
 سەرمە ئەمەلى بىنىم، ھامىيەم ژوورەگىلى تىر بوون.. چەند نەخۇشېك، ھەمىيەگەلى بە
 شىۋازېك.. بەلام ئەمەلى جىگەلى سەرسۇرمان بوو.. پىاۋېك بوو، تەمەنى زىاتىر لە پەنجى
 سالى دىبوو.. سەمى سىپى بىبوو.. بە چىچىكانەۋە لە سەمى زەمەلى دانىشتىبوو.. خۇلى كورژ
 كىرەبۇۋە.. بە تىلەلى چاۋ سەمىرى دىكرەن.. بە تىرسى لەرەمەۋە ئاۋرى دىدايەۋە.. ئەمانە
 ھەمەۋى ئاساى بوون.. بەلام ئەمەلى تىرسەندىمى و بە تەۋاۋى وروژاندىمى و بەلامەۋە نامۇ
 بوو، ئەمە بوو كە پىاۋەكە روتىۋوت بوو.. ھىچ جىلەبەرىگىلى لەبەردە نەبوو.. تەنەت
 ەورەتىشلى بە دىرەۋە بوو.. رەنگىم گۇراۋ پەكسەم لام كىرەمە بە لى پىزىشكەكەدا..

كاتىك بىنىمى چاۋم سۇر ھەنگەراۋە، پىنى وتىم: ئارام بە.. بۆت باس دىكەم بۇچى
 ئاۋايە.. ئەم پىاۋە ھەمىرگەلى جىلەبەرىگەم لەبەردەكەم، بە دىدانەگەلى دىدەپەندى
 دىۋىست قوۋتىان بەدات.. رۇژانە زىاتىر لە دە دىست جىلەبەرىگەم لەبەردەكەم، بەلام
 دىدەپەندى بەم شىۋەمە دىدايەۋە كە دىبىنى.. ئىمەش بە ھامىن و زىستان، بەم شىۋە
 وازمان لىھىناۋە.. ئەم كەسانەش كە بەدەمەرىمەن شىتنى و ەمەلىان پىناشكىت، كە
 بۇچى ئاۋايە..

ھاتە دىرەۋە.. نەمەۋى زىاتىر ئارام بىگىم.. بە پىزىشكەكەم وتى: دىرگەكەم پىشان
 بەدە بۇئەۋەلى بىچەم دىرەۋە..

وتى: ھەندىك بەشلى تىر ماۋە.. وتىم: ئەمەلى بىنىمان بەسە..
 پىزىشكەكە رۇشەت و مەشلى لە تەنىشتەۋە.. بە بىدەنگى دىرۇشەتلىن، لەپە لى
 كىرەمە بە لامدا، ەك ئەمەلى بىرى شىكى بىكەۋىتەۋە، كە بىرى چوۋ بىت و وتى:
 پاشىخ لىرە پىاۋېك ھەمە، بازىرگەلى گەۋمە.. سەدان مىۋىن پەمە ھەمە.. توشى
 نەخۇشەمەلى ەمەلى بوۋە.. ماۋەلى دوو سالىە مىندالەگەلى ھىناۋايە بۇ ئىرە.. پىاۋېكى
 تىر لىيە ئەندازىارە لە كۇمپانىيالى ... كەسەلى تىر لىيە كە ...

پىزىشكەكە بە دەم رىگەۋە، ھەم قەسەلى بۇ دىكرەن.. دىرەمەلى ھەندىك كەس بۇمان
 دىدەۋ، كە زەلىل بوون، لەدەۋى ئەمەلى خاۋەن پەلەۋايە بوون.. ھەندىكى تىر لەدەۋى
 دىۋەلەمەندى ھەزار كەۋتەبوون..

دىرۇشەت و ھەم بىرەم دىكرەۋە.. پاك و بىگەردى بۇ خۇدا، كە رۇزى لە نىۋان
 بەندەگەلىدا دابەش كىرەۋە.. بەمەلى كە بىەۋىتە دىبەخىشەت، پان لىلى دىكرەتەۋە پىنى

نابەخشىت.. ھەندىك چار خۇداى گەۋرە مال و سەرۋىتى سامان و پلەۋپايە و ناوبانگ بە كەسىك دەبەخشىت، بەلام ژېرى و عەقلى ئۆمرىمگىر تەۋە.. دەبىنىت لە زۆربەى كەس دىۋلەمەندىتەر.. لە زۆربەى كەس جەستەى بەھىزىتەر، بەلام لە نەخۇشخانەى دىۋوونى، يان لە شىتخانە بەند كراۋە..

كەسى واش ھەيە پلەۋپايەى بەرزى ھەيە.. مال و سامانى زۆر.. عەقلى و ژېرىەكى گەۋرە، بەلام لەشى ساغ نىە و نەخۇشە.. كەسانىك دەبىنى بىست، يان سى سالە، لە سەر جىگە كەۋتوون، بەبى ئەۋەى مال و سامان و پلەۋپايە، ھىچ سودىكىان پى بگەيەنن.. ﴿وَرَبُّكَ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُ مَا كَانَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ سُبْحَنَ اللَّهِ وَتَكْلَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾ (ھەر پەروەردىگارى تۆيە ھەرچىەكى بويىت دروستى دىمكات و ھەلىدەبىژىرىت، خەلكى ئەۋ دەسەلاتەيان نىە و سەرپىشك نەكران، پاكى و بىگەردى و بلىندى بۇ خۇدايە، لە بەرامبەر ئەۋ شتانەدا كە نەقامان دىمكەن بە شەرىك و ھاۋەل).. ھەر بۆيە ئەۋ كەسانەى كە توشى تاقىكرىدەنەۋە بەلەيك ھاتوون، زۆر بە خىرايى پىۋىستە بزانن، كە لە لايەن پەروەردىگارمۇ دىيارىيەكىان پىبەخىراۋە.. ئەگەر مال و سامانى زۆرى پىنەبەخىيوى، بە دىنيايىيەۋە لەش ساغى پىبەخىيوى.. ئەگەر لەش ساغى پىنەبەخىيوى، بە دىنيايىيەۋە ژېرى پىبەخىيوى..

لە ھەمۇ نىعمەتەكانىش گەۋرەتر، ئەۋمىيە كە باۋىرو نىمانى پىبەخىيوى.. دەى پىرۋىت بىت و خۇشى بۇ خۇت، كە لە ژىر سايەى نىسلامدا دىۋىت و لە ژىر سايەى نىسلامىشدا دىۋىت.. دەى پىر بە دەنگ و بە بەرزى ھاۋار بگە و بلى، سوپاس بۇ خۇدا.. سوپاس بۇ خۇدا..

پىغەمبەرى خۇداﷺ ەمەرى كۆرى عاصى بە سەركردايەتى سوپايەك نارد، بۇ شام.. كاتىك مۇسلمانان گەيشتە شام، بىنيان ژمارەى سوپاي دۆڭمانان زۆر زۆرە، ھەر بۆيە داۋاي كۆمەكى و پىشتىۋانىيان لە پىغەمبەرى خۇداﷺ كرد، پىغەمبەرى خۇداﷺ ئەبۇعوبەيدەى كۆرى جەراھىﷺ كرد، بە سەركردەى ئەۋ جەنگاۋىرانەى كە بۇ كۆمەكى و پىشتىۋانى، ناردنى بۇ شام..

سوپاكەى ئەبۇعوبەيدەﷺ زۆربەى ئەۋ مۇسلمانە كۆچكەرانە بوون، كە لە سەركەتاي ھاتنى نىسلامدا مۇسلمان بىۋون، نىمامى ئەبۇبەكر و نىمامى ەمەرىش (خۇدايان لى رازى بىت) لە پىزى ئەۋ سوپايەدا بوون.. كاتىك سوپاكەى ئەبۇعوبەيدەﷺ كەۋتە رى، پىغەمبەرى خۇداﷺ روى تىكرىد و قەرموى، لەگەل ەمەردا، با ناكۆكى و جىاۋازى

نەكەۋىتە نىۋانتانەۋە..

كاتىك نەبوعوبەيدە ﷺ بە خۇيى و سوپاكەيەۋە گەيشتە شام، عەمىر ﷺ پىيى فەرموۋ: تۆ بۇ كۆمەكى و پىشتىۋانى سوپايەك نىردراۋى، كە من سەرگىردىمىم.. نەبوعوبەيدەش لە ۋەلامدا دەفەرموۋىت: نەخىر.. تۆ سەرگىردەى سوپاي خۇت بە و منىش سەرگىردەى سوپاي خۇم دەيمىم.. نەبوعوبەيدە ﷺ كەسكىكى نەرم و نىان و لەسەرخۇ بوو، حەزى نەدەكرد لە پىناو ژيانى دونيادا، كىشە و گىرفت دروست بىكات..

نەمجارەشيان عەمىر فەرموۋى: تۆ بۇ كۆمەكى و پىشتىۋانى من نىردراۋىت.. نەبوعوبەيدەش فەرموۋى: ئەى عەمىر، پىغەمبەرى خودا ﷺ پىيى فەرموۋم: لەگەل عەمىردا ناكۆك و جىياۋاز مەبن، نەگەر تۆ بە گويم نەكەيت، ئەۋا من بە گويت دەكەم و ملكەچى بىرپارەكەت دەيم.. عەمىر فەرموۋى: دەى تۆ دەبىت بىيىتە ناو سوپاكەمەۋە و من دەيم بە سەرگىردەت.. نەبوعوبەيدە، بە بىرپارەكەى عەمىر رازى بوو.. ھەر بۆيە عەمىر ﷺ پىشكەۋىت و پىشنىۋىژى بۇ سوپاي مۇسلمانان كىرد..

لە دۋاى جەنگەكە، يەكەم كەس كە گەيشتەۋە شارى مەدىنە، عەۋفى كورى مالىك بوو، كاتىك چوو بۇ خىزمەتى پىغەمبەرى خودا ﷺ ھەۋالى جەنگەكەى بە پىغەمبەرى خودا ﷺ راگەياند، پاشان باسى رووداۋەكەى نىۋان عەمىرى كورى عاص و نەبوعوبەيدەى كورى جەراخى كىرد..

پىغەمبەرى خودا ﷺ كاتىك ھەۋالى ئەۋ رووداۋەى بىست، فەرموۋى: پەرومردگار بەزمى و سۆزى خۇى بە سەر نەبوعوبەيدەى كورى جەراخدا بىرپىژىت..

بىرۆكە..

بۇ ئەۋەى بە بەختەمۇرى و كامەرانى بژىت، پىش ئەۋەى سەيرى تارىكىيەكانى ژيانىت بىكەيت، سەيرى لايەنە درموشاۋەكانى ژيانىت بىكە..

ۋەكۈ جياكان خۇپاگر بە..

لە سەرمتاي قۇناغى بانگەماز كىرەندە، رۇژىك چووم بۇ يەككە لە گۈندەكان بۇ پېشكەش كىردى وتارىك.. بەرپىسى بانگەمازى ئەو ناۋچەيە، پېشولۇزى لېكىردىم و سوارى ئۆتۈمبىلىكى زۇر كۆن بووين و كەوتىنە رى..

كاتىك لەگەلىدا كەوتمە گىتوگۇ، پېى راگەياندىم ئەندازەى مارمىي ھاوسەردارى، لە گۈندەكەماندا بە رېژمىەكى زۇر بەرزبۇتەو، ھەتا ۋاي لېھاتو، كەسك ناتوانىت ئۆتۈمبىلىكى تازە بىكرىت، ئەگەر بوارت ھەبوو، بەلكو باسكىكى ئەو بابەتەش بىكەيت.. پاشان چووينە گۈندەكەو دەستىم كىرد بە پېشكەش كىردى وتارىكەم..

لە كۇتايى وتارىكەمدا، ۋەلامى پىرسىيارە نوسراۋىكانى ئامادىبووانم دەدايەو.. دىم خۇش بوو، كاتىك بىنىم يەككە لە پىرسىيارەكان، دىربارى زۇرى مارمىيەو لە دلى خۇمدا وتم: ئەمە ئەو بابەتە بوو، كە من دەمويست لە بارمىيەو بدویم.. ھەر بۇيە دەستىم كىرد، بە باس كىردى كارىگەرىيە خراپەكانى زۇرى مارمىي، لە سەر كچان و كورانى گەنج و لاو، پاشان وتم: ھىچ كچىكى پېغەمبەرى خودىﷺ مارمىيەكەى لە پېنج سەد درھەم زىاتىر نەبوو، دواتىر دىنگەم بەرزكىردەموو وتم: ئەى ھۇزى فلان، ئايا كچەكانى ئىۋە باشىرو چاكتىر لە كچەكانى پېغەمبەرى خودىﷺ؟!؟

لەپىر كاپرايەكى پىرى بە سالاچوو، ھاۋارى كىرد و تى: بۇ كچەكانى ئىمە غەيبىيان چىە؟! يەككىكى تر وروژاۋ و تى: قىسە بە كچەكانى ئىمە دەلىيت؟! يەككىكى تىران ھەستايە سەر ئەرنۆۋ و تى: خۇ ئەمە لە بارەى كچەكانەنەو دەدوئىت و قىسە دەكات!!

بە راستى كەوتمە نىۋ رووداۋىكى زۇر ناخۇشەو، رىزگار بوون لىى ئاسان نەبوو.. من لە سەرمتاي قۇناغى بانگەمازىمدا بووم و تازە زانگۇم تەۋاۋ كىرد بوو، نەمدىزانى چى بىكەم، بە بىدەنگى مامەو ھىچ قىسەيەكەم نەكىرد، تەنھا زىردەخەنەيەكەم بە روۋى ھەرسىكىياندا كىرد، سەپىرىكى كۇتايى مىزگەوتەكەشم كىرد، بىنىم ھەندىك لە گەنجەكان پىدەكەنن، ھەندىكىشىيان ھەستا بوونە سەر پىو سەپىرىيان دەكىرد و چاۋمىرى بوون، بۇ ئەۋەى بىزانن چى روودەدات و لە روخسارىياندا ئەۋە دەخوئىندرايەو، كە بلىن: توۋشى گىرمو كىشەيەكى ۋابوۋىت، رىزگار بوونت ئاسان نىە!!

كاتىك منيان بىنى، زۆر ئارامو لەسەر خۇم، ئەوانىش كەمىك ئارام بوونەو، پاشان يەكەك
 ھەستاوتى؛ خەلگىنە واز لە مامۇستا بەيىن، با مەبەستەكەى روون بىكەتەو.. ھەموو بىدەنگ
 بوون.. منىش سوپاسى ئەو كەسەم كەرد، پاشان بۆزىش بۇ ھىنانەو سوپاسى ئەوانىش
 كچەكانىشيانم كەرد دواتر مەبەستەكەم بۇ روون كەرنەو بارودۇخەكەم ئاساىي كەردەو..
 دۇنيابە، رەشەبا ھەر چەندە بەھىز بىت، ناتوانىت ەرمختە رەگ داکوتادەكان بىجولنىت..
 سەرگەموتنىش لە ئارامگرتن و دان بە خۇگرتنى چەند ساتىكداپە.. ھەر چەندىك ژىرى و عەقلىت
 زىاد بىكات، ئەوئەندە نەزانى و نەقامىت كەم دىكات.. وەكو زەمىياكان، كە ھىچ شتىك ناتوانىت
 بىان بىجولنىت.. ھەروەھا وەكو شاخەكان كە ھىچ شتىك ناتوانىت بىان لەرزىنىت..

كاتىك كەسەك لە كۆرۈ دانىشتىنىكدا، يان لە مالىكىدا، يان لە وتارىكى گشتىدا، يان لە
 بەرنامەيەكى تەلەفۇزىنىدا، دىمەوئەت توورەت بىكات و تۆش ئەگەر بە ئارامى بىمىنىتەو بە
 سەر خۇتدا زال بىت و توورە نەبىت، ئەوا ھەموو خەلگى دىمىن بە دۇست و پىشتىوانى تۆو
 سەنگەر لەو كەسە دىگرن و دىرى دەوستن.. ئەوئەت لە يەكەك لە جەنگەكاندا، كابراپەكى
 كۆپىر دووروو، چىگەك خۇل ھەلدەگىرت و دەلىت؛ ئەى محمد سۆيىد بە خدا ئەگەر
 بىمزانىيە ئەم خۇلەى دىستەم جگەلە تۆ بەر ھىچ كەسەكى تر ناكەوئەت، ئەوا تىم دىگرتى و
 دىمەكەد بە روخسارتدا.. ھاوئەلەن وىستىيان بىكوژن و بەرەو رووى چوون، بەلام پىغەمبەرى
 خوداﷺ پىنى ھەرموون؛ مەيكوژن، ئەو پىاوە نابىناپە.. دلىشى و چاومەكانىشى كۆپرن..

بەلى.. پىغەمبەرى خوداﷺ رۆيشت و ھەر ئاوپرىشى لە كابراى دووروو نەداپەو، لەبەر ئەوئەى
 پىغەمبەرى خوداﷺ خاومنى داناپى و ژىرى بوو، چۆن دىمىت بە قسەى نەقامىك توورە بىت..
 لو كل كلب عوى القمته حجراً لأصبح الصخر مثقالاً بدينار..

بەلى.. ئەگەر ھەر سەگەك و مەرى و ئىمە بەردى تىبگىرن، ئەوا نىرخى مىقائىك بەرد،
 دىمىت بە دىنارىكى ئالتون.. پىشىنانىش و توويانە؛ سەگ دىمەرىت و كاروانىش لە رۆيشتن
 ھەر بەردەوامە..

پىشەيك..

رەشەبا، ھەر چەندە بەھىز بىت، ناتوانىت شاخەكان
 بىجولنىت، بەلام دىمەتەنىت بە ئارمىزوى خۇى يارى بە
 بەردو ئەمەكان بىكات و چۆنى بووئەت ئاوايان لىبىكات..

نەفرىنى لېمەكە.. با شەرابىشى خوار دېتەوہ!!

زۆرىك لەو كەسانەى كە تىكەلپان دەكەين، ھەر چەندە خراب و نالەبارىن،
خاوەنى خىرو چاكەشن، ئەگەر خىرو چاكەكەشيان كەم بىت.. خۇ ئەگەر
بتوانىن كلىلى سەرچاوەى خىرو چاكەكانيان بدۆزىنەوہ، ئەوہ شتىكى زۆر
چاكە.. ھەندىك تاوانبار ناوبانگيان بە دزو جەردە دەرگەرد بوو، بە سەر ديوارى
خەلكىدا سەردەكەوتن و دزبان دەكرد، بەلام ھەندىك لەو سەرومت و سامانەى
كە دەستيان دەكەوت، لە رىگەى خىرو چاكەدا بەكاريان دەھىنا، يارمەتى
ھەزارو بىومژنەكانيان پىدەداو جارى واش ھەبوو مزگەوتيان پى دروست
دەكرد!! يان وەك ئەو ئافرمتەى، كاتىك بىباوكىكى رووت و برسى دەبىنى، كارى
بەدرەشتى و داوین پىسى ئەنجام دەدا، بۆ ئەوہى پارەو پولىكى دەست بەكوپت و
ئەو بىباوكەى پى تىر بكات..

تاوانبارى وا ھەيە، خەنجەر و چەقۇى بە دەستەوہ گرتووەو دەيەوپت خوینىك
بىرپىژىت، بەلام كاتىك ئافرمتىك يان مىندالىك دەبىنىت، سۆزى دەجولپت و
خەنجەر و چەقۇكەى دەستى ھىرى دەدات و لەو تاوانە دوور دەكەوپتەوہ..

كەواتە خەلكى ھەموو كەم و زۆر خىريان تىدايە، پىش ئەوہى گومانى
خراپيان پىبەرەت، گومانى چاكيان پىبەرە.. ئەومتا پىغەمبەرى خوداﷺ
پۆزش و بيانووى گوناھباران و ئەو كەسانەى وەردەگرت، كە لە جەنگەكاندا
دوادەكەوتن و گومانى باشى پىدەمەردن.. كاتىك كەسىك تاوانىكى ئەنجام دەدا،
پىغەمبەرى خوداﷺ لە پىشدا سەيرى لايەنە ئىمانىەكانى ئەو كەسەى دەكرد،
ئەك لايەنى گوناھو تاوان و ئارمەزووەكانى.. گومانى خراپى بە كەس نەدەمەرد،
خەلكى بە كۆر و براى خۇى دەزانى و بە جوانترىن شىوہ ھەلسوكەوتى لەگەل
دەكردن..

لە سەردەمى پىغەمبەرى خوداﷺ پىاوپىك گىرۆدەى خوارنەوہى ەمرەق

بېبو، رۇژىك ھېنايان بۇ لاي پېغەمبەرى خوداﷺ و پېغەمبەرى خوداشﷺ
فەرمانىدا داركارى بىكەن.. پاش چەند رۇژىك، دوبارە عەرمقى خواردەمو
دوبارە داركارىيان كەردەمو.. پاشان چەند جارېكى تر عەرمقى دەخواردو دەيان
ھېنايەمو بۇ لاي پېغەمبەرى خوداﷺ و داركارىيان دەكەردەمو..

جارېك لەو جارائەو لە دواى داركارى كەردنەكەي، پياوئەكە دەروات و پاشان
يەكك لە ھاوئەلان پىي دەئەيت: نەفرىنى خودات لىبەيت، چەند زوو زوو بۇ
داركارى كەردن دەئەين!!

كاتىك پېغەمبەرى خوداﷺ گوى بىستى ئەم وتەيە دەبەيت، روخسارى
دەگۇرەيت و دەفەرموئەيت: بە نەفرىنى مەكە، سوئەند بە خودا ئەو پياوئە خودا
پېغەمبەرمەكەي خۇش دەوئەيت.. متفق عليه..

كاتىك ھەلسوگەوت لەگەل خەلگىدا دەكەيت، دادبەرورەبەو چاكەو
جوانىيەكانيان بخەرە روو.. با ھەست بەو بەكەن، بە ھۆي خراپەكانيانەمو،
چاكەكانيان لەبەر ناكەيت و ھەر خۇشت دەوئەن، ئەوسا دەتوانەيت زياتر لىيان
نەزىك بىتەمو و بچىتە دلىانەمو..

ھونەرو لىزانىن..

پىش ئەوئەي دەست بىكەيت بە ھەلگىشانى رەگو
شكاندنى درەختى شەرو خراپەي خەلگى، بگەرئ بە دواى
درەختى خىرو چاكەكانيانداو تىر ئاويان بىكە..

ئەگەر بەو شىۋەيە نەبوون كە دەتەۋىت،

تۇ بەو شىۋەيە بە كە دەيانەۋىت!!

ھەمىشە ژيان بەو شىۋەيە نابىت، كە ئىمە ھەزى لىدەكەين.. ھەمىشە كاروبارمەكان بەو شىۋەيە ناروات، كە ئارمىزۋى دىكەين.. ئۆتۈمبىلەكەت كۆنەو سارد كەرمۇكەشى كار ناكاتو ناشتوانىت بىگۈرپىت.. چارمىسەر چىيە؟! مادام چارت ناچارە، دىتوانىت خۇراگر بىتو سود لە ئۆتۈمبىلەكەشتو لە ژيانىشت وىرېگرپىت..

فۇرمى وىرېگرىن لە زانكۆت پېر كىرمۇە، بەلام لە كۆلىژىك وىرېگرپىت، كە ھەزىت پىي نىيە، ھەۋلىت زۇردا بۇ ئەۋەى كۆلىژىكەت بىگۈرپىت، بەلام نەتتوانى و بەردەۋام بوۋى لە زانكۆۋ دوو سى سالىشت تىپەرانە، دەى دىتوانىت سود لە خويىندەكەت بىيىنىت، ھەرومەھا چىژو خۇشىش لە ژيانىت وىرېگرپىت..

چوۋىت بۇ داخۋازى ئافرىمىك، بەلام پىيان نەدايتو تۇش ئافرىمىكى تىرت مارە كىرد.. وىستت لە شوپىنىك دامەزىپىت، بەلام لە شوپىن و جىگەيەكى تر وىرېگرپىت، چارمىسەر چىيە؟! بە ئاسايى كارمەكە وىرېگرەو دىرېژە بە ژيانىت بىدەو بەختەمۇر بۇيى.. زۇرىك لە خەلىكى كاتىك توشى يەكىك لە گىرەتەكانى سەرمۇە دىمىن، دىمىكەن بە كىشەيەكى زۇرگەۋرەو بەردەۋام بىرى لىدەكەنەۋەو ئاخ و ئۆف، بۇرېدوۋ ھەلدەكىش و لە لاي دۆستو دوزمىن سكالاي ھالى خۇيان دىكەن، ھەموو ئەم ئارمىزايىانەش، ناتوانى كارىك بۇ سكالاكەر بىكەن، يان شىتىكى لە دىستچوۋى بۇ بىگىرنەۋە.. ئەى چارمىسەر چىيە؟!

چارمىسەر بىرىتىيە لەۋەى: ئەگەر كاروبارمەكان بەو شىۋەيە نەبوون، كە تۇ دىتەۋىتو ھەزى پىدەكەيت، ئەۋا تۇ دىتوانىت خۆت بىگونجىنىتو بەو شىۋەيە بىت، كە ژيانىت لى تىك نەچىتو ھەۋل بىدەيت بە بەختەۋەرى بۇت.. كەسى ژىرو دانا ئەۋ كەسەيە، كاتىك دىزانىت بارودۇخىكى بۇ ئاگۇرپىت، لەگەلىدا ھەلىكاتو خۇى بىگونجىنىت.. ھاورپىيەكە سەرىپەرشىتى دىروست كىردى مىزگەۋىتىكى دىكەرد، كاتىك پارمىيان لىپرا،

چوون بۇ لاي يەككە لە بازىرگەنەكان، بۇ ئەۋدى لە تەۋاۋ كىردىنى مەزگەۋتەكەدا يارمەتتەن بىدات.. بازىرگەنەكە دەرگەي لىكردنەۋەۋە كەمەك لە لاي دانىشتىن ۋە چەندىكى لە تۈۋاندا بوۋ يارمەتتەن، پاش كەمەك بازىرگەنەكە چەبىكى لە گىرھانى دەرھىناۋ خۋاردى.. يەككە لە ئامادەبۈۋان بىنى دەلىت: ئەۋە خىر بوۋ؟

ئەۋەش دەلىت: ئەۋە چەبى خەۋ بوۋ، ماۋدى بىست سالا بە ھۋى ئەۋە چەبەۋە نەبىت، خەۋم لىناكەۋىت.. ئامادەبۈۋان دۇعاى خىرو شىفايان بۇ كىردو مالىئاۋايبان لىكرد، لە دۋاى ھاتنە دەرۋەھان لە مالى بازىرگەنەكە، بە لاي كۆمەلىك چالۋ رىگەۋباندە دەرۋەن، كە كارپان تىدا دەبىت ۋە بە ھۋى دەنگى مۆلىدەۋ زۇرىك گۈۋپ ۋە روناكەيەۋە، ژاۋمژاۋىك دروست ببۈۋ، ئەۋەدى جىگەي سەرسۈرمان بوۋ، پاسەۋانى مۆلىدەكەن، كە بىۋاۋىكى ھەژار بوۋ، چەند لاپەرۋىيەكى رۇژنامەي راخستبوۋ، زۇر بە ئارامى خەۋى لىكەۋتبۈۋ!!

بەلى.. بە خۇشى ۋە بەختەۋەرى بىزى ۋە كاتى غەۋم خەفەت نىۋە بە گۈۋرەي ھەۋۋى ۋە نەۋۋى خۇت دىرژە بە ژىانت بىدەۋ ھەۋلىدە ھەمىشە بە كامەرانى بىزىت ۋە رىگە مەدە ھىچ كات، غەۋم خەفەت لە دەرگەي دلۋ دەرۋونت بىدات..

بىغەمبەرى خوداﷻ لەگەل ھاۋەلاتىدا، لە يەككە لە جەنگەكاندا، خۋاردىيان زۇر كەم بىدەبىت ۋە زۇرىش ھىلاك ۋە ماندوۋ دەبن، بىغەمبەرى خوداﷻ عابەكەي رادەخات ۋە فەرمان دەكات بەۋەدى، كە ھەۋۋىيان خۋاردىنەكەيان تىكەل بىكەن.. بىۋاۋى ۋە ھەۋۋە تەنھا دەنكىك خورما، يان دوۋ دەنك خورماي دەھىنا، كەسى ۋە ھەۋۋە لەتىك نانى ھەۋۋە دەھىناۋ تىكەلى دىكرد.. ھەۋۋىيان ئەۋەدى بىيان بوۋ، لە سەر عابەكەي بىغەمبەرى خوداﷻ داپاننا، پاشان ھەۋۋان دەستيان كىرد بە خۋاردىن ۋە زۇرىش چىژو خۇشيان لە خۋاردىنەكەيان بىنى، لەۋانەشە تىرىشىيان نەخۋارد بىت، بەلام لانى كەم بۇ ساتىكىش بىت، بىرسىتتەن بىر چۆۋە..

تروسكىرىك..

ئەۋە شتانەي خۇزگەي بىدەخۋازىت، مەرج نىۋە ھەۋۋىيان بەدى بىن.. شەنباش ھەۋۋە جارىك، بە ۋىستو ئارمىۋۋى كەشتىەكان ھەلناكات..

جىاۋازىشمان ھەبىت، ھەر براين..

ئىمامى شافىئى (خودا لىي خوش بىت) لە سەر بابەتلىكى فىقھى لەگەل زانا يەكدا دەكەۋىتە گىفتوگۇۋ ناگەنە ھىچ ئەنجامىك و جىاۋازى دەكەۋىتە نىۋانىان، ھەتا وايان لىدىت دەنگيان بە سەر يەكدا بەرز دەكەنەۋە ھىچيان ناتوانن، ئەۋى ترىان رازى بگەن.. كاتىك دانىشتن و گىفتوگۇكەيان كۆتايى پىدىت و دەيانەۋىت بىرۇن، ئىمامى شافىئى (خودا لىي خوش بىت) بە زاناكەى ھاۋرىي دەلىت: ئايا نابىت لە راۋ بۆچووندا جىاۋازىمان ھەبىت و براش بىن؟!

ھەندىك زاناي بوارى فەرموودە لە لاى يەكىك لە خەلىفەكان دادەنىشن، يەكىك لە ئامادەبوۋان فەرموودەيەكى پىغەمبەرى خودا ﷺ باس دەكات، يەكىك لە زاناكان سەرسام دەبىت و دەلىت: ئەۋە كەى فەرموودەى پىغەمبەرى خودايە ﷺ؟! لە كۆيت ھىناۋە؟! درۆ بە دەم پىغەمبەرى خوداۋە دەكەيت؟! پىاۋەكەش دەلىت: بە دلىيايىۋە فەرموودەى پىغەمبەرى خودايە ﷺ..

زاناكەش دەلىت: نەخىر.. من فەرموودەى وام نەبىستوۋە لەبەرىشم نىە!! ۋەزىرىكى زۆر ژىر ئامادەى دانىشتەكە دەبىت، روو دەكاتە زاناكە و دەلىت: مامۇستا جەنابت ھەۋو فەرموودەكانى پىغەمبەرى خودات ﷺ لەبەرە؟! زاناكە دەلىت: نەخىر..

ۋەزىرەكە دەلىت: ئەى نىۋمىيانت لەبەرە؟!!

زاناكە دەلىت: لەۋانەيە..

ۋەزىرەكەش دەلىت: دەى واى دابنى ئەۋ فەرموودەيە، لەۋ نىۋمىيە كە لەبەرت نىە..

كىشەكە كۆتايى ھات و براپەۋە..

عبداللەى كورى موبارەك و فوزەيلى كورى عەياز دوو ھاۋەلى گيانى بە گيانى يەكبوون و ھەرگىز لىك جىا نەدەبوۋنەۋە، ھەردوۋكىشيان دوو زاناي زۆر

گەورەمۇ خۇداپەرست بوون.. رۇژمەكان تىپەرىن و عبداللى كۆرى موبارەك چوو
بۇ جىھادو تىكشان و فوزمىلى كۆرى غەيازىش لە ھەر دوو جەرمى مەككە و
مەدىنە، ھەر خەرىكى نوپۇز و خۇداپەرستى بوو..

رۇژىك فوزمىل لە يەككىك لە جەرمەكان دادەنىشىت، دلى زۆر ناسك
دەبىت و فرمىسك بە چاومەكانىدا دىتە خوارمەو و زۆر بىرى عبداللى كۆرى
موبارەكى ھاۋەلى دىمەك، ھەر بۆيە نامەيەكى بۇ دەنوسىت و داۋى لىدەمەكەت و
بانگى دىمەك، بۇ ئەۋەمى بگەرپتەۋەمۇ لە جەرمە دەست بىكەتەۋە بە خۇداپەرستى و
نوپۇز و قورئان خويۇندىن..

كاتىك عبداللى كۆرى موبارەك نامەكە دەخوئىتەۋە، ئەمىش بە نامەيەك
ۋەلامى دەداتەۋە دەلىت:

يا عابد الحرمين لو ابصرتنا	لعلمت أنك في العبادة تلعب
من كان يخضب خده بدموعه	فنجورنا بدمائنا تتخضب
أو كان يتعب خيله في باطل	فخيولنا يوم الصبيحة تتعب
ريح العبير لكم ونحن عبرنا	رهج السنايك والغبار اطيّب
ولقد آتانا من مقال نبينا	قول صحيح صادق لا يكدب
لايستوي غبار خيل الله في	أنف امرئ ودخان نار تلهب
هذا كتاب الله ينطق بيننا	ليس الشهيد بميت لا يكدب

بەلى.. بە ھۇنراۋمەك باسى ھەزل و گەورەمى جىھادو تىكۇشانى كىردو
بەيامىكى جوانىشى ئاراستەى ھاۋەلەكەى كىردو تىايدا نوسى بوۋى، كە ئەۋەى
تۇ دەمىكەيت لە چاۋ تىكۇشانى ئىمەۋە، ۋەكو يارى ۋاپەۋ ئەگەر تۇ بە فرمىسك
گۇناكانت تەر دەمەيت، ئەۋا ئىمە گەردىنىشمان خويۇنى لىدەچۆرى.. كاتىكىش
ئەسپو ماينەمەت لە كارى ئاساندا ماندوو دەمەيت، ئەۋا ئىمە ئەسپو
ماينەكانمان لە جىھادو تىكۇشاندا دەپكىرىن و ماندوو دەبن.. كاتىك خۇت
بۇن خۇش دەمەيت، بە بۇنى خۇش، بۇنى خۇشى ئىمە تۇزو خۇلى رىگەى
تىكۇشانە.. بىغەمبەرى خۇداش ﷺ لە ۋتەپەكدا، كە ھىچ گومانىكى تىدانىيە،
دەفەرموئىت: تۇزو خۇلى جىھادى ھىچ كەسىك، لەگەل دوگەل و بلىسەى ئاگرى

دۆزەخدا كۆنابنەومو پەرومردگاریش لە قورئانەكەیدا، شەهیدی بە نەمر ناوبردوومو فەزڵو پلەو پایەى گەورەى پێبەخشیوو.

پاشان فەرمووی: هەندىك بەندە پەرومردگار توانای رۆژووگرتنىكى واى پێبەخشیوو، كە بە كەسىكى ترى نەبەخشیوو. هەروەها دەرگای قورئانى پیرۆزى لە هەندىك كەس كردۆتەو، جیاواز لە خەلكانى تر.. زانستو زانیاریشى بەخشیوو بە كەسانىكو توانای جیهادو تىكۆشانیش بە كەسانىكى تر.. كەسانىكىش پەرومردگار فەزلى شەونویژى پێبەخشیوون.. ئەوەى تۆى لە سەرى، لەوە باشتر نیه كە من لە سەرىم، هەر وەك چۆن ئەو كارەى كە من دەيكەم، لەو كارە باشتر نیه كە تۆ دەيكەیت.. هەردووکیشمان لە سەر خێرو چاكەین، بەم شیۆمیه زۆر بە ئارامى جیاوازی لە نیوانیاندا نەما.. پەرومردگاریش دەفەرمویت: ﴿وَرَبُّكَ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُ...﴾ (٦٨) القصص. واتە: (هەر پەرومردگارى تۆیه هەرچیهكى بووئێ دروستى دمكاتو هەلى دمبرژێرئێ)..

دواى ئەوەى پەرومردگار لە جەنگى خەندەمقدا، بە هۆى رەشەبایەكى بەهیزەو شەكستى بە بێباومرەن هێناو بە سەرى شۆرمووە گەڕانەومو پەشتیان هەڵكرد، موسلمانانیش گەڕانەووە بۆ مائەكانیان و شمشێرو كەرمسەكانى جەنگیان دانا، پێغەمبەرى خوداش ﷺ گەڕایەووە بۆ مائەومو خۆى شۆرى.. كاتىك نزیك نیومرۆ بۆو، جوبرائیل ﷺ هاتو لە دەرموەى مائەووە، بانگى پێغەمبەرى خودای ﷺ كرد.. پێغەمبەرى خودای ﷺ ترسى لێدەنیشیئێ..

جوبرائیل ﷺ دەفەرمویت: ئەى پێغەمبەرى خودای ﷺ ئەووە چەكى جەنگتان داناوە؟ پێغەمبەرى خوداش ﷺ دەفەرمویت: بەلى..

جوبرائیل ﷺ دەفەرمویت: دەى فریشتەكان هێشتا چەكەكانیان دانهناومو تا ئیستاش بە دواى بێباومرەن وەن و راویان دەنێن و خەریكن لە شارى مەدینە دووریان دەخەنەووە، پاشان فەرمووی: پەرومردگار فەرمانت پێدەكات، بەرمو لای جولهكەكانى بەنو قورمیزە بكەوێتە رێ..

پێغەمبەرى خودای ﷺ بانگى خەلكەكەى كردو پێى فەرموون: هەر كەسىك گۆپرایەل و ملكەچە با نوێژى عەسر، لە بەنو قورمیزە نەنجام بدات.. خەلكەكە

ھەموو چەكەكانيان ھەلگرت و كەوتنە پى، ھەتا كاتى نوپۇزى عەسر ھات و ھىشتاش لە رۇپشتن بەردەوام بوون.. ھەندىكىان وتيان: تا نەگەينە بەنو قورمىزە نوپۇزى عەسر ناگەين، بەلام ھەندىكى تريان وتيان: نوپۇزەكەى عەسرمان دەكەين، لەبەر نەوھى پىغەمبەرى خودا ﷺ مەبەستى لەو قسەيەى نەوھ بوو: كە پەلە بكەين و زوو بكەوينە پى، ھەر بۆيە نوپۇزى عەسريان ئەنجامداو پاشان كەوتنەوھ پى، نەوانى تريان نوپۇزەكەيان دواخست و كاتىك كەپشتنە بەنو قورمىزە نوپۇزەكەيان نەنجامدا..

كاتىك رووداومكەيان بۇ پىغەمبەرى خودا ﷺ گىراپەوھ، رەخنەى لە ھىچ يەككە لەو دوو كۆمەلە نەگرت.. پاشان كەمارۆى جولەكەكانى بەنو قورمىزەيانداو پەرومردگار سەرگەوتنى بە موسلمانان بەخشى..

سەيركە ئەوانە كاتىك لە راو بۇچووندا جياواز دەبوون، بەلام ھەر برا بوون.. بە ھۆى جياوازی راو بۇچوونيانەوھ، كىشەو گىروگرفتیان نەدەسازاند.. بە راستى نەگەر بەم شىومىيە لەگەل خەلكىدا ھەئسوكەوت بكەيت و لەگەلياندا ھىمن و لەسەرخۇ بيت و بەرامبەر راو بۇچوونەكانيان سنگ فراوان بيت، بە دلىياپەوھ لە لايان خۆشەويست دەبيت و زۆر بە ئاسانى و بە بى لە دەرگادان، دەتوانيت بچىتە دلىانەوھ.. لە پىش خەلكىشدا، لە لای پەرومردگار خۆشەويست دەبيت و بشزانە ناكۆكى و دووبەرمكى، جگەلە شەرو خراپە، ھىچ سودىكىان نىھ..

تېروانىن..

مەبەست ئەوھ نىھ ھەموو كاتىك پىئكو تەبا بين،
بەئىكو مەبەست ئەومىيە، ناكۆلكو جياواز نەبين..

نەرمو نىيانى مایەسى جوانىيە..

كاتىك بە يەكك سەرسام دەمىن و دەمانەوئىت پىيادا ھەلبەدىن، دەلىين: فلانە كەس رېك وپېكە، يان قورس و گرانە، يان مەنگو بېدەنگە..

كاتىكىش دەمانەوئىت، سەرزەشتى كەسك بىكەين، دەلىين: فلانە كەس زۆر سوك و رېسوايە، يان فلانە كەس زۆر چروگە، يان زۆر چەتوونە..

پېغەمبەرى خۇداش ﷺ دەفەرموئىت: «ماكان الرفق في شيء إلا زانة، وما نزع من شيء إلا شانه». رواد مسلم.. واتە: (نەرمو نىيانى لە ھەر شتىكدا ھەبىت، جوانى دەكات و دەپرازىننەو، ھەر شتىكىش نەرمو نىيانى تىادا نەمىننەت، ناشىرىن و بىزراو دەبىت)..
ئايا دەتوانىت تەنىك ئاسن بە بەنچەيەك بىجولننەت؟!

بەلى.. ئەگەر بەرزكەرمومىيەكت لە لا بىت، دەتوانىت تەنە ئاسنەكە بە جوانى بېسەستىمەو و پاشان بە بچوكتىن بەنچەت، دەتوانىت بەنچە بە دوگمەكانى بەرزكەرمومەكدا بىننەت و زۆر بە ئاسانى بەرزى بگەيتەو..

پېغەمبەرى خۇداش ﷺ دەفەرموئىت: «إذا أراد الله بأهل بيت خيراً أدخل عليهم الرفق، وإذا أراد الله بأهل بيت شراً نزع منهم الرفق». رواد أحمد.. واتە: (پەرومردگار ويستی خىرو چاكەى بە ھەر كۆمەل و خانەوادىيەك ھەبىت، ئەوا نەرمو نىيانى دەكات، ئەگەر پەرومردگار ويستی شەرو نارەحەتىشى بە ھەر كۆمەل و خانەوادىيەك ھەبىت، ئەوا نەرمو نىيانىيان لە ناودا ناھىلنەت)..

نەرمو نىيانى رەموشتيكە، خەلكى خۇشيان دەوئىت و دلىان پىي ئارامو ئاسودە دەبىت و ھەر كەسك خاومنى ئەم ئاكارە جوانە بىت، دەبىتە جىگەى متمانەو باومرى خەلكى..

ئەبو يوسفى ھازى، بە ناوبانگەترىن ھوتابى ئەبو ھەنىفە دەبىت، ئەم ئەبو يوسفى لە مىندالىدا كەسكى زۆر ھەزارو نەدار دەبىت، ھەر بۆيە باوكى رېگى دەكات، ئامادەى وانەكانى ئەبو ھەنىفە بىت و ھەرمانى پىدەكات، بچىت بۆ بازار، كار بىكات و بىزىوى خۇى بە دەست بەننەت، ئەبو ھەنىفەش سور دەبىت لە سەر ئەوئى دەبىت ئەبو يوسفى ئامادەى وانەكانى بىت و ئەگەر ديار نەبووايە، سەرزەشتى دەکرد..

رۇژىك ئەبو يوسفى سىكالاى باوكى لە لاى ئەبو ھەنىفە دەكات و ھالى خۇى

تېدەمگەيەنئىت، ئەبوھەنىفەش (خودا لىي خوش بىت) بانگى باوگى ئەبو يوسىف دمكات و پىي دەلىت: ئەم كورمىت رۇژانە چەندىك پەيدا دمكات؟ باوگىشى دەلىت: دوو درەم.. ئەبو ھەنىفە پىي دەلىت: مەن رۇژى دوو درەمەت دەمدىمى و واز لە كورەكەت بەينە، با خەرىكى فېربوونى زانست و زانىارى بىت.. ئىتر لەو كاتەو، تا چەندىن سال ئەبو يوسىف، لە خزمەتى ئەبو ھەنىفەدا خەرىكى خويندن دەبىت و زانست و زانىارىيەكى باشى لى وەردەگرىت..

بەلى.. ئەبو يوسىف دەبىتە گەنجىكى لىھاتوو، زانست و زانىارىيەكى باشىش بە دەست دەبىنئىت، رۇژىك نەخۇش دەكەوئىت و لە مالىھە دەكەوئىت، نەخۇشەكەى تىنى بۇ دەبىنئىت و زور كارى تېدەمكات، كاتىك ئەبو ھەنىفە سەردانى دمكات و دەبىنئىت، زور بۆى دلگران دەبىت و دەترسىت بەرىت، پاشان ئەبو ھەنىفە دىتە دەرمەو لەبەر خۇپەو دەلىت: ئاھ ئەبو يوسىف.. ھىواخواز بووم لە دواى مەن، شوپىن و جىگەم بگرىتەو!!

ئەبو ھەنىفە، بە كۆمەلىك غەم و خەفەتەو، دەبىتەو بۇ لاي قوتابىەكانى و لە دواى دوو رۇژ، خوداى گەورە شىفا بۇ ئەبو يوسىف دەبىنئىت و چاك دەبىتەو.. ئەبو يوسىف خۇي دەشوات و پاشان خۇي دەگۆرىت، بۇ ئەوئى بەچىت بۇ لاي مامۇستاكەى و دىرژە بە وانەكانى بدات، كاتىك ھەلدەستىت بىروات، ئەو كەسانەى لە دەوروبەرى دەبىن، پىي دەلىن: ئەو بۇ كۆى دەچىت؟! ئەوئىش دەلىت: دەچم بۇ خويندى وانەكانە..

ئەوانىش دەلىن: تا ئىستاش ھەر دەچىت بۇ خويندى؟! بەس نىە؟! ئەى نازانىت، ئەبو ھەنىفە لە بارەى تۆو جى وتوو؟! ئەبو يوسىفش دەلىت: جى وتوو!!

ئەوانىش دەلىن: وتووئەتى، ھىوادارم لە دواى خۇم لە ناو خەلكىدا جىگەم بگرىتەو.. دەى كەواتە مەبەستى ئەوئە، ھەموو زانست و زانىارىيەكانى ئەبو ھەنىفەت بە دەست ھىناو ئەگەر مەرىش، دەتوانىت بەچىتە جىگەكەى و شوپنەكەى ھەر بگەيتەو..

ئەبو يوسىف كاتىك كۆى لەم ھسانە دەبىت، سەرسام دەبىت بە خۇي و كاتىك دەچىت بۇ مەزگەوت، دەبىنئىت ئەبو ھەنىفە لەگەل قوتابىەكانىدا لە سوچىكى مەزگەوتەكەدا خەرىكى خويندىن، بەلام ئەم تىكەلىان نابىت و لە سوچىكى ترى مەزگەوتەكەدا دادەنىشىت و دەست دمكات بە وانە وتەو وەلامى ھەرسىارمەكانى خەلكىش دەداتەو..

ئەبو ھەنىفە كاتىك كۆمەلىكى تازە دەبىنئىت، لە مەزگەوتەكەدا خەرىكى خويندىن دەبىن، ھەرسىار دمكات و دەلىت: ئەو كىيە وانە دەلىتەو؟! قوتابىەكانىش دەلىن: ئەو ئەبو يوسىف..

ئەبو جەنىفە دەلىت: چاك بۆتە ۱۹ دەلىن: بەلى.

ئەبو ھەنىفەش دەلىت، ئەي بۇ نايەت بۇ خويندىنى وانەكانى؟! ئەموانىش دەنگ وياس و
رووداومكەي بۇيى دىگىرنەموە دەلىن، لەمەودوا برىارىداو، خۇي وانە بە خەلكى بىلىتەومو
بىيويستى بە تۇ نەماو...

ئەبۇجەنىفە (خودا لىي خۇش بىت) بىر دىمكاتەۋە، چۇن بە نەرم و نىانى ھەلسۇكەۋەت
لەگەل ئەم كارى قۇتابىيەكەيدا بىكات، ئاور بە لاي يەككەلە قۇتابىيەكانىدا دىمكاتەۋە
پىيى دەلىت: بىرۇ بۇ لاي ئەبو يوسىفو پىيى بلى، يا شىخ پىرسىيارىكەم ھەيە، پىياۋىك
جلوبەرگىك دىمات بۇ لاي بەرگىدروۋىكە، بۇ ئەۋەى بۇى كورت بىكاتەۋە، دۋاى چەند
رۇژنىك كاتىك كابرە دەچىتەۋە بۇ لاي بەرگىدروۋىكە، بۇ ئەۋەى جلوبەرگەى ۋەربىگىتەۋە،
بەرگىدروۋىكە نىكۇلى لەۋە دىمكات، كە ھىچ جلوبەرگىكى لە لا بىت، پىياۋىكەش پەنا
دىماتە بەر پىياۋانى پۇلىس و لە دۋاى گەران و بەدۋادىچوون، جلوبەرگەكە لە دۋانى
بەرگىدروۋىكەدا دىمۇزىنەۋە.. پىرسىيارىكە ئىرمدايە، ئايا بەرگىدروۋىكە مافى ۋەربىگىتى
كىرى كورت كىرنەۋەى جلوبەرگەكەى ھەيە، يان نا؟

نهگهر وهلامی دایته وهو وتی: بهلئی، نهوا پیی بلی: هه لهت کرد.. نهگهر وتیشی: نهخیر مافی وهرگرتنی کری کورت کردنه وهی جل و بهرگه که ی نیه، دوباره پیی بلی: هه لهت کرد..

فوتابیه که بهم پرسیاره ئالۆزه دلخۆش دهییت و دهجیت بۆ لای ئه‌بو یوسف و پرسیاره که ی لیده‌گات.. ئه‌بو یوسفیش به خیرایی وه‌لام دمه‌اته‌وه‌و ده‌لیت؛ به‌لی.. مادام کاره‌که‌ی خۆی جیبه‌جی کردووه، مافی خۆیه‌تی کرێی و مرگرتنی کاری کورت کردنه‌وه‌ی جل و به‌رگه‌که و به‌رگریت.. فوتابیه که‌ش ده‌لیت؛ وه‌لامه‌که‌ت هه‌له‌یه..

نه‌بو یوسف سهرسام دمیټ و زیاتر له پرسپارمکه ورد دمیټه‌وو پاشان ده‌لیټ: نه‌خیر مافی و مرگرتنی کریکه‌ی نیه.. دوباره ه‌وتابیه‌که ده‌لیټ: وه‌لامه‌که‌ت هه‌له‌یه..

ئەبو یوسف بىر لە پەرسىيەلىككە دەكاتەو دەيىت: سۆيىنىت دەدەم بە خودا، كى تۆي ناردووه بۆ لاى من؟! ھوتابىيەكەش ئاماژە بۆ ئەبو ھەنىفە دەكات..

ئەبو یوسف ھەلدەستیت و بەرمو لای ئەبو حەنیفە دەرگەوتە رێ، کاتێک دەچیتە بەردەمی دەلیت، پرسیاریکم ھەیە، بەلام ئەبو حەنیفە ھیچ ئاوری لێناداتەوہ..
ئەمجارمیان زیاتر لە ئەبو حەنیفە نزیک دەبیتەوہو زۆر بە شەرمەوہ دەلیت، مامۆستا
پرسیاریکم ھەیە.. ئەبو حەنیفە دەلیت: پرسیارمەت چیە؟

ئەبو يوسىف دەلىت: خۇت دىزانىت پىرسىيارمىكەم چىيە، پىرسىيارى جىلۇبەرگى
بەرگىروومىكە.. ئەبو جەنىفەش دەلىت: بىرۇ بۇ خۇت وەلامى بىدەردە، ئەى تۇ مامۇستا
نىت؟!

ئەبو يوسىفىش دەلىت: نەخىر تۇ مامۇستائىت..

ئەبو جەنىفەش وەلامى پىرسىيارمىكەى دىداتەمۇ دەلىت: سەپىرى ئەندازى كورت
كىرەنمەى جىلۇبەرگەكى دىمكىن، ئەگەر جىلۇبەرگەكى بە ئەندازى بالى پىاومىكە كورت
كراپۇو، ئەوا ماناى واپە بەرگىروومىكە كارمىكەى بۇ پىاومىكە ئەنجامداومى ماقى خۇپەتى
كرىكى پىبىرىت، بەلام ئەگەر ئەندازى كورت كىرەنمەى جىلۇبەرگەكى، بە ئەندازى
بالى خۇى بوو، ئەوا ماناى واپە كارى كورت كىرەنمەى بۇ خۇى ئەنجامداومى ماقى
ومىگرتى كرى كارمىكەى لە دەست دىدات..

ئەبو يوسىف كاتىك گوىى لەم وەلامە جوانە دەپىت، سەرى ئەبو جەنىفە ماچ دىكاتو
هەتا مامۇستا بەرىزمىكەى كۆچى دواىى دىكات لە خىزمەتىدا دەپىت، دواترىش لە ناو
خەلكىدا جىگەى مامۇستا نازىزمىكەى پىر دىكاتەمۇ دىرۇ بە رىبازمىكەى دىدات..

بىروانە ئەبو جەنىفە (خودا لىى خۇش بىت) چەند بە نەرمو نىانى و چەند بە جوانى
چارەسەرى ئەو كىشەپەى كىردا!!

بە دىنپاپە ئەگەر ھاوسەرمىكان، باوك و داپكەكان، مامۇستاو بەرىپومبەرمىكان، بە نەرمو
نىانى ھەلسوكەوت لەگەل پەكتىر بىكىن، زۇرىك لە ناكۆكى و كىشە و گىرەتەكان چارەسەر
دەپن و كۆتاپپان پىدپىت..

ئىمەى مرۇف ھەمىشە داواى نەرمو نىانى دىمكىن، لە كىرىن و فرۇشتىندا، لە لىخورىنى
ئۆتۇمبىلدا، لە خۇپىندىن و فىركىرىندا، دەى با ھەموومان ھەول بىدەپن بە نەرمو نىانى
ھەلسوكەوت لەگەل پەكتىر بىكىن و خۇمان لە توورە بوون بە دووربىگىرىن.. پىغەمبەرى
خودا ﷺ ھەرگىز لەبەر خاتىرى خۇى لە كەس توورە نەبوو، كاتىك توورە دەبوو كە
بىغەرمانىيەكى پەرومىردىگار كرا بىت، پاخود سىورىك لە سىورىمىكانى ئىسلام شىكىنرا
بىت..

رۇژىك ئىمامى عومەر ﷺ پەرمىيەك لە تەورات بە دەست جولىكەپەكەو دەپىنىت و
پىى سەرسام دەپىت و دانەپەكى لەبەر دىنوسىتەو، پاشان دەپىت بۇ لى پىغەمبەرى
خودا ﷺ و بۇى دەخۇپىنىتەو.. پىغەمبەرى خودا ﷺ تىپىنى كىرد، ئىمامى عومەر ﷺ
سەرسامە بەو نوسراومى تەورات، دىشىزانى ئەگەر بوو بۇ ئەم كارانە پىرەخىنىت،

له وانهمه له گهل قورناندا تیکهل بکریت و خهلکی سهریان لن تیک بجیت..

چون دهبیت، به بی پرسی پیغمبهری خودا ﷺ نیمای عومهر ﷺ کاری واکات؟! هر بویه پیغمبهری خودا ﷺ تووره بوو، پاشان هرمووی: نایا سکااو گلهپیتان له بهرنامه کهم ههیه؟! سویند به خودای پهروردگار نهگهر موسا ﷺ له ژياندا بهایه، شوینی بهرنامه کهی من دهکوت..

به لن.. نیمه هه میسه دهلین، نهرمو نیانی.. نهرمو نیانی، به لام به دلنیاپیه وه تووره بی و توندو تیژیش هه ندیک جار پیوستن، وهک له م نمونه یی ژيانی پیغمبهری نازیزدا ﷺ به دهردهکوت..

له سهرمقای هاتنی ناینی پیروزی نیسلامدا، پیغمبهری خودا ﷺ دیت بو که عبهی پیروز، بو نه وهی نویت بکات و به دوری که عبهی پیروزدا بسورپته وه، بیباومرانی هورمیشیش لهو نزیکه دهن و کورو دانیشتیان گهرم دهبیت.. بیباومران به چهندان شیوازی جیاواز نازاری پیغمبهری خودایان ﷺ دما، که چی پیغمبهری خودا ﷺ هر نارامی دهگرت..

به لن.. پیاوه به ناوبانگه کانیاں له نزیک که عبه کۆبوونه وه و تیان: به راستی نه و مندهی له سهر محمد نارامگر بووین، له سهر هیچ که سیك نه و منده نارامان نه گرتووه.. محمد جنیوی به باوک و باپیرانماندا.. رهخنه و عهیب و عاری له ئاینه که مان گرت.. ناکوکی خسته نیوانمان.. سوکایه تی به خوداکانمان کرد..

له م هساندها بوون، پیغمبهری خودا ﷺ هات بو که عبهی پیروز و دهستی کرد به سورانه وه به دوری که عبه داو بیباومرانیش دهستیان کرد به قسهی ناخوش و کرج و کال.. پیغمبهری خودا ﷺ روخساری تیکچوو، به لام نهرمو نیان بوو له گهلایان و بیدهنگی هه لبراردو له سهر کارمه کهی به ردهوام بوو.. کاتیک بو جاری دووه به دوری که عبه دا سوراپه وه، دیسانه وه بیباومران دهستیان به قسه کانیاں کرده وه، پیغمبهری خودا ﷺ دوباره بیدهنگ بوو..

جاری سییه میش به ههمان شیوهی دوو جارمه کهی تر، بیباومران قسهی خویان کردو پیغمبهری خودا ﷺ بوی دهرکهوت، بیدهنگی و نهرمو نیانی له گهل نه ماندها هیچ سودیکی نیه، هر بویه له بهرامبهریان و ستاو هرمووی: نهی خهلکانی قورمیش، نایا گویتان لیمه؟ سویند بهو خودایه گیانی منی به دهسته، هه مووتان به کوشتن و سهربرین دهجن.. بیباومران کاتیک گوینان له م ههرشهیه بوو، چ ههرشهیهک؟! سهربرین!!

ھەۋالەكەش كى فەرموۋىيىتى؟ كەسكى، كە لە ناۋياندا بە راستگۇ ناۋبانگى دىمىر كىرەۋو!!
ھەمۇيان شەمزان و ھەپەسان، ھەتا مات و مەلۇل و سەرسام بوون، ۋەك ئەۋەى بالندە
بە سەر سەريانەۋە نىشتەيتەۋە، پاشان لە ناۋ خۇياندا وتيان: ۋاز لە محمد بھينن و
پېغەمبەرى خۇداش ﷺ لىيان دوور كەۋتەۋە..

نەرم و نيانى و ئارامگىرىش، كات و جىگەى خۇى ھەپە، نەرم و نيانى و بىدەنگى و لە
سەرخۇبى، ئەگەر لە غەپىرى كات و شوپىنى خۇيدا، بەكار ھىنرا، ئەۋا نىشانەى نەزانى و
ترسنۇكىە.. ئەگەر سەپىرى ژيانى پېغەمبەرى خۇداش ﷺ بىكەين، لە ھەمۇو ھالەتە
پىۋىستەكاندا، نەرم و نيانى بەكار ھىناۋە، نەك ترسنۇكى و لاۋازى..

نەۋنەپەك لە نەرم و نيانى: دۋاى مانگىك لە روودانى جەنگى بەدر، ئەۋەعاصى
ھاۋسەرى زەينەبى كچى پېغەمبەرى خۇداش ﷺ ۋىستى زەينەبى خىزانى، بنىرپىت بۇ
مەدپەنە، بۇ لاي باۋكى.. پېغەمبەرى خۇداش ﷺ بۇ نەم مەبەستە، زەيدى كۆرى خارپسە و
ھاۋەلىكى تىرى نارد بۇ ئەۋەى لە نىزىك مەككە چاۋمىرى بىكەن و لەگەل خۇيان بىھينن..
ئەۋەعاص فەرمان بە زەينەب دىكات، بۇ ئەۋەى خۇى ئامادە بىكات، كاتىك زەينەب (خۇدا
لىى رازى بىت) خەرىكى خۇئامادە كىردن دىبىت، ھندى كچى عوتبەى خىزانى ئەۋەسوفيان
دەبىننىت و دەلىت: كچەكەى محمد بىستۈۋە دەتەۋىت بچىت بۇ لاي باۋكت..

زەينەبىش دىترسىت ھند، كىشەپەكى بۇ دروست بىكات، ھەر بۇيە دەلىت: بە
تەماى شتى وانىم.. ھندىش دەلىت: كچى مامەم، ئەگەر بەتەماى رۇپىشتن ھەپىت، ھەر
پىۋىستىەكت ھەپە شەرم مەكە، من بۇت جىبەجى دىكەم..

زەينەب (خۇداى لى رازى بىت) دەلىت: سوپىند بە خۇدا بە راستى بوو، بەلام من ترسام
بۇيە نىكۇلىم لە رۇپىشتەكەم كىرد..

بەلى.. زەينەب (خۇداى لى رازى بىت) خۇى ئامادە كىرد، مىردەكەى ترسا خۇى لە شارى
مەككە بىبباتە دىرمۇۋە لە لاي قورمىش ئاشكرا بن، ھەر بۇيە فەرمانى بە كەنانەى بەرە
كىرد بەرپى بىكات.. كاتىك كەۋتەنە رى، بىباۋمىرانى قورمىش كەۋتەنە ۋرتە ۋرتە دىميان
وت: چۇن رىگە بىدەين كچەكەى محمد بچىت بۇ لاي باۋكى، لە كاتىكدا ئەۋەى نەدەشيا لە
جەنگى بەدردا پىنى كىردىن.. بىباۋمىران بەرەۋ روۋيان چوون و داۋاى كىپرانەۋەى كچەكەى
پېغەمبەرى خۇدايان ﷺ دىكرد و ئەمىش جىگە لە شوۋبراكەى كەسى تىرى لەگەل نەبوو،
كاتىك كەنانە گەلە كۆمەكى بىباۋمىرانى بىنى، خۇيدا بە زەۋىداۋ تىرو كەۋانەكەى
دىمىر كىرد و تى: سوپىند بە خۇدا ھەر كەسكى لىم نىزىك بىتەۋە، تىربارانى دىكەم..

لەبەر ئەۋەدى كەنەنە تىر ھاۋىڭىكى بەتۋانا دەپىت، خەلگەكە كە ئەم ھەلۈپستە دەپىن،
بەرە بەرە پاشەكشە دىكەن و لە دوورمۇ ھە سەپىر دىكەن و ناۋىرن نىزىك بىكەۋنەۋە، ھەتتا
ھەۋالەكە دىكەت بە ئەبۇسۇفیان و پىيى دەلىن، زەپىنەب دەپەۋىت بىچىت بۇ لای باۋكى..
ئەبۇسۇفیان دىكەۋىتە پىيى و دەپىت بۇ لای كەنەنە ھاۋار دىكەت و دەلىت: كابرا ۋاز لە
تىرو كەۋانەكەت بەپىنە، دەپەۋىت قىسەت لەگەل بىكەم.. كەنەنە دەست لە تىرو كەۋانەكەى
ھەلدەگىرەت و ئەبۇسۇفیانىش لىيى نىزىك دەپىتەۋە پىيى دەلىت: كارىكى باشت نەكرد،
ناۋا بە ئاشكرا دەپەۋىت ئەۋ نافرەتە لە شار دەر بىكەپت، باش دىزانىت لە جەنگى بەدردا
چىمان بە سەرھات و مەھمۇد چۆن پىاۋە ناۋدارمەكانى كۈشتىن و نافرەتەكانى بىۋەژن
خست.. كاتىك تۇ دەپەۋىت بە ئاشكرا ئەم كارە بىكەپت، خەلگى گومانى ئەۋە دەپەن، كە
مەپەستت زەلىلى ئەۋانە، سۈپەت بە خۇدا ھىچ كارىكەمان بە پىگىرى كەرنى ئەۋ نافرەتە
بۇ لای باۋكى نىيە، بەلام بىكەپتەۋە ھەتتا كەمىك دىنگ ۋەسەكە كپ دەپىتەۋە خەلگىش
ھەست دىكەن نافرەتەكەيان گىراۋەتەۋە، ئەۋسا رىق و توۋرەپىيان دادەمر كىتەۋە تۇش بە
نەپىنى رەۋانەى لای باۋكى بىكە..
كەنەنە كاتىك گۈپى لەم نامۇزگارىيە جوانانە بوو، رازى بوو، گەرەنەۋە چەند
شەۋىك لە مەككە مانەۋە پاشان شەۋىك لە شەۋەكان، زەپىنەبى گەپانە لای زەپىدى
كۈرى خارىسە ھاۋەلەكەى و ئەۋانىش بىردىيان بۇ شارى مەپىنە و گەپانەپانە خىزمەتى
پىغەمبەرى خۇدا ﷺ..

سەپىر بىكە و رەبەرەۋە، ئەبۇسۇفیان چەند بە جوانى و بە نەرم و نىيانى ھەلسۈكەۋى
لەگەل كەنەنەدا نەنجامداۋ تۋانى تىروكەۋانەكەى لى دوۋر بىخاتەۋە پىگىرى بىكات، لەۋەى
جەنگ و كۈشتار پىۋەدات، نەگەر جەنگ و كۈشتارىش پىۋەدان بەدەپ، لەۋانە بوو كچەكەى
پىغەمبەرى خۇدا ﷺ تىادا بىكۈژراپە.. ئەۋە ھەلسۈكەۋى ئەبۇسۇفیان بوو لە كاتىكدا
بىباۋەر بوو، دەپىت كاتىك كە مۇسلمان بوو، ھەلسۈكەۋى چۆن بوو بىت؟!

نىگا..

نەرم و نىيانى لە ھەر شىتەكدا ھەپىت، جوان و رازاۋەى
دىكەت، لە ھەر شىتەكەشدا نەما، ئاشىرىن و ئاخىز دەپىت..

با زىمانت شىرىن و پارا و بىت..

زىبانى ھەر يەككىمان خالى نىيە لەۋى، كە نامۇزگارى و رېنمايى خەلكانى تر بىكەين..
نامۇزگارى و رېنمايى بۇ مىندالەكانمان، بۇ ھاۋسەرمكانمان، بۇ دراۋسىكانمان، ھەرومھا
بۇ باۋك و دايكان.. ئەگەر سەرمەتاي دەست پېكرىنى نامۇزگار يەكانمان، نەرم و نىان و
لەسمەرخۇ بو، ئەمما بەو شىۋازەش كۆتايى بېدېت، بە بېچەۋانەشمۇ ئەگەر سەرمەتا بە
ۋىكى و توورمى دەستمان پېكرى، كۆتايەكەشى بەو شىۋازە دەبىت..

كاتىك نامۇزگارى خەلكى دىكەين، دەبىت بزانين ھەلسوكەۋت لەگەل دل و دىروونياندا
دىكەين، نەك لەگەل جەستەۋ لاشەيان، ھەر بۇيە دەبىنين ھەندىك لە كۆر و كچەكان
نامۇزگار يەكانى دايكان وەردەگرن، بەلام نامۇزگار يەكانى باۋكيان وەرنەگرن و بە
بېچەۋانەشمۇ..

بە ھەمان شىۋە قوتايى دەبىنيت، نامۇزگارى ھەندىك لە مامۇستاكانى وەردەگرن و
خۇشى دەۋىن، بەلام نامۇزگارى ھەندىك لە مامۇستاكانى وەرنەگرن و بە گويان ناكات..
ئەگەر دەشتەۋىت نامۇزگار يەكانت كارىگەرييان ھەبىت، زۇر درىژەي پىمەدەۋ زۇر مەجۇرە
ۋەردەكار يەۋە باسى ھەموو شتە گەۋرەۋ بچوكەكان مەكە، بۇ ئەۋەي كەسى بەرامبەر و
ھەست نەكات، كە بە ۋوردى چاۋدىرى دىكەپت و ۋىكو سىبەر بە شوپىنۋەي..

ئەگەر نامۇزگار يەكانىشت بە شىۋەي پېشنىار پېشكەش بىكەپت، ئەمما زۇر چاگترەۋ
كارىگەرى باشتىش جىنەھىلېت.. بۇ نەۋنە، خىزانەكەت خواردىنكى بۇ ئامادە كرىۋىت،
ھەر جەندە زۇر خۇي بە دروست كرىنەۋە مەندوۋ دىكات، بەلام كەمىك سۆيەر دەردەجىت،
كاتىك تامى دىكەپت، مەلى، ئاھ.. ئەمما خواردنە جىيە؟! پەنا بە خودا!! كىسەيەك خويىت
تېكرىۋە!! نەخىر.. بەلكو دەتۋانېت بىلېت، ئەگەر خويىكەي كەمتر بوۋايە، خواردنەكە
خۇشترو باشت دەۋو..

بە ھەمان شىۋە كاتىك مىندالەكەت دەبىنيت، جىل و بەرگىكى چىلكنى لەبەردايە، دەتۋانېت
بە شىۋازى پېشنىار نامۇزگارى بىكەپت، لەبەر ئەۋەي ھىچ كەسنىك پىي خۇش نىيە فەرمانى
بە سەردا بىكرىت، ھەر بۇيە دەتۋانېت پىي بىلېت، جىل و بەرگى جوانتر لەبەر بىكە..
يان كاتىك يەككىك لە قوتايەكانت دۋادەكەۋىت، دەتۋانېت پىي بىلېت، ھەۋلېدە چارىكى

تر دوا مەكەۋە.. بە دۇنيایىمۇ بەكارھىننى ئەم شىۋازانە، كارىگەرى باش بەجىدەھىلن و نامۇزگارپىيەكانت زىاتر و مردەگىرىن و گوپيان لىدەگىرىت..

ئاگاداربەو نەكەى نامۇزگارپىيەكانت بە وتەى نابەجى و نەشیاو دەرىپىت، ۋەك ئەۋەى بلىپىت: بى رەۋشت.. چەند جار پىم وتىت وامەكە؟! تۇ بۇ تىناگەپىت؟! تاكەى ھەر فېرى رەۋشتت بىكەم؟! ھەر چەندە ھەلەكەى گەۋرە بوو، دەروۋنى بىرىندار مەكەو ھەستى مەروشىنەو ئابروۋى مەبە.. دەزانى بۇجى؟! لەبەر ئەۋەى مەبەست چارەسەرى ھەلەكانىيەتى، نەك تۇلە لىكردنەۋەو سوكاپەتى پىكردنى..

سەپىرى ھەلسوكەۋتى پىغەمبەرى ئازىز ﷺ بىكە، چۇن نامۇزگارپىيەكانى دەخاتە روو.. پىغەمبەرى خودا ﷺ رۇژىك دىيەۋىت نامۇزگارى عبداللەى كورى نىمامى عومەر ﷺ بىكات و ھانى بدات بۇ ئەۋەى شەۋنۇپىز بىكات، ھاندان و نامۇزگارپىيەكەشى بە شىۋەى پىشنىار پىشكەش دەكات و دەفەرەمۇپىت: عبداللە ئەگەر شەۋنۇپىزى بىكرداپە پىياۋىكى زۇر باش دەبوو.. لە گىرەنەۋەپىيەكى تردا ھاتوۋە، پىغەمبەرى خودا ﷺ فەرموۋىيەتى: ئەى عبداللە ۋەكو فلانە كەس مەبە، بە شەۋ شەۋنۇپىزى دەكرد، پاشان ۋازى لىھىنا..

ئەگەر دەتۋانىت سەرنجى كەسەكە بۇ لای ھەلەكان رابكىشە، بە بى ئەۋەى بە تەۋاۋى ھەست بىكات مەبەستت پىي ئەۋە.. پىياۋىك لە لای عبداللەى كورى موبارەك پىشى و نەپووت: الحمدلە.. عبداللەى كورى موبارەك فەرموۋى: كەسىك بىشىمىت، دەپىت بلىت چى؟ كابراكەش دەلىت: دەپىت بلىت: الحمدلە.. عبداللەى كورى موبارەكىش دەفەرەمۇپىت: بىرحمك اللە..

پىغەمبەرى خودا ﷺ كاتىك لە نۇپىزى عەسر تەۋاۋ دەبوو، يەكە يەكە سەرى لە ھاۋسەرەكانى دەداۋ قەسەۋ گەتۋگۋى لەگەل دىكردن، كاتىك چوۋە لای زەمىنەبى كچى جەحش (خوداى لى رازى بىت) ھەنگۈپىنى بىنى، پىغەمبەرى خودا ﷺ ھەزى لە ھەنگۈپىن بوۋە، ھەر بۇيە دەست دەكات بە ھەنگۈپىن خواردن و بەم ھۇيەشەۋە زىاتر لە لای زەمىنەب دەمىنىتەۋە، ئەمەش دەپىتە ھۇى ئەۋەى عانىشەۋ ھەفەسە (خوداپان لى رازى بىت) غىرەپان بۇ دروست بىپىت و كاتىك پىغەمبەرى خودا ﷺ دىتە لاپان، ھەردوۋكىان پىي دەلىن: بۇنى مەغافىرت لىدەت، مەغافىر خواردنەۋەپىيەكى شىرىن و خۇشەۋ ۋەكو ھەنگۈپىن ۋايە، بەلام بۇنى ناخۇشە.. پىغەمبەرى خودا ﷺ زۇر گرنگى بە خۇى دەدا، بۇ ئەۋەى بۇنى ناخۇش لە دەم و لە جەستەى نەپات و ھەمىشە ھەۋلى دەدا بۇنى خۇش بىت، لەبەر ئەۋەى جوبرائىل ﷺ و خەلىكىش بىزار نەكات..

كاتىك دەجىتە لاي ھەفصە (خوداى لى رازى بىت) لىي دەپرسىت و دەلىت: چىت خواردووه؟ پىغەمبەرى خوداش ﷺ دەفەرموئىت: لە لاي زمىنەب ھەنگوئىنم خواردووه.. ھەفصەش دەلىت: بەلام من بۆنى مەغافىرت ئىدىمكەم..

پىغەمبەرى خودا ﷺ دەفەرموئىت: نا.. ھەنگوئىنم خواردووه جارېكى تر ھەنگوئىن ناخۇم.. پاشان ھەلدەستىت و دەجىت بۆ لاي عائىشە و عائىشەش (خوداى لى رازى بىت) ھەمان قسە دمكات، لەبەر ئەوئى پىشتەر ھەردووكيان لە سەر ئەوئى رېك دەكەون، ئەگەر پىغەمبەرى خودا ﷺ بىت بۆ سەردانىيان ئەو قسەيەى پى بلىن.. دواى چەند رۆژىك پەروەردگار نەينى كارمەكەيانى ئاشكرا كەرد و ھەفصەش (خوداى لى رازى بىت) دانى پىدانا..

رۆژىك پىغەمبەرى خودا ﷺ سەردانى ھەفصە دمكات و دەبىنىت شىفای كچى عبداللەى لە لايە، شىفا ئافرەتىك بوو شارمزاىى لە كارى پزىشكى و چارەسەر كەردنى خەلكىدا ھەبوو.. پىغەمبەرى خودا ﷺ وىستى بە ئامازمىك سەرنجى ھەفصە رابكىشىت و تىي بگەيەنىت كە ئەو كارەى ئەو رۆژە لەگەل عائىشەدا لەسەرى رېك كەوتبوون، كارېكى ھەلە بوو، بەلام بە شىوازىك پىي راگەيانە كە ھەست و سۆزى بىرىندار نەكات..

پىغەمبەرى خودا ﷺ چى فەرموو؟! فەرمووى: ئەو بۆ نزاو دۇعاى مېروولە فىرى ھەفصە ئاكەيت، ھەر وەك چۆن فىرى نوسىنت كەرد؟! دۇعاى مېروولەش چەند وتەو قسەيەك بوو، ژنانى عەرەب دەيانوت، ئەو وتانەش ھەر چەندە ھىچ زىان و سوڭىيان نەبوو، بەلام لە كۆتايى وتەكاندا باسى ئەوئى تىدا بوو، كە ئافرەت گۆپرايەلى ھاوسەرمەكى بكات، ئەمەش ھەندىكە لەو وتانە، ئافرەتان ئاھەنگ دەگىرن و بووك دەرازىننەو..

دەستيان لە خەنە دەگرن و چاويشيان دەپىزن..

ھەموو كارېكىش دەكەن، بەلام لە ھاوسەرمەكانيان ياخى نابن و گۆپرايەلىيان دەكەن.. پىغەمبەرى خودا ﷺ بەم شىوہ جوانە لە رېگەى ئەو وتەيەو كە دەلىت: (بەلام لە ھاوسەرمەكانيان ياخى نابن و گۆپرايەلىيان دەكەن) وىستى ئامۇژگارى ھەفصەى خىزانى بكات.. بە راستى شىوازىكى جوانى بەكارھىنا، بۆ ئەوئى وا لە بەرامبەرمەكى بكات ھەست بە ھەلەكەى بكات و بە خۇيدا بچىتەو..

پىاويك پەرتووكىك لە پىاويكى تر دەخوازىت، دواى چەند رۆژىك پەرتووكەكە دەگىرپتەوئەو خاومنى پەرتووكەكەش شوپنەوئەو خواردن بە سەر پەرتووكەكەيەو دەبىنىت، بەلام بىدەنگ دەبىت و ھىچ قسەيەك ناكات.. پاش چەند رۆژىك پىاومەكە دوبارە

دېتەمۇر بۇ ئەۋەدى پەرتوۋىكىكى تر بخوازىت، خاۋەن پەرتوۋىكەكەش پەرتوۋىكەكە دەخاتە سەر سىنىيەك و دەيداتى.. پياۋمگە سەرسام دەپىت و دەلىت: مەن داۋاى پەرتوۋىكەم كەرد، نەك سىنى؟! خاۋەن پەرتوۋىكەكەش دەلىت: پەرتوۋىكەكە بخۈپنەرمۇدو سىنىيەكەش نانى لە سەر بخۇ!! پياۋمگە پەرتوۋىكەكە وەردمگىرت و لە پەيامى خاۋەن پەرتوۋىكەكەش تىدەمگات..

پياۋىك ھەبۇو، كاتىك ئىۋاران دەمگەراپەۋە بۇ مالىۋە، لە دواى پشۋودان جەل و بەرگەكانى دادەنا و ھەلىدەۋاسى و دەخمەت.. كاتىك پياۋمگە دەخمەت، خىزانەكەى دەچۈو پارمەكانى لە گىرفانى پياۋمگەيدا دەردەھىنا.. پياۋمگەش كاتىك بەيانى لە خەو ھەلدەستىت و دەچىت بۇ سەر كارمەكەى و پاشان پىۋىستى بە پارە دەپىت بۇ كىرىنى پىداۋىستىيەكانى، دەپىنىت ھىچ پارەيەكى پى نىو سەرسام دەپىت!! دەپىت كى پارمەكەى بىرد بىت؟! ھەر بۇيە چاۋدېرى گىرفان و پارمەكانى دەمگات، ھەتا تىدەمگات و بۇى روون دەپىتەۋە..

رۇژىك كاتىك دەمگەرتەۋە، بۇقۇك لەگەل خۇيدا دەباتەۋە دەمىكەتە گىرفانىيەۋە.. كاتىك دەمگاتە مالىۋە، وەكو چاران جەل و بەرگەكانى دادەنىت و وەكو كەسىكى خەۋتو و رادەكشىت، كاتىك چاۋدېرى خىزانەكەى دەمگات، دەپىنىت زۇر بە ھىمنى بەرمە لاي جەل و بەرگەكان دەچىت و دەست دەمگات بە گىرفانى جەل و بەرگەكانىدا دەستى بەر بۇقەكە دەمگەۋىت و ھاۋار دەمگات و دەلىت: ئاى دەستە!! پياۋمگەش چاۋمەكانى دەمگاتەۋە دەلىت: ئاى گىرفانم.. خۇزگە ھەمۇومان بەم شىۋازە جۋانە لەگەل ھەمۇو كەسىكدا، ھەلسۈكەۋتمان نەنجام بدايە، لەگەل مەندالەكانماندا، لەگەل قوتابىيەكانماندا، ھەرومەھا لەگەل ھاۋەل و دراۋسىكانماندا..

نايف يەكەك بوو لە ھاۋەلەنم و دايكىكى زۇر چاكەكارو ئىماندارى ھەبۇو، ھەرگىز نەيدەھىشت پەيكەرو وپنە لە مالىكەيدا ھەبىت، لەبەر ئەۋەدى فرىشتەكان ناچنە مالىكەۋە، كە سەگو وپنە پەيكەرى تىدا بىت.. لە مالىكەدا مەندالىكان ھەبۇو، چەندەن جۇر يارى مەندالانى ھەبۇو، تەنھا بوۋكەلەو پەيكەرى نەبۇو، لەبەر ئەۋەدى دايكى رىگەى نەدەدا بوۋكەلەو پەيكەرى مەندالان بىكرىت..

پورىكى مەندالەكە بوۋكەلەمەكى بە ديارى بۇ دەھىنىت و پى دەلىت: بۇ خۇت لە ژوورەكەتدا يارى پىبەكە و ناگاداربە با دايكت نەپىنىت..

پاش يەك دوو رۇژىك، دايكى مەندالەكە بە كارمەكى زانى و ۋىستى ئامۇژگار يەكى گونجاۋ پىشكەش بە مەندالەكەى بىكات، ھەر بۇيە لە كاتى نان خولەندا وتى: مەندالەكان ئەۋە چىيە، يەك دوو رۇژە ھەست دەكەم مالىكەمان فرىشتەى تىدا نىيە، نازانم جى فرىشتەكانى

دەركردوودا! كچە بچكۆلەكەش بە بېدەنگى گويى گرتىبوو، لە دواى نان خوارىن دەجىت بۇ ژوورمەكى و بووكەلەكە دەھىنىت بۇ لاي دايكى و دەلىت: دايە گيان ئەمە فرىشتەكانى دەركردوودە، فەرموو چى لىدەكەمىت لىي بكة..

بە راستى بە شىوازىكى زۆر جوان ئامۇژگارى مىندالەكەى كردو بە هيج شىوھىەك كارەكەى لە سەر قورسو گران نەكردو نەپىشكاندو زىزى نەكردو دلى نەرمەنجانند.. بەلى.. دەتوانىت ھەنگوين بخۇيتو شانەكەشى نەشكىنىت.. بە شىوازىك ئامۇژگارى كەسى بەرامبەر مەكە، وەك ئەرەى وابزانىت بە ھۆى ئەو ھەلەپەو بەبامپر بوو بىت، بەلكو گومانى باشى پېمەرەو واى دابىنى بە مەبەست و بە ئەنقەست ھەلەكەى ئەنجام نەداوودە نەپزانىوودە..

لە سەرھەتاي ھاقتى ناينى ئىسلامدا ەمرەق قەدەغەو ھەرام نەبوو، پاشان بە چەند قۇناغىك قەدەغە كرا، لە قۇناغى يەكەمدا پەرومردگار دەربارەى ەمرەق فەرمووى: ﴿يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ قُلْ فِيهِمَا إِثْمٌ كَبِيرٌ وَمَنْفَعٌ لِلنَّاسِ لَكُمْ.....﴾ (البقرة. واتە: (پرسىارت لىدەكەن دەربارەى ەمرەق و قومار، پېيان بلى: لەو دووانەدا تاوان و گوناھىكى گەرە ھەيە، ھەر چەندە چەند سوودپىكشان تىدايە بۇ خەلكانىك)..

پاشان لە قۇناغى دووومدا فەرمووى: ﴿لَا تَقْرَبُوا الصَّلَاةَ وَأَنْتُمْ سُكَرَى حَتَّى تَعْلَمُوا مَا تَقُولُونَ.....﴾ (النساء. واتە: (نزىكى نوپۇز مەكەون لە كاتىكدا ئىوہ سەرخۇش، ھەتا ئاسەوارى سەرخۇشى نامىنىت و دىزان چى دەلىن لە نوپۇزەكەدا)..

پاشان لە قۇناغى سىيەمدا پەرومردگار بە تەواوى ەمرەقى ھەرام و قەدەغە كردو فەرمووى: ﴿إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَمُ رِجْسٌ مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾ (المائدة. واتە: (دەلىيان كە ەمرەق و قومار و گۆشتى مالاتى سەربراو بۇ غەپرى خودا لەو شوپىنانەى كە خەلك بە پىرۇزى داناوہ نەك ئىسلام، پورچ و ھەرام و ھەلەل زانىن بە ھۆى ھەلدانى زارەوہ، نەمانە ھەر پېسن و لە كارو كرىمەوى شەپتانن، كەواتە ئىوہش خۇتانى لى دوور بگرن و خۇتانى لى بپارىزن، بۇ ئەوہى سەرفرازىي و بەختەمۇرى بە دەست بەيىن لە ھەر دوو جىھاندا)..

لە دواى دابەزىنى ئەم ئايەتە پىرۇزە مۇسلمانان بە تەواوى وازيان لە خوارىنەوہى ەمرەق ھىنا، تەنھا ئەو كەسانە نەبىت كە لە دەرەوہى شارى مەدینە ژيانيان بە سەردەمىردو نەپاندەزانى ەمرەق ھەرام كراوہ..

رۇژنىك عامرى كورى پىمبىيە كە يەكك بوو لە ھاوہە بەرپۇزەكانى پىغەمبەرى خودا ﷺ

لە گەشتىك دىگەن تەۋەۋە لەگەل خۇيدا كۆپەيەك غەرق بە دىلارى بۇ پىغەمبەرى
خوداﷺ دەھىنىت.. پىغەمبەرى خوداشﷺ نە لە پىش ئىسلامو نە لە دواى ئىسلامىش
ھەرگىز غەرقى نە خوار دۇتەۋە، بەلام كاتىك خەلكى شىتەكەن بۇ بەھىنايە، كە خۇى بە
كارى نەھىنايە، ۋەك غەرق، پان ئالتون، پان جلوبەرگى ئاورىشمۇ ھەرىر، دەپبەخشى
بە مۇسلمانان..

پىغەمبەرى خوداﷺ بە سەرسامىيەۋە سەپرى غەرقەكەى كىردۇ ھەرموۋى: ئايا
نازانىۋ ئاگادار نىت بەۋەى كە غەرق ھەرام كراۋە!؟ غەمىش دەلىت: ھەرام كراۋە!؟
ئاگادار نىم نەى پىغەمبەرى خوداﷺ!! پىغەمبەرى خوداﷺ دەھەرموۋىت: دەى ھەرام
كراۋە..

غەمىر غەرقەكە ھەلدەگىرت ۋەھىنىك كەس پى دەلىن: دەى بىچۇ بىفرۇشە،
پىغەمبەرى خوداﷺ كاتىك گوىى لەم قەسەپە دەپىت، دەھەرموۋىت: نەخىر مەيفرۇشە،
لەبەر ئەۋەى پەرۋەردگار كاتىك شىتەك ھەرام دەكات، نەۋا پارمەكەشى ھەرام دەپىت..
پاشان غەمىر غەرقەكە دەپىرتىتە سەر زەۋى.. رواه الطبراني..

ئاگاداربە لە كاتى ئامۇزگارى كىردى خەلكىدا بە خۇتدا ھەلمەدەۋ شاناۋى بە خۇتەۋە
مەكە، خۇت بەرزەمەكەرەۋە بەرامبەرىش بىخەيتە جالىكى قۇلەۋە، چۈنكە ھىچ كەسىك
بەۋ كارە رازى نابىت.. بۇ نەۋنە: ھەنلىك باۋك كاتىك ئامۇزگارى كۆرمەكەى دەكات، باسى
شاناۋىيەكانى خۇى بۇ دەكات ۋۇر بە شان ۋالى خۇيدا ھەلدەدات ۋەلىت: مەن وام كىردۇ
ۋاچوۋم ۋارۇپىشمۇ..و..

ھەۋلىدە كاتىك ئامۇزگارى كەسىك دەكەيت، ۋۇر باسى خۇت مەكەۋ نەۋنە لە سەر
خۇت مەھىنەرەۋە، بەلكو نەۋنە لە سەر كەسانى تر بەھىنەرەۋە، بۇ ئەۋەى كەسى ئامۇزگارى
كراۋ ھەست بەۋە نەكات، كە تۇ مەبەستە لە ئامۇزگار بەكانت ستايش ۋ بەرز كىردنەۋەى
خۇت ۋ سوكايەتى ۋ نەزم كىردنەۋەى كەسى بەرامبەرە..

بى كۆرتى..

پىغەمبەرى خوداﷺ دەھەرموۋىت: ۋتەى جوانو شىرىن، خىرو چاكەيە..

نېۋانى زىندوو، لەگەل مردوو..

لە لای خەلکی و لە لای ھاۋلانیشى زۆر خوینى تال بوو، زۆرىش رەزا گران بوو..
لە لای دراوسىگانی و براو خوشگەگانی تەنانەت لە لای منداڵەکانىشى خوشەويست
نەبوو..

بەلێ.. خوشەويست نەبوو.. زۆر جار پى دەوترا: برا گيان تۆ ھەست و سۆزت نى؟!
يەكێك لە منداڵەگانی بە دل و دەروونىكى خوشەو، تيانووسى وانەگانی بۆ ھىنا، لەبەر
ئەو دەى مامۇستاكەى ناياب و زۆرباشەى بۆ نوسى بوو، بەلام ئەم باوكە بى ھەست و
نەستە ھەر ئاورىشى بۆ نەدايەومو بەلكو وتى: ئەگەر بىروانامەى دكتۇراشت بەينايە
شتىكى ناسايى بوو!!

لەگەل قوتابىەگانیشىدا بە ھەمان شىو ھەلسوكەوتى دەکرد، كاتىك قوتابىەكى
پەپولە ئاسای رۆح سوک، دەويست قسەيەكى خوش بکات و ھەست و سۆزى مامۇستاكەى
كەمىك بجولینىت، ئەم پیاو زۆر بە ناخوشى وەلامى دەدايەومو دەيوت: دمتەويت بەم
قسانە خوینى خۆت شیرین بکەیت و خوشەويست بیت؟!

بە ھەمان شىو ئەم کابرایە دەچیت بۆ لای فرۆشیاریك و فرۆشیارەكەش بە دلێكى
خوشەو دەلێت: سوپاس بۆ خودا نامەيەكەم لە كەس و کارمەو بە دەست گەپشتوو،
كەچى ئەو پیاو ھىچ بەشداریەكى لە خوشى ئەو كرىكارە فرۆشیارەدا نەکرد، لە
كاتىكدا فرۆشیارەكە ئەم ھەوالەى بۆ ئەو پىراگەياندا، كە بەشداری خوشیەكەى بکات و
ھەوالىگيان بپرسیت، بەلام بە داخەو..

جاریكى تر سەردانى ھاوێلىكى دمكاتو لە دواى چاو قاوہ خواردن، ھاوێلەكەى تاكە
منداڵە تازە لە دایك بوو پىچراومەگيان دمكاتە باومشى و دەپەينیت بۆ لای میوانەكەو
دەلێت: رات چى بەرامبەر ئەم پالەوانە؟! كابرش زۆر بە ساردیەو دەلێت: ماشاءالله.. خودا
بۆتانى بەپەينیت.. باوكى منداڵەكە چاومرێ دمكات زیاتر باسى منداڵە تاقانەكەى بکات و پیايدا
ھەلبەتو لە دەستى وەربگریت و لە باومشى بگریت و ماچى بکات، بەلام بە داخەو!!

كاتىك ھەلسوكەوت لەگەل خەلکیدا دمکەیت، بە پى ئەندازەى گرنكى كەسەگان،

گرىنگى بە كاروبارمىكانيان بدە، نەك بە ئەندازى گرىنگى دانى خۆت.. ناپاب و زۆر باشەى مىندالەكە، لە لاى خۆى لە بىروانامەى دىكتۇرا گەورە تر بوو.. ئەو مىندالە تاقانە تازە لە داپك بوو، لە لاى ھاوۋەلەكەت زۆر گرىنگىرە بە نىرخىرە لە ھەموو دونيا و ھەز دىكتات دلى لەت بىكات و جگەرگۆشەكەى تىادا نىشتەجى بىكات!! دەى كەواپە نابىت كەمىك بەشدارى لە خۆشەيەكانياندا بىكەيت و بە خۆشى ھاوۋەل و مىندالەكەت خۆشچال بىت؟!

جارى وا ھەيە ھەندىك كەس لە كارىكدا، پان لە شتىكى دىيارىكراددا، گەرم و گورىپەكيان ھەيە، دەى تۆش گرىنگى بەو شتانە بدە، كە ئەو كەسانە پىي خۆشچال دەبن و جىگەى گرىنگيانە، ھەروەھا دلىان رابگرەو لەگەلىاندا وشك مەبەو بەشدارى خۆشى و ناخۆشەيەكانيان بىكەو وەكو مردوو مەبە.. ھەر بۆيە جارى وا ھەيە ھەندىك كەس سىكالى ئەو دەكەن، مىندالەكانيان خۆشيان ناوین، نىمەش پىيان دەلىپىن: كاتىك مىندالەكانىتان قەسەپەكى خۆشتان بۇ دىگىرنەو، بە جوانى گوىيان لىناگرن و لەگەلىاندا تىكەل بە بابەتەكە نابن و وا ھەست دەكەن قەسە بۇ دارو دىوار دەكەن، ھەر بۆيە ھەز بەو ناكەن لەگەلتاندا دابنىشن و قەستەن بۇ ناكەن و كىشەو گرىتەكانيان ناخەنە روو..

كاتىك كەسەك رووداوپىك پان چىرۆكىكت بۇ باس دىكات، نەگەر پىشتەر ئەو بابەتەشت بىستبوو، قەسەى پىمەبەرەو گوىي لىبگرە..

عبداللەى كورى موبارەك دەفەرموئىت: سوپىند بە خودا كەسى وا ھەبوو، قەسەپەكى بۇ گىراومەتەو، پىش ئەوۋى ئەو كەسە لە داپك بىت، من ئەو بابەتەم بىستوو، بەلام بە شىومەك گوىم بۇ گرتوو، وەك ئەوۋى يەكەم جارم بوو بىت، گوىم لەو بابەتە بىت..

بە راستى جوانە!!

پىش روودانى جەنگى خەندىق، مۇسلمانان خەرىكى ھەلگەندى جالەكەى دەورى شارى مەدىنە بوون و ھەموو پىكەو كارىان دىكرد، كاتىك شەو دادەھات، ناو و ھەوا زۆر سارد دەبوو، بەلام ھاوۋەلان لە ھەلگەندى جالەكەدا ھەر بەردەوام دەبوون.. شەوپىك لە شەوكان پىغەمبەرى خودا ﷺ دىتە دەردەو دەبىنىت وا ھاوۋەلان زۆر بە شادومانىيەو خەرىكى ھەلگەندى جالەكەن.. ھاوۋەلان كاتىك پىغەمبەرى خودا پان ﷺ بىنى، ھەموو بە يەك دەنگ وتيان:

نحن الذين بايعوا محمداً على الجهاد مابقينا أبداً..

واتە: نىمە ھەموو پەيمانمان داو بە محمدى پىغەمبەرى خودا ﷺ، ھەتا ماوين لە

سەر جىھادو تىكۇشان بەردەموام دەبىن..

پېغەمبەرى خۇداش ﷺ تىكەل بە ھەستو سۆزىيان بوو، ھەر بۆيە زۆر بە گەرمو
گورپەموە وەلامى دانەموە قەرموۋى؛

اللهم إن العيش عيش الآخرة فاغفر للأنصار والمهاجرة..

واتە؛ پەروەردگار ژيان تەنھا بىرىتىيە لە ژيانى دوارۋۇژو خۇدايە لە پىشتىوانان و
كۈچكەران خۇشە..

پېغەمبەرى خۇداش ﷺ كاتىك لەگەل كەسىكدا گالتەو قەسى خۇشى بىكردايە، بە
تەواۋى تىكەلى دەبوو، ھەرومەھا زەردەخەنەى بۆ دىگەردو لەگەلىدا پىدەمەنى..

رۇژىك ئىمامى عومەر ﷺ دەجىت بۆ لاي پېغەمبەرى خۇداش ﷺ و دەبىنىت لە
ھاوسەرمەكانى تورپە، لەبەر ئەومى داۋاى بژىۋى زىاترىيان لە پېغەمبەرى خۇداش ﷺ كرد
بوو.. ئىمامى عومەرىش لە دلى خۇيدا دەلىت؛ دەبىت پېغەمبەرى خۇداش ﷺ بىخەمە
پىكەنن، پاشان دەفەرموۋىت؛ ئەى پېغەمبەرى خۇداش ﷺ خۇزگە ئىمەى قورمىشت دەبىنى،
چۇن زال و بە دەسەلات بوۋىن بەرامبەر ئافرىتانمان، خۇ ئەگەر ئافرىتەكانمان داۋاى
بژىۋىيان لىبىكرىنايە، ملىانمان لە لاشەيان جىيادەمكردەو، بەلام كاتىك ھاتىن بۆ شارى
مەدىنە، بىنىمان ئافرىتانىيان زال و بە دەسەلاتن بە سەر پىاۋانىياندا، ھەر بۆيە ئافرىتانى
ئىمەش لەوانەموە فىربوون، بە سەرمەندا زال بن و داۋاى بژىۋى زىاترىمان لىبەكن..

پېغەمبەرى خۇداش ﷺ زەردەخەنە كەوتە سەر لىۋى پىرۋى.. ئىمامى عومەر ﷺ
لە سەر قەسەكانى بەردەموام دەبىت و پېغەمبەرى خۇداش ﷺ زەردەخەنەو پىكەنىنەى
زىاتر دەبىت، ھەتا ددانە پىرۋەمەكانى بە دىار دىكەون..

چ رەمۇشتىك لە رەمۇشتى پېغەمبەرى خۇداش ﷺ گەورە ترە، لە كاتىكدا پەروەردگار
لە بارمىمەو قەرموۋىمەتى ﴿وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ﴾ ﴿١﴾ القلم. واتە؛ (بە راستى تۆ
لە سەر رەمۇشت و خوۋىيەكى زۆر جوان و پەسەند و بى وىنەو مەزنىت).. ھەرومەھا بە
ئىمانداران و مۇسلمانان دەفەرموۋىت ﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ...﴾ ﴿٢١﴾
الأحزاب. واتە؛ (سۆيىد بە خۇدا بە راستى لە پېغەمبەرى خۇدا چاكترىن نەمۇنەى تەواۋو
رېك وپېك ھەيە، تا چاۋى لى بىكەن و شوپىنى بىكەون)..

پېغەمبەرى خۇداش ﷺ زۆر جارى و ھەبوو، لەگەل كەسانىكى نەشارمەزاو
نەزاندا ھەلسوكەوتى كەردوۋو لە سەر ئازارو نارەحەتىيەكانىشىيان ئارامى گرتوۋو

نەپرەنجاندىۋون.. رۇژىك پىغەمبەرى خۇداﷺ لە ناۋچەيەكى نىۋان مەككەۋ مەدىنەدا
لادەدات، بىلالىشى لەگەل دەبىت، پىاۋىكى دەشتەكى دىت بۇ لاي پىغەمبەرى خۇداﷺ و
داۋاي پىۋىستىيەكى لىدەكات، پىغەمبەرى خۇداﷺ پەيمانى پىدەدات، پىداۋىستىيەكى
بۇ جىبەجى بىكات، بەلام ناتۋانىت يەكسەر بۇى جىبەجى بىكات، كابراى دەشتەكىش
زۇر پەلە دەكات و دەلىت: ئەى محمد ئەو پەيمانى پىتدام، بۇى جىبەجى ناكەمىت؟
پىغەمبەرى خۇداﷺ زۇر بە نەرم و نىانىيەۋە دەفەرمۇيت: مۇژدە بىت.. بۇتى
جىبەجى دەكەم.. مۇژدە بىت..

ئەم وشەيە چەند جوانە؟ ئايا لەم وشەيە ناسك و جوانتر ھەيە؟ بەلام كابرا
دەشتەكەكە زۇر بە ناشىرىنى ھاۋار دەكات و دەلىت: زۇر مۇژدە پىدام! پىغەمبەرى
خۇداﷺ لەم قەسەيە كابرا تۈرە بوو، بەلام بە سەر خۇى نەھىناۋ تۈرەيەكەى
خواردەۋە، پاشان بە لاي بىلال و ئەبۇموساى ئەشعەرەيدا لاي كىردەۋە فەرمۇى: كابرا
مۇژدەكەى و مەنەگىرت و گىراپەۋە، ئىۋە وەرى بگىرن.. ئەۋانىش فەرمۇۋىان: ئەى
پىغەمبەرى خۇداﷺ ئىمە مۇژدەكەت و مەردەگىرن..

پىغەمبەرى خۇداﷺ داۋاي ھەندىك ئاۋى كىرد، رۇخسار و ھەر دوۋ دەستى پىرۇزى تىادا
شۇرى و پاشان فەرمۇۋى: لىى بىخۇنەۋەۋە بىپىرژىنن بە رۇخسار و جەستەتاندەۋ مۇژدەتان
لى بىت ئەم ئاۋە ئاۋىكى پىرۇزە.. ئەۋانىش ئاۋەكەيان و مەگىرت و بەۋ شىۋەيان كىرد، كە
پىغەمبەرى خۇداﷺ فەرمۇۋى: زۇرىش بە مۇژدەكەى دىخۇش و شادۇمان بوون..

ئوم سەلەمەش (خۇدا لىى رازى بىت) لە پىشت پەردەيەكەۋەۋە لە نىزىكىانەۋە
دانىشتىۋو، كاتىك گۈىى لە فەرمۇدە پىرۇزەكانى پىغەمبەرى خۇداﷺ بوو، وىستى لەو
خىرو بەرەكەتە بىبەش نەبىت، ھەر بۇيە بانگى كىردن و فەرمۇۋى: ھەندىك لەو ئاۋە
بە مەنىش بىدەن، ئەۋانىش ھەندىك لە ئاۋەكەيان بۇ ناردو ئەۋىش بەۋ شىۋەيە كىرد،
كە پىغەمبەرى خۇداﷺ فەرمۇۋى بوۋى.. مەتفق ەلە..

رۇژىك پىغەمبەرى خۇداﷺ لەگەل خاتۋو عانىشەدا (خۇداى لىى رازى بىت) دانىشتىۋو،
خاتۋو عانىشەش (خۇداى لىى رازى بىت) دەستى كىرد بە گىفت و گۈى نافرەتان، پىغەمبەرى
خۇداﷺ زۇر بە وردى گۈىى گىرتىۋو، لە كاتىكدا كە خاتۋو عانىشە (خۇداى لىى رازى
بىت) زۇر دىرژەى بە و تەكانىداۋ پىغەمبەرى خۇداﷺ بەۋ ھەمۇۋ سەرقالىيەۋە،
قەسەكانى پىنەبرى و تا كۇتاي باسەكە گۈىى بۇ گىرت..

باسەكەش باسى جى بوو؟

خاتوو عانىشە (خوداي لى رازى بىت) باسى ئەو يانزە ئافرىتى كىرد، كە لە پېش ئىسلامدا پەيمانىيان بە يەگىردا، ھەر كەسە بە راست و دوستى باسى ھاوسەرمكەى بىكات و ھىج شتىك نەشارىتەو.

ئافرىتى يەكەمىيان ھاوسەرمكەى بە شاخىكى سەخت چوواند، كە لە سەر شاخەكە گۆشتى و شىرىكى پىرى لى بىت. شاخەكە بەرزمو گۆشتەكەش گۆشتىكى باش و ناسك نىو ئەو نەھىنىت بۇ ئەو گۆشتە خرابە ماندوو بوونى سەركەوتن بەسەر شاخەكەدا بىچىزىت! مەبەستى ئەو بوو، ھاوسەرمكەى خاومەن رەموشتىكى جوان نىو خۇشى بە كەورە دەزانىت، لە كاتىكدا كەسىكى نەبوو نەدارىشە.

ئافرىتى دوومەيش باسى ھاوسەرمكەى دەكات و دەلىت: ھاوسەرمكەم كەم و كورى زۆرە و دەترسم ئەگەر باسى بىكەم، پىي بگاتەوئە تەلاقم بدات، چۈنكە مىندالم لىي ھەيە، نامەوئە لىي جيا بىمەو.

ئافرىتى سىيەمىيان وتى: ھاوسەرمكەم دىرىژىكى ئاقۇلايە. خاومەن رەموشتى ئاشىرىنەو ھىج لىيوردنىكى نىو وەكو شەشىر تىزە! ھەموو سات و كاتىك بە تەلاقدان دەترسىنىت و ناتوانم قەسەيەكى لەگەل بىكەم، ھەر سكاىيەكى لە لا بىكەم تەلاقم دەدات و وەكو ھاوسەر ھەلسوكەوتەم لەگەل ئاكات و نە ئەوئە خاومەن ھاوسەر بىم و نە ئەوئە ئافرىتىكى تەلاقىراوبىم.

ئافرىتى چوارەمىشيان دەلىت: ھاوسەرمكەم وەكو شەنبەي (توھامە) واپە. نەگەرمەو نەسارد. بە شىوئەيەكى گشتى شەنبەي توھامە تەپوتۇزاوى و گەرم و سارد نىو ماىيە خۇشەيەكى زۆرە بۇ دانىشتووانەكەى. ھەر بۆيە زۆر باسى باشى ھاوسەرمكەى كىرد و دەرىپى كە ھاوسەرمكەى خاومەن رەموشتى جوانەو ماىيە ھىج ئازار و نارەھەتتەكەش نىو بۆي.

ئافرىتى پىنچەمەيش دەلىت: مىردەكەم لە مەلەو وەكو پىلنگىك گورج و گۆل و چالاكە و لە دەرىشەو وەكو شىر ئازا و بەھىزە، ھەروەھا كەسىكى زۆر لىيوردەو بەخەشندەيە. ئافرىتى شەشەمەيش دەلىت: ھاوسەرمكەم زۆر زۆر خۇرەو ھىج شتىكى لەبەر نامىنىتەو. كاتىكىش دەخەوئە، ھەموو بىخەفەكە بە خۇيەو دەئالىنىت و ھىج بۇ مەن بەجى نەھىلىت. كاتىكىش دلتەنگ دەبىم، ناملاوئەنىتەو لە ھۆكارى دلتەنگىكەم نەپرسىت.

ئافرىتى خەوتەمەيش دەلىت: ھاوسەرمكەم زۆر گىل و نەفامە و ھەرچى كەم و كورى

ھەيە، لە ھاوسەرمەكەمدا ھەيە.. ئەگەر قەسەي لەگەل بىكەيت، جىنۇت پىندەتات.. ئەگەر گالتە وگەپى لەگەل بىكەيت، بىرىندارت دەكات..

ئافىرتى ھەشتەمىش دەلىت: ھاوسەرمەكەم لە كەروپشك نەرمو نىانتە.. ومكو گول بۇنخۇشە.. لەگەلەمدا ئارام و لەسەر خۇپە، بەلام لەگەل كەسانى تردا، زۆر بەھىزو بە توانايە.. ئافىرتى نۆبەمىشيان دەلىت: مالى ھاوسەرمەكەم فراوانەو ھەمىشە بە رووى ميواندا كراومىيەو بەردەوام بلىسەي ئاگر دىت، بۇ ئامادەكردنى خواردىنى ميوانو ئەو شوپنەي كە لەگەل ھاوئلانىدا لىي دادەنىشىت، لە مالىكەيەو نەزىكە، ئەمەش ومكو گرنگيدانىك بە مال و خىزان و مندالەكانى.. كاتىكىش ھەست بە مەترسىيەك بىكات، ناخەوئىتو دەبىت بە پاسەوان و چاودىرى دەكات..

ئافىرتى دىيەمىيان دەلىت: ھاوسەرمەكەم ناوى مالىكەو ھەر چەندىك ستايشى بىكەم و پىپايدا ھەلبەدەم ھەر كەمە، ھەمىشە لە وشرەكانى نەزىكە، بۇ ئەو ھەمىشە بۇ دۇشەن و سەربىرىن ئامادەن..

ئافىرتى پانزىيەمىشيان دەلىت: ھاوسەرمەكەم ناوى باوكى زمرە.. چ باوكى زمرەيك؟! زىرو زىوى زۆرى پىشكەش كردم و لە لاي ئەو بە ھۆى خواردىنى چاكەو قەلەو بووم.. ئەومەندەي پىاھەلەم، ھەتا خۇم بە خۇم سەرسام بووم.. كەس و كارەكەشمى بە خۇمەو دەولەمەند كرد و كردنى بە خاومنى ئارمەل و مەرومالات و ئەسپ و ماين.. ھەر قەسەيەكەم بىكرەيە، رەخەي ئىنەدەمگرتەم.. ئەومەندەي كارگوزار ھەبوو، بە تەواوى تىرخەو دەبووئىت..

دايىكى زمرەيش، چ دايىكى زمرەيك؟! گۇشتىكى شۇخ و شەنگ.. خاومەن مال و ھالىكى فراوان، ھەرومەھا خاومنى مەندالى بىدەنگ و سەلار و جوانكىلە.. كارگوزارەكانىيان، ھەرگىز نەيىنى مالىيان نەدەمبەردە دەرەو و بلاومىيان پىنەدەمگرتەم.. مال و جىگەو رىگەيان زۆر پاك و خاوين بوو.. پاشان وتى: لە رۇژىكى بەھاردا باوكى زمرە دىچىتە دەرەو و دەبىنىت ئافىرتىك دانىشتوومو دوو مەندالى زۆر جوانى لە تەنەشتەومىيەو پارى بە سىنگ و مەمكى دايىكىيان دەكەن.. كاتىك باوكى زمرە ئەو ئافىرتە دەبىنىت، پىي سەرسام دەبىت و مەن تەلاق دەدات و ئەو مارە دەكات..

پاش ئەم رووداوە دايىكى زمرەيش شوو بە پىاوپىكى باش و ئازاو دەولەمەند دەكات، پىاومەكە زۆر دىارى و بۇنى خۇشى پىشكەش دەكات، پىاومەكە ئەومەندە بەخشەندە دەبىت،

لە ھەموو شتېك جۈوتېكى پېندىمبەخشىت، جا بۇ خۇي بەكارى بەيىت، يان بە ئارمىزۈي خۇي بېبەخشىت، ھەرومىھا پىاۈمكە بە دايىكى زەرع دەلىت، بەشى كەس و كارىشت لەم مال و سامانە بدە.. پاشان دايىكى زەرع زۆر بە تاسەۋە دەلىت، ئەگەر ھەموو شتېكم بداتى، ناگاتە بچوۋكترىن شتى باۋكى زەرع! پاك و بېگەردى بۇ خودا، ھىشتا دلى نەم ئافرىتە وابەستەى مىردى يەكەمىيەتى و خوشى دەۋىت!

وتەكانى خاتوو عائىشە (خوداى لى رازى بېت) تەۋاۋ بوو.. بە دىنپايىمەۋە گېرانەمەۋى چىرۆك و رووداۋى يانزە ئافرىت، كاتىكى زۆرى لە پېغەمبەرى خودا ﷺ گرتوۋە، لەگەل ئەۋەشدا زۆر بە بېدەنگى گۈيى گرتىۋو، ھىچ بېزارىەكېش بە روخسارىەۋە نە دەبىنرا، كاتىكېش خاتوو عائىشە (خوداى لى رازى بېت) لە وتەكانى تەۋاۋ دەبىت، پېغەمبەرى خودا ﷺ دەرىدەخات كە بە تەۋاۋى گۈيى لە وتەكانى گرتوۋە تىي گەپشتوۋە، ھەر بۇيە دەلىت: من بۇ تۇ، ۈمكۈ باۋكى زەرع وام بۇ دايىكى زەرع، بەلام من تۇ تەلاق نادەم..

كەۋاتە، ھەموومان ھاوراپىن لە سەر دەرختىن و پېشاندىنى نەرم و نىانى و گرنىگىدان بە خەللى.. مىندالىك لە مىندالەكانت جل و بەرگىكى جوان لەبەردەكات و پېت دەلىت، باۋكە گيان جل و بەرگەكانم جوانە؟ دەى تۇش زۆر بە گەرم و گۈرى و بە روۋىەكى خۇشەۋە بلى، پاك و بېگەردى بۇ خودا، ئەۋ ھەموو جوانىە چىە؟! بە ھەمان شىۋە لەگەل كچەكەتدا، لەگەل ھاۋسەردەكەتدا، لەگەل ھاۋرى و دراۋسىكانتدا، بە ھەمان شىۋە ھەلسۈكەۋت بىكەۋ لەگەلىان تىكەل بەۋ زىندوۋ بە نەك مردوۋ..

ئەگەر شتېكت لەبىرچوۋ بوو، ۈمك ئەۋەدى كەسىك پېت بلىت: موزدە بېت باۋكە لە نەخۇشەكەى چاك بۇتەۋە، تۇ مەلى: بۇ نەخۇش بوو؟! بەلكو بلى: سوپاس بۇ خودا، دىخۇشت كردم، خودا دىخۇشت بكات.. يان كەسىك پېت دەلىت، براكەم لە بەندىخانە ئازاد كرا، مەلى: ھەر نەشم بېستوۋە بەند كراۋە، بەلكو بلى: سوپاس بۇ خودا، بە راستى ھەۋالىكى خۇش بوو.. ھەمىشە ھەر لە شادى و خۇشىدا بن..

لە كۆتايى ئەم باسەدا، دەمەۋىت پېتان بلىم: ھاندان و تىكەل بوون بەيەكترو قەسەى خۇش، كارىگەرى لە سەر ئازەلانىش دروست دەكات، ۈمكۈ لەم رووداۋەدا دەردەكەۋىت.. ئەبۈبەكرى رەقى دىگېرپتەۋە دەلىت: لە بىياباندا رېگەم كەۋتە لاي ھۆزىكى غەرب و پىاۋىك مىۋاندارى كردم و چوۋىنە رەشمالىكەۋە، كاتىك چوۋمە رەشمالەكەۋە بەندىپەكى رەش پېستى تىادا كۆت و بەندكرابوۋ.. ھەندىك و شتى مردارەۋمىۋوشم

بېنى، لە بەرامبەر رەشمالەكەدا.. تەنھا وشترېك مابوو، ئەوئىش گيانى دەداو خەرىك بوو مردارمۇ دەبوو.. بەندەكە پېى وىم: تۆ مىوانى و ماقت لە سەر خاۋەن مالى ھەيەو رېزى مىوان دەگرېت..

نەبۇبەكر دەلېت: منىش بېندەنگ بووم نەشمەزنى تاۋانى ئەم بەندەيە چيە!! كاتېك خوارەن نامادە بوو، وىم: نان ناخۇم، ھەتا ئەو بەندەيە ئازاد نەكەيت.. خاۋەن مالىكەش وتى: ئەو بەندەيە دەپبېنى، مالى ويران كىرەووم ھەزارى خستووم.. منىش وىم: چى كىرەووم؟!

خاۋەن مالىكەش دەلېت: ئەو بەندەيە دەنگىكى زۆر كارىگەر و خوشى ھەيە، چى كەلۈپەل و شەكەم ھەبوون، لە سەر پىشتى وشترەكانم بوون، كاتېك ئەم بەندەيە بە دەنگە خوشەكەي گۆرانى دەلېت، وشترەكان دەكەونە ھەلبەز و دابەز و ھەلبەرىن و بە ھۆى قورسى كۆلەكەي پىشتیانەو، جگە لەم وشترەيان كەوا گيان دەدا، ھەموويان دەمرەن و مالى ويران دەپىت، بەلام قەسە مىوانىكى وەكو تۆم پىناشكىت و ئەوا دەست و ھاچى دەكەمەو..

مىوانەكە دەلېت: زۆر تامەزىرۋى بېستىنى دەنگى بەندە رەش پىستەكە بووم.. كاتېك رۆژ بۆو، داوام لىكرد بە وشترەكەم ئاۋ لە بىر ھەلبكىشىت، بەندەكە دەستى كىرد بە گۆرانى وتى، كاتېك وشترەكە گۆپى لەو دەنگە خوشە دەپىت، دەست بە ھەلبەرىن و ھەلبەز و دابەز دەكات، ھەتا گۆرپەسەكەي دەستەم دەپىستىنىت و بە سەردەمدا كەوتەم، بە راستى دەنگى ئەۋەندە خوش و بە سۆز بوو، وا گومان دەبەم، ھىشتا گۆپم لە دەنگى وا خوش نەبوو بېت..

نەگەر دەنگى خوش كار بىكاته سەر ئازەلان، دەى دەپىت وتەو قەسە ئامۇزگارى جوان، چ كارىگەرپەك لە سەر مەۋفەكان دروست بىكەن؟!

بى راھىنان و پىرۋى، پىرە بى خۆت بىدە..

زىندو بە نەك مردو.. بە ھۆى روخسار و دىرپىنە جوانەكانتەو،

كارىگەرى لە سەر خەلىكى دروست بىكە، تاۋايان لىدېت ھۆگرت دەبن..

نامۇزگارىيەكانت باكورتو پوخت بن..

وتراوه، ئەو كەسەى نامۇزگارى خەلكى دمكات، وەك ئەو كەسە واپە كە بە قامچى لە خەلكى دەدات، لیدانەكانى كەسى قامچى بە دەستىش، بە ئەندازەى شارمزاى و لیھاتوویى خۆى نازار جیدەھیلئیت..

تیببىنى ئەو بەكە ئیمە دەلیین شارمزاى و لیھاتوویى كابراى قامچى بە دەست، نەك هیزو تواناكەى! لەبەر ئەو دەى جارى وا ھەپە قامچى بە دەستىكى بەھیز زۆر بە توندی لە كەسەىك دەدات و نازارىكى زۆرى پیدەگەپەنئیت، بەلام پاش كەمەىك نازارمە نامینئیت و ھىچ شوپنەوارىكىش جیناھیلئیت، بەلام قامچى بە دەستى شارمزاو لیھاتوو، زۆر بە توندیش قامچىكەى بەكارناھیلئیت، بەلام دەزانئیت چۆن بەكارى دەھیلئیت و لە كوئى بدات.. بە ھەمان شیوہ كەسى نامۇزگارىكارىش مەرج نپە زۆر قسە بكات و درېژە بە نامۇزگارىيەكانى بدات، بەلكو دەتوانئیت زۆر بەكورتى نامۇزگارى پېوئست بە كەسى نامۇزگارىكراو بگەپەنئیت و نامانجەكەى بپېكىت..

ھەتا دەتوانئیت بەكورتى نامۇزگارى خەلكى بەكە.. كاتىك دەتەوئیت نامۇزگارىيەك پېشكەش بكەیت، بە ئەندازەى وتارىك درېژەى پېمەدە، بە تاپبەت ئەگەر نامۇزگارىيەكە لە بابەتیکدا بوو، كە ھەردووكتان ھاورا بوون، وەك نامۇزگارى كردنى خەلكى دەربارەى زیانەكانى تورمى، یان ھەرامى ھەرق، یان ترسناكى وازھینان لە نوپژ، یان نازاردانى دلى دایك و باوك..

ئەگەر سەپىرى پېغەمبەرى خوداﷺ بكەین دەبینین، بە دېرېك یان دوو دېر نامۇزگارىيەكانى پېشكەش كردوو، وەك ئەم نمونانە:

پېغەمبەرى خوداﷺ بە ئىمامى ھەلىﷺ دەفەرموئیت: ئەى ھەلى كاتىك لە جارى پەكەمدا ئافرمەتتەك دەكەوئیتە پېش چا، جارى دوو دەم سەپىرى مەكەرمە، لەبەر ئەو دەى لە پەكەم چاردا گوناھبار نابیت، بەلام بۇ دوو دەم جار نا..

نامۇزگارىيەكەي پېغەمبەرى خودا ﷻ زۆر بەكورتى كۆتايى ھات..

ھەرومھا بە عبداللىھى كۆرى عومەر (خودايان لى رازى بىت) دىفەرموئىت: لە
ژيانى دونيادا ۋەك نامۇيەك، يان ۋەكو رېبوارېك ۋابە..

ھەرومھا بە مەغازى كۆرى جەبەل ﷻ دىفەرموئىت: ئەي مەغاز سۆيىند بە
خودا خۇشەم دەۋىيىت.. لە دۋاى ھەموو نوپۇزىك ۋاز لەم فەرموۋدەيە مەھىنە
بلى: (اللهم اعني على ذكرك وشكرك وحسن عبادتك).. ۋاتە: (ئەي پەرۋەردگار
يارمەتىم بىدە لە سەر يادكەرنو سوپاس كەردىت، ھەرومھا بۇ ئەۋەي بە چاگى ۋ بە
جۋانى بىتپەرستەم)..

ھەرومھا بە ئىمامى عومەر ﷻ دىفەرموئىت: ئەي عومەر تۇ پياۋيىكى بەھىزىت،
لە لاي بەردە رەشەكەي كەعبە، فەرمبالغى ۋ پالەپەستۇ دروست مەكە..

كاتىك ئىمامى عومەر ﷻ لە سەردەمەرگدا دەبىت، خەلكى پۇل پۇل دەستە
دەستە دېنە سەردانى ۋ مائىناۋايى ئىدەكەن، گەنجىك دېتە ژوورەۋە دەلىت:
ئەي ئەمىرى ئىمانداران مۇژدە بىت، پەرۋەردگار ھاۋەلى پېغەمبەرى خودا ﷻ
پېبەخشىت.. ئەۋەي زانىت ۋ لە تواناتدا بوو، پېشكەشى ئىسلام ۋ مۇسلمانان
كەرد.. پاشان كە بوۋىت بە كاربەدەست، دادپەرۋەر بوۋىت، پاشان پەرۋەردگار
ۋا پلەي بەرزى شەھىدىت پېدەبەخشىت.. ئىمامى عومەرىش ﷻ دىفەرموئىت:
خۇزگە سەر بە سەر دەرچوۋمايە..

پاشان گەنجەكە رۇيشت ۋ ئىمامى عومەر ﷻ بىنى، جەلۋبەرگەكەي لە
زەۋىيەكە دەخشاۋ دەكەۋتە ژېر قاچەكانىيەۋە، ئىمامى عومەر ﷻ لە ۋ كاتەدا
ۋىستى نامۇزگارىيەكى ئەۋ گەنجە بىكات ۋ فەرموۋى: بانگى ئەۋ گەنجەم بۇ
بىكەن.. كاتىك گەنجەكە گەراپەۋەۋە لە بەردەستى ئىمامى عومەردا ﷻ ۋەستە،
ئىمامى عومەر ﷻ فەرموۋا: ئەي برازاي شىرىنەم، جەلۋبەرگەكەت بەرزىكەرەۋە،
لەبەر ئەۋەي دەبىتە ھۋى پاك ۋ خاۋىنى بۇ جەلۋبەرگەكانت، ھەرومھا مايەي
رەزەمەندى پەرۋەردگار ۋ دەبىتە ھۋى ئەۋەي زىاتىر لى بىرسىت..

بەلى.. زۆر بەكورتى پەيامى نامۇزگارى گەيانە بە گەنجەكەۋ دىرژەي پېنەداۋ
چەندو چوۋنى لەگەل نەكەرد.. چەندو چوۋن ۋ دىرژەدان بە بابەت ۋ كېشەكان

كارىكى خراب و ناپەسەندە.. پېغەمبەرى خۇداش ﷺ دىمەرمۇيت: (من گرمىتى خانوويەك لە بەھەشتدا بۇ ئەو كەسە دىكەم، كە واز لە چەند و چوون و دىمەقائى بەيئىت، ئەگەر لە سەر حەقىش بىت)..

جارى وا ھەيە كەسىك باومر بە راستى بۇچوونىك، يان كارىك دىكات، بەلام بە ھۆى خۇ بە گەورمزانىنەو دىمى نابىرئىت و دانى پىدانانىت، ھەر وىكو پەرومردگار لە بارەى فىرعەون و دارودىستەكەيەو دىمەرمۇيت: ﴿وَحَمْدُوا بِهَا وَاسْتَيْقَنَتْهَا أَنْفُسُهُمْ ظُلُمًا وَعُظْمًا.....﴾ (النمل. واتە: (جا ئەوانە ھەر رىق ئەستوورىيان كىردو باومرىيان بىي نەبوو، بە زۆردارى و خۇبەزلزانى، لە كاتىكدا لە ناخى دىروونىيانەو ھەستىيان دىكرد حەقىقەتە و راستە)..

بەلى.. فىرعەون و دارودىستەكەى راستىەكانىيان ناسى و لە دل و دىروونىياندا دانىيان پىدانا، بەلام بە ھۆى خۇ بە گەورمزانىنەو شوپىنى موسا ﷺ نەكەوتن.. بەلى.. گرنگ ئەومىيە كەسى نامۇژگارىكراو ، واز لە ھەلەكەى بەيئىت و نەگەرئىتەو سەرى، نەك نەوھى كە بە سەرىدا سەركەوئىت و بىبەزىئىت، چونكە خۇ ئىوہ لە گۆرمپانى زۆرانبازىدا نىن!!

جارى وا ھەيە كەسى نامۇژگارىكراو بە چەند وشەو وتەيەكى كىچ و كال، پۇزش دىمەيئىتەو، كە جىگەى سەلماندن و رىزامەندى نىن، بەلام تۇ لىبوردمبەو پۇزش و بىانووەكانى وىرگىرو لەگەلىدا توندو تىژ مەبەو دىرگاكانى پەشىمانى بە روودا دامەخەو دىرگاكانى نامۇژگارى بە روودا ئاوەلا بكەو لە نامۇژگارى كىردنى بەردەوام بەو كۆل مەدە..

تېروانىن..

زۆر بەكورتى لە ھەلەكانىيان ئاگادارىيان
بكەو دىرژەى پىمەدمو وتارىيان بۇ مەخوئىنەرموہ..

گوۋىن بە قىسەي خەلىكى مەدە..

كەسانى ئامۇڭگارېكارى وا ھەن، شارمزاپىيەكى تەواۋىيان لە ھونەرى ئامۇڭگارى
 كردندا نىيە، جارى وا ھەيە بە ئامۇڭگارېيەكانيان لە جىياتى ئەۋەى ئاسودەو
 دلخۇشت بىكەن، زىياتر دلئەنگو غەمبارت دىكەن و كېشەكانت لە سەر گران
 دىكەن.. كەسانى وا ھەن زۆر ئىرمىيىت پېدەبەن و مەبەستىيانە غەمبارت بىكەن..
 ھەيانە ئەۋەندە بى ئەزمۇونە، ئەگەر بېدەنگ بىت زۆر باشترە لەۋەى كە
 ئامۇڭگارى خەلىكى بىكات.. كەسانىك ھەن ھەمىشە بە چاۋپىلكەى رەشەۋە،
 سەپرى ژيان دىكەن..

دەگىرپنەۋە پىاۋىك بە سۈارى گۆيدىرېژمەكى دىكەۋىتە رىۋ كۆرەكەشى لە
 تەنىشتىيەۋە رېدەكات، لە رېگە بە ھەندىك لە خەلىكى دىكەن و دەلېن: سەپرى
 ئەۋ پىاۋە دلرەقە بىكەن، خۇى سۈارى پىشتى گۆيدىرېژمەكى بوۋەو كۆرەكەشى
 بە بى دىروات! پىاۋەكە كاتىك گۆى لەم قىسەيە دەبىت، خۇى دادەبەزىت و
 كۆرەكەى سۈار دىكات..

پاش كەمىكى تر بە كۆمەلە كەسىكى تر دىكەن و ئەمانىش دەلېن: سەپرى
 ئەۋ كۆرە بىكەن چەندە بىرېزە، خۇى سۈارى گۆيدىرېژ بوۋەو باۋكىشى بە بى
 دىروات.. پىاۋەكە كاتىك گۆى لەم قىسەيە دەبىت، خۇى لەگەل كۆرەكەيدا
 سۈارى گۆيدىرېژمە دەبىت..

لە رۇپىشتن بەردەۋام دەبن و دىكەن بە كەسانىكى ترو ئەمانىش دەلېن: سەپرى
 ئەۋ دوو مەرۋقە دلرەقە بىكەن، ھىچ بەزمىيەكىيان بەۋ ئازەلەدا ناپاتەۋە..
 پىاۋەكە كاتىك گۆى لەم قىسەيە دەبىت، دادەبەزىت و بە كۆرەكەشى دەلېت:
 تۇش دابەزە.. كۆرەكەشى دادەبەزىت و دوو بە دوو دىروۋن و گۆى دىرېژەكەش
 ھىچ شتىكى لە سەر پىشت ناپىت..

پاشان بە كۆمەلە كەسىك دىكەن و پىيان دەلېن: سەپرى ئەۋ دوو كەسە

گىل و نەقامە بىكەن، گويدىرىژىكيان پىيەو كەچى خۇيان بە بى دەرۇن، باشە
گويدىرىژ بۇ سواربوون دروست نەگراو؟

پياومكە نىتر خۇى بۇ نەگىراو ھاوارى كردو كورەكەى پاكىشاو بە جووتە
چوونە ژىر سكى گويدىرىژەكەومو نەمجارمىيان نەمان گويدىرىژەكە ھەلدەگرن!!
نەگەر لەو كاتەدا من لەوى بوومايە، بەو پياووم دەوت: چىت پىخۇشە وابكەو
گوئى لە قسەو قسەلۇكى خەلكى مەگرە، چونكە رازى كردنى ھەموو خەلكى،
كارىكى بەدى نەھاتوومو مروف ناتوانىت پىيى بگات..

كەسى وا ھەيە كاتىك پىشنىارىك دىردەبىرىت، لەخۇو دەست بە قسەگردن
دەكات و بىرى لىناكاتەو، وەكو نەوى كەسىك بىت بۇ لات و بىت بلىت: نەو
بۇچى داخوازى فلانە ئافرىتت كرد؟ ئەى بۇچى مارت كرد؟

كاكى برا كارەكە تەواو بوومو تازە مارەى كردو كۇتايى پىھات!!
يان برادەرىك دىت بۇ لات و دەلىت: نەو ئۆتۆمبىلەكەت فروشت؟ ئەى بۇ
ئاگادارت نەكردم؟ فلانە كەس پارەى زىاترى پىدەدا..

براكەم بىيرەومو بەسە.. كابرا ئۆتۆمبىلەكەى فروشت و كۇتايى پىھات..
كەواتە، نازارى دىروونت مەدەو گوئى لە ھەموو قسەيەكى خەلكى مەگرە..

ئىزموون..

رازى كردنى ھەموو خەلكى، كارىكى
بەدى نەھاتوومو مروف ناتوانىت پىيى بگات..

با ھەمىشە زەردەخەنەت لە سەر لىۋو بىت..

ماۋەى چەندىن سالە دەيناسمۇ ھاورپى كارمە، بە ھەر حال ئەۋەى دەمەۋىت
باۋمۇر بىكەم يان نا ئەۋەى، تا ئىستا نازانم ئەۋ ھاورپىم دانى لىپروۋە يان نا، چونكە
زەردەخەنەم پىۋە نەبىنىۋە، ھەتا دانەكانى بىينەم! ھەمىشە گرژو مۇنە، وا دەزانىت
نەگەر كەمىك رووخۇش و لىۋو بە خەندە بىت، تەمەنى كەم دەكات، يان مال و سەرومەت و
سامانەكەى لە دەست دەچىت!!

ھەرپى كورى عبداللەھ دىفەرموۋىت: ھەر كاتىك پىغەمبەرى خۇدام ﷺ بىنى
بىت، زەردەخەنەى لە سەر لىۋو بوۋە..

كەسانىك ھەن ھەمىشە رووخۇش و لىۋو بە خەندەن..

كاتىك مامۇستاپت و دەچىتە ژوورمۇە بۇ لى قوتابىەكانت، با رووت خۇش بىت..
كاتىك سۋارى فرۇكە دەبىت و خەلگى سەپىرت دەكەن، بە رووياندا پىبىكەنەۋ با
زەردەخەنەت لە سەر لىۋو بىت..

كاتىك دەچىتە دوكانىكەۋە يان دەچىت بۇ بەنزىنخانەپەك، يان فەرمانگەپەك،
لىۋو بە خەندەبە..

كاتىك چاك و چۇنى لەگەل خەلگىدا دەكەپت، با زەردەخەنەت لە سەر لىۋو بىت و بە
رووياندا پىبىكەنە..

بە شىۋەپەكى گشتى زەردەخەنەۋ رووخۇشى، كارىگەرىپەكى بەھىزى ھەپە بۇ
نەھىشتىنى تورمىي و گومان و پاراپى.. پالەۋان ئەۋ كەسەپە بە سەر ھەست و سۆزىدا زال
بىت و زەردەخەنەى لە سەر لىۋو بىت..

نەنەسى كورى مالىك ﷺ، رۇژىك لەگەل پىغەمبەرى خۇدام ﷺ بە رىگەپەكدا دەپۇن و
پىغەمبەرى خۇداش ﷺ پارچە پەرۋەكى زېرى بە سەر شانەۋە دەبىت.. كابراپەكى
دەشتەكياپان پىدەگات و پارچە پەرۋكە لە قورگى پىرۋزى پىغەمبەرى خۇدام ﷺ توند
دەكات! نەنەس ﷺ دىفەرموۋىت: شۇنەۋازى زېرى پەرۋكە لە سەر جەستەى پىرۋزى
پىغەمبەرى خۇدام ﷺ دەرگەۋت..

دەبىت ئەۋ پىاۋە چى وىستىبىت؟! كى دەلىت مالەكەى نەسۋتاۋمۇ بۇ يارمەتى نەھاتۋە؟!

گوۋى بگرە بزانە جى دمويت و داواى جى دمكات.. دەلىت: ئەى محمد.. تىببىنى ئەو
بگە نەپوت: ئەى پىغەمبەرى خوداﷺ.. ئەى محمد: لەو مال و سامانەى خودا، كە لە
لاتە بەشم بەدە..

پىغەمبەرى خوداﷺ ئاۋر دمكاتەومو پاشان پىدەكەنىت و فەرمان دمكات و
دەفەرمويت: بەشى بەدن..

بەلى.. پىغەمبەرى خوداﷺ ئەومندە ئارامگر بوو، ئەو شىۋە ھەلسوگەوتانە،
نەياندەتوانى تورەى بگەن.. پىغەمبەرى خوداﷺ زۆر لەوە سنگ فراوانتر و گەورەتر
بوو، لە سەر شتانىكى بىن نرخ لە خەلكى تورە بىت و سزايان بدات.. پىش ئەوۋى بىر لە
تورەبوون و سزادان بگاتەو، بىرى لە ئەنجامەكەى دەرەمەدە..

چ سوۋدىكى دىبوو، ئەگەر بە سەر كابرا دەشتەكەدا ھاۋارى بگردايە و دەرى
بگردايە؟! ئايا بىرەنەكانى گەردنى سارپىز دىبوو؟! ئەى كابرا رەۋشتى جوان دىبوو؟!
نەخىر.. دەى گەۋاتە باشتىن چارەسەر ئارامگرتنە..

بەلى.. ھەندىك ھەلسوگەوت تورەمان دەكەن، بەلام چارەسەريان بىرىتى نىيە لە
تورەمىي و ھەلەشەمىي، بەلكو چارەسەريان بىرىتىيە لە نەرم و نىيانى.. زەردەخەنە.. گومانى
باش.. خواردنەومو شاردنەومى تورەمىي.. ئارامگرتن و پەلە نەكردن..

بەراستى پىغەمبەرى خوداﷺ جوانى فەرموۋە كە دەفەرمويت: (ليس الشديد
بالصرعة، إنما الشديد الذي يملك نفسه عند الغضب).. واتە: (ئازاۋ پالەۋان بىرىتى نىيە
لەو كەسەى كە زۆرانبازو بەھىزە، بەلكو ئازا بىرىتىيە لەو كەسەى لە كاتى تورەمىيدا بە
سەر خۇيدا زال دىبىت)..

لە كۆتايىدا پىت دەلىم: روو خۇشى و دىرپرېنى زەردەخەنە بە روۋى براگەتدا مايەى
خىرو پاداشت و جاكەمىيە..

پىشەرەنگ..

ھەر كاتىك پىغەمبەرى خوداﷺ بىنرا بىت،
روو خۇش و ئىو بە خەندە بوو..

ھېلە سورەكان..

ھوتابىم بوو لە زانكۆ.. خاومن رۆشنىرىيەكى فراوان بوو.. سوور بوو لە سەر دروست
کردنى پەيوەندى كۆمەلەيەتى لەگەل خەلکید، بەلام زۆر خوین تال و رىزاگران بوو،
رۆژىك ھات بۆ لام و وتى، مامۇستا.. ھەمىشە ھاوړپكانم لىم تورە دىبن و لە سەر گالتەو
قەسە خۆشەكانم ئارام ناگرن!!

لە دلى خۇمدا وتم: من لە بىدەنگىت بىزارم، چ جاي ئەوھى قەسەو گالتە بکەيت؟! بە
تايبەت کاتىك کە دىتەوئىت خۆت رووخۆش و گالتەنامىز نىشان بدەيت!! لىم پرسى و وتم:
بۆچى لە گالتەو قەسە خۆشەكانت بىزارن؟! نمونەيەكم لە قەسە خۆشەكانت ھى بلى..
وتى: يەككىك پشمى و منىش وتم: نەفرىنى خودات لى بىت.. کاتىك تورە بوو،
قەسەكانم تەواو کردو پىم وت: ئەى شەيتان، خودا رەحمت لى بکات!!

ئاھ.. بە راستى قەسەيەكى زۆر ناخۆشى کرد!! داماوە وایدەزانى بەو قەسە بىزاراوانە
خۆشەويست دەبىت!!

خەلکى ھەر چەندە رازى بن گالتەوگەپت لەگەل بکەن و گوئى لە قەسە خۆشەكانت
بگرن، بەلام رازى نابن ھەندىك قەسەو گالتەيان لەگەل بکەيت و ھىلە سورەكانى ژيانيان
ببەزىنئىت، بە تايبەت لەبەر چاوى خەلکى و بە ئاشکرا..

ھەندىك لە خەلکى، بە بيانووى لى رابىننىنەو، گوئى نادەنى و ھەندىك ھەلسوگەوت
دەمەن، يان ھەندىك داواکارى نەشیاو دەمەن، وەك ئەوھى مۇبايلەگەت ھەلدەگرن و
بە ئارمىزوى خۆيان تەلەفۇنى پىدەمەن، يان بە مۇبايلەگەت كورتەنامە بۆ كەسانىك
دەنئىرن، كە ھەز ناكەيت ئەو كەسانە ژمارەى مۇبايلەگەت بزانن، يان بە بى پرس
ئۆتۆمبىلەگەت دىبن، ياخود ئەوئەندە داوا دەمەن، ھەتا لە روو دادەمىنى و ناچار
دەبىت بيان دەيتى..

يان جارى وا ھەيە چەند ھوتابىيەك لە بەشى ناوخۆى بەيەگەو نىشتەجى دىبن، کاتىك
يەككىيان بەيانى بەخەبەر دىت و دىيەوئىت بچىت بۆ زانكۆ، دەبىنئىت يەككىك لە ھوتابىيە
ھاوړپكانى چاکەتەكەى بردووە، يەككىكى تریان پىلاوومەكانى لە ھى کردووەو رۆشتووە..
جارى وا ھەيە كەسانىك بە بيانووى قەسەى خۆشەو، لە كۆر و دانىشتنە گشتىەكاندا،

ھاۋرىكانيان بېزارو نارەھەت دىگەن.. پېۋىستە بزانرېت كەسانىك ھەر چەندە خۇشيان بوۋىت، مروفن و شايمىنى بېزاربوون و تورمبوون و پېۋىستە ئاگادارى ھەست و سۆزبان بېت و دلىان نەرمىنجىنىت..

كاتىك پىغەمبەرى خۇداﷺ لە جەنگى تەبوك گەراپەۋە بۇ شارى مەدىنە، عوروى كورى مەسعودى سەھەفى ھات بۇ خزمەتى، عورۋە گەۋرە ھۆزمەكى دەبىت و زۆر رېزى دىگەن.. عورۋە مۇسلمان دەبىت و دەپەۋىت بېت بانگى ھۆزمەكى بىكات، بۇ ئەۋەى باۋەر بېيىن و مۇسلمان بن، بەلام پىغەمبەرى خۇداﷺ دىتەرسىت ھۆزمەكى ئازارى بىدەن و بەۋ ئاسانىيە دىستەبەردارى ئاپنەكەى خۇيان نەبن، ھەر بۆيە ھەرموۋى، ئەۋانە دىتەكۆن!!

پىغەمبەرى خۇدا دەبزانى ھۆزى سەھىف لە ھەلسوكەۋتدا توندوتىز و رەھن، ئەگەر لەگەل گەۋرەكەشياندا بېت..

عورۋەش دەلىت: ئەى پىغەمبەرى خۇداﷺ ھىندەى چاۋيان خۇشيان دەۋىم و رېزم دىگەن..

بەلى.. عورۋە دىكەۋىتە رى بۇ لاي ھۆزمەكى، بۇ ئەۋەى بە دەم بانگەۋازەكەپەۋە بېن و باۋەر بېيىن، كاتىك گەمىشتە لاي ھۆزمەكى، سەركەۋتە سەر بەرزىيەك و بە دىنگى بەرز بانگى كەردن و ھەموو كۆبۈۋنەۋە، پاشان بانگى كەردن بۇ ئەۋەى مۇسلمان بن و پېشى راگەياندىن كە خۇى مۇسلمان بوۋدو دوبارە لە بەرامبەريان باۋەرەكەى ئاشكرا كەردو ۋتى: اشهد ان لا اله الا الله واشهد ان محمداً رسول الله..

كاتىك گۈپيان لەم ۋتانە بوو، دىستيان كەرد بە ھاۋار ھاۋار و تورمبوون و رازى نەبوون، ۋاز لە خۇداكانيان بېيىن، ھەر بۆيە لە ھەموو لايەكەۋە بە رىم ھېرشيان كەردە سەرى، ھەتا بوراپەۋە لە ھۇش چوۋ.. كاتىك خەرىك بوو گيان بىسپىرېت، ئامۇزاكانى ھاتن بۇ لاي و ۋتيان: ئەى عورۋە لە باتى كۈشتىنى تۆ، كۈشتار نەكەين؟! عورۋەش دەلىت: نەخىر لە باتى من كەس مەكۆنەۋەۋە تۆلە لە كەس مەسەننەۋە، پەرومردگار بە شەھىدى رېزى لېنام..

كاتىك ھەۋالەكە گەمىشتەۋە بە پىغەمبەرى خۇداﷺ ھەرموۋى: نەۋنەى عورۋە، ۋەكو نەۋنەى ئەۋ پىۋەۋە ۋايە كە پەرومردگار لە سورەتى ياسىندا باسى دىكات، كاتىك بە ھۆزمەكى ۋتى: شوپنى پىغەمبەران بىكەۋن و باۋەر بېيىن، بەلام ئەۋان شەھىدىيان كەرد..

دەى ئاگاداربە: خەلىكى ھەر چەندە لىت نىزىك بن، ھەرومەھا ھەر چەندە ھاۋرى و خۇشەۋىست بن، ھەست و سۆزبان ھەپەۋ نەبىت لە كاتى ھەلسوكەۋتتدا، يان لە كاتى

ئەنجامدانى گالتەھۇ قىسەى خۇشدا، دەرۋون و ھەستىيان بىرىندار بىكىت.. وريابە ھىلە سورمىكانى ژيانيان نەبەزىنىت و سنورى خۇت بزانە.. ھەر بۆيە پىغەمبەرى خوداﷺ داوامان لىدەمكات موسلمانان نەترسىنىن..

رۇژىك پىغەمبەرى خوداﷺ لەگەل چەند ھاۋەلىكىدا لە گەشتىكىدا دەبن و ھەر كەسەو كەلۈپەلەكانى بە خۇى دەبىت، يەكىك لە ھاۋەلان خەۋى لىدەمكەۋىت و يەكىك لە ھاۋرىكانى شتىكى لى دىشارىتەۋە، كاتىك پىاۋمكە خەبەرى دەبىتەۋەو دەبىنىت شتىك لە كەلۈپەلەكانى ديار نىە، ترسى لىدەنىشىت و دەست دەكات بە گەران بە دۋاى شتەكەيدا، پىغەمبەرى خوداﷺ لە كاتى نەم رووداۋەدا، دەفەرمۈىت: (لايحل المسلم ان يروع مسلماً). رواه احمد وابوداود. واتە: (بۇ ھىچ موسلماننىك دروست نىە، موسلماننىكى تر بترسىنىت)..

جارى وا ھەيە كەسىك بەو ھەلسۈكەۋتەى كە دەمكات، بە گومانى خۇى دلخۇشت دەكات، بەلام بە داخەۋە زۆر جار زىانت پىدەگەپەنىت و دلتنەگو غەمبارت دەكات، بەلكو توشى دلەراۋكىشت دەكات و لەۋانەيە تا ماۋىيەكىش توشى شۇك ببىت.. بۇ نمونە: بە بى ئەۋەى ئۇتۇمبىلەكەت بىكۆزىنىتەۋە، لەبەردەم دوكانىك دەۋەستىت و دادەبەزىت، بۇ ئەۋەى پىداۋىستىيەك بىكرىت، لەپەر يەكىك لە ھاۋرىكانت دىت و سۋارى ئۇتۇمبىلەكەت دەبىت و دوور دەكەۋىتەۋە، تۇش وا دەزانىت ئۇتۇمبىلەكەيان فراندوۋىت، يان دزىۋويانە.. ئەمەش بۇ گالتەھۇ پىكەنىن!! ھاۋرىكەت بۆيە نەم كارەى كرد، بۇ ئەۋەى كەمىك پىكەنىت، يان گالتەھۇكى ترس نامىز دروست بىكات، بەلام بە دلنىاپىيەۋە نەم جۆرە ھەلسۈكەۋتەنە ناخۇش و بە ئازارن..

تېروانىن..

ھەر شتىك لە سنورى خۇى دەرچوۋ، پىچەۋانە دەبىتەۋەو دەگۆرىت بۇ دژەكەى.. زۆر گالتەھۇگەپىش ھەبۋە، بە شەرو ناخۇشى كۆتاييان پىھاتوۋە!!

پاراستنى نەينى..

لە كۆنەۋە وتراۋە: ھەر نەينىيەك لە دوو تىبەرى، ئەۋا بىلەۋ دەيتەۋە.. پەرسىيارىش
 كراۋە مەبەست لە دوو چىيە؟! وتراۋە مەبەست لە دوو، ھەر دوو لىۋە!!
 لە ماۋى سىۋ پىنج سال تەمەنى راپوردوۋمدا، بىر نايات نەينىيەك بە گۈچكەي
 كەسىكدا چىرپاند بىت و لىۋ دىنيا بوۋىتەم، مەگەر سۈپىدى بۇ خوارىيەت، كە
 نەينىيەكەم دىشارىتەۋە دىخاتە بىرىكى قولى بىنەۋە.. بىرىش نايات، كەسىك لە
 داۋى بىستى نەينىيەكەم، راشكاۋانە وتىتە: فلانە كەس ناتوانم نەينىيەكەم بشارمەۋە،
 بەلكو ھەموو كەسىك لە سەرمەۋە دەستى دىكىش بە سەر سىگىداۋ دەلىت، سۈپىد بە
 خودا، ئەگەر خۆر بىخەنە سەر شانى راستەم مانگىش لە سەر شانى چەم، يان ئەگەر
 چەقۇ بىخەنە سەر گەردىنەم، نەينىيەكەم ئاشكرا ناكەم!! بەلام پاشان ئەگەر زۆر خۇي بۇ
 بىگىرەت، دوو يان سى مانگ، دىتوانىت خۇي بىگىرەت نەينىيەكەم بىلەۋ دىكاتەۋە دەم
 بە دەم دىكاتەۋە بە خۇت..

لەم كاتەدا، پىت دەلىم: ھەر لە سەرمەۋە ھەلە بوۋىت، چۈنكە پىۋىستە نەينىيەكانت،
 سنورى ھەر دوو لىۋت نەبەزىنەم، ھەروەھا پىۋىستە داۋى كارىك لە خەلكى نەكەيت،
 كە لە تۋاناياندا نەبىت، ھەر ۋەك وتراۋىشە:

إذا ضاق صدر المرء عن نفسه فصدر الذي يستودع السر أضيق..

بەلى.. ئەگەر سىنگى كەسىك تەسك و بچوك بىت بۇ پاراستنى نەينىيەكانى خۇي،
 ئەۋا بە دىنبايەۋە سىنگى ئەۋ كەسەي كە نەينىيەكەتى لا دادەنەي، تەسك و بچوكترە..
 كىشەكە لەۋە داۋە جارى ۋا ھەيە باسەكە لە لاى كەسىك باس دىكەيت، بۇ ئەۋەي
 راپۇرە پىبىكەيت و رىگەۋ چارەسەرىكت نىشان بدات، كەچى دواتر نەينىيەكەم بىلەۋ
 دىكاتەۋە، تۇش لەبەر چاۋت دىكەۋىت و زۆرىش رەت لىدەيتەۋە..

نەۋەيەكى سەير لە مېژوۋدا بەم شىۋەيە روۋىداۋە: پىش روۋدانى جەنگى بەدر،
 كاتىك پىغەمبەرى خۇدا ﷺ ھەۋالى كارۋانىكى بازىرگانى قورمىشى بىست، خۇي و
 ھاۋەلانى بەرمە كارۋانەكە كەۋتە رى.. سەردەستەي كارۋانەكە، ئەۋسوفيان بوو،

كاتىك ھەستى بە مەترسى كرد، پياۋىكى بە كرى گرت، بۇ ئەۋەدى ھەۋالى مەترسى كارۋانەكە بگەيەننېتە قورمىش.. كابرا كەۋتە رى بەرمە مەككە، رېگەي مەككەش چەند رۆژىكى دەۋىست، خەلكى مەككەش ھىج ھەۋالىكىان لەۋ بارمىيەۋە نەدەزانى..

شەۋىك عاتىكەي كچى عبدالمطلبى پورى پېغەمبەرى خودا ﷺ خەۋىكى ترسناك دەبىننېت.. كاتىك رۆژ بۆۋە ناردى بە شوپن عەباسى برايداۋ پىنى وت: بىرام، سوپند بە خودا ئەمشەۋ خەۋىكەم بىنى ترساندىمى و دىترسم بەلاۋ ناردەحتىك بە سەر ھۆزىكەتدا بىت، ئەۋەدى بۆت باس دەكەم، بىشارەۋە لە لاى كەس مەيدىركىنە.. عەباسىش ﷺ دەلىت: باشە.. چىت بىنى؟!

عاتىكە دەلىت: سۈرۈكەم بىنى بە سەر وشترەكەيەۋە، ھاتە پىشەۋە، ھەتا گەپشە دۆلى (ابطح) و پاشان ۋەستاۋ بە دىنگى بەرز ھاۋارى كردو وتى: ئەي ستەمكاران بىرۋن بۇ ئەۋ شوپنەي كە لە ماۋەدى سى رۆژدا تىايدا دەمرن!! پاشان وتى: خەلكەكەم بىنى لە دەۋرى كۆبۈۋنەۋە، پاشان رۆپىشت و جوۋە مزگەۋتەكەۋەۋە خەلكەكەش بە شوپنەيەۋە بوون، پاشان بە وشترەكەيەۋە سەر كەۋتە سەر كەۋبەۋە بە ھەمان شىۋەدى پىشۋو ھاۋارى كردو وتى: ئەي ستەمكاران بىرۋن بۇ ئەۋ شوپنەي كە لە ماۋەدى سى رۆژدا تىايدا دەمرن!!

پاشان كەۋتە سەر شاخى ئەبى قەيس و ھەمان ھاۋارى پىشۋوى دووبارە كىردەۋە، پاشان لە سەر لوتكەي شاخەكەۋە، تاشە بەردىكى فرىدا، تا گەپشە خۋارەۋە، پارچە پارچە بوو.. ھىج مالىكى مەككە نەما پارچەيەك لەۋ بەردانەي تىنەچىت..

عەباس ﷺ كاتىك گۈپى لەم ھسانە بوو، شەۋراۋ وتى: سوپند بە خودا ئەمە خەۋىكى راست و روۋنە!! پاشان وتى: دى تۆش ئەم خەۋە باس مەكەۋ بۇ كەسى مەگىرەۋە..

عەباس ﷺ رۆپىشت و ھەر خەيالى لە لاى خەۋەكەي خوشكەكەي بوو، لە رېگە ۋەلىدى كورى عوتبە دەبىننېت، كە يەككە بوو لە ھاۋەلەكانى و خەۋەكەي بۇ دەگىرپتەۋەۋە پىنى دەلىت: بۇ كەسى مەگىرەۋە.. پاشان ۋەلىد دەرۋات و عوتبەي كورى دەبىننېت و خەۋەكەي بۇ دەگىرپتەۋە، عوتبەش بۇ ھەندىك لە ھاۋەلەكانى دەگىرپتەۋە، ھەتا ۋاى لىدېت زۆربەي خەلكەكە دەبىيستن و خەۋەكە دەبىتە باس و خواسى خەلكى شارى مەككە و كۆرۈ دانىشتەكانيان..

دەمەۋ نىومرۇ، عەباس ﷺ دەچىت بۇ ئەۋەدى بە دەۋرى كەۋبەي پىرۋزدا بسورپتەۋە،

نه بوجه هلیش له گهڼ هندیك كه سدا له سیبهری كه عبه دا دانیشتیوون و باسی خه و مکه ی عاتیکه یان دمکرد.. کاتیک نه بوجه هل عباس عليه السلام دهینیت، دهلیت؛ كه ته واو بوویت، و مره بو لامان..

عباس عليه السلام سه ری سورماو له دلی خویدا دهلیت؛ دهییت نه بوجه هل چ کاریکی به من هه بییت، به لام به هیج شیومیهك به ری بو خه و مکه ی عاتیکه ی خوشکی ناچیت.. کاتیک عباس عليه السلام ته واو بوو، چوو بو لای نه بوجه هل و هاوه له گانی.. کاتیک عباس عليه السلام دادمنیشیت، نه بوجه هل دهلیت؛ نه ی نه وه ی عبدالمطلب له كه په وه فیری نه و مبوون هسه له نادیارمکان بکه ن؟!

عباسیش عليه السلام دهلیت؛ و مگو چی؟! نه بوجه هل دهلیت؛ وهك نه و خه وه ی عاتیکه بینوو ویه تی..

عباس عليه السلام ترسی لی دمنیشیت و دهلیت؛ چی بینوو ده؟!

نه بوجه هل دهلیت؛ نه ی نه وه ی عبدالمطلب، ئایا رازی بوون پیاوانتان ببیت به پیغه مبه ر، هه تا رازی بن ئافرمتانتان ببیت به پیغه مبه رو هه وال هی نه ر؟! ئیمه له سه ر هسه ی عاتیکه سی رۆژ چاو مری دمکه ی ن، نه گه ر و ته گانی به راست دمرچوون باشه، نه گه ر نا نوسراویك دهنوسین، كه نیوه درۆزنترین كه سی عه رمه ن..

عباس عليه السلام دمشلمری و نكۆلی له خه و مکه ی خوشكه كه ی دمكات و هیج هسه یه كیشی بی نابیت، هه تا وه لامی نه بوجه هلی پیداته وه.. کاتیک عباس ده گه ر پته وه ماله وه، هه موو ئافرمتانی نه وه ی عبدالمطلب لیی توره دهن و بیی ده لین؛ نیوه رازی بوون، نه و پیس و چه په له هسه ی ناشیرین به پیاوانتان بلیت، نه ی چۆن رازی دهن، هسه ی ناشیرین به ئافرمتانتان بلیت و نیومش گوی بیستی بن، ئایا غیرمتان نیه؟!

عباس عليه السلام کاتیک گویی له م هسانه ده بییت، رقو تورمی به رز ده بیته وه و دهلیت؛ سویند به خودا نه گه ر نه مجاره نه بوجه هل هسه ی وا بکات، ئاواو ئاوا ی لی دمه كه م..

سی رۆژ دوا ی خه و مکه ی عاتیکه، عباس ده چیت بو كه عبه و زۆریش توره ده بییت.. کاتیک ده چیت بو كه عبه، نه بوجه هل ده بینیت و به رمو رووی ده چیت، به لام نه بوجه هل زۆر به په له پشت هه لدمكات و دمروات.. عباس له په له رۆیشتنی نه بوجه هل سه رسام ده بییت و له دلی خویدا دهلیت؛ نه مفرینی خودات لی بیت، هه موو نه و په له په له ت له ترسی نه وه بوو، هسه یه كت بی بلیم؟!

بەلام لە راستىدا ئەبوجەھل كاتىك كۆپى لە نىردراومكەى ئەبوسوفيان دەبىت، وا
 ھاوار دەكات و داواى كۆمەكى دەكات، بۇ رزگار كەردنى كاروانە بازىرگانىمەكەى قورمىش، بە
 پەلە دەروات بەرمو لای دەنگەكە.. كاتىك دەكاتە لای نىردراومكەى ئەبوسوفيان، دەبىنەت
 لوتى و شترمەكەى بىراومو خويىن بە روخسارى و شترمەكەيدا دىتە خوارمومو نوپنەرمەكەش،
 كراسەكەى بەرى دادىپوومو ھاوارى بە دەمەوەچوونى كاروانەكەى قورمىش دەكات..
 قورمىشش زۆر بە پەلە سوپا نامادە دەكەن و دەكەونە رى بەرمو بەدرو ئەو
 روويدا، كە روويدا و بىباومرانی قورمىش توشى بەلا و سمرشۇرپىيەكى زۆر گەورە بوون و
 ژمارمىيەكى زۆر لە سەر كەردە و گەورمگانىيان كۆژان، لەوانەش ئەبوجەھل..
 بزانه لە چاوتروكانىكدا، ئەو خەوە چۆن بىلاوبۆو؟

ئىمامى عومەر رضي الله عنه كاتىك باومرى هينا و موسلمان بوو، وىستى ھەوالى موسلمان
 بوونەكەى بىلاوبىتەوومو بىباومرانی بىبىستىن، ھەر بۆيە ھەوالەكەى بە كەسىكى زۆر دەم
 شرو قەسەگىرەرمو رەگەياندا و پىي وت: فلانە كەس قەسەيەكت بۇ دەكەم، بەلام با نەينى
 بىت لە لات!! كابرەكەش دەلىت: نەينىيەكەت چىيە؟
 ئىمامى عومەر رضي الله عنه دەفەرموئىت: من موسلمان بووم، بەلام ناگادارىيە لە لای كەس ئەم
 نەينىيە نەدركىنى!!

ھەر ئەومەندەى ئىمامى عومەر رضي الله عنه ديار نەما و رۆيشت، كابرە دەگەرا و ھەر كەسىكى
 بەر چا و بکەوتايە پىي دەوت: دەزانى عومەر موسلمان بوو؟ ئەو نەترانىووە عومەر
 باومرى هيناو؟

بە راستى سەيرە!! دەلىلى بىرىكارى بىلاو كەردنەومى ھەوال و دەنگوباسە!!
 رۆژىك لە رۆژان، پىغەمبەرى خودا ﷺ، ئەنەس رضي الله عنه دەنیرىت بۇ كارىك، كاتىك
 دەروات توشى دايكى دەبىت، دايكى پەرسىياری لیدمكات و دەلىت: پىغەمبەرى خودا ﷺ بۇ
 چ كارىكى ناردووى؟ ئەنەسش رضي الله عنه لە وەلامدا دەلىت: سوپىند بە خودا نەينى پىغەمبەرى
 خودا ﷺ نادركىنم..

پىغەمبەرى خودا ﷺ ھاوەلانى لە سەر پاراستن و نەدركاندى نەينىيەكان پەرومردە
 دەكرد، ئەومتە ئەنەس رضي الله عنه لە كاتىكدا مىندال بوو، بەلام نامادە نەبوو نەينى پىغەمبەرى
 خودا ﷺ لە لای دايكىشى بىدركىنىت..

عائىشەى دايكى ئىمانداران (خوداى ئى رازى بىت) دەفەرموئىت: فاطمەى كچى پىغەمبەرى

خوداﷻ ھات بۇ لامان، رۇيشتىنى فاطمەش زۆر لە رۇيشتىنى باۋكى دەچوو.. كاتىك ھات بۇ لامان، پېغەمبەرى خوداﷻ ھەرموۋى: بەخىربىيى كچە شىرىنەكەم، پاشان لە لاي راستى، يان لە لاي چەپى داينىشانى، پاشان چەپەيەكى چەپەند بە گوپىداۋ فاطمە دەستى كرد بە گريان، پاشان چەپەيەكى ترى چەپەند بە گوپىدا، دەستى كرد بە پىكەنن..

منىش وتم: تا ئەمرو نەم بىنيوۋە خوشى و غەمبارى ئەومندە لە يەك نزيك بن!!
پرسىارم لە فاطمە كرد دەربارى قەسەكانى پېغەمبەرى خوداﷻ، لە ۋەلامدا وتى: نەينى پېغەمبەرى خوداﷻ نادرگىنم..

كاتىك پېغەمبەرى خوداﷻ كۆچى دوايى كرد، دوبارە دەربارى قەسەكانى ئەو رۆژە پرسىارم لە فاطمە كردمەۋ.. ئەويش ۋەلامى دامەۋە وتى: جوبرائىل ﷺ ھەموو سالىك جاريك قورئانى پى دەوردەكردمەۋە، بەلام ئەمسال دووجار پى دەوردەكردمەۋە، ۋا دەبينم مردنم نزيك بووبىتەۋە، تۆش يەكەم كەسى لە كەسە نزيكەكانم، كە پىم دىگەيت.. كاتىك گويم لەم قسانە بوو، دەستم كرد بە گريان، پاشان ھەرموۋى: ئايا رازى نابيت گەۋرەى ئافرىتانى بەھەشت، يان گەۋرەى ئافرىتانى ئيماندار بيت؟! ئەمجارمەيان لە خوشيدا دەستم كرد بە پىكەنن..

دەى دلىابە، بە ئەندازەى پاراستنى نەينىيەكانيان، خەلكى متمانەت پىدەكەن ۋا دەرگاكانى دلىان بە رووتدا ۋالا دىكەن ۋا نەينىيەكانيان، بە خەزىنەى تۆ دەسپىرن، بۇ ئەۋەى بە متمانەۋە بۇيان بپاريزىت ۋا بۇيان ھەلبىگريت..
دەى ھەول بدە نەينىيەكانى خۆت مەدرگىنە ۋا نەينى خەلكىش بپاريزمە باسيان مەكە..

وتراۋە..

دەبىت بە دىلو بەندىكراۋى ئەو كەسانەى
كە نەينىيەكانت ئە لا دركاندوون..

جىبەجىن كىردى پىداۋىستىيەكان..

كاتىك خەرىكى خويندىنى ماجىستىيەر بووم، زۇرىك لە پەرتوكى رېچكە و رېبازەكانم خويندەو، لە ناو ئەو رېچكە و رېبازانەشدا، رېچكەى (البرامجاتى) ھەبوو، واتە: رېچكەى بەرژمەندى، يا سودمەندبوون.. كاتىك ئەم رېچكەيەم خويندەو، ئەوسا زانىم بۆجى لە ئەوروپا و ئەمىرىكا گويمان لە ھەندىك باس و خواسى وەك ئەو دەبىت، كە كاتىك كورپك لە باوكى جىادەبىتەو و جىي دەبىت، ئەگەر لە دواى ئەو لە جىشتخانەيەكدا يەكتر بىيىن، ھەر كەسەيان پارەى خواردنى خۆى دەدات!!
لەبەر ئەو ئەوان بۆجوونىيان واپە و دەلىن، ئەگەر لىت سودمەند نەبىن، ئىتر بۆجى خزمەتىشت بکەين؟!

بۆجى سەرۋەت و سامانى خۇمان لە خزمەتى تۇدا خەرج بکەين؟!
بۆجى كاتى خۇم لە خزمەتى تۇدا بەفېرۇ بدەم؟! بە بى ئەو ھىج سودىكى ماددىت بۆم ھەبىت!!

بەلام ئاينى پىرۋى ئىسلام ئەم كىشانە و پىوانەيەى ھەلگىرايەو، ئەمەتا پەرومردگار دەفەرموئىت: ﴿وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ﴾ (البقرة. واتە: ھەمىشە خىرو چاكە ئەنجام بىدن و چاكە خواز بن و (مال و سامانتان لە پىناوى خوادا ببەخشن) چونكە بە راستى خودا ئەو چاكەكارانەى خۇشەموئىت)..

ھەرۋەھا پىغەمبەرى خودا ﷺ دەفەرموئىت: (ئەگەر بۆ پىداۋىستىيەك لەگەل براپەكەمدا بېرۇم، ھەتا بۆى جىبەجىن دەكەم، لە لام خۇشترو چاكترە لەو ھى مانگىك لە مزگەوتەكەمدا خەرىكى خوداپەرستى بىم).. ھەر كەسەك بە دەم پىداۋىستى براپەكەو بەجىت، ئەوا خوداى پەرومردگار دىت بە دەم پىداۋىستىيەكانىيەو بۆى جىبەجىن دەكات..

پىغەمبەرى خودا ﷺ ھەمىشە بە دەم پىداۋىستى موسلمانانەو چوۋە، جارى و ھەبوۋە پىغەمبەرى خودا ﷺ كاتىك بە رېگەدا رۇيشتوۋە، ئافرىتىك يان پىرېژنىك

بىيى وتوۋە كارىڭم پىت ھەيە، پىڭەمبەرى خۇداش ﷺ ۋەستاۋە گوپى لىگرتوۋە، جارى واش ھەبوۋە لەگەلىدا رۇشتوۋە، بۇ ئەۋەدى كارمگەى بۇ ئەنجام بدات..

پىڭەمبەرى خۇداش ﷺ تىكەلى خەلكى دىگىردو لە سەر ئازارو نارەحتىيەكانىشيان ئارامى دىگىرت.. بە دىروونىكى بەسۆزو بە جاۋىكى فرمىسكاۋى و بە دلىكى مىھربانەۋە، ھەلسوكەۋتى لەگەل خەلكىدا دىگىرد.. لەگەلىاندا خۇى بە جەستەپەك دىزانى.. ھەستى بە ھىزارى ھىزارمگان و غەمى غەمبارمگان و نەخۇشى نەخۇشەكان دىگىرد..

ئەۋەتا پىڭەمبەرى خۇداش ﷺ رۇژىك لە مزگەۋتەكەيدا دادەنىشىت و لەگەل ھاۋەلەكانىدا خەرىكى گىتوگۇ دەبىت، لەپەر دەبىنىت و كۆمەلە كەسىكى زۇر پروت و رەجال و ھىزار لە ھۆزى نەجد بەرەو لايان دىن.. ئەۋ كەسانەش ئەۋەندە ھىزار بوون، تواناى دوورىنى جىل و بەرگەكانىيان نەبوو، بەلكو لە ناۋەراستەۋە قوماش و پەرۋكانىيان دىراند بوو، پاشان سەريان پىداكرد بوو، ئىنجا ئەملاۋلاى پەرۋكانىيان بە خۇياندا دابوو، بە بى ئەۋەدى ھىچىشيان شەرۋالىيان لە پىدا بىت، يان جامانەيان لە سەردا بىت..

پىڭەمبەرى خۇداش ﷺ كاتىك ھىزارى و بىرسىتى بە روخسارىانەۋە بىنى، رەنگو پروى گۇرا، پاشان ھەستاۋ چوو بۇ يەككى لە مالىكانى، ھىچ شتىكى شك نەبرد بە كەللى بەخشىن بىت، پاشان مال بە مال، ھەموو مالىكانى گەرا، بەلام ھىچ شتىكى دەست نەكەۋت.. پاشان ھاتەۋە بۇ مزگەۋت و نوپۇزى نىۋەرۇى ئەنجامداۋ سەرگەۋتە سەر دوانگە، سوپاس و ستايشى خۇداى كرد و چەند ئايەتتىكى قورئانى پروزى خويىندو پاشان فەرموۋى: بىخەش، پىش ئەۋەدى تواناى بەخشىنتان نەمىنىت.. ھەر كەسىك لە نىۋە با لە دىنارمگەى، لە درھەمەكەى، لە گەنەم و جۇيەكەى بىخەشىت و ھىچ شتىكىش لە بەخشىندا بە كەم مەزانن..

پىڭەمبەرى خۇداش ﷺ باسى زۇرىك لە بەخشىنەكانى كرد، ھەتا فەرموۋى: ئەگەر بە لەتىك خورماش بىت..

بىياۋىك لە پىشتىوانان لە چىگىدا ھەندىك شتى ھىنا، پىڭەمبەرى خۇداش ﷺ بە روۋىيەكى خۇشەۋە لىي وەرگىرت، لە كاتىكدا، لە سەر دوانگەكەش بوو.. پاشان فەرموۋى: ھەر كەسىك كارىكى باش بىكات، يان كارىكى باش پىشانى خەللى بدات، خىرو پاداشتى ئەۋ كەسەى ھەيە كە كارمگە ئەنجام دەدات و پاداشتى ئەنجامدەرەكەش ھىچ كەم

ناكات.. ھەر كەسپىش كارىكى خراب نىشانى خەلكى بىدات، بە ئەندازى خرابەكارمكە
گوناهى دىمگات، بە بى ئەۋەى لە گوناھى ئەنجامدەرمكەش كەم بىكات..

خەلگەكە ھەموو بەرمە مالمەكانيان رۇپۇشتىن بە دىنارو درھەم و خورما و گەنم و
جۇ و جل و بىرگەۋە گەرانەۋە و دوو كۆمەن و گىرۇلگەپان كۆكرىۋە، گىرۇلگەپەك
لە خوارىدەن و ئەۋى تىران لە جل و بىرگە.. كاتىك پىغەمبەرى خۇدا ﷺ ئەم ھەموو
بەخشىنەى بىنى، رۇخسارى وىكو بەشىك لە مانگ درەۋشاۋە، پاشان بە سەرياندا
دابەشى كىرد.. رواھ مسلم..

بەلئ.. پىغەمبەرى خۇدا ﷺ بە جىبەجى كىردى پىداۋىستىبەكانيان، دەچۈۋە دلى
مۇسلمانانەۋە لە پىناۋياندا چاۋپۇشى لە كات و سەروەت و سامانى خۇى دىمكىرد..
كەسپىك پىۋىستى بە نەخۇشخانەپە، ھەۋل بىدە بىگەپەنە.. كەسپىك كىشەپەكى ھەپە،
لە چارمەرى كىشەكەپدا يارمەتى بىدە.. لە كەم كىردەۋەى نازارو نارەحەتىمەكانى
خەلگىدا بەشدارى بىكە، كاتىك دىزانن مەبەستى تۇ لەم كارانە، سوپاس و پىاھەلدان
نىپە، ئەۋا خۇشيان دىۋىت و لە پەروەردگار بۇت دىپارپەنەۋە و نزاى خىرت بۇ دىمكەن و
ئەۋانىش ھەمىشە لە نامادىباشىدا دىبىن، بۇ ئەۋەى لە كاتى پىۋىستىدا، بە دەم
كىشەكانتەۋە بىن..

أحسن إلى الناس تستعبد قلوبهم فطالما استعبد الإنسان إحسان..

بەلئ.. بە چاكەكىردن لەگەل خەلىكدا، دلىان بە دەست دەھىنىت، زۇرجارىش مەۋف
ۋىكو بەندەى لىدىت بەرامبەر بەۋ كەسانەى كە چاكەپان لەگەل كىردۈۋە..

تېرۋانىن..

ھەر كەسپىك بۇ غەپىرى خۇى بۇت، ھىلالئەۋ مەندوۋ
دىمىت، بەلام بە كەۋرىۋى دىۋى بە كەۋرىۋىش دەمىت..

پەيمانچا، مەدە، كە بۆت جىبەجىن نەكرىت!!

ھاۋەلىكەم كەسىكى زۆرباش بوو.. خاۋەن ژېرى و رەۋىشتىكى جوان بوو.. كەسىكى دېندار بوو.. لە تەنىشت مالى خۇيان، پېشنوۋىرى مەگەۋىتىك بوو، بەلام زۆرىك لە خەلكى باسيان دەكرىدو سەرزەشتو گەلەپيان لېدەكرىد.. كاتىك گۈنەم لەم قسانەى خەلكى دەبوو، سەرسام دەبوومو ھىچ ۋەلامىكىشەم پېنەبوو بۇيان..

رۆژنىك دراۋسىيەكەيان ھات بۇ لامو وتى: يا شىخ ھاۋرىكەت، نە پېشنوۋىرىمان بۇ دەكاتو نە لەگەلېشماندا نوۋىژ دەكات!! ھەندىك پۇزىشەم بۇ ھىنايەۋەو وتەم: لەۋانەيە سەرقالى كارىكى گىرەك بېت، يان لە مال نەبېت.. دراۋسىيەكەيان وتى: ياشىخ ئۆتۈمبىلەكەى لەبەر دەرگا راگرتوۋەو دىنيام لە مالمەۋىيە، كەجى ئامادەى نوۋىژى جەماعەت نابېت، لە كاتىكىدا پېشنوۋىرى مەگەۋتەكەشمانە!!

بە ھەر حال ھۆكارى دواگەۋىتى ھاۋرىكەم لە مەگەۋىت دۆزىيەۋە.. ئەو ھاۋەلەم بە ھۆى ئەۋەى پېشنوۋىرى مەگەۋىت بوو، خەلكى بۇ كېشەو پېداۋىستىيەكەيان روۋيان لېدەنا.. يەكەك بە ھۆى قەرزەريەۋە روۋى تېدەكرىد، بەلكو كەسىك بىناسىت، بۇ ئەۋەى لە دانەۋەى قەرزەكەيدا پارمەتى بىدات..

كەسىكى تر ئامادەى تەۋاۋ كىردوۋەو دىيەۋىت مامۇستا تەكەپەكى بۇ بىكات، بۇ ئەۋەى لە زانكۇ ۋەربىگىرىت.. كەسىك نەخۇشەو دىيەۋىت مامۇستا پارمەتى بىدات، بۇ ئەۋەى سەردانى نەخۇشەخانە بىكات..

كەسىكى تر جەندە كچىكى ھەيرەى ھەيەو دىيەۋىت مامۇستا بە شوۋيان بىدات.. كەسىك كىرپەچەو تۋاناي دانى كىرپەكى نىيە..

ئەمانەو جەندەن كەسى تر سەردانىان دەكرىد، لە كاتىكىدا مامۇستا كەسىكى ئاساپى بوو، خاۋەن تۋانايەكى گەۋرەش نەبوو.. پەيۋەندىيەكى پەتەۋىشى لەگەل كاربەدەستو دەسەلاتدارانىشدا نەبوو، بەلام شەرمى دەكرىد دلى كەسى پېنەدەشكاۋ ھەر كەس دەھات، پەيمانى جىبەجىن كىردى كارمەكى پېدەدا.. بەمىيانى دەۋىت لە دانەۋەى قەرزەكەيدا پارمەتتە دەدەم.. ژمارەى تەلەفۇنى ئەۋى تىرپانى ۋەردەگىرتو پەيمانى ۋەرگىرتى لە

زانكۆ پېدەداو بۇ ئەوانى تىرىش ھەروھە..

خەلگەكەش لە كاتى خۇيدا دەھاتنەوھە مامۇستاش پۇزش و بىيانووى دەھىنايەوھە دوبارە پەيمانى پېدەدەنەوھە، ھەتا واى لىھاتبوو، لە دەست خەلگەكە راى دەگردو خۇى لى دەشاردەموو وەلامى تەلەفۇنى نەدەدەنەوھە، جارى واش ھەبوو لە مالەوھە خۇى دەشاردەموو نەدەھاتە دەرەوھە..

ھەندىك جار ئەگەر يەكك لەو كەسانەى كە پەيمانى پېدەبوون، بىبىنايە جىنوى پېدەداو بە سەرىدا ھاوارى دەگردو پىي دەوت؛ باشە ئەى بۇچى پەيمانە پېدام؟ بۇچى دەستخەرۇت كردم؟ بۇچى بەتەمات كردم؟

كەسىكى تر پىي دەوت؛ وازم لە ھەموو كەس ھىناو ئەم كارەم تەنھا بە تۆ سپارد، بۇچى پەيمانە پېدام؟ كاتىك ئاگادارى حالى بووم، زانىم چالىكى قولى بۇ خۇى ھەلگەندەوھە. جارېكىان گويم لىبوو پۇزشى بۇ يەكك دەھىنايەوھە دىيوت؛ بە داخەوھە نەمتوانى كارىكت بۇ بكەم.. نەویش زۆر بە توندى وتى؛ باشە كە ھىچت بۇ ناكرىت، پىشتەر ئاگادارت بىكرەمايەتەوھە..

زانايەك دەلىت؛ لە سەرمەتادا داواى لىبوردن كردن و پۇزش ھىنانەوھە، زۆر باشترو چاكترە لە داواى لىبوردن و پۇزش ھىنانەوھەى كۆتايى.. پىويستە مرۇف ئەندازەى تواناكانى خۇى بزانيەت، پەرورەدگارېش دەفەرموئەت؛ ﴿لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا﴾ البقرة. واتە؛ (خوداى گەرە ئەرك ناخاتە سەر ھىچ كەسىك مەگەر بە قەدەر تواناى خۇى نەبىت).

ھەروھە دەفەرموئەت؛ ﴿لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا مَّا أَمْنَهَا﴾ الطلاق. واتە؛ (خودا بە گوئەرى دارايى ھەر كەسىك داواى بەخشىن دەكات). پىغەمبەرى خوداش ﷺ داوامان لىدەكات، خۇمان نەخەينە ژىر كارىكەوھە، كە لە تواناماندا نەبىت..

لە بىرم دىت رۇژىك لە كۆمەلگەيەكى سەربازى لە رىياز وتارىكم پىشكەش كرد، دواى وتارەكەم كەسىك ھات بۇ لام ووتى؛ ياشىخ كارىكى گرىنگم پىتە..

وتەم؛ ھەرموو.. كارەكەت چىە؟ وتى؛ ئىستا بە گونجاوى نازانم پىتى بلىم، پىويستە لە كاتىكى تردا بتىينم.. زۆر بە نەرمى گويم بۇ كابرا گرتبوو، بەلام ئەو پياوھ بابەتەكەى زۆر گەرە كرد بوو.. منىش ژيان ھىرى كردبووم، كە زۆرىك لە خەلگى كىشەو كاروبارەكان لە قەبارەى خۇيان گەرەتر دەكەن..

پاشان پىي وتەم؛ وابزانم سبەينى لە فلانە شار وتارت ھەيە.. ئەو شارەش ۲۰۰ كم لە رىازموھە دوور بوو..

وتىم، بەلى..

وتى: دەى دېم بۇ ئەۋىۋى داۋى تەۋابوۋى وتارمكە دەتتېنىم.. سەرسام بووم، لەبەر ئەۋى زۆر سور بوو لە سەر ئەۋى بە تاپەتەى بمېنىت!!

بەلى.. بۇ رۆزى داۋىي راستەوخۇ لە داۋى پېشكەش كردنى وتارمكەم، پياۋىك بە پەلەۋ بە پېنى پەتى بەرمو پروم ھات، كاغەزىكى بچوكىشى بە دەستەۋە بوو، لە تەنىشتەۋەۋە شان بە شانم ۋەستاۋ منىش وتىم: ھەرموو.. پېۋىستىكەت چىيە؟!

وتى: ياشىخ براپەكم ھەيە، پرونامەى سەرمەتايى ھەيە، داۋات لېدەكمە دايەمەزىنىت..

وتىم: ھەر ئەۋەندە؟!

وتى: ھەر ئەۋەندە..

پياۋمكە زۆر سور بوو لە سەر داۋاكارىيەكەى و سۆزو بەزمىي بۇ براكەى، بە روخسارىەۋە ديار بوو، ۋا دەردەكەۋت براكەى بارودۇخىكى دژۋارى ھەبىت.. دۇنيا بووم ئەگەر پەيمانى پېدەم، ئەۋەنەيە نەتوانم پەيمانەكم بەرمە سەر، لەبەر ئەۋى ئىستا ھەلگىرى پرونامەى زانكۇش بە ئاسانى دانامەزىت، نەك خاۋەن پرونامەى سەرمەتايى، منىش شارمزاى تواناكانى خۇم بووم نەمەدتوانى پەيمانىكى پېدەم، كە نەتوانم بۆى جېبەجى بكم..

بە راستى بۇ من ساتىكى زۆر ناخۇش بوو، خۇزگەم دەخواست كارىكم بۇ بكارىەۋە بمتوانىايە يارمەتىەكى بدم، بەلام دەسەلاتم نەبوو.. ويستم بە شىۋازىكى جوان داۋى لىيوردنى لىيەكم ۋ پۇزشى بۇ بەيئەۋە، ھەر بۆيە پىم وت: براكەم سويند بە خدا، ئاۋاتەخۋازبووم بمتوانىايە يارمەتيت بدم.. براى تۆيە، براى منىشە.. منىش ۋەكو تۇ دلم بۆى بە ئازارە، بەلام ناتوانم و كارىكم پېناكرىت ۋ ھىۋادارم بمبەخشىت..

وتى: ياشىخ ھەۋل بدم.. وتىم: ناتوانم..

وتى: باشە، بەلام ئەم كاغەزمە لىۋەرگەر، ژمارەى تەلەفۇنى ئىمەى تېدايە، ھەر كاتىك ۋەزىفەيەكت دۇزىەۋە، پەيۋەندىمان پىۋە بكم.. ھەستم كرد دەيەۋىت ھىۋابراۋ نەبىت ۋ بە پەتى پەيمانىكەۋە پابەندم بكات ۋ ھەمىشە چاۋمىرى تەلەفۇنى من بىت..

وتى: با كاغەزمكە بە خۇت بىت، تۆ ژمارە تەلەفۇنى من ۋەربگەرە ئەگەر ۋەزىفەيەكت دۇزىەۋە، پەيۋەندىم پىۋە بكم، بەلكو پەيامىكت بۇ بنوسم، بۇ ئەۋ بەرپرسەى ۋەزىفەكەى بە دەستە، بەلكو رازى بىت ۋ دايەمەزىنىت..

پياۋمكە كەمىك بېدەنگ بوو، چاۋمىرى بووم مالتاۋاپىم لى بكات، بەلام لەپر وتى:

خودا رووت سېى بىكاتلا ياشىخ سۆيىند بە خودا سالىك لەمە و بەر لەگەل ڧالانە بەرپرسدا
لەم بارمىيەو ڧسەم كرد، ناونىشان و ژمارە تەلەڧۇنى لىۋەرگرتەم، بەلام نەگرنكى پىدام و
نەپەيۋەندىشى پىۋەكردەم.. جارىكى تر لەم بارمىيەو لەگەل ڧالانە لىۋەرگرتەم ڧسەم كرد،
بەلام تا ئىستاش وەلامى نەداومەتەو.. ئەو كەسانە گرنكى بە ھەژاران نادەن.. خودا
تۆلەيان لى بىكاتەو دەستى كرد بە دۇعا كرىن لەو جۇرە كەسانە..

لە دلى خۇمدا وتەم، سوپاس بۇ خودا، خۇ ئەگەر پەيمانم پىدايە، پان كاغەزمەكەم
لى وەرگرتايە، ئىستا من دەبووم بە سىيەم كەس، لەو كەسانەى كە پەيمانەكەيان بۇ
نەبردۆتە سەر..

بەلى.. لە سەرمتاۋە داۋاي لىۋوردن بىكەيت، زۇر باشترە لەۋەى مەمانەت لە دەست
بەدەيت و پەيمانەكانت نەبەيتە سەر.. چەند جوانە لەگەل يەكدا راستگۇ بىن و بە راشكاۋى
لەگەل يەكدا بدويىن و تواناكانى خۇمان بناسىن و بزانىن چىمان بۇ دىكرىت و چىمان
بۇ ناكرىت.. نەك تەمنا لەگەل خەلكىدا، بەلكو لەگەل پىۋىستىيە بچوكەكانى ھاوسەرو
مىندالەكانىشماندا، ئەگەر زانىمان ناتوانىن بۇيان جىبەجى بىكەين، پەيمانىان پىنەدەين..
جارى وا ھەيە كاتىك لە مال دەرەجىت، ھاوسەرمەكت پىت دەلىت: شىرو شەكرو
سەوزەو ميوەو.. و.. لەگەل خۇتدا پەينەرمەو..

ئاگاداربە نەلى: باشە.. باشە.. كاتىك دەزانى كاتت نىيە، پان ناتوانى ھەموو ئەو شتانە
بىكرىت، بلى: ناتوانم..

سەرمتا بلى ناتوانم باشترە، لەۋەى ئە كاتى گەرانەۋەدا بلى: كاتم نەبوو.. پان دوكانەكان
داخراۋون.. پان بىرم چوو..

ھەروەھا لەگەل ھاۋرى و خوشك و براكانىشتدا، بەم شىۋەيە ھەلسوكەوت بىكەو ئەگەر
تواناي ئەنجامدانى كارىكت نەبوو، زۇر بە راشكاۋى بلى: ناتوانم..

ئەزمۇون..

داۋاي لىۋوردن كرىنو پۇزش ھىنانەۋە ئە سەرمتادا، چاكىترو
باشترە ئە داۋاي لىۋوردن كرىنو پۇزش ھىنانەۋەى كۆتايى..

خۇ بەكەم زانىن..

جاریکیان لە شوپنیک دانیشتبووم، کە چەند کەسیکی لیبوو.. یەکیک لەو کەسانە، کەسیکی دەرلەمەند بوو، لە گاتی قەسەکردنیدا وتی: گاتییک بە لای کریکاریکا رۆیشتەم، دەستی درێژ کرد بۆ ئەووی تەوقەم لەگەڵ بکات، دوودل بووم لە سەر ئەووی تەوقە ی لەگەڵ بکەم یان نا، پاشان دەستم درێژ کردو تەوقەم لەگەڵ کرد.. پاشان بە لە خۆبایی بوونیکیوە وتی: لەگەڵ ئەووشدا کە من دەستم بۆ هیچ کەسیک درێژ ناکەم، بۆ ئەووی تەوقە ی لەگەڵ بکەم!!

بروانە دەلیت: دەستم بۆ هیچ کەسیک درێژ ناکەم، بۆ ئەووی تەوقە ی لەگەڵ بکەم!! بەلام پیغەمبەری خودا ﷺ نافرەتیکی بەمەندی لاواز، لە ناوەرەستی رێگەدا دەپوستینییتو سکاڵای ئەووی لەلا دەکات، کە زۆر کاری پێدەکەن و ماندووی دەکەن، پیغەمبەری خودا ﷺ لەگەڵیدا دەکەوێتە رێ و تکی بۆ دەکات، بۆ ئەووی نازاری نەدەن و کاری زۆری پێنەکەن..

پیغەمبەری خودا ﷺ دەربارە ی کەسانی خۆبەگەورەزان دەفەرەمۆیت: ھەر کەسیک لە دایدا ئەندازمەکی زۆر کەمیش خۆبەگەورەزانین ھەبێت، ناچیتە بەھەشت.. چەندین جار گویمان لێدەبێت خەلکی دەلێن: فلانە کەس زۆر لوتی بەرزە.. فلانە کەس تەنھا خۆی دەبینیت.. خۆی زۆر بە گەورە دەزانیت.. بە ھۆی ئەم رەوشتانەشەو، خەلکی رەیان لێی دەبێت و خۆشیان ناوێت..

جاری وا ھەبە بە کەسیک دەلیت: بۆچی بە ھانای فلانە دراوسییتەو ناچیت و یارمەتی نادەیت؟ ئەویش لە وەلامدا دەلیت: فلانە کەس زۆر خۆی بە گەورە دەزانیت و بە هیچ شیومەیک رووی لیمان نیە و خۆی بە ھاوشانی ئیمە نازانیت!! ئاھ.. ئەو کەسانە چەندە قیزمەون و ناشرین، ئەو کەسانە ی زۆر بە کەشخە و فیزمەو بە سەر زەویدا دەرۆن.. ئەو کەسانە ی روو لە خەلکی وەردەگێرن.. چەندە بیزاراون، ئەو کەسانە ی بەرامبەر کریکارو کارگوزارو ھەزاران، خۆیان بە گەورە دەزان..

كاتىك پىغەمبەرى خوداﷺ بە سەربەرزى چوۋە شارى مەككەۋە پەرومردگار ئازادکردنى شارمەكى پىبەخشى، بە رىگەۋ كوچەۋ كۆلانەكانى شارمەكەدا دەرۋى، ئەۋ رىگەۋ كوچەۋ كۆلانەكانى كە پىرۋون لە يادگارى تالۋ پىر ئىشۋ نازار، چەندىن جار كاتىك لەۋ رىگەۋ كۆلانەۋە تىدەمپەرى، پىيان دەۋت: شىت.. درۋزن.. جادوگەر، بەلام ئەمىرۋا بە سەربەرزىيەۋە دەچىتە ئەۋ شارمەۋ.. ئەمىرۋ پەرومردگار دەسلەتۋ ھىزى بە پىغەمبەرىﷺ بە خىشۋوۋە ئەۋ كەسانەشى زەلىل كىردوۋە، كە تا دۋىنى نازارى پىغەمبەرىﷺ ۋاۋەلەكانىيان دەدا..

دەى دەبىت بە چ شىۋەيەك بچىتە ناۋ شارى مەككەۋە؟! دەبى تۆلەپان لىبكاتەۋە سزايان بدات؟!

نەخىر.. كارى ۋا لە پىغەمبەرى خوداﷺ ناۋمىشەۋە، بەلكو بە شىۋەيەك چوۋە شارى مەككەۋە، ئەۋەندە سەرى پىرۋزى داخستبوۋ، خەرىك بوۋ رىشى بەر پىشتى ۋلاخەكەى دەكەۋت، ئەمەش ۋەكو دەرۋىنى سوپاسگوزارى بۇ خوداى پەرومردگار.. عبداللەى كورى مەسعودﷺ دەفەر مۋىت: پىاۋىك ھات بۇ لای پىغەمبەرى خوداﷺ ۋ لە بارەى شتىكەۋە قەسى لەگەل پىغەمبەرى خوداﷺ كىرد، پىاۋەكە كاتىك قەسى دەمكىد، دەلەرزى، پىغەمبەرى خوداﷺ پىي فەرموۋ: نارامو لەسەرخۇبە، مەن كورى ژنىكى ھورمىشىم، كە گۆشتى ۋشكەۋەكرادەى دەخوارد..

بەلى.. خۇ بە كەم زانىن ۋ خاكى بوۋن، ۋەكو تىشك ۋ روۋناكى ئەستىرە ۋايە لە سەر ئاۋ، بەلام ئەستىرەكە خۇى ھەر بەرزو بىلندە.. خۇ بە گەۋرە زانىنىش ۋەكو دوۋكەل ۋايە، ئەگەر بە ھۇى ھەۋاشەۋە بەرز بىتەۋە، بەلام خۇى ھەر لە سەر زەۋىيەۋ نزمە..

بى كورتى..

ھەر كەسىك لەبەر خاترى خودا خۇى بە كەم بزانىت،
خوداى پەرومردگار بەرزى دەكاتمومو بەرىزى دەكات..

خودا پەرىستى نەيىنى و شاراۋە..

دە سالىك لەمەوبەر و لە رۇژىكى بەھار و شەۋىكى سارددا، لەگەل ھەندىك لە ھاۋەلاندا، لە گەشتىدا بوۋىن.. يەككە لە ئۆتۈمبىلەكانمان لەكارگەوت و ناچار بوۋىن لەو شۆينەدا بىمىنەنەۋە.. ناگرمان كىرەمۇ بە دەۋرىدا دانىشتىن..

چەند جوان و خۇشە، لە شەۋىكى سارددا، لە دەۋرى ناگر گۈي بىستى قسەى خۇش بىن!! دانىشتەنەكەمان دىژەى كىشا.. تىبىنى ئەۋەم كىر يەككە لە ھاۋەلاندا، كە كەستىكى زۇر چاك و بۇ خودا گونجاو بوو، لە نىۋانماندا ھەستا و دووركەۋتەۋە!! ئەو ھاۋەلەمان زۇر جار خوداپەرستى بە نەيىنى ئەنجام دەدا.. رۇژانى ھەينى دەمبىنى زۇر بە زوۋى، دەچوۋ بۇ مزگەوت، بەلكو جارى وا ھەبوۋ ھىشتا دەرگى مزگەوت نەكرابوۋمۇ، دەچوۋ بۇ مزگەوت..

بەلى.. لە ناۋماندا ھەستا و ھەندىك ئاۋى لەگەل خۇى بىر، گومانم وا بوو دەچىت بۇ ئەۋەى دەست بە ئاۋ بگەيەنەت.. كاتىكى زۇرى پىچوۋ، مەنىش كەۋتمە چاۋدىرى كىردى.. كاتىك بىنىم، لىمان دووركەۋتەۋە و لەتاۋ سەرما پەشتە مالىكى لە خۇى پىچابوۋ، سەرى خستبوۋ سەرزەۋى و لەو تارىكىەداۋ بە تەنھا خەرىكى نوپۇز كىردى بوو.. بە ئاشكرا پىۋەى دىار بوو، كە پەرۋەردگارى خۇشەۋىت، وا گومانم دەبىر، پەرۋەردگارىش ئەۋى خۇش بوۋىت..

دۇنيا بووم، ئەو جۇرە چاكەو خوداپەرستى نەيىنە، ماىەى سەربەرزى دۇنيا و دۈرۈژە.. چەندىن سالتىپەرى.. ئەمىرۇ ئەۋە پىاۋە بوۋە بە كەستىكى بانگخواز و خۇشەۋىستى خەلكى و ھۆكار بوۋە بۇ پىنمايى كىردى چەندىن كەس.. كاتىك لە مزگەوت يان لە بازار دەمبىرەت، مىندال و بچوگەكان پىش گەۋرەكان پىشېركى دەكەن، بۇ ئەۋەى چاك و چۆنى لەگەل بىكەن.. زۇرىك لە بازىرگان و پىاۋە ناۋدار و دەسلەتدارەكان، خۇزگە دەخۋازن، وەكو ئەو ھاۋەلەمان لە دلى خەلكىدا خۇشەۋىست بىن، بەلام ئەۋە زۇر دوۋرە!!

كەستىك شەۋىخونى بگات و كەستىكىش شەۋان دەست لە ملانى خەۋ بىت، ئايا كەسى

دوۋەم دەتۋانىت بە كەسى يەكەم بگات؟!

بېگومان نەخىر.. پەرۇمردگارېش دىفەرمۇيت: ﴿إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَنُ وُدًّا﴾ ﴿١١﴾ مريم. واتە: (بە راستى ئەوانەى كە باومېريان ھېناومو كارو كىردمۇە چاكەگانىيان ئەنجامداو، لە ئاينىددا خوداى مېھرىبان سۆزو خۇشەوېستىو رېزى تايىبەتايان بۇ نامادە دىمكات، (ھەرومھا لە لاپەن فرېشتەگانو ئىمانداران و نىشتەجېكانى بەھەشتەو) خۇشەوېستو رېزدارن)..

بەلى.. كاتىك پەرۇمردگار خۇشى بووېت، خەلىكى سەرزموېش خۇشيان دىمۇيت.. پېغەمبەرى خودا ﷺ دىفەرمۇيت: پەرۇمردگار كاتىك كەسېكى خۇش بووېت، بانگى جوبرائىل دىمكاتو دىفەرمۇيت: پەرۇمردگار بە دىنپايەوە من فلانە كەسم خۇش دىمۇيت، تۆش خۇشت بووېت.. جوبرائىلىش ئەو كەسەى خۇش دىمۇيتو پاشان بانگى فرېشتەگانى ناسمان دىمكاتو دىفەرمۇيت: پەرۇمردگار فلانە كەسى خۇش دىمۇيتو ئىومش خۇشتان بووېت، فرېشتەگانىش ھەموويان ئەو كەسەيان خۇشەوېت، پاشان دانىشتوانى سەرزموېش خۇشيان دىمۇيت..

بە ھەمان شىوە ئەگەر پەرۇمردگار رقى لە كەسېك بېت، بانگى جوبرائىل دىمكاتو بېى دىفەرمۇيت: رقى لە فلانە كەسەو تۆش رقت لىى بېت، جوبرائىلىش رقى لەو كەسە دىمۇيتو پاشان بانگى فرېشتەگانى ناسمان دىمكاتو دىفەرمۇيت: پەرۇمردگار رقى لە فلانە كەسەو ئىومش رقتان لىى بېت.. فرېشتەگانىش ھەموو رقىان لىى دىمۇيت، پاشان دانىشتوانى زموېش رقىان لىى دىمۇيت.. رواه البخاري ومسلم..

ئاي چەندە خۇشە، كەسېك لە سەرزموى ژيان بە سەربەرىتو بخەوېتو بخواتو بخواتەو، پەرۇمردگارېش لە ناسمانەو بە ناومەى خۇيەوە بانگى بىكاتو بىفەرمۇيت: من فلانە كەسم خۇش دىمۇيت، ئىومش خۇشتان بووېت!!

زوبېرى كورى عەوام ﷺ دىفەرمۇيت: ھەر كەسېك دىتوانىت بە نەينى كىردارى چاك ئەنجام بدات، با بىكات..

كىردارى چاكەو پەرسىتە ناديارەگانىش جۇراو جۇرن، لەوانە:

* ئەنجامدانى شەونوېژ، ئەگەر تەنھا ركاتىكى وەترېش بېت، جا راستەوخۇ لە دواى نوېژى خەوتنان بېت، يان بېش خەوتن، يان بېش نوېژى بەيانى، بۇ ئەوەى لە لاى خوداى پەرۇمردگار لە رېزى ئەو كەسانەدا ناوت تۆمار بىكرېت، كە شەونوېژ ئەنجام دىمەن.. پېغەمبەرى خودا ﷺ دىفەرمۇيت: (ان الله وتر يحب الوتر، فأتروا يا أهل

القرآن).. واتە: (پەرومردگار تاكە و تاكى خۇش دەمۆيت، ئەى دۇستانى قورئان نوپۇزى ومتر ئەنجام بدمن)..

* ھەرومھا ھەمۇلدان بۇ يەكخستن و ئاشت كردنەھەى نىوان خەلىكى.. نەھىشتىنى ناكۆكى لە نىوان دراوسىكاندا، ھەروھا لە نىوان ھاوسەرو خوشك و براكاندا.. پېغەمبەرى خودا ﷺ دىمەرمۆيت: (الا اخبركم بأفضل من درجة الصلاة والصيام والصدقة؟ قالوا: بلى.. قال: إصلاح ذات البين). رواه احمد. واتە: (ئايلا لە كاريك ئاگادارتان بىكەم، كە پەلى لە نوپۇز و رۇزۇو خىرو خىرات چاكتىر بىت؟ ھاوھەلان فەرموويان: بەلى.. پېغەمبەرى خودا ﷺ فەرمووى: يەكخستن و رېكخستن نىوان خەلىكى)..

* ھەرومھا زۇر يادى خودا كىردن، لەبەر نەھەى ھەمۇو كەسىك كىي زۇر خۇش بووئيت، زۇر باسى دىمكات.. پېغەمبەرى خودا ﷺ دىمەرمۆيت: ئايلا ئاگادارتان بىكەم بە باشترىن و پاكتىن و چاكتىن و بەرزترىن كىردارمىكانتەن لە لاي پەرومردگار و باشتر بىت بۇتان لە بەخشىنى زېرو پارە، لەمۇش چاكتىر بىت، كە بە دوزمەنەكانتەن بگەن و لە گەردنىيان بدمن و ئەوانىش لە گەردنتان بدمن؟ ھاوھەلان فەرموويان: بەلى ئەى پېغەمبەرى خودا ﷺ.. پېغەمبەرى خودا ﷺ فەرمووى: زىكرو يادى پەرومردگار.. رواه احمد والترمذى..

زۇر يادكىردنى پەرومردگار ھۆكارىكە بۇ گىرابوونى نزاو پارانەومكان، ھەك لەم رووداۋە راستەقىنەمەدا دىمەرمۆيت:

ئىمامى ئەحمەد (رەھمەتى خوداى ئى بىت) چارىك لە جاران رېى دىمەرمۆيتە ناۋچەمەك، دواى نوپۇزى خەوتتەن، ئىمامى ئەحمەد دىمەرمۆيت لە مزگەوتەكەدا بىمىنىتەۋە، لەبەر ئەھەى خانەخوئىيەكى ناسىاۋى نابىت و ھەزىش ناكات خۇى بە خەلىكەكە بناسىنىت، لەبەر ئەھەى خەلىكەكەش بە كارگوزارى مزگەوتەكەشەۋە ناپىناسن، ھەر بۇيە كارگوزارەكە مزگەوتەكە دادەخات و ئىمامى ئەحمەد دىمكاتە دىمەرمۆ..

ئىمامى ئەحمەدەش ھەر چۇنىك بىت تا نىزىك بەرمەبەيان لە كوچە و كۆلانەكاندا دىمىگوزمىنىت، نىزىك بەرمەبەيان كىبراىيەكى نانەۋاچى دىت و نانەۋاخانەكەى دىمكاتەۋە، كاتىك رېبۋارىك دىمىنىت، بە تەنھا لە كۆلاندايە، بانگى دىمكات و پىي دەلىت: ۋەرە ژوورمۆە كەمىك خۇت گەرم بىكەرمۆ..

ئىمامى ئەحمەد دەچىتە ژوورمۆە دادەنىشىت، ماۋمەك دىمىنىتەۋە دىمىنىت ئەم پىاۋە بەرمەۋام يادى پەرومردگار دىمكات و ھەمىشە زمانى دەجولىت و خەرىكى

وتنى: سبحان الله و استغفر الله و الحمد لله و الله اكبر..

ئىمامى ئەحمەد سەرسام دەبىت، چونكە كەسكى نەبىنىووه ئاوا بەم شىوويه
بەردەوام يادى پەروەردگارى بگات، ھەر بۆيە پەرسىارى لىدەكەت و پىي دەلەت: لە
كەپەو بەم شىوويه ئاوا بەردەوام يادى پەروەردگارىت دەكەيت؟
پىاوگەش دەلەت: ماومەكى زۆرە ئەومندەى پىم كرا بىت، زمانى خۆم بە يادى
پەروەردگارمە خەرىك كەدوھ..

ئىمامى ئەحمەد دەفەرموئەت: لە ئەنجامى ئەم كارەتدا چىت بە دەست ھىناوھ و چ
سوودىكت لە ژيانى دونىادا ئەم كارەت بىنىووه؟
پىاوگەش دەلەت: ھەرچىم لە خوداى پەروەردگار داوا كەربىت، پىي بەخشیووم،
تەنھا يەك شت نەبىت؟

ئىمامى ئەحمەد دەفەرموئەت: ئەو شتە چىھ؟
پىاوگەش دەلەت: داوام لە پەروەردگار كەدوھ، بە چاوى خۆم ئىمامى ئەحمەد
بىنىم و بە خزمەتى بگەم.. ئىمامى ئەحمەدیش دەفەرموئەت: دەى مۆژدە بىت من
ئىمامى ئەحمەدم و بە ھاچەكانى خۆم ھاووم بۆ لات.. سبحان الله!!
* يەككى تر لە كارە نەبىنىيەكان بىرىتە لە: چاگەكەردن و بەخشىن بە نەبىنى،
چونكە بەخشىن بە نەبىنى، دەبىتە ھۆى كۆژاندەنەوھى رىق و توورمى پەروەردگار..
ئىمامى ئەبوبەكر رضي الله عنه لە دواى ئەنجامدانى نوێژى بەيانى، دەچوو بۆ دەرموھى شارى
مەدەنە و كەمىك دەمايەوھو پاشان دەگەرايەوھ..

ئىمامى عومەر رضي الله عنه لەم كارەى ئىمامى ئەبوبەكر رضي الله عنه سەرى سورما بوو، ھەر بۆيە
رۆژىك لە دواى نوێژى بەيانى دەكەوئەتە شوئىنى، ھەتا ئىمامى ئەبوبەكر رضي الله عنه بىنى،
خۆى بە رەشمالىكى كۆن و رزىودا كەرد..

ئىمامى عومەر رضي الله عنه لە پەناى گاشە بەردىكدا خۆى ھەشاردو پاش كەمىك ئىمامى
ئەبوبەكر رضي الله عنه لە رەشمالەكە ھاتە دەرموھو رۆى.. راستەوخۆ ئىمامى عومەر رضي الله عنه
خۆى كەرد بە رەشمالەكەداو بىنى تەنھا ئافەرتىكى لاوازی نابىناى تىدايە، لەگەڵ
چەند كچۆلەيەكى بچووك.. ئىمامى عومەر رضي الله عنه پەرسى: ئەوھ كى بوو ھات بۆ لاتان؟
ئافەرتەكەش دەلەت: نايناسم، بەلام دەزانم پىاوئەكە لە مۆسلمانان و ماومەكى زۆرە
ھەموو بەيانىەك سەرمان لىدەدات..

ئىمامى عومەر ر.ھ. ھەرمۇوى: كە دېت چى دىمكات؟ ئافرىتەكە دەلىت: مالاھەمان بۇ گىسك دىمكاتو ھەويرمان بۇ دىشىلىتو شىرمان بۇ دىدۇشىتو ھەر پىۋىستىيەكى تىرمان ھەبىت، بۇمان ئەنجام دىمكاتو پاشان دىروات.

ئىمامى عومەر دېتە دىرومۇو ناھىك ھەلدەكىشىتو لەبەر خۇيەو دەلىت: بە راستى ئەى ئەبۇبەكر بەم كارانت جىنىشىنەكانى دواى خۇت ھىلاك و ماندوو كردا!

ئىمامى عومەرىش ر.ھ. لەم كارانەدا زۆر دوور نەبوو، لە ئىمامى ئەبۇبەكر ر.ھ. ئەمۇتا تەلجەى كورى عوبەيدۇللا ر.ھ. دىگىرپىتەو دەلىت: جارىكىان لە تارىكى شەودا ئىمامى عومەرم بىنى خۇى كر بە مالىكدا، پاشان ھاتە دىرومۇو خۇى كر بە مالىكى تردا. منىش سەرم سورماو لە دىروونى خۇمدا وتم: دىبىت ئىمامى عومەر لەو مالاھەدا چى بكات؟ كاتىك رۆژ بوومۇو، چووم بۇ مالى پەكەمىيان. كاتىك چوومە ژوورمۇو، پىرىژنىكى نابىنا دانىشتىبوو. وتم: ئەو پىاوەى شەو بۇجى ھات بۇ لاتان؟

پىرمۇنەكەش لە وەلامدا وتى: ماومىيەكى زۆر زۆرە، پەيمانى پىداوم دىتو پىداوېستىيەكانم بۇ جىبەجى بكاتو پاشان دىروات.

تەلجە كاتىك گوئى لەم قىسەيە دىبىت، بە خۇى دەلىت: دايكت رۆلە رۆت بۇ بكات ئەى تەلجە، چاودىرى عومەر دىمكەيتو بە دواى عەبىبوعارىدا دىگەرپىت؟

شەوئىكى تىريان ئىمامى عومەر ر.ھ. دىچىت بۇ دىرومۇو شارى مەدىنەو پىاوئىكى رېبوار دىبىنىت، لە نىزىك رېگەكە رەشمالىكى ھەلداومۇ زۆر بە شىرزمى لە بەردەم دىرگاي رەشمالەكە دانىشتىو. ئىمامى عومەر ر.ھ. كاتىك ئەم پىاوە بەم شىو دىبىنىت، لى دىپرسىتو دەلىت: تۇ كىيت؟ پىاوەكەش دەلىت: رېبوارىكم و ھاتووم بۇ لاي ئەمىرى ئىمانداران بۇ ئەوەى يارمەتىكەم بدات.

ئىمامى عومەر ر.ھ. لەم كاتەدا، لە ناو رەشمالەكەدا گوئى لە نالە نالى ئافرىتىك دىبىت، پىرسىار دىمكاتو دەلىت: ئەوە چىيە؟

پىاوەكە دەلىت: رەخمەتى خودات لى بىت، بىرۇ بە دەم كارو پىداوېستىيەو وازمان لى بەينە.

ئىمامى عومەرىش ر.ھ. دىفەرموئىت: ئەمە كارى منەو پىم بلى. پىاوەكە دەلىت: ئەوە خىزانەكەمەو خەرىكە مىندالى دىبىت، كەسىكى لايىيە و ھىج خواردن و خواردنەومىيەكىشمان پى نىيە.

ئىمامى عومەر ر.ھ. زۆر بە پەلە دىگەن تەھەبۇ مالىھەدە خىزانەكەي، كە كچى ئىمامى عەلىيە ر.ھ.، لە رووداومكە ناگادار دىكات.. ھەر شتىك پىويست بىت، ئامادى دىكەن و ھەردووكيان بەرمە دىرمە شارى مەدەنە بەرمە رەشمالى ژن و پىاومكە دىكەنە رى.. كاتىك دىكەنە رەشمالەكە، خىزانەكەي ئىمامى عومەر ر.ھ. دەچىتە ژوورمە بۇ لاي ئافرىتەكە و ئىمامى عومەر ر.ھ. لە دىرمە لەگەل پىاومكەدا خەرىكى ئاگر كىرنەدە و خوارىن دروست كىرنە دىبىت..

ئىمامى عومەر ر.ھ. كاتىك فوى لە ئاگرەكە دىكەن، دووكەل و تەپوتۇزى دارو ئاگرەكە تىكەل بە رىشى پىرۇزى بىوون، پىاومكەش دانىشتىبوو سەپرى دىكەن، لەم كاتەدا خىزانەكەي ئىمامى عومەر ر.ھ. ھاوارى دىكات و بە دىنگى بەرز دەلىت، ئەي ئەمىرى ئىمانداران مۇژدەي ئەو بەدە بە ھاوئەكەت، كە كورپىكيان بوو.. كاتىك پىاومكە گوپى لە وشەي ئەمىرى ئىمانداران دىبىت، دىترسىت و دەلىت، تۇ عومەرى كورى خەتتابىت؟! ئەو پىش فەرمەي، بەلى.. پىاومكە ترساو وىستى دووربەكەوتەدە، بەلام ئىمامى عومەر ر.ھ. فەرمەي: لە شوپىنى خۆت بىمىنەدە دوور مەكەمەدە.. پاشان ئىمامى عومەر ر.ھ. مەنچەلە خوارىنەكەي ھەلگەرت و لە رەشمالەي نىزىك كىرمەدە بە خىزانەكەي وت، خوارىن بەدە بە و ئافرىتە.. ئافرىتەكەش لە خوارىنەكەي خوارى، پاشان ئىمامى عومەر ر.ھ. خوارىنى بىرد بۇ پىاومكە و فەرمەي: بخۇ تۇ ماندووپىت و ئەمەشە نەخەوتوپىت..

پاشان ئىمامى عومەر ر.ھ. بانگى خىزانەكەي كىرد، بۇ ئەو بەرۇن و بە پىاومكەشى فەرمەي: سەپىنى وىرە، بۇ لام بۇ ئەو شىتەك بۇ بىكەين.. رەخمەت و سۆز و بەزمى پەرومىدگار لە ئىمامى عومەر ر.ھ. بىت.. چەندە خۇ بە كەم زان بوو؟! چۇن بە نەپىنى خۇداي لە خۇ رازى دىكەن؟! ھەمەو ئەم كارانەشى بە مەبەستى ئەو بوو، خۇشەوئىستى خۇدا بە دىست بەپىنىت..

عەلى كورى حوسەپىنى كورى ئىمامى عەلى ر.ھ. بە شەوان توورەكە ئاردى بە پىشى ھەلەگەرت و دىمىرد بۇ مالى ھەزارەكان، كاتىك كۆچى دوايى كىرد، بىنپان پىشى رەش بوومەدە شىن ھەلگەراو.. وتيان: ئەم پىشتە، بە پىشى بارەلگەرو كۆل كىش دەچىت، واش نازانىن رۇژىك كارى بارەلگەرى و كۆل كىشى كىرد بىت! بەلام كاتىك نانى سەد مالى بىوومەن و ھەتپى شارى مەدەنە بىرا، ئەوسا زانىپان كە ئەمە عەلى كورى حوسەپىن

بوو، شەوانە ئاردى بۇ بردوون و ماله همژاردگانی به سەر کردۆتهوه!!

پیاو چاكىك بيست سال به نهينى پۇژ نا پۇژىك به پۇژوو دهبوو، به بى نهوى مالى خوشيان بهم گارمى بزانن.. نهم پياوه گارى دوكاندارى دمكرد، بهميانيان كاتيك دمپۇى بۇ سەر گارمگهى خواردنى بهياني و نيومپۇى لهگهل خوى دمبىرد، نهو پۇژوى به پۇژوو بووايه، خواردنهكهى دمبهخسى، نهو پۇژوى به پۇژووش نهبووايه خوى دمپخوارد، نيوارانيش كاتيك دمگهرايهوه، لهگهل خيزان و مندالهگانيدا خواردنى نيوارمى دهخوارد..

بهلى.. به راستى نهو جۆره كسانه ههست به خوشهويستى بهرومردگاريان دمكهن و مهبهستيانه رزمهمندى خودا به دمست بهينن.. نهو كسانه، كهسانى نيماندارو پاريزكارن، نهو كهسانهن كه بهرومردگار له بارميانهوه دمفهرمويت: ﴿إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ مَفَازًا ﴿٣١﴾ حَدَائِقَ وَأَعْنَابًا ﴿٣٢﴾ وَكَوَاعِبَ أَتْرَابًا ﴿٣٣﴾ وَكَسَادِهَا قَالًا ﴿٣٤﴾ لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا كِذَابًا ﴿٣٥﴾ جَزَاءً مِّن رَّبِّكَ عَطَاءٌ حِسَابًا ﴿٣٦﴾﴾ النبا. واته: (به راستى بۇ خوداناس و پاريزكاران سهرفرازى و خوشى و شادى و كامهرانى فراوان ناماديه* چهندهما باخچهى جوان و جۆرى ترى* (لهو جيگه و ريگه خوشانهدا هاوسهرو هاوادمى) نافرمتانى سينه جوان و (ديمهن جوان) هاوتهمهن ناماديه* لهگهل كاسهى پر له شهرايى تايبهتيدا* لهو بهههشتهدا هيچ جۆره قسهيهكى پروبووچ و درؤو دهلهسهيهك نابيستن* نهمهش ههموى پاداشتিকে (نهى نيماندار)، بهخششيكه به حسابيكى ورد دمبهخسريت به بهختهومران)..

دهى داواى خوشهويستى بهرومردگارت بكه، يارمهتى نهم داوايهشت بهوه دهبيت، كه خوشهويستى خوت، له دلى دروست كراوهكاني بهرومردگارتدا بچينيت..

پۇشنايى..

مهبهست نهوه نيه كه خهلكى تهنها به پرووكهش خوشيان بوويت، بهلكو مهبهستى سهرمكى نهوميه، كه له ناخيشهوه خوشيان بوويت..

كىن لە پشيلەكەيدا..؟!

پېش ئەۋەدى ۋەلەمى پىرسىيارەكە بىدەيتەۋە، گۆى لەم چىرۇكە بىگرە..
 كەسىك سىكرىتىرى بەرپۇمبەرىكى رەمۇشت خراپ و توورە دەبىت، بەرپۇمبەرمەكە
 خاۋەنى ھىچ جۇرە شارمىزايىەكى جوان نابىت، بۇ ئەۋەدى ھەلسوكەۋتى لەگەل خەلكىدا
 پېيكات و لە كارەكەشىدا لىھاتوۋى شارمىزايىەكى ئەۋتۇى نابىت، ھەر بۇيە زۇرىك لە
 ئەرك و كارمىكانى لە سەر كەلەكە ببوو.. رۇژىك بە سەر سىكرىتىرمەكەيدا ھاۋار دەكات و
 بانگى دەكات.. سىكرىتىرمەكە نامادە دەبىت و دەلىت، فەرموو..
 بەرپۇمبەرمەكە ھاۋاردەكات و دەلىت، پەيۋەندىم بە نوسىنگەكەتەۋە كرد، ۋەلامت
 نەدايەۋە.. سىكرىتىرمەكەش دەلىت: ببورە، لە نوسىنگەكەى تەنىشتم بووم..
 بەرپۇمبەرمەكە بە توورمىيەۋە، ھاۋارى كرد بە سەرىداۋ وتى، ھەموو جارىك ببورە..
 ببورە.. برۇ ئەم كاغەزانە بەرە بۇ سەرۋكى بەشى چاككردن و بە پەلە بيان ھىنەرەۋە..
 سىكرىتىرمەكە رۇيشت و كاغەزمىكانى برد بۇ سەرۋكى بەشى چاككردن و بە توورمىيەۋە
 وتى: بە پەلە تەۋاۋيان بىكە و دۋايان مەخە..
 سەرۋكى بەشى چاككردن ھەلسوكەۋتى سىكرىتىرمەكەى بە دل نابىت، ھەر بۇيە دەلىت:
 باشە.. بەلام بە شىۋمبەكى جوان و گونجاۋ كاغەزمىكان دابىنى!!
 سىكرىتىرمەكەش لە ۋەلامدا دەلىت: گونجاۋ يان نەگونجاۋ، گرنگ ئەۋمىيە زوو تەۋاۋيان
 بىكەيت..
 بەم شىۋمبە قەسەيەك لەم ۋە قەسەيەك لەم، دەبىت بە دەنگە دەنگىيان، پاشان
 سىكرىتىرمەكە دەگەرپتەۋە بۇ نوسىنگەكەى.. دۋاى دوو كاترۇمىر يەككىك لە فەرمانبەرە
 ناسايىەكانى بەشى چاككردنەۋە، دەجىت بۇ لاي سەرۋكى بەشەكەى و دەلىت: مۇلەتم
 بدە، بۇ ئەۋەدى بىچم مىندالەكانم لە قوتابخانە بەيىنمەۋە پاشان دەگەرپمەۋە.. سەرۋكى
 بەشى چاككردنەۋەش، بە ھۆى ئەۋەدى لەگەل سىكرىتىرمەكەدا، توۋشى دەمەقالى ببوو، بە
 سەر فەرمانبەرەكەدا ھاۋار دەكات و دەلىت: تۇ ھەموو رۇژىك ھەر دەرۋىت!!
 فەرمانبەرەكەش دەلىت: ماۋەى دە سالە من ھەموو رۇژىك ئەمە ئىشمە ۋە ھەر

رۇيشتووم، يەكەمجارو لە سەرمتاۋە رازى نەبوويتايە..

سەرۋكى بەشەكەش دەلىت؛ ھىچ شتىك لەگەل تۇدا سوۋدى نىيە، چاۋسوور كىرەنەۋە نەبىت.. دەى بگەرپەرەۋە بۇ نوسىنگەكەت..

فەرمانبەرە ھەزارمكە دەگەرپەتەۋە بۇ نوسىنگەكەى و لە ھەلسوكەۋتى سەرۋكى بەشەكەشى سەرسام دەبىت و بەردەۋامىش لە پەيۋەندى كىرەندا دەبىت، بۇ ئەۋەى كەسك بەدۋىتەۋە، تا مىندالەكانى لە ھوتابخانەۋە بەرپەتەۋە بۇ مالمەۋە.. مىندالەكانىشى كاتىكى زۇر لە بەر گەرماۋ تىشكى خۇر لە چاۋمروانى باۋكىاندا دەبن، ھەتا يەكك لە مامۇستاكان دەيان گەيەنپەتەۋە مالمەۋە..

بە ھەر حال فەرمانبەرمكە دەگەرپەتەۋە بۇ مالمەۋە زۇرىش توۋرە دەبىت.. يەكك لە مىندالە بچوۋكەكانى، يارىيەكى بە دەستەۋە دەبىت و بەرمو روۋى باۋكى دىت و دەلىت؛ باۋكە.. باۋكە.. مامۇستا ئەم شتەى داپىم لەبەر ئەۋەى...

باۋكەكە ناپەلىت مىندالەكەى قەسكەى تەۋاۋ بكات و ھاۋار دەكات و دەلىت؛ بىرۇ بۇ لاي دايكت و دووركەمەرەۋە، پالىكىشى پتۈۋە دەنىت.. مىندالەكە دەست دەكات بە گىران و دەروات..

كاتىك مىندالەكە دوور دەكەۋىتەۋە، پشيلە جوانەكەى بەرمو روۋى دىت و خۇى لە قاچى مىندالەكە دەخشىنى و بە دەۋرىدا دىت و دەچىت، مىندالەكەش لە داخا شەقىكى تىھەلدەدات و دەكىشىت بە دىۋارەكەدا..

پىرسىارمكە نەۋمىيە؛ كى شەقى لە پشيلەكەدا؟

ۋا گومان دەبەم، بە زەردەخەنەۋە بلىيت؛ بەرپومبەرمكە..

ۋەلامەكەت راستە، لەبەر ئەۋەى بەرپومبەرمكە بوو بە ھۇى ئەۋەى سكرتيرمكە، پاشان سەرۋكى بەشى چاكرەن و پاشان فەرمانبەرمكە و پاشان مىندالەكە توۋرە بىن.. بەرپومبەرمكە كۆمەلىك كارى لە سەر خۇى كۆكرىبوۋەۋە، ھەتا ۋاى لىھات، پىانەدەگەپشت و فشارى دەروۋنى بۇ دروست بوو، پاشان خۇى بۇ كۆنترۇل نەكراۋ بە روۋى سكرتيرەكەيدا تەقىيەۋە..

سەيرە! بۇ ھىرى ئەۋە نەبىن كارەكانمان دابەش بگەين؟ بۇ ھىرى ئەۋە نەبىن، كاتىك كارىكمان پىناكرىت، زۇر بە راشكاۋى بلىين؛ ئەۋە لە دەستى ئىمەدا نىيە و ناتۋانين، لەبەر ئەۋەى زۇر جار كارىگەرى خراب ھەلسوكەۋت كىرەنمان، زەرمرو زىان بە

خەلكانىك دىگەن، كە لايەنىك نىن لە كىشەكەدا.. ئاگادارىش بەو لە روودا مەمىنە و ناچار مەبە كە پەيمانىك بىدەيت و بۆت جىبەجى نەكرىت..

لەگەلما وىرە بۆ ئەوئى بىچىن بۆ شارى مەدىنە و سەبرى پىغەمبەرى خوداﷺ بىكەين.. رۆژىك پىغەمبەرى خوداﷺ قەسە بۆ مۇسلمانان دىكرىدو باسى رۆژى دواىى بۆ دىكرىد، پاشان لە ناو وتارمەكەدا دىنگى بەرز كىردەو و قەرمووى؛ ئەى فاتمەى كچى محمد، داواى ھەر شتىكم لىدەكەيت، لە سەروەت و سامانم داوا بكە، بەلام لە لاى پەروەردگار ھىچ كارىكم لە دەست نايت، بۆتى بكەم..

لە كۆتايى ئەم بابەتەدا، دىمەوئىت ئەوئى پى بلىم، كاتىك تواناى جىبەجى كىردى كارىكت نىو و پەيمانى جىبەجىكرىدنىش نادەيت، بۆ ئەوئى داواى لىبوردن لە كەسى بەرامبەر بكەيت، شىوازىكى نەرم و نىيان و جوان بەكاربەينە و بلى؛ تواناى ئەنجامدانى ئەو كارەم نىو كە داوام لىدەكەيت..

بۆ نمونە؛ كەسىك دىت بۆ لات، بۆ ئەوئى لە دامەزراندنى براكەيدا يارمەتى بىدەيت، لەبەر ئەوئى باوكت يان براپەكت، يان خۆت بەرپرسىكى گەورەن، دىشزانى تواناى دامەزراندنى براكەيت نىو، ھەر بۆيە بە شىوازىكى جوان دەتوانىت پى بلىيت؛ ھالانە كەس.. من ھەست بە نارەھەتى تۆ دىكەم.. براى تۆيە براى منىشە.. ئەگەر پىنج براى ھەبىت، براكەى تۆ شەشەمىانە، بەلام بىراى بكە ھىچم لە دەست نايت بۆتى ئەنجام بىدەم، زۆر داواى لىبوردن دىكەم و داواى سەرفرازىش بۆ براكت لە پەروەردگار دەخوازم..

ئاگادارىبە ئەم قىسانەشى بە روويەكى خۆشەو پى بلى.. وەلام دانەوئى بەم شىوازە جوانە، وىكو ئەو واپە كارمەكت بۆ ئەنجامدا بىت، ئايا وانىە؟

تېروانىن..

لەگەل خۆتو خەلكىشدا راشكاوو بوئىرە.. تواناكانى خۆت بزانمو پەيمانى كارىك مەدە، كە لە تواناقتا نەبىت.

لە چالەكە دەريان بەيئەنە پزگاریان بکە..!!

ئایا جارېك لە جاران كەسېك لە شوپنېكى گشتیدا، یان لە بەر جاوی خەلكى، بە وشەو قسەى برینداركەر سەرمەنشتیان نەکردوویت؟! یان گالتەیان پېنەکردوویت؟! گالتە بە جل و بەرگت، یان بە شیوازی قسەکردنت، یان بە ھەر شتېكى تەرت؟! بە دلتیایپەو، لەو کاتەدا رەنگى روخسارت گۆراو و نارەحەت بوویت.. کاتیکیش یەكېك لە نامادەبووان بەرگى لیکردویت و وەلامى قسەى ئەو كەسانەى داوتمەو، ھەستت بە پشتیوانى و پشتگیری کردو، ئەبەر ئەوئى وەكو ئەو و ابوو، كەسانېك پالت پێو بنین بۆ ئەوئى بتخەنە چالېكەو، بەلام ئەو كەسە جل و بەرگەكانت بگریت و راپکیشیت، بۆ ئەوئى نەپەلېت بکەویتە چالەكەو.. دەى تۆش ئەو شیوازی بەرگى کردنە لەگەل كەسانى تردا بەکاربەینە و تاقى بکەرمو، بزانە چ شوپنەوارېكى کارېگەر بەجێدەھێلېت.. کاتېك دەچیت بۆ مالىك و مندالىكى مالىكە بە سینیەك خواردنەو بەرمو پرووت دېت، بەلام لەبەر پەلەپەل، زۆرى نامېنېت سینیە خواردنەكە بخات.. باوكى مندالەكەش کاتېك پەلە پەلى كۆرەكەى دەبېنېت، بە توورەپەو بەرمو پرووى دەچیت و ھاوارى بە سەردا دەكات و دەلېت: بۆ ئەوئەندە پەلە پەل دەكەیت؟! چەند جار فېرم کردیت، وا نەكەیت؟! مندالەكە رەنگى سور ھەلدەگەرېت.. تۆش بەرگى لە مندالەكە دەكەیت و دەلېت: نا.. نا.. ئەم كۆرە جوانە پالەوانە.. پیاو.. ماشاءالله بە تەنھا ئەو ھەموو شتەى ھەلگرتوو، بۆیە پەلە پەل دەكات، ئەبەر ئەوئى شتانى تریش ماوہ بیان ھېنېت.. دەزانى لەم کاتەدا مندالەكە ھەست بە چ پشتگیری و خوشیەك دەكات؟! دەزانى چەندېك لە لای بە نرخ دەبیت؟! ئەمە لەگەل مندالىكدا، ئەى ئەگەر بەرگى لە كەسە گەورەو بەتەمەنەكان بکەیت، دەبیت چ ھەستېکیان بەرامبەرت بۆ دروست بېت؟! کاتېك گەنجېك لە ناو كۆمەلە خەلكېكدا بە پرسیارىكى نەشیاو شەرمەزار دەگریت و پېى دەوترېت: مۆردەمان پېنە فلانە كەس، لە زانكۆ پەكەت چى بوو؟ ئایا كەسانى ژېر لە ناو خەلكېدا نەم پرسیارە دەكەن؟! گەنچەكەش سور ھەلدەگەرېت.. تۆش فریای دەكەویت و زۆر بە نەرمى دەلېت: فلانە كەس بۆچى پرسیارى نەرمەكانى

زانكۇ لەو گەنجە دەكەيت؟! ئايا ژنى بۇ دىنىت؟! يان بە تەماي دايىمەزىنى؟!
 بەم قىسانە نامادىمىووان ھەموو دەخەيتە پىكەننن و پىرسىيارەكەي سەرەتايان بىر
 دەجىتەوۋە.. يان كاتىك سەرگۈنەو سەرزىنشتى كەسىك دەكرىت، لە سەر ئەوۋى
 تىكرى نەمەي سالانەي نەزە، تۆش دەلىيت: بىرام سەرزىنشتى مەكە.. پىسپۇرى بىوارى
 خويىندەكەي قورس و گرانەو انشاءاللە سالى داھاتوو باشتر دەبىت..
 بە دەست ھىنان و راكىشانى دلى خەلگى بە لاي خوتدا، ھەلىكەو كەسانى زىرەك و
 وريا لە دەستى نادەن و ژمارەي دۆست و خۇشەوېستانى خۇيانى پى زياد دەكەن..
 عبداللەي كورى مەسعود ﷺ لەگەل پىغەمبەرى خۇدا ﷺ بە رىگەپەكدا دەرۋىشت،
 پىغەمبەرى خۇدا ﷺ فەرمانى پىدا، سەربەكەوېتە سەر دار سىواكىك بۇ ئەوۋى پارچە
 سىواكىكى بۇ لى بىكەتەوۋە.. عبداللە ﷺ كەسىكى لاوازو سوكەلە بوو، كاتىك سەركەوتە
 سەر دارەكە، شەنەبايەك ھەلىكردو جل و بەرگەكانى جولاندو لاقەكانى دەرگەوتن..
 كەسانىكى نامادىمىوۋو، كە لەوى بوون، كاتىك لاقى لاوازى عبداللە ﷺ دەبىنن، دەست
 دەكەن بە پىكەنن..
 پىغەمبەرى خۇدا ﷺ دەرۋىشت: ئەوۋە بۇچى پىدەكەنن؟! وتيان: بە قاچ و لاقە
 لاوازەكانى عبداللە پىدەكەنن؟!
 پىغەمبەرى خۇدا ﷺ فەرمانى: سويىند بەو خۇدايەي گيانى منى بە دەستە،
 قاچەكانى عبداللە لە تەرازوۋدا لە شاخى ئوچود قورس و گرانترن.. رواد أحمد..
 كاتىك خەلگەكە پىكەننن، دەبىت ھەستى عبداللە ﷺ چۆن بوو بىت؟! ئەي كاتىك
 كە پىغەمبەرى خۇدا ﷺ بەرگرى كردو ھاتە وەلام، دەبىت ھەستى چۆن بوو بىت و
 چەندىك خۇشەال بوو بىت؟!

تىروانىن..

بە دەست ھىنانى خۇشەوېستى خەلگى، ھەلىكەو
 كەسانى زىرەك و وريا دىقۇزەمۇۋو لە دەستى نادەن..

گرنگیدان به پووکەش..

ئەبوحەنیفە (رەحمەتی خودای ئی بێت) رۆژێک لە ناو قوتابییەکانیدا و لە مرگەوت دانیشتبوو، وانهی پێدەوتن، لەبەر ئەوەی قاچەکانی نازاری هەبوو، درێژی کردبوون و پالی بە دیواریکیشەوه دابوو.. لەم کاتەدا پیاویک بە جل و بەرگیکی جوانەوه دێتە ژوورمەوه..

پیاوێکە جامانەییەکی گەورەو جوانی لە سەردا بوو، جل و بەرگەکی شیوازیکی بە ویقاری پێبەخشی بوو.. قوتابییەکان جیگەیان بۆ کردەوهو لە تەنیشت ئەبوحەنیفەوه دانیشت.. کاتیەک ئەبوحەنیفە بەو شیوازه ناوازمیە پیاوێکە بێنی، شەرمی لێکردو سەرمرای نازارەکانی، قاچەکانی هینایە و میەک و خۆی کۆکردەوهو جوان دانیشت.. ئەبوحەنیفە لە وانه و تەنە و کەمی بەردەوام بوو، پیاوێکەش گۆیی دەرگرت.. کاتیەک وانهکە تەواو بوو، قوتابییەکان دەستیان کرد بە پرسیارکردن، پیاوێکەش دەستی بەرزکردەوه، بۆ ئەوەی پرسیارێک بکات، ئەبوحەنیفە فەرمووی: فەرموو پرسیارەکەت چیە؟! پیاوێکەش وتی: یاشیخ کەمی کاتی نوێژی ئیوارە دێت؟

ئەبوحەنیفەش فەرمووی: کاتیەک خۆر ئاوا دەبێت..!!

پیاوێکە دەلیت: ئەمی ئەگەر شەو هات و خۆر هەر ئاوا نەبوو، چی بکەین؟! ئەبوحەنیفە کاتیەک گۆیی لەم ئەگەر و پرسیارە نەشیاو دەبێت، دەرمرمۆیت: ئیستا کاتی ئەومیە ئەبوحەنیفە قاچەکانی درێژ بکات.. هەر بۆیە وەک و پێش هاتنی پیاوێکە، قاچەکانی درێژ کردەوهو بۆ وەلامی پرسیارە نەشیاوێکە کابراش، بێدەنگی هەلبژارد.. چۆن دەبێت شەو دابێت و خۆریش ئاوا نەبێت؟!

وتراوه: بێنیی جاری یەکەم لە ۷۰٪ی کەسایەتی تۆ لە هەزری بەرامبەردا وینا دەکات.. ئەگەر پێش ئەوەی قەسو هەلسوکه و تیش بکەیت، لێت ورد ببنەوهو لێت رابمێنن، ئەوا لە ۹۵٪ی کەسایەتی تۆ لە هەزرو خەیاڵیاندای وینا دەبێت، پاشان لە دواي قەسەکردن و تیکەل بوون، ئەو رێژمیە، یان زیاتر دەبێت، یان کەمتر..

كاتىك بە رېرەموى نەخۇشخانەيەك، يان كۆمپانىيەكدا، شان بە شانى كەسىك دەرۋىت، كە جلوبەرگىكى جوانى لەبەردا بىتتو بە رېك وپىكى ھەنگاۋ بىتتو بە رېگەدا بىرۋات، كاتىك دىگەنە دەرگاي چوونە دەرەموى رېرەمۇكە، لەوانەيە بە دەست خۇت نەبىتتو ۈمكۈ رېزىك لەو شىكلو شىۋىيەكى كە ھەيەتى، فەرەموى لىيىكەيتتو پېش خۇتى بىخەيت..

يان كاتىك سۈرى ئۆتۈمبىلى ھاورپىيەكت دەبىتتو دەبىنيت ناۋەموى ئۆتۈمبىلەكەكى زۆر شېرزو نارېك وپىكەۋ كاسىتەكانى ھەممو پىرژو بلاۋبوونەتەۋە، راستەۋخۇ بىرو ھىزىت بۇ ئەۋە دەچىت، كە ئەم ھاورپىيەت كەسىكى شېرزىيەۋ گىرنگى بە رېك وپىكىۋ جوانى رېكخىستىنى كەلۈپەلەكانى نادات..

دەمەۋىت ئەۋە بلىم: مەبەستمان لە گىرنگىدان بە شىۋازو روخسارو جلوبەرگ، ئەۋە نىيە كە زىادەرمۇيان تىدا بىكەينو لە ئەندازەى خۇيان زىاتىر گىرنگىان پېيدەين..

پىغەمبەرى ﷺ زۆر گىرنگى بە روخسارو شىۋازو جلوبەرگى دەدا.. جلوبەرگى ھەبوۋ، لە رۇۋانى ھەينىۋ جەئزەكاندا لەبەرى دەكرد.. جلوبەرگى ھەبوۋ، لە كاتى ھاتنى نوپىنەرى ھۆزەكاندا لەبەرى دەكرد.. ھەروەھا پىغەمبەرى ﷺ زۆر ھەزى بە بۇنى خۇش بوۋە ھەمىشە گىرنگى بە بۇن و شىۋازو روخسارى خۇى داۋە..

ئەنەس ﷺ دەفەرمۇيت: ەرمقى پىغەمبەرى ﷺ ۈمكۈ گەۋھەرو مروارى وابوۋ.. دەستە پىرۋۇزەكانىشى لە ئاورىشم نەرمو شىل تر بوون و ئەۋەندەش بۇنيان خۇش بوۋ، ۈەك ئەۋە ۋا بوۋ، تازە لە ناۋ توورەكەيەك بۇنى خۇش دەرى ھىنابن.. كاتىك دەھات بۇ لامان و دەردەكەۋت، بە بۇنە خۇشەكەيدا دەمان ناسىمەۋە..

ھەروەھا ئەنەس ﷺ دەفەرمۇيت: پىغەمبەرى ﷺ ھەرگىز بۇنى خۇشى رەد نەدەكردەۋە.. روخسارى پىرۋۇزى پىغەمبەرى ﷺ ۈمكۈ خۇر دەرەۋاۋە بوۋ.. كاتىك دلخۇش بوۋايە، روخسارى ۈمكۈ مانگى لىدەھات..

جابىرى كورى سەمورە ﷺ دەفەرمۇيت: لە شەۋىكى مانگە شەۋدا، پىغەمبەرى ﷺ بىنى، سەيرى پىغەمبەرى ﷺ ۋ مانگەكەم كىرد، پىغەمبەرى

خودا ﷺ له بهر چاوم له مانگه که جوانترو دره شاوله تر بوو..

پښه مبهري خودا ﷺ پياوړيک دمبينيت، جل و بهرگيکي شړو خراپي له بهر دا دمبيت و پي دمفهرمويت: مال و سهرومت و سامانت هميه؟ پياوړه که دهليت: بهل.. و شترو مانگا و مهرو نه سپو بهندهم هميه..

پښه مبهري خودا ﷺ فهرمووي: کاتيک پهرومردگار سهرومت و سامانيتک پيدمبه خشيت، با شوينه واري نهو نازو نيعمهت و سهرومت و سامانت پيوه ديار بيت.. ههرومه دمفهرمويت: هه که سيک خودا نازو نيعمهتيکي پي به خش، نهوا خوداي گه وره پي خوشه شوينه واري نهو نازو نيعمهته به بهنده که ميه وه ببينيت..

جابري کوري عبدالله ﷺ دمفهرمويت: پښه مبهري خودا ﷺ سهرداني گردين بو مال هوه، پياوړيکي سهرو قز نارپک و نالوزکاوي بيني، فهرمووي: ناپا شتيکي دهست ناکه ویت سهرو قز پي رپک بخات؟! ههرومه پياوړيکي تري بيني جل و بهرگه که ي پيس و پوخل بوو، فهرمووي: ناپا ناوي دهست ناکه ویت، بو نه ودي جل و بهرگه گاني پي بشوات؟! هه که سيک قز هميه، با خزمه تي بکات..

پښه مبهري خودا ﷺ سوور بوو له سهر گرنگيدان به شيوه و روخساري، ههرومه به جل و بهرگ و بوني خوش، زوريش نه فهرموودميه ي دوباره دمکردموه و دميفهرموو: (ان الله جميل يحب الجمال). رواد مسلم. واته: (خوداي پهرومردگار جوانه و جوانيش خوش دهويت)..

نرموون..

يه که مين تيروانين، له ۷۰٪ ي که سايمتي
تو له هزارو خيالې بهرامبهردا دروست دهکات..

پاستىگۇيىسى..

بىر دىت رۇژىك لە ھۆلى تاقىكىردنەومدا، چاۋدىرى قوتابىيەكانەم دەكرد، تاقىكىردنەومەكەش لە رۇژى پىنج شەممەدا بوو، ھەر چەندە رۇژى پىنج شەممە مۆلەت و پشوو بوو، بەلام لە بەر زۇرى وانەكان ناچار بووين تاقىكىردنەومە تىدا ئەنجام بدمىن.. لە داۋى دەست پىكىردىنى تاقىكىردنەومەكە بە چەند خولەكىك، قوتابىيەك ھات، كە دواكەوتىبوو، ئەو ھەزارە زۇر شەمزا بوو، پىم وت: ببورە درمىگ ھاتىت، رىگەت نادەم تاقىكىردنەومە ئەنجام بدمىت.. داۋى كىرد رىگەى بدم..

وتەم: چى داۋى خستى؟!

وتى: بىروا بىكە خەموم لىكەوتىبوو..

بە راستىگۇيىيەكەى سەرسام بووم، ھەر بۇيە وتەم: ھەرموو..

داۋى چەند خولەكىكى تر، قوتابىيەكى تر ھات.. وتەم: چى بوو ھۆى ئەومەى دوا

بىكەوتى؟!

وتى: سويند بە خودا رىگە زۇر ھەرمبالغ بوو، خۇت دەزانى بەيانىان خەلكى دەچن بۇ سەر كارەكانىان، يەكىك بۇ زانكۆ.. يەكىك بۇ كۆمپانىا.. يەكىك بۇ شوپىنىكى تر.. زۇرىك ھەسەى كىرد، بۇ ئەومەى پىم بىسەلىنىت كە رىگە ھەرمبالغ بوو.. ئەو داماوە بىرى چوو بوو، ئەمىرۇ پشوو ھەرمىيە.. ئەوانىيە شەقامەكان تەنھا قوتابىيەكانى ئىمەى لىبووبىن!!

وتەم: شەقامەكان ھەرمبالغ بوون ھا؟! ئۇتۇمبىلەكانىش زۇر بوون؟!

وتى: بەلى.. سويند بە خودا ھەر دەلىلى لەگەلمدا بووى!!

وتەم: ئەگەر درۇ دەكەيت، بزانە چۆن دەيكەيت.. براى خۇم، ئەمىرۇ پىنج شەممەيەو

پشوو!! كام شەقام ھەرمبالغ بوو؟!

وتى: ناھ!! بە راستى بىر چوو پىت بلىم: يەكىك لە تايەكانى ئۇتۇمبىلەكەم پەنچەر

بوو، وىستام بۇ ئەومەى چاكى بىكەمەو!!

داماوە زۇر تىكچوو بوو، پىكەنىم و پاشان رىگەمداو چوو زوورمەو بۇ ئەومەى

تاقىكردنەۋمكەي نەنجام بدات..

ئاي چەندە ناشىرىنە، كاتىك بۇ خەلكى روون دەپىتەۋە، كە درۆت لەگەل كىردوون!!
درۆ خەلگىت لى دەرەۋىننىتەۋەۋ باۋمىرپان پىت نامىننىت و متمانەت پىناكەن.. وات
لىدىت، كە دۆستەكانت كىشەيەكەيان بۇ دروست دەپىت، داۋاي يارمەتت لىناكەن،
ھەرۋەھا كاتىك ھسە دەكەپت، گوپت لىناگىرن.. ئاي درۆ چەندە ناشىرىن و بىزراۋە؟!

پرسىار كرا لە پىغەمبەرى خوداﷺ و وتيان: مۇسلمان ترسنۆك دەپىت؟ ھەرموۋى:
بەلى.. وتيان: ئەى چىروك و رەزىل دەپىت ھەرموۋى: بەلى.. وتيان: ئەى مۇسلمان
درۆزن دەپىت: ھەرموۋى: نەخىر.. رواه مالك..

عبداللەى كورى عامرﷺ دەرەۋىت: رۆژىك پىغەمبەرى خوداﷺ لە مالىمان
دانىشتىۋو، داپكەم بانگى كىردم و تى: ۋەرە شتىكت بدەمى.. پىغەمبەرى خوداﷺ
ھەرموۋى: دەرەۋىت چى بدەمىتى؟ داپكىشم و تى: خورماي دەرەمى.. پىغەمبەرى خوداﷺ
ھەرموۋى: ئەگەر پىت نەدايە، ئەۋا درۆيەكت لە سەر دەرەۋىسرا.. رواه أبوداود..

كەسانى درۆزن، زۆر پەيمان دەرەمى و ناشى بەنە سەر و پۆزش و بىانوۋى جۆراۋ
جۆرىش دەرەپىننەۋە، بۇ ئەۋەدى رازىت بىكەن، زۆر زوۋش درۆكەيان دەرەمكەۋىت و
ناشكرا دەرەم..

ئىمامى زوھرى لە لاي كاربەدەستىك شايەدەك دەدات.. كاربەدەست و
دەرەۋىتدارمكەش دەرەپىت: درۆ دەكەپت..

ئىمامى زوھرى ھاۋار دەرەكات و دەرەپىت: پەنا بە خودا.. مەن درۆ دەكەم؟! سۈپىند بە
خودا ئەگەر بانگدەرەك لە ئاسمانەۋە بانگ بىكات و بىلىت: خودا درۆى خەلال كىردوۋەۋ
رېگەپداۋە درۆ بىكەن، ئىنجا درۆ ناكەم، ئەى چۆن درۆ دەكەم لە كاتىكدا كە ھەرام و
قەدەرەگراۋ بىت؟!

راستى..

ھەلىان خەلەتانىدوۋىت، كاتىك پىت دەرەپىن:
درۆى سىپى، ئەبەر ئەۋەدى درۆ رەزىكى رەشە..

نازاپەتسى..

كاتىك ئە دانىشتىن و ميوانداریه كە، هاتینە دەرەو، پېی و تم: ناوی ئەو ھاوئەلەى
پېغەمبەرى خودام ﷺ دىزانى، كە ئە چىرۆكەكەدا باست كردو ناومكەيت بیر
نەدمكەوتەو..

و تم: سەیرە! ئەى بۇ بیرت نەھینامەو و پېت نەو تم؟! خۇ تۆ ئاگادار بووی
هەموومان دامابووین و بیرمان ئە ناومكەى دەرەو؟!
سەرى داخست و تی: شەرمم دەرەد قەسە بکەم.. ئە دلى خۇمدا و تم:
لەناوچوون بۇ ترسنۆكى و شەرم..

كەسیكى تر پېی و تم: دوو رۆژ پېش ئیستا چوومە پۆلەكەمان و بینیم
قوتابیه كان و مامۇستاكەش بە بېدەنگى دانىشتوون و وانەش ناخوینن، دانىشتەم و
بە قوتابیه كى تەنىشتەم و ت: ئەو و چى بوو؟! و تی: عەسافی ھاوئەلمان مردوو..
خودا رەحمى پې بکات..

لە پۆلەكەمان چەند ھاوئەلىكى عەساف ھەبوون، نوپژیان نەدەكردو تېكەل بە
چەندان گوناھو ھەرامیش ببوون.. كارىگەرى مردنى ھاوئەكەمان، بە تەواوی
بە روخساریانەو ديار بوو.. ئە دلى خۇمدا و تم: ئیستا كاتى خۇپەتى بۇ ئەو و
ھەندىك نامۇژگارییان بکەم و ھانیان بدەم بۇ ئەو و نوپژمکانیان ئەنجام بدەن و
چاكسازى ئە خۇیاندا دروست بکەن و لەگەل باوك و دایکیاندا چاك بن..
و تم: زۆر چاكە دەى ئەو كارەت كرد؟! و تی: نەخیر.. شەرمم كرد.. بېدەنگ
بووم و رِق و توورەیم خوارەم و ئە دلى خۇمدا و تم: ئە ناوچوون بۇ ترسنۆكى و
شەرم..

گەنجىك ناتوانیت كېشەكانى ئە لای باوكى باس بکات، لەبەر ئەو و شەرم
دەكات.. ئەوانەیه كەسانىك ھەبن، بلىن: شەرم دەكەم، یان ناتوانم بە كەسیكدا
ھەلبەدەم باسى چاكەكانى بکەم، لەبەر ئەو و دەرسم پېم بلىن: ئەو قسانە

بۇ رووپامى دەكات.. زۆرىك لەم قسانەم بىستووۋە ھەز دەكەم بە سەر ھەموو
ئەو كەسە ترسنۇك و شەرمەنەدا ھاوار بىكەم و پىيان بلىم: ئەى شەرمەن و
ترسنۇكەكان، ھەتا كەى؟!

كەسانى ترسنۇك و شەرمەن ناتوانن گۆرانكارى بىكەن، ئەبەر ئەۋەى وەكو
سفرى دەستە چەپ وان.. كاتىك ئە كۆرۈ دانىشتىكىدا دەبن، خۇيان دەشارنەۋەو
ھىچ راو بۇچوونىك دەرنابىرن..

خەلكى بە شىۋەيەكى گشتى رەيان لە كەسانى ترنۇك و شەرمەن، جا ئەو
كەسانە برا، يان باوك، يان دايك، يان بەرپوۋەبەريان بن..

دەى بە خۇتدا بچۆرمۇەو ئازابەو مەترسەو شەرم مەكەو ئامۇزگارى و پىنمايى
خەلكى بىكە..

قىروانىن..

بە خۇتدا بچۆرمۇەو پىرۇقە بىكە..

سەركەۋتنىش بىرىتە ئە: ئارام گىرتنى تەنھا ساتىك..

خۇپاگىرى لە سەر بىرو باۋەرەكان..

ھەر جەندىك كەسايەتى كەسىك بەھىز بىتو زىياتر لە سەر بىرو باۋەرەكانى جىگىر بىت، ئەوا گىرنگى بوونى لە سەر ژيان زىياتر دەبىت.. كاتىك بىرو باۋەرى تۆ بە شىۋەپەكە، كە رەشۋە وەرناگىرەت، جا بە ھەر ناۋىك بىت، ۈمك: بەخشىن.. دىارى.. بەردەۋام لە سەر ئەو بىرو بۇچوونەت، جىگىر بە ۈ ھەرگىز ۈمى مەگرە..

ئافىرەتلىك باۋەرى ۈپە، بە ھەر بىانوۋىيەك بىت، درۋ لەگەل ھاۋسەرەمكەيدا نەكات، دەى با بەردەۋام بىت لە سەر ئەو رەۋشە جۈانەى.. كەسىك لە پەيۋەندى خراب، خۋى بە دوور دەگرىتو شەرابىش ناخوات، جگەرەش ناكىشىت، كاتىك لەگەل ھاۋەلەكانىدا دادەنىشىت، لە سەر نەگردى ئەو كارانە با سور بىتو بەردەۋام بىت.. با ھاۋەلەكانىشى رەخەنى لىبگىرە ۈ كەسىكى وشك و دوورە پەرىز ناۋى بەرن، بەلام بە دىنپايەۋە، لە ناخ و دەروونىندا ھەست بەۋە دەكەن، بەرامبەر پالەۋانىك ۈمستان.. زۆرەپان لە كاتى نەرەخەتەيدا، پەناى بۇ دەپەن و لە كىشەكانىندا، راۋىرى پىدەكەن و لە كەسانى تر زىياتر گىرنگى پىدەدەن..

ئەم بابەتەش تاپبەت نىيە تەنھا بە پىاۋان، پان ئافىرەتان، بەلكو پەيۋەندى ھەپە بە ھەردوۋ لايانەۋە ۈ ھەردوۋلايان پىۋىستە لە سەر بىرو بۇچوون و ھەلسۈكەۋت و رەۋشە جۈانەكانىيان جىگىر ۈ دامەزراۋىن و ھەرگىز سازشى لە سەر نەكەن..

كاتىك ئاپىنى ئىسلام بىلاۋبوۋەۋە، ھۆزەكان نوپنەرى خۋپان دەناردە خىزمەت پىغەمبەرى خودا ﷺ، يەككىك لە ۈ ھۆزانەش، ھۆزى سەقىف بوو.. نوپنەرانى ھۆزى سەقىف ھاتن و چوونە مزگەۋتەكەى پىغەمبەرى خودا ﷺ و پىرسىارىيان لە بارەى رىباۋ زىناۋ ەرەقەۋە لە پىغەمبەرى خودا ﷺ كرد، پىغەمبەرى خودا ﷺ لە ۈەلامدا فەرموۋى: ئەو شتانە ھەموۋىيان ھەرام و قەدەغەكران..

ئەم ھۆزى سەقىفە بىكىيان ھەبوو، لە دىر زەمانەۋە لە باۋو باپىرانىانەۋە، بەنداپەتيان بۇ دەگردو دەيانپەرست، پاشان پىرسىارىيان دەربارەى بىتەكەپان لە پىغەمبەرى خودا ﷺ كرد.. پىغەمبەرى خودا ﷺ بە بى دوۋدىلى و يەكسەر فەرموۋى:

بېروخېنەن و تېكى بىشكىن..

نۆينەرمەكانى ھۆزى سەقىف ترسيان لېنىشت و وتيان: ئەى ھاوار!! خۇ ئەگەر
بتەكەمان بزانىت، نيازى پرووخاندنيت ھەيە، ئەوا ھەموو ھۆزمەكت لەناودمبات و دەيان
كۆزىت!!

ئىمامى عومەر ر.ھ.ا. نامادى ئەم و تووېژە دەبىت و سەرسام دەبىت لەودى كە ئەمانە
لە بتەكەيان دەترس، ھەر بۆيە ھەرمووى: ئەى ھۆزى سەقىف: ئىو ھەندە نەزان و
نەفام!! ئەو بتە برىتتە لە بەردو دارو ھىچ سودو زيانىكىشى نىە!! نۆينەرمەكانى
ھۆزى سقىف تۆرە دەبن و دەلېن: ئەى عومەر ئىمە بۇ لای تۆ نەھاتووين.. ئىتر ئىمامى
عومەر ر.ھ.ا. بىدەنگ دەبىت..

پاشان وتيان: بە مەرجىك بۇ ماودى سى سال واز لە بتەكەمان بەينىت، پاشان
بېروخېنە.. پېغەمبەرى خودا ﷺ بىنى ئەم كەسانە دەيانەوېت لە بېرو باومرەكەيدا،
سازشكارى لەگەل بکەن، لە كاتىكدا بېرو باومر و يەكتاپەرستى گرنگترىن بنەماى باومرى
موسلمانە و يەكتاپەرستىش سەرمتا و بناغەى بنەرمتى ئاپنى ئىسلامە، دەى ئەوان مادام
دەيانەوېت موسلمان بن و باومر بەينىن، ئىتر چ پىويستىيەكەيان بەو بتە بى گيان و بى
دەسلەتە ھەيە!؟

ھەر بۆيە ھەرمووى: نەخىر.. وتيان: دەى دوو سال وازى لى بەينەو پاشان
بېروخېنە..

پېغەمبەرى خودا ﷺ ھەرمووى: نەخىر.. وتيان: دەى بۇ سالىك، پاشان وتيان بۇ
تەنھا مانگىك وازى لى بەينەو پاشان بېروخېنە..

پېغەمبەرى خودا ﷺ ھەرمووى: نەخىر.. ئىتر نۆينەرمەكانى سەقىف تىگەيشتن، ئەم
بابەتە، بابەتى باومرەينانە و شايمەنى سازشكارى تىداكرىن نىە، ھەر بۆيە وتيان: دەى
خۇتان بېروخېنە، ئىمە ھەرگىز كارى وا ناكەين..

پېغەمبەرى خودا ﷺ ھەرمووى: دەى باشە ھەند كەسىكتان لەگەل دەنېرم، تا
بېروخېنە..

پاشان وتيان: نامانەوېت نوېژ بکەين، لەبەر ئەودى خۇيان بە گەورە دەزانى، ھەزبان
نەدەگرد، سەريان بىخەنە سەر زەوى و دوايانەو ھەرزتر بىت لە سەريان..

پېغەمبەرى خودا ﷺ ھەرمووى: لىتان دەبوورم، كە بە دەستى خۇتان بتەكانتان

نەشكىن، بەلام خىرو چاكە لە ئاينىكدا نىيە، كە نوپۇزى تىدا نەبىت.. ئەوانىش وتيان؛
باشە.. نوپۇز دىمكەين، ھەر چەندە مايەى نەنگىشە بۆمان..

نوپىنەرەكان رۇيشتەنەو ھە بانگى خەلگەكەيان كىرد، بۇ ئەو ھەى مۇسلمان بىن.. پاشان
پىغەمبەرى خۇدا ﷺ چەند ھاوۋەلىكى نارد، بۇ ئەو ھەى بىتەكەيان بىشكىن، خالىدى
كۆرى ۋەلىد ﷺ ۋە مۇغىرەى كۆرى شوعىبەش ﷺ، لە ناو ئەو ھاوۋەلەندا بوون..
ھاوۋەلەكانى پىغەمبەرى خۇدا ﷺ بەرمە بىتەكە چوون، ھۆزى سەقىفەش ترسيان لى
نىشتو، گومانىشيان ۋابوو، ناتوان بىتەكەيان بىروخىن ۋە پارىزگارى ۋە بەرگى لە خۆى
دىمكات..

مۇغىرەى كۆرى شوعىبە ﷺ، تەورىكى بە دەستەو ھەرت ۋە رووى كىردە ھاوۋەلەنى ۋە
فەرموۋى؛ سوپىد بە خۇدا دەبىت بىتەنخەمە پىكەن، پاشان بەرمە بىتەكە چو،
تەورىكى لە بىتەكەدا ۋە پاشان خۆى خىست بە سەر زەمىيەكەدا ۋە ھەچەكانى خىستە لەرزە
لەرزە جۆلە جۆل.. ھۆزى سەقىفە كاتىك ئەمەيان بىنى، كەوتنە ھاوار ھاوار دەيان
وت؛ بىتەكە مۇغىرەى كۆشت.. پاشان روۋيان كىردە ھاوۋەلەكانى ترو وتيان؛ دى كى لە
ئىۋە دەمەۋىت با نىزىكى بىتەكەمان بىكەۋىت..

ئا لەم كاتەدا مۇغىرە ﷺ بە پىكەنەنەو ھەستايەو ۋەتى؛ ئەى ھۆزى سەقىفە،
ئەم كارەم بۇ گالتە ۋە پىكەن كىرد، ئەم بىتە بەردو دارە، دى روو بىكەنە خۇداى
پەرومردگار ۋە تەنھا ئەو بىپەرسىن ۋە ھاوۋەلى بۇ بىرپار مەدەن.. پاشان كەوتە رووخاندنى
بىتەكە ۋە خەلگەكەش لەگەلىدا، ھەتا پارچە پارچەيان كىردە تەختى زەمىيەكە بوو..

نىگە..

پىغەمبەرى خۇدا ﷺ دەفەرموۋىت: ھەر كەسىك بىيەۋىت بە تورە بوونى
خۇداى گەورە، پىزامەندى خەلگى بە دەست بەيىنىت، ئەوا خۇداى گەورە
خەلگىش لىى تورە دەبن.. ھەر كەسىكەش داۋاى پىزامەندى پەرومردگار
بىكاتو بىيەۋىت بە تورە بوونى خەلگى پىزامەندى پەرومردگار بە دەست
بەيىنىت، ئەوا خۇداى گەورە خەلگىش لىى پازى دەبن..

فریودەره کان..

بابەتیکم خویندەمۇدە کە تیایدا نوسرابوو: گەنجیکی موسلمان لە بەریتانیا، بانگەوازی کۆمپانیایەك دەبینیت، سەبارەت بەمەوی پیوستیان بە چەند کارمەندیك هەمە بۆ ئیشکەرتن..

گەنجە موسلمانەكە دەچیت بۆ چاوپێکەوتن و کۆمەڵیکی زۆر گەنج و لاو دەبینیت، کە بۆ هەمان مەبەست هاتبوون.. کەسەکان یەکە یەکەو بە شوێن یەکدا، دەچوونە ژوورمەو بە مەبەستی چاوپێکەوتن.. هەر کەسیك لە چاوپێکەوتنەكە تەواو دەبوو، پاشان دەهاتە دەرەمەو لییان دەپرسی: چیان ئی پرسیت؟! ئەی چیت وەلامدانەمۇد؟!؟

گرنگترین پرسیار کە لیژنە ی چاوپێکەوتن و تاقیکردنەو دەیکرد، بریتی بوو لەم پرسیارە: رۆژانە چەند پەرداخ عەرمق دەخۆیتەو؟

سەرە هاتە سەر گەنجە موسلمانەكە و چوو ژوورمەو و پرسیار لە دوا ی پرسیار وەلامی دانەو، هەتا گەشتە ئەو پرسیارە: رۆژانە چەند پەرداخ عەرمق دەخۆیتەو؟ گەنجەكە دوودل دەبیت و نازانیت درۆ بکات و وەکو ئەوانە ی تر بلیت: رۆژی ئەومەندە پەرداخ عەرمق دەخۆم، بۆ ئەوە ی پی ئەلین: تۆ موسلمانیکی توندڕەویت، یان بە راستی وەلام بداتەو و بلیت: من موسلمانم و لە لا ی ئیمە عەرمق حەرام و قەدەمغەکراوە بە هیچ شیومەك عەرمق ناخۆمەو!!

دوا ی بیرکردنەو مەیکی خیرا، پرپار دەدات بە راستی وەلام بداتەو، هەر بۆیە دەلێت: من عەرمق ناخۆمەو..

ئەوانیش دەلین: بۆچی، نەخۆشیت؟! گەنجەكە دەلێت: نەخیر.. بەلکو من موسلمانم و عەرمق لە لا ی ئیمە حەرام.. ئەوانیش دەلین: تەنانەت لە پشوو کۆتای هەفتەشدا هەر ناخۆیتەو؟! گەنجەكەش دەلێت: نەخیر.. بە هیچ شیومەك ناخۆمەو..

بە سەرسامیەو سەیری پەکتەر دەکەن و زۆر لە لایان سەیر دەبیت!! کاتیك ئەنجامی چاوپێکەوتنەكە دەرەچیت، ناوی گەنجەكە لە ناوکانی پێشەوای و مرگراوەکان دەبیت.. گەنجەكە دادەمەزریت و دوا چەند مانگیك یەکیك لە بەرپرسەکانی کۆمپانیایەك دەبینیت و پی دەلێت: بۆچی پرسیار ی عەرمقەتان لە هەمووان کردو زۆر دوبارەتان دەرەمۇد؟!؟

بەربەرسەكەش دەلىت: لەبەر ئەۋەدى كارمەكى ئىمە سەبارەت بە ئىشكەرتىن بوو، ھەر گەنجىكەمان دادەمەزراند، ەھرىق خۆر بوو، دۋاى ئەۋەدى سەرخۇش دەبوو، شۈپنەكەى جىدەھىشت و دزىمان لىدەكراو زەرمەمان لىدەكەوت. كاتىك تۆمان بىنى و زانىمان كە ەھرىق ناخۇيت، دامانمەزراندى و ئەو كەسەمان دەستكەوت كە بە دۋايدا دەگەراپىن..

ئاي چەند جوانە مەرۇف خاۋەنى بىرو باۋمەركى دامەزراو بىت و لە پىناو خۇشەكانى دۋنپادا، دەستى لى ەھلەنگەرىت و جىگىرو خۇراگر بىت. كىشەى ئىمە ئەۋمىيە، لە كۆمەلگەيەكدا دەژىن، كەسانىكى كەم پابەندىن بە بىرو بۇچۈۋەكانىيەنەۋە. كەمن ئەو كەسانەى لە پىناۋى بىنەماو بىرو باۋمەرياندا، دەژىن و دەمرن..

كاتىك بە بىرو باۋمەرتەۋە پابەند دەبىت و بە رىگەى راست و دروستدا ەھنگاۋ ەھلدەنىي، خاۋەن بىرو بۇچۈۋەنە پىروپوۋچەكان ۋازت لىناھىنن و دەبىت چاۋمەرىي ەروپىل و پىلانەكانىان بىت!! كاتىك بەرتىل ەمرناگرىت، ھاۋكارە بەرتىل خۇرمكانت لىت تۈرە دەبن.. كاتىك داۋىن پىسى و زىنا ئەنجام نادەبىت، خراپەكاران و بىرمۇشتان تۈرە دەبن..

دەگىرنەۋە ئىمامى عومەر رضي الله عنه شەۋىك لە شەۋان بە شاردا دەگەراو چاۋدېرى ژيان و ئاسايشى خەلكى دەكرد، لە تارىكى شەۋدا بە لاي مالىكىدا دەروات، گوئى لە دەنگى پىكەنىن و گالئەۋگەپىكى زۇر دەبىت، ۋەك ئەۋەدى دەنگى چەند كەسىكى سەرخۇشى تىدا بىت.. دەپەۋىت لە دەرگاگەيان بدات، بەلام دەترسىت گومانەكەى ەھلە بىت، ەھربۆيە لە دەرگا نادات، بەلكو پارچەيەك خەلۋز ەھلدەگىرت و بە نىشانەيەك دەرگاى مالەكە نىشان دەكات و دەروات..

خاۋەن مالەكە گوئى لە دەنگى دەرگاگەيان دەبىت، دېتە دەرمەۋە نىشانەيەك لە سەر دەرگاگەيان دەبىنيت، كاتىك لە دوورمەۋە پىشتى ئىمامى عومەر رضي الله عنه دەبىنيت، لە رووداۋمەكە تىدەكات و دەزانىت ئەو نىشانەيەى سەر دەرگاگەيان، كارى ئىمامى عومەرە..

پىاۋمەكە پىۋىست بوو، نىشانەى سەر دەرگاگەيان بىرپىتەۋە، بەلام ۋاى نەكرد، بەلكو پارچە خەلۋزىك ەھلدەگىرت و ەھمان نىشانە لە دەرگاى دراۋسىكانى دەدات و مالەكەى خۇى لە ناۋپاندا ون دەكات!! ۋەكو ئەۋەدى بىپەۋىت ەھمۇو دەرودراسىكانى بەپىنيتە ئاستى خۇى و ۋەكو خۇى ناشرىنيان بكات و سەرخۇش بن!!

بەلى.. نەپۋىست ئاستى خۇى بەرز بكاتەۋە بۇ ئاستى دراۋسىكانى، بەلكو ۋىستى ئەۋان بەپىنيتە ئاستى خۇى..

بە دلنىاپىيەۋە كەسى زىناكەر، ەمز دەكات ەھمۇو كەس زىنا كارو داۋىن پىس

بن.. كاتىك ئافرىقىيىك دەمىنىيىت بەردەموام درۇ لەگەل ھاوسەرمەكەيدا دەكات، كەسىكىش نامۇژگارى دەكات، بۇ ئەۋەى ۋاز لەو كارە ناشىرىنە بەيىنىيىت، كەچى لە باتى ئەۋەى بە گۈيى بكات، حەز دەكات ۋە ھەۋلىش دەكات بۇ ئەۋەى ئەۋەىش ۋەك خۇى مالى ۋىران بكات ۋە دەلىيىت، پىاۋان ھەر ناۋا ھەلسوكەۋتىان لەگەل بكةيت باشە.. ئىش ۋ كارمەكان بە درۇكردن ئەبىيىت نارۋات..

بەريۇمبەرى ھەرمانگەمەك كاتىك راستگۈيە لەگەل ھەرمانبەرمەكانىدا ۋ خاۋەن ھەلسوكەۋتىكى جۋانە ۋ دلى ناسۋەمىيە ۋ بەختەومەر لە ژيانىدا، كاتىك بەريۇمبەرىكى خراب دەمىنىيىت، لە باتى ئەمەيش ۋەك ۋ ئەۋ خۇى چاك بكات، كەچى پىيى دەلىيىت، ۋامەكە ۋ ۋابكە.. رۋوى خۇش مەدە بە كارمەندەكانت.. دەم بە خەندە مەبە..

دوكاندارىكى جگەرمەفرۇش كاتىك دوكاندارىكى ھاۋرىيى دەمىنىيىت، جگەرە نافرۇشىيىت، حەز دەكات ئەۋەىش ۋەك ئەم بىيىت ۋ پىيى دەلىيىت، بۇ ئەۋەى ھازانچ زىاتر بكةيت، بۇچى جگەرمەش نافرۇشىيىت؟!

دەى پالەۋان بە ۋ لە سەر بىرو باۋمەرە جۋانەكانت نامەزراۋو خۇراگرە ۋ بە ھەموو ھىزىكەۋە بلى، نەخىر.. ھەرگىز ناتۋان ھەلمخەلەتتىن.. ھەر لە گۈنىشەۋە پىياۋمەران زۇر ھەۋلىان دەدا، پىغەمبەرى خودا ﷺ لە بىرو باۋمەرەكەيدا سازشكارى بكات.. پەرۋەردگارەش دەفەرمۋىت: ﴿لَا تَطْعَمُ الْمُكْذِبِينَ﴾ ۋ دۇا لۇ نۇھن فەدھنۇك ﴿١﴾ القلم. ۋاتە: (تۇ ھەرگىز بە قەسە ئەۋانە مەكە، كە باۋمەريان بە تۇ نىە ۋ بەرنامەكەت بە درۇ دەزان* ئەۋانە ناۋاتە خۋازن كە تۇ نەرمى بنوئىيىت، نىنجا ئەۋانىش نەرمى بنوئىن).. دەى ئاگادار ۋ ۋىبابە ۋ ھەرگىز ۋاز لە بىرو باۋمەرە جۋانەكانت نەھىيىت ۋ ۋىبابە ھەلتەنەخەلەتتىن..

پىرۋگرامم..

پەرۋەردگار دەفەرمۋىت: ﴿لَا تَطْعَمُ الْمُكْذِبِينَ﴾ ۋ دۇا لۇ نۇھن فەدھنۇك ﴿١﴾ القلم.

دۇا لۇ نۇھن فەدھنۇك ﴿١﴾ القلم.

ليبوردن و ليخوشبون له خەلکى..

ژيان خالى نيه، له هەندىك ناخوشى و نارهەمتى، كه له لايەن خەلكىهوه تووشمان دەبیت.. كەسانىك هەن گالتهوگەپى زۆر بېزاركەر دىكەن.. كەسانىك هەن قسە و گوشتارىيان زۆر رىق و زېرە.. كەسانىك هەن، بەردەوام بوون لەگەڵياندا، كارىكى ئاسان نيه.. كەسانىك هەن رووداومكان گەورە دىكەن و بە هيچ شىومىهەك ليبوردن و ليخوشبون له بەرنامەياندا نيه، بەمەش دەروونى خويان نازار دەدەن و بۆ ماومىهەكى زۆر سنگيان بە ھۆى رىق و كينهوه تەسك و غەمبار دىكەن..

ولله در الحسد ما أعدله بدأ بصاحبه فقتله..

بەلى.. رىق و كينه و ئىرمىي بىردن، سەرمتا له كەسەكە خۆپەوه دەست پێدەكات و خۆى لەناودەبات.. دەى له ئىستاهە هەولبە نازارى دەروونى خۆتى مەدە، لەبەر ئەوەى هەندىك كێشە هەن، پێويست ناكات كەسيان له سەر سزا بدەين، گەورە دۆل فراوان بە.. رابوردو و لە بىر بەرەوه و بە خوشى و بەختە وەرى بۆى..

كاتىك پێغەمبەرى خودى ﷺ مەككەى پىرۆزى پزگار كرد، بانگى عوسمانى كۆرى تەلەهى كرد و داواى كلىلى كەعبەى لێكرد.. پێغەمبەرى خودى ﷺ چوو و ژوورەوه بۆ ناو كەعبە و بىنى بېباوەرانى قورەيش بە نەزانى خويان و پەنەى فرىشتەگانىيان له سەر دىوارمكاني كەعبە كێشا بوو، هەروەها و پەنەى ئىبراهيم ﷺ يان كێشا بوو، زارى پێبوو، قومارى دىكرد!!

پێغەمبەرى خودى ﷺ كاتىك ئەمەى بىنى، فەرمووى، خودا بىيان كۆڤت، باوكە ئىبراهيم له كۆى و ئەم كارە له كۆى؟! ﴿ مَا كَانَ لِإِبْرَاهِيمَ يَدِيَا وَلَا نَصْرَانِيَا وَلَكِنْ كَانَتْ خَافًا مُسْلِمًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴾ (١٧) آل عمران. واتە: (ناشكرایە كە ئىبراهيم نە جولهكە بووه و نە گاور، بەلكو ملكەچ و فەرمانبەردار و مۆسلمان بووه و له دەستەى مۆشرىك و هاوئەلگەران نەبووه).. پاشان بىرارىدا بە سەرپەنەوهى هەموو ئەو و پەنانه، پاشان پەيكەرى كۆتەركى بىنى له نىوان دوو چەلە داردا، بە دەستى خۆى شكەندى و فرێدا.. پاشان لەبەر دەرگای كەعبە وەستا و خەلكەكەش هەموو بە بېباوەرو باوەردارەوه، سەپریان دىكرد و چاوەرپى پێغەمبەرى خودى ﷺ بوون.. پاشان دوو رىكات نوێژى ئەنجامدا، پاشان چوو بۆ لای ناوى زەمزمە و لێى خوار دەوه و دەستى نوێژى لێگرت، مۆسلمانانىش بۆ دەستكەوتنى پاشماوهى ناوى دەستى نوێژمەكى

بېشپىرگىيان دىمىردى، بېباومىران كاتىك ئەمەيان لە موسلمانان بېنى، سەرسام بوون و دەيان وت؛
ھەرگىز ھىچ پادشاو دەسەلاتدارىكىمان نەبىنىو، بەم شىۋىمى بۇ بىكرىت!!

پاشان چوو بۇ لاي مەقامى ئىبراھىم ﷺ و كەمىك ھىنايە دواو، لەبەر ئەۋدى بە
كەعبەو نوسا بوو، پاشان لە دەرگاي كەعبە وىستاو سەپرى خەلكەكەى دىمىردى وتارى
بۇدان، خۇزگە ئىمەش لە ناوياندا بوويناى..

پېغەمبەرى خۇدا ﷺ لە وتارمەيدا فەرموۋى: لا إله إلا الله وحده لا شريك له.. صدق
وعده.. وهزم الأحزاب وحده..

بەلى.. پەرۋەردىگار پەيمانەكەى بىردە سەرو بەندەكەى خۇى سەرخست و ھەموو
تاقىم و كۆمەلى بېباومىرانى تىك شكاند..

پاشان سەپرى گەورمىكانى قورمىشى كىردى فەرموۋى: خەلكى ھەموو لە ئادەمن، ئادەمىش لە
خۇل دروست بوو، پاشان ئەم ئايەتە بېرۋەزى خويىندىو: ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَى
وَجَعَلَكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَىٰكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ﴿١٣﴾﴾ الحجرات. واتە:
(ئەى خەلكىنە بېگومان ئىمە ھەمووتانمان لە نېرو مىيەك دروست كىردىو (كە باۋكە ئادەم و
دايكە ھەۋايە) و كىردىومانن بە چەندەھا گەل و تىرەو ھۆزى جۆر بە جۆر، تا يەكتر بىناسن و
پەيۋىندىتان خۇش بىت بە يەكەو.. بە راستى بەرپىزىرىنتان لاي خۇدا ئەو كەسانەتەنە
كەزۇرتىر لە خۇدا ترسەو فەرمانىبەرى خۇدايە، بېگومان خۇدا زاناو ئاگايە بە ھەمووان)..

پاشان لە روخسارى بېباومىران ورد بوومىو، لە كاتىكدا پېغەمبەرى خۇدا ﷺ لەۋپەرى
ھىزو دەسەلاتدا بوو، ئەۋانىش لەۋ پەرى بېھىزى و لاۋازىدا بوون..

ئەو كەسانەى رۇژانىك بە درۋىزى ناويان بىرد بوو.. ئازارىيان دابوو.. لە كاتىكدا
پېغەمبەرى خۇدا ﷺ خەرىكى نوپۇز كىردى بوو، ئاۋسكى ئازەلىيان كىردى بوو بە سەرىدا!!
ئەۋمىتا ئىستا بە زەلىلى لە بەردەمىدا وىستاۋى و ئازانن چارمىۋوسىيان بە چى دەگات..

پاشان فەرموۋى: ئەى خەلكانى قورمىش، گومان دەمىن چىتان لەگەل بىكەم؟
ھەموو راپەرىن و وتيان، خىرو چاكەمان لەگەل دىمەيت.. تۇ براۋ برازاىيەكى بەرپىزى
ئىمەى، ھەروەھا كۆرپكى بەرپىزىشمانى..

سەپىرە!! ئايا بىريان چوو، چيان بەۋ برا بەرپىزى خۇيان كىرد.. ئەى ھەر ئەۋان نەبوون،
بەۋ برا بەرپىزى خۇيان دىموت؛ شىت.. جادوگەر.. درۋىزى.. ئەى ئەگەر براى بەرپىزى كۆرى
براى بەرپىزەنە، بۇچى دىراپەتەيان دىمىردى؟! بۇ موسلمانە لاۋازو بېھىزەكانتەن ئازار دىدا؟!
ئەۋە بىلالە وىستاۋەو تا ئىستاش شوپنەۋارى سزادانى ئىۋە بە سەر پىشتىمەۋە دىپارە..

ئەو دەمىدە مەھارە ۋەستەدە لە ژېر ئەو دارخورمايدە، زۆر درىدەنە باۋك ۋە دايكىتان شەھىد
كرد، گەجى ئىستا دەلېن؛ تۆ بىرلى بىرېزى ئىمەي!!

ئەي ھەر ئىۋە نەبوون پېغەمبەرى خۇدا ﷺ ۋە مۇسلماناننە بۇ ماۋى سى سال لە شىۋى
بەنى عامردا، گەمارۆۋ بەندە كرد، ھەتا ۋايان لېھات لە بىرساندا گەلەي دارپان دەخوارد!! بەزمىتان
بە گىرپانى مىندالەكانىياندە نەھاتەۋە!! نالە نالى پىرو بە تەمەنەكان سۆزپان نەجولاندە!!
بەزمىتان بە ئافرىتەنى نەخۇش ۋە دوۋگىياندە نەھاتەۋە!!

ئەي شەرى بەدرو ئوخودو خەندەقتان بىرچۆتەۋە!! ھەر ئىۋە نەبوون رېگەتان لە
پېغەمبەرى خۇدا ﷺ گرتو نەتان ھىشت بېتە شارى مەككە، بۇ ئەۋەي عومرە ئەنجام
بدات!! ئىۋە نەبوون لە سەرمەرگدا، رېگەتان لە مۇسلمان بوۋنى مامەي پېغەمبەرى
خۇدا ﷺ گرتو ھانتان دەدا، بۇ ئەۋەي لە سەر بېتەرىستى بەردەۋام بېتو باۋەر
نەھىنىت!! ئەي ئىۋە نەبوون!! ئەي ئىۋە نەبوون!!

چەندەن يادەۋەرى ترش ۋە تال، بە بىرەۋەرى پېغەمبەرى خۇدا ﷺ ھاتن ۋە چوون..
تەنھا پېغەمبەرى خۇدا ﷺ نا، بەلكو ئەو يادەۋەرىيەنە بە يادى ئىمامى ئەبۇبەكر ۋە
ئىمامى عومەر ۋە بىلال ۋە مەھار ۋە زۆرىك لە ھاۋەلاندە دەھات ۋە دەچوۋ.. ھەر يەككە لە
ھاۋەلان چىرۆك ۋە روۋداۋى دلتەزىنى لەگەل قورمىشدا ھەبوو..

بەلى.. پېغەمبەرى خۇدا ﷺ دەيتۋانى قورستىن سزاي بېباۋەرانى قورمىش
بدات، لەبەر ئەۋەي ئەۋانە بېباۋەرانى جەنگ بوون، ھەرۋەھا دەست دىرېكەر بوون،
خىيانەتكارىش بوون، لەبەر ئەۋەي خىيانەتپان لە رېكەۋەتنى خۇدەيىيە كرد.. لەبەر
ئەۋەي زۆر تاۋانكار ۋە خراب بوون، نەياندەزەنى پېغەمبەرى خۇدا ﷺ جىيان لىدەكات..
پېغەمبەرى خۇدا ﷺ بە ۋەرىيەكى بەرزو سەرىكى بلىندەۋە، ۋەيەكى دا بە گۈپىياندە، كە
ھەتا ھەتايە مېژوۋ شەنازى پىۋە دەكات..

بەلى.. قەرموۋى؛ بىرۋن ئىۋە ھەموۋ نازادەن..

بېباۋەران لە خۇشىدا خەرىك بوۋ بال بگرن ۋە باۋەرىيان نەدەكرد، ئاۋا بە ئاسانى
لېيان خۇش بېت!! ئايا بە راستى لېمان خۇش بوو!!

پاشان پېغەمبەرى خۇدا ﷺ سەپرى كەعبەي پىرۋزى كرد، سى سەدو شەست بىتى
تىدا بوو، ھەر بۆيە بە دەستى پىرۋزى خۇي، كەۋتە شكاندىنى بىتەكان ۋە دىفەرموۋ؛
خەق ۋە راستى ھاتن ۋە ئاينى پىرۋوچ؛ پىشتى ھەلەردو ھەلەت..

ھەندەك لەۋ بېباۋەرانەي كە مېژوۋىيەكى رەشپان لەگەل مۇسلماناندا ھەبوو، پېش

ئەۋەدى مۇسلمانان بېنە شارى مەككە، ھەلھاتن و رايان كرد، سەفۋانى كۆرى ئومەببەش يەككە بوو لە راكردووان و نەيدمزانى بۇ كۆى بېچىت؟ سەفۋان بەرمو جەددە كەۋتە رى، بۇ ئەۋەدى لە رېگەى دەرپاۋە، بەرمو يەمەن بېچىت..

كاتىك خەلگەكە لىبوردنى پېغەمبەرى خودا پان ﷺ بە جاۋى خۇيان بېنى، ھەزىيان دىمكرد راكردوۋەمكەنىش بىگەرپنەۋە، ھەر بۇيە عومەبېرى كۆرى ۋەھب، دىت و دەلىت، ئەى پېغەمبەرى خودا ﷺ سەفۋانى كۆرى ئومەببە، گەۋرەى ھۆزمەكەيەتى و لە دەستى تۆ راكردوۋە، ھاتووم مۆلەتى لىخۇشبوۋنى بۇ ۋەربىگرم، بۇ ئەۋەدى پەناى بەدى..

پېغەمبەرى خودا ﷺ زۆر بە سادىمى فەرموۋى، ئەۋال لى خۇشبوۋم و پەنامدا.. عومەبېر وتى؛ ئەى پېغەمبەرى خودا ﷺ نىشانەيەك، پان شتىكم بەدىرى، بۇ ئەۋەدى باۋمىر پېيكات..

پېغەمبەرى خودا ﷺ ئەۋ مىزمرەى سەر پىدا، كە لە كاتى ھاتنە ناۋ شارى مەككەدا لە سەرى كرد بوو..

عومەبېر كەۋتە رى و گەپشت بە سەفۋان، لە كاتىكدا خەرىك بوو سۋارى كەشتى دىبوو، عومەبېر پى دەلىت؛ باۋك و دايكم بە قوربانت بن، بۇ خاترى خودا خۆت بە ھىلاك مەبەو خۆت مەفەۋتېنە، ئەۋ نىشانەيەم بۇ ھىناۋى كە باۋمىر پېيكەيت، پېغەمبەرى خودا ﷺ پەناى داۋىت و لىت خۇشبوۋە..

سەفۋانىش لە ۋەلامدا پى دەلىت؛ قەسەم لەگەل مەكە، چۈنكە تۆ درۋزنى.. عومەبېرىش ھاۋار دەكات و دەلىت؛ سەفۋان، پېغەمبەرى خودا ﷺ باشتىن و نەرم و نىان تىرىن كەسە.. خۇ ئەۋ خرمى خۆتە.. سەركەۋتنى ئەۋ، سەركەۋتنى تۆيە، رېزو دەسەلاتى ئەۋ، رېزو دەسەلاتى تۆيە..

سەفۋان دەلىت؛ لە خۆم دىترسم.. عومەبېرىش دەلىت؛ ئەۋ پېغەمبەرى خودا ﷺ زۆر لەۋە نەرم و نىان و بە بەزمى تىرە، كە تۆ بىرى لىدەكەيتەۋە.. سەفۋان رازى دەبىت و بەيەكەۋە دىگەرپنەۋە، ھەتا دىگەنە مەككە و عومەبېر، سەفۋان دەبات بۇ لاي پېغەمبەرى خودا ﷺ.. كاتىك دىگەنە ئەۋى، سەفۋان دەلىت؛ عومەبېر ۋاى پىشان دەكات، كە پەنات داۋم و لىم خۇش بوۋىت؟

پېغەمبەرى خودا ﷺ دىفەرموۋىت؛ راست دەكات.. سەفۋان دەلىت؛ بەلام بۇ مۇسلمان بوۋىم، دوو مانگ مۆلەتم پېيدە، لە سەربىت پەرسىيەكەى خۆم بىمىنەۋەو بىر بىكەمەۋە، مۇسلمان بىم، پان نا..

پېغەمبەرى خودا ﷺ فەرموۋى؛ چۈر مانگ بۇ تۆ.. پاشان سەفۋان مۇسلمان

دەبىئەت ۋە باۋۇر دەھىنىت..

ئاي لىخۇش بوون و لىيوردن لە خەلكى و لە بىر بىردىنەۋى راپوردوۋ جەندە بەرزو جوانە.. ئەم رەۋىشتەش رەۋىشتى مەۋقە گەۋرەكانە.. بە ھەر حال ژيانى دونيا زۆر كورتە.. زۆر لەۋە كورتەرە، كە جوانىيەكانى بە رىق و كىنە، ناشىرىن بىكەين..

پىغەمبەرى خودى ﷺ لە ئىش و كارە تايىبەتەكانىشدا، ھەمىشە نەرم و نىان بوۋە.. مىقدادى كۆرى نەسۋەدە ﷺ دىھەرمۇيت: مەن و دوو ھاۋەلەم چوۋىن بۇ شارى مەدىنە، جىگەلە پىغەمبەرى خودى ﷺ كەس مىۋاندارى نەكردىن.. پىغەمبەرى خودى ﷺ بىردىمانى بۇ ماللىك لە مالىكانى، كە چوار بىزنى لىيۋ، پاشان فەرمۇۋى: مىقداد بىزنىكان بىدۋشە و بىكە بە چوار بەشەۋە و ھەر بەشەى بۇ كەسىكتان..

مىقداد ﷺ دىھەرمۇيت: ھەمۇو ئىۋارمىيەك بىزنىكانم دىدۋشى و سى بەشىمان دىخوارد و بەشىكىشمان بۇ پىغەمبەرى خودى ﷺ ھەلدەگرت، لە كاتى گەرانەۋمىدا دىمىخوارد..

شەۋىكىان مىقداد ﷺ وەكو شەۋانى تر، بىزنىكان دىدۋشىت و دىكىكات بە چوار بەشەۋە، خۇي و دوو ھاۋەلەكەى سى بەشەكەى خۇيان دىخۇن و بەشىكىشى بۇ پىغەمبەرى خودى ﷺ ھەلدەگرت.. پىغەمبەرى خودى ﷺ لە گەرانەۋمىدا دوا دىمەكەۋىت.. مىقدادىش ﷺ لە سەر جىگەكەى پال دىمەكەۋىت و لە دلى خۇيدا دىلەيت: لەۋانەيە پىغەمبەرى خودى ﷺ لە مىۋانى بىت، بەشە شىرەكەى بىخۇم باشە.. ھەلدەستىت شىرەكە دىخوات و ھىچ بۇ پىغەمبەرى خودى ﷺ ناھىلىتەۋە..

مىقداد ﷺ دىھەرمۇيت: كاتىك شىرەكەم خواردەۋە، سىكەم كەۋتە جۈلە جۈلە قۇرە قۇرە لەۋ كارەى كردم، بەشىمان بوۋمەۋە و لە دلى خۇمدا و تەم: ئىستا پىغەمبەرى خودى ﷺ بە بىرسىتى دىتەۋە و ھىچ نابىت بىخوات و دۇعام لىدەكات، ھەر بۇيە لە خەفەتدا سەرم داپۇشى..

كاتىك بەشىك لە شەۋ تىبەرى، پىغەمبەرى خودى ﷺ ھاتەۋە و سلاۋى كرد، سلاۋىك كە كەسىكى بەخەبەر كۆيى لىبىت و خەۋتوۋ بەخەبەر نەھىنىت.. مىقداد لە سەر جىگەكەيەۋە و لە ژىرەۋە سەبرى پىغەمبەرى خودى ﷺ دىكرد، كاتىك بەرەۋ ھاپى شىرەكە رۈپىشت و بىنى ھىچى تىدا نىيە، سەرى پىرۋى بۇ ئاسمان بەرز كىردەۋە.. مىقداد ﷺ ترساۋ وتى: ئا ئىستا دۇعام لىدەكات، ھەر بۇيە بە وردى كۆيى راگرت، بۇ ئەۋەى بىزانىت پىغەمبەرى خودى ﷺ چى دىلەيت: پىغەمبەرى خودى ﷺ فەرمۇۋى: خۇدايە خواردن و خواردنەۋە بىدەيت بە كەسىك، كە خواردن و خواردنەۋە دىداتى..

كاتىك مىقداد ﷺ كۆيى لەم دۇعايە دەبىت، ھەز دەكات پىرۋى دۇعاكە بە دەست

بهینیت، هر بویه جه قویهك هه لدهگریت، بۆ نهوهی بزنیکیان سه ربیریت و خواردنی پیغمه مبهری خودای ﷺ لی دروست بکات.. کاتیک دهستی له بزنه کان دهدا، بۆ نهوهی بزانی کامیان هه لهوه، دهستی بهر گوانی په کیکیان دمه کویت و دهبینیت پره له شیر، دهست له گوانی په کیکی تریان دهدات، نهویش پر دهبیت له شیر، هر جواریان تاقی دمکاتهوه، گوانی هه موویان پر دهبیت له شیر..

هر جواریان دوشی، هه تا هاپه کهی پر کرد و کهفی کرد، پاشان هینایه خزمهت پیغمه مبهری خود ﷺ و ههرمووی، نهی پیغمه مبهری خود ﷺ بخورمهوه..

کاتیک پیغمه مبهری خود ﷺ نهو هه موو شیری بینی، ههرمووی: میقداد نهی نه مشهو نیوه شیرمهتان نه خواردمهوه؟! میقدادیش ههرمووی: بخورمهوه نهی پیغمه مبهری خود ﷺ..

پیغمه مبهری خود ﷺ ههرمووی: میقداد ههوال چیه و چی روویداوه؟ میقدادیش ههرمووی: بخورمهوه دواپی بۆت باس دمکه م.. کاتیک میقداد ﷺ زانی پیغمه مبهری خود ﷺ تیری شیر خواردمهوه پیرۆزی دوعاکهشی بهرکهوت، نه خوشیدا دهستی کرد به پیکه نین و ههرمووی: نهی پیغمه مبهری خود ﷺ کاتیک شهو درهنگ هاتیهوه، منیش برسیم بوو، له دلی خۆمدا وتم: له وانیه پیغمه مبهری خود ﷺ نانی خوارد بیت و میوان بوو بیت، هر بویه به شهکهی تۆشم خوارد و پاشان هه موو رووداومکهی گیرایهوه..

پیغمه مبهری خود ﷺ سه رسام بوو بهوهی، چۆن ناوا زوو گوانی بزنه کان پر له شیر بوونهوه!! چۆن له شهو یکدا بزنه کان دوو جار ددهو شیرین؟! پاشان ههرمووی: نه مه تهنها له سۆزو بهزمی بهروردگار مهیه، نهی بۆچی ناگادارت نه کردم و پیشر بیت نه وتم، بۆ نهوهی دوو هاوهله کهشت لیان بخواردایه و توشی نهو دوعا و پارانیهوه خیرهش ببوونایه..

میقدادیش ﷺ ههرمووی: سویند بهو خودایهی تۆی به راستی رهوانه کردوه، مادام من و تۆ توشی نهو دوعا خیره بووین، نیتر کی توشی نهو خیره دهبیت، یان نا، به لامهوه گرنگ نیه..

تیروانین..

ژیان بریتیه: له و مرگرتن و بهخشین.. دهی

ههولبده بهخشینت زیاتر بیت له و مرگرتن..

بەختەمۇر بۆرى..

چ دەرديك ومكو پڑدى و چروكى، ناشيرين و خراپه؟! ناي چەندە ناشيرينه؟! كەسانى پڑدو چروك، دەستيان تينناچيت، ميواندارى ھەندىك لە ھاۋلانىان بىكەن، بۇ ئەۋەى خۇشەۋىستىيان بە دەست بەينن.. ديارىيەك پيشكەش بە كەسيك ناكەن.. زۇر جار گرنكى بە شيۋە و روخسارى خۇشيان نادەن.. خۇيان بۇنخۇش ناكەن و مال و سامانەكەيان لە خزمەتى خۇياندا بەكارناھينن..

بەلام كەسى بەختەمۇر، ھەميشە لە خۇشەۋىستانى نزيكە و ئەگەر كەم و كورپىيەكيان ھەبىت، ھەز دەكات زو و بچيت بە دەميانەۋە بە بەختىنەكانى دلى دوست و خۇشەۋىستانى خۇش دەكات..

بەكورتى: ئەۋەندە چاكە و بەختىنى زۇر، خەلكى ومكو بەندە ليكردوۋە دلو دەرۋونى ھەموۋيانى بۇ لاي خۇي راكيشاۋە..

ئەۋەى زۇر گرنكە لە كاتى بەختىندا ھەبىت، برىتيە لە: بوۋنى نيەتى پاك و چاك، بۇ ئەۋەى بە كارە چاكەكانت، ھەرۋەھا بە بەختىنەكانت، رەزامەندى پەرۋەردگار بە دەست بەينىت و مەبەستت بە دەست ھينانى ناۋبانگو پلەۋپايە نەبىت..

سوفيان دەفەرموۋىت: چووم بۇ شارى مەدينە و پياۋيكم بىنى، خەلكى لە دەۋرى كۆبۈۋنەۋە.. وتم: ئەۋە كىيە؟!

وتيان: ئەبۇھورمىرەيھ عليه السلام.. ئەۋەندە لىي نزيك بوۋمەۋە، ھەتا چوومە بەردەمى و قسەى بۇ خەلكى دەگرد، كاتىك قسەكانى تەۋاۋ كرددو خەلكەكە بلاۋميان كردد، وتم: سوپىندت دەدەم بە پەرۋەردگار، فەرموۋدەمىكەم بۇ بگىرەۋە، راستەوخۇ لە پىغەمبەرى خودات عليه السلام بىستىبىت..

ئەبۇھورمىرەش عليه السلام فەرموۋى: فەرموۋدەمىكەت بۇ دەگىرەۋە كە لە پىغەمبەرى خودام عليه السلام بىستوۋە.. پاشان بورايەۋە پاش كەمىك ھۇشى ھاتەۋە فەرموۋى: فەرموۋدەمىكەت بۇ دەگىرەۋە، كە لە پىغەمبەرى خودام عليه السلام بىستوۋە بە تەنھا لەۋ

مالەدا بووم، لەگەل پېغەمبەرى خواداﷺ و کەسمان لەگەل نەبوو..

پاشان دووبارە بورایەووە و پاش کەمێک ھۆشی ھاتەووە دەستیکی بە روخساریدا ھینا.. جاریکی تریش ویستی ھەرموودمکە بگێریتەووە، بورایەووە، ئەمجارەشیان ھۆشی ھاتەووە ھەرمووی: پېغەمبەری خواداﷺ ھەرموویەتی: خودای پەرۆمردگار لە رۆژی دوایدا، دادمبەزێت بۆ لای بەندەکانی، بۆ ئەوێ دادبەینیان لە نیواندا بکات، لە کاتیکیدا ھەموو کۆمەل و خەلکانیک دەبینی، بە چۆکیدا کەوتوون..

یەکەم کەسیک بانگ دەکریت، بۆ ئەوێ لێپرسینەوێ لەگەل بکریت، پیاویکی خاوەن شارمزاوی زانست و زانیارییە لە قورئاندا، پەرۆمردگار دەفەرموێت: ئایا فیڕی ئەو پەراوەم نەکردی، کە بۆ پېغەمبەرەکەم دا بە زاندا؟

پیاووەکەش دەلیت: بەلێ.. ئەو پەرۆمردگارم..

پەرۆمردگاریش دەفەرموێت: دەو بەوێ فیڕم کردی، چیت کردو چیت پی ئەنجامدا؟

پیاووەکە دەلیت: شەوو رۆژ دەمخویندەووە و کارم پێدەکرد..

پەرۆمردگار پی دەفەرموێت: درۆت کرد.. فریشتەکانیش ھەموو دەلێن: درۆت کرد.. پەرۆمردگار دەفەرموێت: ویستت پێت بلێن: فلانە کەس قورئان خوینی چاکە.. لە دنیادا پاداشتی خۆت و مرگرت و خەلکی پیاپاندا ھەلدایت و وتیان: فلانە کەس قورئانخوینی چاکە..

پاشان کەسیک بانگ دەکەن، کە خاوەن سەرۆمت و سامانیکی زۆر بوووە پەرۆمردگار پی دەفەرموێت: ئایا ئەو مەندەم سەرۆمت و سامان نەدایتی، کە پیویستت بە کەس نەبێت؟

پیاووەکەش دەلیت: بەلێ.. ئەو پەرۆمردگارم..

پەرۆمردگاریش دەفەرموێت: دەو بەوێ پیم بەخشیت، چیت کردو چیت ئەنجامدا؟ پیاووەکە دەلیت: پەيوەندەوێ خزمایەتیم پی جیبەجی کردو دەمبەخشی..

پەرۆمردگار دەفەرموێت: درۆت کرد.. فریشتەکانیش ھەموو دەلێن: درۆت کرد.. پەرۆمردگار پی دەفەرموێت: بەلکو ویستت پێت بلێن: فلانە کەس بەخشندەم..

لە دونياڭدا ئەۋەت پېۋترا كە دەتۋىست..

پاشان پىاۋىك دەھىنن كە لە پىناۋى خۋادا كۆزراۋە پەرۋەردگار پىنى دەفەرموۋىت؛
لە پىناۋى چىدا كۆزرايت؟ پىاۋەكەش دەلىت؛ فەرمانت بە غەزاۋ تىكۆشانداۋ منىش
كۈشتارم كىرد، ھەتا كۆزراۋ..

پەرۋەردگار پىش دەفەرموۋىت؛ درۋت كىرد.. فرىشتەگانىش ھەموۋ دەفەرموۋىن؛
درۋت كىرد.. پەرۋەردگار دەفەرموۋىت؛ بەلكو وىستت پىت بلىن؛ فلانە كەس نازاپە،
لە دونيادا ئەۋەشت پى وىترا كە دەتۋىست..

ئەبۈھورمىرە رضي الله عنه فەرمۈى، پاشان پىغەمبەرى خۇدا ﷺ بە ئىمىنۋى داكىشامو
فەرمۈۋى؛ ئەى ئەبۈھورمىرە، ئەو سى كەسە، پەكەمىن كەسانىكن كە لە رۆزى
دۈيىدا ناگرى دۆزەخىان پىدەكرىتەۋە.. رواه الترمذى..

ئەگەر لە كاتى بەخشىندا، نىھەتت چاك و پاك بوو، ئەۋا انشاءالله كارەكانت ماپەى
رەزامەندى پەرۋەردگار ت دەبن.. ئەۋ كەسانەش كە پىۋىستە لە پىش خەلكانى
ترەۋە، چاكەيان لەگەل بكەيت، برىتىن لە؛ كەس و كارەكانت.. دايكت.. باۋكت..
ھاۋسەرەكت.. مىردەكت.. پاشان كەسە نىزىكەكانى تىرت.. ھەرۋەھا ئەۋ كەسانەى
كە ھەقى بىرۋىيان لە سەر تۋىە، چۈنكە ئەۋەندە بەسە كە مەۋف بە خراب بىناسرىت،
ئەۋ كەسانە لە دەست بىدات و پىۋىستىەكانىان بۇ جىبەجى نەكات، كە مافى بىرۋىيان
لە سەرىەتى..

پىۋىستە جىياۋازى لە نىۋان بەخشندەپىۋ دەست بىلاۋىدا بكەين؛ پىاۋىك بە
كۆلان و شەقامىكى كۇندا دەروات و خانۋىيەكى خراب و دارزاۋ دەبىنىت، كچۆلەپەكى
بچۈكى جىلۋبەرگى شىرو دراۋىش، لە لا شانى دەركاى خانۋەكەدا دانىشتىۋو..
پىاۋەكە پىرسىارى لىدەمكات و دەلىت؛ تۆ كىيت؟

كچۆلەكەش دەلىت؛ من كچى حاتەمى طائىم.. پىاۋەكە دەلىت؛ سەپىرە!! كچى ئەۋ
پىاۋە بەخشندەپىۋ بەم شىۋەپە؟!

كچۆلەكەش دەلىت؛ ئاخىر بەخشندەپىۋ باۋكەم بوو، ھالى بەم ھالە گەياندىن!!
پەرۋەردگار پىش دەفەرموۋىت؛ ﴿وَلَا تَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُولَةً إِلَىٰ عُنُقِكَ وَلَا تَبْسُطْهَا كُلَّ الْبَسْطِ
فَتَقْعَدَ مَلُومًا مَّحْسُورًا﴾ (الإسراء. ۱۶) (نەكەيت ئەۋەندە دەست نۇھاۋ بىت ۋەك

ئەۋەى كە دەستى بە كۆتۈ زىنجىر بە گەردىنىدا ھەلۋاسرا بىت، ھەرومھا ئەۋەندەش دەست بىلە مەبە لەۋە دۈا بىكەۋىتە بەردەم لۆمە ۋ سەرزەنشتى ئەم ۋ ئەۋ ھىچت بە دەستەۋە نەمىنىت ۋ بە ھەناسە ساردى ۋ ئاۋمىدى بۆى دانىشىت)..

كەسى بەخىشندە سوپاسكراۋە، بەلام كەسى رۋدو چروك بىزراۋە، ھەر بۆيە پەرۋەردگار داۋامان لىدەكات بە تەۋاۋى دەست بىلە دەستكراۋە نەبىن ۋ بە تەۋاۋىش دەست نوقاۋ نەبىن، بەلكو لەۋ نىۋەندەدا بىن.. دەى ھەۋلىدە دەست بە ناۋمراستى دارمكەۋە بگرە، نەك ئەمەسەرو ئەۋسەرى..

پىغەمبەرى خۇداش ﷺ ۋەك لەم نەۋنەيەدا دەردەكەۋىت بەخىشندەترىن مەۋف بوۋە، ئەۋمەتا ئەۋەۋەرىدە ﷺ دەفەرمەۋىت: ئەۋەۋەرىدە ﷺ دەفەرمەۋىت: سۈپەند بە خۇداى پەرۋەردگار، ئەۋەندەم بىرسى بوۋ خەرىك بوۋ بىكەۋە سەرزەۋى ۋ لە بىرساندا بەردەم بە سىكەۋە بەستبوۋ..

رۋزىك لە سەرزەۋەكە دانىشىم، كە خەلكى لىۋە تىدەمەپەرىن، ۋەك رىكەى بەردەمگەى مزگەۋت.. ئەۋەۋەكە ﷺ بە لامدا تىپەرى ۋ پەرسىارى ئاپەتلىكى قورئانەم لىكرد، تەنھا لە بىرە پەرسىارىم لىكرد، بۆ ئەۋەى لەگەل خۇدا بەمباتەۋە بۆ مالى خۇيان، بەلام لەگەل خۇى نەپەردەم..

پاشان عومەرى ﷺ بە لامدا تىپەرى ۋ پەرسىارىكەم لەۋىش كەرد، ئەۋىش لىم تىنەگەمىشت ۋەلامى پەرسىارىكەى دامەۋە لەگەل خۇى نەپەردەم..

پاشان پىغەمبەرى خۇدا ﷺ بە لامدا تىپەرى ۋ كاتىك بىنىمى زەردەخەنەيەكى بۆ كەردەم زانى چى لە رۋخسار ۋ دەروۋنەدا ھەيە ۋ پىنى فەرمەۋم: ئەۋەۋەرىدە لەگەلەم ۋەردە.. شۈپنى كەۋتەم ۋ مۆلەتى ۋ مەركەرت ۋ چۈۋىنە ژوۋەۋە.. پەرداخىك شىرى لىۋەۋ.. فەرمەۋى: ئەم شىرە لە كۆۋە ھاتوۋە؟!

ۋتەيان: فلانە كەس بە دىارى بۆى ناردەۋى..

فەرمەۋى: ئەۋەۋەرىدە بچۇ بانگى (أهل الصفة) بىكە ، كە كۆمەلىك ئىماندارى ھەزار بوۋن.. چۈنكە ئەۋ مۇسلمانە ھەزارانە مىۋانى مۇسلمانان ۋ كەس ۋ كارو مالىان نىە.. ھەر كاتىك پىغەمبەرى خۇدا ﷺ خىرىكى بۆ بەھاتايە، ئەۋا دەپنارد بۆ ئەۋ مۇسلمانە ھەزارانە، ھەرومھا ئەگەر دىارىەكىشى بۆ بەھاتايە، دەپنارد بە

شۈپنىيانداۋ بەشى دەدان..

ئەبۇھورەيرەش ر.ھ.ھ. لەبەر ئەۋەدى زۆرى بىرسى بوو، بانگ كىردى ئەو ھەموو
مۇسلمانەى زۆر پېخۇش ئەبوو، چۈنكى خۇى بە خاۋىن مافو بىرسى تر دەزانى
لەۋان، بەلام فەرمانى پېغەمبەرى ئازىزە ﷺ و دەبىت جىبەجىيى بىكات..
بە ھەر ھال دەفەرمۇيىت: چوومو بانگم كىردى، ھاتىن و چوۋىنە ژوورەۋە بۇ
خىزمەت پېغەمبەرى خۇدا ﷻ و پېغەمبەرى خۇدا ﷻ پېيى فەرمووم: ئەبۇھورەيرە
شېرەكە بىگەرە بەشيان بەدە.. پەرداخە شېرەكەم لە دەستى پىرۇزى وەرگىرت و يەك
يەك دەمدا بەو مۇسلمانانە، ھەتا تىريان خوارد.. بەم شىۋىيە ھەموۋىيان تىريان
خوارد و پەرداخەكەم گەراندەۋە بۇ پېغەمبەرى خۇدا ﷻ .. پېغەمبەرى خۇدا ﷻ بە
زەردەخەنەيەكەۋە سەپىرى كىردىم و فەرموۋى: ئەبۇھورەيرە تەنھا مەن و تۇ ماۋىن..
وتم: بەلى.. ئەى پېغەمبەرى خۇدا..

فەرموۋى: دانىشە و بىخۇرەۋە..

ئەبۇھورەيرە ر.ھ.ھ. دەفەرمۇيىت: مەنىش دانىشتەم و دەستەم كىرد بە خۇاردنەۋەى
شېرەكە..

پېغەمبەرى خۇدا ﷻ بەردەۋام دەيفەرموو: بىخۇ.. ھەتا وتم: سۈيىند بەو خۇدايەى
تۇى بە راست ناردەۋە، ھىچى تىرم بۇ ناخۇرى و شۈيىنەم نەماۋە تىيى بىكەم!! پاشان
فەرموۋى: بىدە بە مەن.. پەرداخەكەم دايە دەستى و سۇپاسى خۇداى كىرد و پاشان
ناۋى خۇداى ھىنا و پاشماۋەى شېرەكەى خوارد.. رواه البخاري..

بەخشىن نەيىنى زۆر گەۋرەى تىدايە، جارى وا ھەيە، مەرج نىيە راستەۋخۇ بە
كەسەك بىبەخشىت و رېزى لىبىگىرىت، بەلكو دەتۋانىت بەو كەسانە بىبەخشىت، كە
ئەو كەسە خۇشى دەۋىن، ئەۋسا تۇش لە لاي ئەو خۇشەۋىست و بەرپىز دەبىت..

رۇزىك يەكەك لە ھاۋەلەنەم كىسەيەكى ھىنا، ھەندىك شىرىنى و پارى مەندالانى
تىداۋو، گومانەم واپوو، ھەموۋى بايى چەند رىيالىك بىت.. ھاۋەلەكەم كىسەيەكەى
پىدام و تى: ئەمە بۇ مەندالەكانت.. مەندالەكانەم زۆر پېيى دىخۇش بوون، ھەرۋەھا
مەنىش دىخۇش بووم، لەبەر ئەۋەى ھەستەم كىرد، ئەو ھاۋەلەم پېيى خۇشە مەندالەكانەم
دىخۇش بىن..

یہ کیك له پیاوچاكانی پېشوو، كهسیكى زانا بوو، به لام همژار بوو.. قوتابییه كانی جار جار دیاری و خواردنیان بۆ دمېرد.. كاتیك قوتابییه ك دیارییه كى بۆ ماموستاكه دمېرد، ماموستاكهش ههتا دیارییه كه تهواو دمېوو، زور ریژی نهو قوتابییه ك دمگرت، به لام كاتیك دیارییه كه تهواو دمېوو، دمگمراپه وه بۆ حاله تی ناسایی خوی..

یہ کیك له قوتابییه كان بیر له وه دمكاته وه، دیارییه ك بۆ ماموستا به ریت، كه نرخه كهی گونجاو بیټو ماوهیه كى زوریش بمینیته وهو تهواو نه بیټ، بۆ نهو مهبهستهش كېسهیه ك خوی به دیاری بۆ دهبات، چونكه خوی نرخه كهی ههرزانه و زوریش له مالدا دمینیته وه، له وانیه كېسهیه ك به شی سالیك بكات..

نهگمراویژ به من بكهیت، بۆ نه وهی كاترمیړیك، یان شوشهیه ك بۆنی خوش، كامیان به دیاری ببه خشیت به هاوړپیه كهت، نهوا بیټ ده لیم: كاترمیړمكهی به دیاری بدمری، له بهر نه وهی زیاتر دمینیته وهو نهو ماوهیه له بهر چاوی دهبیټ، له وانیه ش نرخه كهی له شوشه بۆنه كه ههرزانه ریش بیټ..

بیرم دیټ كاترمیړیكى دیوارم به دیاری به خشى به یہ کیك له قوتابییه كانم و ناوی خوشم له سهر نوسی.. قوتابییه كه زانكوی تهواو كردو پاش چمند سالیك بۆ پېشكهش كردنى وتاریك سهردانى یہ کیك له شارم كانم كرد، یہ کیك له نامادهمېووان بانگهیشتى كردم بۆ نه وهی بېم به میوانى و له گه لیدا بچمه وه بۆ ماله وه، كاتیك چوومه ژوورمه وه، ناماژهی به كاترمیړیكى سهر ژوورمكهیان كردو وتی: نهوه به نرخترین دیارییه له لای من، ههر چهنده كهوت سال به سهر پېشكهش كردنى دیارییه كهشدا تیپه رى بوو، نهو كاترمیړه شتیكى ناسایی بوو، به لام له دل و دموونى نهو كهسه دا نرخ و بایه خىكى گه وره ی هه بوو..

تیروانیڼ..

به دمست هینانى دل و دموونى خه لكى،
هه لیكه و له وانیه دوباره نه بیته وه..

نازار نەدانی خەلکی..

خەلکی ھەموو رەقیان لیبوو.. کەم کەس لە دەست نازارو ناردەتییەکانی رزگاریان دەبوو.. خو ئەگەر لە شەری دەستی رزگاریان بووایە، ئەوا لە شەری زمانی رزگاریان نەدەبوو!! ھەروەھا ئەگەر لە دەستی بچووايە لە کاتی ئامادەبوونتدا بە قامچی زمانی پیتدا بکیشیت، ئەوا لە پاشملە غەیبەتی دەکردی و نەیدەهیشت بە بیومی لە دەستی رزگارت بیت!!

بەلێ.. بە راستی کەسیکی سەیر بوو!! ھیندە قورسای شاخەکان، لە سەر دلی خەلکی رەزاگران و بیزراو بوو.. ئەو کەسانە کە نازاری خەلکی دەمدن، سەرەرای رۆو کینە خەلکی، سەرەرای بە ئاوات خواستنی خەلکی بۆ ئەو سەرشۆربن، بۆ ئەو توشی نەھامەتی و ناردەتیی بن، رەجال و مایە پووچیشن..

سەیری پێغەمبەری خودا ﷺ بکە، کاتیکی لە ناو ھاوولانی دانیشتوو پێیان دەفەرمویت: ئایا دەرمان مایەپووج کێ؟ ھاوولانی دەفەرموون: مایەپووج لە لای ئێمە، ئەو کە هیچ پارە و پۆل و شەکیکی نەبیت..

پێغەمبەری خودا ﷺ فەرمووی: مایەپووجی ئوممەتەکە من، کەسیکە کاتیکی لە رۆژی دوایدا دەیهێنن، خاوەنی نوێژ و رۆژوو و زەکات بوو، بەلام جێی بەو داوو بوەتانی بۆ ئەو کە دەوێ مایە ئەو خواردوو و خوینی ئەو رشتوو و لەویداو.. چاکەکانی دەدریت بەو کەسانە، کاتیکی چاکەکانی تەواو دەبیت، خراپەکانی ئەو کەسانە دەخریتە سەر خراپەکانی و پاشان فەری دەدریتە ناو ئاگرمو.. رواە مسلم..

پێغەمبەری خودا ﷺ خۆی بە دوور گرتوو، لە ھەموو شیوازمەکانی نازاردانی خەلکی.. عانیشە دایکی ئیمانداران (خودای لێ رازی بیت) دەفەرمویت: پێغەمبەری خودا ﷺ ھەرگیز بە دەستی نە لە ھیچ ئافەتێک و نە لە ھیچ خزمەتگوزاریکی نەداو، تەنھا لە پێناوی خوا نەبیت.. ھەرگیز تۆلە لە ھیچ کەسیکیش نەکردووە، مەگەر سوکاپەتیەکی بە سنووریک لە سنورەکانی پەروردگار کرد بیت، تەنھاش لەبەر خاتری خودا تۆلە لێدەکردووە..

کاتیکی پەروردگار نیعمەتێکی خۆی بە بەندەکی دەبەخشیت، دروست نیە ئەو

نېمەتە لە نازاردانى خەلگىدا بەكاربەھىيىت، لەبەر ئەۋەدى لەۋانەيە پەرومردگار ھەر لە دۇنيادا تۆلەي لىبكاتەۋە دلى ئەۋ كەسانە خۇش بىكات، كە نازارى داۋن..

لە بىرم دىت، يەككىك لە ھاۋەلانم قورئانى پىرۋىزى لەبەر بوو، كەسىكى چاكىش بوو، ھەندىك لە خەلگى جار جار دەھاتن، بۇ ئەۋەدى قورئانىيان بە سەردا بخويىنىت و دۇعايان بۇ بىكات، زۆر جارېش پەرومردگار لە سەر دەستى شىفاي بۇ دەناردن.. ھەندىك جارېش دوعاى بە سەر ئەۋ كەسانەشدا دەخويىت، كە توشى چاۋو جادو ببوون ..

ئەۋ ھاۋرىيەم پىي وىم: رۆژىك يەككىك لە گەۋرە بازىرگانەكان ھات بۇ لامو سىكالاي نازارىكى بەھىزى دەمكرد لە دەستى جەپىدا.. شويىنەۋارى ئەۋ نازارە بەھىزەش بە روۋنى بە روخسارمەۋە دىار بوو.. روخسارى چىرچ ولۇچ ببوو.. چاۋەكانى لار ببوون.. لە بەردەستىدا دانىشت و پاشان وتى: ياشىخ دۇعام بە سەردا بخويىنە..

وتم: ھاۋارو سىكالاي چى دەكەيت؟!

وتى: نازارىكى بەھىز.. ھۆكەرمەشى نازانم.. سەردانى جەندەن پىزىشكىشەم كىردوۋە شىكارى زۆرىشەم ئەنجامداۋە ھەموۋيان پاك و بى كەم و كورپىن.. نازانم توشى چى بووم.. بەلكو چاۋ بىت.. دوعام بە سەردا خويىندو بۇي پارامەۋە.. رۆژى دوۋەمىش ھاتەۋە دۇعام بە سەردا خويىند.. بۇ رۆژى سىيەم و چوارەمىش بە ھەمان شىۋە، دىرېژى كىشاۋ نازارەكەشى ھەر زىيادى دەمكرد..

رۆژىك بە سەرىدا ھاۋارم كىردو وىم: ئەي قانەكەس لەۋانەيە ئەۋ نازارە توشە بوۋە، ھۆكەرمەشى دوعاى ستەم لىكراۋىك بىت، كە نازارت دابىت، يان ستەمەت لىكردىت.. لە مالىدا، يان لە دەرونىدا، يان لە ھەر شتىكى تردا.. رەنگى گۆراۋ ھاۋارى كىرد: ستەم!! بۇچى ستەم!! خۇ من پىاۋىكى چاكەم.. من.. من..

لە تورەيەكەشى نارامم كىردەمۇ داۋاى لىبوردنم لىكردو پاشان رۆي.. لەدۋاى دە رۆژ ھاتەۋە بۇ لام.. تەندروستى زۆر باش بوو.. زۆر سور بوو لە سەر ئەۋەدى، كە سەرم ماچ بىكات.. دەپويست دەستەم ماچ بىكات و پاشان وتى: سويىند بە خدا لەدۋاى بەزەمىي خدا، تۇ ھۆكەرى شىفاي من بوۋى..

وتم: چۇن؟! خۇ دوعاكانم نازارەكانى كەم نەكردى!!

وتى: لەدۋاى ئەۋەدى لە لاي تۇ رۆيشتەم.. نازارەكەم زىيادى كىردو وشەكانى تۇ لە گويىمدا دەزىنگايەۋە..

بەلى.. لەۋانەيە ستەمەم لە كەسىك كىرد بىت.. يان نازارى كەسىكەم دابىت.. بىرم لەۋ

كاتە كىردىمۇ، كە ويىتىم كۆشكەكەم دروست بىكەم.. زەمبەك بە تەنىشت زەمبەكەمەو
بوو.. ويىتىم بىكەم، بۆلەمەي بىكەم بە باخچە بۆ كۆشكەكەم.. ئەو زەمبەكەم ھى چەند
بىباۋىكەم دايىكىان بوو..

داۋام لە دايىكىان كىرد پىم بىفروشىت.. بەلام رازى نەبوو.. وتى: ئەگەر بىفروشم
پارمەكەم چى لىبىكەم؟ ۋاز لە زەمبەكەم بىنە با ۋەك خۇى بىت، ھەتا مىندالەكانم گەورە
دەمىن ۋ خۇيان شىتىكى لىدىمەن.. ويىتىم رازى بىكەم.. پارەم زۇرم خستە بەردەست، رازى
نەبوو، بەلام زەمبەكەم بۆ مىن زۇر گرنگو بە بايەخ بوو..

ۋتم: ئەمى چىت كىرد؟!

ۋتى: بە ھەندىك رىگەم تايىبەتى خۇم، زەمبەكەم لىسەند.. مۇلەتى دروست كىردى
بىناشم بۆ دىمەكەم، ئەمەشيان ھەر بە رىگەم تايىبەتى ۋ بىنام تىايدا دروست كىرد..
ۋتم: ئەمى مىندالەكان؟ ئەمى دايىكىان؟

ۋتى: ھەۋالم پىگەشەت، دايىكىان دەھات ۋ سەيرى كىركارەكانى دىمەكەم، كە كارىان
دىمەكەم لە زەمبەكەمەيدى ۋ قەسەم پىدەۋىتن ۋ دىمەكەم.. كىركارەكانىش ۋايدى دىمەكەم شىتە..
لە بىرەمە كە دەستەكانى بەرمز كىردەمە ۋ دىمەكەمە ۋ دىمەكەم، ئا لەو كاتەدا ئازارەكە، لە
دەستەدا دەستى پىكەم.. بە شەۋ خەۋم لىنەدەكەۋت.. بە رۇز ناسودە نەدەمەۋم..

ۋتم: باشە.. چىت كىرد؟!

ۋتى: چوۋم بۆ لاي ۋ گىرام ۋ داۋى لىبوردنم لىكەم.. لە شوپىنىكى تىردا زەمبەكەمى باشە
لە زەمبەكەمى خۇيم بۆ كىرى.. ئەۋىش رازى بوو، دىۋەم بۆ كىردم ۋ داۋى لىخۇشبونى
لە خۇدا بۆ كىردم.. سوپىند بە خۇدا كاتىك دەستەكانى بەرمز دىمەكەمە ۋ دىۋەم بۆ كىردم،
دەستەكانى دانەگرتىۋو، پەرومەدگار شىۋى بۆ ناردىم، لە كاتىكەدا شارمەزى ۋ زانىارى
پىزىشكەكان لە ئاستى نازارى دەستەكانەدا، بى تۋانابوۋن ۋ ھىچيان پىنەكرا..

ۋتراۋە..

چاۋەكانى تۆ دەخەۋن، بەلام سىتەم لىكەم بەخەبەرمە لە لاي پەرومەدگار
دىۋەت لىدەكەم، لە كاتىكەدا كە چاۋى پەرومەدگار ھەرگىز ناخەۋىت..

نا بۆ دوژمنایەتیی..

خەلکی لە ھەلسوکەوتیاندا جیاوازی.. ھەیانە زوو توورە دەبن و ھەشیانە زۆر نەرم و
نیانە.. ھەیانە زۆر زیرەک و بلیمەتە و ھەیانە زۆر گێل و نەقامە.. ھەیانە نەزانە و ھەیانە
زانان.. ھەیانە گومانی باش بە خەلکی دەبات و ھەیانە گومانی خراپ و ھەروەھا..
کەسی ستمکار بێناگایە لە ستمەکانی و وا دەزانیت دادپەر و مەرتەبە کەسە.. گێل و
نەقامی و ھەییە، خۆی بە زیرەکتەری کەس دەزانیت..

بیرم دیت، کاتیک لاو بووم و لە سەرھەتای خۆیندنی دواناومندیدا بووم، میوانیکی
خوین تالمان ھات، نازانم خۆیندنی سەرھەتایی تەواو کرد بوو، یان نا، بەلام دەمزانی
دەتوانیت بنوسییت و بخۆینیتەو.. کاتیک ھاتە ژوورەو، سەرھەتایی پرسیاریکی شەری
بووم و بە دواي وەلامەکەیدا دنگەرام.. ئەوێ بۆ میوان پێویست بوو، ئامادەم کردو
بۆم ھینا و پاشان دەستم برد بۆ تەلەفۆن و چەند جاریک ویستم پەیوەندی بە شیخ
عبدالعزیز بن بازموە بکەم (خودا لێی خۆش بێت) بۆ ئەوێ وەلامی پرسیارەکەم دەست
بکەویت، بەلام شیخ عبدالعزیزم بۆ وەرنەگیرا..

کاتیک میوانەکەمان ھەستی بە سەرھەتایی کرد، وتی: ئەو تەلەفۆن بۆ کێ دەکەیت؟!
وتی: بۆ شیخ عبدالعزیز بن باز، پرسیاریکم ھەییە و بە دواي وەلامەکەیدا دنگەڕێم..
میوانەکەمان زۆر بە متمانەو وتی: سبحان الله!! من ئامادەم و پرسیار لە عبدالعزیز
بن باز دەکەیت؟!

خەلکانی وا زۆرن، بەلام ھەولێدە بە جوانی ھەلسوکەوتیان لەگەڵ بکەو دان بە
خۆندا بگرەو مەیانرەنجینە و مەیانکە بە دوژمنی خۆت.. یارمەتیا بەدەو رزگاریان
بکەو نیتەر ئازاری دەروونی خۆت مەدە..

پازو نیاز..

ژیان زۆر لەو کورتترە، لە دووبەرەکی و دوژمنایەتیدا بەکاری بەییت..

زمان..!!

ناكۆكى و دووبەرمەكى نىۋان خەلقى، بەھۇى زمانەومىيە.. ھەر زمانە دەبىتە ھۇى ئەھەى كەسانىك رەئيان لە كەسانىكى تر بىت و ھەز بە بىنيان نەكەن.. چەندىن ئاژاۋە لە نىۋان خىزانەكاندا، لە نىۋان براكاندا، لە نىۋان ھاورىكاندا، كە روويانداۋە، بەھۇى زمانەۋە بوۋە.. ھەموو ئەمانە بەھۇى جىئويكى زمان، يان بەھۇى غەيبەتلىك، يان بەھۇى قەسەگىرانەومىيەكى زمانەۋە، روويانداۋە..

بە دىئايىيەۋە ئىمە دىتوانىن بەھۇى زمانەۋە، بە شىۋازىكى جوان بۆچۈنەكانمان بە كەسانى تر بگەيەنن، ئىتر بۆچى پەنا بۆ ھەلسۈكەۋت و كردار و گوشتارى ناشىرىن بەرىن؟! دىگىرنەۋە پادشاىيەكى دەسلەتدار لە خەۋىدا ھەموو ددانەكانى ھەلدومىرىن و دىكەون.. بانگى خەۋگىرەرمەومىيەك دىكات، بۆ ئەھەى خەۋەكەى بۆ لىك بداتەۋە، خەۋگىرەرمەۋەكەش كاتىك گوىى لە خەۋنەكەى پادشا دەبىت، چەند جارلىك دەلىت: پەنا بە خدا..!! پەنا بە خدا..!! پاشان دەلىت: پادشا.. مال و مىندال و كەس و كارت ھەموو دەمرن، تەنھا خۆت دەمىنىتەۋە..

پادشا كاتىك گوىى ئەم قەسانە دەبىت، زۆر توۋرە دەبىت و ھاۋار دىكات و دەلىت: بىيەن داركارى بىكەن.. پاشان بانگى خەۋگىرەرمەومىيەكى تر دىكات و خەۋەكەى بۆ دىگىرپىتەۋە، خەۋگىرەرمەۋەكەش بە روۋىيەكى خۆشەۋە بە پادشا دەلىت: موزدە بىت پادشا، شوكر خىرە، تەمەنت ئەۋمىندە درىژ دەبىت، لە دۋاى ھەموو كەس و كارو مال و مىندالەكانت دەمرىت و ھەر بە پادشاىيش دەمىنىتەۋە.. پادشا دىكەشپتەۋە ھەرمان دىكات بۆ ئەھەى دىارى پى بىبەخشن..

بەلى.. ئە يەكەمىيان نارازى بوو، ھەرمانىدا داركارى بىكەن، بەلام ئە دوۋەمىيان رازى بوو، ھەرمانىدا دىارى پى بىبەخشن، خۆ ئەگەر لە قەسەى ھەر دوو خەۋگىرەرمەۋەكە ورد بىيەۋە، دەبىنن قەسەى ھەردوۋەكىيان، ھەر يەك قەسە بوو، بەلام شىۋازى دەرپىنەكەمىيان جىاۋاز بوو..

بەلى.. زمان گەۋرەى گەۋرەكانە، ئە واتاى ھەرموودمىيەكى پىغەمبەرى خۇدادىڭ ھاتوۋە، كە ھەرموۋىيەتى: كاتىك مەۋف بەيانى دىكاتەۋە، ھەموو ئەندامەكانى لاشەى

قەسە بە زمان دەلئىن و ھاوار ھاوارىيانە لە دەستى و پىنى دەلئىن، ئەى زمان لە خودا بىرسە، ئەگەر تۆ رېڭ و باش بىت، ئەوا ئىمەش باش دەبىن، خۇ ئەگەر تۆ لارو لەوېر بىت، ئەوا ئىمەش و دەبىن.. رواه احمد والترمذى..

بەلئى.. بە راستى زمان وەك برا گەورە واپەو گەورەى مەرقە.. لە وتارى ھەپنىدا گەورەو بەرپەزەو نامۇزگارى خەلكى پەيدەمكەيت.. لە يەكخستى و رېڭخستى نىوان خەلكىدا ھەر گەورەپە.. لە كەپىن و فرۇشتىدا ھەر گەورەپە، بەلام ئەمە واتاى ئەو نىيە، ئەگەر كەسەك زمانى لە دەستدا، يان زمانى نەبوو، ئىتر كۆتايى بە ژيانى دىت.. نەخىر.. بەلكو كەسانى بە تواناو خاوەن ھىمەت، ئەگەر بەشىكى جەستەشيان لە دەست بىدن، ھەر بە پالەوانى دەمىننەو، ئەم رووداوە راستەقىنەپەش نمونەپەكى ئەو كەسە ھىمەت بەرزەنەپە:

ئەبو عبدالله زۆر جىاواز نەبوو لە ھاوئەلەكانى ترم، بەلام خودا شايدە لە ھەموويان زياتر سور بوو لە سەر ئەنجامدانى كارى خىرو چاكە.. چەندىن چالاكى بانگخوازى ھەبوو.. لە ديارترىنيان ئەو بوو، لە كاتى كارەكەيدا پىنى ھەلدەستا، كە لە پەيمانگاي كەرو لالەكان وەرگىر بوو..

رۆژىك پەيوەندى پىوە كردم و وتى: پەيت چۆنە دوو كەس لە كەرو لالەكانى پەيمانگە نامادە بكەم، بۆئەوئەى لە مزگەوتەكەتدا نامۇزگارى نوپۇز خويەنەكان بكەن..

سەرم سورما!! وتەم: كەرو لال نامۇزگارى و قەسە بۆ كەسانىك بكەن، كە دەبىستى و قەسە دىكەن؟

وتى: بەلئى.. رۆژى يەكشەممە دىيان ھىنم..

چاومەپى رۆژى يەكشەممە دىكەرد.. ئارامم لىپرا بوو.. رۆژى يەكشەممە ھاتو لە دەرگاي مزگەوت وىستام و چاومەپىم دىكەردن.. ئەبو عبدالله بە خۇى و سەپارەكەپەو ھات.. لە نەزىك دەرگاي مزگەوت وىستا.. پاشان دابەزى و دوو پىاوپىشى لەگەل بوو.. سەپىرى يەكەمىيانم كەرد كەپىش و لالەش بوو.. نەدەمىبىست و نەقەسەى دىكەرد.. بەلام چاوى ساغ بوو.. دووەمىيان كەپىش و لالەش و كۆپىش بوو.. نەدەمىبىست و نەقەسەى دىكەرد و نەدەمىبىنى!!

دەستەم دىرپۇز كەرد و تەوقەم لەگەل ئەبو عبدالله كەرد.. زانىم ئەوئەى تەنىشتى ناوى ئەھمەدە.. بە زەردەخەنە و رووپەكى خۇشەو سەپىرى كردم و تەوقەم لەگەل ئەوئەى كەرد.. ئەبو عبدالله نامازەى بۆ نابىناكە كەرد و وتى: سلاو لە ھاپىزىش بكە..

وتەم: السلام عليكەم .. ئەبو عبدالله وتى: دەستى بگەرە، چۆنكە ئەو نە گوئى لىتەو

نەدەتتېنى.. دەستەم خستە ناودەستى و دەستى گۈشى..

خەلكى چوونە ژوورەوہ بۇ ناو مزگەوت و لەدواى نوپۇشى عىشا، ئەبو عبدالله لە سەر كورسىبەك دانىشت و ئەحمەد لە لاى راستى و ھاپىزىش لە لاى چەپپەوہ دانىشتن.. خەلگەكە بە سەرسۇرمانەوہ سەپرىان دەگردو نەپان بېنىبوو، كەپرو لال لە سەر كورسى نامۇزگارېكار دابنىشىت.. ئەبو عبدالله لاى كرىدوہ بە لاى ئەحمەدداو ناماژەى بۇ كرىد.. ئەحمەد دەستى پىكردو دەستەكانى بەكار دەھىناو دەپجولاندن.. خەلكىش ھەر سەپرىان دەگردو ھىچ تېنەدەگەپشتن..

ئەبو عبدالله لە مايكرو فۇنەكە نىزىك بۆوہ ووتى: ئەحمەد چىرۇكى گەرانەوہو ھىدايەتدانى خۇيتان بۇ دەگىرپتەوہو دەلېت: بە كەرى لە داىك بووم.. لە شارى جەدەدە گەورە بووم.. كەس و كارم پىشت گۇپيان خستبووم و بە ھىچ شىوہىك ئاوپرىان لېنەدەدەمەوہ.. خەلكىم دەبىنى دەچوون بۇ مزگەوت، بەلام نەمدەزانى بۇچى دەچوون!! ھەندىك چار باوكەم دەبىنى بەرمالەكەى رادەخست و كرىنوشى دەبرد، بەلام مەن نەمدەزانى چى دەكاتو چى دەلېت.. كاتىكىش پىرسىارم لە كەس و كارم دەگرد لېم تۈرە دەبوون و وەلاميان نەدەدەمەوہ..

پاشان ئەبو عبدالله بېدەنگ بوو، ئاوپرى بۇ لاى ئەحمەد داپەوہو ناماژەى بۇ كرىد.. ئەحمەد بەردەوام بوو لە گىرپانەوہى ژيانى خۇى.. بە دەستەكانى ناماژەى دەگرد.. پاشان روخسارى گۇرا، وەك ئەوہى كارىگەرى شتىكى لە سەر بېت.. ئەبو عبدالله سەرى داخست و پاشان ئەحمەد دەستى كرىد بە گىريان.. بە كول گىريا.. گىرانەكەى كارىگەرىيەكى زۇرى لە سەر خەلگەكە ھەبوو، بەلام نەپاندەزانى بۇ دەگرەت..

ئەبو عبدالله وتى: ئەحمەد باسى نەو كاتەتان بۇ دەكات، كە چۆن خوداى ناسى.. چۆن نوپۇشى كرىد.. بەھۇى كەسىكەوہ كە لە سەر شەقام بېنىبوپەتى و سۆزى بۇ لاى جولامو ھىرى دىندارى كرىدوہ.. كاتىك كە سەرەتا دەستى كرىدوہ بە نوپۇز كرىد، ھەستى بە نىزىك بوونەوہى لە خوداى پەرومردگار كرىدوہ.. ھەستى كرىدوہ لە سەر ئەم تاقىكرەنەوہى، خوداى پەرومردگار پاداشتى دەداتەوہ.. باسى ئەوہى كرىد كە چۆن ھەستى بە تامو شىرىنى باومر كرىدوہ..

ئەبو عبدالله پاشماوہى چىرۇكى ئەحمەدى بۇ دەگىرپانەوہو زۇربەى خەلكىش كەوتبوونە ژىر كارىگەرى ئەحمەدەوہ.. بەلام مەن سەرقال بووم.. جارىك سەپرى ئەحمەد دەگردو جارىك سەپرى ھاپىز.. لە دلى خۇمدا دەموت: ئەوہ ئەحمەد دەبىنى و

زمانى ئامازمىش دىزانىت و ئەبو عبدالله تىيىدەمگات.. ئەي چۆن لە فايز تىيىگات؟! چۈنكى
فايز نەدەبىيىتى و نەدەبىيىتى و نەقسە دەمگات!!

ئەحمەد تەواو بوو.. فرمىسەمگاتى دەسرى.. ئەبو عبدالله لاى كىردەمە بە لاى فايزدا..
لە دلى خۆمدا وتم: ھا.. دەبىيت چى بىكات؟!

ئەبو عبدالله بە پەنجەمگاتى دەستى كىشاي بە ئەژنۆي فايزدا.. فايزىش وەكو تىر لە
كەوان دەرچىت، باسكى زۆر كارىگەرى پىشكەش كىردىن..

دىزان چۆن؟! بە قسە؟! نەخىر.. چۈنكى لال بوو، قسەي نەدەمگات..
ئەي بە ئامازمە؟! نەخىر؟! چۈنكى نابىنا بوو.. زمانى ئامازمەي نەدەمگاتى، بەلكى
بەھۆي ھەستى دەست لىدانەمە..
ئەبو عبدالله دەستى لەبەردەم دەستەمگاتى فايزدا دادەمناو بەھۆي چەند دەست لىدانىكى

تايپەتەمە تىيىدەمگاتى پاشان ئەبو عبدالله بۆ ئىمەي باس دىمگات تىيىدەمگاتى پاشان..
نەزىكەي چارمگىكى پىچوو.. فايز كەسكى ئارامو لەسەرخۇ بوو.. نەيدەمگاتى كە ئەبو
عبدالله لە قسەمگاتى تەواو بوو، يان نا.. لەبەرنەمەي نەدەبىيىتى و نەدەبىيىتى..
لەبەرنەمە كاتىك ئەبو عبدالله لە وەرگىرەنەمەي تەواو دەبوو، بە پەنجەمگاتى دەستى
دىمكىشا بە ئەژنۆي فايزداو پاشان دەستەمگاتى لە نىوان دەستى فايزدا دادەمناو فايزىش
بە چەند دەست لىدانىك تىيىدەمگاتى پاشان..
خەلكەكە چاويان لە نىوان فايزو وەرگىرەمگاتى دىمگات.. سەريان سۇرما بوو.. فايز

خەلكەكەي ھان دەدا بۆئەمەي تەوبە بىكەن و بگەرنەمە.. جارىك گويچەكەي دىمگات.. جارىك
زمانى.. جارىك دەستەمگاتى لە سەر چاومگاتى دادەمنا.. فرمانى بە خەلكەكە دىمگات، كە
گوي و چاومگاتى زامانىان لە ھەرام بپارىزن.. سەري خەلكەكەم دىمگات.. ھەندىكىانەم دەبىنى
لەبەرخۆيانەمە دىمان وت: سبحان الله.. ھەندىكى تىران بە چىرە لەگەل يەكدا قسەيان
دىمگات.. ھەندىكىشيان زۆر بە تامەزىرۋە ھەستىان راگرتىبوو.. ھەندىكىان دىمگات..
بەلام ھەست و دىروونى من زۆر دوور رۆيشت.. بەراوردى تواناي فايزم كىرد لەگەل

تواناي ئەو ھەمەو خەلكەمدا.. پاشان بەراوردى خەمەت كىردى فايزم كىرد بۆ ئاينەمەي
لەگەل ئەو خەلكەمدا.. ئەو خەمەي كە كەسكى نابىناي كەرو لالى وەك فايز داويەتى
بە سەر شانىدا، لەوانەمە زۆر زىاتىر بىت لە خەمەي ھەمەو ئەو خەلكەمەي كە بۆ
ئاينەمەيان ھەمەنە.. ھەزار كەس لە خەلكى وەك فايز نابىن و فايزىش وەك ھەزار كەس
وايە لە خەلكى..
۳۳۹

كەسپك كە تواناكانى ديارىكراون، بەلام ئە پېناو ئاينەكەيدا ومكو مۇم دەسوتىت..
 ھەست دەكات كە سەربازىكە لە سەربازەكانى ئىسلام.. خۇى بە بەرپەرس دەزانىت لە
 بەرامبەر ھەموو ئەو كەسانەدا كە پاخى و سەربېچىكەرن.. زۆر بە گەرمى دەستەكانى
 دەجولاند.. ۋەك ئەۋەى بلىت، ئەى ئەو كەسەى نوپۇزەكانت ناكەيت، تاكەى؟
 ئەى ئەو كەسەى بە چاۋەكانت، سەپرى ھەرام دەكەيت، تاكەى؟
 ئەى ئەو كەسەى كەوتوپتەتە زەلكاۋى سەربېچىيەۋە، تاكەى ناگەپىتەۋە؟
 ئەى ئەو كەسەى ھەرام دەخۇيت.. ئەى ئەو كەسەى كەوتوپتەتە ناو ھاۋەل
 پەيداكرنەۋە بۇ خۇداى گەۋرەۋاك و تەنھا.. ھەموو ئەو كەسانە.. تاكەى؟ ئايا دوزمناپەتى
 دوزمناكانمان بۇ ئاينەكەمان بەس نىيە؟ ئىۋەش دوزمناپەتى ئاينەكەتان دەكەن؟
 ھازىر دەپۋىست ئەۋەى لە دلىدا ھەپە بېخاتە ۋوو.. خەلكەكە زۆر پىى كارىگەر
 بوون.. گوپم ئە گرىان و دەنگى سېحان اللەى خەلكى بوو..
 ھازىرىش تەۋاۋ بوو، ھەستاۋ ئەبو عبداﷲ بە دەستەكانى گرتى.. خەلكى لە دەۋرى
 كۆپۈنەۋە سلاۋيان لىدەكرد.. ئەۋىش سلاۋى لە خەلكەكە دەكرد.. ھەستم دەكرد
 خەلكى لە لای ھازىر ھەموو يەكسانن.. سلاۋى لە ھەموۋان دەكرد.. جىاۋازى لە نىۋان
 كەسدا نەدەكرد.. گەۋرەۋ بچوك.. بەھىزو لاۋاز.. دەۋلەمەندو ھەزار.. ھەموۋان لە لای
 يەكسان بوون.. ئەبو عبداﷲ دەستى ھازىرى گرتو بەرمو دەردەۋى مزگەۋت ۋېشتن..
 بەلى.. ھازىرو ۋەزگىرەكەى لە كامەرانىيەكى گەۋرەدا بوون.. ئاى لەم دونىايە!!
 چەندەن كەس ھەن بە ھەد چۈار يەكى ھازىر لە نارەھەتى و نازاردا نىن، بەلام ناتۋان
 بە سەر خەم و نارەھەتىيەكانىندا سەرگەۋن و زال بن.. كۋان ئەو كەسانەى نەخۇشى
 دىرېزخايەنيان ھەپە.. نازارو سستى گورچىلە.. شەلەل.. جەلتە.. بۇچى خۇشى لە
 ژيانىان ۋەزناگرن؟ بۇچى خۇيان لەگەل ژياندا ناگونجىن؟
 چى ئەۋە جۋانترە كاتىك خۇداى گەۋرە بەندەپەكى تۋشى نارەھەتى و نەخۇشى
 دەكات و پاشان سەپرى دلى بەندەكەى دەكات، دەبىنىت ۋەزەمەندو ئارامگرە؟
 ۋۆزەكان تىپەپرىن و بەردەۋام ۋىنەى ھازىر لە پىش چاۋم بوو..
 دۋاى ئەۋە ۋۆزىك بە ئەبو عبداﷲ گەپىشتم و پەرسىارى ھازىر لىكرد.. وتى، ئەو پىاۋە
 نابىناپە شتى زۆر سەپىر لە ژيانىدا ھەپە.. وتم: چۇن؟
 وتى، لە ژياندا كەسم نەبىنىۋە بە ۋىنەى ھازىر لە سەر نوپۇزەكانى سور بىت.. ھازىر
 لە ناۋچەپەكى دەردەۋى شارى رىاز، ژۋورېكمان لە پەيمانگاگەدا بۇ نىشتەجى بوونى

ئامادەكردۇم.. كارگوزار ئىكشىمان بۇ داناۋە بۇ ئەۋەى ئاگاي لىيىت و خواردنى بۇ ئامادە بىكات و بۇ نوپۇزىمىكانى خەبەرى بىكاتەۋە بە پىۋىستىيەكانى ھەلىستىت.. كارگوزارمىكە لە كاتى نوپۇزىمىكاندا دىت بۇ لاي و دىرگاكەى بۇ دىكاتەۋە، فايزىش دەست نوپۇز دىگرىت و چاۋمىرى كارگوزارمىكە دىكات، دەستى بىگرىت و بىبات بۇ نوپۇزى جەماعت بۇ مىزگەۋت.. ھەندىك چار كارگوزارمىكە دۋادىمىكەۋت، فايز بە پەلە لە دىرگاكەى دىدا لە ترسى ئەۋەى نوپۇزەكەى بە جەماعت لە دەست نەچىت.. لە نىۋان فايزو مىزگەۋتەكەشدا، دۋو شەقامى ۋوۋ بەۋۋى پەك ھەۋۋن.. فايز دىرۋىشت و دەستەكانى دەجولاند، بۇئەۋەى ئەگەر ئۇتۇمبىلى لىيىت شۇفىرمىكان بىيىنن.. چەندىن ئۇتۇمبىلىش بەۋۋى فايزۋە لىكىان دابوۋ..

فايز شتى سەيرى ھەپە!! چارىك لەدۋاي ەسىر چوۋم بۇ پەيمانگە.. كۆمەلىك لە كەرو لالەكان لەبەردەم دىرگاي پەيمانگە چاۋمىرىيان دىكردو ئامازمىيان دىكرد، كە فايز گىرىتىكى ھەپە.. كاتىك چوۋم بۇ لاي بىنىم، زۆر تۈرمىيەۋ دەستەكانى دەجولنىيىت و ئەۋانەى دىۋرۋەبەرىشى لىي تىناگەن.. كاتىك دەستە خستە ناۋ دەستىيەۋە، ناسىمى و بە تۈندى دەستى گىرەم.. چەند دەست لىدانىكى دىارىكرۋى لىدام و مىنىش بە ھەمان شىۋە دەستە لىدايەۋەۋ ئارام بۇۋە..

دىزانى چى تۈرەى كىرد بوۋ؟! نوپۇزى بەيانى ئەۋرۇزەى بە جەماعت لەدەست چوۋ بوۋ.. دىموت: ئەۋ كارگوزارە دىركەن و بىگۇرۋن بە يەكىكى تر.. مىنىش تۈرمىيەكەيم ۋەۋاندەۋە.. سۆزو بەزمىي خۇدات لىيىت ئەى فايز.. خۇدا بەزمىي بە ئىمەشدا بىتەۋە.. ئەۋمىتا فايز لە ژيانىدا سەركەۋتىنى بە دەست ھىناۋ خەلىكى خۇشيان دەۋىست، لە كاتىكىدا كۆپرىش و كەپرىش و لالەش بوۋ.. دەى خۇ تۇ سوپاس بۇ خۇدا، پەرومىردىگار زىمانى پىداۋى، ھەرومىھا دىبىستى و دۋوچاۋى جۋانىشى پىبەخىشىۋى!! دەى مادام زىمانت لە بە دەست ھىنانى سۆزو خۇشەۋىستى خەلىكىدا بەكاربەينە..

پاستىرەك..

مىرۋف نە گۆشتى دەخورىتو نە پىستەكەشى لەبەردەكرىتو
سۈدى لىن دىبىنرىت، دەى ھىچ نەبىت با زىمانى شىرىن بىت!!

سنوڭدا، بۇ زامان دابىنى..

جارى وا ھەيە مەرۇف بەھۇى تەنھا قسەيەكەو، پەرومردگار ھەتا رۆژى دوايى خەشم و قىنى لىدەگرىت، ھەر بۆيە پىغەمبەرى خوداﷺ ناگادارى كردووين، كە بە شىۋمىيەكى رەھا قسە نەكەين و بىر لە ئەنجامى قسەكانمان بكةينەو.. كۆنترۆل نەكردنى زمانىش، خاۋەنەكەى بەرمو لەناوچوون دەبات..

احفظ لسانك ايها الإنسان لا يلدغتك إنه ثعبان

كم في المقابر من قتيل لسانه كانت تهاب لقاءه الشجعان..

بەلى.. پىۋىستە ناگادارى زامان بىت، نەومكو پىتەوۋە بىتات و بىتگەزىت، چۈنكە زامان ومكو مارى ژەھراۋى وابە و زۆر كەسپىش بەھۇى زمانىەوۋە كوزراۋە و ئىستا لە گۆردايە، لەگەل ئەوۋەشدا ئەوۋەندە ئازا بوون، كەسانى ئازا و بەجەرگ لە رووبەروو بوونەوۋەميان ترساۋن و خۇيان لىيان لاداۋە..

چەندىن ئافرىت بە ھۇى زمانىانەوۋە، خۇيان بە تەلاقدان داۋە.. كاتىك ئافرىتىك لەگەل ھاۋسەرمەكەيدا دەبىتە دىنگە دىنگيان و خىرا خىرا دوبارەى دىمكاتەوۋە دەلىت: تەلاقم بەدە.. دەى ئەگەر دىتوانىت تەلاقم بەدە.. دەى ئەگەر پىاۋى تەلاقم بەدە!! ھاۋسەرمەكەشى داۋاى لىدەمكات و پىى دەلىت: بىدەنگ بە.. ئافرىتەكەش بىدەنگ نابىت و كىشەكەيان گەورمتر دەبىت و ئەو پەيۋەندىيەى چەندىن سالا خەرىكى دروست كىردىن، لە ماۋەى چەند چىركەيەكدا دىپروخىنن و ئافرىتەكە خۇى بە تەلاقدان دەمات.. ئەمەش بە ھۇى زمانەوۋە، ھەر بۆيە پىغەمبەرى خوداﷺ داۋامان لىدەمكات، لە كاتى توورەمىيدا بىدەنگ بىن و قسە نەكەين..

بەلى.. بىدەنگ بىن، لەبەر ئەۋەى لە كاتى توورەمىيدا، ناتوانىن كۆنترۆلى زامانمان بكةين و لەۋانەيە قسەى ھەلە بكةين..

بەلى.. گەنجى زۆر بەھىزو توانا ھەيە، كاتىك قاچى دەخزىت و دىمكەۋىت، ھىچى لىنايات، بەلام ھەلەيەكى بچۈكى زامانى لەۋانەيە بىتە ھۇى كوزران و لەناوچوونى.. ماۋىيەك لەمەو پىش بەشدارى رىككەۋتنى كىشەى نىۋان دوو بىنەمالەم كرد، كىشەكەش بەم شىۋمىيە بوو: پىاۋىكى ژىرى بەتەمەنى گەورە، گومان دەبەم تەمەنى لە سەروۋى

شەست سالىھە بوو بىت، لەگەل جەند ھاورپىيەكى ھاوتەمەنىدا دەچن بۇ راو..

لە رىگە قسەو باسى رابوردو بۇ يەك دەگىرنەو ھە يادگارى سەردەمى لاوى بە بىرى يەكتر دىننەو، پاشان لەبارەى زەوى وزارى باپىر ميانەو ھە قسە دەكەن و ناكۆكى دەكەو پتە نىوان ئەم پياو ھە يەككى تىرپانەو ھە يەكەيان دەلىن؛ ئەو زەوىە زەوى وزارى باپىرەى مەنە.. ناكۆكىەكەيان زىاد دەكات و يەككىيان بەوى تىرپان دەلىت؛ سوپند بە خودا ئەگەر بىيىنم لەو زەوىانە نىزىك دەبىتەو، فېشەكى ئەم چەكە لە مېشكتدا خالى دەكەمەو، پاشان بە چەكەكەى دەستى فېشەكەك بە سەر ھاورپىكەيدا دەتەقېنىت و دواترىش بە يەكدا ھەلدەپژىن و خەرىك دەبىت يەكتر بكوژن، بەلام ھاورپىكانيان لىكيان دەكەنەو ھە يەكەيان بۇ مالى خۇيان دەگىرنەو..

ئەوميان كە فېشەكەكەى بە سەردا تەقېنرا بوو، لە رىق و كېنەدا خەو نەدەچو ھە چاوى، ھەر كە خۇر ھەلەت خۇى كۆكردەو ھە چەكەكەى ھەلگرت و كەوتە چاودىرى ھاورپىكەى.. ھاورپىكەى پياو پىكى خانەنشېن بوو، كارى شۇفېرى دەكردو رۇژانە چەند مامۇستايەكى ئافرىتى دەكەيانندە قوتابخانەكەيان.. ھەندىك ئۆتۆمبېلى ھاوشىو ھە ئۆتۆمبېلى ئەم پياو ھە، ھەمان كارىيان دەكردو مامۇستايان و قوتابىيانان دەكەيانند..

پياو چەك بە دەستەكەش لە دواى دىرەختىكەو ھە لە دوورەو خۇى شارەبۇو، بۇ ئەو ھە پىي نەزانن و ئاشكرا نەبىت.. لە دوورەو شۇفېرى يەكەك لە ئۆتۆمبېلەكان دەبىنىت، لەبەر ئەو ھە چاوى كز دەبىت، وا دەزانىت ئەو كەسەيە كە فېشەكەكەى بە سەردا تەقەندو، ھەر بۇيە سى فېشەك دەنىت بە سەريەو..

خەلەكە دەشلەژىن و قوتابىەكان ھەموو دىترسن و ھاوار ھاوار بەرز دەبىتەو ھە پۇلىس دەگاتە شوپنى رووداوەكە.. لەبەر ئەو ھە فېشەكەكان چو بوونە سەرى شۇفېرەكەو، يەكسەر دەمرىت.. پياو كۆرەكەش، زۇر بە ھېمىنى و لەسەر خۇيەو، دەچىت بۇ بىنكەى پۇلىس و رووداوەكەيان بۇ دەگىرنەو ھە پاشان دەلىت؛ مەن فلانە كەسم كۆشت، ئىستا دلم ئاوى خوار دەو، ئىتر دەمكۆرنەو.. دەمسوتىنن.. دەمخەنە بەندىخانە.. چى دەكەن بىكەن..

بە شىو مەكى كاتى بەندى دەكەن، ئەفسەرى لىكۆلىنەو ھە، كاتىك سەپرى ناسنامەى كۆرۈۈكە دەكات، دەبىنىت ئەو كەسە نىە، كە بكوژەكە مەبەستى كۆشتى بوو، بەلكو كەسەكە كە ھىچ پەيوەندى و ناسياو پەكى بە بكوژەكەو نىە!! ئەفسەرى لىكۆلىنەو ھە، ئەو پياو لەگەل خۇى دەبات كە بكوژەكە وا دەزانىت كۆشتو پەتى و تۆلەى خۇى لىكردۆتەو.. كاتىك دەكەنە لاى بكوژەكە، ئەفسەرمەكە پىي دەلىت؛ ئەى تۆ نەتوت

فلانە كەسەم كۈشتۈۋە؟! فېشەكەكانت كەسكىكى تىرى پىكاۋە كۈشتۈۋېتتى!!
بىكۆزەكە ھاۋار دىمكات و چەند رۇژىك بېھۇش دىمكەۋىت، پاشان دېتەۋە ھۇش خۇيى..
دواتر دادۇمىر بېرىارى كۈشتەۋەى بۇ دىمكات..

بە راستى نىمامى ئەبۇبەكرى رەزىيەللاھۇ ئەلەيھى ۋەھىھى راستى فەرمۇۋە، كاتىك دىفەرمۇيىت، ھىچ شتىك ئەۋەندى
زمان پىۋىستى بە بەندىكرن نىيە.. كاربەدەستىك رۇژىك لەگەل يەككىك لە بەردەستەكانىدا
دادەنىشىت و قسەى خۇش و گالتەۋگەپ دىمكەن، شەيتان پارىيان پىدەكات و ھانىيان دىمكات، بۇ
ئەۋەى عەرق بىخۇنەۋە، كاتىك عەرق دىخۇنەۋە، ژىريان لە دىست دىمەن، لەبەر ئەۋەى
عەرق داپكى ھەمۇو خراپە و تاۋانەكانە و مەۋقەكان دادەبەزىنىت، بۇ ئاستى ئازەل، بەلكو
خوار ئازەلىش.. كاربەدەستەكە ئاگاي لە خۇي نامىنىت و فەرمان دىمكات بەۋەى ئەۋ كەسەى
كە لەگەلىدا قسەى خۇشى دىمكرد و عەرقىيان دىخوارەۋە، بىكۆز..

فەرمانى ئەۋ كاربەدەستەش رەد كىردەۋەى نەبۇو.. پىاۋەكە زۇر دىپارپتەۋە ھاۋار
دىمكات و داۋا لە كاربەدەستەكە دىمكات لىي خۇش بىت، بەلام كاربەدەستەكە پىدەكەنىت و
دەلىت: بىكۆز.. بىكۆز.. دىمكۆز و دىخەنە بىرىكى دوۋرە دىستەۋە..

بۇ رۇژى دۋايى، كاتىك كاربەدەستەكە تەنھا دىبىت، ھەز دىمكات ئەۋ پىاۋەى شەۋ
بەيەكەۋە قسەى خۇشيان دىمكرد، بىت بۇ لايى و بە يەكەۋە دانىش، ھەر بۇيە دەلىت:
فلانە كەسەم بۇ بانگ بىكەن.. ئەۋانىش دەلىن، قوربان كۈشتەمان!!

كاربەدەستەكەش دەلىت: كى كۈشتى و بۇچى كۈشتى؟! ئەى كى وتى: بىكۆز؟!
ئەۋانىش دەلىن: قوربان خۇت وتت بىكۆز.. پاشان رۇۋداۋەكەى بۇ دىگىرنەۋە،
كاربەدەستەكەش بىدەنگ دىبىت و سەرى دادەخات و لە كارمەكى پەشىمان دىبىتەۋە،
بەلام لە پاش چى؟!

ابن الجوزى دىفەرمۇيىت: سەرسامم لە ھەندىك كەس، كاتىك دىتوانن خۇيان لە
خواردنى ھەرام بە دوۋر بىگرن، ھەروەھا دىتوانن خۇيان لە دىزى و داۋىن پىسى بىپارىزن،
بەلام ناتوانن دىست بە سەر جۈلەى زمانىاندا بىگرن و باسى ئەمۇ ئەۋ نەكەن و زمانى
خۇيان بۇ ناگىرىت..

سەيرە!!

ئازەل زمانى دىرژمو قسە ناكات.. بەلام مەۋق
زمانىشى كۈرتە، كەچى بىدەنگ نابىت..

كۈيلى دەروازەكان..

كۈيلى كۈردنەۋەي دەروازەي دۈكەن، بىرىتىيەلە؛ سوپاس و ستايش و پياھەلدان..
بەللى.. جوانترىن وتەو گۈشتۈگۈ، بىرىتىيە لە؛ دان پىدانان و دەرختىنى جوانىيەكانى
خەللى، ھەرومەھا پىش نەۋەي لە سەر ھەلەكانىيان سەرزەنشتىيان بىكەيت، پىۋىستە لە
سەر چاكەكانىيان سوپاسىيان بىكەيت..

زۆرىك لەو كەسانەي نامۇزگارى دەرگىن، نامادە نىن گۈي بۇ نامۇزگارى
نامۇزگارىكارمە رابگرن، لەبەر خۇ بە گەورە زانىن نا، ھەرومەھا لەبەر ئەۋمىش نا، كە
دان بە ھەلەكەيدا نانئىت، بەلكو لەبەر نەۋەي كەسى نامۇزگارىكار نازانىت بە شىۋمىيەكى
جوان نامۇزگارىيەكانى پىشكەش بە كەسى بەرامبەر بىكات..

بۇ نمونە؛ كاتىك دەچىت بۇ يەككىك لە نەخۇشخانەكان، دەبىنىت نەۋ فەرمانبەرەي
كە بەرپرسە لە رەۋانە كۈردى نەخۇش بۇ لاي پىزىشك، لەۋ دىۋ شوشەكەۋە دانىشتۈۋەو
بە دەستىكى پەرەي رۇژنامەكان ھەلدەتەۋەو بە دەستەكەي تىرىشى جگەرە دىكىشىت و
ھىچ گىرنگى بە نەخۇشەكانى دەۋرۈبەرى نادات.. پىۋىكى بە سالاچۈۈش دەبىنىت،
مىندالىكى بە دەستەۋمىيە، دىگرى و تايەكى بەرزى ھەيە و چاۋمىرى دىكات فەرمانبەرەكە
لە رۇژنامە خۇيىندەۋە بىيىتەۋەو رەۋانەي پىزىشكى مىندالانىيان بىكات..

كاتىك نەم دىمەنانە دەبىنىت، گر دىگرىت و توۋرە دەبىت، مىنىش سەرزەنشت
ناكەم، لەبەر نەۋەي جىگەي نەۋمىيە توۋرە بىت، ھەر بۇيە بە سەر فەرمانبەرەكەدا
ھاۋار دىكەيت و دىلىيت: ھا.. تۇ لە نەخۇشخانە دانىشتۈۋى، يان لە قاۋەخانە؟! نەۋە
لە خودا ناتىرسىت؟! سەپىركە جگەرەش دىكىشىت!! نمونەي ۋەك تۇ پىۋىستە لە لاي
بەرپۈمبەر شىكاتى لى بىكرىت، يان لە فەرمانگە دەر بىكرىت..

نەمانە و چەندەن قەسەي تۈندۈتىرى تىرىش.. ئايا نەگەر ۋەلامى توۋرەمبۈۋەكەت،
بە توۋرەمبۈۋەن نەداۋمەۋەو رۇژنامەكە لابلەت و نەخۇشەكان رەۋانەي لاي پىزىشك بىكات،
ھەست دىكەيت بە سەر نەۋ كىشەيەدا سەركەۋتنت بە دەست ھىنابىت؟!

نەخىر.. راستە بە شىۋمىيەكى كاتى چارمىسەرى كىشەكەت كىرد، بەلام لەوانەيە بەيانى، يان دوو بەيانى بە ھەمان شىۋە بگەرپتەۋە سەر ھەلسوكەوتەكەى پېشۋى.. دەى كەۋاتە جى بگەين باشە؟!

كۆنترۆلى رىقو كىنەت بگەو لەگەل كىشەكەدا بە ژىرى ھەلسوكەوت بگە، نەك بە سۆز.. زەردەخەنە بخەرە سەر لىۋت، با توورەش بىت.. بە زەردەخەنەۋە لىۋى بچۆرە پېشەۋەۋە بلى: سالاۋت لى بىت.. لەوانەيە لە ژىر لىۋەۋەۋە بە بى ئەۋەى سەپىرت بكات، ۋەلامەت بىداتەۋەۋە چاۋەكانىشى لە سەر ۋىنەى يارىزانىكى ناو رۆژنامەكەى بىت ۋە بلىت: سالاۋ لە تۆش..

كەمىك چاۋمىرى بگەۋ پاشان بە ۋتەيەك بىدۋىنە، كە سەرنجى رابكىشىت، ۋەك ئەۋەى پى بلى: ھالەت چۆنە؟ خۇدا خىرت بە سەردا بىرپىژى.. بە دىنپايەۋە سەرى بەرز دەكاتەۋەۋە دەلىت: سوپاس بۇ خۇدا باشم..

تا ئىرە نىۋەى رېگەكەت بىرۋەۋە.. پاشان بە ۋتەيەكى خۇش بىدۋىنەۋە بلى: بە راستى كەسانى ۋەك جەنابت پىۋىست ناكات لە پېشۋازى نەخۇشخانەدا كار بكات!! رەنگى دەگۈرپت ۋە دەلىت: بۇچى؟! زۇر بە ھىمىنى پى بلى: لەبەر ئەۋەى رۇخسارت ئەۋەندە كەشاۋەۋە جۋانە، كاتىك نەخۇشەكان دەتبىنن، راستەۋخۇ چاك دەبنەۋەۋە پىۋىستىيان بە پزىشك نامىنىت!!

زەردەخەنە دەكەۋىتە سەر لىۋىۋ رۇخسارى دەگەشىتەۋەۋە بە دىنپايەۋە، ئىستا گۈى لە ئامۇرگارىيەكانت دەگرىت.. ئەۋسا دەتۋانىت پى بلىت: بىر شىرەنم ئەۋ پىاۋە بە سالاچۋەۋە دەبىنىت؟! ئەى ئەۋ بىرپىژنە ھەزارە!! خۇزگە رەۋانەى لى پزىشكت دەكرد..

يەكسەر كارەكانىيان جىبەجى دەكات ۋە پاشان كارمەكى تۆش تەۋاۋ دەكات.. پېش ئەۋەى بە جىبى بەلى، پى بلى: سىبھان اللە!! يەكەم جارە بە دىدارت شاد دەبىم، نازانم چۇن ئاۋا زۋو چۈۋىتە دلمەۋە؟! سۈيىد بە خۇدا لە ھەزاران كەس، لە لام خۇشەۋىست ترى.. (راستە.. چۈنكە بە دىنپايەۋەۋە مۇسلمانىكت لە مىۋنەھا بىباۋەر خۇشتر دەۋىت).. ئەۋسا زىاتر دىخۇش دەبىت ۋە سوپاست دەكات..

پاشان پى بلى: ھەندىك قەسەم ھەۋۋو، خۇزگە گۈىت لىدەگرتەم، بەلام دەترسم

توورمەت بىكەم.. ئەمەش دەلىت: نا.. نا.. فەرموو.. ئەوسا دەتوانىت ئامۇژگارى بىكەمىت و پىيى بلىيت: خوداى گەورە بە فەزلى خۇي ئەم وەزىفەيەي پىي بەخشيويىت، ھەروەھا لەبەر ئەوۋى كارمەكت لە شوپىنى پىشوازي كردن و رەوانە كردنى نەخۇش دايە بۇ لاي پزىشك، پىويستە زۆر نەرم و نىان بىيت و نمونەيەكى باش بىيت لەگەل خەلكىدا و گرنگيان پىي بدەيت، چونكە لەوانەيە پىرمىردىك يان پىرىژنىك لە تارىكى شەودا دەستەكانى بەرز بىكاتەوۋە دۇعايەكى خىرت بۇ بىكات..

بە دلىياپىيەوۋە سوپاست دەكات و داواى پاداشتى خودات بۇ دەكات.. بە ھەمان شىوۋە ھەلسوكەوت لەگەل خەلكانى تىرىشدا بىكە، وەك كەسىك گرنگى بە نوپژەكانى نادات، يان باوكىك گرنگى بە كچەكانى نادات و لە سەر بالاپۇشيان لىپرسىنەوميان لەگەل ناكات، يان گەنجىك دەبىنىت لەگەل باوك و دايكىدا باش نىيە، پىويستە ھەموو ئەمانە بە شىوازيكى جوان ئامۇژگارى بىكەيت..

بەلى.. وتەو وشەي جوان بەكاربەينەو رىزيان بگرەو گوى لە بىرو بۇچوونەكانيان رابگرە.. بەرومردگارىش دەفەرمويت: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نَجَّيْتُمُ الرَّسُولَ فَقَدِمُوا بَيْنَ يَدَيْ جُنُودِكُمْ صَدَقَةٌ...﴾ (المجادلة. ۱۲) واتە: (ئەي ئەوانەي باومرتان ھىناوە كاتىك ويستان چىيەيەك، يان ھەسەيەكى نەينى لەگەل پىغەمبەرداﷺ بىكەن، پىش ئەو كارە، خىرىك بىكەن)..

پىغەمبەرى خوداشﷺ بە شىوازيكى ئەومىندە جوان ئامۇژگارى خەلكى كردوۋە، كە يەكسەر پىي رازى بوون و لىيان وەرگرتوۋە.. ئەومتا كاتىك دەيەوېت مەعازى كورى جەبەلﷺ فىرى زىكرىك بىكات، پىي دەفەرمويت: ئەي مەعاز.. سوپىند بە خودا خۇشەم دەوېت، دواى ھەموو نوپژىك، بلى: اللھم أعني على ذكرك وشكرك وحسن عبادتك.. بۇيە لەم كاتەدا باسى ئەوۋى كردو فەرموۋى: سوپىند بە خودا خۇشەم دەوېى، بۇ ئەوۋى ئامادەي بىكات، بۇ وەرگرتنى ئەم ئامۇژگارى و زانىيارىيە.. كاتىك مەعازﷺ گوى بىستى ئەم موژدە خۇشە دەبىت و دلى ئارام دەبىت، ئەوسا پىغەمبەرى خوداﷺ ئامۇژگارىيەكەي پىشكەش دەكات..

جاريكى تريان پىغەمبەرى خوداﷺ دەستى عبداللەي كورى مەسعودﷺ وەكو سۆزو خۇشەويستىەك دەگرىت و پىي دەفەرمويت: ئەي عبداللە ئەگەر دانىشتى بۇ

تەحيات، بلى: التحيات لله والصلوات والطيبات، السلام عليك ايها النبي ورحمة الله وبركاته.. عبدالله ﷺ وتەكانى پىغەمبەرى خودى ﷺ لەبەر دمكات و لە دواى تىبەر بوونى جەندىن سالى دواى كۆچى دواى پىغەمبەرى خودى ﷺ، عبدالله ﷺ شانازى بەو ھەلوپستەى پىغەمبەرى خوداومر ﷺ دمكات و دھەرمووت: پىغەمبەرى خودى ﷺ خۆى فيرى تەحياتى كردم، لە كاتىكا دستەكانى لە سەر دەستم بوو..

رۆژىكى تريان پىغەمبەرى خودى ﷺ تىبىنى ئەوى كرد، نىمامى عومەر ﷺ كاتىك دىھەووت بە دەورى كەعبەدا تەواف بكات و بەردە رەشەكە ماچ بكات، لەوانەى بەھۆى بەھىزى جەستەى ھە، خەلكى نازار بدات و لاوازو پىرەكان نارەھەت بكات.. پىغەمبەرى خودى ﷺ ويستى پيش ئەوى نامۆزگارى بكات، قەسەىكى پى بلىت، كە دلى خوش بكات، ھەر بۆىە سەردەتا پى فەرموو: ئەى عومەر، تۆ پىاوئىكى بەھىزىت.. نىمامى عومەر ﷺ بە بىستنى ئەم قەسەى، زۆر خوشحال بوو، پاشان پىغەمبەرى خودى ﷺ فەرموو: لە لاى بەردە رەشەكە پالەپەستۆ مەكە..

جاريكى تريان دىھەووت نامۆزگارى عبداللهى كورى عومەر بكات، پى دھەرمووت: عبدالله پىاوئىكى زۆر چاك دىبوو، ئەگەر شەو نوپۆى بگردايە.. يان پى دھەرمووت: ئەى عبدالله وەك فلانە كەس مەبە، شەو نوپۆى دىكرد، بەلام دواى وازى لى ھىنا.. بەلى.. پىغەمبەرى خودى ﷺ لەگەل ھەموو كەسىكا ھەلسوكەوت و شىوازو گوشتارى جوانى بەكار دىھىنا..

لە سەردەتاي ھاتنى ئىسلامدا، پىاوئىك ھەبوو لە شارى مەدىنە، بە ناوى سومىدى كورى صامت، ئەم پىاو ھەم سىو گەوردەى ھۆزمەكى بوو، پىاوئىكى ژىر بوو، ھەروەھا شاعىرىش بوو، زۆرىك لە وتەى دانايانى لەبەر بوو، ھەتا وا بە ناوبانگ بوو، ھەر جى پەندو وتەى لوقمانى حەكىم ھەيە، ھەموو لەبەر بوو..

رۆژىك ئەم پىاو ھەم پىاو ھەم جى يان بۆ عومەر، دىھىت بۆ مەكە.. خەلكى كاتىك ھەوالى ھاتنى بۆ مەكە دىبىستن، دىچن بۆ بىنىنى، پىغەمبەرى خوداى ﷺ كاتىك دىبىستىت، پىاوئىكى وا ھاتوو ھەم مەكە، ئەمىش دىھىت بۆ لاى و بانگى دمكات بۆ ئەوى موسلمان بىت و باومر بە تەنھايى پەروەردگار بىنىت، ھەروەھا بۆى روون دمكاتەو، كە كۆتا پىغەمبەرەو ئەم قورئانەش وتەى پەروەردگارەو پەرە لە پەندو

نامۇزگارى و بنەماي بەرپومىردن..

سومىد دەلىت: لەوانىيە ئەۋەدى بە تۆپە، ۋەك ئەۋە ۋا بىت كە بە منە..
 پېغەمبەرى خودىڭىز دىھەرمۇيت: تۆ چىت بېيە؟ سومىد دەلىت: بەندو
 نامۇزگارىيەكانى لوقمانى حەكىمىم بېيە.. سومىد ۋتەو پەندەكانى خۇيى و لوقمانى
 حەكىمى خستە بەرامبەر ۋتەكانى قورئانى پىرۆز، بەلام پېغەمبەرى خودىڭىز بە ھىج
 شىۋمىەك توۋرە نەبوو، بەلكو داۋاي لە سومىد كرد، ھەندىكى بۇ بلى..

سومىد ھەندىك لە پەندەكانى لوقمانى حەكىمى بۇ پېغەمبەرى خودىڭىز
 خويندەۋەو پېغەمبەرى خوداشىڭىز زۆر بە ئارامى گوڭى گرتىۋو، كاتىك سومىد تەۋاو
 بوو، پېغەمبەرى خودىڭىز فەرموۋى: ئەم ۋتانە چاك و جوانن، پاشان فەرموۋى: بەلام
 ئەۋەدى بە منە، لەمە باشترە، لەبەر ئەۋەدى ئەۋەدى من، قورئانەۋ لە لايەن پەرومردگارمە
 بۇم دابەزىۋەو بىرىتيە لە روناكى و رېنمايى، پاشان ھەندىك قورئانى بۇ خويندو بانگى
 كرد، بۇ ئەۋەدى مۇسلمان بىت..

سومىد زۆر بە ھىمنى گوڭى گرتىۋو، پاشان سومىد رۆيشت، بەلام كاريگەرى
 پېغەمبەرى خودىڭىز لە سەر دروست ببوو، كاتىك رۆيشتەۋە بۇ مەدىنە، زۆرى
 بېنەجوو، لە نيوان ھەر دوو ھۆزى ئەۋس و خەزرەجەۋە، جەنگو كوشتار دروست بوو،
 سومىد لە ھۆزى ئەۋس بوو، لە لايەن ھۆزى خەزرەجەۋە دىھەرمۇيت، ئەمەش پېش كۆچ
 كردنى پېغەمبەرى خودىڭىز بوو بۇ شارى مەدىنە، ناشزانرى مۇسلمان بوو، يان نا؟
 ھەر جەندە ھەندىك لە پياۋانى ھۆزەكەي دەلىن: كاتىك كوژرا، مۇسلمان ببوو..

لە ھەلسوكەۋتى پېغەمبەرى خودىڭىز ورد بەرمەۋە، چۆن توانى بە رەۋىشتى جوان،
 دلى كەمەندىكىش بىكات..

بىر كورتى..

لە ستايشرو پىزانىنو ھانداندا، زىادەرمەۋى
 بىكەو ھەمىشە رەخنەگر مەبە..

پاشەكەوتى سەرمایەسى سۆزدارى..

كاتىك لە بازار كەسك بە روويەكى گرژمۇ دەمبىنىت، پاشان جارىكى تىرىش لە دوكانىك بە ھەمان روخسارە دەمبىنىت، پاشان لە ئاھەنگىكى ھاوسەردارىدا، دوبارە بە روويەكى گرژمۇ مۇنە دەمبىنىت، ئىتر بۇ ھەمىشە وینەى ئەو كەسە بە روخسارىكى گرژمۇ ترش و ئالەمە، لە خەيالىدا جىگىر دەمبىت.. كاتىك وینەكەى دەمبىنىت، پان گوپت لە ناوى دەمبىت، راستەوخۇ توورمىيەكەى دېتەمە پېش چاوت.. ئايا وانىە؟

خۇ ئەگەر كەسكى رووخۇش و لىو بە خەندە بىنىت، پاشان بۇ جارى دوومەو سىيەمىش لە شوپىنىكى ترە بە زەردەخەنەمە بىبىنىتەمە، ئەوا وینەى ئەو كەسە لە خەيالىدا بە روخسارىكى گەشاو دەم بە خەندەمە تۆمار دەمبىت..

ئەمە سەبارەت بە كەسانىك، كە زۆر نايانبىتىن و زۆر ھەلسوكەوتيان لەگەل ناكەين، بەلام ئەمە بۇ ئەو كەسانە نىە، كە زۆر دىيان بىنىن و بەردەوام ھەلسوكەوتيان لەگەل دەكەين، ەك ھاوسەرو مىندالەكانەمان.. دراوسىكانەمان.. ھاورىكانى ھەرمانگەو سەر كارەكانەمان.. چونكە ئەم كەسانە مەرج نىە بەردەوام دەم بە خەندە، پان توورە بن..

نەخىر.. لەبەر ئەمەى زۆر ھەلسوكەوتيان لەگەل دەكەين، بە روو گرژى و بە رووخۇشىش دىيان بىنىن، لەبەر ئەمەى ئەوانىش مرۇفن و ھەست و سۆزىيان ھەيە..

خۇشەوېستى ئەو كەسانەش بۇ ئىمە، بە ئەندازەى چاكەو خراپەى ئىمەيە بۆيان.. بە مانايەكى تر خۇشەوېستى ئەوان بۇ ئىمە، لە سەر بنەماى ئەو چاكەو خراپانەيە، كە بەرامبەريان ئەنجاممان داومە بۆيان پاشەكەوت كىردووين..

چۇن؟! كاتىك بەرامبەر بە كەسك ھەلوپىستى جوان دەمبىنىت، ئەوا ئەو كەسە، ئەو ھەلوپىستە جوانەت، لە تىانوسى خەيالىدا تۆمار دەكات و ھەلى دەگرىت.. واتە لە دل و دەروونىدا جىگەيەك دىارى دەكات، بۇ ھەلگىرتنى چاكەو جوانىەكانى تۆو پاشان ئىتر پان ئەمەتا چاكەكانت لەو شوپنە دىارىكراویدا زیاد دەمبىت، پان بە ھۆى خراپەو ھەلسوكەوتى نەشیاومە، ئەو پاشەكەوت و چاكانەت، كەم دەكات و لىيان رادەكىشىت..

ھەر زەردەخەنەيەك و ھەر روويەكى خۇش، سەرمایەو پاشەكەوتى چاكەكانى تۆ زیاد دەكەن و پاشان دەمبىتە ھۆى پاشەكەوتى سۆزدارىت و لە لای كەسانى بەرامبەر، خۇشەوېست دەمبىت.. بە ھەمان شىوہ دىارىيەكانت، گوشتارو كىردارە جوانەكانت، پاشەكەوتى سۆزدارىت زیاد دەكەن.. جىنۇو ھەلسوكەوتە ناشىرینەكانت، دەبنە ھۆى كەم

بوونەۋەدى پاشەكەۋى سۆزدارىت، چونكى كارە خراپەكانت، دەبنە ھۆى كەم كىرنەۋەدى كارە چاكەكانت.. ئەگەر پاشەكەۋى سۆزدارىت، يان پاشەكەۋى چاكەكانت زۆر بوون، ئەۋا ئەگەر رۇژىك ھەلەپەكەش بىكەيت، كاريگەرپەپەكى ئەۋتۆى لە سەرت نابىت..

وإذا الحبيب أتى بذنب واحد جاءت محاسنه بألف شنيع..

بەلى.. كاتىك كەسىكى خۇشەۋىست، تەنھا ھەلەپەك دەكات، ھەزاران لە چاكەكانى دىن و دەبن بە تىكار بۆى.. بەلام ئەگەر پاشەكەۋى چاكەكانت خالى بن، ئەۋا ناتۋانى ھىچى لى رابكىشىت و خەلكى بە ناسانى لە ھەلەكانت نابوورن، يان دەبىت بە كەسىكى بىزراۋ رەيان لىت دەبىت..

كاتىك پىرسىار لە ئافرىتىكى تەلاقدراۋ دەكەيت و پىى دەلىت: بۇچى تەلاق درايت؟! لە ۋەلامدا دەلىت: لەبەر ھۆپەكى زۆر ھىچ، ھاۋسەرمكەم داۋاى لىكردم بە يەكەۋە سەردانى خۇشەكەى بىكەين، منىش رازى نەبووم، ئەۋىش توۋرە بوو، دەستى بە جىۋدان كىردو پاشان تەلاقىدام!!

ئەگەر بە وردى لە ھۆكارى تەلاقدانەكە وردىنەۋە، ئەۋ ھۆكارە تاكە ھۆكارى تەلاقدانەكە نىيە، بەلكو بابەتەكە ۋەكو بابەتى پىشتى شكانى ۋىترەكە ۋاپە!!

دەگىرنەۋە پىۋىك ۋىترىكى زۆر بەھىزى دەبىت، دەپەۋىت گەشتىك بىكات، ھەر بۆپە خۆى كۆ دەكاتەۋەۋە شەكەكانى دەخاتە سەر پىشتى ۋىترەكەى ۋە توندى دەيان بەستىتەۋە.. پىۋەكە بە ئەندازەى چۈر ۋىتر، شەك لە سەر پىشتى ۋىترەكەى بار دەكات.. ۋىترەكە لەبەر گرانى بارەكەى، دەكەۋىتە لەرزە لەرز..

خەلكىش بە سەر پىۋەكەدا ھاۋار دەكەن و دەلىن: بەسى لى بار بىكە..

لە كۆتايىدا تەنھا شتىكى سوك و بچوك دەمىنىتەۋە، ۋەك پارچە ھاپىشك، يان پىشتىنىك، پىۋەكە دەلىت: تەنھا ئەمە ماۋە كۆتا شتە، كاتىك ھەلى دەداتە سەر پىشتى ۋىترەكە، ۋىترەكە دەكەۋىتە سەر زەۋى و تۋاناي لىدەپىرت و پىشتى دەشكىت!!

ئەگەر وردىنەۋە، دەبىنن ئەۋ شتە سوكەى كۆتايى، پىشتى ۋىترەكەى نەشكاند، بەلكو ئەۋ كۆل و بارە گرانەى كابرە لە ۋىترەكەى بار كىرد بوو، بوو بە ھۆى شكانى پىشتى ۋىترەكە.. ۋىترەكە ھەر ئارامى گرت و ھەر ئارامى گرت، ھەتا تۋاناي ئەماۋ بەۋ شتە سوك و بچوكە، چۆكى داداۋ پىشتى شكا..

ھۆكارى تەلاقدانى ئەۋ ئافرىتەش، نەچۋونى بۇ سەردانى خۇشكى پىۋەكەى نىيە، بەلكو كۆمەلە ھۆكارىك كۆبوونەتەۋەۋە لە كۆتايىدا بەۋ ھۆكارمۈ تەلاقدرا.. پىشتى بە دەم داخۋازىيەكانى ھاۋسەرمكەپەۋە نەچۋە.. ئارمىزۋەكانى بەجى نەھىناۋەۋە خۇشەۋىستى بۇ دەرنەپىۋەۋە لە بەرامبەرىدا خۆى بە گەۋرە زانىۋەۋە رىزى لە بۇچۋونەكانى

نەگرتوۋەدو بەردەمۈم لە پاشەكەۋتى سۆزدارى و خۆشەۋىستى پاكىشاۋمو ھىچ شتىكى
باشىشى پاشەكەۋت نەگرتوۋەدو بەردەمۈم مېردەكەى برىندار كىردوۋمو رۇڭىك ھەۋلى
نەداۋە برىنەكانى ھاۋسەرمەكەى سارپىز بىكات..

ھاۋسەرمەكەشى ھەر ئارامى گرت، ھەر ئارامى گرت، ھەتا چۇن ئەو شتە بچوك و
سوكە پىشتى وىترەكەى شكاند، ئاۋا كىشەپەكى بچوك بوو بە ھۇى ئەۋەى نىتر نەتۋانىت
ئارام بگرپتو ئەۋە روۋىدا كە روۋىداۋ خىزانەكەى تەلاۋدا..

خۇ ئەگەر ئافرىتەكە ھەۋلى بىداپە پاشەكەۋتى سۆزدارى خۇى زىاد بىكرىدەپەو
بىلاۋانداپەتەۋەدو خۆشەۋىستى بۇ دەرېپاپەو گىرنكى بە خۋاردن و پىشۋودنى
ھاۋسەرمەكەى بىداپەو رېزى لە بۇچوۋنەكانى بىگرتاپە، ئەو كاتە پاشەكەۋتى چاكەكانى
زۇر دىبوو، ئەۋسا ئەگەر كارپكى نەشپاۋىشى بىكرىدەپە، دىپتۋانى لە پاشەكەۋتەكانى
پاكىشپىت و خراپەكانى لە زەرىپاى چاكەكانىدا ون دىبوون و دىار نەدەمان..

قوتابىەكى ھاروھاج و پىشپو، كاتىك ھەلەپەكى بچوك دىكات و مامۇستاكەشى لىى تۈرە
دىپىت و لىى دىدات و لەپۇلىش دىمىكاتە دىرەۋە، قوتابىەكە سىكالى خۇى دىرەمىرپىت و
دىلپىت، ھالانە ھاورپم ھەلەپەكى لە ھەلەكەى مەن گەۋرەترىشى نەنجامدا، كەچى مامۇستا
ۋەكو مەن سزى نەداۋ ھەر گوپشى پىنەدا، ھەلەى مەن تەنھا ئەۋەندە بوو، بە بى پرس
نوكتەپەكى خۆشەم گىراپەۋە، كەچى ئاۋاى ئىكردم..

ئەم قوتابىە ئاگادارى ئەۋە نىپە، نوكتەكەى ۋەكو كۇتا شتى سەر پىشتى وىترەكە
ۋابوو، كە پىشتى وىترەكەى شكاند..

كەۋاتە: ئىمە ھەۋمۈمان ھەمىشەۋ بەردەمۈم پىۋىستمان بەۋە ھەپە، لە ھەۋمو شۋىن و
دۆل و ناۋچەپەكدا پاشەكەۋتى سۆزدارى و خۆشەۋىستى خەلىكىمان ھەپىت.. ئافرىتان
پىۋىستە ھەلى بە دىست ھىنانى دلى ھاۋسەرانىان بە دىست بىنن و بەردەۋامىش
زىاترى لى پاشەكەۋت بىكەن.. ھەرۋەھا بىاۋانىش بە ھەمان شىۋە.. مىندالانىش پىۋىستە
دلى باۋك و دىكىيان داگىر بىكەن و خۇيان خۆشەۋىست بىكەن.. ھەرۋەھا مامۇستا لەگەل
قوتابى و قوتابى لەگەل مامۇستاۋ برا لەگەل براۋ بەرپۇمبەر لەگەل فەرمانبەراندەۋ بە
پىچەۋانەشەۋە..

بى كورتى..

كاتىك كەسىپكى خۆشەۋىست تەنھا ھەلەپەك
دىكات، چاكەكانى ھەزاران تىكاي بۇ دىكەن..

وتەس كارىگەر..

خۇ قەسە پارەى تىناچىت!! دىبا گويمان لە قەسەيەكى خۇشيش بىت!! نەمە قەسەى ئافرىتىكى ھەزار بوو، كاتىك سكالاي لە مېردەكەى دەکردو گلهيى لىدەکرد.. راستە ھاوسەردەكەى خواردن و جل و بەرگ و ھەموو پىداويستىەكانى، بۇ دابىن کرد بوو، بەلام لەگەل خىزانەكەيدا قەسە شىرىن نەبوو.. شارمزاىى لە ھونەرى وتەى خۇشدا نەبوو..

كەسانى ژىرو بلىمەت، كۆكن لە سەر نەوہى گرنگترىن خالى بەھىزى فرۇشيارى زىرەك برىتتە لە: زمان شىرىنى و قەسە خۇشى.. كاتىك كىرپارىك دىت بۇ لاي، خىرا خىرا دوبارەى دىمكەتمەو دەلىت: چاۋەكەم.. ھەرموو.. وازى لى بەيئە با لە سەر خۇمان بىت.. ماندوو بوون بۇ بەرپىز، ماىەى كامەرائىە.. ھەروەھا گرنگترىن خالە بەھىزەكانى سكرتيرىش برىتتە لە زمان شىرىنى و قەسە خۇشى.. جارى وا ھەيە ئافرىتىك لە رادەبەدەر ھاوسەردەكەى خۇش دەوئىت، لەبەر نەوہى قەسە شىرىنەو زمان شىرىنە، ھەر چەندە ھاوسەردەكەى كەسىكى چروك و جوانىش نەبىت..

بىرم دىت گەنجىكى تازە پىگەپشتوو ھەبوو، توانايەكى سەپرى لە رازى كردنى كچاندا ھەبوو.. زۆرىك لە كچانى بە خۇشەويستى فرىودا بوو، نەوہى جىگەى سەرسامى بوو، نەوہ بوو خاۋمنى ئۆتۆمبىلىكى مۆدىل بەرزو گىرفانىكى پرىش نەبوو، بە ئارمىزوۋى خۇيان دىارپان بۇ بىرئىت..

گومانىش نەبەى كەسىكى رۇح سوک و جوانىش بوو بىت، داۋاكارم خوداى پەروەردگار بە بىنىنى دىمەنى ئاشىرىنى ئەو گەنجە تاقىت نەمكەتەو!! تەنھا خاۋمنى زمانىكى ھەنگوۋىنى بوو، بەردى دىمكەد بە ئاو، بە زمانى ئەو كچانەى رازى دىمكەدو ھەلى دەخەلەتەندى!!

دەى ھەولبەدە بە جوانترىن وشە بەرامبەردەكەت بدوئە، كاتىك كەسىك پىت دەلىت: قالانە كەس داۋاى كارىكت لىدەكەم.. بلى: ھەرموو.. خىزمەتى كەسانىكەم كىدوۋەو كارم بۇ كىدوون، ھاۋتاي پىلاۋەكەى بەرپىز نابىن.. ئەم شىۋازە جوان و تە شىرىن و خۇشانە، لەگەل دايك و باوك و ھاوسەرو مىندال و ھاۋرىكانتدا بەكار بەيئە، لەبەر نەوہى ھەرگىز زىانت پىناگات و ەمكو جادوگەر، دىتوانىت بە بەكارھىنانى شىۋازو گوشتارو رەفتارى

جوان، جادو لە خەلکی بکەیت..

سەیری ئەم دیمەنەى جەنگى حونەینى ئیماندارانى پشٹیوانانى مەدینە بکە..
 پشٹیوانان، ئەو ئیماندارانە بوون لە جەنگى بەردا شان بە شانی پیغمبەرى خودﷺ
 دژی بیباومرەن جەنگان و گوشتاریان کرد.. لە جەنگى ئو خودیشدا بە هەمان شیوہ.. لە
 جەنگى خەندەقیشدا بە توندترین گەمارۆ، گەمارۆدران.. لەگەڵ پیغمبەرى خودﷺ
 بەردەوام بوون، هەتا شاری مەککە رزگار کرا، پاشان بەرمو جەنگى حونەین کەوتنە رى..
 لە سەرمتای دەست پیکردنى جەنگى حونەیندا، موسلمانان ناپەرەمت بوون و زۆربەیان
 بلامیان لیکردو تارادەپەك شکان.. پیغمبەرى خودﷺ سەپرى هاوەلانی کرد، بە
 بەرجاویەووە هەلەمەهاتن و رایان دەکرد!! هەر بۆیە هاواری لە پشٹیوانان کردو بانگی
 کردن.. ئەوانیش بە دەم بانگەکەى پیغمبەرى خودﷺ هاتن و گەرانەووە ریزەکانیان
 ریکەستەووە کەوتنەووە جەنگ و گوشتار.. گەردنیاں کرد بوو بە قەلغان بۆ پاراستنى
 پیغمبەرى خودﷺ، هەتا بیباومرەن شکان و سەرکەوتن بۆ موسلمانان گەراپەووە..
 جەنگ کۆتایی هات و دەستکەوتەکان کۆکرانەووە هەموو چاومرەى بوون، پیغمبەرى
 خودﷺ بەشیان بدات، لەبەر ئەوەى هەر کەسەو بیری لە برسیتی و نەبوونی مال و
 منداڵ و کەس و کاری دەکردەووە هیوای دەخواست، لە دەستکەوتەکە شتیکی وای
 بەربکەویت، بۆ ئەوەى کەمیک حالى مال و منداڵی پێ باش بکات..
 پیغمبەرى خودﷺ بانگی ئەفرمەى کۆری حابسى کرد، کە تازە موسلمان ببوو،
 سەد و شتری پێدا.. پاشان بانگی ئەبوسوفیانی کردو سەد و شتری دا بەویش.. پیغمبەرى
 خودﷺ بەردەوام سەرومت و سامانی بە سەر خەلکانى شاری مەککەدا دەبەخشپەووە،
 لە کاتیکیدا بە هاوتای خەلکانى مەدینە، قوربانییان نەداوو، وەکو ئەوانیش لە پیناوی
 نیسلامدا تینەگۆشا بوون..
 کاتیکی پشٹیوانانى مەدینە ئەم حالەیان بە چاوی خوێان بینی، هەندیکیان لە
 ناو خوێاندا بە پەکتریان دەوت، خودا لە پیغمبەرى خودﷺ خوش بیست، بەشى قورمیش
 دەدات، بەلام بەشى ئیمە نادات، خو هیشتا شمشیرەکانمان خوینی قورمیشی لێدەتکى!!
 کاتیکی سەعدى کۆری عوبادەى گەورمیان، هەست بەمە دەکات، دەچیت بۆ لای
 پیغمبەرى خودﷺ و پێی دەلێت: ئەى پیغمبەرى خودﷺ هاوەلانت لە پشٹیوانان
 ئاواو ئاوا دەلێن..
 پیغمبەرى خودﷺ دەفرمویست: ئەى سەعد تۆ چى دەلێیت؟ سەعدﷺ دەلێت:

مىنىش كەسپىگە ئە ھۆزەمگەم..

بېغەمبەرى خۇداﷻ ھەستى كىرد، بېيۇستە چارەسەرى ئەم بابەتە بىكەتو زىياتر بېچىتە دىيانەۋە، ھەر بۇيە ھەرموۋى: دەى پىشتىوانانەم بۇ كۆ بىكەرەۋە، كاتىك كۆيۈنەۋە، بېغەمبەرى خۇداﷻ سۇپاسى پەرۋەردىگارى كىردو پاشان ھەرموۋى: ئەى خەلكانى پىشتىوانان، بېم گەمىشتوۋە چىتان وتوۋە..

ئەۋانىش دەلېن: گەۋرە سەركىردەمكەنمان ھىچيان ئەۋتوۋە، ئەگەر ھەسەپەكىش كىرا بىت، ھەندىك ئە خەلگە ئاساپىيەكانمان ئەۋ ھەسانەيان كىردوۋە! پاشان بېغەمبەرى خۇداﷻ دەفەرموۋىت: ئەى كۆمەلانى پىشتىوانان، ئەى ئىۋە گومراۋ سەرىلىشىۋاۋ نەبوۋن؟! ئەى خۇدا بە ھۆى مەۋە رېگەى نىشان نەدان و رېنەماى نەكىردن؟! ھەموو وتيان، بەلى.. ۋابوۋ..

بېغەمبەرى خۇداﷻ ھەرموۋى: ئەى ھەزەر نەبوۋن، پەرۋەردىگار دەۋلەمەندى كىردن؟! ئەى دوزمنى يەكتەر نەبوۋن، خۇداى پەرۋەردىگار دىلەكانى يەك نەخستىن و نەكىردن بە برا؟! وتيان: بەلى.. ۋابوۋ..

پاشان بېغەمبەرى خۇداﷻ ۋ ھاۋەلانىش بىدەنگ دەبن و چاۋمىرى دىكەن، پاشان بېغەمبەرى خۇداﷻ دەفەرموۋىت: ئەۋە بۇ ۋەلەم نادەنەۋە بىدەنگن؟! ئەۋانىش دەلېن: بىلېن چى و ۋەلەمى چىت بىدەنەۋە، ھەموو ھەزەر ۋەلەۋ پايەيەك ھەر بۇ خۇداى گەۋرەۋە بېغەمبەرمەكەپەتى..

بېغەمبەرى خۇداﷻ ھەرموۋى: ئەگەر بىتان و بىستايە، دىتان تۋانى بىلېن: كاتىك ھاتى بۇ لامان، خەلگى بە درۋيان خىستىتەۋەۋە ئىمە بە راستمان زانىت.. لاۋاز بوۋىت و ئىمە سەرمەن خىستىت.. دىريان كىردىت و ئىمە دالەۋ پەنامان داپت.. بەم وتە جوانانە، ھەست و سۆزى بىزۋاندن و پاشان ھەرموۋى: ئەى خەلكانى پىشتىوانان، ئايا رازى نابىن خەلگى بە ۋىشەر و مەرۋ بىزەۋە بىرۋەۋەۋە ئىۋمىش بېغەمبەرى خۇداﷻ لەگەل خۇتاندە بەرنەۋە بۇ مەلەكانتەن؟!

ئەگەر خەلگى ھەموو بە شىۋو دۆلىكەدە بىرۋن و پىشتىوانانىش بە شىۋو دۆلىكەدە بىرۋن، ئەۋا مەن ئەۋ شىۋو دۆلە دەگىرە بەر، كە پىشتىوانان گىرتوۋانەتە بەر.. سۈپىدە بەۋ خۇدايەى گىيانى مەمىدى بە دەستە، ئەگەر كۆچ كىردن نەبوۋايە، ئەۋا پىۋايىك دەبوۋم لە پىشتىوانان.. خۇدايە لەگەل پىشتىوانان و نەۋەى پىشتىوانان و نەۋەى پىشتىواناندا بەسۋوزو مېھرىبان بە..

بشتىوانان كاتىك گويىيان لەم وتە پىرۆزانەى پىغەمبەرى خودا ﷺ بوو، دەستيان
کرد بە گريان، ھەتا فرمىسك رېشى تەرپەردىن ووتيان: ھەموومان رازىن پىغەمبەرى
خودا ﷺ بەش و پىشى ئىمە بىت.. پاشان ھەموو بلاوميان لىکرد..

ئاي پىغەمبەرى خودا ﷺ چەندە رەھىشت بەرزو جوانىت!!
دەگىرنەو ھە مىسر پىاويكى ستمەكار ھەبوو بە ناوى پاشا.. ئەم پىاوە چەند
كىلگەيەكى كىشتوكالى ھەبوو.. كارگوزارو رەنجبەرو خزمەتگوزارمەكانى بىر دەستى، زۆر
نازار دەداو زۆرى كار پىدەكردن.. رۆژ ھات و رۆژ رۆيى، پاشا زەمىوزارو كىشتوكالەكەى
لە دەست چوو.. لە دواى دەولەمەندى ھەژار كەوت و مال و مىندالەكەى رووت و رەجالو
برىسى بوون و ھىچ سەرچاومەيەكى بىرپوشى نەبوو، جگە لە كارى كىشتوكالىش، ھىچ
كارىكى تىرى نەدەزنى..

پاشا ھەستاو كەوتە گەران بە دواى دۆزىنەو ھى كارىكنا، بەلام چ كارىك؟! رووى
كردە كىلگەى يەكەك لەو كەسانەى سەردەمانىك لە لاي كارىيان كرد بوو، زۆرىش نازارى
دابوو.. زۆر بە دامايەو، چوو بەردەم خاومەن كىلگەكەو دواى كرد كارى لە لا بكات،
جا ميوە رىنەن بىت، داربەرىن بىت، بىزاركردن بىت، يان ھەر كارىكى تر..
كابراى خاومەن كىلگە كاتىك پاشاى بىنى، بە روويدا ھەشاخا ووتى: تۆ لە لاي مەن
كار بىكەيت؟! تۆى خۆ بە گەورەزان و ستمەكارى دل رەق!! سوپاس بۆ خودا كە دوعاكانى
و مەگرتىن و ئەوا سەرشۆرى كردوويت، پاشان لە كىلگەكەى دەرى دەكات..
پاشا بە دلەنگىيەو دەروات و ھاجەكانى بە دواى خۆيدا پەل كىش دەكات، ھەتا
دەگاتە كىلگەى يەكەكى تر لەوانەى كە پىشتىر زۆرى نازاردا بوون، ئەويش بە ھەمان
شيوەى خاومەن كىلگەى يەكەم دەرى دەكات..

پاشا بۆ لاي كەسى سىيەم دەروات و دەيەوئە ئەمىشيان تاقى بىكاتەو.. كاتىك
خاومەن كىلگەى سىيەم پاشا دەبىنىت، سەرسام دەبىت، ئەمىش بە دەست پاشاوە ستمەو
نازارىكى زۆرى چەشتبوو.. بە ھەر حال پاشا ھاتە قەسە ووتى: مىندالەكانەم زۆرىيان
برىسيەو بە دواى كارىكنا دەگەرىم..

خاومەن كىلگەكە وىستى زۆر زىرەكانە تۆلەى خۆى لە پاشا بىسەنىتەو، ھەر بۆيە
زۆر بە گەرمى پىشوازى لىكردو پى ووت: ياخو بە خىر بىيىت پاشا، بە راستى كىلگەكەم
رەوناك كەردەو.. پاشاى گەورە ھاتووە بۆ كىلگەكەى مەن؟! زۆرى بە پاشادا ھەلدا، ھەتا
فرىويدا بەم قەسە بىرەقەدارانە، سىرى كرد، پاشان ووتى: تەنھا يەك كارم ھەيە، بەلام

نازانم لەگەل تۇدا دەگونجىت يان نا؟!

ئەمىرۇ كىلگەكەم دەكىلەم، دووگا گاسنەكانيان را دەكىشا، گايەكى رەشو يەكىكى سېى، بە داخەوہ ئەمىرۇ گا رەشەكەيان نەخوشەو ناتوانىت كار بكات، گاسپىەكەش ناتوانىت بە تەنھا گاسنەكان رابكىشىت، دەمەوېت ئەمىرۇ لە جىگەى گا رەشەكەيان كار بكەيت!! تۇ زۇر بەھىزىت پاشا.. تۇ سەركرەدى.. تۇ ھەمىشە پىشەرەومانى..

پاشا كاتىك گويى لەم پىاھەلدانانە دەبىت، زۇر بە شانازىيەوہ، دەچىت بۇ لاي گا سېيەكەو بە يەكەوہ دەست بە كىلانى كىلگەكە دەكەن.. خاوەن كىلگەكەش لەگەل گا سېيەكەدا پاشا دەبەستىتەوہو زوو زوو دوبارەى دەكاتەوہو دەلىت: ئەى باشترىن پاشاى جىهان.. ئەى بەھىزو پالەوان.. پاشان خاوەن كىلگەكە سواری گاسنەكان دەبىت و بە قامچىكەى دەستى بە گا سېيەكەدا دەكىشى، گا سېيەكەش كاتىك دەجولنى و ھىز دەداتە خو، پاشاش لەگەل خۇيدا رادەكىشى..

بەلى.. پاشا ھەر لە بەيانىيەوہ تا ئىوارە وەكو كەسېك ژىرى لە دەست دابىت، لە جىگەى گا رەشەكە جوت دەكات، كاتىك ئىوارە دادىت، خاوەن كىلگەكە ھەبلەكان لە مل و شانى پاشا دەكاتەوہو دەلىت: بە راستى كارىكى زۇر باشت كرد..

ئەى پاشا.. ئەمىرۇ خۇشترىن رۇژى تەمەنمە.. پاشان پاشا كرىكەى وەردەگرېت و دەگەرېتەوہ بۇ مالەوہ.. شان و مىلى برىندار ببوون و خوېن لە ھاجەكانى دەچۇراو ەھرىق ھەموو گيانى داگرتبوو، بەلام ھىشتا بەنجەكە بەرى نەدابوو..

كاتىك دەگەرېتەوہ، مىندالەكانى پرىسيارى لىدەكەن و دەلىن: كارت دۇزىيەوہ؟! پاشاش زۇر بە شانازىيەوہ دەلىت: بەلى.. من پاشام پاشا، چۇن كار نادۇزمەوہ؟!

مىندالەكانى دەلىن: دەى چ كارىكت كرد ئەمىرۇ؟! پاشاش لە وەلامدا دەلىت: ھا.. چ كارىكم كرد؟! ئىتر بەرە بەرە خەرىك بوو بەنجەكە بەرى دەداو بىرى كەوتەوہ، ئەمىرۇ چيان بە سەر ھىناوہ، كەمىك بىدەنگ بوو، پاشان وتى، ئەمىرۇ لە جىگەى گا رەش كارم كرد!!

برىار..

كاتىك دەدوئىت، جوانترىن وشە ھەلبىزىرە،
ھەر وەك چۇن جوانترىن مىوہ ھەلدەبىزىرىت..

نزاۋ پارانەۋە..

لېرىمدا نامەۋىت باسى قەزلۈ گەۋرەمى نزاۋ پارانەۋە شىۋازو مەرجەكانى گىرابوۋنى
بىكەم، لەبەر ئەۋەى پەيۋەندى بە باسەگەمانەۋە نىيە، بەلكو مەبەستەم ئەۋەيە، چۈن
بتوانىن لە رېگەى نزاۋ پارانەۋەۋە، خۇشەۋىستى خەلگى بە دەست بەينىن دىيان
كەمەند كىش بىكەين؟!

پېغەمبەرى ئازىزىش ﷺ لە پەروەردگار پاراۋەتەۋە، بۇ ئەۋەى بۇ سەر جوانترىن و
رەۋىشتو ئاكارەكان، رېنمايى بىكات..

دەگەرپېنەۋە بۇ بابەتەكەى خۇمان، چۈن بتوانىن نزاۋ پارانەۋەكان، بۇ بە دەست
ھىنانى خۇشەۋىستى خەلگى بەكار بەينىن؟! بە شىۋەيەكى گشتى خەلگى پىيان خۇشە
لە پەروەردگار بۇيان بىپارپىتەۋە، ھەتا لە كاتى سلاۋ كىرىنىشدا، پىيان خۇشە لەگەل
ھەۋال پىرسىندا، دوعايان بۇ بىكەيتو بۇيان بىپارپىتەۋەۋە بلىيت: خودا بت پارپىزىتو
دامەزراۋت بىكات..

كاتىك كەسىك دەبىنىت، مىندالەكانى لەگەلىدان، پىي بلى: خودا بە مىندالەكانت
چاۋو دلت رۇشن بىكات.. خودا واپان لى بىكات لەگەلتدا زۇرباش بنو خىزمەتت بىكەن..
من خۇم كارىگەرى نزاۋ پارانەۋەۋە تاقى كىردۈتەۋە، كە چۈن نزاۋ پارانەۋە، بوو بە ھۋى
رېنمايى كەسىك..

يەك دوو سالىك لەمەۋبەر، كەنالىكى ئاسمانى، لە شەۋىك لە شەۋانى مانگى
رەمەزانى پىرۇزدا، بۇ بەرنامەيەكى راستەۋخۇ بانگەيشتىيان كىردم.. بەرنامەكەش لە
شارى مەككەۋ لە يەككىك لە مىۋانخانەكانى بەراسبەر خەرمى پىرۇزدا بوو.. لە بارەى
مانگى رەمەزانەۋە قىسەم بۇ كىردن و ئامادەبىۋانىش، لە پەنجەرەكانى مىۋانخانەكەۋە
سەپىرى كەعبەى پىرۇزىيان دەكىردو سورانەۋەى مۇسلمانان بە دەۋرىدا، دىمەنىكى سەرنج
راكىش و ئىمانى جوانى بە بەرنامەكە بەخشى بوو..

دىمەنەكە ھىندە كارىگەر بوو، تەنانەت پىشكەشكارى بەرنامەكە دەستى كىرد
بە گىران.. ئەۋەى لە لامان ناخۇش بوو، دىمەنى تەنھا يەككىك لە وپنەگرەكان بوو،
ئەۋ وپنەگرە بە دەستىكى وپنەى بەرنامەكەى دەگىرتو بە دەستەكەى تىرى جگەرەى

دەمكىشا! بە شىۋمىيەك جگەرەى دەمكىشا، دەك ئەۋەى بىيەۋىت تەنھا ساتىكى بۇ پەرکردنى
سىيەكانى لە دوكلەى جگەرە لە دەست نەچىت!!

ئەم دىمەنە بىزارى كردم و خەرىك بوو دوكلەى جگەرە منىش و بېشكەشكارەكەش
بىخنىكىنىت، بەلام دەبوۋايە نارامم بگرتايە، لەبەر ئەۋەى بەرنامەكە راستەوخۇ
بوو.. بەرنامەكە كاترۇمىرىكى تەۋاۋى خايناندو سوپاس بۇ خودا بە رېك وپىكى
كۇتايى پىھات..

دۋاى بەرنامەكە وپنەگرمەكە ھات بۇ لام، جگەرەكەشى ھەر بە دەستەۋە بوو، بە
گەرمى سوپاسى كردم و منىش پىم وت: ھەروەھا سوپاس بۇ تۇش كە ئەركى وپنەگرتنى
ئەم بەرنامەپەت گرتە ئەستۇ، وتەپەكىشم ھەپە ئەگەر لىمى وەربگىرى..
وپنەگرمەكە وتى: ھەرموو.. ھەرموو..

وتەم: جگەرە.. قسەكەى پى برىم و وتى: ئامۇژگاريم مەكە، بە خودا ھىچ سودىكى
نىيە ياشىخ..

وتەم: باشە.. تەنھا گوپم لى بگرە.. تۆ دىزانىت جگەرە ھەرامە، پەرۋەردگارپىش
دەفەرەمۋىت..

دوبارە قسەكانى پى برىم و وتى: ياشىخ كاتى خۆت بەمفېرۇ مەدە.. چل سالە من
جگەرە دەمكىشم.. جگەرە چۆتە ناو خوپىن و دەمارەكانەۋە.. ھىچ سودى نىيەو زۇرپان
لەگەل وتووم..

وتەم: ھىچ سودى نىيە؟!

شەرم گرتى و وتى: دەى لە پەرۋەردگار بۆم بپارپوۋە دوعام بۇ بكە..

دەستىم گرت و وتەم: ۋەرە لەگەلم..

وتى: بۇ كۆى؟!

وتەم: ۋەرە با سەپىرىكى كەعبەى پىرۇز بكەپن.. لەبەر پەنجەرەكەدا ۋەستاپىن و سەپىرى
كەعبەى پىرۇز مان دەكرد، بىست بە بىستى ھەرەم خەلك بوو.. بە راستى دىمەنەكە زۇر
سەرنج راكىش و كارىگەر بوو، وتەم: ئەو خەلكە دىمىنى؟!
وتى: بەلى..

وتەم: ھەر يەكەى لە شوپىنىكەۋە ھاتوون.. ھەپانە سىپى و ھەپانە رەشن.. ھەپانە
ھەزارو ھەپانە دەۋلەمەندىن.. ھەپان ەرمەپن و ھەپان ەجەمن، ھەموو لە پەرۋەردگار
دەپارپنەۋە بۇ ئەۋەى لىپان خۆش بىت..

وتى: راستە..

وتەم: دەى جەز دەكەيت، ئەو دەى خودا بەوانى بەخشیوود، بە تۆشى بېەخشیت؟

وتى: بەلى..

وتەم: دەى ھەر دوو دەستت بەرز بکەرەود، مەن دەپاریمەوود تۆش بلى: نامین..
دەستەم بەرز کردەوود و تەم: خودایە لىی خوش بیت.. وتى: نامین.. و تەم: خودایە پلەى
بەرز بکەیتەوود لەگەل خوشەوستانیدا ئە بەھەشتەکەتدا کۆیان بکەیتەوود..

بەردەوام بۆى دەپارامەود، ھەتا دلى نەرم بوو، پاشان ھەر نامینی دەکردو دەستى
کرد بە گریان، کاتیک ویستم کۆتایی بە پارانەو مکانم بەینم، و تەم: خودایە ئەگەر واز
لە جگەرەکیشان دەھینیت، ئەوا ئەم دوعاو پارانەوانەمان لیومرگرە، ئەگەر نا لەم
پارانەوانە بیبەشى بکە.. ویئەگرەکە بە تەواوی دایە پرمەى گریان و بە دەستەکانى
روخسارى شار دەوود لە ھۆلەکە چوودە دمرى..

دواى چەند مانگیک، جاریکی تر بۆ نوسینگەى ھەمان کەنالى ناسمانى پېشوو،
بانگھېشت کرامەود، کاتیک چوومە ژوورەود، پیاویک زۆر بە گەرمى پېشوازی لیکردم،
پاشان سەرى ماچ کردم، ھەرودھا ویستى دەستیشم ماچ بکات، و تەم: سوپاسى ئەو ھەموو
رېزو خوشەویستیەت دەکەم، بەلام ببورە مەن ناتناسم..

وتى: پېش دوو سال، نامۆزگارى ویئەگریکت کرد، بۆ ئەو دەى جگەرە نەکیشت؟
وتەم: بەلى..

وتى: دەى مەن ئەو کەسەم، سویند بە خودا یاشیخ لەو کاتەود، تاووکو ئیستا جگەرەم
نەکیشاوود..

جاریکی تریان بە ھەمان شیو، لە دواى وتاریکم لە وەرزی جەجدا، گەنجیک ھاتو
پرسیارى کردو وتى: لە مەراسیمی جەجدا مەن و نەنکم و خوشکیکم بووین، زۆر قەرمبالغ
بوو.. پرسیارەکەى کردو وەلام دایەوود.. گەنجەکە لەبەر ئەو دەى زۆر لییم نزیک ببوود،
بۆنى جگەرەى لی دەھات، پرسیارم کردو و تەم: جگەرە دەکیشى؟

وتى: بەلى..

وتەم: داواکارم پەروردگار لییت خوش بیت و جەجەکەشت لی و مەربگریت، ئەگەر لەم
ساتەو واز لە جگەرەکیشان بەینیت..

گەنجەکە بیئەنگ بوو، بە روونی کاریگەرى قسەکانمى لە سەر دیار بوو.. لە دواى
ھەشت مانگ، لە شاریک وتارم ھەبوو، سەیرم کرد گەنجیکی بەرپز لە لای دەرگای

ئىسلامى بۇ كىرد..

توفەيل بىرى كىردىمۇ، رۆژ بە رۆژ لە خۇدا دۇر دىگەن پىتەمۇ.. ھەتتا ئىستاش بەردو دار دەپەرستىت، لە كاتىكدا چەندىك داوايان لى بىكاتو لىيان بىپارپىتەمۇ، نە گۇپيان لىيەو نە وەلامىشى دەمەنەمۇ.. پاشان بىرى لە دواى مۇسلمان بوونى كىردىمۇ، چۇن واز لە ناينى خۇيىو باوو باپىرانى بەينىت؟ ئەى خەلكى چى پىدەللىن؟ ئەى ئەو ھەمۇو سەرومتو سامانەى كە كۆى كىردىمۇ؟ ئەى چى لە كەس وىكارو مالو مىندالى بىكات؟ بە پىدەنگى بىرى دىمىمۇ ژيانى دۇنياو دۇرۇژى بەراورد دىمىد، لەپەر ژيانى دۇنياى فەيداو باومشى بۇ ژيانى دۇرۇژى كىردىمۇ..

بەلى.. بىريارى مۇسلمان بوونى دا، كى پىيى خۇشە، با پىيى خۇش بىتو كىش پىيى ناخۇشە، با پىيى ناخۇش بىت.. خەلكى سەر زەوى چىيان پى دىمىت، ئەگەر پەرومىدگار لە ئاسمانەمۇ لىي رازى بىت؟ مالو سەرومتو سامانى بە دەست پەرومىدگارمۇ لە ئاسمانەمۇ بۇى دىپارى كىردىمۇ.. ساغىو نەخۇشىو پلەوپايەو ژيانو مىردنى ھەمۇوى لە لاي پەرومىدگارى زەوىو ئاسمانەكانە.. ئەگەر پەرومىدگار لىي رازى بىت، گىرنگ نىيە ھەمۇو خەلكانى سەر زەوى لىي نارازى بن..

وليت الذي بيني وبينك عامر وبينني وبين العالمين خراب
إذا صح منك الود فالكل هين وكل الذي فوق التراب تراب..

بەلى.. توفەيل مۇسلمان بوو، پاشان بە ھىممەتلىكى بەرزەمۇ، وتى: ئەى پىغەمبەرى خۇدا ﷺ من پىياوئىكى دەستو قەسە رۇشتووم لە ھۆزەكەمدا، دىگەرپىمەمۇ بۇ لايان و بانگىيان دىكەم، بۇ ئەمۇدى ئەوانىش باومىر بەينىن و مۇسلمان بن.. توفەيل بەپەلە كەمراپەمۇ بۇ لاي ھۆزەكەى.. دۆل بە دۆل و شىو بە شىو، ھەتتا گەپىشتەمۇ ئەو ناوچەمەى كە ھۆزەكەى تىپىدا نىشتەجىن..

كاتىك گەپىشتەمۇ ناوچەكەى خۇيان، باوكى كە پىياوئىكى پىر بوو، ھات بۇ لاي.. توفەيل وىستى مۇسلمان بىت، ھەر بۇيە پىيى وت: باوكە نە باوكى مىنىو نە مىنىش كورى تۇم..

باوكى ترساو وتى: ئاخىر بۇچى كورىمەم؟!

توفەيللىش دەلىت: مۇسلمان بووم و شوپىن مۇھەممەد ﷺ كە وتووم..

باوكىشى دەلىت: كورى شىرىنم ناينى مىنىش، ناينى تۇيەو ئەوا مۇسلمان بووم.. توفەيل دەلىت: دى بچۇ خۇت بشۇرەو جىل و بەرگى خاوپىن لەبەر بىكەو پاشان وىرمۇ،

بۇ ئەۋەدى فېرى ئەۋ شتەنەت بىكەم، كە فېرى بووم..

پاشان توفەيل پۇشتەۋە بۇ مالدەۋە خىزانەكەي پېشۋازى لېكردو بە ھەمان شىۋە ئەمىش مۇسلمان بوو.. پاشان توفەيل مال بە مال دىگەرەۋ لە سەر پىگەكان دىۋىستاۋ بانگى خەلەكەكەي دىكرد، بۇ ئەۋەدى مۇسلمان بىن و باۋەر بېيىن، بەلام خەلەكەكە نامادە نەبوون ۋاز لە پەرسىتى بىتەكانيان بېيىن..

ھەر بۇيە توفەيل توۋرە دىيىتە دىگەرپتەۋە بۇ مەككەۋ دىچىتە خىزمەت پىغەمبەرى ﷺ ۋ پىي دەلىت، ئەي پىغەمبەرى ﷺ خودا ﷻ ھۆزى دۇس ياخى بوون و باۋەريان نەھىنا، دەي دوعاىان لىبەكە..

پىغەمبەرى ﷺ ھەر دوو دەستى بەرز كىردەۋە بۇ ئاسمان..

توفەيل دەلىت: لە دلى خۇمدا ۋەم: تازە ھۆزەكەم تىاچوو، بەلام پىغەمبەرى ﷺ خودا ﷻ ھەرموۋى: پەروەردگار پىنمايى ھۆزى دۇس بىكە.. پاشان پروۋى كىردە توفەيل و پىي ھەرموۋ: بىگەرپتەۋە بۇ لاي ھۆزەكەم و بانگيان بىكە بۇ ئەۋەدى باۋەر بېيىن و لەگەلىشىاندا نەرم و نىان و لەسەر خۇبە..

توفەيل دىگەرپتەۋە ھەموۋىان مۇسلمان بوون و باۋەريان ھىنا..

بەلى.. پىغەمبەرى ﷺ لە پىگەي نزاۋ پارانەۋەكانىيەۋە، لە دەرگاكانى ئاسمانىدا، نەك تەنھا بۇ توفەيل، بەلكو بۇ زۆرىك لە خەلەكى ئەم كارەي ئەنجام دەدا..

نىمامى ئەبۇبەكر ﷺ داۋاي لە پىغەمبەرى ﷺ خودا ﷻ كىردو پىداگرى لە سەر ئەۋە كىرد، كە بە ئاشكرا بانگى خەلەكى بىكەن بۇ ئەۋەدى مۇسلمان بىن..

پىغەمبەرى ﷺ ھەرموۋى: نىمە كەمىن.. نىمامى ئەبۇبەكر ﷺ زۆر پىداگرى كىرد، ھەتا مۇسلمانان كۆبۈنەۋەۋە لە داۋاي پىغەمبەرى ﷺ خودا ﷻ خۇپىشاندىكىيان كىردو بەرەۋ كەعبەي پىرۇز كەۋتە رىۋ كاتىك گەشىتنە ئەۋى، نىمامى ئەبۇبەكر ﷺ دەستى بە ۋتاردان كىردو بانگى خەلەكەكەي كىرد، بۇ ئەۋەدى باۋەر بېيىن و ۋاز لە بت پەرسىتى بېيىن.. بىباۋەريان كاتىك مۇسلمانان بەم شىۋىيە بىنى، ۋرۇژان و كەۋتە لىدان و ئازاردانى مۇسلمانەكان و كۆمەلىكىيان ھىرشىيان بىردە سەر نىمامى ئەبۇبەكر ﷺ و زۆر ئازارىاندا..

عوتبەي كۆرى رەببىيەي بىباۋەر، زۆر بە توندى ئازارى رۇخسارى نىمامى ئەبۇبەكرى ﷺ دا، بە شىۋىيەك كە دەم و لوتى لىك جىا نەدەكرانەۋەۋە خۇپىنىكى زۆر لە دەم و چاۋى ھات، ھەتا ھۆزى بىن و تىمىمى ھۆزى نىمامى ئەبۇبەكرى ﷺ ھاتن و دوۋىريان

خسته و هو خستiane پارچه په روپه که و هو بردiane و هو بۆ مال و هو ..

ئەمەندەمىيان نازار دابوو، گومانىيان وابوو دەمىرىت.. پاشان كەس و كارەكەي گەرەنەو
بۇ كەعبە و تيان: سويند بە خودا ئەگەر ئەبۇبەكر بىرىت، ئەوا عوتبە دەكوزىن..
پاشان رۇيشتەنەو بۇ لاي ئىمامى ئەبۇبەكر رضي الله عنه، كە هېشتا ھۆشى نەھاتبۇو دەمىيان
دەزاني ماو، يان مردوو..

باوکی نیمامی نه بوبه کر ﷺ و کهس و کاره کهی، له دیار سه‌ری و هستا بوون، بانگیان
 ده‌کرد، که چی هیج وه لایمیکی نه ده‌دانه وه.. دایکیشی له نزیکیه وه ده‌گریا.. نزیك
 خورئاوا بوون، نیمامی نه بوبه کر ﷺ چاوه‌گانی هه‌له‌نیان و له یه‌که‌م وشه‌دا قهرمووی:
 بیغه‌مبه‌ری خود ﷺ چی به‌سه‌ره‌ات؟!

خودا لیت رازی بیت، نهی نیمامی نه بوبه کر ﷺ.. له خوئی زیاتر خه می پیغه مبهری
خودای ﷺ بوو.. باوکی و دایکی و نه وانهی له دهوری بوون، کاتیک گوئیان له م قسه یه
بوو، هه موویان تووره بوون و ههستان برۆن و به دایکیان وت: شتیکی بدمری بیخوات،
به لام نیمامی نه بوبه کر ﷺ هه ر دهیوت: پیغه مبهری خودای ﷺ چی به سه ر هاتوو ه؟

پاشان به دایکی فەرموو: بچۆ بۆ لای ئوم جەمیلی کچی خەتتاب و هەوالی پیغەمبەری
خودای ﷺ لێ بپرسە.. ئوم جەمیل موسلمان بوو، بەلام باومرگەکی شارەبۆوە.. دایکی
رۆیی، هەتا گەشتە لای ئوم جەمیلە و وتی: ئەبۆبەکری کۆرم پرسیاری محمەت لێدەگات؟!
ئوم جەمیلە لە وەلامدا وتی: من نە ئەبۆبەکری نە محمەدیش ناسم، بەلام ئەگەر
حەز دەکەیت، لەگەڵت دێم بۆ لای کۆرمەکت؟

نوم جه ميله له گڼ دايكي نيمامي نه بوبه كړد ﷺ دهكه ويته ري، هه تا ده گاته لاي
نيمامي نه بوبه كړ ﷺ و دميينيت، كه وتوومو جه سته ي هه موو برينداره، كاتيك به م
حاله وه دميينيت، هاوار دهكات و ده ليت، نه وانه ي واپان ليكړدووي، بيباومرو له ري
دمرچوون، هيوادارم په رومردگار توله ي توپان لي بكا ته وه..

نیمای نوبه کریم علیه السلام به جهستی پر برینه وه به روخساری خویناوییه وه
به دلکی گهری پر له باومر وه، سهیری نوم جه میله دمکات و دهلیت: پیغمبهری
خود علیه السلام چی به سه رها تو وه؟

نوم جه ميلهش له وه لاما دهلېت، نه بوبه کر دايکت گويی ليما نه!!

نیمامی نہ بوبہ کریش دمفہ رمویت: مہترسہ..

نوم جهميله دهلیت: موزده بیټ، پیغه مبهري خود^ﷺ ساغو سهلامهته..

نیمامی نه بوبه کر دمه رمویت؛ نهی له گوئییه؟

نوم جه میل ده لیت؛ له مالی نه بی نمرقه مه.. له م کاته دا دایکی نیمامی نه بوبه کر ښه به کورمکه ی ده لیت؛ دهی نه وه هه والی هاوړیکه شت زانی، که میک خواردن و خوار د نه وه بخو.. نیمامی نه بوبه کر ښه به وه لاما دمه رمویت؛ به خودای په رومردگار، هه تا پیغه مبهری خودا ښه به چاوی خو م نه بینم، هیچ شتیک ناخوم.. چاومر پیان کرد، هه تا خه لکی نارام بوونه وه و پاشان بر دیان بو لای پیغه مبهری خودا ښه..

کاتیک چوونه ژوورمه و بو لای پیغه مبهری خودا ښه، نیمامی نه بوبه کر ښه روخساری بریندار بوو بوو، جل و بهرگه کانی درابوون و خوینی له بهر دمر وی.. پیغه مبهری خودا ښه کاتیک بهم شیویه، نیمامی نه بوبه کری ښه بیینی ماچی کرد، پاشان موسلمانانیش ماچیان کرد..

پیغه مبهری خودا ښه زور دلی پیی سوتا، هه تا به ناشکرا به روخساریه وه دمرکه وت.. نیمامی نه بوبه کر ښه ویستی دلی پیغه مبهری خودا ښه خوش بکات، هه ر بو یه فهرمووی؛ به دایک و باوکه مه وه به قوربانیت بم، نهی پیغه مبهری خودا من هیچم نیه، ته نه ا نه و سته مکارو له ریگه دمرچووه، دهم وچاوی نازار دام.. پاشان سهرمپایی نه و هه مو نازارو برسیتی و تینوویه تیه، فهرمووی؛ نهی پیغه مبهری خودا ښه نه وه دایکه و دوعای بو بکه، به لکو په رومردگار له ناگری دوزخ بیپاریزیت و پینمایی بکات.. پیغه مبهری خودا ښه دوعای بو دایکی کردو نه ویش هه ر له ویدا باومر هی ناو موسلمان بوو.. دایکی نه بوهورمیره هیشتا له سهر دینی هوزه که ی ما بوو.. بتی دمپهرست و بیباومر بوو.. نه بوهورمیره ښه بهر دموام بانگی دمکردو داوی لیدمکرد موسلمان بیت، به لام دایکی به گوئی نه ده کرد..

رؤژیک دوباره بانگی دایکی کرد، بو نه وه ی باومر بهینیت، به لام نه م جارمیان سهرمپای باومر نه هینان، قسه شی به پیغه مبهری خودا ښه وت.. نه بوهورمیره ښه دهستی کرد به گریان و بهر و لای پیغه مبهری خودا ښه که وته ری و رووداومکه ی بو باس کردو داوی له پیغه مبهری خودا ښه که له خودا بیپاریته وه، بو نه وه ی دایکی باومر بهینیت و موسلمان بیت..

پیغه مبهری خودا ښه په رومردگار پارایه وه و فهرمووی؛ خودایه هیدایه تی دایکی نه بوهورمیره بدییت.. نه بوهورمیره، بهم پارانه و میه ی پیغه مبهری خودا ښه زور دلخوش بوو.. به په له بهر و ماله وه گه رایه وه و له دمرگایدا بو نه وه ی بجیته ژوورمه و..

دايىكى گۈيى لە دىنگى پىنى ئەبۇھورمىرە بوو، پىنى وت؛ ئەبۇھورمىرە لە شوپىنى خۇت چاومىرپە.. ئەبۇھورمىرە ﷺ گۈيى لە دىنگى خورە خورى ئاۋ دەبىت و دەزانىت كە دايىكى خۇي دىشوات..

كەمىك لەبەر دەرگا چاومىرپى كىرد، ھەتا دايىكى خۇي شۇرى و خۇي گۈرى و جل و بىرگەكانى لەبەر كىرد.. پاشان دايىكى دەرگا كەي كىردمۇ و وتى؛ ئەبۇھورمىرە..
اشهد ان لا اله الا الله واشهد ان محمداً رسول الله..

ئەبۇ ھورمىرە ئەۋەندە دلخۇش بوو، دەستى كىرد بە گىران، بەلام گىرانى ئەمجارمىان گىرانى خۇشى بوو، بۇيە زۆر بە پەلە گەراپەۋە بۇ لاي پىغەمبەرى خود ﷺ، بۇ ئەۋەي ئەم ھەۋالە خۇشەي پىراپگەيەنىت.. كاتىك گەيشتە خىزمەتى پىغەمبەرى خود ﷺ پىنى قەرمۇو؛ ئەي پىغەمبەرى خود ﷺ مژدە بىت.. دۇعا كەت گىرا بوو.. دايىكەم باومىرى ھىنا و مۇسلمان بوو.. پىغەمبەرى خود ﷺ بەم ھەۋالە زۆر دلخۇش بوو..

پاشان ئەبۇھورمىرە ﷺ ھەزى كىرد پىغەمبەرى خود ﷺ دۇعاي زىاتىرى بۇ بىكات و زىاتىر توۋشى خىرو خۇشى بىت، بۇيە داۋاي لە پىغەمبەرى خود ﷺ كىرد و وتى؛ ئەي پىغەمبەرى خود ﷺ لە خودا بىپارپۇ، بۇ ئەۋەي مەن و دايىكەم لە لاي ھەمۇو نىمانداران خۇشەۋىست بىن و ھەمۇو نىماندارانىش لە لاي ئىمە خۇشەۋىست بىن..

پىغەمبەرى خود ﷺ ئەم دۇعايەي بۇ كىردن و قەرمۇوى؛ پەرۇمىردىگار، ئەم بەندىمەي خۇت و دايىكى لە لاي نىمانداران خۇشەۋىست بىكەيت و نىماندارانىش لە لاي ئەمان خۇشەۋىست بىكەيت..

ئەبۇھورمىرە ﷺ دەقەرمۇوت؛ لە داۋاي ئەم پارانەۋىمەي پىغەمبەرى خود ﷺ ھەر نىماندارىك مەنى بىنى بىت، خۇشى وىستووم و لە دىلدا شىرىن بووم. رواه احمد والبيهقي..

پۇشتايى..

پەرۇمىردىگار دەقەرمۇوت: ﴿وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ.....﴾ (۱) غافر. واتە: (ئەي خەلىكىنە پەرۇمىردىگارتان قەرمۇۋىمەتى؛ ئىۋە ھانا و ھاۋار بۇ مەن بىنن، ئەۋا مەن دۇعا و نازاتان كىرا دەكمەم)..

ئەگەر كارەكەت بۇ جىبەجىن ناكىت، با قىست خۇش بىت..!!

ساتە دەختىكى زۇر ناخۇشە، كاتىك كەسىك بۇ پىۋىستىيەكى رووت لىدەنىت،
بەلام ناتوانىت بۇ جىبەجى بىكەيتو دلى خۇش بىكەيتو بە دلىكى شكاۋەۋە،
جىت دەھىلىت..

بەلى.. جىبەجى كىردىن بە دەمەۋە چوۋنى خەلىكى، كارىكى زۇر گەۋرەمە..
ئەۋەتا پىغەمبەرى پىشەۋىللىك دەفەرمۇيت: ئەگەر لەگەل براپەكمدا بىرۇم، بۇ ئەۋەى
پىۋىستىيەكى بۇ جىبەجى بىكەم، لە لام خۇشترە لەۋەى كە لەم مزگەۋتەدا (مزگەۋتى
مەدىنە) مانگىك خەرىكى خۇداپەرسىتى بەم..

بەلام ھەندىك پىداۋىستى جىبەجى كىردىن ناسان نىيە.. مەرج نىيە ھەر كەسىك
داۋاى قەرزىك، يان پارمىيەكى زۇرى لىكىردى، بتۋانى بىدەيتى.. ھەرۋەھا مەرج نىيە ھەر
كەسىك داۋاى لىكىردى لەگەلىدا گەشتىك ئەنجام بىدەيت، بتۋانى لەگەلىدا بچىتو دلى
نەشكىنىت.. مەرج نىيە ھەر كەسىك داۋاى قەلەمەكەى گىرفانت، يان كاترۇمىرەكى
دەستى كىردىت، پىشكەشى بىكەيت..

كىشەكەش لەۋەدايە، زۇربەى خەلىكى كاتىك ناتوانىت داۋاكارىيەكەيان جىبەجى
بىكەيت، دلىان دىمىرنىجىۋ لەملاۋ لەۋلا باست دىمەنۋ بە كەسىكى رەزىلۋ چىروك
دەست نوقاۋ ناۋت دەپەن..

كەۋاتە: ئەى چى بىكەين؟! ھەۋلىدە زۇر زىرەكانە خۇت رىزگار بىكەۋ ئەگەر كارو
داۋاكارىيەكەيت بۇ جىبەجى ناكىت، ھىچ نەبىت قىست لەگەلىدا خۇش بىت..

لاخىل عندك تەدىھا ولامال فلىسعد النطق إن لم تسعد الحال..

كەسىك دىزانىت بەم نىزىكانە گەشتىك بۇ فلاۋە شار ئەنجام دىدەيت، دىت بۇ لاتو
داۋات لىدەكات شتىكى دىارىكراۋى لەۋ شارە بۇ بىكرىت.. تۇش بەھۋى ھەر ھۇكارىكەۋە
بىت، ھەز ناكەيت ئەۋ شتەى بۇ بىكرىت، يان كارمەكى بۇ بىكەيت، ئەى چۈن ۋەلامى

مادام شتەكەى بۇ ناكىت، بە شىۋەپەكى جوان پۇزىشى بۇ بەينەۋەۋ داۋاي لىبوردنى لى بىكەۋ بلى: بىروا بىكە ھەز دىكەم بە سەر سەرۋ بە سەر چاۋ خىزمەتت بىكەم، بەرپىزىت لە زۇرىك لە خەلكى لە لام خۇشەۋىست تىرى، بەلام دىترىسم كاتم نەبىت و نەتوانم كارەكەت جىبەجى بىكەم. كاتىك بانگ دىكرىت بۇ ئىۋارە خوانىك و ھەز ناكەمىت بىچىت و دىترىست، شتىك لە دلى خاۋمن مالىكەدا دروست بىت و دلىان لىت بىشكىت، ئەۋ كاتە دىتوانىت بلىت: ۋەكو پەكىك لە بىراكانم وايت، بەلام بىروا بىكە ئەمشەۋ زۇر سەرھالەم.

بە دلىنپايەۋە قىسەكەشت راستەۋ درۋ نىە، لەۋانەپە سەرھالى مىندالەكانت بىت، يان خەرىكى خويندەۋەى كىتېبىكى گىرىگ بىت، يان زۇر ماندوۋ بىت و دىتەۋىت زوۋ بىخەۋىت.

سەپىرى پىغەمبەرى خۇداﷺ بىكە، كاتىك لەگەل ھاۋەلەكانىدا دانىشتوۋەۋ باسى فەزل و گەۋرەپى كەعبەۋ عومرە كىردى بۇ دىكرىد. ھاۋەلانى كاتىك گۈپپان لەم وتە پىرۋزانەى پىغەمبەرى خۇداﷺ بوۋ، زىاتىر تامەزىۋى ئەۋە بوۋن، بەرەۋ كەعبەى پىرۋز بىكەۋنە رى. ھەر بۇپە بە خىراپى خۇيان ئامادەى ئەۋ گەشتە پىرۋزە كىرد.

پىغەمبەرى خۇداﷺ خۇپى و ھەزارو چوار سەد لە ھاۋەلانى، بەرەۋ مەككە كەۋتەنە رى، ھەتا گەپىشتە ناۋچەى خۇدەپىبە. كاتىك بىباۋمىرانى قورمىش بەمەيان زانى، گەۋرەكانىان ھاتن بۇ ئەۋەى رىگرى لە مۇسلمانان بىكەن و نەپەلن بىتە شارى مەككە. قورمىش جەندىن كەسىان بە نوپنەراپەتى خۇيان ناردە لاي پىغەمبەرى خۇداﷺ بەلام نەگەپىشتە ئەنجامىك، ھەتا لە گۇتايىدا سۈھەپىلى كورى عەمىريان ناردو گەپىشتە رىكەۋتنىك، بەۋ مەرجەى پىغەمبەرىﷺ ھاۋەلانى بىگەپىنەۋە بۇ شارى مەدىنەۋ سالى داھاتوۋ عومرەكەپان ئەنجام بىدەن.

پاشان رىكەۋتن نامەكەپان مۇر كىردو پەكىك لە خالە گىرىگەكانىشى بىرىتى بوۋ لەۋمى ئەگەر مۇسلماننىك لە مەككەۋە رۇپى بۇ مەدىنە، پىۋىستە بىگەپىنەۋەۋ بۇ مەككە، بەلام ئەگەر مۇسلماننىك لە مەدىنەۋە، ۋىستى بىچىت بۇ مەككەۋ لە ئاپنى ئىسلام پاشىگەزىۋەۋ، ئەۋا رىگەى لىناگىرىت و بىباۋمىرانى مەككە لە پىشۋازىدا دىبىن و ۋەمى دىگىرن.

موسلمان هموو وتیان: پاک و بیگمردی بۆ بهروردگار! چۆن دهبیت موسلمانیک بیت بۆ لای نیمه و پاشان بیدمینهوه به بیباومران؟! شتی وا چۆن دهبیت؟! کاتیک له م قسه و باسانه دا بوون، گهنجیک به کۆت و بهندموه هاتو له دوورموه هاواری دمکردو دهبوت: نهی پیغممبهری خودا ﷺ.. نهی پیغممبهری خودا ﷺ..

کاتیک سهیریان کرد نهبو جهندهلی کوری سوههیلی کوری عهمر بوو.. له بهر نهوهی موسلمان ببوو، باوکی بهندی کردبوو.. سوههیل کاتیک ههلهاتنی کورمهکی بینی، تووره بوو.. چۆن کورمهکی توانیوویمتی را بکات؟! پاشان خوی بۆ نهگیراو به دمنگی بهرز هاواری کردو وتی: نهی محمد نهمه یه کهمین کهسه، که پیویسته بیگیرپتهوهو بیدمپتهوه دهستان..

پیغممبهری خودا ﷺ فهرمووی: هیشتا پهیمانه کهمان تهواو نهکردوو.. سوههیلش دهلیت: کهواته له سهر هیچ شتیکی تر ریک ناکهوین.. پیغممبهری خودا ﷺ فهرمووی: ریکهوتنهکه جیبهجی بکه.. سوههیل دهلیت: نایکهم..

پیغممبهری خودا ﷺ سور بوو له سهر نهوهی قورمیش بهرمو ناشتی و ریکهوتن بهریت، حمزیشی نهدمکرد له بهر تهنها موسلمانیک ریکهوتنهکه ههلوهشیپتهوه.. پاشان سوههیل زۆر بهپهله به کۆت و بهندکراوی کورمهکی په لکیش دمکات، نهبو جهندهلیش بهردموام هاواری دمکردو بانگی موسلمانانی دمکردو داوای یارمهتی لیدمکردن و دهبوت: نهی موسلمانان به موسلمانانی هاتم بۆ لاتان، کهجی دهمدمنهوه دمست بیباومران؟! نایا نابینن جهندیك نازاریان داوم؟! بهردموام هاواری دمکرد، ههتا له چاو ون بوو.. موسلمانان دلیان ههلهدمقرچا کاتیک نهو گهنجه موسلمانانیان بهو شیویه بینی، بهلام هیچ چارهیهکیشیان نهبوو..

گهنجیک کوری پهکیک له گهوره پیاوانی قورمیش بوو.. له نازو نیعمهتدا گهوره ببوو.. کهجی نیستا نازار دهمدریت و به دمست و پی بهستراوی بهرمو بهندیخانه دهبریت.. نهبو جهندهلیان بهرمو مهککه گیراپهوهو زۆر داوای پابهنبووون و خۆراگری و دامهزراوی له بهرومردگاری دمکردو داوای دمکرد یارمهتی بدات و رزگاری بکات.. موسلمانانیش به دلیکی پر له غهم و بهزارموه بهرمو مهدینه گهرانهوه..

له دواي نهم ریکهوتنهوه، بیباومرانی مهککه زۆر به توندی سزای موسلمانانه

لاوازو بىي تۈناناكانى مەككەيان دەداو زۆر نازەھەتەيان دەمكردن.. ئەبو جەندەل و ئەبو بەصىرى ھاۋەلى و زۆرىك لەو مۇسلمانانەي كە لە شارى مەككە مابوونەۋە، ھاۋەلى خۇ دەربازگردنيان دەدا، ھەتا ئەۋە بوو ئەبو بەصىر تۈنەي خۇي رزگار بکات و را بکات بۇ مەدینە.. ئەبو بەصىر زۆر تامەرزۇ بوو بۇ بىنين و ھاۋەلى گردنى پىغەمبەرى خودا ﷺ.. رىگەيەكى زۆرى بە سەر لەو بەردى بىاباندا برى بوو، تا گەشتبوۋە مەدینە و ھەر خىرا پروى گردە مزگەۋتەكەي پىغەمبەرى خودا ﷺ..

لەم كاتەدا پىغەمبەرى خودا ﷺ لەگەل ھەندىك لە ھاۋەلانىدا لە مزگەۋت بوون، لەپر ئەبو بەصىر خۇي دەكات بە ژووردا.. شوپنەۋارى نازارو دوورى و ماندوو بوونى رىگەي بە تەۋاۋى پىۋە ديار بوو..

لە پر دووان لە بىباۋەرانى قورمىش خۇيان كەرد بە مزگەۋتەكەدا و تيان، ئەي محمد بە پىي ئەو پەيمانەي لە نيوانماندايە، دەپىت ئەبو بەصىر مان بەدەپتەۋە دەست.. لەبەر پەيمان نامەكەي نيوانيان، پىغەمبەرى خودا ﷺ نامازەي بە ئەبو بەصىر كەرد، بۇ ئەۋەي لە شارى مەدینە دەربچىت..

ئەبو بەصىر لەگەلەيان كەۋتە رى و بىرى لە نازارو ئەشكەنجەكانى قورمىش دەمكردەۋە.. لە رىگە دوو پىاۋەكە بۇ نان خواردن لاياندا، يەككىيان لە لاي ئەبو بەصىر مایەۋەۋە ئەۋى تریان بۇ پىۋىستىەكى كەمىك دوور كەۋتەۋە، ئەۋەيان كە لاي ئەبو بەصىر مایەۋەۋە شمشىرەكەي ھەلگىشاۋ ئەملاۋ لاي پىدەكردو دەپوت: بەم شمشىرەم كوشتارى ھۆزى ئەۋس و خەزرج دەكەم..

ئەبو بەصىرىش پىي دەلىت: ھالانە كەس وا دەبىنەم شمشىرەكەت زۆر شمشىرىكى چاك بىت، با سەپرىكى بکەم.. كابراگەش شمشىرەكەي دەداتى، ھەر شمشىرەكە دەگاتە دەستى ئەبو بەصىر، مى كابرارى پى دەفرتىنىت و دەپكوژىت.. كاتىك پىاۋەكەي تر دەگەرپتەۋەۋە دىمەنەكە دەبىنىت، بەرمو مەدینە را دەكات، ھەتا دەگاتە مزگەۋتەكەي پىغەمبەرى خودا ﷺ.. پاش كەمىك ئەبو بەصىرىش بە شمشىرەكەي دەستىەۋە خۇي دەكات بە مزگەۋتەكەدا دەلىت: ئەي پىغەمبەرى خودا ﷺ تۇ پەيمانەكەت بىردە سەرو منت داپەۋە دەستيان، بەلام بەروەردگار لە دەستيان رزگارى كەردم، دەي ئىستا رىگەم دەمدن لە لاتان بىنەمەۋە؟

پىغەمبەرى خودا ﷺ ھەرموۋى: نەخىر..

باشان ئەبو بەصىر وتى: دەي پېغەمبەرى خۇداﷺ چەند پياۋىكىم بىدەرى، بۇ ئەۋەدى
شارى مەككە ئازاد بىكەم..

پېغەمبەرى خۇداﷺ بە ئازايەتى ئەبۇبەصىر سەرسام دەپت، لەبەر پەيمان
نامەكەش نەيدەتۋانى داۋاكارىيەكەي جىبەجى بىكات، بەلام ۋەك نەيتۋانى داۋاكارىيەكەي
جىبەجى بىكات، رووبەرۋوى ھاۋەلانى بە ئازايەتى ئەبو بەصىردا، ھەلىداۋ ستايشى
كردو ۋىستى بە نەرمو نيانى ۋەلامى بداتەۋە ۋەرموۋى: ھاۋار بۇ دايكى!! ئەگەر
چەند پياۋىكى لەگەلدا بوۋايە، جەنگى ھەلدەگىرساندا!!

ئەبو بەصىر لە بەردەم دەرگاي مزگەوت ۋىستا بوو، چاۋدېرى مۆلەتى پېغەمبەرى
خۇداﷺ دەرگى، بۇ ئەۋەدى لە شارى مەدىنە بىمىنىتەۋە، بەلام لەبەر پەيمان نامەكە،
پېغەمبەرى خۇداﷺ ۋەرمانىدا كە ئەبو بەصىر لە مەدىنە بىچىتە دەرەۋە.. ئەبو
بەصىرىش زۆر گوپرايەلەنە لە مەدىنە دەرچوو.. لە ئىسلامىش پاشكەز نەبۇۋە ۋە
داپە دەست پەرۋەردگار..

كاتىك ئەبو بەصىر لە شارى مەدىنە دەرچوو، نەيدەزىنى روو لە كۆى بىكات.. ئەگەر
بىچىتەۋە بۇ مەككە چارمىۋوسى ئازارو بىندىكردن ۋە كوشتنە، ھەر بۇيە رووى كىردە
ۋەراغەكەنى دەرپاي سورو لەۋى بەبى ھىچ ھاۋدەمىك گىرسايەۋە..
موسلمانانى مەككەش كاتىك ئەم دەنگو باسەيان بىست، دلخۇش بوون، بەۋەدى
كە دەرگايەكى رىزگار بوونىان لىكراۋىتەۋە، لەبەر ئەۋەدى لە مەككە ئازار دەرەۋە لە
مەدىنەش ۋەرنەدەگىران..

ئەبو جەندەل لە كۆت ۋە بىند ۋە رىزگار كردو ۋە گەياندە ئەبو بەصىرو پەيۋەندى
پىۋە كىرد، باشان موسلمانانى تىرىش بەرە بەرە پەيۋەندىيان پىۋە دەرەۋە ۋە رىزگار
زۆر بوو.. ھەر كارۋانىكى ۋەرمىش بەۋە نىزىكانەدا تىپەپرايە، رىگەيان پىدەگىرت.. ھەتا
ۋايان لىھات ۋەرمىش ۋەيان پېغەمبەرى خۇداﷺ ئاگادار كىرد، بەۋەدى بابىن بۇ
شارى مەدىنە پەيۋەندىت پىۋە بىكەن ۋە لە ۋەتەن بىگەرە..

پېغەمبەرى خۇداﷺ نامەيەكى بۇ ناردن ۋە ئاگادارى كىردن بۇ ئەۋەدى بىن بۇ
مەدىنە..

كاتىك نامەكەيان پىگەپىشت ھەموو دلخۇش بوون، بەلام ئەبۇبەصىر لە ھالەتى گىيان
كىشان ۋە مردندا بوو.. كاتىك ھەۋالەكەيان پىراگەياند، زۆر دلخۇش بوو، باشان داۋاى

نامەگەي پېغەمبەرى خۇداي ﷺ كىرد، كاتىك بۆيان ھېنا، ماچى كىردو لە سەر سىنگى دايىناو وتى، اشەد ان لا إله إلا الله، واشەد ان محمداً رسول الله.. پاشان كۆچى دوايى كىرد..
رەخمەت و سۆز و بەزمى پەرورەگار لە ئەبو بەصير بىت..

ئەگەر كەسىك قەسەي خۇشەي لەگەن دىكردى، تۆش ھەولەيدە قەسەت لەگەنەيدا خۇش بىتو لەگەنەيدا نەرم و نىيان بە..

دەگىرنەو ھەرخەتەي ھەزارو نەدار، لە نەزىك ھەوسەرمەگەي و لە خانوويەگەي كۆنى داپزىودا راکشا بوو.. ھەرخەتەگە سەپرى دارمەگەي خانوومەگەي دىكردى بىرى دىكرەو پاشان بە ھەوسەرمەگەي وت: دىزانى خۆزگە بە چى دەخووزم؟!
ھەوسەرمەگەي دەلىت: بە چى؟!

ھەرخەتەگەش دەلىت: ئاواتەخووزم خانوويەگەي گەورەت ھەبىتو لەگەن مەندالەكانتدا بە كامەرانى بىتو ھەولەكانت بانگەشت بەكەيت بۆ مەلەو، ھەروەھا ئۆتۆمبىلەي چاكەشت ھەبىتو لە كاتى سواربەوونەيدا زۆر بەختەوەر بىت.. ھەروەھا ئاواتەخووزم مەچەكەت نەومەندە زۆر بىت، ھەموو قەرزەكانتى بى بىتەو..

ھەوسەرمەگەي بى ھىوا بوو لەوئەي ھال و گوزەرانى باش بىت، ھىچ شارەزايى و زىرەكەي قەسەردىشى نابىت، ھەر بۆيە كاتىك ھەرخەتەگە دەلىت: ئەي تۆ خۆزگە بە چى دەخووزىت؟!

ھەوسەرمەگەي دەلىت: خۆزگە بەو دەخووزم كۆلەكەيەگەي خانوومەگەمان بەربىتەوومو بەكەوت بە سەرتداو سەرت بەكات بە دوو لەتەو!!

ھەرموودە..

پەرسىار لە پېغەمبەرى خۇداي ﷺ كىراو وتىيان: زۆرىەي خەلەكەي بە ھۆي چىمەو دەچنە دۆزەخ؟ لە وەلامدا ھەرمووى: بە ھۆي داوینو زمانەو..

دوورينەۋە پىنە كىردى..!!

جارى ۋا ھەيە بە ھەندىك شىۋە قىسە لەگەل ھەندىك كەسدا دىمكەين، يان ھەندىك ھەلسوكەۋىتىن لەگەل دىمكەين، دىۋى بۆمان دىمىدەكەۋىت، كە ھەلەبۇۋىن ۋە ھەسەيە، يان ئەۋ ھەلسوكەۋىتە، بۇ ئەۋ كەسە گونجاۋ نەبۇۋە..

بۇ نەمۇنە: دىمەۋىت ھەسەيەكى خۇش لەگەل كەسىكىدا بىكەيت ۋە پىيادا ھەلەبىمىت، ھەر بۆيە پىي دەلىيت: ماشاءالله لەم جوانىيە!! لەم روخسارە گەشاۋمىيە!! چىل ۋە بىرگەكانت چەند جوان لىدىت!! پاشان دەلىيت: خۇزگە كىچ بۇۋىتايە، بۇ ئەۋەى بىمە خۋازبىنىت ۋە بتخۋازم!! بە راستى قىسە ۋە كالتەيەكى قورس ۋە ناخۇشە!! ۋانىيە!!

يەكەك لە ھاورپىكانىم دەلىت: لە زانكۇ قوتابىيەكى گەمژە ھەبۇۋ، بەلام لەگەل ئەۋەدا جەستەيەكى جوانى ھەبۇۋ، بەردەۋام لە پىزەكانى دىۋە دادەنىشت ۋە خەيالى دىمۇۋى.. زۆربەى چار دىۋام لىدىمىدە بىتە پىشەۋە دانىشىت، بۇ ئەۋەى ئاگى لە ۋانەكانى بىت ۋە خەيالى نەروات..

لەبەر ئەۋەى لە قۇناغەكانى زانكۇدا بۇۋ، نەمدەۋىست ۋەتەى بىرىنداركەرى پى بلىم.. رۇژىك چوۋمە ھۇلى قوتابىيەكانەۋە، بىنىم ۋەكى چارى چاران لە دىۋامىيە، كاتىك دانىشتىم، پىم ۋە: فلانە كەس ۋەمە پىشەۋە..

ۋە: دىكتۇر شۇنەكەم باشەۋ ئاگام لىت دىمىت ۋە خەيالىم نەروات..

ۋە: بىرام ۋەمە پىشەۋە با ئەۋ روخسارە چىۋانەت بىنىن..

قوتابىيەكان بە تۋانجەۋە سەپىرىان دىمىدە ئەۋىش سور ھەلگەرا.. ھەستەم كىد كەۋتۋەتە چالىكەۋە دىمىت بە ۋىيى خۇم رىزگار بىكەم ۋە ھالەتەكە پىنە بىكەم، ھەر بۆيە ۋەم: زۆر بە ئاسانى ژيانى ھاسەرى خۇت پىك دىمىنىت ۋە خىزان پىكەۋە دىمىت، بەلام ھاورپىكانت ھەتا كەسىك پىيان رازى دىمىت، زۆر ماندوۋ دىمىن..

پاشان بە خىرايى دىمىت بە باس كىردى باپەتەكە كىردى بۋارى قىسەكىردىم

بۇ ھېچ كەسنىڭ نەھىشتەۋە، بۇ ئەۋەدى بە تەۋاۋىي ھالەتەكەيان بىر بېجىتەۋە..
قوتابىيەكەش كاتىك گۈبىي لەم قەسە خۇشەي مەن بوو، بە زەردەخەنەۋە ھاتە پېشەۋە
دانىشت..

بۇ خۇرۇزگار كەردەن لە ھالەتتىكى ۋەكۈ ئەم ھالەتە، چەند رېگەيەك ھەيە، لەۋانە
دەتۋانەيت راستەۋخۇ بېجىتە ناۋ بابەتتىكى تەرمەۋ ھالەتەكەيان لەبىر بەرىتەۋە، بۇ
ئەۋەدى كەسى بېسەر ھەلى قەسە كەردەن ۋە تانە ۋە تەشەرى بۇ نەزەرخسەيت، ۋەك ئەۋەدى
پېيى بېلىيت: خۇدا كەسنىكى لە خۇت جۈانترەت پېيى بېبەخشەيت، دەي بېلى: ئامىن..
يان باسى شەتتىكى جىۋاۋزتر بېكەيت، ۋەكۈ ھەۋال بېرسىنى بىراگەي، يان ئۇتۇمبەيلە
تازەكەي، بۇ ئەۋەدى رۈۋدەۋەكەي بىر بېجىتەۋە..

كاتىك قەسەيەك يان ھەلسۈكەۋتەك بەرامبەر بە كەسنىڭ ئەنجام دەمەيت ۋە
دەزەنەيت بېرىندەرت كەردەۋە، بۇ ئەۋەدى يەك يەك دۇست ۋە ھاۋەلەنت لە دەست
نەدەيت، پېۋىستە پېش ئەۋەدى بېرىنەكە ھەۋ بىكات، سارپۇر دەرمەنى بېكەيت ۋە
نەيەلەيت زىاتەر تەشەنە بىكات.. چۈن؟!

ۋەكۈ ئەم نەمۇنەيە: پېش ئەۋەدى شارى مەككە رۇزگار بىكرەيت، بېباۋەرانى قورمەيش
دەستيان بە سەر كەس ۋە كارو مال ۋە مەندالى ئەۋە موسلمانانەدا گەرتبەۋ، كە كۈچيان
كەرد بوو بۇ شارى مەدەينە ۋە نەيان تۈۋانى بوو مال ۋە مەندالىشيان لەگەل خۇيان بەرن..
سالىك دۋاي پەيمان نامەي خۇدەيىبە، پېغەمبەر ﷺ ۋە ھاۋەلەنى بە مەبەستى
ئەنجامدەنى عومرە، ھاتنەۋە بۇ شارى مەككە..

پېغەمبەرى خۇدا ﷺ چۈر رۇز لە شارى مەككە مەيەۋە كاتىك ۋەستى بىروات،
كەچۈلەيەكى بېچەك، كە كەچى ھەمەزە مامەي پېغەمبەر ﷺ بوو، كە لە جەنگى
ئۇخۇددا شەھىد بېۋو.. شۈبىنى كەۋت.. كەچۈلە بېباۋەكە، بە مامە مامە بانگى
پېغەمبەرى خۇدا ﷺ كەرد، ئىمامى عەلىش ﷺ لەگەل ھاتمەي ھاۋسەرىدا، شان
بە شانى پېغەمبەرى خۇدا ﷺ دەرۋىشتەن.. ئىمامى عەلى ﷺ مەندالەكەي ھەلگەرت ۋە
دەي بە دەست ھاتمەي ھاۋسەرى..

كاتىك زەمىدى كۈرى ھارىسە ﷺ مەندالەكەي بىنى، بىرى كەۋتەۋە كاتى خۇي كە
كۈچيان كەرد بۇ مەدەينە، پېغەمبەرى خۇدا ﷺ لەگەل ھەمەزەدا ﷺ كەردبۈۋنى بە

برا، ھەر بۆيە ھەرمووى؛ ئەو مىندالە برازاى مىنەو مىن شايسىتەترم پېيى..
جەغھەرىش ﷺ ھاتە پېشەومو ھەرمووى؛ ئەو مىندالە نامۇزامەو پوريشى
ھاوسەرمە، مىن شايسىتەترم بۇ ئەوۋى بىمدىنى.. واتە؛ (خىزانەكەى خوشكى دايكى
مىندالەكە بوو)..

ئىمامى عەلىش ﷺ ھەرمووى؛ مىنىش لەبەر ئەوۋە ومىرم گىرت، كە نامۇزامە..
كاتىك پېغەمبەرى ﷺ خۇدا ﷻ بىنى، خەرىكە ناكۆكى دەكەۋىتە نىۋانىيان،
مىندالەكەى دا بە جەغھەرىش ﷺ ۋە ھەرمووى؛ پور لە جىگەى دايكە.. پاشان ترسا
لەۋەى نەۋەك شتىك لە دلى ئىمامى عەلى ۋە زەيدىدا دروست بېيت، ھەر بۆيە بە
ئىمامى عەلى ﷺ ھەرموۋ؛ تۆ لە مىنىش لە تۆم.. ھەروھەا بەزەيدى ﷺ
ھەرموۋ؛ تۆ براۋ گەۋرەى ئىمەى.. پاشان روۋى كىردە جەغھەرىش ﷺ ۋە ھەرمووى؛ تۆ
لە شىۋە ھەلسوكەۋتدا لە مىن دەجىت..

بروانە پېغەمبەرى ﷺ خۇدا ﷻ، چۆن بە شارمزاينە دلى شۆرىن ۋە خۇشەۋىستى
ھەر سىكىانى بە دەست ھىناۋ خۇشەۋىستى خۇى بۇ دەربىرىن..
لەبەر ئەۋە كاتىك ھەلەيەك، ئەنجام دەمدىت، يان جارى ۋا ھەيە ئەۋ ھەسەو
ھەلسوكەۋتەى كە ئەنجامى دەمدىت، ھەلەش نىيە، بەلام بۇ كەسى بەرامبەر شىاۋو
گونجاۋ نىيە، بە خىرايى ھەۋلى سىپىنەۋە، يان دوۋرىنەۋە چاك كىردى بىدەو
مەھىلە زىاتىر لە سەر دلى كەسى بەرامبەر گەۋرە بىت..

ئىزمۇون..

ئەتجامدانى ھەلە، مايەى نەنگى ۋە كەمۇكۆرى نىيە،
بەلكو سور بوون لە سەر ھەلە مايەى نەنگى ۋە كەمۇكۆرىيە..

بە ھەر دوو چاۋ بېروانە..

ئىمەي مەرۇف ھەمىشە لە دەر خستى ھەلەو كەم و كۆرپەكانى خەلكىدا تازەگەرى و داھىنان دىگەين، بەلام بە داخەو زۆر چار چاۋمان چاكەو جوانىيەكانيان نابىنىت..
زۆربەي زۆرى مامۇستايان سەرزەنشتى قوتابىيەكانيان دىگەن و بە تەمەل ناۋيان دىگەن، بەلام زۆر بە كەمى بە قوتابىيە زىرەك و ورپاۋ ژىرەكاندا ھەلدەمدەن و ھانىيان دەمدەن..
زۆربەمان كاتىك مىندالەكانمان يان ھاۋسەرانمان ھەلەيەك نەنجام دەمدەن، بە خىرايى ئاگاداريان دىگەينەو، بەلام بە پىچەوانەو زۆر بە كەمى كارە جوانەكانيان دەر خىنن..
لە جوانترىن شارمزاىيەكانى گەفت و گۆ، بىرىتيە، لە باس كەردنى لايەنە باش و جوانەكانى خەلكى..

پىغەمبەرى خودا ﷺ رۇژىك بە نەبوموساى نەشەرى دىگات و پىي دىفەر مويت: نەگەر دوينى دىتەينىم، چۆن گويم بۇ قورنان خويندەنەكەت گرت بوو، بەشيك لە دىنگ خۇشەكەي داود پىغەمبەرت ﷺ پىندراو..
نەبوموساش ﷺ روخسارى دىگەشەتەو زۆر دلخۇش دىبىت و دىفەر مويت: نەگەر بىزانىيايە گويم لىدەگىرت، نەوا دىنگەم خۇشتر دىگەرد..
بەلى.. پىغەمبەرى خودا ﷺ ھەست و نەستى بەرامبەر بە خەلكى نەدەشاردەو كەسىك ھەلەي بىكرەيە، بە شىۋەيەكى جوان پىي دىفەر موو: ھەلەت كەرد، ھەرۋەھا بە كەسى چاكەكارىشى دىفەر موو: چاكت كەرد..

رۇژىك نەبومورمىرە ﷺ پەرسىيار لە پىغەمبەرى خودا ﷺ دىگات و دىفەر مويت: نەي پىغەمبەرى خودا ﷺ لە رۇژى دوايىدا، كى زۆر بە تىكاو شەفاعەتى تۇ بەختەو دىبىت؟! بە راستى پەرسىيارىكى جوانە!! نەم پەرسىيارە زۆر لەو پەرسىيارە جوانترە كە پىغەمبەرى خودا ﷺ سەرھال بىكەيت و بلىيت: كەي رۇژى دوايى دىت؟
پىغەمبەرى خودا ﷺ لە سەر پەرسىيارە جوانەكەي ھانىدەدات و دىفەر مويت: گومانەم وا بوو ھىچ كەسىك لە پىش تۇدا نەم پەرسىيارە نەكات، لەبەر نەوۋى تۇ لە وەرگرتنى زانست و زانىاريدا زۆر سورىت.. لە وەلامى پەرسىيارەكەشدا فەر موو: نەو كەسەي بە دىسۇزى و بە پاكى و لە دلەوۋە بلىيت: لا إله إلا الله..

سەلانی فارسی ﷺ يەككە بوو لە ھاوولە بەرپۆزەكان و عەرەبىش نەبوو، بەلكو كۆرى يەككە لە پیاووە گەورەكانى فارس بوو.. باوكى بە ئەندازمىەك خوشى دەوێست، هەتا لە ترسى ئەوى نەوێكو كارێكى بە سەر بێت، لە مالهۆ بەندى كرد.. پەرۆمردگار باومرى خستە دلى سەلانهۆو لە مال دەرچوو..

بەلى.. سەلانی فارسی ﷺ بە شوین راستیدا بەرمو شام گەوتە رى.. هەندىك كەس بە فروفیل بە جولهكەمەكان فرۆشت و ئەویش كردى بە بەندە.. چىرۆك و رووداوەكەى دوورو درێژە.. بە ھەر حال گەيشتە خزمەت پىغەمبەرى خود ﷺ و بوو بە يەككە لە ھاوولانى.. رۆژىك پىغەمبەرى خود ﷺ لە ناو ھاوولانىدا دانىشتبوو، سورمى الجمعة بۆ دابەزى و پاشان ئەم نايەتە پىرۆزەى خویندەنەو، كە دەفەرموێت: ﴿هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ٢﴾ و آخريّن مِنْهُمْ لَمَّا يَلْحَقُوا بِهِمْ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٣﴾ الجمعة. واتە، (ھەر ئەو زاتەمە لە ناو خەلكى نەخويندەواردا پىغەمبەرىكى لە خۆيان رەوانە كرد، نايەتەكانى قورنانهكەى ئەويان بە سەردا دەخويندەوێتەو دلى و دەروون و روانەت و ناشكراو نادياريان پوختە دمكات، فێرى قورئان و دانايى شەرىعەتيان دمكات، بە راستى ئەوانە پىشتەر لە گومرايى و سەرلێشيوايەكى ئاشكرادا گيريان خوارد بوو* لە نايندەدا خەلكى تىرش دىن (موسلمان دەبن لە گەل و مىللەتان) پەيوست دەبن بەمانەو، بىگومان ئەو زاتە بالادەست و داناو كار دروستە)..

يەككە لە ھاوولان دەفەرموێت: ئەوانە كين ئەى پىغەمبەرى خود ﷺ؟
پىغەمبەرى خود ﷺ بىدەنگ بوو.. ھاوولەكە پرسىارمەكەى دوبارە كردەوۆ
فەرمووى: ئەوانە كين ئەى پىغەمبەرى خود ﷺ؟
ئەمجارمەيان پىغەمبەرى خود ﷺ روى كردە سەلمان و پاشان دەستى خستە سەر شانى و فەرمووى: ئەگەر ئيمان و باومر لە سەر ئەستىرمەكانيش بووايە، پياوانىكى ئاوا بە دەستيان دەهينا.. متفق عليه..

تێروانىن..

گەشبىن بەو گومانى باش بە خەلكى بەرمو هانىيان بدە،
بۆ ئەوى زياتر پەرە بە كارە باشەكانيان بدەن..

ھۈنەرلىك گۈلگۈرتىن..

شارمىزايىپەكانى بە دەست ھېنانى دىل ۋە دەروونى خەلىكى، جۇراۋ جۇرن.. ھەندىكىيان
بە ئەنجامدانى كارىك دەپىت، بەلام ھەندىكىيان بە ئەنجام نەدانى كارىك.. ھەر ۋەك
زەردەخەنە ۋە روۋى خۇش ۋە گەش، دەپىتە ھۆى راقىشانى خەلىكى، بە ھەمان شىۋە
دووركەۋتەۋە ۋە ۋە ھېنانىش لە گرۋى ۋە مۇنى ۋە توورمى، دەپىتە ھۆى بە دەست
ھېنانى دىل ۋە دەروونىيان..

ھەر ۋەك قەسەى خۇش ۋە پىياھەلدان ۋە ستايش، دەپىتە ھۆى راقىشانى دىلى خەلىكى،
بە شىۋەمىكى جوان گۈى لىگرتىنىشيان لە كاتى قەسە كردندا، بە ھەمان شىۋە دەپىتە
ھۆى ئەۋەى خۇشەۋىستىيان بە دەست بەينىن..

بە لاتەۋە چۈنە لە بارەى بىدەنگى سەرنج راقىشەۋە بۆت بدوۋىم؟
بەلى.. كەسانىك ھەن، زۇر نادوۋىن ۋە كەم قەسە دەكەن ۋە لە كۆرۈ دانىشتەنەكاندا
زۇر بە كەمى گۈىت لە دەنگىيان دەپىت.. جارى ۋە ھەمىيە ئەگەر چاۋدىرىيان بىكەيت،
دەپىنىت تەنھا سەرو چاۋى دەجولت ۋە بەس، ھەندىك جارى نەپىت لىۋەكانىشى
دەجولت، بەلام بۇ دەربىرىنى زەردەخەنە، نەك بۇ قەسەكردن، كەچى لە ناۋ خەلىكىشدا
زۇر خۇشەۋىستىن ۋە ھەموو كەس حەز بە نىزىكىيان دەكات.. دەزانى بۇ؟
لەبەر ئەۋەى لەگەل خەلىكىدا بىدەنگى سەرنج راقىش بەكاردەھىن ۋە بە نارامى
گۈىيان لىدەگرن..

ھۈنەرى گۈلگۈرتىن شىۋازى جۇراۋ جۇرى ھەپە.. يەككىك لەۋ كەسانەى كە گرنگى
بەم بۋارە دەمات، پىي راقەياندم ئامادەى زىاتر لە پانزە خولى ھۈنەرى گۈلگۈرتىن بووم..
جىۋازى لە نىۋان ئەم كەسانەدا بىكە: كاتىك بابەت ۋە رووداۋىك بۇ كەسەك باس دەكەيت،
لەپ پىت دەپىت ۋە دەلىت: منىش ھەمان رووداۋو بەسەرھاتم بەسەرھاتوۋە..
تۇش دەلىت: پەلە مەكە با قەسەكانم تەۋاۋ بىكەم.. كەمىك بىدەنگ دەپىت ۋە دوبارە
دەلىت: راستە.. راستە.. ۋەكو رووداۋەكەى من ۋاىە، جارىكىيان رۋىشتەم بۇ...

تۆش دەلىت: بىرام چاۋمىرى بىكەۋ پەلە مەكە.. كەمىك ئارام دەگرىتە بۇ جارى
سىيەم دەلىت: دەى باشە كەمىك پەلە بىكە..

ئەمەى كە باسماڭ كىرد، كەسى يەكەم بوو.. بەلام كەسى دوۋەم كاتىك كە رووداۋىكى
بۇ دەگرىتەۋە، سەيرى راستو چەپى خۇى دەكات، مۇبايلەكەشى لە گىرفانى دەر
دەلىتەۋ كورتە نامە دەنوسىت، يان دەيان خۇيىتەۋە، يان لەۋانەيە بە يارىيەكانى
ناو مۇبايلەكەيەۋە خۇى سەرقال بىكات..

بەلام كەسى سىيەم لەبەر ئەۋەى شارمزاى ھونەرمانى گويىگرتە، كاتىك بابەتەكى
بۇ باس دەكەيت، چاۋمىكانى دەگرىتە چاۋتە سەيرت دەكات، چار چارېكىش سەرى
دەجولنىتەۋ راستى وتەكانت دەسەلىتە، چار چارەش زەردەخەنەيەكت بۇ دەكاتەۋ
ھەندىك چارىش ۋەكو سەرسامىيەك دەلىت: سەيرە! پاك ۋ بىگەردى بۇ خودا!!
دەى بزانم زياتر ھەز بە كۆرۈ دانىشتىنى كاميان دەكەيت؟! بىگومان كەسى
سىيەم..

بانگخوازىكى بە ناۋبانگ ھەبوو، لە وتارداندا خاۋەن تۈۋانايەكى باش بوو.. بەردەۋام
نامۇزگارى خەلكى دەكرد.. خەلكىش كاتىك لە سەر دۈۋانگە، يان لە كەنالە ئاسمانىيەكاندا
دەيان بىنى، خۇشيان دەۋىستەۋ ھەزىيان دەكرد گويى لىبىگرن، تەنھا ھاۋسەرمەكى
نەيت، چۈنكە بەردەۋام لە مالاۋە بەيەكەۋە بوۋە زۆر گويى لە دەنگى مېردەكەى
دەبوو..

بانگخوازەكە بىريارىدا لەگەل خۇى بۇ يەكەك لە وتارەكانى بىيات..
رۇژىك پىي دەلىت: ھاۋەلىم ناكەيت بۇ ئەۋەى بچىن گويى لە وتارى يەكەك لە
بانگخوازن بگرىن؟ ھاۋسەرمەكى لەگەلىدا سەردەكەۋىتەۋ لە دەرگاي مزگەۋتەكە
قەرمبالغىيەكى زۆر دەبىنن، كە ھەموۋيان بۇ گويىگرتىنى ئەۋ وتارە ھاتىبوۋ.. ئافەرتەكە
دەچىتە بەشى ژنان ۋ پىاۋمەكەش لە بەشى پىاۋان دەست بە وتارە نامۇزگارىيەكانى
دەكات.. خەلكى ھەموو بە بىدەنگى گويى دەرگن، تەننەت ھاۋسەرمەكەشى زۆر بە
تامەزرۋە گويى دەگرىتەۋ بىدەنگ دەيت..

كاتىك وتارەكە تەۋاۋ دەبىتەۋ دەيانەۋىتەۋ بگەرىنەۋە، پىاۋمەكە يەكسەر باسى
قەرمبالغى ۋ جۈۋانى مزگەۋتەكە دەكاتەۋ پاشان دەلىت: راۋ بۇچوۋنت لە سەر وتارەكە

چۆن بوو؟

هاوسەرمەكەش دەلیت: زۆر جوان و کاریگەر بوو، بەلام كەسەكە كى بوو؟
 پیاومەكەش دەلیت: سەیرە!! دەنگیت نەناسی؟ ئەوە من بووم..
 ئافەتمەكە كاتىك دەزانىت مێردمەكەى بوو، دەلیت: ئۆی.. لە دلى خۆمدا وتم: بۆ
 ئەوەندە درېژەى پېداو ئەم هەموو قەسەىە چى بوو؟!

كەواتە: گویگرتن لە خەلكى ھونەر و شارمزاىیە.. ھەندىك لە خەلكى بېریان چۆتەو،
 پەرورەدگار زمانىك و دوو گویچكەى پېبەخشیوون، لەبەر ئەوێ زیاتر لە قەسەکردن،
 گوی بگرن.. كەسانىك ھەن ئەگەر بۆیان بگرت ھاوكێشەكەیان ھەلەمگىراپەو،
 دووزمان و گویچكەىەكیان بۆ خۆیان دادەنا، بۆ ئەوێ زیاتر قەسە بكەن..

دەى خۆت رابھێنە بەوێ گوی لە خەلكى بگرتو لە كاتى قەسەکردنیدا بیدەنگ
 بیت، ھەتا ئەگەر لە سەر قەسەكانیشیان تېبینیت ھەبیت، یان ئەگەر قەسەكانیان
 ناخۆشیش بێتو بە دلیشت نەبیت، پەلە مەكەو ئارام بگەرەو گویان لیبگرە..

لە سەرھتای ھاتنى ئاینى ئیسلامدا، موسلمانان كەم بوون، بېباومرانیش بە درۆیان
 دەخستەو، خەلكیان لى دوور دەخستەو، ھەروەھا بلاویان دەگردەو، كە پېغەمبەرى
 خودا ﷺ درۆزن و ھالچىەو زۆر جاریش دەیان وت: شیتە، یان جادوگەرە..

رۆژىك پیاویكى شارمزا لە بواری پزىشكى و چارەسەردا، سەردانى شارى مەككە
 دەكات، كاتىك دەچیتە ناو خەلكیەو، گوی لە بېباومرانی قورمیش دەبیت، بە شیت
 ناوی پېغەمبەرى خودا ﷺ دەبەن و دەلین: ئەوا شیتەكە ھاتو شیتەكەمان بىنىو
 چەندان وتەى ناشرىنى تر..

ئەم پیاووش دەلیت: ئەو پیاوێ كە ئیوہ باسى دەكەن، لە كویىە؟ دەى بەلكو لە سەر
 دەستى من چاك بێتەو.. خەلكەكەش ناوونیشانى پېغەمبەرى خودا ﷺ پیدەمدن..
 پیاوێكە پېغەمبەرى خودا ﷺ دەبینیتو لە روخسارى گەشاوێ ورد دەبیتەو،
 دەلیت: ئەى محمد، خودا لە سەر دەستى من شىفای بۆ چەندان كەس ناردو، وەرە
 با چارەسەرى تۆش بكەم.. پیاوێكە بەردەوام قەسەى دەكردو پېغەمبەرى خودا ﷺ
 زۆر بە بیدەنگى گویى گرتبوو..

دەزانى گویى لە چى دەگرت؟! گویى لە قەسەى كەسیكى بېباومر دەگرت، كە ھاتبوو

چارەسەرى پېغەمبەرى ﷺ بىكەت و دەپۇت: بېستوومە شېت بوويت.. نای ئەم نارامى و خۇراگىرىيە!!

دواى ئەومى پىاومكە قسەكانى تەواو كرد، ئەوسا زۆر بە نارامى پېغەمبەرى ﷺ ھەندېك قسەى كردو ھەرمووى: إنا الحمد لله.. نحمدہ ونستعينہ.. من يهدہ الله فلا مضل لہ.. ومن يضل فلا هادي لہ.. واشھد ان لا إله إلا الله وحده لا شريك لہ.. پىاومكە شلمراو وتى: ئەو وتانەم بۇ دوبارە بىكەرەمە.. پېغەمبەرى ﷺ خوداش بۆى دوبارە كىردەمە.. پىاومكە كاتىك كۆپى لەو وتە جوانانە بوو، وتى: سوپىند بە خودا گوى بېستى وتەى فالچى و جادوگەر و زمان زانەكان بووم، گوپم لە وتەى ناوا جوان نەبوو!! دەستت بېنە با پەيمانى مۇسلمان بوونت پېيدەم.. پېغەمبەرى ﷺ دەستى درېژ كردو پىاومكەش جىلو بەرگى بېپاومېرى لەبەر خۆى دامالى و وتى: اشھد ان لا إله إلا الله.. واشھد ان محمداً عبده ورسوله.. پاشان پېغەمبەرى ﷺ زانى ئەم پىاوە لە ناو گەل و ھۆزەكەيدا خاوەن رېزو پلە و پاىە، ھەر بۆيە پېى ھەرموو: بانگى گەل و ھۆزەكەشت بکە، بۇ ئەومى مۇسلمان بن.. پىاومكەش پەيمانیداو بەرمو لای گەل و ھۆزەكەى كەوتە رى..

كەواتە: بۇ ئەومى گوپگرىكى باش بيت، پېويستە: كەسىكى بېدەنگ بيت.. سەرت بۇ كەسى قسەكەر راوشىنە و بە ئامازە راستى وتەكانى بىسەلپنە و زەردەخەنەى بۇ بکەو سەرسامى خۆت، بۇ قسەكانى دەرېرە و سەپرى روخسارى بکە، ئەوسا ھەست دەكات، چۆن چاوت لە چاويەتى، ئاواش بە دل ئەگەلیداو پاشان ئەويش بە دل پېشوازىت لېدەكات..

ئەنجام..

تازەگەرى و داھىنانمان بۇ گوپگرتن لە خەلكى، وایان لېدەكات داھىنانو تازەگەرى لە خۆشەويستیماندا بکەنو خوومان پېوہ بگرن..

ھونەرى گىتوگۇ..

بىرت ناپەت، رۇژىك لە شوپىنىكدا، كاتىك لەگەل كەسىكداو لە گىتوگۇيەكدا، شتىك لە دل و دەروونتدا، دروست بوو بىت، يان لەوانەيە تا چەند رۇژىك توورە بووبىتى.. يان جارى وا ھەيە مشتومرو دەمەقالەيەك لە نيوان دوو كەسداو لە سەر شتىكى بى بايەخ دروست دەبىتو ھەردووكيان دەنگيان بەرز دەمەنەو ھاوپان لەيەك سور دەمەنەو، كاتىك جيا دەمەنەو، ھەريەكەيان لە لاى ئەوى تريان خويىنى تال دەبىت..

كەواتە نىمە ھەموومان لە بە دەست ھىنان و راكيشانى دلى خەلكىدا ماندوو دەبين، پاشانىش بە ھەلسوكەوتىكى نەشپاو لە دەستيان دەدەين، ھەموو نەمانەش بە ھوى كەم ئەزموونىمانە لە ھونەرى گىتوگۇدا..

كەسى قسەكەر، ومكو ئەو ۋايە بە سەر شاخىكى سەختدا سەربكەوئىت.. بۆيە پىويستە زۆر گرنگى بە شوپىنى دەست و قاچەكانى بدات و پىش ئەو ۋە دەست و قاچى لە بەردەكان گىر بىكات، پىويستە سەپريان بىكات و لە گونجان و نەگونجانيان دلنيا بىت.. ھەروەھا پىش ئەو ۋە قاچەكانى لە سەر بەردەكانىش لاپەرىت، پىويستە سەپرى بەردەكانى ژىر پى بىكات، لەبەر ئەو ۋە نەوگە پىيەكانى بىرازىت و بىكەوئىتە خوارەو..

دريژە بە قسەكانەم نادەم.. باشتىن قسەش، ئەوانەن كە كورت و بەلگەدارن.. چوونە ناو دەمەقالى و مشتومرەو، كارىكى باش نىە، بەلكو كارىكى سەرزەنشت گراوئىشە.. لەوانەيە لەگەلدا ھاوپا بىت كاتىك دەلىم: زياتر لە ۹۰%ى مشتومرەكان بىسودو بى بايەخن..

بە گوپرى توانات، ھەولبەدە لە مشتومر دوور بىكەوئىتەو.. كاتىكىش يەكەك رەخنەت لىدەگرىت، يان قسەت پىدەپرىت، توورە مەبە و كارەكە بە سنگىكى ھراوانەو ۋە مەبەرەو بە بىر كەرنەو ۋە لەو كەسانە، خۆت ئازار مەدەو لىكۆلەنەو ۋە لە نىمەت و مەبەستى مەكەو ۋازى لى بېيەنە.. بە غەم و خەفەت، خۆت لەناومەبەو زۆر بە ئارامى لەگەل ھالەتەكەدا ھەلسوكەوت بىكە، لەبەر ئەو ۋە زىيان و رەشەبا، تەنھا وردە بەردەكان دەجولەين و

بارىيان پېدىمكەن، بەلام بە دىنيايىمۇە ناتوانن چيا جىگىرو گەورەكان بىلەرزىنن.. دەى تۆش وىكو حياو شاخەكان بەھىزو خۇراگرە..

كاتىك قورەيش پەيمانى خودەيبىيەيان شكاند، پىغەمبەرى خوداﷺ و ھاۋەلانى بۇ رىزگاركرىنى شارى مەككە كەوتنە رى و لە نرىك مەككە لاياندا.. ئەبوسوفيان خۇى و ھەندىك لە بىباۋەران لە سەربازگەپەكى مۇسلمانان نرىك دەبنەۋە، بەلام نازانن كە نەۋە سەربازگەى مۇسلمانانە..

ئەبوسوفيان كاتىك سەپرى ئاگرەكانى سەربازگەكە دەكات، دەلىت: ھەركىز ئاگرو سەربازگەى بەم شىۋىمەم نەبىنىۋە.. بە راستى گەورمە!! كى ئەۋانە دەبىنىت؟! پەكك لە ھاۋەلەكانى دەلىت: ئەۋانە ھۆزى خوزاعەن و بە كۆمەل بۇ جەنگ ھاتوون..

ئەبوسوفيانىش دەلىت: ھۆزى خوزاعە زۆر لەۋە كەمترن، كە ئاگرو سەربازگەى بەم شىۋىمەيان ھەبىت.. ئەبوسوفيان بەرە بەرە لە سەربازگەكە نرىك دەبىتەۋە، ھەتا لە لايەن ھەندىك پاسەۋانى مۇسلمانانەۋە دەستگىر دەكرىت و دەپانەۋىت بىيەن بۇ لاي پىغەمبەرى خوداﷺ.. لەو كاتەدا عەباسى مامەى پىغەمبەرى خوداﷺ بە سۋارى لەۋۋە تىدەپەرىت، ئەبوسوفيانىش لە ترىدا لە دۋاى عەباسەۋەﷺ سۋار دەبىت و ھاۋەلەكانىشى بە ترىسەۋە شوپنى دەكەون و مۇسلمانانىش بە دۋاپانەۋە..

كاتىك بە لاي رەشمال و ئاگرى مۇسلماناندا تىدەپەرن، ئىمامى عومەرﷺ دەپان بىنىت و دەلىت: نەۋە ئەبوسوفيانى دۋىمنى خودايە.. سوپاس بۇ خودا بە بى ھىچ رىكەوتن و پەيمانىك دەستمان لىى گىر بوو.. عەباسﷺ نايەلىت دەستى ئىمامى عومەرىﷺ بگاتى و بەپەلە دەپات بۇ لاي پىغەمبەرى خوداﷺ..

پاشان ئىمامى عومەرىشﷺ دىت و دەلىت: ئەى پىغەمبەرى خوداﷺ نەۋە ئەبوسوفيانە.. خودا بە بى ھىچ رىكەوتن و پەيمانىك ھىناۋەتە زىر دەستمان.. با لە گەردنى بدەم..

ئەبوسوفيان زۆرى بە مۇسلمانان كىر بوو.. سەركردەى جەنگى ئوحدو خەندەق بوو، لە دىرى مۇسلمانان.. زۆرى ئازارى مۇسلمانانداۋ زۆرىشى لى شەھىد كىرن، ئىستاش ئاۋا بە ئاسانى كەوتۈۋەتە دەست مۇسلمانان..

ئىمامى عومەرىشﷺ زوو زوو دۋبارەى دەكرەۋە دەپوت: ئەى پىغەمبەرى

خودىڭىزغا ۋە مىلى بىدەم.. كاتىك ئىمامى عومەر ر.ھ. زۆر دىبارى كىردى، عباس ر.ھ. روى كىردە ئىمامى عومەر ر.ھ. ۋە قەرموۋى: لەسەر خۇبە ئەى عومەر.. سۆيىد بە خدا ئەگەر ئەبوسوفىيان لە ھۆزمەكى تۇ بوۋايە، ئەم قەسەمەت نەدەكرد..

ئىمامى عومەر ر.ھ. ھەستى كىرد لەوانەمىيە بىكەۋىتە مەشتومپىكى نەگۈنجاۋمە، ھەر بۇيە زۆر بە ئارامى قەرموۋى: عباس تۇش لەسەر خۇبە.. سۆيىد بە خدا ئەو رۇژەى مۇسلمان بوۋىت، لەۋەم پىخۇش تر بوو كە باۋكە مۇسلمان بوۋايە، لەبەر ئەۋەى دىمزانى پىغەمبەرى خودىڭىزغا، مۇسلمان بوۋى تۇى لە مۇسلمان بوۋى باۋكە پى خۇشتر بوو..

كاتىك عباس ر.ھ. گۆى لەم قەسەمە بوو، بىدەنگ بوو.. گەت وگۆكەش گۆتايى ھات.. لەگەل ئەۋەشدا ئىمامى عومەر ر.ھ. دىتۋانى دىژەى پىبىدات و بىوتايە: مەبەستت چىيە؟! تۇ ناخ و دىروۋى من تۆمەتبار دىكەيت؟! دىزانى چى لە دلى مىندا ھەمە؟! بۇچى دىتەۋىت ناكۆكى ھۆزايەتى بەرپا بىكەيت؟!

نەخىر.. ھىچ يەكەك لەم شتانەى نەۋت.. ھەردوۋىكىان بىدەنگ بوۋى ئەبوسوفىيانىش سەپرى دىكردو چاۋمى بوو بىزانىت، پىغەمبەرى خودىڭىزغا قەرمان بە چى دىدات.. پاشان پىغەمبەرى خودىڭىزغا قەرموۋى: عباس لەگەل خۇت بىيەۋ بەيانى بىھىنەرەۋە.. عباسىش ر.ھ. دىبىت بۇ رەشمالەكەى ۋە شەۋە بەيەكەۋە دىمىن.. كاتىك بەرەبەيان دىت، ئەبوسوفىيان دىبىنىت مۇسلمانەكان ھەموۋىيان ھەستاون و خەرىكى دىستىۋىژ گرتىن، دىلىت: عباس ئەمانە چىانە؟!

عباسىش ر.ھ. دىفەرموۋىت: ئەۋە گۆپىيان لە بانكى بەيانى بوۋە دىچىن نوپۇزەكانىيان ئەنجام بىدىن.. پاشان ھەموۋ ئامادەى نوپۇزە دىمىن و رىز رىز دىمۇستىن، پىغەمبەرى خودىڭىزغا پىشنىۋىژيان بۇ دىكات و ئەبوسوفىيانىش ئەم دىمەنەنە دىبىنىت، بە مىكەچى و گۆپرايەلىان سەرسام دىبىت..

كاتىك نوپۇزەكانىيان تەۋاۋ دىبىت، عباس ر.ھ. دىت بۇ ئەۋەى ئەبوسوفىيان بەرىت بۇ لاي پىغەمبەرى خودىڭىزغا.. ئەبوسوفىيان دىپرسىت و دىلىت: عباس ئەگەر مىھمەد ھەر قەرمانىكىان پى بىكات، بە گۆپى دىكەن؟

عباسىش ر.ھ. دىفەرموۋىت: بەلى.. سۆيىد بە خدا ئەگەر قەرمان بىدات بەۋەى كە ۋاز لە خواردن و خواردنەۋەش بىھىن، بە گۆپى دىكەن و ۋازى لىدەھىن..

پاشان ئەبوسوفيان دەلىت: ئەۋەى ئەمشەۋ بىنىم نە لە لاى كىسراۋ نە لە لاى قەيسەر
 نەمبىنيوۋە!! كاتىك جوۋنە لاى پىغەمبەرى خوداﷺ پىنى فەرموو: ئەبوسوفيان ئايا
 كاتى ئەۋە نەھاتوۋە، كە بزانىت جگە لە الله هيچ خودايەكى راستەقىنە بوونى نىيە؟
 ئەۋ شەۋەى كە ئەبوسوفيان لە ناۋ موسلماناندا بە سەرى برد بوو، بەس بوو بۇ
 ئەۋەى كە رىقو دوزمنايەتيەكەى كەم بىتەۋە، ھەر بۇيە وتى: باوك و دايكم بە قوربانت
 بن، ئاي چەندە ئارامگرو بەرپىزىت!! سوپىند بە خودا وا دىزانم ئەگەر جگە لە الله
 خودايەكى تر ھەبوۋايە، ئەۋا يارمەتيەكى دەدام!!
 پاشان پىغەمبەرى خوداﷺ فەرموۋى: ھاۋار بۇ تۆ، ئەۋى ئەبوسوفيان، ئايا كاتى
 ئەۋە نەھاتوۋە بزانىت كە من پىغەمبەرو رەۋانەكراۋى خودام!!
 ئەبوسوفيانىش زۆر راشكاۋانە دەلىت: باوك و دايكم بە قوربانت بن، چەندە ئارامگرو
 بەرپىزىت، بەلام سوپىند بە خودا ھىشتا شتىك لە دل و دەروونمدا ھەر ماۋە!!
 لەم كاتەدا عەباسﷺ دەفەرموۋىت: دەۋى ئەبوسوفيان موسلمان بەۋ
 شايەدومان بەينە..

كەمىك بىدىنگ دەبىت و پاشان دەلىت: أشهد أن لا إله إلا الله وأشهد أن محمداً
 رسول الله..

پىغەمبەرى خوداﷺ كاتىك گوۋى لە موسلمان بوونى ئەبوسوفيان بوو، روخسارى
 كەشايەۋەو زۆر دلخۇش بوو.. پاشان عەباسﷺ فەرموۋى: ئەۋى پىغەمبەرى خوداﷺ
 ئەبوسوفيان پىاۋىكە ھەز بە گەۋرەيى و شانازى دەكات، شتىكى بۇ بىكە و پىزىكى لى
 بنى.. پىغەمبەرى خوداﷺ فەرموۋى: ھەر كەسىك بچىتە مالى ئەبوسوفيانەۋە، ئەۋا
 پارىزراۋ دەبىت..

بۇچوون..

زىرەكى ئەۋە نىيە كە لە مشتومردا سەركەھوتوۋ بىت،
 بەلكو زىرەكى ئەۋمىيە كە ھەر لە سەرمقاۋە نەجىتە
 ناۋ مشتومرەمو خۆت توشى دەمەقالى نەكىت..

پښتانه بهر ته لستکاران بگره..

زور بهی کیشه و گرفته گان که روو دمدن، بهر همی زمان و قسه کردنه..
جاری واهیه به هوۍ پهله کردن له قسه برین به خه لکی و چاومری نه کردنی که سی
قسه کهر هتا کوتایی به قسه گانی دهینیت، مشت و مرو دمه قالیه کی نه زوکی بی
بهره هم دروست دمبیت و دمبیته هوۍ تیکچوونی دل و دموونه گان..
کاتیک ناتوانیت چاکسازی له هه موو خه لکیدا بکهیت و وایان لی بکهیت هه موو به
پنی رهوشته شرعیه گان بجولینه وه، یان هه موویان وایان بکهیت، جوانترین هونه رگانی
هه لسوکهوت کردن، له بیستن و بینین و گفت و گو دا به کار بهینن، دلته نگ مه به..
هه ندیک کهس بهر دموام دهلین، پیویست بوو خه لکی وایان بگردایه، یان
وایان نه گردایه.. واز له و قسانه بهینه.. وهک و تراوه، نوپژ له سهر نه مردووه
نامادهیه بکه..

به کورتی پیویسته خو مان به مووه سهر قال نه کهین، که پیویسته خه لکی چی بکات،
به لکو نه وه گرنگه بزاین خو مان چی بکهین.. جاری واهیه، کاتیک باسی بابته تیکی
سهر و نامو دمکهیت، له وانهیه هه ندیک کهس پهله بکهن و بیانده ویت بابته ته کهت پی
بیرن، بویه پیویسته پیش نه وهی نه وان بابته ته کهت پی بیرن و رخنه له وته کانت
بگرن، دمرگاکانی رخنه و تیبینی به روویاندا دابخهیت، نه مهش به وه دمبیت، له
سهر متادا هه ندیک روون کردنه وه له سهر بابته ته که بدمیت، پیش نه وهی که پرسیار له
بار میه وه بکهن..

پیاویکی به ته مهن له کوړو دانیشتنیکدا، باسی رووداوی ناکوکی نیوان دوو کهس
دمکات، که له ویسته گهیه کی به نریندا روویدا بوو..

پیاویکه دهلینت: به شیومیه ک ناکوکیه که یان په ره دمی نیت، هتا پیاوانی پولیس
دین و دمیان بهن بؤ بنکهی پولیس.. نامادموویه کی زور بلن، دپته ناو باسه که وه و
دهلینت: به لن.. راسته.. به لام بهو شیومیه نه بوو، به لکو بهم شیومیه بوو، خه تای فلانه
که سیشیان بوو، پاشان دمست دمکات به باس کردنی رووداوه که..

پیاوه به ته مهنه کهش له داخا خه ریکه گری تیبه ربیت و پیایدا هه لبشاخیت، به لام

خۇي دىگىرىتو زۆر بە ئارامى پىي دەلىت: تۆ خۆت لەۋى بوۋىت؟

پىاۋەكە دەلىت: نەخىر..

ئەي گۆنۈسى لىكۆلىنەۋەكەت خويىندىمۇ؟

پىاۋەكە دەلىت: نەخىر..

ئىتر پىاۋە بە تەمەنەكە خۇي بۆ ناگىرىتو بە سەرىدا ھاۋار دىمكاتو دەلىت: باشە

ئەي چۆن ھىچ شىك نازانىتو بە درۆشم دەخەيتەۋە؟!

بە راستى بە خۇگرتىن ۋە پىشەككىيە پىاۋە بە تەمەنەكە باسى كىرد، سەرسام
بووم، خۇ ئەگەر بە بى ھىچ پىشەككىيەك ۋە بەبى ئەۋ پىرسىيارانە، بەرەنگارى بىۋاۋىيەتەۋە،
ئەۋا دەرگى رىزگار بوۋى بەرۋى كابرى زۆر بلىدا دىمكردەۋە ئەگەر بە درۆش بوۋاۋىيە،
خۇي رىزگار دىمكرد..

زۆر چار كاتىك دىمانەۋىت باسى بابەتىك بىكەين، پىۋىستە پىشەككىيەك بۆ وتەكانمان
پىشەكەش بىكەين، بۆ ئەۋەي ۋەلامىكى ئەۋ كەسانە بىدەينەۋە، كە لەۋانەيە رەخنەۋ
تىبىنىيان لە سەر وتەكانمان ھەبىت..

كاتىك قورمىش، لە جەنگى بەدردا، ھاتىن بۆ شەرو كوشتارى مۇسلمانان، ھەندىك
كەس مەبەستىيان نەۋو بىن ۋە شەرى مۇسلمانان بىكەن، بەلام گەل ۋە ھۆزىمەكانىيان زۆرىيان
لىكىردىۋون..

پىغەمبەرى خۇداش ﷺ ئەم دىنگوباسەي دىزانى، دىشىزانى ۋە دىنيا بوو
ئەگەر ئەۋ كەسانە ئامادەي جەنگەكەش بىن، كوشتارى مۇسلمانان ناكەن.. كاتىك
مۇسلمانان لە مەيدانى جەنگەكە نىزىك بوۋنەۋە، پىغەمبەرى خۇداش ﷺ ۋىستى
ھاۋەلانى ئاگادار بىكاتەۋە، بەۋەي ئەگەر دىستىيان لەۋ كەسانە گىر بوو، نەيان
كوژىن، ئەمەش لەۋانەيە پىرسىيار لە لاي ھەندىك كەس دروست بىكاتو بلىن: چۆن
كەسانىك نەكوژىن، كە بۆ كوشتارمان ھاتوون؟! بۆچى چەند كەسىكى دىارىكراۋ،
ۋازىيان لى بىئىرىتو نەكوژىن؟!

ھەر بۆيە پىغەمبەرى خۇداش ﷺ پىشەككىيەكى بۆ وتەكانى دانا، بۆ ئەۋەي ۋەلامىك
بىت، بۆ رەخنەۋ تىبىنىيەكانى ھاۋەلانى، ھەر بۆيە فەرموۋى: مەن دىزانم كەسانىك لە
نەۋەي ھاشىم ۋە كەسانىكى تىرىش، بە زۆر ھىنراۋن بۆ ئەم جەنگە ۋە ھىچ پىۋىستىيەكىشىيان
بە كوشتارى ئىمە نىيە، پىشەككىيەكەي ئەۋەندە بوو، تەۋاۋ..

پاشان فەرموۋى: ھەر كەسىك لە ئىۋە بە كەسىكى نەۋەي ھاشىم گەيشت، با نەيكورژىت..

ھەر كەسكىش بە ئەبو بوختەرى كۆرى ھېشام گەشت، با ئەمىكۆزىت.. ھەر كەسكىش بە ئەباسى كۆرى عەبدولوتەلىبى مامەى پېغەمبەرى خودا ﷺ گەشت، با ئەمىكۆزىت، چونكە بە زۆر ھېناويانە..

ھەندېك لە ھاوھلان لە ناوخۆياندا لەم بارمىھوھ گەشت وگۆيان دەکرد، ھەتا ئەبو حوزمىفەى كۆرى عوتبەى كۆرى رەببىعە دەلىت؛ ئىمە باوكان و كوران و برايانى خۆمان بىكۆزىن و واز لە ئەباس بەئىن؟ سوپىند بە خودا ئەگەر پىي بگەم، بە شمشىر دايدەگرمەھوھ..

ئەم قسانە گەشتەھوھ بە پېغەمبەرى خودا ﷺ، پېغەمبەرى خودا ﷺ لای كەردەھوھ بە لای ئىمامى عومەردا ﷺ و فەرمووى: ئەى باوكى حەفص.. ئىمامى عومەر ﷺ دەفەرمووت: ئەوھ يەكەمىن جار بوو بەم نازناوھ بانگم بىكات..

پېغەمبەرى خودا ﷺ فەرمووى: ئەى باوكى حەفص، ئايا بە شمشىر لە روخسارى مامەى پېغەمبەرى خودا دەدرىت؟

ئىمامى عومەر ﷺ توورە دەبىت و لە دلى خۆيدا دەلىت؛ چۆن ئەبو حوزمىفە بە گوپى فەرمانى پېغەمبەرى خودا ﷺ ناكات، ئەى ئەو مۇسلمان نى؟ پاشان بە دەنگى بەرز ھاوار دەكات و دەلىت؛ ئەى پېغەمبەرى خودا وازم لى بەئىنە با لە گەردنى بەدەم.. ئەبو حوزمىفە ﷺ لە قسەكانى پاشگەز دەبىتەھوھ و دەلىت؛ لەو رۆژمەھوھ لەو قسەمەھم دلىيانىم و بەردەوام دەترسم، وا ھەست دەكەم تەنھا شەھىدى ئەو گوناھەم بىرىتەھوھ.. سوپاس بۆ خودا لە جەنگى يەمامەدا بەروەردگار پەلى شەھىدى پىبەخشى..

ئامۆژگارى..

زىرەكو بە توانابەو پىش ئەمەى بە پرسىارو رەخنە
دەست لى بىكەنەھو، بە وەلامو پروون كەردنەھو جوان،
دەستيان لى بىكەرمەھو فەرياي خۆت بىكەھو..

چاوه‌پوان به‌و به‌رهه‌لستی مه‌که..

بیرم دیت، کهسیک باسی هونهری گفت وگۆی دهکرد، باسی بابەتیکی له جیروکی یوسف علیه‌السلام کرد، کاتیك گه‌یشتە ئەم نایەتە پیرۆزە.. ﴿وَدَخَلَ مَعَهُ السَّجْنَ فَتَيَانٍ قَالَ أَحَدُهُمَا إِنِّي أَرَنِیْ اَعْمَرُ خَمْرًا وَقَالَ الْآخَرُ إِنِّي أَرَنِیْ اَحْمِلُ فَوْقَ رَاسِیْ خُبْرًا تَأْكُلُ الطَّیْرُ مِنْهُ نَبْدْنَا بِنَاوِیْلَہٗ اِنَّا نَرٰکَ مِنَ الْمُحْسِنِیْنَ ﴿۲۶﴾﴾ یوسف. واتە: (ئەوسا دوو لاوی تریش بە تاوانی جیا جیا لەگەڵ یوسفدا خزانە بەندیخانەو، (هەر بەکەیان خەوێکی بینی بوو) یەکیکیان وتی: بیگومان من خۆم دەبینی لە خەومدا تریم دەگۆشی و شەرابم لێ دروست دەکرد، ئەوی تریشیان وتی: بە راستی من خۆم دەبینی لە خەومدا کە نانم بە سەر سەرمەووە هەڵدەگرتو و بالەندە لێی دەخوارد، ناگادارمان بکە بە لێکدانەوێ ئەم خەونە، چونکە بە راستی ئێمە دەبینین تۆ لە چاکەخوازنیت و (شارمزی لە لێدانەوێ خەودا)..

پاشان لە نامادەبووان وردبۆوە و وتی: کاتیك دوو گەنجەکە چوونە ژوورمەو، کامیان پێشتر چوونە ژوورمەو، یوسف علیه‌السلام یان دوو گەنجەکە؟!

یەکیك لە نامادەبووان هاواری کردو وتی: یوسف علیه‌السلام..

یەکیکی تر هاواری کرد: نا.. نا.. دوو گەنجەکە..

یەکیکی تر وتی: نا.. نا.. یوسف علیه‌السلام..

کەسیکی تر وتی: بە یەکمەو چوونە ژووری..

کەسیکی تر شتیکی تری وتو، بوو بە ژاومژاو، هەتا وای لێهات بابەتە سەرمکییەکە ی خۆیان بیرجوووەو، وەك ئەوێ کەسی پێشکەشکار ئەوێ مەبەست بێت، جاریکی تر لێیان وردبۆوەو لێیان راما..

کات تێدەپەری.. پاشان زەردەخەنەییکی کردو نامازە ی پێدان، کەبێدەنگ بن و وتی: چ کێشەیه‌کە گەنجەکان لە پێش یوسف علیه‌السلام دا، چوو بێتنە ژوورمەو، یان یوسف علیه‌السلام لە پێش دوو گەنجەکەدا چوو بێتە ژوورمەو؟!

نایا ئەمە ئەو کێشەو دەرگە دەرگە زۆرە دەوێت؟!

بەلێ.. زۆربە ی جار لە سەر شتی ناپیویست چارە ی خۆمان لە لای یەکتەری ناشیرین دەکەین.. کاتیك یەکیك قسەمان بۆ دەکات، هەندیک رەخنە ی نەشیای لێدەگرین و باسەکە ی لێ تیک دەدەین و چاومرێ ناکەین تا قسەکانی تەواو دەکات.. زۆر جار هەندیک رەخنە دەگرین،

كە ھىچ كاريگەر يەككىيان لە سەر قەسەكانى كەسى قەسەكەر نىيە بەم ھەلسوكەوتەشمان چىژو
خۇشى وتەكانى تىك دەمىن و خۇمانى لەبەر چاۋ ناشىرىن و بىزراۋ دىكەين..

بىرم دىت سەۋدى بىرام كاتىك مىندال بوو، لە تەمەنى جەۋت سالىدا، چارېك دىتە مزگەوتەۋە و
ۋا دىر دىكەۋىت پەلەى بىت و پىشۋىزىش دوا دىكەۋىت.. كاتىك زۆرى پىدەجىت، بەرمو لاي
بانگدەرمكە دەجىت، كە پىاۋىكى بە سالاچۋى گۈيگىران دەبىت و لوتى دىكەيت، بۇ ئەۋەى
دىنگى خۇى بگۈرېت و دەلىت، قامەت بىكە، پاشان ھەلىت و را دىكات..

بانگدەرمكەش كاتىك گۈيى لەم قەسەيە دەبىت، خەرىكە ھەلىسېت قامەت بىكات، بەلام
ھەندىك لە نوپۇز خۇيىنان ئاكادارى دىكەنەۋە و رووداۋەكەى تىدەكەيەنن..

بانگدەرمكە بە توۋرەيەۋە لا دىكاتەۋە بۇ دواۋە و خۇزگە دەخۋازىت مىندالەكە
بىيىت و سزاي بدات.. ئەم رووداۋە شتىكى خۇش بوو، بەلام مىن لەبەر خۇشى رووداۋەكە
باسم نەكرد، بەلكو بۇ ئەۋە باسەم كىرد، لەبەر ئەۋەى دواى ئەو رووداۋە لە شۋىنىك
دانىشتىۋوم، يەككىك لە نامادىۋوان باسى رووداۋەكەى كىرد و تى: سەۋد بۇيە پەلەى بوو،
زۋو نوپۇز بىكەيت، لەبەر ئەۋەى لەگەل باۋكىدا دەچۋو بۇ قەراغ دىريا..

بۇ زانىيارىش شارى رىياز لە بىاباندايە و ھىچ دىريا يەكى لىۋە نىك نىيە.. سەرسام بووم و
نەمزانى قەسەكانى لى تىك بدەم و رەخنەى لىيگىرم لە سەر زانىيارىيە ھەلەكەى و پىي
بلىم: دىريا كۋا لىرە ھەيە؟! يان بىدەنگ بىم، چۈنكە ئەو زانىيارىيە ھىچ كاريگەر يەكى
لە سەر رووداۋەكەى سەۋد نەبوو، ھەر بۇيە ھالەتى دوۋەم ھەلىزارد و ھىچ رەخنەيەكە
لە قەسەكانى نەگرت..

جارى ۋا ھەيە رەخنە و نارەزايى لە شتىك دىر دىبىرىن ھەر لە بىنچىنەدا لەو شتە
تىنەكەيشتۋىت و لەۋانەيە ئەو كەسەى تۇ لۇمە و سەرزەنشى دىكەيت، بىانۋى خۇى
ھەبىت، بەلام تۇ نەيزانىت..

زىاد كەسكىكى نەرم و نىان بوو، جەزى بە نامۇزگارى خەلكى دىكەرد.. رۇژىك لە كاتى
ۋەستانى، لە يەككىك لە نىشانەكانى ھات و چۇدا، گۈى بىستى دىنگى گۇرانىيەكى رۇژئاۋايى
بەرز دەبىت.. كاتىك سەير دىكات، دىبىنىت سەرجاۋەى دىنگەكە لە ئۇتۇمبىلەكەى
تەنىشتەۋە دىت..

شۇڧىرى ئۇتۇمبىلەكە دىنگى رادىۋوكەى زۇر بەرز كىردىۋوم، بە شىۋەيەك دوورو
نىك گۈى بىستى بوون.. زىاد دەست دىكات بە لىدانى ھۇرىن، بۇ ئەۋەى شۇڧىرەكەى
تەنىشتى كەمىك دىنگەكە كىز بىكات، بەلام شۇڧىرەكە بە ھىچ شىۋەيەك ھەر ئاۋرېش
ناداتەۋە، ۋەك ئەۋەى بە تەۋاۋى ئاۋىتەى دىنگە و ئاۋازەكە بوو بىت و نەزانىت لە
دەۋرۋەرى چى دىگوزەيت..

زىياد ھەول دىمات روخسارى شۇڧىرەكە بىيىنىت، چۈنكە جامانەكەى سەرى، لەملا ولاۋە روخسارى شارەبىۋە، دۋاى ھەولنىكى زۆر، كاتىك روخسارى دىيىنىت، سەپىر دىمات رېشى سەراپاى روخسارى داۋۇشۋە!! سەرسام دىيىت!! كەسىك بەۋ سەرو روخسارەۋە لەباتى گۈى لە قورنەن بىگىت، چۆن گۈى لە گۆرانى دىگىت؟! نەك ھەر ئەۋەندە، زۆر بە بەرزىش!! گۈپى سەۋز ھەلدەيىت ۋە ھەۋە دەست بە رۇشتەن دىمەن.. زىياد سور دىيىت لە سەر ئەۋەى كە نامۇزگارى شۇڧىرەكە بىكات، ھەر بۇيە شۋىنى دىمەۋىت، ھەتا بۇ كرىنى ھەندىك شتۋەك لە بەردەم دۋكانىك رادەۋەستىت.. زىيادىش رادەۋەستىت ۋە كاتىك كابرە دادەبەزىت، دىيىنىت چىلۋەبەرگەكەشى كۈرتەۋ رېشىكى دىرېزىشى ھەپە.. گومان دىمات چۈۋبىت بۇ جگەرە كرىن، كەچى كاتىك لە دۋكانەكە دىتە دەرەۋە، گۆۋارىكى ئاپىنى بە دەستەۋە دىيىنىت!!

لەۋە زىياتر زىياد خۋى بۇ ناگىرېت ۋە بانگى دىمات ۋە دىت: براكەم.. بە يارمەتت.. كابرە ھىچ ۋەلام ناداتەۋە..

زىياد زىياتر دىنگى بەرز دىماتەۋە ۋە ھار دىمات ۋە دىت: ھىي.. براكەم.. بە يارمەتت.. گۈى بىگەر..

كابرە بە بى ھىچ ۋەلامىك سۋارى ئۆتۈمبىلەكەى دىيىت..

زىيادىش زۆر بە تۈرمىيەۋە دادەبەزىت ۋە بەرەۋ رۋۋى دىيىت ۋە دىت: براكەم.. نابىستى؟! بىاۋەكە زەردەخەنەپەكى بۇ دىمات ۋە ئۆتۈمبىلەكەى ئىش پىدەمات ۋە راستەۋخۇ رادىۋەكەى دىمەۋىتە كار..

زىياد تۋۋرە دىيىت ۋە دىت: براكەم ئەمە ۋا نابىت.. خەلىكىت بىزار كىرەۋە.. بىاۋەكە زىياتر زەردەخەنەى بۇ دىمات.. دىنگى گۆرانىش زۆر بەرزە.. زىياد زىياتر تۋۋرە دىيىت ۋە سور ھەلدەمگىرېت ۋە زىياتر دىنگى بە سەردا بەرز دىماتەۋە..

بىاۋەكە كاتىك زىياد بەم شىۋىيە دىيىنىت، بە ھەر دۋ دەستى نامازە بە گۈپچەكەكانى دىمات، پاشان تىانۋسىكى بچۈك لە گىرەۋانى دەرەۋەيىنىت، كە لە پەكەم لاپەرەيدا نوسرا بۋ، مەن بىاۋىكى كەرمۋ نابىستەم.. بە يارمەتت چىت دەۋىت بىنوسە!!

تروسكىرىك..

پەرمۇردىكار دەۋەرمۋىت: ﴿وَكَانَ الْإِنْسَانُ عَجُولًا﴾ (الإسراء. ۱۱) ۋاتە:

(ئىنسان ھەمىشە بەردەۋام بەپەلەۋ ھەلەشەپە).. ئاگادار بەۋ پەلە

مەكە، چۈنكە پەلە كىردن بەرمۋ گۆرت دىمات..

بە پېشەكە دەست پېيىكە..

داۋاكارى گەۋرە، پېۋىستى بەۋە ھەيە، پېش ئەۋەى داۋاكەمان دەرېرىن،
بە تەۋاۋى خۇمان بۇ دەرېرىنى ئامادە بىكەين، بۇ ئەۋەى داۋاكەمان بە رۇۋدا
نەدەنەۋەۋە پەسەند بىكرېت.. ئەمەش بە شېۋەيەكى گشتى ھەموۋ داۋايەكى زارمكى
يان نوسراۋ دەگرېتەۋە..

نەگەر وېست نامەيەك بۇ كەسىكى دەۋلەمەند بىئىرېت، بۇ ئەۋەى پېۋىستىكە بۇ
دابىن بىكات، ۋا گونجاۋە پېش دەرېرىنى داۋاكەت ھەندىك ستايشى بىكەيت ۋە بە كەسىكى
بەخشنەۋە چاكەخۋاز ناۋى بەرېت، پاشان داۋاكارىيەكەتى پى رابگەيەنېت..
بە ھەمان شېۋە ئەگەر وېست داۋاى شتېك لە باۋكت، يان دايكت، يان ھاسەرەمكەت
بىكەيت، ۋا جوانترە بە پېشەكەيەك دەست پى بىكەيت..

كاتىك دىتەۋىت ھەندىك لە ھاۋەلانت، بانگېشتى ئىۋارە خوانىك بىكەيت ۋە دىتەۋىت
ھاسەرەمكەت ئاگادار بىكەيتەۋە بۇ ئەۋەى خۋاردن ئامادە بىكات ۋە مالاكە رېك ۋەپىك بىكات،
ۋا گونجاۋە شىۋە، لە پېش ھەموۋ شتېكدا بە راشكاۋانە پى بىلېت: بە راستى خۋاردنى
دەستى تۇزۇر خۇش ۋە لەزەتە.. ھەموۋ ھاۋەلەكانم ھەز دىكەن بانگېشتىيان بىكەم بۇ
مالەۋە، تەنھا لەبەر ئەۋەى خۋاردنى دەستت بخۇن..

باۋر دىكەيت، لە بەناۋبانگىرېن چىشتەخانەكان نانم خۋاردۋە، كەچى تام ۋە چىزى
خۋاردنى دەستى تۇى نەبوۋە!! دىۋىنى يەككىك لە ھارپىكانم بىنى، ھەر بۇ گۇرپنەۋەى
گفت ۋەگۇ، پىم ۋە: سبەينى مىۋانمان بە.. ئەۋىش يەكسەر رازى بوۋ!! لەگەل نەۋىشدا
چەند ھارپىيەكى تىرىشم بانگ كىرد، خۇزگە خۋاردنىكت بۇ دروست دىكرىن..

ئەم شىۋازە دەرېرىنە جوانترە باشترە، لەۋەى بىيىتەۋە بۇ مالەۋەۋە بىكەى بە ھاۋر
ھاۋار ۋە بىلى: خىرا.. خىرا.. خۋاردن ئامادە بىكە، مىۋانمان دىت.. دۋا مەكەۋەۋە بە خىرايى
ئامادەيان بىكە.. بە ھەمان شېۋە كاتىك دىتەۋىت داۋاى مۇلەت لە بەرپومبەرەمكەت
بىكەيت، يان ھەۋالېك بە دايك ۋە باۋكت بىدەيت.. لە پېشدا بە پېشەكەيەكى جوان
كارىگەر لەگەلىاندا بدۋى..

خوداى پەرۋەردىگار دەھەر مۇيىت: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا نَجَّيْتُمُ الرَّسُولَ فَقَدِمُوا بَيْنَ يَدَيْ

تَحَوُّنُكَ صَدَقَةٌ ... ﴿١٢﴾ المجادلة. واتە: (ئەى ئەوانەى باومۇرتان ھىناوۋە كاتىك ويستان چىپەيەك، يان قىسەيەكى نەينى لەگەل پىغەمبەرداﷺ بىكەن، پىش ئەو كارە خىرىك بىكەن)..

عەرب خوويان وابوو، پىش ئەوۋى داۋاي يارمەتى، يان شتىك لە كەسىك بىكەن، سەرمتا بە ھەندىك وتەى جوان دەستيان پىدەمكرد، بە ھەمان شىۋە نەگەر بىشان ويستايە سوكايەتى بە كەسىك بىكەن، يان بىيان ويستايە كوشتارى بىكەن، بە وتەو ھۇنراۋەو وتار دەستيان پىدەمكرد.. ھەندىك قىسەيان دەمكرد، كە لە شمشىر زياتر كارىگەرييان لە سەر دەروون و جەستە دروست دەمكرد..

پىغەمبەرى خوداﷺ بە مندالى لە نرىك ناۋچەى ھەوازن شىرى پىدرا بوو، زۇرىش جەزى دەمكرد كە ئەو ھۇزە باومۇر بەينىن.. كاتىك ھەۋالى پىگەيشت، كە ھۇزى ھەوازن خۇيان ئامادە كردوۋە، بۇ ئەوۋى كوشتارى مۇسلمانان بىكەن، پىغەمبەرى خوداﷺ و مۇسلمانان بۇيان چوون و پەرومردگار سەرگەۋتنى پىبەخشىن..

ئەوۋى كوژرا كوژراو زۇرىكىشيان لى بە دىل گىرا.. پىغەمبەرى خوداﷺ ئافرىمت و مندالەكانيانى لە جىگەيەك دانا.. ھۇزى ھەوازنى ويستان پىاۋىكى قىسەزاتى بلىمەت بىنرىن، بۇ ئەوۋى ژن و مندالەكانيان ئازاد بكرىن.. بۇ ئەم مەبەستەش كەسىكى شارمزاىان ناردو لە سەرمتاي قىسەكانىدا وتى: ئەى پىغەمبەرى خوداﷺ ئىمە لە خالۋانى تۋىن.. ھەروەھا ئىمە لە ئەوۋى ئەو ئافرىمتانەين كە شىريان پىدايت و سەرپەرشتيان كردى، ئىستاش دەبىنى ئەوۋى بە سەرمان ھات، بە سەرمان ھات، داۋاي سۆزو بەزمىيت لىدەمكەين و تۇ باشتىن كەسى لىقەوماۋان و بىنەۋايانى..

پىغەمبەرى خوداﷺ كاتىك گوۋى لەم قىسانە بوو، ھەموو ژن و مندالەكانيانى ئازاد كرد.. سەير بىكە چەند پىشەككىيەكى جوانى باس كردو رۇژانى مندالى ھىنايەۋە يادى پىغەمبەرى خوداﷺ ..

بى ئامازمىرك تىدەمگات..

پاروۋى گەۋرە، پىش قوتدان، پىۋىستى بە جوينى باش ھەيە..

گرنگ، نیه هەمیشە سەرکەوتوو بیت..

دوو ھاوړی.. که یه کیکیان زۆر کهله رښ دهبیت، به بیابانیکیدا دپړونو له دوورمهوه
شتیکی رښ له سەر زموییه که دهبینن.. رښه باو گه ردهلولی بیابانیش جار جاره له
چاویانی ون دهکاتو جار جارښ دمردهکهویت..
یه که میان پوو دهکاته کهسی دووهم و پئی دهلیت: پېشبینی دهکهیت، نهو شته چی
بیت؟!

نهویش دهلیت: نهوه بزنیکی رښه..
یه که میان دهلیت: قهله رښه..
کهله رښه که میان دهلیت: که پیت دهلیم بزنه، واتا: بزنه..
یه که میان دهلیت: دهی باشه نزیك دهبینهوهو دلتیا دهبین.. کاتیک نزیك دهبینهوهو،
به تهواوی دمردهکهویت، که قهله رښه و بزنیه..
یه که میان دهلیت: براکهه.. به خودا قهله رښه..
دووهمیان سهری رادهموشینیت و دهلیت: بزنه.. بزنی..
یه که میان بیدهنگ دهبیت، پاشان به تهواوی نزیك دهبینهوهو قهله رښه که
هه لدهفریت..

یه که میان ھاوار دهکاتو دهلیت: قهله رښه.. قهله رښه.. نابینی نهو قتا هه لفری؟!
دووهمیان دهلیت: بشفریت هه بزنه!!
بوچی نهه چیرۆکهه باس کرد؟ بو نهوه باسم کرد، له نهنجامی نهو هه موو لاپهرا نهی
که لهه کتیبه دا نویوومه و باسم کردووه، گه یشتوومه ته نهو باومره ی که هه ندیک
کهس، نهگه به جوانترین هه لسوکهوت و هونهری مامه له کردنیش، مامه لهی له گه ل
بکهیت، کاریگه ری له سهر دروست ناگه و سودی لی نابینن..
نهگه به یه کیکی لهو که سانه بلییت: ماشاءالله.. جل و بهرگه کانت چهنده جوانن!!
دهلیی تازه زاوایت!!

بە بېرواي خۇت وا دىزانىت، بە روخسارىكى خەندە ئامىزمۇ سوپاست دىمكات و خوشحالى خۇيت بۇ دىردىمىرېت، بەلام بە داخەو، نەك ھەر وى نەكرد، بەلكو بە سوكىەو سەپرت دىمكات و دىلىت؛ باشە.. باشە.. دىتەوېت بەم قسانە رىمزاى خۇت سوك بىكەيت؟

كاتىك پووبەرووى ئەم كەسانە دىمىتەو، بىزانە كە ئەمانە نوپنەراپەتى كۆمەلگە ناكەن و ژمارەيان كەمە..

بەلى.. سوپىند بە خودا.. خۇم رېساو ياساو بىنەماكانى ئەم پەرتووكەم تاقى كىدووتەو مو بىنىم كارىگەرى گەورەو بەھىزى لە سەر خەلكى ھەبوو..
لە سەر گەورەو بچوك..

لە سەر كەسانى زىرەك و ئاساى..

لە سەر كەسانى خاودن پلەو پاىە..

لە سەر قوتابى زانكۇ، كارىگەرى ھەبوو..

لەگەل مىندالەكانمدا بەكارم ھىناو تاقىم كىردەو، شتى سەرسورھىنەرم ھەست پىكرد..

بەلكو لەگەل زۇرىك لە كەسانى جىياوازدا جىبەجىم كىرد، شوپنەوارو كارىگەرىيەكەيم بىنى.. مىنىش تەنھا ئامۇزگارى كارىكەم بۇ توى ئازىزو بەرپىز..

بىر كورتى..

ئايا بە راستى مەبەستت ئەومىيە گۆرانكارى بىكەيت..؟

پالەوان بەو ھەر لە ئیستاو دەست پێکە..

بیرم دیت خولیکم لە سەر شارمزاپیەکانی مامەلە کردن لەگەڵ خەلکید، پێشکەش کرد.. عبدالعزیزیش یەکیک بوو لە نامادمبووان.. تێبینی ئەوەم کرد، وردو درشتی شتەکان دمنوسیتهوه..

رۆژان تێپەرین و خولەکە کۆتایی ھات و ھەموو لێک جیاووینەوه.. لە دواى مانگیک جاریکی تر ھەمان خول و بابەت و وانەم پێشکەش کردمو، کاتیک سەیری نامادمبووانم کرد، بینیم دووبارە عبدالعزیز لە ریزی پێشەو دانیشتوو!! سەرسام بووم!! بۆچی دووبارە نامادمیە، لە کاتیکدا دزمانیت خولەکە، ھەمان خولی پێشوو!!

کاتیک بانگی ھەرموو، قوتابیەکان بلامیان لێکرد، دەستی عبدالعزیزم گرت و شان بە شانی رۆیشتم و لێم پرسى: عبدالعزیز ئەو بۆ دووبارە نامادمی خولەکە بوویت، خۆ تۆ دزمانیت ھەمان خولی پێشوو، دوباردی دەکەمەو ئەو نوسراوانەى کە لە بەردەستتدان، ھەر ئەوانەى پێشوون، ئەو بروانامەى کە بە دەستیشی دینی، ھەمان بروانامەى پێشوو!! کەواتە چ سودیک دەبینی!!

ئەویش پێی وتم: راست دەکەیت، بەلام بروا بکە ھاورپیکانم پێم دەلین: بە راستی عبدالعزیز ماوەى مانگیکە ھەلسوکهوتت لەگەڵماندا، بە تەواوی گۆرانکاری بە سەردا ھاتوو!! بیرم کردمو، من لە ماوەى ئەم مانگەدا ئەو شتانە جیبەجی دەکەم، کە لە خولی پێشوودا فێریان ببووم، ھەر بۆیە ھاتم بۆ ئەوەى بەشداری خولیکی تریش بکەم و دلنایبم لەو ھونەر و شارمزاپیانەى کە فێریان ببووم..

کەواتە..

ئەگەر سوڕیت لە سەر ئەنجامدانى گۆرانکاری،
پالەوان بەو ھەر لە ئیستاو دەست پێکە..

ناوەرۋاڭ

- بېشەكى..... (۵)
- ئەوانە سودمەند نابىن..... (۷)
- چى فىردەبىن.....!۹ (۱۰)
- بۇچى بەدۋاى شارەزايىيەكاندا دەگەرپىن.....!۹ (۱۲)
- بەرە بە تۈنانكانت بەد..... (۱۶)
- غەم لە رابردوو مەخۇو مەگرى بۇ شىرو دۇى پىزاو..... (۱۹)
- كەسىكى ناوازمبە..... (۲۲)
- كىت زۆر خۇش دەۋىت.....!۹ (۲۵)
- چىژ لە بەهرمو تۈنانكانت ومىرگىرە..... (۲۲)
- لەگەل ھەژاراندا..... (۲۵)
- ئافرىتان..... (۲۷)
- تەمەنى مىندالى..... (۴۲)
- لەگەل ژىردەستەو كارگوزاراندا..... (۴۸)
- لەگەل بىباومىران و دوژمناندا..... (۵۱)
- لەگەل ئازەلان و بى زماناندا..... (۵۹)
- ۱۰۰ رېگە بۇ بەدەست ھىنانى دل و دىروونى خەلكى..... (۶۲)
- نەھتت تەنھا بۇ خوداى پەرومردگار بىت..... (۶۶)
- وتەو ھەلسوكەوتى گونجاو بەكاربەينە.....!۱ (۷۲)
- وتەى گونجاو ھەلبىژىرە..... (۸۴)
- لە يەكەم بە يەكتر گەمىشتندا، نەرم و نىان بە..... (۹۱)
- خەلكى ھاوشىۋەى كانزاكانى زمون..... (۹۷)

- (۱۰۹).....تالە موومكەي معاويه ^{عليه السلام}!!
- (۱۱۴).....كيلي دلەكان
- (۱۱۷).....رەچاوكردنى ھەست و سۆزەكان
- (۱۲۲).....بايەخ و گرنگيان پيبدە
- (۱۳۴).....با ھەست بکەن، خيرو خوشى ئەوانت دەويت
- (۱۳۸).....ناومكان لەبەر بکە
- (۱۴۰).....موردمەرو رووخوش بە
- (۱۴۶).....ئاگاداربە: تەنھا ئامازە بە شتە جوانەكان بکە
- (۱۴۸).....واز لەکارىك بەينە، کە پەيوەندى بە تۆۋە نەبیت
- (۱۵۱).....چۆن ھەلسۆكەوت لەگەل ئەو كەسانەدا دىكەيت!!
- (۱۵۳).....رەخنەگر مەبە!!
- (۱۵۷).....لە ھەموو شتىكدا رۆلى مامۇستا مەبينە!!
- (۱۶۲).....دارەكە لە ناومراستەو بەگرەو ھاوسەنگىش رابگرە!!
- (۱۶۷).....ھەلەكان بە ئاسانى چارەسەر بکە
- (۱۷۱).....راو بۆچوونىكى تر
- (۱۸۰).....وہلامى خراپە بە چاکە بدمرەو
- (۱۸۶).....رازى بکە، بەوہى كە ھەلەپە، بۆ ئەوہى ئامۇزگارپەكانت و مریگریٹ
- (۱۹۰).....سەرزەنشتە مەكە!! کارەكە كۆتایی ھات!!
- (۱۹۸).....پیش ئامۇزگارى، دلنیاپە لە بوونى ھەلە
- (۲۰۲).....بە نەرمى لیم بدە!!
- (۲۰۵).....لە كیشەو گرافتەكان، را بکە!!
- (۲۱۱).....دان بە ھەلەكانتدا بنى و خو بە گەورەزان مەبە
- (۲۱۶).....كيلي ھەلەكان
- (۲۲۳).....پەك پەك ئامۇزگارپیان بکە

- نازاردانى دۆل و دىروون...!! (۲۲۶)
- ھەندىك كېشەو گىرەت، چارسەريان نىيە... (۲۳۰)
- بە ھۆي غەم و خەفەتەو، خۆت لە ناو مەبە... (۲۳۲)
- بە بەشى خودا رازى بە... (۲۳۵)
- و مكو چياگان خۇراگر بە... (۲۴۰)
- نەفرىنى لىمەكە.. با شەرابىشى خوار دىيەتەو...!! (۲۴۲)
- نەگەر بەو شىۋەيە نەبوون كە دىتەوئىت، تۆ بەو شىۋەيە بە كە دىمانەوئىت...!! (۲۴۴)
- جياوازشمان ھەبىت، ھەر براين... (۲۴۶)
- نەرم و نىانى مايەى جوانىيە... (۲۵۰)
- با زمانت شىرىن و پاراۋ بىت... (۲۵۷)
- نىۋانى زىندوو، لەگەل مردوو... (۲۶۳)
- ئامۇزگار يىيەكانت باكورت و پوخت بن... (۲۷۱)
- گوى بە قەسەى خەلكى مەدە... (۲۷۴)
- ھەمىشە زەردەخەنەت لە سەر لىۋ بىت... (۲۷۶)
- ھىلە سورمگان... (۲۷۸)
- پاراستنى نەينى... (۲۸۱)
- جىبەجى كەرنى پىداۋىستىيەكان... (۲۸۶)
- پەيمانىك مەدە، كە بۆت جىبەجى نەكرىت...!! (۲۸۹)
- خۆ بە كەم زانين... (۲۹۳)
- خودا پەرسى نەينى و شاراۋە... (۲۹۵)
- كى لە پشيلەكەيدا...!! (۳۰۲)
- لە چالەكە دىريان بەينەو رزگارىان بە...!! (۳۰۵)
- گىرنگىدان بە رووكەش... (۳۰۷)
- راستگوىى... (۳۱۰)

- (۲۱۲).....نازاپەتى.
- (۲۱۴).....خۇراڭرى لە سەر بىرو باومرەكان.
- (۲۱۷).....فرىودەرەكان.
- (۲۲۰).....لىبورىدن و لىخۇشبوون لە خەلكى.
- (۲۲۶).....بەخشىندەيى.
- (۲۲۲).....نازار نەدانى خەلكى.
- (۲۳۵).....نا بۇ دورۇمنىپەتى.
- (۲۲۶).....زمان.!!
- (۲۴۲).....سنورىك بۇ زمانىت دابنى.
- (۲۴۵).....كلىلى دىروازەكان.
- (۲۵۰).....پاشەكەوت و سەرمايەيە سۆزدارى.
- (۲۵۳).....وتەى كارىگەر.
- (۲۵۸).....نزاو پارانەو.
- (۲۶۷).....نەگەر كارەكەپىت بۇ جىبەجى ناكرىت، با قىسمەت خۇش بىت.!!
- (۲۷۳).....دوورىنەو و پىنەكردن.!!
- (۲۷۶).....بە ھەر دوو چا و پروانە.
- (۲۷۸).....ھونەرى گوڭگرتن.
- (۲۸۲).....ھونەرى گىتوگۇ.
- (۲۸۶).....رېگە لە بەرھەلىستكاران بگرە.
- (۲۸۹).....چاومروان بە و بەرھەلىستى مەكە.
- (۲۹۲).....بە پىشەكى دەست پىيكە.
- (۲۹۴).....گرىنگ نىە ھەمىشە سەرکەوتوو بىت.
- (۲۹۶).....پالەوان بە و ھەر لە ئىستاو دەست پىيكە.
- (۲۹۷).....ناوەرۇك.

● زيان كۆمەللىك ھۈنەرۈ شاردزايىيە.. گەلانىك
● ھۈنەرۈ شاردزايىيەيان پەيردو كردو سەركەوتو
● ..

• یه کهم پېشه و او سهر کردی سهر که و توانیش،
 محمد مدد بوو.. هه موو ژیاڼی نه و پېشه وایه. پر د
 له گه و هه رو مرواری و نه زمونی به پېژر. هه رو بویه
 له دوو تویی نه م دپړانده دا. و د کو ملواتکه یه ک بوم
 هوڼیو یته و د.. له نا کامی شدا به رتوکی
 له ینکها ت..

• • • • • له دایکېووی مانگیټ. یان سائټ
نیه. به ټکو بهری ډونجی بیست دانه سالمه و به خوینم
نوسیومه ته و دو گیانمی تیکه له و یاده و مریه کانم تیدا
تواندو ته و...

چەندەن ھەلۆیستی ناوێدی
یەكەم مۆستاو نارامی دێو سۆمای دیدمان، محەمەد
ی لەخۆگرتوود... ھەلسوکهوتو تواناو زرنگی بەو
پێشەوايەم. لە گەل خەلكیدا، خستۆتە روو...

یاد دودرییه کانی تاییه ت به
خومی تیدا ناویژانه.. نه زمونی راسته قینه و چه ند
هه لوئستیکی ژیا ئی تیدا یه. بۆ یه که مین جاره ددیان
درکینم و ددیان خه مه پروو، سا به لکو خودایه سوودی
ئی پینرنت..

دسته وشه یکه، هه لقو لاوی
 دلو ددروونمه و تامه زرووی نه و دشم. له دلو ددروونی
 تووی نازیزیشدا هه وار هه لبدات.. که واته دلت بوی
 بزویتو بهزدیت پیتدا بیته و، له بهر نه و دی له لام
 شیرین ترین و به ترخترینی به و توکه کانمه..

● له په روږدگاریش ددخوازم مایه ی سوو دمه ندی
بیټو ته نه اش له پلر خاتری خوی بیټ.. پاداشتی
همو نه و که سانه ش بداته وده که له بلا وکړدنه وودی
نهم په رتو که دا به شداری ددکه ن..

نارین